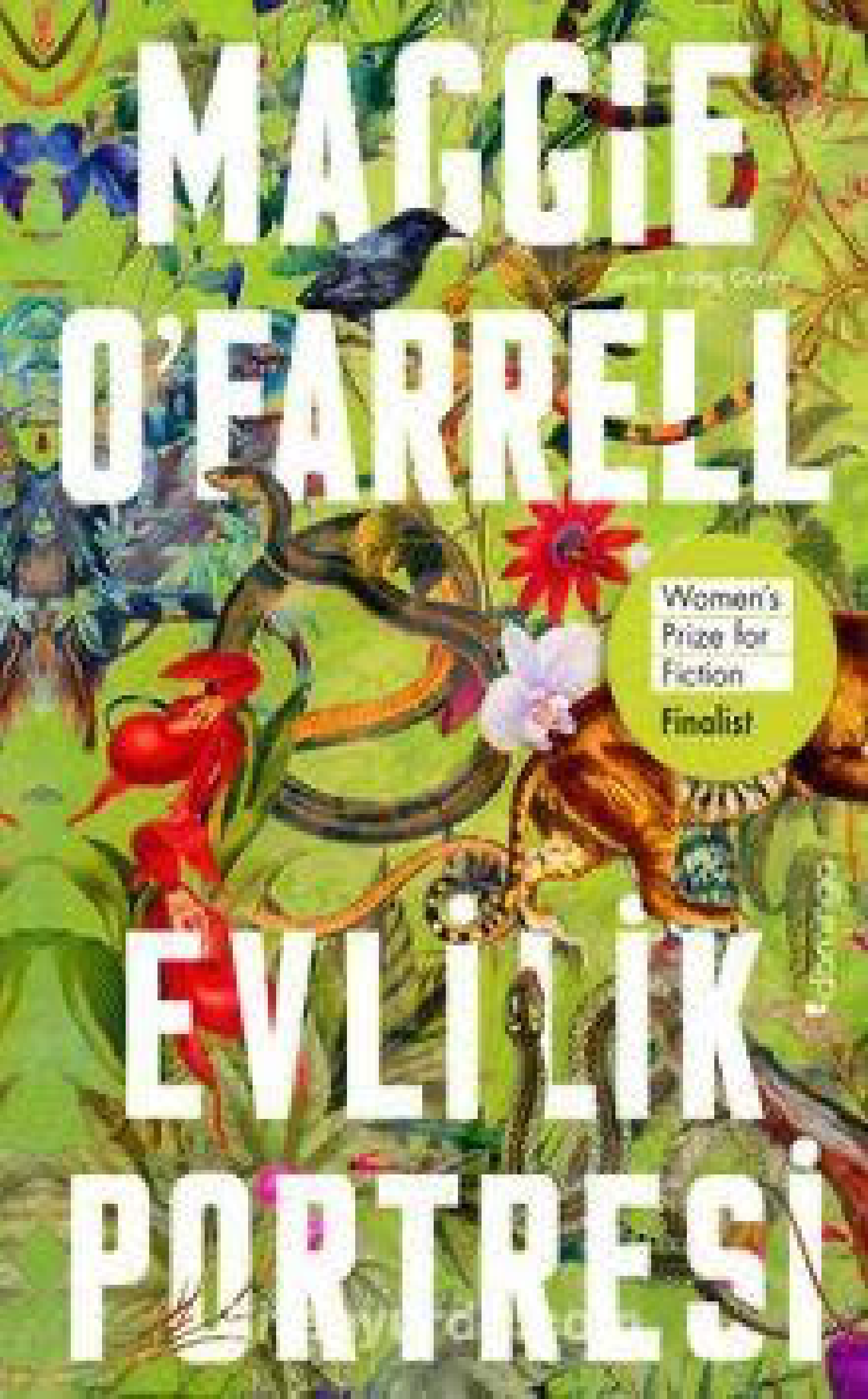

MAGGIE O'FARRELL
Women's Prize for Fiction
Finalist
EVLİLİK PORTRESİ

Ayışığı Kitaplığı

MAGGIE
O'FARRELL

EVLİLİK PORTRESİ

MAGGIE O'FARRELL

Ayışığı Kitaplığı

EVLİLİK PORTRESİ

Duzenleme
Ny.ozlem

Çeviri: Kıvanç Güney

domingo

Mary-Anne ve Victoria'ya

Tarihî Bilgi

Lucrezia di Cosimo de' Medici, 1560 yılında, Ferrara Dükü II. Alfonso d'Este'nin eşi olarak evlilik hayatına başlamak üzere Floransa'dan ayrıldı.

Daha bir yıl bile geçmeden ölecekti.

Ölüm nedeninin "karahumma" olduğu açıklandı fakat kocası tarafından öldürüldüğü söylentileri de aldı yürüdü.

İşte, o duvardaki benim son düşesim,
Bakıyor hâlâ hayattaymışçasına

Robert Browning, "My Last Duchess"

Hanımefendiler... annelerinin, babalarının, abilerinin ve kocalarının kaprislerine, kuruntularına, sözlerine boyun eğmek zorunda bırakılır; bu yüzden zamanlarının çoğunu odalarının daracık sınırlarına hapsolarak geçirir, görünürde boş boş otururarak arzuladıkları bir şeyin tam aksini de arzular, farklı farklı konulara kafa yorarlar...

Giovanni Boccaccio, *The Decameron*

Vahşi ve Issız Bir Yer

Bondeno yakınları, Fortezza, 1561

Lucrezia, cilası yüzünden ıslak gibi görünen ve üzerine tabaklar, ters duran kupalar, köknar dallarından örülü bir çelenk yerleştirilmiş uzun yemek masasındaki yerini alıyor. Kocası âdeti olduğu üzere masanın öbür ucuna değil, Lucrezia'nın yanına, istediği takdirde başını omzuna yaslayabileceği kadar yakınına oturuyor; kocası peçetesini açıp bir bıçağı düzeltir ve mumu iyice önlerine doğru çekerken, Lucrezia garip bir netlikle, gözlerinin önüne renkli bir cam konmuş ya da o cam gözlerinin önünden kaldırılmışçasına, kocasının onu öldürmeye niyetli olduğunu anlıyor.

On altı yaşında, evleneli henüz bir yıl bile olmamış. Günün çoğunu mevsimin sunduğu kısıtlı gün ışığından faydalanıp yolculuk ederek, Ferrara'dan şafak vakti ayrılıp kocasının av köşkü dediği, dukalığın en kuzeybatısındaki o yere doğru at sürerek geçirmişler.

Fakat burası av köşkü falan değil ki, demek istemiş Lucrezia, gidecekleri yere vardıklarında: Bir yanı sık ormanlarla, diğer yanı Po Nehri'nin dolambaçlı kıvrımlarıyla çevrili, yüksek duvarları kara taşlardan örülü görkemli bir yapı burası.

Eyerinin üzerinden arkasına dönüp kocasına onu neden oraya getirdiğini sormak istemiş.

Ancak bir şey demeden kısrağının onu takip etmesine, sular damlatan ağaçların arasından ve kemerli köprünün üzerinden geçerek kaleye benzeyen, yıldız şeklindeki, o esnada bile ona garip şekilde ıssız görünen bu tuhaf binanın avlusuna girmesine izin vermiş.

Atlar alınıp götürülmüş, Lucrezia ıslak peleriniyle şapkasını çıkarmış, kocası sırtını ızgaradaki ateşe vererek onu izlemiş, şimdi de salonun en gölgelik yerlerinde duran taşralı hizmetkârlara öne çıkıp tabakları doldurmalarını, ekmeği bölmelerini, kadehlere şarap koymalarını işaret ederken, Lucrezia ansızın görümcesinin boğuk bir fısıltıyla söylediği sözü hatırlıyor: Suçlanan sen olacaksın.

Lucrezia'nın parmakları tabağının kenarını kavrıyor. Kocasının onu öldürmek istediği gerçeği yanında duran bir varlık, koltuğunun kolçağına konmuş kara tüylü alıcı bir kuş gibi.

Böylesine vahşi ve ıssız bir yere apansız gelmelerinin nedeni bu. Onu buraya, bu taş kaleye öldürmek için getirdi.

Lucrezia büyük bir şaşkınlıkla vücudundan dışarı fırlarken, gülmemek için kendini zor tutuyor; kubbeli tavanın önünde süzülerek yukarıdan kendini ve kocasını, masada birlikte oturmuş ağızlarına et suyuyla birlikte tuzlu ekmek atışlarını izliyor. Kocasının ona doğru nasıl eğildiğini, bir şey derken parmaklarıyla çıplak bileğine nasıl dokunduğunu görüyor: Kocasına başını sallayışını, ağzındaki yemeği yutuşunu, oraya yaptıkları yolculuğa ve gelirken gördükleri ilginç manzaralara dair birkaç söz edişini izliyor; durumda hiçbir gariplik yokmuş, sonrasında yatmaya gidecekleri normal bir akşam yemeği yeniyormuş gibi.

Gerçekteyse, hâlâ tavanın o soğuk, terleyen taşlarının arasında, saraydan oraya kadar çıplak ve donmuş çayırlardan geçerek, bitkin vaziyette kuru ağaçların üzerine serilecekmiş gibi görünen ağır göğün altında yaptıkları yolculuğun nasıl da sıkıcı olduğunu düşünüyor. Atını tırısa kaldıran kocasının belirlediği

hızda, kilometreler boyu eyerin üstünde hoplaya hoplaya giderken Lucrezia'nın sırtı ağrımış, ıslak çorapları sürtüne sürtüne bacaklarını tahriş etmiş. Dizgini kavrayan parmakları sincap kürklü eldivenlerine rağmen soğuktan kaskatı kesilmiş ve çok geçmeden atının yelesi de buz tutmuş. Kocası peşinde iki muhafızla en önden gidiyormuş. Şehir yerini kırlara bırakırken, Lucrezia atını mahmuzlamayı, topuklarını sağrısına bastırıp atın toynaklarının taşlarla toprağın üzerinde uçuşunu hissetmeyi, vadinin düzlüğünde dörtnala gitmeyi istemiş ama bunu yapmaması gerektiğini, yerinin kocasının arkası ya da davet edildiği takdirde yanı olduğunu, asla önüne geçmemesi gerektiğini biliyormuş ve böylece tırıs gitmeye devam etmişler.

O masada, artık onu öldüreceğinden şüphelendiği adamla yüz yüzeykense aslında öyle yapmış, atını dörtnala koşturmuş olmayı diliyor. Haddini aşan bir neşeyle kıkırdayarak, saçlarıyla pelerinini arkasından savurarak, atının toynaklarından çamurları saça saça onu geçmiş olmayı diliyor. Onu bir daha asla bulamasın diye dizginleri uzaktaki tepelere doğru çevirmiş, katman katman kayalarda ve zirvelerde gözden kaybolmuş olmayı diliyor.

Kocası dirseklerini tabağının iki yanına dayamış, çocukken bu köşke –bu yere böyle demekte ısrarcı– gelişini, babasının onu avlanmak için buraya getirişini anlatıyor. Lucrezia kocasının parmakları kanayıncaya kadar bir hedefe ok atmak zorunda kalışının hikâyesini dinliyor. Gerekli yerlerde başını sallayarak anlayış dolu sözler mırıldanıyor ama asıl yapmak istediği, onun gözlerine bakıp şöyle demek: Niyetini biliyorum.

Kocası duyduğuna şaşıp kalır, gafil avlanmış olur mu ki? Onu dadılarının yanından yeni ayrılmış, dünya işlerinden hiç anlamayan masum karısı gibi mi görüyor hâlâ? Lucrezia her şeyi görüyor. Kocasının planını titizlikle, kılı kırk yararak yaptığını, onu ötekilerden ayırdığını, bütün maiyetini Ferrara'da bırakmaya özen gösterdiğini, orada tek başına bıraktığını, yanında *castello*'dan hiç kimse olmadığını, yalnızca ikisinin,

dışarıda bekleyen iki muhafızın ve işlerine bakacak bir avuç taşralı hizmetkârın olduğunu görebiliyor.

Acaba nasıl yapacak? Bir yanı bunu sormak istiyor. Karanlık bir koridorda bıçaklayarak mı? Kendi elleriyle boğarak mı? Attan düşüşünü kaza gibi göstererek mi? Repertuvarında hepsinin de yer alabileceğinden şüphesi yok. Ona verebileceği tek tavsiye, yapacağı işi iyi yapması olurdu çünkü babası kızının öldürülmesini sineye çekecek biri değil.

Lucrezia kadehini masaya koyuyor; çenesini kaldırıyor; şimdi ne olacağını merak ederek gözlerini kocasına, Ferrara Dükü Alfonso'ya çeviriyor.

Lucrezia'nın Ana Rahmine Düşüş Ânındaki Talihsiz Koşullar

Floransa, Palazzo, 1544

Gelecek yıllarda, Eleanora beşinci çocuğuna gebe kalış şeklini acı bir pişmanlıkla hatırlayacaktı.

Eleanora'yı 1544 sonbaharında hayal edin: Floransa'daki *palazzo*'nun harita odasında, haritalardan birini gözüne kadar sokmuş (Eleanora oldukça miyop ama bunu asla kabul etmiyor). Maiyetindeki kadınlar uzakta, pencereye olabildiğince yakın duruyorlar; aylardan eylül olduğu halde şehirde hâlâ boğucu bir sıcak var. Avludaki kuyu havayı adeta kavurarak dikdörtgen taş duvarlardan etrafa daha da yoğun bir sıcaklık yayıyor. Gökyüzü basık ve kıpırtısız; pencerelerdeki ipek perdeleri titretecek en ufak bir esinti bile yok ve *palazzo*'nun burçlarındaki bayraklar öylece sarkmış duruyor. Nedimeler yelpazelenip mendilleriyle alınlarını kurulayarak sessizce iç geçiriyor; hepsi de orada, o ahşap lambrili odada daha ne kadar durmak zorunda kalacaklarını, Eleanora'nın o haritayı daha ne kadar tetkik edeceğini, o şeyi nasıl olup da bu kadar enteresan bulabildiğini düşünüp duruyor.

Eleanora'nın gözleri Toskana'nın gümüş uçlu kalemle yapılmış tasvirini tarıyor: dağların tepeleri, yılanbalığı misali

kıvrılarak süzülen nehirler, kuzeye doğru tırmanan tırtıklı sahil şeridi. Bakışları Siena, Livorno ve Pisa şehirlerinde birleşerek düğümlenen yolların üzerinden geçiyor. Eleanora eşine az rastlanacak bir kadın olarak ederinin fazlasıyla farkında: Yalnızca üst üste vârisler doğurabilecek bir vücuda değil, aynı zamanda güzel bir yüze, fildişinden oyulmuş gibi görünen bir alna, geniş aralıklı ve koyu kahve gözlere, hem gülümserken hem de somurturken iyi görünen dudaklara sahip. Üstüne üstlük, hızlı düşünebilen cıva gibi bir beyni var. O haritadaki çizik izlerine baktığında, çoğu kadının aksine, tahılla kaplı tarlaları, seki seki bağları, ekinleri, çiftlikleri, manastırları, vergi ödeyen kiracıları görebiliyor.

Eleanora bir haritayı bırakıyor ve maiyetindeki kadınlar tam daha iyi havalandırılan bir odaya geçmek üzere eteklerini hışırdatırken başka bir haritayı alıyor. Kıyının hemen içerisindeki bölgeyi inceliyor; haritanın o kısmına belirsiz ve düzensiz su parçaları dışında bir şey işaretlenmemiş gibi.

Eleanora'nın tahammül edemediği bir şey varsa, o da amaçsızlık. *Palazzo*'daki her bir oda, her bir koridor, her bir antre onun gözetimi altında yenilenerek kullanıma açılmış durumda. Çıplak alçı duvarların hepsi süslenip güzelleştirilmiş. Çocuklarının, hizmetkârlarının ve maiyetinin günün bir dakikasını bile boş geçirmelerine izin vermiyor. Uyandıkları andan başlarını yastığa koydukları âna kadar, onun yarattığı bir programa uymak zorunda hepsi. Eleanora da uyumadığı zamanlarda mutlaka bir işle meşgul: Mektuplar yazıyor, dil öğrenmek için dersler alıyor, planlar ya da listeler yapıyor, çocukların bakımına ve eğitimine nezaret ediyor.

Eleanora'nın aklında bu bataklık bölge için fikirler dönmeye başlıyor. Orayı kurutmaları lazım. Yok yok, sulama yapmaları lazım. Orada ekin yetiştirebilirler. Bir şehir inşa edebilirler. Bir dizi göl yaratıp balık üretebilirler. Bir su kemeri yapabilirler ya da—

Bir kapının açılmasıyla ve çizmelerin yerde çıkardığı seslerle, düşünceleri yarıda kesiliyor: Özgüvenli, iddialı ayak sesleri bunlar. Eleanora o tarafa dönmeden kendi kendine gülümseyerek haritayı havaya tutup gün ışığının parlattığı dağlara, şehirlere ve tarlalara bakıyor.

Bir el belini, bir el omzunu kavrıyor. Ensesine nokta nokta batan sakalı, ıslak ıslak bastırılan dudağı hissediyor.

"Neler yapıyorsun, benim çalışkan arım?" diye mırıldanıyor kocası kulağına.

"Şu bölgeyi merak etmiştim," diyor Eleanora haritayı bırakmadan, "deniz kenarındaki yer, şurası, gördün mü?"

Kocası, "Hımm," diyerek kolunu beline sarıp yüzünü topuzuna gömüyor ve Elenora'yı masanın sert kenarına bastırarak kıstırıyor.

"Orayı kurutursak, bir şekilde kullanışlı hale getirebilir, ya tarıma açar ya da üstüne bir şeyler inşa edebiliriz ve—" Eleanora sözünü yarıda kesiyor çünkü kocası şimdi de eteğini toplamış yukarı çekmekle meşgul ki eli özgürce dizine, oradan kalçasına ve yukarı, çok daha yukarılara kadar çıkabilsin. "Cosimo," diye şakıyor Eleanora fısıldayarak fakat endişe etmesine gerek yok çünkü kadınlar ayaklarını sürüyerek, etekleriyle yerleri süpürerek odadan çıkmakta; Cosimo'nun yaverleri de oradan bir an önce uzaklaşabilmek için kapıda birikmiş vaziyette.

Kapıyı arkalarından kapıyorlar.

"Oranın havası çok fena," diye devam ediyor Eleanora sözüne, haritayı beyaz ve sivri parmaklarının arasında tutarak, sanki bir şey olmuyormuş, arkasında kat kat iç çamaşırının içinde yolunu bulmaya çalışan bir adam yokmuş gibi, "pis kokulu ve sıhhatsiz ama biz orayı—"

Cosimo onu döndürüp haritayı elinden alıyor. "Elbette, sevgilim," diyerek onu geri geri masaya doğru yürütüyor, "sen nasıl dersen, nasıl istersen."

"Ama Cosimo, bir bakıversen—"

"Sonra." Cosimo haritayı masaya yapıştırıp Eleanora'yı üstüne yatırarak kumaş yığını halinde duran eteğini yukarı itiyor. "Sonra."

Eleanora kaderine boyun eğen bir iç çekişle o çekik kedi gözlerini kısıyor. Kocasını vazgeçirmenin mümkün olmadığını görebiliyor. Yine de elini tutuyor. "Söz veriyor musun?" diyor. "Söz ver. O bölgeyi kullanışlı hale getirmeme izin vereceksin."

Kocası elini kurtarmaya çalışıyor. Bunun mahsusçuktan yapılan bir oyun olduğunu ikisi de biliyor. Cosimo'nun tek bir kolu onun vücudunun iki katı kalınlığında. Farklı bir adam olsa, Eleanora rıza göstersin göstermesin, elbisesini saniyeler içinde üstünden çıkarabilir.

Kocası, "Söz," diyerek onu öptükten sonra o da elini bırakıyor.

Cosimo işe koyulurken, onu hiç reddetmediğini düşünüyor Eleanora. Etmeyecek de. Evliliklerinde sözünün kendi konumundaki eşlerden daha fazla geçtiği birçok alan var. Ona sorarsanız, sahip olmasına izin verilen sayısız özgürlüğün ve gücün karşısında, vücuduna sınırsız erişim hakkı tanıması çok küçük bir bedel.

Zaten dört çocuğu var; daha da fazla, kocasının ona doğurtabildiği kadar çok çocuk yapmaya niyetli. Dukalığın istikrarlı ve uzun ömürlü olabilmesi için büyük bir hükümdar ailesine ihtiyaç var. Cosimo'yla ikisi evlenmeden önce bu hanedanlık yok olma, tarihe karışma tehlikesiyle karşı karşıyaydı. Ya şimdi? Cosimo'nun egemenliği ve bölgenin gücü garanti altında. Eleanora'nın sayesinde, çocuk odalarında şimdiden Cosimo'nun yerine geçmek üzere yetiştirilecek iki erkek vâris ve başka hükümdar ailelerine gelin gidebilecek iki kız var.

Eleanora bu fikre odaklanmış durumda çünkü yine gebe kalmak istiyor ve geçen yıl daha vaftiz edilmeden yitirdiği canı düşünüp durmayı istemiyor. Gümüşi renkteki o minik yüzün ve kıvrık parmakların hâlâ rüyalarına girdiğini, onu şimdi bile özleyip istediğini, yokluğunun onu bir ok gibi delip geçtiğini

kimselere, günah çıkardığı rahibe bile söylemiyor. Bu gizli hüznün çaresinin en kısa sürede yeni bir bebek yapıvermek olduğunu söyleyip duruyor kendine. Yeniden hamile kalması lazım, o zaman her şey düzelecek. Vücudu güçlü ve doğurgan. Toskanalıların ona "La Fecundissima"* dediğini biliyor ve gayet haklılar: Doğum yapmanın ona öğretildiği kadar acılı ve azap dolu bir şey olmadığını görmüş. Baba evinden ayrılırken kendi dadısı Sofia'yı da yanma almış ve çocuklarının bakımını bu kadın üstlenmiş. Kendisi, Eleanora, genç, güzel; kocası ona âşık ve sadık, onu memnun etmek için her şeyi yapan bir adam. Eleanora o çocuk odasını tavana kadar dolduracak; tahtın vârislerini oraya istifleyecek; çocuk üstüne çocuk yapacak. Neden olmasın? Bundan böyle hiçbir bebeğini zamansız yitirmeyecek: Buna izin vermeyecek.

Cosimo *Sala delle Carte Geografiche*'nin sıcağında faaliyetini sürdürür, kocasının yaverleri ve kendi maiyeti yandaki odada kayıtsızca onları bekler, karşılıklı esneyip durur ve bıkkın bıkkın bakışırlarken, Eleanora'nın zihni kaybettiği küçüğünden uzaklaşıp yeniden o bataklık alana doğru süzülerek sazlıkların, sarı bayrakların, öbek öbek bodur otların üzerinde geziniyor. Sislerin ve pusların içine dalıp çıkıyor. Mühendislerin makineler ve borularla oraya geldiğini, nemli, ıslak, istenmeyen ne varsa çekip aldığını hayal ediyor. Bereketli mahsuller, semiz besi hayvanları, istekli ve minnettar bendelerle dolu köyler yaratıyor orada.

Eleanora kollarını haz ânına yaklaşan kocasının omuzlarına koyup gözünü karşı duvardaki haritalara dikiyor: Eski Yunan, Bizans, koca Roma İmparatorluğu, gökyüzündeki takımyıldızlar, keşfedilmemiş denizler, gerçek ya da hayalî adalar, gök gürültülü fırtınalarda kaybolan dağlar.

Bunu yaparak hata ettiğini, gözlerini kapayıp zihnini yeniden o odaya, evlilik görevine, bunca zaman sonra onu hâlâ arzulayan

* (İt.) En doğurgan. (*ç.n.*)

güçlü ve yakışıklı kocasına döndürse daha iyi olacağını öngörebilmesi imkânsız. Bu çiftleşmeden doğacak çocuğun, hepsi de doğuştan tatlı ve hoş mizaçlı olan öteki çocuklardan farklı olacağını nasıl bilebilir ki? O anda annenin izlenimi ilkesini unutmak öyle kolay ki. Dalıp gittiği, dikkatsizlik ettiği için sonradan kendini çok cezalandıracak. Çocuğun karakterinin, annenin gebe kaldığı andaki düşünceleri tarafından belirlendiği görüşü hem doktorlar hem de rahiplerce zihnine kazınmış bir şey.

Fakat artık çok geç. O harita salonundayken, Eleanora'nın zihni kararsız, yabani, dilediği gibi gezinmekte. Eleanora o haritalara, manzaralara, el değmemiş ormanlara bakıyor.

Toskana Grandükü Cosimo faaliyetini her zamanki gibi kesik kesik hırlayarak sona erdirip karısına şefkatle sımsıkı sarılıyor ve Eleanora olan şeyden etkilenmiş ama yine de rahatlamış vaziyette (sonuçta çok sıcak bir gün) masadan inerken kocasının ona yardım etmesine izin veriyor. Kendi dairesine dönerken eşlik etmeleri için kadınları çağırıyor. Nane *tisana* içip *siesta* yapacağını, belki bir de temiz iç çamaşırı istediğini söylüyor.

Dokuz ay sonra, avaz avaz bağırıp debelenerek kundak bezlerini üstünden atan, dinlenip uyumayan ve sürekli hareket halinde olmadığı takdirde yatıştırılamayan, sütannesinin –Sofia tarafından özenle seçilen kadının– memesini birkaç dakikalığına emmeyi kabul etse de asla tam olarak beslenemeyen, gözleri uzaktaki ufukları arar gibi her daim açık bir bebekle karşılaşınca, Eleanora'nın içi suçluluk duygusuna yakın bir şeyle kaplanıyor. Bebeğin karakterindeki bu yabanilik kendi suçu olabilir mi? Hepsi onun yüzünden mi acaba? Bırakın Cosimo'yu, bundan hiç kimseye söz etmiyor. Bebeğin varlığı, onu dehşete düşürüp mükemmel bir anne olduğu, hem zihnen hem de bedenen sağlıklı çocuklar doğurabildiği inancını sarsıyor. Çocuklarından birinin böylesine zor, dizginlenemez oluşu, Floransa'daki konumunu kökten sarsacak bir şey.

Eleanora çocukların odasına gittiği, bütün sabahı yaygarayı basan Lucrezia'yı kucaklamaya çalışarak geçirdiği bir seferinde,

bu gürültünün dört büyük kardeşi nasıl etkilediğini, çocukların sürekli kulaklarını kapatıp başka odaya kaçtıklarını fark ediyor. Bebeğin hal ve tavrının diğerlerini de etkileyeceği gibi bir korkuya kapılıyor. Yoksa onlar da birdenbire söz dinlemez ve dizginlenemez çocuklara mı dönüşecekler? Hiç düşünmeden, Lucrezia'yı çocukların odasından ayırıp *palazzo*'nun başka bir yerine yerleştirmeye karar veriyor. Yalnızca bir süreliğine, çocuk sakinleşinceye kadar, diyor kendi kendine. Sorup soruşturduktan sonra bu kez sütanne olarak mutfaktaki aşçılardan birini hizmetine alıyor. Geniş kalçalı, şen şakrak bir kadın olan aşçı, Lucrezia'ya bakmayı seve seve kabul ediyor; neredeyse iki yaşına gelmiş, taş döşemenin üstünde tıpış tıpış yürümeye başlamış olan kendi kızı sütten kesilmeye hazır. Talihsiz olan tek unsur bu durumun Sofia'nın, Eleanora'nın eski dadısının, görüşlerine zıt olması, Sofia'nın Lucrezia'nın "sürgün edilmesi" dediği şeyi hiç onaylamadığını ve ayrıca kendi seçtiği sütannenin de gayet iyi olduğunu bol bol ve çekincesizce dile getirmesi. Fakat Eleanora'da tuhaf bir ısrarcılık var: Bu çocuk ailenin geri kalanından uzağa, bodrum kattaki mutfağa, hizmetkârların, hizmetçilerin yanına, tencere seslerinin içine ve büyük ateşlerin sıcağına gidecek. Lucrezia'nın ilk yılları da böylece bir çamaşır leğeninin içinde, sıkılı minik yumruğunu okşayan ve yüzünü kırıştırıp avazı çıktığı kadar ağlamaya başladığında annesini çağıran, sütannesinin küçük kızının gözetiminde geçiyor.

Lucrezia yürümeye başladığında, kaynar suyla dolu bir tencerenin devrilmesi yüzünden gerçekleşecek kazadan kıl payı kurtulunca, tekrar yukarı yollanıyor. Mutfakların o tanıdık buharı ve curcunasından koparılıp hiç hatırlamadığı dört çocukla baş başa kalınca, iki gün boyunca hiç durmadan bağırıyor. Bağırarak bodrum kattaki sütannesini, dişi acıdığında emmesi için verilen tahta kaşıkları, kare pencerelerin önünde siluet halinde görünen baharat buketlerini, kemirmesi için bir dilim sıcak ekmek ya da peynir kabuğu uzatan elleri istiyor. *Palazzo*'nun en tepesindeki, yataklarla dolu bu odayı; aralarında

fısıldaştıktan sonra ansızın ayağa kalkarak çekip giden, yüzleri birbirine benzeyen, ona ifadesiz gözlerle bakan bu çocukları istemiyor. Yanı başında devrilen kocaman siyah bir tencerenin, sel gibi akan fokur fokur bir sıvının anısı onu rahatsız ediyor. Çocuk odasındaki kadınların onu kucaklamasına ve kucağa almasına izin vermeyi reddediyor; onu giydirmelerine ve beslemelerine izin vermiyor. Bodrum kattaki aşçıyı, sütannesini istiyor; onun geniş kucağında güven içinde kıvrılıp uyuklamayı, düz saçlarından bir tutamı parmaklarının arasında döndürüp durmayı istiyor. Ona şarkılar söyleyen ve ateşin küllerine bir sopayla resimler çizmesine izin veren sütkardeşinin tatlı yüzünü istiyor. Sofia başını iki yana sallayarak Eleanora'ya çocuğu aşağı yollamanın hiç de iyi bir fikir olmadığı konusunda onu uyardığını söyleyip duruyor. Lucrezia'ya bir şey yedirebilmenin tek yolu yanına, yere bir şey bırakmak. Vahşi hayvanlar gibi, diyor Sofia üstüne basa basa.

Kendi yetiştirdiği kızın odasına gidip yumruklarını beline dayamayı ihmal etmeden yatağın yanında durarak rapor eden Sofia'yı dinledikten sonra, Eleanora yeni kırılmış bir bademi ağzına atıveriyor. Tekrar doğum yapmasına günler kalmış, göbeği yorganın altında dağ gibi yükselmiş; erkek çocuk bekliyor. Bu kez işi şansa bırakmayıp odasının duvarlarını güç gerektiren erkeksi aktiviteler içindeki –mızrak atan ya da at üstünde mızrak dövüşü yapan– sağlıklı delikanlıların resimleriyle donatmış. Evlilik görevini *palazzo*'nun başka hiçbir yerinde değil ancak burada yerine getirmesi Cosimo'yu hüsrana uğratmış; Cosimo bir koridorda ya da merdiven aralığında ayaküstü çiftleşmeyi öteden beri seven bir adam. Fakat Eleanora son seferindeki hatayı bir daha yapmayacak.

Lucrezia dört yaşındayken, ablaları gibi bebekle oynamıyor, masada yemek yemiyor ve abileriyle ablalarının oyunlarına katılmayıp zamanını tek başına geçirmeyi, koridorun bir ucundan ötekine vahşiler gibi koşmayı ya da pencerenin önünde diz çöküp saatlerce şehre ve ötesindeki uzak dağlara bakmayı

tercih ediyor. Altı yaşındayken, ressama poz vermek için güzelce oturmaktansa kıpırdanıp duruyor, hatta öyle bir kıvranıyor ki Eleanora kendini kaybedip portresinin falan yapılmayacağını –odasına dönebileceğini– söylüyor ona. Sekiz ya da dokuz yaşındayken, bu itaatsizliği yüzünden Eleanora'dan tokat yediği halde ayakkabı giymeyi reddettiği bir dönem oluyor. On beş yaşındayken ve evlenmek üzereyken, Eleanora'nın bizzat sipariş ettiği, mavi ipekle altın rengi brokarın muhteşem bileşiminden oluşan gelinliği yüzünden müthiş yaygara koparıyor. Lucrezia selamsız sabahsız annesinin odasına dalıp avazı çıktığı kadar bağırarak o şeyi giymeyeceğini, katiyen giymeyeceğini, ona çok büyük geldiğini söylüyor. *Scrittoio*'sunun başında oturmuş en sevdiği başrahibelerden birine mektup yazmakta olan Eleanora da kendine hâkim olmaya çalışarak gelinlikte üstüne oturacak şekilde tadilat yapıldığını gayet iyi bildiğini söylüyor Lucrezia'ya. Fakat Lucrezia elbette ki fazla ileri gidiyor. Ablası Maria öldüğü halde neden Maria için dikilmiş bir elbiseyi giymek zorunda olduğunu, Maria'nın nişanlısıyla evlenmesinin zaten yeterince kötü olduğunu, üstüne bir de onun gelinliğini giymesinin cidden çok mu gerekli olduğunu soruyor öfkeli bir yüzle. Eleanora kelemini bırakırken, zihni onu yazı masasından kaldırıp revaklı yoldan kızına doğru yürütüyor ve bir kez daha Lucrezia'nın ana rahmine düştüğü âna, gözlerinin kadim diyarlara ait haritalarda gezinişine, ejderhalar ve canavarlarla dolu, gemileri rotalarından çok uzaklara savurabilecek rüzgârlarla çevrili tuhaf ve vahşi denizlere odaklanışına götürüyor. Bu hatayı nasıl yapabildi? Yaptığı hata nasıl da hâlâ yakasını bırakmıyor ve onu cezalandırıyor böyle!

Eleanora odanın öbür ucundaki kızının gözyaşlarıyla kaplı ince yüzünün umut ve beklentiyle bir çiçek gibi açılışını görüyor. O benim annem, diye düşündüğünü biliyor Eleanora kızının. Belki de beni bu gelinlikten, bu evlilikten kurtarır. Her şey düzelir belki.

Toskana'daki İlk Kaplan

Floransa, Palazzo, 1552

Floransa'ya gelen yabancı bir kodaman, Grandük'e bir kaplan tablosu armağan etmişti. Bu hediyeden çok etkilenen Cosimo, çok geçmeden bu yırtıcı, eşsiz hayvanlardan birine sahip olma arzusunu dile getirmeye başlamıştı. *Palazzo*'nun altında, konukları eğlendirebilmek için sergilenen birçok vahşi hayvan vardı ve Cosimo koleksiyonuna bir kaplanı da dahil etmenin harika olacağını düşünüyordu.

Consigliere ducale'si Vitelli'ye bir kaplanın bulunup yakalanarak Floransa'ya getirilmesini emretti. Tablonun saraya gelişinden itibaren böyle bir sonucu öngörmüş olan Vitelli de ona sezdirmeden derin bir iç çekip usulüne uygun şekilde defterine not aldı. O dönemde cumhuriyetçilerin Siena'da yarattığı karışıklıkla meşgul olduklarından, Grandük'ün bu plandan vazgeçmeye ikna edilebileceğini, hatta bunu unutacağını umdu.

Fakat Cosimo, Vitelli'nin bu gizli umudunu boşa çıkarmakta kararlıydı.

"Kaplan konusunda ne durumdayız?" diye sordu bir gün damdan düşer gibi, günlük sporunu yapmak üzere hazırlanır, *lucco*'sunu çıkarıp silahlarını kuşanırken. Hazırlıksız yakalanan

Vitelli, defterinin bağıyla uğraşarak doğudan gelen bazı gemilerin seyrinde yaşanan sorunlarla ilgili bir şeyler mırıldanmayı becerebildi. Cosimo buna inanacak değildi. Sol gözünü Vitelli'ye dikerken, avare sağ gözü de yan tarafa, Vitelli'nin durduğu yerin hemen ötesindeki bir yere baktı.

"Bunu duyduğuma üzüldüm," dedi Cosimo, *palazzo* duvarlarının dışına çıkmaya niyetli olduğu zamanlarda hep yaptığı gibi, kınlı iki hançeri çizmelerinin içine sokarken. "Büyük hayal kırıklığına uğradım. Bildiğin gibi, sarayın altındaki yer hazırlandı bile: İyice temizlendi, parmaklıklar güçlendirildi." Arkasındaki uşağın verdiği deri kemeri alıp beline taktı. "Böyle boş durması yazık oluyor. İçinde mutlaka bir şey –ya da biri– olmalı."

Cosimo kılıcını havaya kaldırdı; Vitelli o işlemeli, hafif ve esnek kılıcın onun en sevdiği silahlarından biri olduğunu biliyordu. Havada şöyle bir savururken, iki gözü birden çelik gibi bir neşeyle parlayarak Vitelli'ye baktı.

Grandük kılıcı kemerindeki kınına sokup balkondan ayrıldı; Vitelli onun seri ve kararlı adımlarla merdiveni indiğini duydu. Arkasında hışırtılar çıkararak bir şeyler mırıldanan sekreterlerin böyle bir olaya tanık oldukları için coşkulandıklarından şüphelendi; içlerinden birinin için için kıkırdadığını bariz şekilde duydu.

"İşinizin başına," diye azarladı Vitelli sekreterleri, avuçlarını sertçe birbirine vurarak.

Sekreterler süklüm püklüm uzaklaştı; Vitelli çalışma masasına gidip sandalyesine çökerek mürekkebiyle kalemini önüne çekmeden önce bir an kara kara düşündü.

Grandük'ün bu tuhaf kaplan merakı bir elçiye, sonra bir sefire, gemi kaptanına, ipek tacirine, bir sultanın danışmanına, kral naibine, baharat tacirine, bir mihracenin sarayındaki müsteşara, mihracenin kuzenine, mihracenin bizzat kendisine, eşine, oğluna, sonra tekrar müsteşara, bir grup askere, ardından Bengal'in ücra bir köşesindeki köylülere iletildi.

Yakalanıp ağa sarılarak bir sırığa bağlanan kaplan o sıcak, yağmurlu ve yemyeşil diyarından koparılıp yola çıktı. Denizde, güvertenin altında, nemli ve tuzla kaplı bir yere tıkılmış vaziyette haftalar, aylar geçirdikten sonra Livorno'daki tersanenin yanına bırakıldı. Oradan da, korku içindeki altı katırın çektiği bir arabaya bağlanan ahşap bir kafeste dukalığın içlerine taşındı.

Vitelli hayvanı taşıyan konvoyun Floransa'ya yaklaştığını duyar duymaz haber gönderip hava kararmcaya kadar şehir surlarının dışında beklemelerini söyledi. Kaplanı şehre katiyen gündüz vakti getirmemeleri talimatını verdi; arabayı sık ağaçlıklı bir yere çekip karanlık çökünceye kadar orada bekleyeceklerdi.

Vitelli, Floransa'da o güne dek hiç kaplan görülmediğini biliyordu. İnsanlar orta yerde böyle bir yaratık görünce çığlık çığlığa itişip kakışırlardı; hanımlar şoka uğrayarak baygınlık geçirirlerdi; delikanlılar kafesin içindeki kaplanı kışkırtmak için birbiriyle yarışır, sopalar ve mızraklarla dürtebilirlerdi. Hayvancağız öfkeden kudurup kafesinden kurtulursa ne olacaktı? Sokaklarda dolaşarak sağa sola saldırabilir, çocuklarla vatandaşları mideye indirebilirdi. Vitelli gece yarısından sonraki karanlık saatleri beklemenin daha iyi olacağına karar vermişti: O zaman kimsenin haberi olmazdı; şehirdekilerin ruhu bile duymazdı.

Palazzo'nun damındaki saçakların altındaki odada, iki ablasıyla birlikte yatağa sığışmış küçük Lucrezia hariç. İnce telli, açık renk saçlı –ablalarıyla abilerinin hepsi de İspanyol annelerinin koyu tilki tüyü rengi parlak saçlarına sahip oldukları için dikkat çeken– vakur bakışlı Lucrezia. Sipsivri dirsekleri ve geceleri kollarıyla bacaklarını açıp yatağın tam ortasında yatmak gibi bir huyu olan en büyük ablası Maria tarafından her gece yatağın en ucuna itilen, yaşına göre ince ve ufak tefek olan Lucrezia. Uyumakta her zaman güçlük çeken Lucrezia.

Araba *palazzo*'nun kapılarından geçerken, dişi kaplanın feryadını bir tek o duydu: Borudan geçen rüzgârın sesine

benzeyen, kısık, yankılı bir seslenişti duyduğu. Geceyi yoğun bir kederle –bir kez, iki kez– yarıp geçtikten sonra boğuk bir gümbürtüye dönüşerek kesildi.

Lucrezia bir yerine iğne batmış gibi yatakta ansızın doğruldu. Rüyasının içine kadar girip onu sarsarak uyandıran bu ses, hiç aşina olmadığı bu feryat da neydi böyle? Başını bir yana, sonra diğer yana çevirdi.

İşitme duyusu olağanüstü hassastı: Kimi zaman alt katta ya da kabul salonlarından en büyüğünün öbür ucunda söylenenleri bile duyabiliyordu. *Palazzo*'da seslerle titreşimlerin, fısıltılarla ayak seslerinin kirişler boyunca seyahat ettiği, mermer rölyeflerin arkasından geçtiği, heykellerin sırtlarında yükseldiği, fıskiyelerdeki su kabarcıklarını delip geçtiği, tuhaf bir akustik vardı. Lucrezia kulağının dış kıvrımlarını bir lambriye ya da bir kapının pervazına dayayarak çok fazla şey öğrenebileceğini daha yedi yaşındayken fark etmişti. Bir kardinalin atanmasını, örneğin, ona yeni bir kardeş gelmesinin beklendiğini, nehrin karşı tarafındaki yabancı bir ordunun varlığını, bir düşmanın Verona sokaklarında ansızın ölüverdiğini ya da dişi bir kaplanın artık her an gelebileceğini. Onunla hiçbir ilgisi olmayan bu konuşmalar yılan gibi kıvrılıp süzülerek aklına girer ve orada kök salardı.

Yine o çığlık! Lucrezia'nın beklediği gibi bir kükreme değildi, hayır: İçinde hasret, çaresiz bir hırıltı vardı. Zorla yakalanmış, tüm arzuları hiçe sayılmış bir yaratığın sesi olduğunu düşündü Lucrezia bunun.

Lucrezia kendini yorgandan ve Maria'nın geceliğinin eteklerinden kurtarıp yataktan kayarak indi. Dans derslerindeki beceriksizliğine rağmen –bu yüzden öğretmeni onu sürekli azarlıyordu– çocukların odasında hiç ses çıkarmadan süzülmeyi, ayaklarını doğru karolara basmayı, oynayıp tıkırdayanlara asla basmamayı iyi becerirdi. Parmak uçlarında yürüyerek abilerinin kol ve bacaklardan bir yığın halinde uyuduğu yatağı, bebek Pietro'nun ona sımsıkı sarılmış *balia*'sıyla birlikte

uyuduğu daracık tekerli yatağı geçti. Kapının orada uyuyan iki dadı daha vardı ama Lucrezia onları da aşıp kapıdaki iki sürgüyü yavaşça geri çekti.

Dışarı süzülüp koridorda ilerledi ve şöyle bir durup en yaşlı dadı Sofia'nın her zamanki gibi horuldadığını gördükten sonra küçük ellerinden birini duvardaki bir panelden geçirdi. Pirinç kulpu ilk seferinde kaçırsa da ikinci seferinde buldu. Panel içe doğru açıldı ve Lucrezia kendisinden çok da büyük olmayan daracık bir girişten içeri adım atarak koridordan çıkmış oldu.

Palazzo sayısız gizli geçitle delik deşik olmuş gibiydi: Lucrezia orayı, o kalın duvarlı devasa yapıyı, kurtların kemirdiği bir elma gibi düşünürdü bazen. Bu geçitlerin saray saldırıya uğradığı takdirde Dük'le ailesinin kaçabilmesi için yapıldığını duymuştu; üç dadının kendi aralarında konuşurken kullandıkları Napoli ağzını anladığından haberi bile olmayan Sofia söylemişti bunu. Lucrezia saraya kimin saldıracağını sormak istemişti ama aklı sormaması gerektiğini bilecek kadar çalışıyordu: Dadıların kendi aralarında, çocukların tepesinde neler konuştuklarını anlamak faydalı bir şeydi ve böyle bir yeteneği olduğunu ele vermemesi gerekirdi.

Bu geçitten ilerlediğinizde, her basamağı düz olmayan, dönerek inen kaygan bir merdivenden, kestirme yoldan büyük avluya gidiyordunuz. Lucrezia korkmuyordu; asla korkmuyordu. Yine de nefesini tutup düşmemek için geceliğinin eteğini tek elinde topladı. Orada, duvarların arkasında kapalı kalmışken düşüp bir yanını yaralasa, onu kim bilir ne zaman bulurlardı. Seslense, nasıl duyacaklardı?

Merdiven bir kangal halat gibi kendi içine doğru dönüp duruyordu. Canlı bir varlık uzun zamandır burada kapalı kalmış gibi havasız ve rutubetli bir ortamdı. Lucrezia başını yukarıda tutup inmeye devam etmek için kendini zorladı; daha kötülerini de gördüğünü söyleyip durdu kendine. O hayvanı düşünmek de ona güç veriyordu. O kaplanı görecekti – görmek zorundaydı.

Tam o karanlığa ve kokuya dayanamayacak gibi olduğu anda, inecik bir huzme gideceği yere vardığını haber verdi. El yordamıyla kapının kulpunu –küçük, soğuk bir mandal– bulup bastırdı ve işte orada, eğimli pencereleri avluya yukarıdan bakan, üstü kapalı merdivendeydi. Gecenin bu kadife siyahı vaktinde, görünürde tek bir muhafız ya da hizmetkâr yoktu; Lucrezia tekrar tekrar kontrol etti. Sonra da cesaretini toplayıp çıkıverdi.

Katırların aşağıdan gelen tedirgin kişnemelerini, seken toynaklarının sesini, ardından uzak bir gök gürlemesine benzeyen kızgın hırıltıyı duydu.

Ellerini mermer pervaza dayayıp uzanarak aşağı baktı.

Avlu yalnızca sütunlara takılı meşalelerin aydınlattığı loş bir mahzen gibiydi. Koşum takımlarıyla arka arkaya dizilmiş altı tane katır vardı. Babasının kırmızı ve altın rengi üniformalı bir grup adamı katırların etrafını sarmıştı. Ellerinde ucu sivriltilmiş birer sopayla, birbirlerine seslene seslene, arabanın etrafında dönüyorlardı. Geri çekil, diyorlardı, o kadar yaklaşma, öyle kal, şu eline dikkat et, dizgini tut, yavaş.

Biri uzanıp sütunlardaki meşalelerden birini aldı; arabaya doğru savurarak karanlığın içinde kızgın bir kavis çizdi. Buna cevap olarak bir tıslama, yaratığın ateşe verdiği tepki geldi. Adamlar gülüştü. Meşale yine savruldu ve Lucrezia yaratığın gözü dönmüş korkusunu bir kez daha duydu.

Derken, elleriyle pencere pervazını kavrayarak, o şeyi gördü Lucrezia: Kıvrak, kıvrımlı bir şekil kafesin bir ucundan diğerine geçti. Dişi kaplan yürümekten çok, sanki tüm varlığı erimiş, hâlâ kaynıyormuş gibi, bir volkandan süzülen lav misali akıvermişti. Kafesin parmaklıklarını yaratığın kürkündeki o koyu renk, birbiri ardına gelen çizgilerden ayırt edebilmek kolay değildi. Hayvan turuncu, parlatılmış altın rengi, bedenlenmiş ateşti; güç ve öfke, saldırgan bir zarafetti; tam da bunun için damgalanmış, esir düşmek öteden beri kaderiymiş gibi, vücudunda zindanların çizgi çizgi izlerini taşıyordu.

Koşumlu katırlar zorlanıyor, başlarını savurup dudaklarını dehşet içinde yukarı çekiyorlardı. Gözlerindeki korumalıklar yüzünden kaplanı göremedikleri halde onu hissediyor, kokusunu alıyorlardı; orada olduğunu, kapalı bir alanda onunla birlikte olduklarını biliyorlardı. O ahşap kafes olmasa, avludaki herkesi ve her şeyi vahşice öldüreceğini biliyorlardı; katırmış, insanmış, bakmadan.

Katırlar ansızın ileri doğru fırladı ve araba kafesle birlikte bir kemerden geçerek, ağza atılan lokma misali gözden kayboldu. Lucrezia da mangallardaki alevlerin hâlâ titreşerek aydınlattığı, az önce müthiş bir şey olmamış gibi görünen boş avluya bakakaldı.

Lucrezia'nın babasına ait *palazzo* değişken, rüzgârgülü gibi dönek bir yerdi. Bazen ona dünyadaki en güvenli yer, Grandük'ün çocuklarını vitrinde duran cam biblolar gibi koruyan yüksek taş duvarlarla çevrili bir askerî karargâh, bir kale gibi gelirdi; bazen de hapishane kadar kasvetli.

Floransa'daki en büyük meydanın bir köşesini kaplayan, sırtını nehre vermiş, yan cepheleri büyük sarp kayalıklar gibi vatandaşların üzerinde yükselen bir yapıydı. Hiç kimsenin içeriyi göremeyeceği şekilde yapılmış yüksek ve dar pencereleri vardı. Çatısında yükselen dört köşeli kuledeki çanlar saat başı çalarak bütün şehre zamanı bildirirdi. Şapka siperi gibi dört yanını çevreleyen tırtıklı mazgallı siperler vardı; çocukların oraya çıkmasına pek izin verilmezdi. Onlar hava almak için her gün Sofia'yla birlikte kapalı yola çıkarlardı. Sofia annelerinin çocukların egzersiz yaptıkça gelişeceklerine inandığını söylerdi ve bu yüzden orada birbirleriyle yarışmakta, açık hava delikleri arasında koşturmakta, bu arada durdukları yerin çok aşağısındaki meydanda neler olup bittiğini izlemekte serbesttiler.

Yürüme yolunun en uç köşesinden *palazzo*'nun kapısında duran, karşısındaki herkesten gözünü kaçırırcasına yana doğru bakan, omzunda sapanını tutan o beyaz heykeli görmek

mümkündü. Lucrezia arada bir heykelin kaidesi etrafından dolaşarak üstü kapalı arabalarına doğru giden babasıyla kışın kürklere, yazın ipeklere bürünen annesini de şöyle bir görürdü. Annesinin elbiseleri sarı, kırmızı, üzüm moru renklerinde olurdu. Lucrezia arabanın yaklaştığını duyunca korkuluktan sarkabildiği kadar sarkar, annesiyle babasının ayak seslerini yakalamaya çalışırdı: Annesi hafif; babası kararlı adımlarla, şapkasındaki tüyü adımlarının ritmine uygun şekilde hoplatarak yürürdü.

Palazzo'nun her yerini gördüğünü iddia eden Sofia, duvar kalınlığının üç adam boyu olduğunu söylerdi. Kılıçlarla zırhların duvarlar boyunca dizili olduğu, yalnızca silahlara ayrılmış koca bir salon olduğunu, bir salonun da kitaplarla dolu olduğunu söylerdi. Boyunu kat kat aşan rafları dolduran sayısız kitap olduğunu söylerdi, bir bezle yüzlerini siler ya da önlerini iliklerken. İnsanın hepsini okumak için ömrünü harcaması gerektiğini, belki bir ömrün de yetmeyeceğini söylerdi dadıları. Dünyadaki her yerin ve gökteki bütün yıldızların haritalarıyla bezeli bir salon daha vardı. Kapısında bir sürü sürgü olan, demirle kaplı bir kasa dairesi vardı ve annelerinin hem İspanya'daki saraydan gelirken getirdiği hem de babalarının verdiği bütün mücevherleri orada duruyordu ama dadı orayı kendi gözleriyle görmemişti hiç: Gören hiç kimse yoktu çünkü o kapının kilidini ancak babaları açabilirdi. Bir de tavanı resimlerle kaplı, meydan büyüklüğünde, uzun bir oda vardı. Ne resmi? diye sorardı Lucrezia yüzünü silen bezden kurtulup, dadının doğruyu söyleyip söylemediğini, o freskleri cidden görüp görmediğini anlayabilmek için. Ah, yüce varlıklar, melekler, büyük savaşçılar ve savaşlar falan, diyerek bezi tekrardan Lucrezia'nın yüzüne bastırırdı dadı, o türden şeyler.

Lucrezia uyumakta zorlandığında –ki sıkça zorlanırdı– erkek kardeşlerinin yaptığı kuleler gibi üst üste dizili olan bu salonları düşünürdü. Silah salonu, harita salonu, resimli salon, mücevher salonu. Ablası Isabella en çok mücevherleri görmek

istediğini söylerdi; Maria tavandaki altın varaklı melekleri; günün birinde dük olacak Francesco'ysa, havalı havalı, salonların hepsini zaten gördüğünü söylerdi. Isabella'dan bir yıl sonra doğan Giovanni kim bilir kaç kez buna göz devirmiş, Francesco da inciğine tekmeyi geçirmişti.

Lucrezia'nın hangi odayı görmek istediğini kimse sormuyor, o da söylemiyordu. Fakat sorulacak olsa, Sala dei Leoni derdi: aslanların salonu. Bodrumda, özel olarak güçlendirilmiş bir bölümde, babasının vahşi hayvan koleksiyonunun olduğu söylenirdi. Babası aslanları bilhassa şeref konuklarına göstermekten hoşlanır, bazen de eğlencesine başka hayvanlarla karşılaştırırdı: ayılarla, yabandomuzlarıyla, bir seferinde gorille. Mutfaktan yemeklerini getiren hizmetkârlardan biri bu aslanların Dük'ü çok sevdiklerini ve kafeslerinin içine girmesine izin verdiklerini söylemişti. Babaları tek elinde ucuna et saplanmış bir mızrak, ötekinde kırbaçla yanlarına giriyordu. Çocuklar Sala dei Leoni'nin içini hiç görmemişlerdi –Francesco ne kadar gördüm diye tuttursa da– ama rüzgârın belli bir yöne doğru estiği zamanlarda hayvanların boğuk ve kederli seslerini duyabiliyorlardı. Sıcak günlerde, yürüme yoluna, özellikle de *palazzo*'nun via dei Leoni'ye yukarıdan bakan arka tarafına doğru kesif bir koku yükselirdi; dışkı ve ter karışımı, ağır, baskın bir kokuydu bu. Maria'yla Isabella böyle zamanlarda sızlanıp yüzlerine eşarp sararlardı ama Lucrezia sallanan bir kuyruğu ya da tüylü tüylü koyu renk bir yeleyi bir saniyeliğine de olsa görebilmek umuduyla caddenin üstündeki yürüyüş yolunda dolanırdı.

Lucrezia kaplanın geldiği gecenin sabahında uyandığında, yatak odası öyle sessizdi ki bir an kulaklarının kirden tıkandığını zannetti. Yüzü yastığa iyice gömülmüştü ve başını kaldırdığında kendini yatağın ortasında tek başına yatarken buldu. Onu iyice kenara iten ablaları yoktu. Karşı taraftaki yatakta yatan abileri de yoktu. Tekerli yatakta bebek yoktu.

Bu huzurla şaşkına dönerek odayı inceledi: kireç badanalı duvarları, katlı yorganları, pencerenin oturulacak yerine çıkan basamakları, rafta duran bir sürahi suyu.

Açık duran kapıdan, abileriyle ablalarının ve kardeşlerinin kahvaltı ettiklerini duydu: üç küçüğün bağırtılarıyla çığlıkları, kaşık ve çatal şıkırtıları.

Lucrezia boş yatağın üzerinde kollarıyla bacaklarını yüzer gibi hareket ettirdi. Bir an uykunun onu bir kez daha yenip yenemeyeceğini görmek için başını tekrar yastığa koymak geldi içinden ama sonra siyah desenle kaplı esnek bir omzun dönercesine hareket edişini hatırladı. Zihninde net bir karar belirdi: O hayvanı yakından görmek zorundaydı. Mutlaka. Başka seçeneği yoktu. Onun karşısında durmak, kürkündeki turuncuyla o siyah çizgilerin nasıl birleştiğini görmek istiyordu. Sala dei Leoni'ye gizlice girebilir miydi acaba? Oraya giden bildiği bir geçit yoktu ve yürüyüş yollarıyla koridorlardan gittiği takdirde muhakkak birilerine yakalanırdı. Nasıl, nasıl, nasıl başaracaktı?

Bu düşünceyle canlanarak yataktan indi. Soğuk karolar pütürlü yüzeylerini ayak tabanlarına bastıracak biçimde şekil değiştirdi sanki. Yün *sottana*'sını iç çamaşırının üstüne, ayakkabıları ayaklarına geçirip çabucak giyindi. Odanın havası çok soğuk ve durgundu: Lucrezia yürürken kendini buzlu bir gölde ilerlemeye çalışır gibi hissetti.

Aklından kaplanı görmenin türlü çeşit yolu gelip geçerken öbür odanın kapı eşiğinde durdu. Ablalarıyla abileri masanın bir yanına oturmuştu; hepsinin saçları aynı kızılımsı kumral renkte, boyları yaş sırasına göre kısalan dört çocuk. Aralarında tam birer yaş vardı: Maria on iki, Francesco on bir, Isabella on, Giovanni dokuz yaşındaydı. Merdiven basamakları gibi üst üste gelmişlerdi. Bu sabah baş başa vermişlerdi, ekmekleriyle sütlerinin üstünden fısıldaşırken başları birbirine değdi değecekti.

Masanın öbür yanında, aynı şekilde sıralanan üç erkek bebekle birlikte oturan dadılar vardı: Garzia üç, Ferdinando neredeyse iki yaşındaydı ve Pietro doğalı daha bir yıl bile olmamıştı. Bununla birlikte, Lucrezia'dan önce ve sonra her nedense iki yılı aşan boşluklar vardı. Giovanni doğduktan bir yıl sonra ve Garzia doğmadan bir yıl önce hiç çocuk doğmamıştı. Bunun nedenini dadıları Sofia'ya sormuştu bir kez. Onun neden yaşça yakını olan kardeşleri yoktu? Artık bağırsaklarının çalışması gerektiğine hükmederek Ferdinando'yu lazımlığın üstünde oturur pozisyonda tutmak için cebelleşen Sofia da bezgin bir tavırla, Belki de zavallı anneciğinin biraz dinlenmeye ihtiyacı vardı, demişti.

Lucrezia bir ayağını ötekinin yanına çeke çeke, yan yan masaya yaklaştı. Kendi hayalinde, güçlü ayaklarıyla adımlar atan, onu gören herkesi dehşete düşüren dişi kaplan olmuştu.

Görünürde ona hazırlanmış bir yer yoktu. Genelde oturduğu sandalyede Pietro'yu şalıyla örtmüş emziren sütannesi vardı; Lucrezia kardeşinin şalın altından çıkmış, süt emdikçe kıvrılıp açılan ayaklarını gördü.

Bir an orada, sütanneyle Giovanni'nin arasında durduktan sonra uzanıp iri bir dilim ekmek aldı. Ekmeği ağzına götürdü ve ayakta durmaya devam ederek dişleriyle bir lokma kopardı. Düşmanını mideye indiren dişi kaplandı o. Lucrezia adeta gülümseyerek masadakilere baktı. O kadar yakınlarında bir kaplan vardı ama kimsenin haberi bile yoktu bundan: Maria kolunu Isabella'nın omzuna atmış Francesco'ya bir şey diyor, oradan inip koşturmak isteyen Garzia da Sofia'nın kucağında debeleniyordu.

Lucrezia ancak bir kâseye doldurduğu sütü şapırdatarak içmeye başladıktan sonra yeniden görünür oldu.

"Lucè!" diye haykırdı Sofia. "Derhal kes şunu! Aman Tanrım, annen duysa ne derdi?" Yere iner inmez ahşap bloklarına doğru gitmeye başlayan Garzia'yı bıraktı. "Hem o saçının

hali nedir öyle? Fırtınaya mı yakalandın? Elbiseni neden ters giydin? Bu çocuk," dedi öteki dadılara, Lucrezia'nın elbisesini başından çekip çıkararak, "beni öldürecek."

Sofia saçlarını tarayarak açmaya, çenesindeki sütü silmeye koyulunca, Lucrezia *palazzo*'nun kapılarındaki beyaz heykel gibi hiç kıpırdamadan durdu: Yapabileceği başka bir şey yoktu. Sofia'nın vücudu enden neredeyse boyuna denkti, avuçları sert, omuzları güçlüydü. Nadir görülen gülüşü siyah siyah benekliydi; neredeyse hiç dişi yoktu. Yaramazlığa ve azgınlığa tahammülü yoktu. Orayı kendisinin yönettiğini sürekli hatırlatır, ne derse onu yapacaklarını söylerdi. Isabella bir seferinde, Burayı annem yönetir, yaşlı cadı, diye mırıldanınca, Sofia onu derhal korkunç bir şekilde cezalandırmıştı: Sopayla altı kez vurup akşam yemeğini yedirmeden yatağa yollamıştı.

Fakat hiç kin tutmazdı. Lucrezia ertesi gün göz ucuyla her nasılsa uslanıvermiş gibi görünen Isabella'nın Sofia'mn boynuna sarılıp yanağından öpmesini, başlığının içine bir şey fısıldamasını izlemişti. Sofia sırıtarak diş etindeki kararmış boşlukları sergilemiş, Isabella'nın koluna pat pat vurup sofraya oturmasını işaret etmişti.

Sofia dişlerinin arasında tokaları, bir eliyle Lucrezia'nın kulağını tutarak fırçayı saçlarından geçirdi. Aynı anda *balia*'ya Pietro'yu beslemeyi bırakıp gazını çıkarmasını söylüyordu; Francesco'ya lokmalarını hemen yutmamasını, doğru düzgün çiğnemesini tembihliyordu; Maria'nın o günkü derslerle ilgili sorularını cevaplıyordu.

Fırça saçlarındaki bir düğüme takılınca, Lucrezia irkildi; bağırmadı. Bağırmanın faydası yoktu. Ses çıkarırsan, Sofia'nın fırçayı saçlarından çekip bacaklarına ustaca vurması gayet mümkündü. Sofia'nın tuttuğu kulağı da alev alevdi.

Lucrezia hayalinde o durumdan, o andan uzaklaştı. Gözünde Sala dei Leoni'nin bodrum katını canlandırdı. Dişi kaplan gırtlağından o gümbür gümbür sesi çıkararak ona doğru

yürüyecek ama ısırmayacaktı, hayır: Sakin gözlerle ona bakacak, Lucrezia da kendi gırtlağından ses çıkararak ona yanıt verecekti ve—

Kulağından sertçe çekilince, yine çocukların odasına döndü. Etrafında alaycı bir tezahürat koptu. Kaçırdığı bir şey vardı; orası kesindi. Abileriyle ablaları uyandığından beri ilk kez ona bakıyor, kahkahalarla gülerek onu işaret ediyorlardı; Isabella gülmekten iki büklüm olmuş, eliyle ağzını örtmüştü.

"Ne?" dedi Lucrezia, kulakmemesini ovuşturarak.

Giovanni, "Sen..." diyerek gülme krizine girdi.

"Ben, ne?" dedi Lucrezia sinir içinde, hepsinin ona bakmasına bir anlam veremeden. Gayriihtiyari, Sofia'nın o güven dolu karnına sarılarak yüzünü oraya gömdü.

"Kükrüyordun," dedi Maria, ayıplayan soğuk bir tavırla.

"Ayılar gibi!" dedi Isabella. "Of, çok komiksin, Lucè."

Lucrezia abileriyle ablalarının Lucè'den ve kendini ayı zannetmesinden söz etmeyi sürdürerek masadan kalkıp odadan çıktıklarını duydu.

Sofia sırtını, kürekkemiklerinin arasını aşağı doğru, sert hareketlerle okşadı. Lucrezia burnunu dadının önlüğüne bastırıp yalnızca Sofia'dan alabileceği o kokuyu içine çekti: maya, tuz, ter ve ancak tarçın olabilecek hafif baharatımsı bir koku.

"Gel," dedi Sofia. "Gidelim artık."

Lucrezia dadının karnına sarılmayı bırakmadan başını geriye yatırıp Sofia'ya baktı. Gizlediği sırrın, kaburgalarına girip çıkan parlak bir kurdele gibi, içinde ilerlediğini hissetti. Gördüklerini Sofia'ya anlatsa mıydı acaba? Anlatabilir miydi?

"Senin neden hiç dişin yok?" diye sordu onun yerine.

Sofia saç fırçasıyla başına vurdu.

"Çünkü," dedi, "birinin anneni ve ablalarınla abilerini emzirmesi gerekti ve her bebek bir dişe mal olur. Bazen de iki üç dişe."

Bu sözler Lucrezia'nın aklını karıştırdı. Pietro'yu omzuna almış önünü ilikleyen sütanneye bir bakış attı. Onun da dişleri dökülecek miydi? Öyle, bir anda mı oluyordu? Bebekler

ve dişler, süt ve kardeşler. Lucrezia, Maria, Francesco, Isabella ve Giovanni *balia*'lara tek dişe mi yoksa üç dişe mi mal olmuşlardı?

Sofia eğilip Garzia'yı kucağına aldı ve Lucrezia ondan sonra gelen kardeşinin Sofia'nın boynuna yapışıp sesler çıkarışını izledi.

"Ama," diye söze başladı Lucrezia, "o neden—?"

"Bu kadar soru yeter," dedi Sofia. "Şimdi ders zamanı. Haydi bakalım."

Lucrezia yavaş adımlarla Eski Yunan ve Roma dersini veren öğretmenin durmaksızın konuşarak haritalarla çizelgeleri açtığı, sopasıyla bir şeyleri gösterdiği sınıfa girdi. Francesco pencereden dışarı bakıyordu; Maria küçük yazıtahtasının üstüne eğilmiş, öğretmenin Truva Savaşı hakkında söylediklerini özenle yazıyordu; yanındaki Isabella, öğretmen ne zaman arkasını dönse Giovanni'ye nanik yapıyordu. Lucrezia, Isabella'nın arada parmaklarını kıvırıp pençe gibi yaparak yüzünü de buruşturduğunu görünce, bilmeden kükrediği için onunla hâlâ alay ettiklerini anlayıp hafiften endişelendi.

Lucrezia sınıfın arkasındaki yerine, Maria'yla Isabella'nın paylaştığı büyük sıranın ardındaki küçük sıraya doğru süzüldü. Derslere daha birkaç ay önce yedi yaşını doldurduğunda, babasının eğitime başlamak için uygun bulduğu yaşa geldiğinde başlamıştı.

Sivri sakallı genç bir adam olan Eski Yunan ve Roma öğretmeni karşılarında durmuş, tek elini uzatmıştı ve konuşurken ağzı durmadan hareket ediyordu. Lucrezia ondan sonra müzik öğretmeninin geleceğini ve müzik aletlerini çıkarmak zorunda kalacaklarını, devamında da resim öğretmeninin geleceğini ve ötekiler resim derslerini yaparken, kendisine de alfabeyi yazmak gibi sıkıcı bir ödevin düşeceğini biliyordu. Lucrezia o derse de katılıp katılamayacağını sormuş –dünyayı düz kâğıda aksettirmek, gözle ve beyinle görülen şeyin parmaklara ve tebeşire aktarılması en çok ilgi duyduğu şeydi– ama on yaşına

kadar beklemesi gerektiği söylenmişti. Sonraki günler, aylar ve yıllar, birbirinin aynı ve tamamen öngörülebilir şeylerden oluşan bir kalabalık halinde, önünde itişip kakışır gibiydi.

Lucrezia'nın aklında hâlâ bebeklerin emzirilmesine dair sorular dönüp duruyordu. Sofia'nın dökülen dişleri. Kaplanla ilgili sorular. Bir de çeşitli özlemleri: kaplanı görmek, resim dersine katılmasına izin verilmesi, bütün çocukların at binmeyi öğrendiği ve bahçelerde özgürce koşabildiği şehir dışındaki villalardan birine bir kez daha gidebilmek. Zihni her nasılsa öğretmenin sözlerinden kurtularak başka yerlere kaydı. Lucrezia yeniden bebek olduğunu, kesici dişleri olmayan dişi bir kaplan, ipeksi bir kürkle kaplı, pençeleriyle onu okşayan bir hayvan tarafından emzirildiğini, bebek Lucrezia'nın bütün gününü aslanların evinde, kaplanın sıcacık kucağında geçirdiğini, kimsenin onu aramaya gelmediğini hayal ederken—

Bir haritaya vurulan sopanın sesiyle bu hayalden kopup kısa bir süre için mecburen Eski Yunan ve Roma öğretmeninin sözlerine odaklandı.

"Peki Truva'ya giden Yunan gemilerinin yolda kaldığı yer neresiydi?"

Francesco gözlerini kırpıştırırken, Maria aklından küçümseyici düşünceler geçirir gibi dudağını büzdü; dirseğini Isabella'nın elbisesinin yenine dayamıştı ve Isabella onun kulağına bir şeyler fısıldıyordu.

Aulis, diye düşündü Lucrezia. Kalemini aldı ve önündeki kâğıdın arkasına uzun bir çizgi halinde, hareketsiz gemilerin yelken direkleriyle yer yer deldiği ufku çizdi; direkleri upuzun, yelkenleri çekilmiş, suyun içinde kalan çapalarının halatlan pruvalarından sarkan gemiler yaptı. Sonra da basamaklannda insanların durduğu bir sunak çizdi. Çizerken de, önceki hafta kendisi harfleri yazma alıştırması yapmak zorundayken, resim öğretmeninin abileriyle ablalarına verdiği derste anlatmığı perspektif konusu vardı aklında. Teoride, dünya okyanuslar gibi farklı katmanlarla derinliklere sahipti ve bunu birleşen,

birbiriyle kesişen çizgilerle yansıtabiliyordun. Lucrezia bunu hep denemek istemişti.

"Isabella?" dedi öğretmen gözlerini kısarak.

Maria'ya bakan Isabella yüzünü öğretmene çevirdi. "Efendim?"

"Yunanların yolda kaldığı yer, lütfen."

Aulis, diye düşündü Lucrezia bir kez daha, resmini çizmeyi sürdürerek. Sunağa giden patikaya oraya doğru yürüyen uzun elbiseli bir kız ekledi ve alnını kırıştırarak patikanın çizgilerini perspektif yasaları gereğince, resim öğretmeninin birleşme noktası dediği yere doğru birbirine yaklaştırmayı denedi.

Isabella cevabı düşünüyormuş gibi yapmayı iyi beceriyordu. "Y ile başlıyor olabilir mi?" diye sordu, başını tatlı tatlı yan yatırıp öğretmene en sevimli gülüşüyle bakarak.

"Hayır," dedi öğretmen, istifini bozmadan. "Giovanni? Maria?"

İkisi de başlarını iki yana salladılar. Öğretmen iç geçirdi. "Aulis," dedi. "Hatırladınız mı? Bunu daha geçen hafta işlemiştik. Peki büyük kral Agamemnon tanrıları uygun rüzgârı estirmeye nasıl ikna etmişti?"

Sessizlik. Isabella elini saçına götürüp yerinden kurtulmuş bir tutam saçı kulağının arkasına attı; Francesco yenini çekiştirdi.

Kızını kurban ederek... Lucrezia biliyordu. Sunağa gemilerin armaları gibi sarkık duran perdeler ekledi. Sunakta bekler gibi yapan Akhilleus'u çizmeyecekti, hayır.

"Agamemnon ne yapmıştı," diye bir kez daha şansını denedi öğretmen, "Yunan filosunun Truva'ya doğru yola devam etmesini sağlayacak rüzgârı elde etmek için?"

Kendi kızının boğazını kesti, dedi Lucrezia içinden. Öğretmenin geçen hafta anlattığı hikâyeyi kelimesi kelimesine hatırlıyordu; onun aklı bu şekilde çalışıyordu. Sözcükler yumuşak çamura basan bir ayakkabı topuğu misali hafızasına gömülüyor, kuruyup katılaşıyor, o ayakkabının izi sonsuza

kadar orada kalıyordu. Lucrezia bazen kendini sözcükler, yüzler, isimler, sesler ve diyaloglarla ağzına kadar dolmuş, dolup taşmış gibi hissediyor, başı acıyla zonkluyor, taşıdığı yükün ağırlığıyla dengesini kaybedip sendeleyerek masalara, duvarlara çarpıyordu. Sofia onu yatırıp perdeleri kapıyor, bir *tisana* içiriyor ve Lucrezia uyuyordu. Uyandığında kafasının içini derlenip toparlanmış bir dolap gibi hissediyordu: hâlâ dolu ama daha düzenli bir dolap.

Öğretmen sınıfta Agamemnon'la rüzgârı soruyordu. Lucrezia başını kollarına dayayıp resmindeki, adını hiç duymadığı İphigeneia isimli kızı sessizce ikaz etti. Dikkatli ol, dedi Lucrezia kıza, dikkatli ol. Babasının İphigeneia'ya evleneceğini söyleyerek kandırıp kızını kurban etmesi dayanılmaz bir şeydi. Acımasız ama müthiş bir savaşçı olan, bir denizkızından doğma Akhilleus'la evleneceğini söyleyerek. İphigeneia'nın evleneceğini zannederek sevinç içinde gittiği yer sunak çıkmıştı. Agamemnon bıçakla kızının boğazını kesmişti.

Lucrezia bunları düşünmeyi, her şeyden habersiz kızı, bıçağın parıltısını, arkadaki o ürkütücü ve sakin sıcak denizi, o sahtekâr babayı, sunağın üzerine sel gibi akan köpük köpük kanı gözünün önüne getirmeyi istemedi. Bu hikâyeyi gecenin köründe yine hatırlayacağını biliyordu. Kesilmiş boğazı canlı renkte bir eşarp gibi görünen İphigeneia ayaklarını sürüyerek Lucrezia'nın yattığı yatağa kadar gelecek, soğuk ve kanlı parmaklarını battaniyeye geçirerek ona dokunmaya çalışacaktı.

Lucrezia adeta inleyerek resmini bir kitabın altına itip gözlerini öyle bir ovuşturdu ki renkli ışıklar görmeye başladı; öğretmenin "İphigeneia," "kurban" ve "kız evlat" derken, "Neyi var onun? Hasta mı?" dediğini de duydu.

Maria hemen cevabı yapıştırdı: "Ah, siz onu boş verin. Sırf dikkat çekmek için yapıyor. Annem böyle şeyler yaptığında görmezden gelmemizi, o zaman vazgeçeceğini söyler."

"Öyle mi?" Öğretmenin sesi Yunanlarla Truvalılardan, gemilerle kuşatmalardan söz ederken kullandığı sesten çok farklı, kararsız bir sesti. "Acaba şeyi, dadıyı çağırsak mı?"

Lucrezia ellerini gözlerinden çekti. Karşısındaki manzara öyle parlaktı ki bir an hiçbir şey göremedi. Derken hepsi de ona bakan abileriyle ablalarını, Eski Yunan ve Roma öğretmenini seçmeye başladı.

Arkasındaysa, ilk görenin Lucrezia olduğu, odaya adımını atan babaları vardı.

Onu görür görmez, Lucrezia'nın ilk düşüncesi şu oldu: Kaplan, kaplanı var, bodrumda saklı. Isabella derhal dikleşip sırtını sopa gibi dümdüz hale getirdi. Giovanni kendini azimle küçük yazıtahtasına adadı. Francesco elini kaldırdı.

"Evet, Francesco," dedi öğretmen normal bir sesle ama Lucrezia adamın yanaklarının kızardığını, omuzlarının gerildiğini görebiliyordu: Toskana Hükümdarı Grandük I. Cosimo'nun odada olduğunun, o da çocuklar kadar farkındaydı.

Eski Yunan ve Roma babalarının bilhassa tutkulu olduğu bir konuydu. Bu öğretmeni kendisi bulmuştu. Yedi yaşından itibaren herkesin –kız olsun, erkek olsun– Eski Yunan ve Roma tarihini öğrenmesi gerektiğini söylerken duymuştu Lucrezia onu. Öğretmenin dediğine göre, Grandük'ün yakın zamanda Konstantinopolis'ten gelmiş elyazması eski kitaplardan etkileyici bir koleksiyonu vardı: Öğretmen o kitapları görebildiğini söyler, bazılarını eline bile almasına izin verildiğini çekingen bir gururla eklerdi.

Cosimo, elleri arkasında, odada ilerledi. Sıraların arasında çalımla yürüyerek çocuklar ne yazıyormuş diye baktı. Elini Francesco'nun başına koydu, Maria'ya başıyla selam verdi, Isabella'nın omzunu okşadı; Lucrezia'nın sırasını kasten yavaşlatılmış adımlarla geçti. Lucrezia babasının ayakkabılarının kıvrık burunlarını, gömleğinin fırfırlı manşetini gördü. Resminin görünüp görünmediğini kontrol etti. Babaları pencereye

gidip bir an öylece durarak konuştu: "Devam edin lütfen, signore." Gülümseyerek o bembeyaz düzgün dişlerini gösterdi. "Ben yokmuşum gibi davranın."

Öğretmen boğazını temizleyip elini şöyle bir sakalından geçirdikten sonra bir kez daha Eski Yunan haritasını gösterdi.

"Isabella," diye söze başladı ve yaptığı bu seçim Lucrezia'ya ilginç geldi; soruyu sormak için bilerek mi Cosimo'nun en sevdiği çocuğunu seçmişti? Isabella'nın cevabı bilmesinin mümkün olmadığını biliyor muydu? Ona kolay bir soru mu soracaktı?

"Söyler misin lütfen," diye devam etti öğretmen, "Agamemnon, Truva Savaşı'nın içine nasıl çekilmişti? Spartalı Helena'yla bağlantısı neydi?"

Lucrezia, Isabella'nın sırtını inceledi: itinayla dik tutulan o omurgayı, özenle yapılmış saçı, vücuda yakın tutulan dirsekleri. Duvarın önünde durmuş parmak uçlarında yükselen, sonra tekrar yere basan babalarına baktı. Aklma ansızın müthiş bir plan geliverdi.

"Isabella?" Öğretmen sopasını kalçasına vurup duruyordu. "Agamemnon'un Helena'yla bağlantısı?"

Lucrezia kalemini alır gibi öne doğru uzandı. Elini kimseye çaktırmadan ağzına örterek ablalarının sırtlarına doğru fısıldadı. "Helena onun kardeşi Menelaos'la evliydi."

Lucrezia arkasına yaslandı. Isabella şaşkınlıktan başını kaldırır gibi oldu. Maria yarı dönerek şüpheli, temkinli bir kaş çatışla, öfke içinde Lucrezia'ya baktı. Sonra da Isabella net bir sesle konuştu: "Kardeşiyle evliydi... Meena bilmem kimle."

Lucrezia izledi. Gülümseyen öğretmenin rahatladığı belliydi; öğretmen Isabella'ya aferin der, harika bir cevap verdiğini söylerken babası başını salladı ve öğretmen o ismin "Menelaos" olduğunu, Yunancada nasıl yazıldığını söyleyerek herkesin aynı şekilde yazıtahtasma yazmasını istedi.

Lucrezia Yunanca harfleri çabucak not edip yazmayı bitirdikten sonra tekrar öne doğru eğildi.

"Maria!" diye fısıldadı. "Isabella! Babamın kaplanı var. Dün gece geldi."

Maria tekrar ona doğru dönecekken vazgeçti. Öğretmen aralarında gezinip yazıtahtalarını kontrol ediyor, Giovanni'ye bir harfin şurasını, şuradaki kıvrımı daha iyi yapabileceğini söylüyordu. Babaları yine kapıya doğru bakmaya başlamıştı. Lucrezia nefesini tuttu. Gidecek miydi acaba?

Öğretmen bir şey demeden Isabella'yı geçmiş tam Lucrezia'nın yazıtahtasma yaklaşırken, Isabella sesleniverdi: "Baba!"

Eli kapıda kalan babaları ona döndü: "Efendim?"

"Bir söylenti duydum da," dedi Isabella parmak ucunu yanağına bastırarak.

"Öyle mi? Ne söylentisiymiş o bakayım?"

Maria atlayıverdi: "Bir kaplan gelmiş."

Babaları hayret içinde onlara bakakaldı. Bir an sessiz kaldıktan sonra gülümsedi. "İnanılmaz. Duydunuz mu, signore? Kızlarım olan biten her şeyden haberdar." Maria ile Isabella'ya parmak salladı. "Siz ikiniz, aynı anneniz gibisiniz, her bakımdan."

Isabella ellerini çırptı. "Görebilir miyiz? Lütfen, Babbo, izin verir misin? Lütfen?"

Babaları güldü. "Olabilir. Signore bugünkü derste iyi olduğunuzu söylerse, hepinizi yanına götürürüm."

Ders bittikten ve çocuklar koltuklarının altında müzik aletleriyle alt kattaki müzik öğretmenlerinin yanına gönderildikten sonra, Eski Yunan ve Roma öğretmeni sınıfta dolaşıp yazıtahtalarıyla kalemleri toplayacak. Ayakları ağrıya ağrıya hücre benzeri odasına çekilmeden önce mutfakta verilen bir tabak kuru fasulyeyle ekmeğini yemek için can atacak. Bunu, ders verdiği bu gündeki son görevini de bitirip kendi çalışmalarına dönmek için sabırsızlanarak acele edecek. Buna rağmen, Lucrezia'nın sınıfın en arkasındaki küçük sırasına geldiğinde şaşkınlıkla durup bir kâğıdı başparmağıyla işaretparmağı arasında tutarak

kaldıracak ve gördüğü şeyi inceleyecek: Yunan harfleri yerine bütün hatların ve prensiplerin kusursuz uygulandığı bir perspektif çalışması. Resimde Aulis'i gördüğüne inanamayacak: Yolda kalan filo, kıpırtısız deniz ve işte Agamemnon, başka bir şey gibi görünen sunağın başında beklerken zavallı İphigeneia ona doğru yürüyor.

Buna öyle bir şaşacak ki birilerinin ona oyun oynadığından şüphelenircesine başını kaldırıp sınıfa bakınacak.

Varlığını sıkça unuttuğu, o kadar ufak, o kadar sessiz bir çocuk bunu nasıl yapmış olabilir? Olacak iş değil ama öğretmenin aklına başka bir ihtimal de gelmeyecek. Öfkelenmeyi deneyecek –sonuçta çocuk aklını derse vereceğine resim yapmış– ama resim öyle ilgi çekici, öyle inandırıcı ki öğretmen olarak duyduğu hoşnutsuzluk hemen dağılıverecek.

Eski Yunan ve Roma öğretmeni resmi dürüp ceketinin içine sokacak ve gün boyu orada kalan kâğıdın varlığını zaman zaman unutacak. Geceleyin soyunurken kâğıt yere düşecek ve öğretmen resmi mum ışığında bir kez daha incelerken yine o Aulis denen tuhaf ve rüzgârsız yere gitmiş gibi olacak. Ertesi gün arka koridorlardan birinde resim öğretmeninin yanından geçecek: saray ressamı Giorgio Vasari'nin stüdyosundan, kadife şapkalara düşkün, oldukça efemine bir adam.

Eski Yunan ve Roma öğretmeni, Size göstermek istediğim bir şey var, diyerek deri dosyasının içinden Lucrezia'nın resmini çıkaracak. Bunu nasıl buldunuz?

Resim öğretmeni gülümseyerek duracak; gayet bilgili ve ağırbaşlı görünen bu adama, gözlük camlarının ışığı yansıtış şekline karşı gizli bir hayranlığı var. Kâğıdı gösterişli bir hareketle ve en çekici tebessümüyle alarak şapkasının püskülünü bir baş hareketiyle alnından savuracak. Fazla bir beklentisi olmayacak: Aklı daha çok bu adama bir akşam birlikte *palazzo*'dan ayrılmayı, tozlu kitaplarını bırakıp şehrin dar sokaklarında birlikte dolaşmayı teklif edip edemeyeceğini düşünmekle meşgul olacak. Açık yeşil gözleri resmi tararken daveti üstü

örtük bir şekilde nasıl dile getireceğini düşünecek. Derken her şeyi unutacak. Gözleri ufuktan gemiye, sunaktan yelkenlere gidip gelecek; yürüyen figürdeki hareket hissini ve hafifliği, bekleyen adamdaki muazzam tehdit hissini algılayacak; patikanın nasıl yavaş yavaş inceldiğini, gemilerin boyutlarıyla açılarını, ön plandan geri plana doğru bakana uzaklık hissini verecek şekilde nasıl tasarlandıklarını fark edecek.

Kim yapmış bunu? diye soracak her şeyi unutup kâğıdın bir arkasına bir önüne bakarak. Maria mı? *Il principe* – Francesco mu?

Eski Yunan ve Roma öğretmeni başını iki yana sallayarak, Lucrezia, diyecek.

Resim öğretmeni bir an düşünmek zorunda kalacak. Arkada oturan o küçücük kız mı yani?

Evet, o. Eski Yunan ve Roma öğretmeni ciddi ciddi başını sallayarak diyecek ki: Bilmeniz gerekir diye düşündüm.

Ardından kitaplarıyla haritalarını göğsüne bastırıp koridorda uzaklaşacak. Resim öğretmeni onun arkasından bakarak bir fırsatı daha kaçırdığını fark edecek. Elindeki resme bir kez daha bakacak. Resimde bir çekincesizlik ve canlılık var. Hiç umulmadık bir şey. Öğretmen bu resimle ve resmi yapan çocukla ilgili ne yapması gerektiğini düşünerek orada öylece dururken, etrafından hizmetkârlarla muhafızlar gelip geçecek.

Sala dei Leoni'ye gece vakti yapılan yürüyüş beş çocuğun da farklı farklı şekillerde hep hatırlayacağı bir şey olacaktı. Francesco bütün kapılarda duran, ellerinde silahlarıyla babasını selamlayan askerleri hatırlayacaktı. Maria'nın aklına fıskiyelerden fışkıran sular; fıskiyelerin geceleri de çalışmaya devam ettiklerini, yunusun hiç durmadan suları yutup yutup püskürttüğünü gördüğünde nasıl da şaşırdığı gelecekti tekrar tekrar. Giovanni her şeyden çok Isabella'nın önlerinden geçtikleri portrelerdeki ciddi yüz ifadelerini taklit edişini hatırlayacaktı: köşeli şapkasının altından ters ters bakan bir erkek ataları,

parmaklarını bir dizi inciye değdirirken halinden gayet memnun görünen bir kadın, ayaklarının dibinde inanılmaz küçük bir köpek olan mağrur bir adam, bir kürenin önünde durmuş iki soluk benizli çocuk. Isabella gözlerinde alaycı parıltılarla hepsinin yüz ifadesini yakalıyordu.

Lucrezia babasının pelerinine sımsıkı tutunmuş adeta sekiyor, olabildiğince çok şey görebilmek için başını oraya buraya çeviriyordu. Geniş taş merdivenler, duvarlardan geçen tırabzanlar, başka odalara açılan odalar, tavanlardaki yıldızlar ve altın rengi zambak resimleri, lentolara oyulmuş aile armaları, ayak sürüyüp dururken Dük'le çocuklarını görür görmez duvarlara sinip gözlerini yere indiren hizmetkârlar, babasının sürgülerini çekip iterek yürümeye devam ettiği ağır kapılar. Opal şafak ışığının gökyüzünden huniyle akar gibi eğik bir açıyla ilk avluya düşüşü... Ama bir yerlere açılan kapıları ve kemerleri, köşelerde gizli muslukları olan ikinci avlu daha karanlık ve daha büyüktü. Sala dei Leoni'nin orada olduğunu daha görmeden hissediyordunuz.

Palazzo gör gör bitmiyordu. Babası da orayı öyle iyi biliyordu ki: İçinde nasıl da emin adımlarla ilerliyordu.

Cosimo iki başka kapının arasında gizlenmiş gibi görünen küçük bir kapıda durdu ve derhal fırlayan bir hizmetkârın kapıyı açmasını bekledi. Ardından dar bir merdivenden aşağı indiler de indiler. Merdivenin bitiminde bir kapı daha vardı; demir kaplı, mıhlarla güçlendirilmiş. Babası çizmesinin içinden çıkardığı uzun ince bir hançerin kabzasıyla kapıya vurdu.

Beklediler. Lucrezia, Isabella'nın ayak sürüyerek Maria'ya yaklaştığını, Giovanni'nin onun elinden tuttuğunu gördü. Francesco bembeyaz ve al al olmuş yüzüyle, nasıl davranması gerektiğini anlamaya çalışır gibi babalarına bakıyordu.

Kapı ardına kadar açıldı ve o koku burunlarına çarptı: pislik ve olgunlaşmış et karışımı boğucu, leş gibi bir koku. İçerideki hayvanlar –kaç hayvan olabilirdi ki?– uluyor, ciyaklıyor,

hırlıyor, Lucrezia'mn anlamadığı dillerde konuşuyor, cümle yapısını çözemediği şeyler söylüyorlardı ona.

Gecelikleri, şalları ve terlikleriyle, uzun kollarıyla birbirine sarılmış oturan, parlak gözlerini onlara diken iki maymunun önünden geçtiler. Yandaki kafeste bir bozkurt tek başına yatmış, taş zeminin üzerine post numarası yapar gibi uzanmıştı; dört pençesi de birbirine zincirlenmiş bir ayı duvarın önüne yığılmış, burnunu yere eğmişti. Daha da ileride suyla dolu bir tank vardı ama suyun yüzeyi dümdüzdü: İçindeki şey her neyse bu gece kendini göstermeye niyeti yoktu. Babaları en sondaki kafese yakın bir yerde durdu. Yürüyen, birbirinin etrafında dönen, biri erkek, biri dişi iki aslanı görmek çok etkileyiciydi ve aslanlar her dört adımda bir –Lucrezia adımlarını sayıyordu– duruyor, erkek aslan başını geriye atıp hafifçe kükrüyordu. Dişi aslan başını onlara doğru savurup limon rengi ve kahverengi karışımı gözleriyle şöyle bir süzdükten sonra salınarak uzaklaştı.

Lucrezia babasına bir bakış attı. Sevdiği dişi aslan bu muydu yoksa? Demir mızrağın ucuna taktığı etlerle beslediği?

Babası hayvana bakıyor, gözleriyle yürüyüşünü takip ediyordu. Dilini şaklattı. Lucrezia dişi aslanın kulaklarının bu sesle seğirdiğini ama parmaklıklara yaklaşmadan yürümeyi sürdürdüğünü gördü.

"Hımm," dedi babası. "Bu gece keyifsizler."

"Neden, baba?" diye sordu Lucrezia.

"Kaplanın kokusunu alıyorlar. Burada olduğunu biliyorlar."

Babaları sonunda, nihayet yürümeye devam etti. Boş bir kafes, bir kafes daha –Lucrezia bu kafeslerdeki hayvanlara ne olduğunu merak etti– ve yine durdu.

Kafeslerin sonuncusunda durmuştu. Lucrezia kafesin bir ucunda *palazzo*'nun dış duvarının olduğunu görebiliyordu. Binanın en ucundaydılar. Ötelerinde bir sokak, sonra bir sokak, bir sokak daha ve şehrin ortasından kil rengi bir yol gibi geçen nehir vardı.

Kafeste boydan boya demir parmaklıklar vardı. Duvardaki meşalenin alevinden kafesin ön tarafına üçgen bir ışık vuruyor ama arka taraflar karanlıkta kalıyordu. Yerde yağ katmanlarıyla mermer gibi görünen, hiç dokunulmamış bir et parçası duruyordu. Onun dışında, kaplandan eser yoktu.

Lucrezia baktı. O karanlığın içine baktı, baktı; bir parça turuncu, bir göz parıltısı, yaratığın orada olduğunu gösterecek ufacık bir hareket ya da işaret görebilmek için gözlerini zorladı. Ama bir şey yoktu.

"Baba?" dedi Isabella bir zaman sonra. "Kaplanın burada olduğu kesin mi?"

"Evet," diyerek boynunu ileri uzattı babaları. "Burada bir yerde."

Yine bir sessizlik oldu. Lucrezia ellerini göğsüne bastırdı. Lütfen, dedi içinden o arabada ahşap bir kafesin içine hapsedilmiş halde gördüğü yaratığa, lütfen kendini göster. Ben buradayım. Bir daha gelemem. Lütfen gel.

"Uyuyor mu?" dedi Giovanni şüpheli bir sesle.

"Belki de," dedi babaları.

Isabella dans eder gibi sıçradı. "Uyan!" diye seslendi. "Uyan! Gel, pisi pisi, gel!"

Babası Isabella'ya bakıp gülümseyerek elini başına koydu. "Ne tembel pisicikmiş bu böyle," dedi sonunda, "sizlerle arkadaş olmak için bile gelmiyor."

"Babbo," diyerek babasını elinden tuttu Isabella, "yine şu aslanlara bakabilir miyiz? En çok onları sevdim."

"Bittabi," dedi babaları keyifle. "Mükemmel bir fikir. Uykucu bir kaplandan çok daha ilginçler. Haydi, gidelim."

Baba çocuklarını kafesten tekrar koridora çıkardı ve hizmetkâr da arkalarından meşaleyle gitti.

Yani Lucrezia'nın birkaç adım attıktan sonra hizmetkârın arkasında kalarak yürümeyi bırakması ve karanlığın onu pelerin gibi sarmasına izin vermesi çok da zor olmadı. Böylece

geriye doğru bir, iki, üç adım atarak geldiği yolu dişi kaplanın kafesinin parmaklıklarına kadar kolayca gidebildi.

Çömelip topuklarının üstüne oturdu. Şimdi yalnızca duvardaki küçük maltızda yanan ateşin ışığı vardı. Ötekilerin hâlâ yürüyerek kükreyen aslanlara doğru takır tukur gidişini duydu. Isabella'nın meraklı tiz sesini, dişi aslanı ve yakında bebekleri olup olmayacağını, olursa birinin onun olup olamayacağını soruşunu, bir aslan yavrusuna sahip olmayı çok istediğini söyleyişini duydu. Giovanni ve Maria da, Ben de, ben de, lütfen baba, lütfen, deyip duruyorlardı.

Lucrezia o yoğun karanlığa baktı. Karanlık uğuldayarak nabız gibi atıyordu sanki. Kendini karanlığın içindeki yaratıkla özdeşleştirmeye, çok uzak bir diyarda yakalandıktan sonra gemiyle Toskana'ya getirilip buraya, bu taş hücreye tıkılmanın nasıl bir şey olduğunu hayal etmeye çalıştı.

Lütfen, dedi yine sihirli bir sözcüğü söyler gibi, şapeldeki sıralarda söylediğinden çok daha büyük bir coşkuyla, lütfen.

Yağlı etten demire benzer, buruk bir koku geliyordu. Dişi kaplan eti neden yememişti ki? Aç değil miydi? Çok mu üzgündü? Aslanlardan mı korkmuştu?

Lucrezia o uçsuz bucaksız karanlığa bakıyor; bir hareket, bir renk, herhangi bir şey arıyordu fakat gözleri çok zayıf olmalı ya da yanlış yere bakmış olmalı ki *palazzo*'nun taş duvarının orada hafif bir hareket olduğunu fark edip başını bakmak için çevirdiğinde, kaplan neredeyse yanma kadar gelmişti.

Sıvı gibi, kaşıktan damlayan bal gibi akışkandı. Kafesindeki gölgelerin içinden ormanın tamamı onun emrindeymiş, Floransa'nın çamurlu pis zemini pençelerinin altında yuvarlanıyormuş gibi çıkıvermişti. Pisicik falan değildi. Fokur fokur kaynayan, cayırdayan, yüzündeki kızgın simetriyle insanı hayrete düşüren bir şeydi. Lucrezia hayatında böyle güzel şey görmemişti. Fırın gibi parlayan sırtı ve sağrısı, o beyaz karnı. Kürkündeki izlerin çizgi olmadığını gördü Lucrezia, hayır; onlara çizgi demek

haksızlık olurdu. Onu güzelleştiren, gizleyen, siyah renkli kalın bir dantel vardı üstünde; kaplanı tanımlıyor, koruyordu.

Kaplan gitgide yaklaşarak o üçgen ışığın kendi üzerine düşmesine izin verdi. Gözleri Lucrezia'ya kenetlenmişti. Bir an için dişi aslanın yaptığı gibi yanından gelip gelip geçeceğini sandı Lucrezia. Ama dişi kaplan yavaşlayarak kızın karşısında durdu. Aklı dişi aslan gibi başka yerde değildi. Onu fark etmişti; orada, Lucrezia'yla birlikteydi; birbirlerine söylemeleri gereken çok şey vardı. Lucrezia da biliyordu bunu, dişi kaplan da.

Lucrezia öne doğru eğilip dizlerinin üstünde durdu. Kaplanın sağrısı orada, yanı başındaydı; kehribar renginin üzerinde kesik kesik tekrarlayan siyah elipsler. Vücudunun aldığı nefeslerle dolup boşaldığını görüyordu; gövdesinin yumuşak karnına doğru yaptığı eğimi, yumuşak pençelerinin yerde nasıl yayıldığını, uzuvlarının nasıl titrediğini görebiliyordu. Parıldayan burnunu kaldırıp havayı nasıl kokladığını, kokunun ona anlatabileceklerini nasıl gözden geçirdiğini görebiliyordu. Kaplandan yayılan o hüznü, yalnızlığı, evinden koparılmanın şokunu, denizde geçirdiği haftaların dehşetini hissedebiliyordu Lucrezia. Hayvanın yediği kırbaçların yakışını, tek başına hükmettiği ormanın buğulu ve nemli tentesiyle zemindeki bitki örtüsünün içinden geçen baştan çıkarıcı yemyeşil tünellere duyduğu acı dolu özlemi, şimdi onu çevreleyen parmaklıkların kalbini nasıl dağladığını hissedebiliyordu. Hiç umut yok mu? diye sorar gibiydi kaplan ona. Artık hep burada mı kalacağım? Evime dönemeyecek miyim?

Lucrezia gözlerinin yaşla dolduğunu hissetti. Böyle bir yerde yapayalnız olmak! Haksızlıktı, hiç doğru değildi. Babasından hayvanı geri göndermesini isteyecekti. Onu gemiye koyup buldukları yere götürebilir, kafesinin kapısını açıp yeniden liken kaplı dev ağaçların arasına dalışını izleyebilirlerdi.

Yavaş yavaş elini uzattı Lucrezia. Parmaklarını parmaklıkların arasındaki bir boşluğa sığdırıp gerdi, açtı, kolunu omzuna kadar içeri sokup elini iyice uzatarak yüzünü kafese dayadı.

Kaplanın tüyleri esnek, sıcacık, kuştüyü gibi yumuşacıktı. Lucrezia parmak uçlarını hayvanın sırtından geçirerek kaslarındaki titreşimi, omurgasındaki oynak tümsekleri hissetti. Turuncu yerlerle siyah yerler arasında bir fark, zannettiği gibi bir birleşme çizgisi yoktu. İki rengin üst üste binip birleştiği yerler de aynı yumuşaklıktaydı.

Kaplan böyle bir dokunuşun ardındaki kişiyi incelemek, bu okşamanın neyi ifade ettiğini anlamak ister gibi, o etkileyici, karmaşık yüzünü ona çevirdi. Onun gözlerine bakmak, göz kamaştırıcı, yasak bir tanrıçanın yüzüne bakmak gibiydi.

Çocuğun eli hayvanın sırtında, Lucrezia'yla kaplan uzayıp giden bir an için birbirlerine baktılar ve Lucrezia için zaman durdu, dünya dönmeyi bıraktı. Lucrezia'nın yaşamı, adı, ailesi ve çevresindeki her şey geri çekilerek boşluğa karıştı. Yalnızca kaburgalarının altında atan, kanı içine çekip tekrar tekrar püskürterek damarlarında dolaştıran kendi kalbinin ve kaplanın kalbinin farkındaydı. Lucrezia neredeyse hiç nefes almıyordu; gözünü bile kırpmıyordu.

Derken ani bir çığlık ve Baba, baba, baksana diye haykıran Maria'nın sesiyle birlikte dünya ve *palazzo* dev bir dalga halinde geri geldi. Maria karanlığa nakşedilmiş ürkütücü ve beyaz bir figür gibi kolunu kaldırmış, parmağını azarlar gibi ona doğrultmuş, Lucrezia'ya bakıyordu. Pat küt ayak sesleri ve bağırtılar eşliğinde, Lucrezia arkadan tutulup geriye, kaplanın uzağına doğru sürüklenirken bileğini parmaklıklara çarptı. Babasının emirler yağdırdığını duyabiliyordu; kardeşlerinden biri çığlıklar atıyor, duyduğu kendi sesi, hayır, hayır, bırakın beni, diye bağırıyordu.

Ardından Lucrezia babasının askerlerinden birinin kollarında, koridorda hızla oradan uzaklaştırıldı. Maria yakınlarda bir yerde, o soğuk ve çokbilmiş sesiyle, Bu yaptığı ne kadar aptalca bir şey, ölebilirdi, buraya gelmek için çok küçük olduğunu söylemiştim, bakalım annem duyunca ne diyecek, gibi şeyler söylüyordu. Lucrezia'nın parmaklığa çarpan bileği zonkluyordu;

parmakları soyulup çıplak kalmış gibiydi: O sıcacık tüyler, düzgün çizgileri okşar gibiydiler hâlâ.

Ablalarıyla abilerini, babasını düşünmüyordu; yanındalar mı, arkasında ya da önündeler mi yoksa hâlâ aslanların orada mı duruyorlar, hiç bilmiyordu. Tek bildiği, dünyada her şeyden çok sevdiği bir şeyden koparılıp alındığı, atılan her adımda aralarındaki mesafenin biraz daha arttığıydı. Bağırıp çağırıyor, onu bırakmaları, geri dönmesine izin vermeleri için yalvarıp yakarıyordu ama kulak asan yoktu. Gözlerini son âna kadar kafesten ayırmadı. Onu taşıyan adamın omzu üstünden baktı durdu, karanlığın içinde gözlerini zorladı ve –sonrasında bundan hiç şüphe duymadı Lucrezia– kaplanın da ona son bir kez baktığını, sonra da çizgili kuyruğunu kırbaç gibi şaklatıp karanlık inine dönerek gözden kaybolduğunu gördü.

Şarapta Pişmiş Geyik Eti

Bondeno yakınları, Fortezza, 1561

Belki de yarın," diyor kocası, kalan birazcık çorbayı da kaşıklamak için kâsesini eğerken, "nehir boyunca at bineriz. Daha batıdaki manzaralar gözlere şenliktir. Eyerini mutlaka ayarlatmam lazım; dün yana çektiğini fark ettim. Döndüğümüzde, korkarım, atının toynaklarıyla da ilgilenmek gerekecek ve..."

Lucrezia ona bakarken, kocasının sözlerindeki anlam ayrışarak dağılıyor ve ağzından çıkan sözler ona bir dizi saçma sapan laf salatası, bir hayvanın ciyaklamaları gibi gelmeye başlıyor. Bunları neden söylüyor ki? Lucrezia'nın yaşamını sona erdirme planı kafasının içinde bir yerde pusuya yatmış beklerken, orada oturup nasıl rahat rahat yemeğini yiyor, nalbantlardan ve eyerlerden söz edebiliyor?

Lucrezia görümcesi Elisabetta'nın, kulağına fısıldayan hırıltılı sesini duyar gibi oluyor: Onun neler yapabileceğini tahmin bile edemezsin.

Büyük şöminede gürleyerek çatırdayan ateşe, Lucrezia'dan ve kocasından, gölgede kalan hizmetkârlardan çıkan nefeslere rağmen yemek salonunun içi demir soğukluğunda. Normalden

daha soğuk geçen, hâlâ da bitmeye niyetli görünmeyen bir kış yaşanıyor. Süslemeli pirinç şamdanlardaki mumlar bile, duvarlara kadar ulaşmayan kararsız bir ışık yayarak titriyor sanki. Kocasının yüzü bir görünüp bir kayboluyor. Lucrezia gözlerini ona dikmiş, büyülenmişçesine mum alevinin her titreyişinde değişen yüz ifadelerini izliyor: önce düşünceli, sonra nazik, birden haşin, canlı, tehditkâr, yakışıklı, aşk dolu, sonra uzak. Çok doğru: Onun neler yapabileceğini tahmin bile edemiyor ve öğrenmek de istemiyor.

Lucrezia güvensizliğini bir kez daha göğüs kafesinin hemen altındaki bir neşe baloncuğu gibi hissediyor. Dikkatli olmadığı takdirde patlayıp bütün bunlara, kocasının konuşmasına, rol yapmasına, gerçek yüzünü gizlemesine, yalancı bakışlarına kahkahalarla gülecek.

Onu ya kendi elleriyle ya da başkasına emir vererek öldürmeye niyetli olan kocası peçetesini köşesinden tutarak kaldırıyor ve yüze bulaşan birazcık çorba çok mühim bir şeymiş gibi peçetenin sivri ucunu hafif hafif yanağına değdiriyor. Ölümünü isteyen kocası alnına düşen saçını yana ittikten sonra sonunda kulağının arkasına atarak biraz oyalanıyor. Katil kocası omzunun üstünden hizmetkârlara hitap ederek aşçıya daha fazla tuz koymasını tembihlemelerini söylüyor. Sanki o an en önemli şey baharatlarmış gibi. Çok geçmeden onu öldürecek olan kocası, eşinin soğuk parmaklarını avucuna almak ister gibi elini uzatıyor. Lucrezia'nın tahammül sınırını aşan şey bu oluyor. İrkilerek hayata dönüyor, elini çekiyor, kaşığını alıp kâsesine daldırıyor.

Neşesi de bir anda büzüşüp yanarak simya yoluyla en safından, en kızgınından bir hiddete dönüşüyor. Buna nasıl cüret eder?

Kaşığı kâsesinden ağzına götürürken, düşüncelerini ona belli etmemek için harcadığı çabayla eli titriyor. Belli etmemek, o an için, her şey demek. Çorbanın yüzeyinde sarı yağ halkaları var. Lucrezia kocasına bakmak yerine gözlerini bunlara dikiyor.

İçinde öyle bir his var ki onun yüzünü, güzelce ayrılmış saçlarını, bembeyaz dişlerini gördüğü takdirde sanki öfkesi patlayacak, kocasına bağıracak, vuracak ya da oradan kaçacak.

Lucrezia kocasının onu öldürmesine, yok etmesine izin vermeyecek. Fakat yaşına göre ufak tefek olan on altılık bir gelin, tek bir arkadaşı ya da destekçisi olmadan onun, bir askerin, dükün, yirmi yedi yaşındaki bir adamın hakkından nasıl gelecek? Abilerinin aldığı dövüş derslerini, kılıçlarla, kargı ve mızraklarla, boğmaya yarayan iplerle, darbe vuran sopalarla, kesip yaralayan hançerlerle saatler boyu yaptıkları alıştırmaları, savuşturmayı, hücum edip etkisiz hale getirmeyi, yumruğu tek elle durdurup öteki elle yumruk atmayı, dönerek eğilmeyi, birinin elinden kurtulma yollarını, öldürüp hayatta kalmayı nasıl öğrendiklerini hatırlıyor. Onlar gibi herhalde Alfonso da bütün bunları öğrenirken, Lucrezia, Isabella ve Maria üst kata tıkılarak renkli ipek ipliklerden mükemmel çiçekler yapmayı öğrenmiş.

Lucrezia yaşlı dadısı Sofia'nın dirseğinin dibinde bir yerden, "Plan yapman lazım," dediğini duyuyor; ya da duyar gibi oluyor. "Öfkesine kapılan savaşı kaybeder."

Bir plan. Strateji. Sofia her zaman bir planı olan kadınlardan. Erkek doğmuş olsa, Lucrezia'nın sık sık dediği gibi, ondan harika bir *condottiero** olurdu.

Pekâlâ, diyor Lucrezia yanındaki görünmez Sofia'ya. Pekâlâ.

Tuttuğu nefesini burnundan yavaşça bırakıyor. Kendini zorlayarak kocasına gülümsüyor ve kaşığını kaldırıp bir yudum çorba içiyor.

Lucrezia bundan üç yıl önce babasının çalışma odasına gittiğinde bir planı vardı (sonra bak neler oldu, demek istiyor Sofia'ya; Sofia cidden orada olsa, bu edepsizliği yüzünden tokadı basmayacak olsa). Lucrezia o gün aklında gayet net bir planla,

* (İt.) Önder. (*ç.n.*)

ellerini bitiştirip başını dimdik tutarak o kutsal kapının eşiğinden kararlı adımlarla geçivermişti.

Babasının sekreterleriyle kâtiplerinin çoğu başlarını kaldırıp onu görünce büyük bir dehşete kapıldıktan sonra, üzerinde çalışılmış bir tavırla tekrar kâğıtlarının üzerine eğilmişlerdi. Pencerelerin ardında özelliksiz, parşömen beyazı bir gökyüzü vardı. Birkaç kat aşağıdaki meydandan yukarı kesik kesik sesler yükseliyordu: Lucrezia'nın keskin kulakları grupça söylenen müstehcen bir şarkıyı, yorgun bir çocuğun spiral şeklinde yükselen ağlama sesini, genç bir kadının tizden başlayıp gitgide alçalan kahkahasını yakalamıştı.

"Baba," demişti Lucrezia.

Bir kürsüde duran babası bir şey okuyor, parmak ucunu dümdüz bir hatta ilerleterek hızla sayfanın üzerinden geçiriyordu.

"Baba?"

Babası ona bakmamıştı. Babasının yanında durmuş omzunun üzerinden belgeyi inceleyen Vitelli, elini kaldırıp avucunu ona doğru tutarak babasını rahatsız etmemesi gerektiğini ima etmişti.

Fakat Lucrezia dilini tutamamıştı. Evlilik sözleşmesi her an son halini alıp Ferrara'daki saraya geri gönderilebilirdi; hemen konuşmadığı takdirde yakında çok geç olacaktı.

Isabella'nın babalarına söylediği sevgi sözcüğünü kullanarak, "Babbo," derken, odasında prova ettiği sözleri hatırlamaya çalışıyordu. "Ben bu adamla evlenmeyi istemiyorum. Seni hayal kırıklığına uğrattıysam üzgünüm ama..."

Babası parmağını sayfanın üzerinde tutarak Vitelli'ye duyamadığı bir şey mırıldanmış ve ancak o zaman Lucrezia'ya doğru dönmüştü.

"Hayatım," diyerek masasından ayrılıp ona doğru yürürken, Lucrezia'yı orada, kendi özel ofisinde, benzeri yaşanmamış şekilde ilk kez gördüğünü düşünürcesine başını yana yatırmıştı. Lucrezia babasının şaşı sağ gözünün her zamankinden

daha da yan baktığını, yani ya yorgun ya da kızgın olduğunu hemen fark etmişti. Hangisiydi acaba?

"Gel," diyerek parmağını kıvırmıştı babası, "buraya gel."

Lucrezia ona doğru gider, babası onu kucaklayacak mı yoksa azarlayacak mı bilemezken, babası tek gözünü ondan hiç ayırmadan yürüyüşünü izlemiş ve öbür gözü de dikkati aynı anda birçok yerde olabilirmiş gibi duvarlarda gezinmişti.

Lucrezia tam karşısında durunca, babası önce bir elini, sonra ötekini omuzlarına koyarak onu iki yandan peleriniyle kaplamıştı.

"Lucè," diyerek başını eğip yarattığı bu mahfuz alanda dosdoğru kızının yüzüne bakmıştı, "seni anlıyorum. Genç kadınlar için evlilik büyük bir adımdır. İnsanın gözünü korkutuyor, değil mi? Bunu biliyorum, görüyorum. Ama sen hiç merak etme. Annen seni her bakımdan güzelce hazırlayacaktır. Peki ya ben? Ben senin için ancak olabilecek en iyi erkeği seçerim. Yoksa senden nasıl ayrılırdım?"

Babası Lucrezia'nın çenesini hafifçe sıkarken gözleri bir an için birleşmişti.

"Babana güveniyorsun, değil mi?" diye sormuştu babası.

Lucrezia başını sallamıştı. "Elbette ama—"

"Sana hep iyi bakmadım mı, en başından beri?"

"Evet ama—"

"Peki, öyleyse! Boş yere tasalanıyorsun. Alfonso mükemmel bir adam. Bir gün dük olacak, kültürlü biri ve—"

"Çok yaşlı!" diye patlamıştı Lucrezia. "Üstelik—"

"Daha otuzunda bile değil. Sen buna yaşlı mı diyorsun? Ben ne oluyorum, bu durumda?" Babası yalandan darılmış gibi yaparak ellerini Lucrezia'nın omuzlarından çekmişti. "Mezara girmeye hazır kocamış bir ihtiyar mı?" Ses tonu şakacıydı; etrafındaki yardımcılarla sekreterler bir görev duygusuyla gülüşmüş ama Lucrezia buna kanmamıştı: Babasının gözlerinde ciddi ve tetikte bekleyen bakışlar vardı.

"Artık endişe etmemelisin," diyerek Lucrezia'nın elini koluna koyup onu kapıya doğru yürütmeye başlamıştı babası, "çünkü çok başarılı bir evlilik olacak. Eminim bundan. Annenle bana bak. Biliyorsun, tanışmıyorduk bile ama buna rağmen—"

Lucrezia babasının sözünü kesip o sabah odasında otururken oluşturduğu planı pat diye söyleyivermişti: "Benim yerime kuzenimle evlense olmaz mı?"

Cosimo durmuş ve kızındaki direncin boyutuyla derinliğini ancak o anda anlamış gibi, yüzü kaskatı kesilmişti.

"Kuzenin mi?" demişti Cosimo da, aynı, *Köpeğin mi?* der gibi.

"Benim iyi olmadığımı, hasta olduğumu söyleyebiliriz. Ya da— ya da herhangi bir şey. Dianora evlenecek yaşta ve güzel bir kız. Onu gördükleri takdirde, eminim, Alfonso da, babası da beğeneeektir. Onu teklif edemez miyiz—"

"Dianora," demişti babası, bütün heceleri vurgulayarak, "kardeşin Pietro'yla evlenecek."

"Pietro'yla mı?" Bu haber Lucrezia'yı sarsmıştı. Tatlı Dianora'yla çocuk yaştaki huysuz Pietro ha? Hiç olmayacak bir birliktelikti bu. "Peki ya biz—?"

"Bunun kararı çoktan verildi," demişti babası, bu kez iki gözüyle birden Lucrezia'nın arkasındaki bir yere bakıp Lucrezia'nm göremediği birine anlayamadığı bir mesaj verir gibi.

"O halde belki de..." Lucrezia kaçış yolunun daraldığını, bir kapının çarpılarak kapanıp kilitlendiğini hissetmişti. Çabucak alternatif bir plan, başka bir fikir bulmaya çalışmıştı. Sofia olsa ne önerirdi ki? Ne tavsiye ederdi? Dianora cidden Pietro'yla evlenecekse, o zaman—

"Ablana baksana," demişti babası, Lucrezia'nın eline pat pat sertçe vurarak. "Isabella da evlenmeden önce çok endişeliydi, değil mi? Ama evliliği çok iyi gitmedi mi?"

"Gitti sanırım," demişti Lucrezia, Isabella'nın endişeli falan olmadığını ve aslında evliliğin onun hayatını çok az

değiştirdiğini düşünerek: Kocası Roma'ya dönerken, Isabella'nın Floransa'da kalmasına izin verilmişti ve evli çift yılda ancak birkaç kez görüşüyordu. Fakat onun, Lucrezia'nın hiç tanımadığı bir adamla Floransa'dan ayrılıp Ferrara'ya, hiç görmediği bir yere gitmesi bekleniyordu. Ama çoğu yetişkin gibi Cosimo da olayları kendi bakış açısından değerlendirdiği için bundan söz etmenin pek faydası olmayacaktı.

"Onun için bulduğum eşle mutlu değil mi?"

"Öyle ama—"

"Sen de öyle olacaksın Lucè, söz veriyorum." Tartışma tatmin edici bir sonuca ulaşmış gibi gülümseyerek başını sallamıştı Cosimo. "Alfonso'nun babasıyla epey bir yazıştık ve bunun dillere destan bir evlilik olacağından ikimiz de eminiz. Bir zaman sonra bu konuşmayı hatırlayacak ve—"

Lucrezia, "Baba," derken sesi çatlamıştı. Aniden gözyaşlarına boğulma tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu hissetmişti. "Onunla evlenmek istemiyorum. Lütfen beni ona vermeyin."

Sözlerindeki anlam ve hararetten zehirli dumanlar çıkmışçasına, odadaki herkes şöyle bir irkilmişti. Babası topuğunun üstünde dönüp kürsüsüne dönmüş, Vitelli'nin gölgesine girmiş, etraflarını saran sekreterler tekrar masalarının başına seğirtmişti.

Lucrezia babasının ona, Vitelli'ye ya da odadaki herkese birden, "Buna göz yumamam," dediğini duymuştu ve babasının sonraki sözlerini ona duyurmak için mi söyleyip söylemediğinden asla emin olamamıştı. "Öteden beri evliliğe uygun olup olmadığını düşünmeme neden olan bir şeyler vardı bunda; bu birliktelikten pişman olup onu bir ay içinde bize geri göndermemeleri mucize olur."

Alfonso ona iyi bir akşam yemeği yedirmeye istekli ama ölümünün çok yakın olduğu düşüncesi iştahını kapamış durumda. Fakat Alfonso ısrarcı, onu şarapta pişmiş geyik etini denemeye, bir lokma daha, sonra bir lokma daha yemeye teşvik ediyor. Çok zayıf göründüğünü söylüyor Lucrezia'ya; henüz atlattığı

hastalığın ardından gücünü yeniden kazanmasını istiyor. Geyik etinin kan yaptığını söylüyor; insanın içinde et sularının dolaşması gerektiğini söylüyor. Lucrezia bir iki lokma yese de, tabağındakilerin çoğunu küçük parçalara ayırıp peçetesinin içine düşürüyor. Kocası bir parça ekmek bölüp kabuğunu ayıklayarak yemeğin suyuna bandırıyor ve damlata damlata Lucrezia'nın ağzına götürüyor. Lucrezia geyik etinden, çaprazlamasına kas liflerinden ve yağdan oluşan o şeyden süzülen sıvının, etin hem şarap hem de kan olabilecek kırmızı bir sıvının içinde durmasının midesini kaldırdığını söylemek istemiyor.

Ağzını açıyor, ıslak ekmeği kocasının ellerinden alıyor ve boğaz kaslarını zorlayarak yutuyor.

Alfonso küçükken –sekiz, dokuz yaşlarındayken– babasıyla buraya geldikleri bir seferinde bir açıklıkta rastladığı yabandomuzunu anlatıyor. Yayını kaldırıp oku atamayışını anlatıyor.

"Dişiydi," diyor, "ve yanında üç yavrusu vardı. Küçücük ve açık kahverengi, sırtlarında boylu boyunca çizgiler olan, ondan çok farklı görünen şeylerdi. O işi yapmam, oku atmam gerektiğini, fırsatı kaçırdığımı duyduğunda babamın çok kızacağını biliyordum ama yapamadım işte. Atımın üzerinden, çalıların içinde gözden kaybolduncaya kadar onları izlemekle yetindim."

"Baban kızdı mı peki?"

Alfonso'nun yüzünün alt kısmına dalgalanan bir ışık çemberi vuruyor. Dudaklarının aralanması tebessüm ettiğinin ya da yüzünü ekşittiğinin belirtisi; hangisi olduğunu söylemek zor.

"Beni vekilharcına dövdürttü. Üç gün boyunca oturamadım. Duyguların gerekli eylemin önüne geçmemesi gerektiğini öğrenmem için böyle yaptığını söyledi."

Lucrezia vefat etmiş bir babanın verdiği bu öğüdü düşünüyor: duygular ve gerekli eylemler. Bu ikisi bir arada olamıyor mu yani, diye sormak istiyor. Bir eylemi duyguların gerekli kılması mümkün değil mi? Vicdanın hiç söz hakkı yok mu? Bir yudum şarap içmek için kupasını alırken, Alfonso'yu güneşin vurduğu bir açıklıkta, gözlerini yiyecek bulmak için toprağı

eşeleyen bir yabandomuzuna ve minik ayaklarıyla toprağı ezen, peşindeki üç yavrusuna dikmiş bakan küçük bir çocuk olarak hayal ediyor. Ardından dövüldüğünü, babasının da bunu izlediğini gözlerinin önüne getiriyor.

"Benim babam," derken duyuyor Lucrezia kendini, "*palazzo*'da hayvanlar –egzotik yaratıklar– besler. Bodrum katta bir hayvan koleksiyonu var."

"Ha," diyor Alfonso. "Duymuştum. Dövüştüklerini gördün mü hiç?"

"Hayır. Babam hiç... Dövüştüklerini yalnızca misafirler görebilirdi. Bir de belki abilerim, bilmiyorum. Küçük bir kızken, abilerim ve ablalarımla birlikte orayı görmemize izin vermişti. Beni de dahil etmesi, yeterince büyüdüğümü düşünmesi çok hoşuma gitmişti; küçük kardeşlerimin hepsi odalarında kalmıştı. Dişi bir kaplan vardı ve ben—"

Lucrezia cümlesini bitirmiyor; zaten çok fazla şey söylemiş olabilir. Hem bunları neden anlatıyor ki? O kaplandan hiç söz etmez; etmemiş ve etmeyecek.

Alfonso ışığa doğru eğilerek ilgiyle ona bakıyor, gözlerini hep yaptığı gibi yüzünde dolaştırarak bilgi ve sezgi topluyor. Bu ne demek olabilir ki? diye düşünüyor. Lucrezia bundan emin. Kaplanla ilgili bir hikâye, evet, ama aslında ne anlatmak istiyor? Ayrıca bu tereddüt nedir? Neyi saklıyor?

Lucrezia ona her şeyi anlatabilir, bunu biliyor. O kürkü ateş gibi hissetmesinden onu çekip götürürlerken bileğini demir parmaklığa çarpışına kadar. Kafeslerin olduğu yerdeki fena kokuya, ayının bileklerindeki zincirlere kadar. Sala dei Leoni'ye gidişlerinden birkaç hafta sonra, zaman ayırabildiği takdirde babasının da katıldığı müzik derslerinden birinde, onun yanına yaklaşıp hayvanı bir kez daha görüp göremeyeceğini soracak cesareti toplayabildiğinde, babasının bıçak gibi sözlerle kalbini nasıl paraladığını anlatabilir ona.

Maalesef, demiş babası bariz bir aldırmazlıkla, kaplan öldürüldü.

Öldürüldü mü? diye tekrarlamış Lucrezia da, o sözcüğe bir anlam verememiş, sözcük henüz hiç bilmediği bir dile aitmiş gibi. Bizzat yaşamın en damıtılmış haliyken, öyle bir yaratık nasıl ölür, nasıl yok edilebilirmiş ki? İmkânsızmış bu.

Babası erkek aslanla dişi aslanın kaplanın üstüne birlikte saldırdıklarını anlatmış. Dikkatsiz bir hizmetkâr kafeslerin arasındaki kapıyı açık bırakmış. Hayvan cesurca savaşmış, diye de eklemiş baktığı nota kitabının sayfasını çevirerek, aslanların ikisini de oldukça kötü yaralamış. Kaplan yaşam savaşı vermiş ama sonunda iki aslanın gücüne yenik düşmüş. Hizmetkârlar onları ayırmayı beceremediği, demiş babası sıkkın bir tavırla omuz silkerek. Üstüne üstlük, postu da mahvolmuş ve kürkünün çıkarılamaması Lucrezia'nın annesini büyük hayal kırıklığına uğratmış.

Lucrezia, Alfonso'ya açılıp o öğleden sonra yatağa düştüğünü söyleyebilir. Doktor çağrılmış; adam ondan kan çekmiş, göğsüne lapa sürmüş, bir sakinleştirici, kediotu tentürü vermiş. Sinir ateşlenmesi teşhisi koyup Lucrezia'yı alt katlardan birinde karantinaya almış. Lucrezia'nın yaşayıp yaşayamayacağını bilmenin çok zor olduğunu söylemekten üzüntü duymuş.

Lucrezia alt kattaki odada haftalarca tek başına kalmış, yalnızca *palazzo* doktorunu ve yemeklerini getirip çarşafını değiştirmekle görevli hizmetçiyi görmüş. Bir tek annesinin geldiği zamanlarda biraz kendine gelebilmiş. Düzensiz uykusundan yüzeye doğru süzülüp, hastalığı kapmamak için yüzünün alt kısmına eşarp bağlamış vaziyette yatağının başında oturan Eleanora'yı görmüş. Gözlerini kaldırıp şaşkın şaşkın iple bağlı kâğıt ambalajları olan minik kutuları açan annesine, kutulardan çıkan sayısız rengârenk cam *animaletti*'ye bakmış. Eleanora hepsini camıyla meşhur bir şehirden Lucrezia için özel olarak sipariş ettiğini söyleyerek hayvanları –mavi tilki, sarı ayı, altın rengi yelpaze kuyruğu olan bir balığı– çarşafın üstüne dizmiş. Bir de resim öğretmeninin Lucrezia'nın yaptığı bir resmi görüp

üstada, saray ressamı Signor Vasari'ye gösterdiğini söylemiş. Signor Vasari, Lucrezia'nın resim derslerine katılmasına izin verilmesi gerektiği görüşündeymiş. Eleanora'nın gözleri o maskenin üzerinden çaresiz bir umutla parıldar gibiymiş. Hoşuna gider mi, Lucè? diye sormuş minik cam ayıyı Lucrezia'nın yüzüne doğru tutup hop hop dans ettirerek. Lucrezia annesinin hangi resimden söz ettiğini, ne demek istediğini anlayamamış. Ama annesini mutlu edecek cevabın bu olduğunu bildiği için, Evet, anne, teşekkür ederim, demiş. Sonra da, hafiften titreyen bir sesle, Ama önce iyileşmelisin, değil mi, demiş Eleanora, ki resim derslerine başlayabilesin?

Lucrezia çocukların yanma ve sınıfa döndüğünde, her zamankinden daha zayıf ve sessizmiş. *Animaletti*'yi saatler boyunca çocukların odasındaki pencerenin eşiğine diziyor, sonra toplayıp tekrardan diziyormuş. Resim derslerine katılmasına izin verilmiş; haftalar sonra, resim öğretmeni dersin ardından onu, bir tek onu eğitmek için sınıfta kalmaya başlamış. Verdiği eğitim de Lucrezia'yla oturup birlikte resim yapmak, arada bir de, İşte böyle, şunu görüyor musun, bir at ya da kelebek sana böyle mi görünüyor, bir daha düşün, tekrar bak, cidden bak, şimdi belki de şöyle mi görüyorsun yoksa böyle mi, gibi şeyler söylemekten ibaretmiş.

Lucrezia, Sala dei Leoni'yi bir daha hiç görmemiş.

Alfonso'ya bütün bunları anlatmak, kendi içindeki bazı kapılarla geçitlerin anahtarlarını vermek demek. O yüzden anlatmayacak. Oralara girmesine izin vermeyecek. Evliliğine kadar devam eden resim dersleri olmasa, iyileşeceğini ve hayatta kalabileceğini zannetmediğini söylemeden, görünmez bir yüzeyin altında gizli kalacak. Kimsenin görmesine, uzun uzun okumasına izin vermeden, bu sözleri kendi içinde saklayacak.

Bu yüzden Alfonso kaplana ne olduğunu sorduğunda, hafifçe gülümseyerek şöyle diyor: "Maalesef hiçbir fikrim yok. Babam satmış olmalı. Annem hayvan koleksiyonundan nefret

eder; kokudan ve gürültüden şikâyet edip durur ve babam onu mutlu etmek için her şeyi yapabilecek biridir."

Alfonso bir an daha ona baktıktan sonra uzanıp parmaklarını parmaklarına geçiriyor.

"Üşümüşsün, sevgilim," diyor. "Biraz daha geyik eti al. İçini ısıtır."

Altın Yüklü Yedi Kadırga

Floransa, Palazzo, 1550'ler

Lucrezia'nın, çocukken, her fırsatta annesiyle babasından ilk karşılaşmalarının hikâyesini anlatmalarını istemek gibi tuhaf bir alışkanlığı vardı. Bir Eleanora'ya, bir Cosimo'ya, sonra tekrar Eleanora'ya yalvarır, sonunda bu ısrarcılığından ikisine de gına gelirdi. Doğrusu, bunu anlatmak Eleanora'nın da Cosimo'nun da hoşuna gider, sorunlu beşinci çocuklarının bu anlatıya olan bağlılığını görmek onları memnun ederdi: Çoğu zaman yoksun olduğunu düşündükleri kadınsı bir duyarlığın göstergesi, romantik bir şeydi bu. Fakat Lucrezia'nın bu merakının romantizmle ya da duyarlıkla alakası yoktu. Birbirlerini ilk görüşlerinin hikâyesini dinlemek, kızları olduğu, fazla bir yakınlık hissetmediği bu gizemli ve görkemli insanları el yordamıyla da olsa biraz daha anlayabilmenin bir yoluydu onun için. Hikâyenin bir versiyonunu Cosimo'dan dinleyip birkaç gün önce Eleanora'nın anlattığı hikâyeyle karşılaştırdıktan sonra Cosimo'dan bir kez daha dinlemek isterdi ki birbirleriyle ne kadar örtüştüklerini görebilsin. Lucrezia için evliliğin ne anlama geldiğini, erkekle kadın arasındaki bu sözleşmenin neleri içerdiğini çözebilmenin bir yoluydu bu.

Geceleri yatakta uyumadan yatarken ya da bir ayinde yere diz çökmüşken, fişlerini inceleyen, ölçüp biçen, düzene sokmaya çalışan bir kumarbaz gibi, duyduğu hikâyenin bölük pörçük parçalarını düşünürdü. Küçük kardeşleri uykularında horlayıp iç geçirirken ya da bütün aile rahibe Latince karşılıklar verirken, Lucrezia babasının henüz on beş yaşındaki bir şövalye yamağıyken Napoli'yi ziyaret edişini, Kutsal Roma İmparatoru'nun İspanyol naibinin evinde, incecik bir perdenin ardından naibin en küçük kızını şöyle bir görüşünü hayal ederdi: henüz on üç yaşındaki Eleanora'yı. Lucrezia'nın hayalindeki odada sütunlar ve iki yanından ağır perdelerin sarktığı oymalı bir şömine vardı. Küçük Eleanora'nın saçları bazen parıltılı bir örgü halinde sırtına bırakılmış ve çenesi, Lucrezia'nın hayalinde, münasip bulunacağından bir ya da iki tık daha yukarıda, gözleri tavanda hülyalı hülyalı değil, huzursuzca dolaşıyor olurdu. Lucrezia hikâyenin bütün unsurlarını o kadar iyi biliyordu ki onun için artık elden ele çok fazla geçmiş, köşeleri yuvarlanmış, parıltıları solmuş, aşina olduğu birer mücevher gibiydiler.

Yabancı bir modaya uygun giysisi, süslü saç örgüsüyle meraklı ve baştan çıkarıcı Eleanora'nın, babasına nasıl göründüğünü biliyordu. Babasının Floransa'ya dönüp bu küçük İspanyol kızının imgesini iki yıl boyunca kalbinde taşıdığını, Toskana Grandükü seçilip hanedanlığın başına geçtiğinde bu kızın eşi olmasını istediğini biliyordu. Hollandalı bir prensesin ya da komşu hükümdarlardan birinin kızının siyasi açıdan avantajlı elini tutmayacaktı, hayır: Babası, Napoli'de gördüğü o kızı istiyordu. İspanyol naip bu ricasını düşündükten sonra onun yerine büyük kızını vermeyi teklif etmişti ama hayır, Cosimo'nun istediği o değildi: O aşk evliliği yapacaktı ve istediği kadın Eleanora'ydı. Sonunda naip de bunu kabul etmiş ve vekâleten evlenmişlerdi; Eleanora mektuplarını tercüman aracılığıyla yazmak yerine bizzat yazabilmek için Toskana dilini öğrenmeye başlamıştı.

Cosimo'nun onu ilk görüşünden dört yıl sonra, Eleanora yanında beş hizmetçisi, eski dadısı Sofia ve drahoması olan altınlar, tabaklar, ipekler, brokar kumaşlar, boncuklar ve yağların yüklü olduğu yedi kadırgayla birlikte Napoli'den denize açılmıştı. Babasının Eleanora'dan gelecek haberleri sabırsızlıkla beklediğini, olur da gece vakti bir haberci gelir diye gözüne uyku girmediğini, uygun rüzgârların esmesi için dualar ettiğini –babası bunları anlatmaktan çok hoşlandığı için– biliyordu Lucrezia. Livorno'da karaya ayak bastıklarını haber alır almaz Floransa'dan sahile doğru yola çıkmak, gelini karşılamak için hazırlık yapmıştı. Saray danışmanları bu acelecilik karşısında kaşlarını çatmışlardı: Bir erkeğin, kadının ayağına gitmesi hiç yakışık almayacak, akla dahi gelmeyecek bir şeydi. Kadının evlilikteki güç dengesine dair yanlış izlenime kapılmasına neden olurdu bu: Cosimo olduğu yerde, *palazzo*'da kalıp onun gelmesini beklemeliydi. Fakat Cosimo onlara kulak asmamıştı. Livorno'ya doğru yola çıkıp Eleanora'yı yarı yolda karşılamış, kazandığı bir ödül gibi Floransa'ya yanında götürmüştü. Şehre vardıklarında, ahali bu yeni, egzotik Grandüşesi görmek için sokaklara dizilmişti.

Lucrezia müstakbel kocasıyla düğünden önce yalnızca bir kez karşılaşmıştı ve Alfonso o sırada ablası Maria'yla nişanlıydı.

Maria'yla nişanlısı çan kulesini kuşatan en yüksek mazgallı siperlerin orada Lucrezia'nın yanından geçerken, Alfonso başını gergin bir tavırla dırdır eden Maria'ya doğru eğmişti. O sırada herhalde on yaşında olan Lucrezia'nın kıvrımlardan yoksun dümdüz bir vücudu vardı ve kendi baktığı faresini avucuna alıp göğsünde tutmuş öylece duruyordu. Nişanlısının gözleri Maria'dan –onun al al olmuş yanaklarından ve titrek çenesinden– ayrılmış; oradan Lucrezia'nın yüzüne, fareye, sonra tekrar yüzüne gittikten sonra dudakları alaycı bir tebessümle yukarı doğru kıvrılmıştı. Maria tek elini nişanlısının kolunu kaplayan

yeşil kadifeye, öbür elini de Alfonso'nun kaçmasından korkar gibi onun üstüne koymuştu. İkisi yaklaşırken, Lucrezia kendini kaba taş duvara yapıştırmış, avucundaki fareyi iyice göğsüne bastırmıştı. Maria'nın çok eski bir aileden gelen, günün birinde dük olacak nişanlısının –aile köklerinin baba tarafından Roma İmparatorluğu zamanına kadar gittiğini söylerken kim bilir kaç kez duymuştu ablasını Lucrezia– çizmeli ayaklarıyla attığı adımlar yavaşlamış, Alfonso durmuş ve, Bu çocuk da kim? diye sormuştu.

Maria gözlerini çevirip Lucrezia'ya şöyle bir baktıktan sonra tekrar nişanlısına dönmüştü. Kardeşlerimden biri, demişti ve Lucrezia'nın önünden geçip yürümeye devam ederek sütunları geçmiş, Maria'nın kubbeyi görebileceklerini söylediği yere, çan kulesinin öbür tarafına doğru gitmişlerdi.

Ataları imparatoru savunmuş olan nişanlı yürüyüp giderken başparmağını Lucrezia'nın yanağına dokundurmuş; sonra da, çabucak, Lucrezia'nın sonradan bunun gerçekten olduğundan şüphe duyacağı kadar çabuk, burnunu kırıştırmış ve –Lucrezia bundan emindi– yüzünü fare gibi yapmıştı. Sevdiği bir şeyi, bir peyniri ya da enfes bir ekmek kabuğunu koklayan bir fare gibi.

Lucrezia o kulenin tepesinde durup bu taklitteki ustalığa, saygı duyulan bir adamın yüzünü beklenmedik şekilde bu hale getirebilmesine gülmüştü. Farelerin böyle görünebileceğini nereden biliyordu ki? Hem de bunu Maria görmeden, bir tek onun için, Lucrezia için yapmıştı. Lucrezia neşe içinde ablasıyla müstakbel kocasının uzaklaşmasını izlemişti.

Yemeğin Bitişi

Bondeno yakınları, Fortezza, 1561

"Üşümüş gibisin, sevgilim."

Lucrezia başını iki yana sallarken ürperiveriyor. Alfonso endişeli bir yüz ifadesiyle ona dikkatle bakarak başını Lucrezia'ya doğru eğerken saçları alnına düşüyor.

Sonra ayağa kalkıp saçını arkaya atarak elini tutuyor ve onu ateşe doğru götürüyor. Lucrezia eteklerinin, ıslak çoraplarının altında, bacak kaslarının gerildiğini, onu kaçmaya, koşup gitmeye zorladığını hissediyor.

Oturmak için ateşin karşısındaki koltuklardan küçük olanına doğru giderken, Alfonso onu kendine çekip kucağına oturtarak Lucrezia'ya sarılıyor. Lucrezia'nın oraya oturtulmaya boyun eğdiği garip bir an yaşanıyor. Kocasının ona daha sıkı sarıldığını hissederken, bunu gerçekten sevgisinden mi yaptığını yoksa işini oracıkta bitirmeye mi niyetli olduğunu merak ederken buluyor kendini.

Lucrezia kocasının gözlerine bakmakta, bu yakınlıktan onu görmekte zorlansa da kendini zorlayarak bakıyor ve Alfonso'nun da ona baktığını, gülümsediğini görüyor. Yakışıklı bir yüzü olduğunu biliyor kocasının. Bu hep söylenen bir şey.

Geniş omuzları, güçlü kolları ve bacaklarıyla, yapılı bir vücudu var. Ancak kucağında otururken, bu titrek ışıkta, görünümünün hoş mu yoksa tehditkâr mı olduğunu bilemiyor, söyleyemiyor. Onu ancak bölük pörçük görebiliyor: bir alnını, bir yanağını, bir kulağının kıvrımlarını.

Yanılmış olması, buradaki, *fortezza*'daki durumu yanlış değerlendirmiş olması mümkün mü acaba? Belki de Alfonso sözünün eri bir adam; onu oraya biraz dinlensin, hava değişikliği olsun diye getirdi belki. Onu oraya öldürmek için getirdiğine inanmasını sağlayan şey yalnızca –öteden beri fazla canlı olduğu, gereğinden fazla çalıştığı söylenen– hayal gücü ya da aklının ona oynadığı bir oyun olamaz mı?

Alfonso kollarını beline dolamış durumda; Lucrezia onun bacaklarından destek alıyor; parmaklarını yakasının arkasına koyuyor. Ateşin yaydığı o kehribar rengi ışıkta göz ucuyla ona bakarken, üstünde kaba yünlü kumaştan bir seyahat giysisi olduğunu bildiği halde yine o kolları şerit şerit yeşil kadifeden yapılmış ceketi giydiğini görür gibi oluyor.

Lucrezia ani bir dürtüye kapılıp kocasını yanağından öpüyor. Teninde bir günlük diken diken sakal var ve Lucrezia çekildiğinde, yüzü halinden memnun, soru sorar gibi.

"Bu ne içindi?"

"Sana..." diye aklına ilk geleni söylüyor Lucrezia "...teşekkür etmek için."

"Niye ki?"

"Beni... buraya getirdiğin için." Planı cidden buysa, Alfonso'yu canını bağışlamaya ikna edecek bir söz bulabilmek için hızla zihnini tarıyor Lucrezia. "Bana iyi baktığın için. Sen..."

Alfonso ona daha da sıkı sarılıyor; Lucrezia korsesindeki bağcıkların gerilerek gıcırdadığını duyuyor.

"Teşekkür etmene gerek yok," diyor Alfonso. "Ama bir öpücük daha verebilirsin."

Başını çevirip ışıktan uzaklaşarak öbür yanağını gösteriyor.

Lucrezia bir anlık tereddüdün ardından başını uzatıp orayı da öpüyor. Alfonso bu kez ona dönüp ağzını yukarı kaldırıyor.

Lucrezia kendini gülümsemeye zorluyor. Zorla yüzünü ona yaklaştırıyor. Yaklaştıkça yüzü bulanıklaşıyor ve Lucrezia göz-kapaklarını indiriyor. Kocası kötülüğünü istiyor olamaz çünkü onu öpmesini istiyor; işte dudakları, şimdi kendi dudaklarının altında ve işte o basınç, ağzını kaplayan ağzı, ensesinden tutan koca eli, böyle bir isteği olan, buna niyet eden, bunu planlayan hiç kimse asla bu şekilde— Hayır, imkânsız, Lucrezia yanılmış olmalı, kocası onu seviyor, ona değer veriyor ve saygı duyuyor olmalı çünkü kimse kimseyi bu şekilde, tutkuyla ve ateşle, ağzını ağzına dayayıp dilini böyle sokarak, ruhunu içine akıtmak ister gibi öpüp de aynı anda onu öldürmeyi düşünüyor olamaz, değil mi?

Lucrezia yanılmış olmalı. Bu yolculuk, yeni atlattığı hastalık, onu bitkin düşürmüş olmalı. Hayal gücünün ona oyun oynamasına izin vermiş olmalı. Hayal gücü aklını çelmiş olmalı. Yakışıklı ve kültürlü kocası onun kılına bile zarar vermez. Kocası ona âşık. Muhakkak ki öyle. Onu böyle uzun uzun öpen biri. Ona bu kadar bağlı biriyle evlendiği için, Lucrezia nasıl da şanslı.

Öpüşme bitmiyor. Sürdükçe sürüyor. Lucrezia kendini bırakıyor. Parmaklarını kocasının ensesinde birbirine geçirip düşüncelerini serbest bırakıyor. Odanın içindeki sıcaklıklarda bir uyumsuzluk var. Lucrezia'nın bir yanı çok sıcak, ateşin ısısı sol yanağıyla kolunu dağlıyor. Odaya dönük olan diğer yanıysa çok soğuk, *fortezza*'nın dondurucu ve zehirli havası üzerini kaplamış gibi.

Alfonso'nun elleri elbisesinin kollarını sıvazlıyor. Derken kocası aniden kendini geri çekiyor.

"Gel," diyor. "Sana odanı göstereyim."

Lucrezia kocasının kucağından kalkarken, o sabah saraylan ayrıldıklarından beri aklını kurcalayan konuyu açmaya cesaret veriyor.

"Acaba," diyor çıkarabildiği en hafif ses tonuyla, öylesine bir şey sorar gibi, Alfonso masadan bir mum alıp elini tutarken, "hizmetçilerim ne zaman gelir? Saat geç olmaya başladı ve..."

Alfonso ona bakmadan konuşuyor: "Herhalde yarın ya da öbür gün."

"Ama hemen arkamızdan geleceklerini sanmıştım çünkü demiştin ki—"

"O kadınlar olmadan yaşayamıyor musun?" Bu konu kocasını eğlendirmiş gibi. "Bir gececik olsun?"

Alfonso gidip kapıyı açarak Lucrezia'nın geçmesi için yana çekiliyor.

"Yaşarım canım," diyor Lucrezia koridora çıkarken. O bana zarar veremez, diyor kendi kendine. Beni seviyor, seviyor; sevdiğini söylüyor.

"En kısa zamanda gelecekler." Alfonso karısının dirseğinden tutup koridorda ilerlerken yuvarlak mum ışığı etrafında dalgalanıyor; Lucrezia ona yetişmek için daha uzun adımlar atmak zorunda kalıyor. "Hava kararddıktan sonra o yollarda seyahat etmek güvenli değil. Hizmetçilerinin kendilerini tehlikeye atmalarını istemezsin herhalde?"

Alfonso elini uzatıp Lucrezia'nın çenesine dokunuyor, çenesini başparmağıyla işaretparmağı arasında sıkıştırıp yüzünü ışığa doğru eğiyor. Güzel göründüğünü söylüyor. Kır havası ona şimdiden yaramış.

"Saçlarını özlüyorum," diyerek Lucrezia'nın kısalmış saç örgüsünü avucundan geçiriyor, "ama böyle de güzel."

Lucrezia başını sallayarak, "Teşekkür ederim," diyor.

Kocası Lucrezia'yı rutubetten ve yosunlardan kayganlaşmış spiral bir merdivenden çıkarıyor. Lucrezia ayakkabıları kaymasın, kendi eteğine basıp tökezlemesin diye kocasının eline yapışmak zorunda kalıyor. Nerede olduğunu, o yerin duvarlarıyla koridorlarını bir tek mumun cılız ve sarı ışığında görebiliyor. Bir kat merdiveni çıkıp bir koridordan geçerek daha dar

bir merdivene geliyorlar. Lucrezia her ihtimale karşı yolu ezberlemeye, zihninde binanın bir krokisini yaratmaya çalışırken buluyor kendini: Yemek salonundan çıkıp sola, merdivenden yukarı, alçak tavanlı bir koridordan dümdüz yürüyüp kemerden geç ve—

Alfonso, "Burası," diyor, Lucrezia'nın hemen önünde durup ağır ahşap bir kapıyı iterek açıyor. "Burada uyuyacaksın. Ateş yakmalarını söyledim ki sıcak ve havadar olsun. Önce sen, sevgilim."

Her Şey Değişir

Floransa, Palazzo, 1557

Hükümdar ailesinin dört vârisi çocukluklarının sonuna yaklaşırken, gelecekleri onların adına çoktan planlanmıştı. Anneleri ve babaları, elçiler, sekreterler, danışmanlar çocukların doğumlarından beri bu planların üstünde çalışıyorlardı.

Maria, Ferrara Dükü'nün oğluyla evlenecekti. Isabella, Romalı Paolo Giordano Orsini'yle nişanlanmıştı. Francesco günün birinde Floransa Grandükü olacaktı. Giovanni mükemmel bir kardinal olacaktı.

Lucrezia'nm ablalarıyla abileri birer birer çocuk odasından ayrıldı. Kendini zaten yalnız hissediyordu ama onlar büyüdüğü zaman hissedeceklerine hiç hazırlıklı değildi. Isabella'yla Maria'ya nişanlanmaları onuruna kendilerine ait birer oda verildi. On üçüncü yaşgünlerinde Francesco'yla Giovanni'nin de ikinci katta kendi odaları oldu ve Francesco'dan her gün ofisinde babasının yanında bulunması, devlet işlerini öğrenmesi beklenmeye başladı.

O zaman küçük kardeşleri büyük yatağa geçti, Lucrezia ise tekerlekli daracık bir yatakta tek başına uyumaya başladı.

Sınıfta, rakamlarla harfleri daha yeni öğrenen Pietro, Ferdinando ve Garzia'nın karşı tarafındaki bir sırada oturuyordu. Akşamları uyumayıp Sofia'yla öbür dadıların kendi anadillerinde söyleşmelerini dinliyordu: ilginç vurguları olan yumuşak ünlü harfler, Floransalı Lucrezia'nın kulağına hafiften tanıdık gelen tek tük birkaç sözcük. Sofia'nın çocukların bölümünde çalışmak üzere yalnızca memleketi Napoli'deki köyünden gelen genç kadınları seçtiği, *palazzo*'da gayet iyi bilinen bir gerçekti. Lucrezia bazen bunun nedeninin cidden Sofia'nın iddia ettiği şey mi –en iyi dadıların bu kızlardan çıkması mı– yoksa yardımcılarıyla, kimsenin anlamadığını zannederek, kendi gizli lehçelerinde konuşabilmesi mi olduğunu merak ederdi.

Lucrezia abileriyle ablalarını ancak şöyle bir görebiliyordu: koridorlarda yürürken çıkardıkları ayak sesleri, merdivenden inerken bir anlığına görünen bir kumaş parçası, Isabella'nın salondaki bir toplantıda attığı kahkahalar, Francesco'nun babasına eşlik ettiği büyük çalışma odasının duvarlarından geçen kuru öksürüğü. Artık çocukların odasına hiç çıkmıyorlardı. Lucrezia geçitlerde kimseye sezdirmeden yürüyerek ufak tefek bilgi kırıntıları topluyordu: Maria'nın düğünü için masraftan kaçınılmayacak, Santa Maria Novella Kilisesi mersin ağacı dallarıyla bezenecekti; o akşam daha geç bir saatte, Floransalı yüz hanım büyük bir salonda boylu boyunca dans edecek, maskeler takılacak, Şark'tan gelen akrobatlar olacaktı. Ancak annesinin odasındaki lambrilerin ardında oyalanırken duyduğuna göre, hiçbir şey Maria'nın gelinliğiyle boy ölçüşemeyecekti. Saf altından dokunacak kumaşın üzeri annesinin böcekhanesinde üretilen ipeklerle kaplanacaktı. Eleanora bütün süreci bizzat denetleyecekti. Maria rahibe doğru yürürken, pürüzsüz tenini vurgulayan altın rengiyle ve saçlarındaki kestane rengi parıltıları vurgulayan maviyle, ışıl ışıl parlayacaktı: Böyle bir gelinlik görülmemişti hiç.

Her şeyin değiştiği o gün hava yağmurlu ve gök gürültülüydü. Bütün gece ve sabah yağmur yağmış, *palazzo*'nun damından

kesik kesik ritmik sesler gelmişti. Lucrezia çocukların odasındaki pencerelerden aşağı baktığında, meydan ıslak ve kaygan, döşeme taşları sürüngenler gibi parıl parıldı ve dökülen yaprakları mazgalları tıkamıştı. Arno Nehri'nin kabararak alüvyonla dolup taşmış olacağını biliyordu. Sofia birkaç gün önce genelde sağlıklı ve dinç olan Maria'nın akciğer enfeksiyonuna yakalanıp yatağa düştüğünü söylemişti. Bugün hava çok fena, deyip avucuyla parmakları odadaki korkunç zehirli havayı temizleme gücüne sahipmiş gibi eliyle yüzünü yelpazelemişti.

Lucrezia sınıfta bir Mezopotamya haritasını kopya ediyor, okyanusla kaplı geniş alanları kırılan dalgalarla dolduruyordu. O sesi duyduğunda bir deniz canavarı yapmakla, canavara denizden yükselen kıvrım kıvrım uzantılar eklemekle, denizin altında kalan kısmının nasıl bir şey olabileceğini hayal etmekle meşguldü. Uzun, yaslı bir inleme sesi duyarak başını kaldırdı. Önce köpeklerden birinin yaralanmış ya da dövülmüş olabileceğini düşündü ama inilti sonlara doğru insan sesine ve tekrarlanan bir sözcüğe dönüştü: Hayır-hayır-hayır-hayır.

Lucrezia hafifçe doğruldu ve kalemi parmaklarının arasından kaydı. Annesi miydi bu? Isabella mıydı? Sesin duvarlardan ve tavanlardan geçerek alt kattan geldiğini anlamıştı.

Ses yine geldi. Hayır-hayır-hayır. Ardından çığlığa benzer bir hıçkırma sesi.

Lucrezia fırlayıp sınıftan çıkarak merdiven boşluğuna doğru sarktı. "Anne?" diye seslendi.

Alt kat sessizdi. Derken bir kapı çarpıldı. Koridorda telaşla yürüyen birinin ayak sesleri, bir kaftanın ya da elbisenin hışırtısı.

"Isabella?" diye seslendi Lucrezia bu kez. "Sen misin?"

Alçak sesli mırıltıların ardından bir kapı açıldı ve hıçkırık sesleri duman gibi ona doğru yükselerek beraberinde uğultu misali bir duayı da taşıdı: *Palazzo* rahibi, Latince dua ediyor, diye düşündü Lucrezia.

"Anne?" Lucrezia bir kez daha seslenmeyi denedi ama karşılık olarak karga gaklaması benzeri bir ses geldi. Korkunç bir şey olduğu hissine kapıldı Lucrezia: Bu kesin bilgi onu pençesine hapsetti. Aşağıdan bir yerden merdivenleri hızla inen birçok kişinin ayak sesleri gök gibi gürledi. Ekselansları nerede? diye haykırdı biri. Gören oldu mu? Hemen buraya getirin.

Lucrezia'yı çok geçmeden tırabzana yapışmış vaziyette Sofia buldu. Parmaklarını oyma taştan tek tek söküp onu tekrar çocukların odasına sokmak zorunda kaldı. Sofia, Lucrezia'nın küçük kardeşlerine Meryem'in ahşap heykeli önünde diz çöktürmüş ve âdeti olduğu üzere, Maria'nın ruhu cennete uçabilsin diye, bütün pencereleri açmıştı.

Halının iplikleri Lucrezia'nın dizlerine battı. Lucrezia avuçlarını birleştirdi; duayı söyledi; ahşap Meryem'in boyalı gözlerine bakmaktan kaçınarak sonuna kadar açık duran pencerelere ve ötelerindeki şehre baktı. Gökyüzü grinin huzursuz edici bir tonunda, yeni yağmurlara gebeydi. Bunu görmek Lucrezia'yı ürpertti; Maria'nın oradan, o pencerelerden tek başına uçup hiç de davetkâr görünmeyen göğe yükselmesini istemiyordu. Ait olduğu yer orasıydı. Başını çevirip Maria'yı orada, çenesi havada, kollarını kavuşturmuş, gelinliğinin kumaşından, düzenlenen danstan söz ederken görmeyi diledi Lucrezia. Bir gün var olan biri ertesi gün nasıl yok olabiliyordu?

Sofia'nın kolundan çekiştirdiğini hisseden Lucrezia, dadının, yüzünü yaslı ve tüm insanlığı affeden bir ifadeyle bakan, ayakları titrek mum alevleriyle çevrili Meryem'e dönmesini istediğini anladı. Fakat gözlerini pencerelerden ve gökyüzünü sergileyen o dikdörtgen çerçevelerden, kıvrıla büküle uçan kuş sürülerinden ayıramadı.

Maria'nın dünyayı terk eden ruhuna benzeyen bir şey göremedi. Ne bir esinti, ne kıpırtı, ne titrek bir ışık. Tek gördüğü, yağmaya devam eden, binlerce ve binlerce gümüş iğne halinde gökten düşen, çocukların odasındaki pencere pervazlarını ve

yeri, yeşilimsi camları, sokakları ve şehirdeki tüm evleri benek-lerle kaplayan yağmurdu.

Maria'nın gömülmesinden bir ay kadar sonra, Grandük'ün özel dairesinin arkasındaki bir geçidin kıymıklı ahşabına dayanan bir kulak şu sesleri duyabilirdi: odanın bir ucundan düşünceli düşünceli ötekine yürüyüp duran birinin çizmeleriyle çıkardığı boğuk ayak sesleri, bir tüy kalemin kâğıtta çıkardığı çiziktirme sesleri, boğuk bir boğaz temizleme sesi, lambrinin hemen ardındaki birinin nefes sesi. Ardından Vitelli'nin, Grandük Cosimo'nun danışmanının sesi: "Fazlasıyla üzücü," dedi Vitelli ve bir an bekledikten sonra ekledi: "Fakat Küçükhanım Maria'yı trajik şekilde kaybedişimizle kıyaslanamaz tabii."

Bir sessizliğin ardından onaylayan bir ses geldi: Cosimo.

"Ferrara'dan gelen mektup," dedi Vitelli, "tam olması gerektiği gibi."

Söz konusu mektup dikkatle incelenirmiş gibi, bir kâğıt sesi.

"Göreceğiniz gibi," dedi Vitelli, bu kez Cosimo'nun omzu üstünden okumak için ona yaklaşmış gibi lambriye daha yakın bir yerden, "genç adam ve babası dük, bu kayıpla yıkılmış durumdalar ama aynı zamanda sizin adınıza ve Küçükhanım Maria'nın annesi adına ne kadar üzüldüklerini de ifade edecek kadar zarif davranmışlar."

"Evet, evet," dedi Cosimo, hafiften sabırsızlanarak.

Konuşmayı dinleyen kişi biraz sola kayacak olsa, lambrideki ufak bir aralığı ele veren çizgi halindeki ışığı görebilecekti. Gözünü o aralığa olabildiğince yaklaştırdığı takdirde şamdanlardan gelen ışıltıyı, koltukların şeklini, ayakta duran ve büyük ihtimalle Vitelli olan birinin siluetini, üzerinde kahverengi ve göz alıcı bir şeyle oturan kişiyi görebilecekti. Soğuk günlerde yatak odasmdayken giydiği samur kürküyle Grandük Cosimo.

"Fakat," dedi ne zaman susup ne zaman konuşması gerektiğini gayet iyi bilen Vitelli biraz bekledikten sonra, "Ferrara'dan gelen heyet bana bir mektup daha verdi."

Cosimo küt diye arkasına yaslandı: "Ve?"

"Mektupta çocuklarınız arasındaki bir birliktelik şansını kaçırdığınız için Dük'ün de en az sizin kadar üzgün olduğu belirtiliyor. Bundan başka, gayet incelikli olduğunu söyleyebileceğim bir ifadeyle, Dük'ün sağlığının iyi olmadığı ve yerine oğlu Alfonso'nun geçmesinin an meselesi olduğu da söyleniyor. Dolayısıyla çabuk cevap vermemiz gerektiğini söylememe gerek yok sanırım. Bu boşluğu doldurmaya gönüllü çok kişi var ve—"

"Evet ama ne yapılabilir ki? Öyle, bir anda—"

"Mektupta," dedi Vitelli, "oğluyla başka bir kızınız arasındaki evliliğe sıcak bakabileceği ima ediliyor."

"Ama..." diyerek sakalını kaşıdı Cosimo, "...Küçükhanım Isabella zaten nişanlı ve bu nişanı bozmam kolay olmadığına göre benden ne yapmamı...?"

Vitelli saygılı bir tavırla boğazını temizledi. "Sanırım, majesteleri, esasında Küçükhanım Lucrezia'yı kastediyorlar."

Arka geçitteki kulak misafiri o anda gözünü aralıktan çekerdi muhtemelen. Odadaki insanlar dönüp duvardaki kalın ahşap kaplamanın ardından onu fark etmiş; her şeyi, gözünü duvara dayamış orada öylece durduğunu görmüşçesine büyük bir şok yaşardı.

"Lucrezia mı?" diye o ismi tekrarladı Cosimo. "Ama o daha çocuk ve..."

Vitelli bir kez daha öksürdü. "Yakında on üç olacak."

"On üç mü? Hayır, en fazla... on olabilir. Hâlâ çocuk odasında, bebeğiyle oynuyor. Ferrara böyle bir şeyi nasıl—?"

Vitelli'nin bir hareketi Cosimo'nun susmasına neden oldu.

"Yaşı küçük, evet, yaşına göre de ufak tefek ama yakında on üç olacak, düküm. Sizin de defaatle dile getirdiğiniz gibi, çok avantajlı bir birliktelik olurdu bu. Bir düşünün: bizim bölgemizle Ferrara bölgesi arasında resmî bir birlik olabilmesi için yeni bir şans. Oğlu yakında dük olacak. Evet, annesi ve annesinin dinî inançları ciddi bir sorun fakat oğulları bilgi

kaynağımın söylediği kadar marifetliyse, bu konu da halledilebilir. Bu fırsatı kaçırdığımız takdirde üstüne atlayacak çok insan var. Üstelik Lucrezia'nın..." diyerek söyleyeceği sözcüğü seçmeye çalışır gibi bir es veriyor Vitelli, "... kadınlığa erişmesi yakındır. Tabii hâlâ erişmemişse. Sorup soruşturabilirim. Böylece konu ekselanslarının değerlendirebileceği bir hale gelir."

O an binanın başka bir yerinden daha sert, bezgin, başka bir ses duyulabilirdi: "Lucrezia! Lucrezia! Nereye kayboldu bu kız?"

Konuşmayı dinleyen kişi de geçidin duvarından geri çekilip panik dolu hızlı adımlarla üst kata koşardı.

Lucrezia peşinde kurt sürüsü varmış gibi, saçı başı dağınık, kapıyı arkasından güm diye çarparak çocukların odasına daldığında, Sofia herkese çorba koyuyordu.

"Sen," dedi Sofia kepçeyi sallayarak, "hangi cehennemdeydin? Seslendim durdum. Derhal otur."

Lucrezia sessizce masadaki sandalyesine oturup kaşığını aldı. Sofia azarlamaya devam etse de sesi Lucrezia'nın tepesindeki bir dalga gibiydi. Lucrezia çorbasını içmeden kaşığını bir kadırgayı denizde ilerleten kürekler gibi kâsenin bir kenarından öbürüne götürüp durdu. Sonunda çorbasını Garzia alıp içti.

Lucrezia az önce kulak misafiri olduğu, Vitelli ile babası arasındaki konuşmayı düşündü. Ferrara Dükü'nün oğlunu, adamın o parlak çizmelerini, kulenin tepesinde yanından geçişini, başparmağını yanağından geçirişini düşündü. Maria'yı, doktorların iki gece boyunca ablasının odasına girip çıkışını, geçitlerdeki haşır huşur ayak seslerini, ablasından geriye kalan her şeyin konduğu uzun ahşap kutunun çivilenişini düşündü. Maria aralarından ayrılmıştı; *palazzo*'daki çocukların topluca oluşturduğu yaratığın başını kaybetmişlerdi. Lucrezia babasının emri üzerine Maria'nın portresinin asma kattan alınıp onun özel dairesine asıldığını duymuştu. Maria'nın kayıtsız güzel gözlerinin o odayı sonsuza dek tetkik edeceğini düşündü.

Babası ona her gün bakıyor muydu acaba? Kaybettiği kızının yüz hatlarını ezberlemiş miydi? Maria'nın nişanlısının babasından, Alfonso'nun kızlardan başka biriyle evlenip evlenemeyeceğini soran adamdan mektup geldiğinde o resmin karşısında mı duruyordu?

Maria olsa ne derdi?

Bu adamla şimdi de onun, Lucrezia'nın sözlendirilebileceği düşüncesi öyle sarsıcı, öyle beklenmedik bir şeydi ki Lucrezia ne yapacağını bilemiyordu. Bu fikre nasıl yaklaşacağını kestiremiyordu. Ondan ölen ablasının yerini almasını bekleyebileceklerini bilmek korkunç, felç edici bir huzursuzluğa kapılmasına sebep olmuştu. Zihni Maria'yla aralarındaki bütün farkları düşünmeye daldı: Lucrezia daha ufak tefekti; müzik ve dans konularında ablasının yanına bile yaklaşamazdı; konuklara ve saraydakilere ne diyeceğini bilemezdi; bir salonda konuşulanlara odaklanmak yerine hayallere dalıp uzaklara gitmeye eğilimliydi; güzellikte ablasıyla yarışamazdı; giyinme ve süslenme konularında hiç yeteneği yoktu.

Lucrezia bütün hayatının geçtiği odalardan birinde dirseklerini çocukların yemek masasına dayadı ama kendi vücudu ona ait değilmiş, o kollarla bacaklar ve o kafa başka birine aitmiş gibi ona yabancı geliyor, artık vücuduna sandalyede oturmasını, kaşığı ağzına götürmesini, nefes alıp vermesini söyleyemiyordu sanki. Dehşet, kayaların üzerindeki yosunlar gibi üzerini kaplamaya başladı. Sanki biri görünmeden ve sessizce yaklaşmış, şimdi arkasında duruyordu. Boş tabağı önünde, arkasında duran şeyin verdiği gitgide büyüyen dehşetle, orada öylece oturdu. Karanlıktı ve jöle gibiydi bu şey, konturu belirsiz ve değişkendi; gözleri yoktu ve açık duran ıslak ağzından çıkan nefes nemli, gaz gibiydi. Lucrezia dönüp bakmasına gerek kalmadan, o şeyin kendi ölümü olduğunu anlamıştı. Bu evlilik gerçekleştiği takdirde ya hemen ya daha sonra ama çok yakında öleceğini görmüştü ansızın. Bu hortlaktan, kendi ölümünün bu hayaletinden asla kurtulamayacaktı.

Lucrezia vücudunu masanın kenarına bastırdı. Odadaki ışıklar pasparlak oluyor, dayanılmayacak hale geliyor, sonra sönüyordu sanki. Göğsünde bir sıkışma, havasız kalma hissi vardı: O şey boğazından tutmuş, soğuk parmaklarını ağzına örtmüştü bile.

Birdenbire, sandalyeyle masanın arasından kayarak el yordamıyla örtüyü üstüne örttü. Tek çaresi buydu; masadan kalkıp kaçtığı takdirde o şey kolunu uzatıp onu yakalayıverirdi. Hayır, onu bu şekilde aldatmalı, aşağı kayıp gözden kaybolmalı, sonra da sandalyelerin ve ötekilerin ayaklarının arasından emekleyerek öbür uçtan çıkmalıydı.

Lucrezia yeniden odada belirdi. Dadıların çığlıkları, Sofia'nın onu azarlayan, kutsal olan her şey adına şimdi ne halt ettiğini soran sesi dört bir yanını sardı. Lucrezia onu, o şeyi göremediklerini, kendi gördüğü şeyi onların görüp hissedemediklerini anladı. Hemen fırladı ama biri kolundan tuttu. Tutan hayalet miydi? Sonu bu kadar çabuk mu gelmişti? Şimdi onu da ahşap bir kutunun içine çivileyip aile mezarlığına, zavallı Maria'nm yanına mı yatıracaklardı?

Lucrezia kolunu çekip kurtararak halının üzerinden kapıya doğru fırladı ama hâlâ nefes alamıyordu ve başı ateş gibiydi. Şömine, duvar halıları, o sandık, dış kapı, karşısındaki kızgın bir ışık havuzunun içinde yüzer gibiydi. Derken perde çekilmiş gibi her şey durdu ve Lucrezia yere düştü.

Geri döndüğünde, saatler boyu derin derin uyumuş gibiydi. Fakat sonra çocukların odasında yerde yattığını ve tepesinde Sofia'nın durduğunu, öteki dadılarla çocukların etrafını sarmış, ölüp ölmediğini, uyanıp uyanmayacağını, babalarına söyleyip doktoru çağırtmanın gerekli olup olmadığını sorduklarını gördü.

Lucrezia'nın gözlerini açtığını görür görmez parmak şaklatan Sofia herkesi kışkışladı. "Dışarı," diye emir verdi. "Hepiniz. Derhal."

Dadılarla küçük kardeşler gönülsüzce kapıya doğru çekilirken, Sofia elinde bir yastıkla döndü. Lucrezia'nın başını yavaşça, ihtimamla kaldırıp yastığın altına koydu. "Sen de hep böylesin," diye mırıldanıyordu. "Ne zaman ne yaşayacağın hiç belli olmuyor."

Masadan aldığı suyu Lucrezia'ya içirmek için kaskatı kesilmiş vücuduyla halıya oturduğunda, Sofia'nın etekleri etrafında kabardı, yuvasında oturan bir güvercine benzedi. Lucrezia'nın üstündeki elbisenin bağlarını gevşetip alnındaki saçları yana çekti.

"Peki," dedi Sofia, "anlat bakalım. Ne demek oluyor bütün bunlar?"

Lucrezia başını iki yana sallayıp gözlerini kaçırırken, Sofia'nın ne yapıp edip ağzından lafı alacağını biliyordu.

Tekrar dadıya baktığında, aynı beklediği gibi, Sofia'nın gözlerini kısmış ona baktığını gördü.

"Karnın mı ağrıyor?" diye üsteledi Sofia. "Baş ağrın mı var? Öğlen bir şey yemedin, gördüm. Nen var?"

Lucrezia yaşların akmaması için gözlerini sımsıkı kapasa da kirpiklerinin arasından yaşlar süzüldüğünü hissetti. Öyle muazzam, öyle ağır bir hikâyeydi ki anlatacağı, nereden başlayacağını bilemiyordu: mektuptan mı, Maria'dan mı, kulenin tepesindeki adamdan mı?

"Haydi," dedi Sofia, ondan hiç beklenmeyecek bir tatlılıkla Lucrezia'nın elini tutarak, "ihtiyar Sofia'ya anlatabilirsin."

"Onlar..." diye söze başlamayı denedi Lucrezia, parmaklarını Sofia'nın sert avucunda kıvırarak, "...yani babam... ya da Vitelli... bilmiyorum... istedikleri şey..."

Sofia dikkatle ona bakıyordu. "Ne istiyorlar?"

Lucrezia zar zor bir nefes aldı. O gri canavarı yine yakınında hissetti ama Sofia varken fazla yaklaşmaya cesaret edemeyeceğini biliyordu. "İstiyorlar ki... Dük'ün oğlu, hani Maria'nın... yani onlar... babamla Vitelli Dük'ün babasının..."

Sofia üzerine eğilmiş, Lucrezia'nın ağzından çıkan her bir hece havada uçuşan, uçup gitmesine izin verilemeyecek, yakalanması gereken birer altın parçacığıymış gibi onu dinliyordu.

Bir an ikisi de sustu. Sofia kaşlarını indirip ona baktı. Sonra dedi ki: "Seninle mi?"

Zeki Sofia'mn anladığını, açıkça söylemesi gerekmediğini gören Lucrezia rahatlayarak başını salladı.

"Seni Dük'ün oğluyla evlendirmek mi istiyorlar? Bunu konuştuklarını mı duydun?"

Sofia başını kaldırıp ağzıyla bir şeyi ilk kez tadarmışçasına hareketler yaparak bu fikri değerlendirir gibi göründü. Tekrar Lucrezia'ya baktığında yüzü öfkeyle kaplıydı. Bir an için kendi lehçesine kayıp Meryem, şeytan ve başka bir şeyle ilgili bir dizi laf etti.

"Sen on iki yaşındasın," dedi kendi kendine konuşur gibi. "Ferrara tahtının vârisiyse yirmi dört yaşında bir adam."

Biraz sustu. Ardından hafifçe Lucrezia'nın parmak eklemlerine vurdu. "Aslında bunu nasıl öğrendiğini sormam gerekir," dedi, "ama sormayacağım."

Sofia, Lucrezia'nın elini bırakıp kesik kesik nefes alarak zar zor ayağa kalktı. Bir elini arkadan beline dayayıp o topal adımlarıyla yükselip alçalarak pencereye gitti ve camdan meydana baktı. Sonra şömineye gidip demiri alarak ateşin içine daldırdı ve odunlar yaşadıkları bu rahatsızlığa karşı çıkıp kıvılcımlar püskürterek kararmış, is kaplı bacadan yukarı takımyıldızlar yükseltti.

"Bu konuda," dedi Sofia odunlarla konuşur gibi, "ikimizin de zeki davranması lazım. İki tilki gibi. Anlıyor musun beni?"

Sofia'nın ne demek istediğine dair hiçbir fikri olmadığı halde Lucrezia da anladığını söyledi. Yan dönüp dirseğinin üstünde doğrulmaya başladı. Sofia gelip koltuk altlarından tutarak onu ayağa kaldırdı. Ardından Lucrezia'nın yüzünü avuçlarının arasına aldı. "Vitelli yakında buraya gelecektir," diye fısıldadı. "İkimizle de görüşmek isteyecektir."

"Öyle mi?"

Sofia avuçlarını Lucrezia'nın yüzüne biraz daha bastırdı. Garip bir dokunuştu bu: huzursuz ama nazik, ısrarcı ama şefkat dolu. "Ben ne dersem diyeyim, ona ne cevap verirsem vereyim, sözüme uyacaksın. Duydun mu beni?"

Lucrezia şaşkın şaşkın başını salladı.

"Sorduğu sorulara ben cevap vereceğim, sen değil. Ben ne dersem diyeyim, sadece başını salla. Ayrıca bundan kimseye bahsetmek yok. Söz mü?"

"Evet."

"Annene, Isabella'ya, hiç kimseye."

"Söz."

"Bu evliliği engelleyemeyiz ama, Tanrı'nın da yardımıyla, biraz olsun geciktirebiliriz. Sen büyüyünceye kadar. Bir iki yıllığına erteletiriz. Tamam mı?"

Sofia bir an için, sadece bir an için, Lucrezia'yı sımsıkı göğsüne bastırdı. Lucrezia'nın burnuyla yanakları dadının önlüğüne gömüldü. Sonra Sofia onu bırakıp dağınıklıkla, bulaşıklarla, neden kimsenin işlere bir el atıp ona yardım etmediğiyle, onu yük beygiri mi sandıklarıyla ilgili bir şeyler söyleyerek masaya doğru yürüdü.

Tabii ki Sofia haklı çıktı.

Vitelli hemen ertesi gün, akşam geç saatte kapıya dayanıp iki kez sertçe vurarak geldiğini duyurdu.

Küçük çocuklar yataklarına yatırılmıştı; öteki iki dadıya çocukların kışlık çoraplarını onarmaları söylenmişti; Lucrezia resim öğretmeninin isteği üzerine asma katta bulduğu ölü bir sığırcığın yağlıboya resmini yapmayı deniyor; kuşu bir öyle bir böyle çevirerek kanat tüylerindeki yanardöner renkleri yakalamaya çalışıyordu. Sofia bütün dikkatini bir sandıktaki çarşafları saymaya vermişti.

Kapı çalındığı anda, Sofia'nın başı hemen yukarı kalktı. Dadı bir kapıya, bir Lucrezia'ya baktı. Ardından garip bir şey yaptı: Çarşaf saymaya devam etti. Lucrezia öteki iki dadının şaşkın şaşkın bakıştıklarını gördü ama kapıya bakmamaları

gerektiğini biliyorlardı. Orası Sofia'nın bölgesiydi ve kapıyı ondan başka hiç kimse açamazdı.

Kapıya ikinci defa, bu kez daha sert ve daha çok ses çıkartarak vuruldu.

"Yedi," dedi Sofia istifini bozmadan, önündeki çarşaf yığınına doğru, "sekiz, dokuz." Tatmin olmuş gibi göğüs geçirerek kare halinde katlanmış son çarşafı da yığına ekleyerek üstüne hafifçe vurdu. "Bu da on."

Lucrezia'yla öbür dadılar Sofia'nın sandığı açışını, yığınla çarşafı özenle, hiç acele etmeden sandığın derinliklerine yerleştirmesini izlediler.

Israrcı bir vuruş, kapıda bir kez daha tok bir ses çıkardı.

"Bir saniye," diye seslendi Sofia. "Geliyorum."

Eline aldığı bir bezle sandığın üzerindeki hayalî tozları sildi. Kendi kendine bir şarkı mırıldana mırıldana odanın diğer ucuna kadar gidip masanın üstündeki bir kâseyi düzelterek, ardından bir tabureyi masanın altına iterek oyalandı. Toz bezini kapı kulpunun üzerinden geçirdikten sonra şöminenin üzerindeki aynaya bakarak başlığını düzeltti.

Nihayet kapıyı açtığında, ziyaretçiyi tepeden tırnağa şöyle bir süzdü.

"Signor Vitelli?" dedi hayretle. "Bu ne sürpriz. Buyurmaz mıydınız?"

Vitelli odaya girip yürüyerek halının ortasında durdu. Elindeki deri ciltli kalın defteri göğsüne bastırmıştı ve üzerinde tavşan kürkü astarlı, bacaklarının etrafında dönüp duran bir pelerin vardı.

"Sen," diyerek iğneleri çorapların üzerinde kalakalmış dadıları işaret etti, "ve sen. Dışarı."

İki dadı korku dolu gözlerle, toz bezi elinde, kapıda duran Sofia'ya baktı.

Sofia üzerindeki giysilerde leke arar gibi Vitelli'yi inceleyerek biraz bekledikten sonra başını salladı. Dadılar ellerindeki

işleri ve ipliklerini toplayıp seğirterek yan odaya geçtiler ve kapıyı arkalarından kapadılar.

"Sizin için ne yapabilirim, signore?" dedi Sofia, gözlerini kısıp Vitelli'ye bakarak. "Bir şey içer miydiniz? Lucrezia'yla ben de tam—"

Vitelli, "Hayır," diyerek Sofia'nın sözünü kesip defterini açtı ve dikkatle orada yazılı bir şeye baktı. "Fazla kalmayacağım. Size danışmak istediğim bir husus vardı da." İki notalı bir ses çıkararak boğazını temizledi. "Oldukça hassas bir konu."

Lucrezia oturduğu yerde kıpırdandı. Resim fırçasını bir elinden öbürüne geçirip ıslak kılları ufacık bir nokta halinde toplamaya çalıştı. Fırçayı *palazzo*'daki kedilerin birinden –suçluluk duyarak, kimseye sezdirmeden– kestiği bir avuç tüyden yapmıştı; ona rastladığında, kedi bir ateşin önüne uzanmış kestiriyordu. Kedi uyanmamıştı bile ve Lucrezia daha geçen gün kestiği yerde yepyeni tüylerin çıktığını görmüştü.

Fırçanın ıslatılmış ucunu ileri geri bir parçacık mavi boyanın üzerinden geçirirken –bu renkten çok az kalmıştı, çok dikkatli kullanmak zorundaydı– Vitelli tekrar konuştu.

"Ferrara, Modena ve Reggio Dükü'nün oğlu Alfonso'nun Küçükhanım Lucrezia'yla izdivaç etmeye gönüllü olduğuna dair teminat almış bulunuyoruz."

Lucrezia adeta donmuş, fırçası –az bulunan ve pahalı ultramarine tonuyla yüklü o fırça– havada kalakalmıştı. Lucrezia nefes alamıyor, gözlerini kaldıramıyordu çünkü Vitelli'nin ve o açık renk gözlerinin onu delip geçerek bunu zaten bildiğini göreceğinden, geçitlerde dolanıp kulağını duvarlarla lambrilere dayama alışkanlığını sezeceğinden emindi.

Görünüşe göre, Sofia'dan tarafa böyle bir korkuya kapılmasına gerek yoktu.

"Ferrara Dükü'nün oğlu mu?" diye tekrarladı Sofia, buna çok şaşmış gibi. "Ruhu şad olsun, Küçükhanım Maria'yla sözlü olan mı?" Sofia dini bütün tavırla bir haç çıkardı.

Vitelli yine boğazını temizledi. "Evet, ta kendisi." Bu sözcükleri ustaca, sabırsızca ağzında gevelemişti. "Küçükhanım Maria'yı kaybetmemiz, haliyle onları da çok üzmüş fakat Dük'ün oğlu için bir eş aradığı gerçeği değişmiş değil. Alfonso, Küçükhanım Lucrezia'yla tanıştıklarını ve bu olaydan olumlu bir izlenim aldığını hatırlıyor. Onunla izdivaç etmeyi istediğini kendisi dile getirmiş. Ölen birinin kız kardeşine," diyerek defterini çat diye kapayıp uzun deri bağını bağlamaya girişti Vitelli, "evlilik teklifinde bulunmak gayet münasip ve saygın bir tavırdır. Bu aileye büyük bir muhabbet ve saygı beslendiğine delalet eder. Elbette," diye hemen ekledi, "Küçükhanım Lucrezia'ya gösterilen büyük itibardan söz etmeye bile gerek yok."

Lucrezia masaya kapanmış vaziyette, sığırcığın kanadına boylu boyunca ultramarine bir çizgi eklemek için fırçasını hafif hafif resmine değdirdi. Bu renk tüylerin koyu parıltısını iterek titreşiyordu sanki; Lucrezia uyumsuz iki notanın arasındaki savaşı duyar gibiydi.

Sofia, "Onun için ne büyük bir şeref," diyerek elindeki bezi iki eliyle yırtacak gibi gererken, Lucrezia dadının aslında söylediği şeyin tam aksini kastettiğini Vitelli'nin asla anlayamayacağından emindi.

Vitelli, "Elbette," diyerek başını yan yatırdıktan sonra gözlerini kırıştırıp dudaklarını dişlerinden ayırarak yüzünü garip bir şekle soktu. Lucrezia'nın adamın gülümsemeye çalıştığını anlaması biraz zaman aldı.

"Herhalde," dedi Sofia ağırlığını öbür ayağının üzerine vererek, "Dük ve oğlu Lucrezia'nın henüz çok küçük olduğunu idrak edememişler."

"Gelecek yaşgününde on üç yaşını dolduracak ve—"

"Daha on iki yaşında," diyerek Vitelli'nin sözünü kesti Sofia, "Dük'ün oğluysa, sanırım—"

"Ruhu şad olsun, Küçükhanım Maria elbette ki daha uygun bir yaştaydı fakat Alfonso'nun Ferrara Dükü olacağı günü dört

gözle beklediği aşikâr ve kendine bir eş almayı istemesi de şüphesiz bununla alakalı. Bu birliktelik iki tarafın da menfaatine olacak."

"O daha çocuk, signore."

"Kadınların birçoğu—"

Sofia çenesini kaldırdı. "O daha çocuk," dedi bir kez daha ve sesinin sakin, anlayışlı tonu Lucrezia'nın ona bir bakış atmasına neden oldu. Lucrezia dadının işaret ve ortaparmaklarını arkasında üst üste getirdiğini gördü. Yatakların üstüne asla şapka koymayan, merdivenlerde asla başkasının yanında geçmeyen batıl inançlı dadısıydı o Lucrezia'nm.

Vitelli gözlerini kıstı. Yutkunurken boğazındaki çıkıntı kalkıp indi. "Signora, acaba bundan Lucrezia'nın henüz...?" Vitelli cümlesini yarıda kesip cevabı bekledi.

Dadı sessizliği bozmadı. Aklı karışmış gibi başını yana eğdi. "Henüz ne?" diyerek Vitelli'yi köşeye kıstırdı.

Vitelli'nin gözleri yerde, pencerede, tavanda dolaştı. "Yani o henüz... demek istiyorum ki... ah... henüz...?"

Sofia yine sessizliği bozmadan, başdanışmanla arasındaki bu sessizliğin büyüyerek yayılmasına izin verdi. Lucrezia kirpiklerinin altından ikisine de baktı. Neden söz ettiklerini hiç anlamamıştı. Tek bildiği, Vitelli'nin yağmurla doluyken şimdi o yağmuru zararsız çizgiler halinde çiseletmeye başlayan bir bulut misali söndüğü, boşaldığıydı.

Vitelli bir kez daha denedi: "Henüz olmadı mı...?" diye, akıntıya kapılmış bir tekne gibi bocaladı ama Sofia adamın çaresizlik içinde ona doğru fırlattığı halatın ucunu tutmayı reddediyordu.

"Ne olmadı mı?" dedi Sofia masum masum.

Vitelli dadının gözlerine bakmayı hâlâ beceremeden, dişlerini sıktı. "Signora, acaba Lucrezia'nın..." diyerek yine sussa da, bir an gözlerini kapayıp cesaretini topladı, "aylık kanamaları başladı mı?"

"Hayır," dedi Sofia.

Lucrezia gözlerini düşürüp yaptığı resme değil, fırçalarıyla boya şişesinin yanında yatan sığırcığa baktı. O kuş, resim. Gözlerini onlardan ayırmadı. Ağaç dallarına ya da taş pencere pervazlarına bir daha asla tutunamayacak olan o zarif, pullu ayaklara baktı Lucrezia; açılıp yukarı doğru esen rüzgârları yakalayamayacak, kuşu damların ve sokakların üzerinde taşıyamayacak olan o kapalı, kat kat kanatlara baktı. Resmine bakıp gaganın şeklini, kuşun yumuşacık boğazındaki parlak yeşili tam yakalayamadığı yerleri gördü.

Sofia'nın "hayır"ı kafasının içinde yankılanıyordu. Hayır, demişti kendinden emin ve kesin bir dille. Vitelli'ye bakmış ve, Hayır, demişti.

Lucrezia parmak uçlarıyla kuşun kuyruğuna dokundu. Kuşu o sabah erken saatte, asma katta bulmuştu. Sığırcık açık bir pencereden içeri girmiş ve tekrar dışarı çıkmayı becerememişti. Bütün gece oraya buraya uçmuş, gagasını tekrar tekrar camlara vurmuş, kanatlarını çaresizce çırpıp durmuş muydu acaba? Lucrezia kuşun yumuşacık boğazını kıvrık parmağıyla okşadı. Yüreğindeki umut yavaş yavaş azalıp yok mu olmuştu? Camdan dışarı bakıp *palazzo*'nun üstünde dalgalanan büyük bir bulut halinde toplanmış arkadaşlarını mı görmüştü? Onu orada, binanın içinde kapana kısılmış şekilde bırakarak uçup gidişlerini mi izlemişti? Lucrezia buna katlanamadı; kuşa karşı duyduğu ani sevgi içine sığamadı.

Hayır, demişti Sofia. Şimdi Lucrezia da kendine düşen rolü oynamalıydı. Başı önünde, bu şekilde öylece durmak, o sığırcığa, yaptığı hatalarla dolu sığırcık resmine bakmak zorundaydı. Sofia'nın parmaklarını arkasında üst üste koyduğunu, kanaması olduğunda ne yapması gerektiğini ona Sofia'nın gösterdiğini Vitelli'ye kesinlikle belli etmemeliydi: Bir bezi katla, katla ve orana koy; nehirden düz bir taş alıp ateşte ısıt, fazla da sıcak olmasın, sonra beze sarıp karnının üstüne koy. Kanın iyice akması, oradan kolayca geçebilmesi için, demişti Sofia, Lucrezia o

kramplı sancıyla sersemlemiş halde yatağında yatarken. Lucrezia bunu iki kez yaşamıştı. Sofia bir de bunun dolunay gibi her ay olacağını söylemişti. Bütün kadınlara olduğunu söylemişti. Anneme bile mi? diye sormuştu Lucrezia duyduğu şeye, mücevherlerle donatılmış dingin bir kadın olan annesinin böyle bir şey yüzünden yatağa düşeceğine inanamadan. Sofia başını sallamıştı. Annene bile, demişti.

Şimdiyse, o sıcak odanın içinde, Vitelli öfkeli ama süngüsü düşmüş, Sofia onun karşısında ufacık ama sağlam bir bariyer gibiyken, Lucrezia sormak istiyordu: Bunun Dük'ün oğluyla, evlilikle, yaşla falan ne ilgisi var? Ama soramıyordu. Yapmak zorunda olduğu şey, fırçasını alıp kedi tüylerinin üstünde kalan ultramarine boyayı temizlemek, yüzünde mutlak bir dinginlikle masada hiç kıpırdamadan yatan sığırcık resmini incelemekti. Hiçbir şey ele vermemeliydi: kanamayı, bezleri, sıcak taşları, Sofia'yı.

"Anlıyorum," dedi Vitelli. İçerlemiş, hayal kırıklığına uğramış bir ses tonuyla konuşmuştu. "Evet, öteden beri yaşına göre ufak tefekti sanırım. Tam gelişmedi."

Sofia omuzlarını silkti. Arkasında tuttuğu parmakları gevşedi, açıldı.

"Nişan için görüşmeleri sürdürebilir, bu arada Ferrara sarayına evliliğin Küçükhanım Lucrezia'nın uygun olacağı zamana kadar bekletilmesi gerektiğini..." Vitelli elini havada şöyle bir savurdu. Kesinlikle gerekli olmadığı müddetçe, mevzubahis konuyu anlatan sözcükleri bir kez daha söylemeyecekti. "Siz beni bilgilendirir misiniz lütfen, signora, bu iş olduğunda?"

"Elbette," dedi Sofia. Eteklerini bir sağa, bir sola sallamak ister gibi, önce hafifçe bir yana, sonra diğer yana hareket ederek tekrar dik durdu. Sezilmesi güç olsa da bir zafer kazanıldığını, taşın gediğine oturtulduğunu belli belirsiz ifade eden bir hareketti bu.

Vitelli de bunu hissetmiş olmalı ki kaşlarını çatarak sertleşti. "Bizzat, mümkünse."

"Elbette, signore." Sofia gülümseyerek ağzındaki karanlık boşlukları sergiledi. "Görür görmez bizzat size gelirim. Ayrıca düğün gününü büyük heyecanla bekleyeceğiz."

Vitelli dadının içten olup olmadığını anlamaya çalışır gibi Sofia'ya uzunca baktıktan sonra dönüp yürümeye başladı. Tam kapıdan çıkacakken fikir değiştirmiş gibi Lucrezia'nın oturduğu masaya doğru gitti.

Lucrezia yaklaşan adamı izlerken, Vitelli gitgide büyüyüp uzadı ve Lucrezia'nın yüzü sonunda tam yukarı baktı. Birden ağzı kurudu, kalbi güm güm atmaya başladı. Ya aynı soruyu ona da sorarsa? Ona nasıl yalan söylerdi? Hem gerçeği öğrendiği takdirde bu adam Sofia'ya kim bilir neler yapardı?

Vitelli artık o kadar yakınındaydı ki Lucrezia tavşan kürkü astardaki tüyleri tek tek görebiliyordu: Uçları daha açık renk, altın rengine yakın, kökleri daha koyu renkte ve benekliydiler. Bu pelerinin yapılması için kaç tavşan ölmüştü acaba? Yedi, sekiz, dokuz? Ölmeye hazır yaşlı tavşanlar mıydı yoksa yumuşacık, henüz kürkleri içinde yaşama şansı olmamış küçük tavşanlar mı?

Vitelli üzerine doğru eğilmişti. Lucrezia garip bir hayale kapılıp Vitelli'nin onu örtebileceğini, pelerininin içine alıp götürebileceğini, çocuk odasının güvenli duvarlarından, Sofia'dan koparıp *palazzo*'nun derinliklerine, Ferrara Dükü'nün oğlunun onu beklediği, kolları yeşil şeritli ceketini çıkaracağı, yüzünün fareye değil, sert ve etçil bir hayvana benzeyeceği, ona ablasını neden kurtarmadığını, Maria'nın niçin öldüğünü, eşi olarak onun yerini alabileceğine ne cüretle inandığını soracağı o yere sürükleyebileceğini düşündü.

Fakat Vitelli resmine dokunuyordu. O küçük kare *tavolo*'yu kenarından tutup alarak iyice bir baktı.

"Kimin çalışması bu?" diye sordu.

Lucrezia konuşmayı beceremediği için parmağını kendine doğrultup göğsünü işaret etti.

Vitelli bunu görmedi. Resmi daha yakından inceleyebilmek için çıkardığı gözlüğü burun kemerinin üstüne oturtmakla meşguldü. Sığırcığın minik tasvirine bakan yüzünde –Lucrezia'nın model aldığı ölü kuşu görmezden gelmişti– şaşkınlık ve inanamazlık karışımı bir ifade vardı.

"Kim yaptı bunu?" diye sordu bir kez daha.

"Ben," dedi Lucrezia vıraklar gibi. Lütfen, diye düşünüyordu, lütfen. Bana kanı sorma. Bakma bana. Vitelli gibi bir adamın gerçeği insanın yüzünden okuyacağını zannediyordu.

Ama belki de okuyamazdı. Vitelli bu kez şaşkın bir yüz ifadesiyle ona bakıyordu.

"Sen mi?" dedi Vitelli. "Hayır. Mümkün değil. Öğretmenin mi yaptı? O yaptı, sen de bitirdin, değil mi?"

Lucrezia akıl karışıklığıyla, başını yukarı aşağı salladı. Sonra sağa sola salladı.

"Lucrezia yaptı," dedi Sofia, yanlarına gelip elini Lucrezia'nın omzuna koyarak. "Ahşap levhaların üstüne bu minik resimleri yapmayı çok sever. Sürekli bunlardan yapar. Dolapta kutular dolusu var."

Vitelli uzun uzun Lucrezia'ya baktı. Gözleri Lucrezia'nın ortadan ayrılmış saçlarında, şakaklarında, gözlerinde, yanaklarında, boynunda, kollarında, ellerinde dolaştı. Lucrezia ürkekçe titriyordu. Bir fırçayla tekrar tekrar süpürülen yer gibi hissediyordu kendini.

Vitelli bir kuşa, bir ona bakmayı sürdürdü.

"Hımm," dedi sonunda, *tavolo*'yu elinde tartarak. Sığırcığın kanatları kapanmış, ayakları dikilmiş, başı yenilgiyle, ölümü kabullenişle sarkmıştı. Lucrezia kuşun etrafına ökseotu ve kokinadan bordür yapmıştı. "Bu bende kalabilir mi?"

Soru değildi bu. Vitelli sırtını dönmeye, bu arada kuş yaşıyor olsa bile bir daha uçup kaçamasın diye Lucrezia'nın minyatür resmini deri defterinin içine yerleştirip iplerini bağlamaya başlamıştı çoktan.

Bu Seyahatin Gerçek Maksadı

Bondeno yakınları, Fortezza, 1561

Lucrezia ansızın bir işaret, bu seyahatin gerçek maksadına dair bir ışıltı algılıyor.

Alfonso üzerinden çekilip hafif bir uykuya dalmış, tek eli hâlâ iç eteğine gömülü halde. Mum söndürülmüş ve odada yoğun, adeta canlı gibi gelen bir karanlık var; kaba, tüylü sağrıları olan, soluyan bir varlık.

Fakat hiç bilmediği bu odada, birdenbire, bir şey üzerine çullanıyor. Hayale çok benzeyen ama bir hayalden daha kırılgan, ânında fark edilme zorunluluğu yüzünden daha parlak, aklının içine davetsizce giriveren bir şey.

Lucrezia'nın aklına gelen şey, kanıtlanmamış kusursuzluğu içinde bütünlüklü ve canlı bir resim. Uzun dikdörtgen bir *tavolo*'nun üzerine yapılmış -ahşap levhayı tam istediği boyutta, canının istediği açıda, kendisi kesecek- merkezinde bir kalenin olduğu bir tablo. Yok, beyaz bir katır olacak. Hayır, yüzü çizgi çizgi bir kayasansarı. Ya da bir kentaur mu olsa? Ya da hepsi birden? O halde tek bir resim değil, bir seri olacak; hepsi minyatür, hepsi süslemeli; ahşap levhaların kenarları detaylar, ipuçları, süslemelerle kaplı olacak. O levhayı hemen kesecek;

hayır, yarına kalmalı, Alfonso'yu testere sesiyle uyandırmamalı. Gerekli aletleri almış mıydı peki? O küçük testereyi, planya bıçağını. Almamıştı galiba.

Müthiş hayal kırıklığı. Göğsünde buz saçakları bırakan türden. Aklında bu fikir varken, gerçekleştirecek araçlara sahip olmamak: nasıl bir ket vurulmuşluk hissi. Neyse. Yarın fikirlerin eskizini yapacak. Belki de hemen, şimdi. Yataktan sessizce çıkıp kavı çakacak, mumu tekrar yakıp seyahat sandığında olduğunu bildiği parşömen rulosunu alacak.

Her şey kaybedilmiş değil. Bunu biliyor. Ayaklarını yataktan aşağı sarkıtıyor ve kocasının çıkardığı kürke sarınıp muma doğru gidiyor.

Sonuçta her şey yolunda ve hayat devam ediyor. Alfonso akşam yemeğinde hissettiği gibi bir katil ya da canavar değil; o nasıl bir geçici delilikti, kulağına hangi şeytanlar fısıldıyordu öyle? Fazla hayalci, garip hayallerle korkulara kapılmaya fazla müsait olduğunu, daha mantıklı olması gerektiğini ona annesi de, Sofia da kim bilir kaç kez söyledi. Belki de onlar haklıydı. Buradayken o da iyileşecekti, evliliği de. Alfonso onu buraya yalnızca çocukluğundan beri çok sevdiği bir yer olduğu ve bu yeri ona da göstermek istediği için getirmişti. Kocası Lucrezia'nın kendisine önem verildiğini, ilgi gösterildiğini hissetmesi için gündüzlerini onunla birlikte geçirecek, geceleyin çalışacaktı. Mum ilk denemede alev alırken, Lucrezia her şeyin güzel olacağını düşünüyor ve oturup avuçlarını masanın üstüne koyarak gülümsüyor.

Bir Kitabın Sayfalarında Okunan Bir Şey

Floransa, Palazzo, 1557

Sofia, Lucrezia'nın sırrını saklamayı ve evliliği geciktirmeyi yaklaşık bir yıl boyunca başardı. Lekelenmiş giysilerle çarşafları leğende yıkayıp dolabın içinde kurutuyordu. Lekesi çıkarılamayacak olanları seri bir bilek hareketiyle ateşe atıyordu ve alevlerin kanıtı yok edişini birlikte izliyorlardı. Diğer dadılar durumu fark etseler bile seslerini çıkarmıyorlardı: İkisi de Sofia'ya fazlasıyla sadıktı.

İki aile arasındaki nişan ve drahoma pazarlıkları uzaktan sürdürüldü. Lucrezia, Vitelli'nin bir kâtiple yaptığı konuşmadan, babasının olası evliliğin koşullarının Maria'nınkiyle aynı olmasını istediğini, fakat Ferrara ailesinin gecikme sebebiyle meblağın artırılmasını talep ettiğini öğrenmişti. Ofislerin oradaki bir bekleme odasında oyalanır, annesiyle birlikte bir grubun gelmesini beklerlerken, Vitelli'yi belki de erkek bir vâris doğuncaya kadar belli bir miktar *scudo*'nun elde tutulabileceğini, çocuk doğduktan sonra drahomanın o miktarının ödenmiş sayılabileceğini tavsiye ederken duydu. Babasının başını salladığını, Ferrara'dan gelen son mektubu alıp yüzüne yaklaştırdığını gördü Lucrezia.

Kış yavaş yavaş bahara dönmeye başladı, karlar eridi, *palazzo*'ya adı bütün ötekiler gibi Morgante olan yeni bir *nano* geldi ve cücenin maskaralıklarıyla Eleanora'yı çok eğlendirdiği söylenir oldu. Yukarıdan gördükleri sokaklardaki şehirliler yün şapkalarıyla şallarını üzerlerinden attı ve *palazzo*'nun korkuluklarından aşağı sarkan çocuklar, sepetinde yoğun tüylerle kaplı gibi görünen leylak çiçekleriyle birlikte çiçekçi kadının meydanın batı köşesine geri döndüğünü görerek mutlu oldu. Babaları her gün Arno'da yüzmeye başladı yine; canına bir kez daha kastedildiği ama İsviçreli muhafızıyla birlikte suikastçıların canlarına okudukları haberi geldi. Lucrezia'nın babası Arezzo'daki bir ayaklanmayla ilgilenmek üzere çağrıldı. Eleanora, Maria'nın ölümünden sonra ilk defa parti verdi ve akrobatlar gösteri yaptı, konuklar çalınan müzik eşliğinde dans etti. Yemeklerin Eleanora'nın partilerindeki bütün yemekleri gölgede bıraktığı söylendi. Lucrezia Yunanların askerî taktikleriyle ilgili metinleri inceledi, Homeros'tan bir sahnenin resmini yaptı ve izin verildiği zamanlarda kulenin mazgallı siperlerinde dolaşıp sığırcıkların yarattığı ağların oradan oraya savruluşunu izledi. Erkek kardeşlerine aşağı avluda *calcio*'nun kuralları öğretildi; Ferdinando topu almak için fazla sert bir hareket yapınca, Garzia kolundan sakatlandı; Pietro abileri fazla üzerine geldiklerinde onları ısırmayı alışkanlık haline getirince çağrılan doktor haftada iki kez gelip vücut sıvılarını dengelemek amacıyla ondan kan çekmeye başladı. Muhafız köpeklerinden birinin yavruları oldu. Eleanora'nın böcekhanesindeki ipekböcekleri dut yaprağı yemeyi sürdürdü; bir yapraktan diğerine uzanan iplikçikler sabah güneşinde pırıl pırıl parladı.

Eli kulağında olan nişanlılığı, evliliği, ona eş olarak seçilen adam, Ferrara'da onu bekleyen yaşam, bu süre boyunca Lucrezia'ya bir kitabın sayfalarında okunan ya da bir şarkının sözlerinde duyulan, öylesine uzak ve soyut bir şey gibi geldi. Sözlenecekti: Bildiği, öğretmenin aklına kazıdığı Latince şiirler

misali ezberlediği bir gerçek gibiydi bu. Anlamını, önemini kavrayamıyordu. *Palazzo*'daki hayat eskisi gibi devam ediyordu. Isabella avludan salona yürümek için hâlâ en güzel giysilerini giyiyor, kahkahaları canlı renkteki eşarplar gibi peşi sıra onu takip ediyordu; Pietro hâlâ yüzü kıpkırmızı oluncaya kadar esip gürlediği, yumruklarını halıya vurduğu öfke nöbetleri geçiriyordu; Sofia öğlenleri çorbalarını hâlâ aynı masada dağıtıyor, aynı kâselere koyuyordu; güneş sabahları hâlâ sınıfın öbür ucundan içeri süzülüyor, akşamları dönerek yatak odasının pencerelerine vuruyordu. Maria'nın odasının kapısı kapalı kaldı. Bazı günler hiçbir şey değişmeyecekmiş, bütün hayatını bu odalarda, kardeşleriyle birlikte, çocuk çorapları ve önlükler giyerek geçirecekmiş gibi geliyordu.

Lucrezia on üçüncü yaşgününden kısa bir süre sonra yataktan kalkmış, pencereden bakmak, o gün gökyüzünün nasıl olduğunu görmek için yürüyordu ki bir çığlıkla yerinden sıçradı. Arkasına döndüğünde annesinin yanında maiyetinden iki kadınla, yüzünden ışıklar saçarak kapıda durduğunu gördü.

"Bakın, Lucè'ye bakın!" diyordu annesi el çırparak. "Ah, bugün çok önemli bir gün!"

Lucrezia, Eleanora'ya tedirgin bir tavırla gülümsedi. Böylesi bir övgüyü, bu ilgiyi hak etmek için ne yapmış olabilirdi ki?

Odadaki herkes ona döndü; üç dadı çocukları giydirmeyi bıraktı. Elleri yanlarına düştü. Eleanora eliyle onu gösterirken, Lucrezia başını eğip kendine baktı. Annesinde bu etkiyi yaratacak nasıl bir değişim geçirmiş olabilirdi ki? Tek gördüğü, uzayıp giden beyaz *camiciotto*'su, ayakları, bastığı yerdi.

"Bakın," dedi annesi herkese bir kez daha. Sonra yürüyüp Lucrezia'yı kolundan tuttu ve yüzünü duvara döndürdü.

Arkadan toplu bir çığlık koptu: "Ayy," diye şakıdı hanımlardan biri; "Ooo," diye iç çekti öteki. "Tebrikler."

"Gördünüz mü?" diye üsteledi Eleanora sevinçle, Lucrezia orada değilmiş gibi.

Lucrezia şaşkın şaşkın bir yana, sonra öbür yana doğru kıvrılarak onların gördüğü şeyi kendisi de görmeyi denedi. Bugün arkasında bu kadar dikkate değer ne olabilirdi ki?

Derken gördü. İç çamaşırında, ortaya doğru bir leke, koyu kırmızı ve kara parçası şeklinde, bembeyaz engin denizle çevrili uzak ve bilinmeyen bir ada. Karnında da tanıdık bir ağırlık hissi, adeta sıkılıp sıkılıp açılan bir yumruk olduğunu fark etti.

Eleanora birinin hemen aşağıya, ekselanslarına gitmesi gerektiğini söylüyordu; Ferrara'ya hemen bugün haber yollayacaklardı ve düğün için, Ferraralıların Floransa'ya gelmesi için plan yapılacaktı. Nasıl da heyecan verici bir olaydı bu böyle.

Lucrezia'nın yüzü çıplak ateşin dibinde durur gibi alev alev, elleriyle ayaklarıysa buz gibiydi. Annesinin sözleri gökten düşen küller misali etrafına yağıyordu. İki yandan iç eteğini tutmuş yere bakıyordu Lucrezia.

Annesi hanımların yanına döndü. Hâlâ düğünün planlanmasından, tadilatı yapacak modistradan, gelinliği hemen o gün görmekten söz ediyorlardı. Lucrezia kafasını kaldırıp odanın öbür ucundaki Sofia'yla göz göze geldi. Yaşlı dadı bir yanında Pietro, bir yanında Garzia'yla, sandığın yanında duruyordu. Üçü de gözlerini dikmiş ona bakarken, bu yaygara kardeşlerini şaşkına çevirmiş gibiydi. Sofia'nın yüzü duygularını ele vermiyordu, ifadesizdi. Sanki çocukların elini daha da sıkı tuttu ve dudakları belli belirsiz, özür diler ya da dua eder gibi kımıldadı.

Eleanora'nın maiyetindeki hanımlar Vitelli'ye haber yolladı, o da bu hassas haberi Lucrezia'nın babasına en münasip şekilde iletti. Eleanora'yla Cosimo, Eleanora'nın dairesinde buluşup sevinçle kucaklaştılar. Cosimo, Ferrara'daki saraya Lucrezia'nın kadınlığa eriştiğinin müjdelenmesi için bir mektup yazılmasına onay verdi. Sonraki hafta Ferrara Dükü'nün damgasıyla mühürlenmiş, imzalı bir sözleşme ulak aracılığıyla gelerek Bolonya üzerinden Floransa'ya ve Cosimo'nun çalışma

masasına kadar ulaştı. Yanında Dük'ün bizzat yazdığı bir mektup da vardı: Dük oğluyla Küçükhanım Lucrezia arasındaki birlikteliğin takdisini sabırsızlıkla ve sevinçle bekliyordu; Toskana Grandükü ve ailesine içten tebriklerini gönderiyordu; dualarında onlara da yer veriyordu. Tek üzüntüsü, oğlu Alfonso'nun yakın zamanda Kral için savaşmak üzere Fransa'ya gidecek olmasıydı. Grandük de kabul buyurursa, izdivaç Alfonso döndükten sonra gerçekleşebilirdi. O güne dek her ânı bu mutlu olayı dört gözle bekleyerek geçecekti.

Cosimo koltuğuna yaslanarak bu mektubu baştan sona okudu. Ardından masasına bırakıp evlilik sözleşmesini aldı. Başparmağını sakallı çenesinin altından geçire geçire, onu da dört beş kez okudu. Sonra önünde reverans yapan bir kâtibin tepsi içinde sunduğu bir dizi tüy kalemden birini alıp Ferrara'nın yazdığı birçok maddenin üstünü çizdi. Bazı meblağlarda değişiklik yaptı ve kuzeydeki toprakların verasetiyle ilgili bir talepte bulundu. Derken yaptığı değişiklikleri açıklayan ve bu ufak meselelerde Ferrara'yla mutabık kalmalarını rica eden kısa bir mektup yazdı: Dük'ün geçen ilkbaharda yazdığı, bu maddelerin sözleşmeden kaldırılmasını talep ettiği mektubu hatırlattı. Evliliğin Alfonso'nun Fransa'daki savaştan dönüşünden sonra gerçekleşebileceğini belirtti; arkasında duran Vitelli'ye, bunun en az bir yıl alacağı yorumunu yaptı.

Cosimo adını yazdı ve çubuk şeklindeki mühür mumunu aleve tutup belgenin üzerine kan gibi akıttıktan sonra mühür yüzüğünü o kızgın kırmızı noktaya bastırarak beşinci çocuğuyla köklü bir hükümdar ailesinin temsilcisi arasındaki evliliği tasdik etmiş oldu.

Üzerinden fazla zaman geçmeden, Ferrara'dan gelen bir elçi Floransa bölgesindeki Küçükhanım Lucrezia'ya mektup getirdi.

Bunlar *palazzo* kapılarından girip Cosimo'nun ofislerine giderek orada ilk teftişten geçtikten sonra Eleanora'nın salonuna götürülerek önce Grandüşes'in, sonra maiyetindeki bütün

kadınların elinden geçti ve artık Lucrezia'nın olan, şapelin arkasındaki yüksek tavanlı kare odaya götürüldü.

Şöminenin karşısındaki masada oturan Lucrezia mektupları hizmetçiden alıp masasının üstüne koydu ve gözlerini kısarak gelen şeyleri inceledi. O günlerde herkese Dük'ün oğluyla evlenmeyi istemediğini, ablasının yerini almayacağını söyleyip duruyor olsa da, nişanlılık müessesesinin çarklarını acımasızca döndürmekte olduğunun farkındaydı. Annesi, babası ve bütün maiyetleri Lucrezia'nın karşı çıkışlarını yok saymak için sözsüz bir anlaşma yapmış gibi düğün için planlar yapmayı, farklı ziyafetlerde hangi yemeklerin verilebileceğini, büyük salonun duvarlarına yeni bir şeyler asmanın gerekli olup olmadığını, yemeklerde sadece Toskana şaraplarının mı servis edileceğini, hangi müzisyenlerin balkonda ve hangilerinin salonda çalabileceğini, düğün için bütün aileye elbiseler dikecek modistraları tartışmayı sürdürüyorlardı. Şimdi de bu çıkmıştı işte: Dük'ün oğlundan ve tahtın vârisinden gelen bir mektup.

Lucrezia mektubu açmak için tırnağını mührün altına soktu ama çoktan açıldığını görerek şöyle bir şaşırır gibi oldu. Tabii ya. Ona getirilmeden önce hem annesi hem de babası mutlaka okumuştu. Mektup kitap sayfaları gibi dörde katlanmıştı ve Lucrezia kâğıdı masanın üstünde düzleştirdiğinde, baştan sona özgüvenli ve kıvrımlı bir elyazısıyla kaplı olduğunu gördü. *Benim sevgili Lucrezia'm* sözüyle başlıyordu.

Lucrezia'nın yüzüne ansızın ateş bastı. Hangisinin daha ürkütücü olduğunu ayırt etmek zordu: O sahiplenici "benim" sözü mü, "sevgili"deki rahatsız edici sevecenlik mi yoksa kendi adını onun yazısıyla görmek mi? Ona bu şekilde hitap eden olmamıştı hiç. Birinin "sevgilisi", birinin Lucrezia'sı oluvermişti: Bu üç sözcük, çevresinde yılan gibi kıvrılıyordu sanki ve kendini bir an için bir çift kolla sarılmış, kucaklanmış gibi gördü.

Gözleri o sözleri –*Benim sevgili Lucrezia'm*– bir kez daha okuyup sonraki cümleye geçti: *Sana bu şekilde hitap edebilir miyim? Benim için sen busun ve hep öyle olacaksın.*

Lucrezia parmaklarının arasında titreyen kâğıdı dümdüz kucağına koyunca, eteğinin kumaşında sabit tutabildi. Gözlerinin mektupta dolaşmasını, gelişigüzel bir sözcükten ötekine atlamasını engelleyemiyordu. *Değerli*, sözcüğünü görüyordu gözleri, *yürekten*, *beklemek*, *bereketli*, *Kral için savaşmaya*, *dua*, *sadık*.

Lucrezia kâğıdı kenarlarından tutmaya devam ederek kendini satırları birbiri ardına okumaya zorladı. Evliliklerinin yakında gerçekleşecek olmasından büyük sevinç duyduğunu yazmıştı adam. O gün çok mutlu bir gün olacaktı. Ailesi ve o, aslında bütün saray bu olayı dört gözle bekliyordu. Ancak hemen o hafta Fransa'ya gidecek olması onu üzüyordu: Kral Henri için savaşmaya söz vermişti. Uzak diyarlardayken, her gün Lucrezia'sını düşünecekti. Onun için, müstakbel kocasının sağ salim dönmesi için dua etmesini istiyordu. Biraz zaman ayırıp o da birkaç satır yazabilir miydi acaba? Günlerini nasıl geçirdiğini anlatabilir miydi lütfen? Mektupları onun için çok değerliydi, mutlu ve bereketli bir evlilikleri olmasını yürekten diliyordu. Onu seven sadık nişanlısı Alfonso'ydu o.

Lucrezia'nın içinden ona bir mektup yazıp özür dilemek, onunla evlenemeyeceğini, bunu anlayabileceğini umduğunu söylemek geldi önce. Fakat böyle bir mektubun ona asla ulaşmayacağını biliyordu. Babası, babasının sekreterleri ve yardımcıları el koyar, annesi de bunları yazdığı için onu cezalandırırdı.

Yine de bir cevap yazmak zorundaydı. Usul böyleydi. Erkek, kadına yazar –"nişanlısına" sözünü kullanmayacaktı, o lafı kendine yakıştıramıyordu– ve kadın yanıtlardı. Fakat Lucrezia bu mektuplarda ne diyebilirdi ki? Asma katta dolanıp durduğunu mu yazacaktı? Saatlerce meydana baktığını mı? Lavta çalmayı öğrendiğini, Yunanca bir çeviri üstünde çalıştığını, sonra da resmini yapacak bir şeyler arayıp durduğunu mu? Gelecekteki Ferrara Dükü gibi bir adamın ilgisini çekebilecek ne yazabilirdi ki?

Lucrezia bir öksürük sesi duyarak başını kaldırdı. Mektubu getiren hizmetçi hâlâ kapıdaydı. Kızın orada olduğunu unutmuştu.

"Evet?" dedi Lucrezia, nişanlı olduğu (sadık, mutlu, değerli) adamdan mektuplar almaya alışkın bir kadın gibi davranmaya çalışarak.

"Hanımım," diye fısıldadı hizmetçi, "anneniz Düşes hazretleri elçinin cevabınızı beklediğini söylememi istedi."

"Öyle mi?" dedi Lucrezia. Bekleniyordu, ha? Cevabı hemen mi yazması gerekiyordu? Bunu bu kadar kısa sürede yapmasının bekleneceğini bilmiyordu Lucrezia. Ne diyecekti? O sözcükleri nasıl bulacaktı?

Lucrezia masasına döndü. Masanın üstü sekstantlarla, bir astroloji haritasıyla, iç içe geçmeli bir teleskopla, kendi kestiği birçok kamış kalemle, bir çakıyla, içinde bezir yağı ve toz verdigris kalıntıları olan bir kapla doluydu. Lucrezia bunları sola, sonra sağa iterek üstünde yazacağı bir şey –ne olursa– ve bir kalem, temiz bir kâğıt aradı. Savaşa gidecek bir adama göndereceği mektubu boya karışımlarıyla lekelenmiş, pusulaların deldiği bir kâğıda yazamazdı ki. Annesinin bu mektubu görmesi gerekiyordu ve Lucrezia güzel ifade edilmiş, kusursuz bir şey yazmadığı takdirde—

Hizmetçi Lucrezia'nın görüş alanına girip masanın en ucuna iki şey bıraktı. Lucrezia tam, Buraya başka bir şey daha koyma, yer açmaya çalıştığımı görmüyor musun, diyecekken hizmetçi konuştu: "Affedersiniz, elçi bunları da size getirmiş, hanımım."

Lucrezia masadan başını kaldırıp paketlere baktı: Küçük olan, beze sarılmış ve sicimle sımsıkı bağlanmıştı; öteki, düzdü ve ketenle sarılmıştı. Küçük paketi alıp düğümü ve bezi açmak üzereyken, kendini öbür paketin boyutlarını incelerken buldu. Sivri köşeleri olan, uzun, dikdörtgen bir şeydi. Lucrezia'nın eli havada kaldı ve küçük paketten büyüğe doğru uzandı. Parmağını ipe geçirip paketi kendine doğru çekti.

Bunun ne olduğunu tahmin edebiliyordu: Alfonso'nun portresi. Onun yüzünü görebilecek, gözlerine bakabilecekti.

Çakısı neredeydi? Neredeydi? Masanın üstündeki kutuyu açıp içindeki tüy kalemlerle mürekkep hokkalarını karıştırdı. Hizmetçi kıza döndü. "Sende bıçak var mı?" diye sordu. "Ya da makas?"

Kız ona bakarak başını iki yana salladı.

Lucrezia tekrar masasına döndü ve bulduğu bir pergelin sivri ucuyla düğümü çözmeyi denedi. Üçüncü denemede bir kayma, gevşeme olduğunu hissetti. Pergeli bir kenara atıp düğümü çözerek ipi, sonra da keteni açtı. Kat kat kâğıdı, saman ve ketenle yapılmış kat kat dolguyu geçtikten sonra ahşap bir levhanın arka kısmına ulaştı. Evet, doğru tahmin etmişti: Nişanlılık portresiydi bu. Bir görelim bakalım, diyerek levhayı çevirdi.

Fakat tamamen yanılmıştı. Alfonso'nun o pakette gönderdiği şeyi görünce ağzı bir karış açık kaldı. Beklediği, kulenin tepesinde yaşanan o andan yarım yamalak hatırladığı yüz yerine, karşısında bambaşka bir şey vardı. *Tavolo*'nun üstünde boncuk gibi parlayan gözlerini merakla ona çevirmiş, kuyruğu ayaklarının etrafında kıvrılmış, tek pençesini yukarı kaldırmış bir yaratık vardı. Lucrezia'nın hiç görmediği bir şey. Ahşap rengi parlak tüyleri, pençeleri vardı. Ucunda pembemsi kahverengi burnunun olduğu sivri bir yüzü, süt beyazı bir karnı, incecik kıllar halinde püsküren bıyıkları vardı.

Susamuruna, vizona ya da minicik bir ayıya benziyordu: Ama hiçbiri değildi. Lucrezia şaşkınlıktan istemsiz, küçük bir çığlık attı. Öyle bir adamın bunun gibi hiç olmayacak, alışılmadık bir hediye göndermesi fazlasıyla şaşırtıcıydı. Nişan hediyesi olarak yalnızca portre ve mücevher verildiğini biliyordu. Fakat müstakbel kocası yine de bunu göndermişti. Lucrezia resimdeki hayvana ânında, tepeden tırnağa kadar, mutlak ve yapmacıksız bir aşkla bağlanmıştı. Bunun sevincine karşı koyamadan, ellerini çenesinin altında birleştirdi.

Lucrezia fark etmeden gelip resmin sarılı olduğu ketenleri ve ipleri toplayan hizmetçi kız, paketin içinden düşen katlı bir kâğıdı ona uzattı.

Lucrezia dalgın dalgın kâğıdı alıp açtı.

Bu seferki daha kısa, başka bir mektuptu:

Sevgilim,

Hayvanlara yakınlık duyduğunu hatırladığım ve resim yapmayı sevdiğini duyduğum için bunu sana gönderiyorum.

Öteden beri çok sevdiğim bir eserdir; çocukluğumdan beri bütün odalarımın duvarlarına asılmış bu resmin artık senin olmasını istiyorum. Bu Ferrara ormanlarını kendine yuva edinmiş çok tatlı ama ürkek bir hayvan olan kayasansarının, buradaki adıyla la farina*'nın portresi. Birlikte atla gezinirken bunlardan çok göreceğiz.*

Elbette vahşi hayvanlar ama belki de yağlıboya tablo içinde senin için evcilleştirilmiş bir tanesini kabul edersin. Umarım ona bakmak sana beni ve nişanlılığımızı hatırlatır.

Seni hep sevecek olan,

Alfonso

Lucrezia mektubu masaya bıraktı. Elini uzatıp parmağının ucunu dikkatle resimdeki hayvanın sırtından geçirerek yağ ve pigmentlerin ara geçişlerini, dalgalanmalarını –resmi yapan kişinin bıraktığı bir dizi gizli mesajı– hissetti. Müstakbel kocasının sıkıcı portresi yerine ormanda yaşayan küçük bir hayvan. Annesi buna ne diyecekti? Ya babası? Tasvip etmeyecekleri kesindi. Lucrezia gülmemek için elini ağzına bastırdı.

"*La faina*," diye fısıldayarak sözcüğün tadına baktı; *a* ünlüsünün iki kez belirişi, *f*'deki o sürtüşme hissi. Ferrara dilinde öğrendiği ilk sözcüktü bu. Kayasansarı –gece yaratığı, ağaç cini, orman perisi– hınzır gözlerle ona bakıyordu.

Lucrezia o karaçalı misali kuyruğa, pençelerin ucundaki inci rengi çivi uçlarına dokundu. Resmin kalınlığı, gür ve dokulu katmanları, yağlıboyanın *tavolo*'dan gururla yükselişi onu çok etkilemişti. Kalbine bu şekilde girilebileceğinin biri tarafından bilinmesi ya da sezilmiş olması hem dokunaklı hem de sinir bozucu bir durumdu. Alfonso yıllar önceki bir anlık rastlaşmadan, hakkında bu kadar çok şeyi nasıl sezmiş olabilir ki?

Kapı aniden, teklifsizce çat diye açıldı ve Isabella odaya daldı. Bileğinden sarkan altın kafesin içinde kanaryası, güneşte bırakıldığında başını havaya kaldırıp minicik sivri gagasından dalga dalga ışıltılı notalar çıkaran o minik ve sevimli yaratık vardı. Isabella kuşa temiz hava aldırmak için *palazzo*'da gezinmekten hoşlanırdı.

"Duydum ki," dedi Isabella kafesi bırakıp, "Ferrara'dan hediyeler gelmiş. Görelim, bakalım."

Lucrezia, gözleri parlayarak, resmi masadan kaldırdı. "Baksana," dedi, "aklına bile gelmez—"

Isabella, "Portresi mi? Göster bakayım," deyip topuklarıyla gürültü çıkararak masaya gitti. Lucrezia'nın omzu üstünden bakıp küçük bir çığlık attı. "Tanrım," diyerek irkildi, "bu da nesi?"

"*Faina*, oradaki ormanların—"

"Fareye benziyor. Bir tek bunu mu göndermiş?" Isabella'nın yüzünde tiksinti vardı. "Adam aklını kaçırmış olmalı. Sana eski bir fare resmi verdiğini babam biliyor mu? Rezalet, ailemize ve sana hakaret, tam bir—"

"Bir şey daha vardı," dedi Lucrezia rüya görür gibi, kayasansarının sert bıyıklarıyla yumuşacık karnı arasında, ressamın nasıl bir tezat yarattığına bakarak. "Galiba."

"Nerede?" dedi Isabella ısrarcı bir sesle.

Lucrezia eliyle belli belirsiz bir hareket yaptı. "Şurada bir yerde."

Hizmetçi öne çıkıp birkaç kâğıdın altından çıkardığı küçük paketi Isabella'ya verdi.

"Hımm." Isabella paketi evirip çevirdi; kulağına doğru tutup salladı. Karşılığında metalik bir ses geldi. "Bu daha iyi bir şeye benziyor."

Isabella, Lucrezia'ya doğru yalnızca şöyle bir bakarak paketin ipiyle kumaşını açıp yere attı ve deri kaplı kutuyu ortaya çıkardı.

"Ah-ha," diyerek kutunun kapağını açıverdi.

Lucrezia hâlâ kayasansarını incelediği, boya katmanındaki bariz kalınlığı çözmeye çalıştığı için, ablasının yaptığı keşfi kaçırdı. Tek fark ettiği, Isabella'nın arkada nefesini tutup, "Lucè, baksana," dediğiydi.

"Efendim?" dedi Lucrezia, arkasına dönmeden.

"Baksana!" Isabella ısrarla, Lucrezia'nın omzuna bir şaplak attı. "O korkunç fareden bir an olsun ayrılıp şuna bir—"

"Acıttın," diyerek Isabella'nın vurduğu yeri ovuşturdu Lucrezia, "bir daha bana asla—"

"Derhal bakmazsan," diye ciyakladı Isabella, "tokadı yiyeceksin, seni küçük böcek. Beni çıldırtacaksın."

Lucrezia iç çekerek resimden zorla ayrıldı. "Ne var?" diyerek oturduğu yerde döndü.

Gördüğü şey, her şeye rağmen, Lucrezia'nın nefesini kesti. Ablasının elinde kıpkırmızı ve göz kamaştırıcı bir mücevher vardı. Altına kakılmış incilerle çevrili, yine yakut kakmalı ve kaygan bir zincirin ortasında duran, Lucrezia'nın anladığı kadarıyla boyna takılan bir şey. Büyük yakutun rengi çok yoğun ve saf, donmuş bir şarap damlası gibiydi. İnsanın gözü doğrudan ona takılıyordu; odadaki en parlak element oydu.

"İşte," diyordu Isabella, "nişan hediyesi diye buna derim."

Lucrezia bir şey demedi. Gözlerini dikmiş gerdanlığa, gerdanlığın çevresinde toplanmış gibi görünen ışığa, etrafındaki her şeyi solgun ve silik gösteren o şeye bakıyordu. İnsanın boynunda nasıl bir ağırlık yapardı kim bilir. Oradaki deriyi ağırlığıyla nasıl da çekerdi.

"Büyük haksızlık," diye homurdanıyordu Isabella, gerdanlığı kendi boynuna tutup şömine rafının üzerindeki aynada çok

bozulmuş gibi kendine bakar, bir o yana bir bu yana dönerken. "Paolo'nun bana gönderdikleri bunun yarısı bile etmez. Hem benim ten rengime daha çok yakıştı. Sana hiç yakışmaz ki."

"Niyeymiş o?" dedi Lucrezia.

"Ne niye?"

"Bana neden yakışmıyormuş?"

"İşte," dedi Isabella kendine bakmayı sürdürerek, "zaten sen böyle şeyleri umursamazsın ki, değil mi?"

Lucrezia bir kez daha o hayvan tasvirine, parıldayan yaldızlı çerçeveye baktı. "Galiba öyle," diye mırıldandı.

"Bunu ben istiyorum," diye baklayı ağzından çıkardı Isabella, gerdanlığı kol mesafesinde tutarak. "Benim olabilir, değil mi? Sen verirsin bunu bana."

Lucrezia ablasına, Isabella'mn gözlerindeki o kavgacı ve haris parıltıya, ağzının kararlı duruşuna baktı. Kısa bir sessizlik olmasına izin verdi. "Ona yazıp hediyesi için teşekkür etmemi ama ablamın gerdanlığa el koymaya karar verdiğini söylememi mi istiyorsun?"

Isabella bir an daha kardeşinin gözlerine bakarak bunun yaratacağı farklı sonuçları düşündükten sonra üzgün üzgün göğüs geçirdi.

"Babam izin vermez ki," dedi, Lucrezia'dan çok kendiyle konuşur gibi. Bir kez daha, "Haksızlık bu," dedikten sonra gerdanlığın zinciriyle birlikte avucundan kutunun içine dökülmesine izin verdi. Tam kapağı kapayacakken durdu. "Bu kapağın içine de bir şey yazmış."

"Sahi mi?"

"Evet. Okuyayım mı?" Isabella kardeşinin yanıtını beklemeden, erkeksi, davudi bir sesle okumaya başladı: "*Bu gerdanlık adaşın olan babaanneme aitti: bir Lucrezia'dan diğerine.*" Kutuyu tek eliyle çat diye kapayıp Lucrezia'nm kucağına attı. "Aman," dedi hırçın bir tavırla, "al, senin olsun. Kocanla iyi şanslar. Kendini beğenmiş şey."

Isabella dönüp hızla yürüdü; gidip kendini yüzüstü yatağa bıraktı.

Lucrezia kutuyu masaya, önüne koydu. Kapağını açıp gerdanlığı inceledi. Kutunun deri kaplaması gerdanlığın ihtişamını ve rahatsız edici güzelliğini bir parça gölgeliyordu. Bu sayede daha baş edilebilir, ulaşılabilir bir şey gibi görünüyordu. Taşı minik dişlerle çevrili bir ağız gibi gösteren incilerin ortasına oturtmaya biri karar vermişti: Mücevher ustası mı yoksa babaanne mi? Lucrezia adaşının nasıl biri olduğunu merak ediyordu. Alfonso'nun babaannesinin güzelliğiyle meşhur, birçok ressam tarafından portreleri yapılmış bir kadın olduğunu babasından duymuştu. O portrelerden birinde bu gerdanlık da var mıydı acaba? Mektubunda bunu Alfonso'ya sorabilirdi herhalde. Lucrezia çakısıyla birlikte bir tüy kalem alıp ucunu sivriltmeye başladı.

Arkasında, Isabella'nın yatağa yatmış, kendi kendine mırıldandığının farkındaydı: "Kibir Dükü. Bir Lucrezia'dan diğerineymiş. Lafa bak. Kaf Dağı'nın Dükü. Mücevherin yanında fare de yollanır mıymış? Salak."

Lucrezia bir şey demeden, bir parşömen parçasını önüne çekti. Isabella'nın öfke nöbetleriyle baş etmenin yolu buydu: Duymazdan gel; bırak, kendi başına parlayıp sönsün. Lucrezia kalemini tek eliyle sabit tuttuğu kâğıdın üstüne getirdi. Nasıl başlayacaktı? Sevgili Alfonso diye mi? Ekselansları? *L'Altura?* Sevgilim?

Lucrezia tüyün ucunda kuruyan mürekkebin, boş sayfanın, yanıtını bekleyen elçinin, yatakta yatan Isabella'nın bu kez de nefes alıp verir gibi kesenin ağzını açmayan küçük şeyli kocalarla ilgili bir şarkı mırıldandığının fazlasıyla farkında, dudağını ısırdı.

Lucrezia kulaklarıyla zihnini çevresindeki her şeye kapadı. Kayasansarının resmini bir vazoya dayayıp karşısına koydu. Gözlerini resme dikip uzun uzun baktı. Görüldüğüne ve belki

de anlaşıldığına dair tuhaf, hiç alışık olmadığı bir his vardı içinde. Kısa süreliğine bir kerecik gördüğü bir adamın belki de onu anlamış, ruhunun derinliklerini görmüş olması ne garipti.

Babasının annesini Napoli'de, yarı saydam bir perdenin ardından gizlice görüp o kızı eşi olarak almaya hemen oracıkta karar verdiğini düşündü bir an. Bu Dük'ün oğlu da onu mazgallı siperlerin orada, göğsünde fare tutan bir çocuk olarak gördüğü ânın hatırasını o günden beri kalbinde taşıyor olabilir miydi? İlk nişanlısı Maria öldüğünde, kalbindeki aşk ona mı yönelmişti?

Lucrezia bir iki gün sonra kayasansarının yağlıboya resmini kolunun altına alacak ve annesinin maiyetinden, ona gönülsüzce eşlik eden bir hanımla birlikte *palazzo*'nun bir yerlerinde mutlaka yapacak bir işi olan resim öğretmenini aramaya çıkacaktı. Öğretmeni nihayet koridorlardan birine konmuş bir merdivenin tepesinde, tavana tanrıça İuno'yu tavus kuşlarının çektiği bir arabanın içinde tasvir edeceği freskin taslağını yapan Signor Vasari'nin yanında bulacaktı. Lucrezia resmi tebeşirlerin durduğu masaya koyacak ve adamların gözlerinin avım bulmuş kediler gibi kayasansarına kenetlenişini izleyecekti. Öğretmeni merdivenden inip resmi iki eliyle dikkatlice tutarak, parmaklarını üzerine değdirmemeye özen göstererek kaldıracak, Vasari de gelip onun omzunun üstünden bakacaktı. Öğretmen ona bunun çok yetenekli bir üstadın eseri olduğunu söyleyecekti. Şuradaki renk geçişlerini, şu özenli fırça darbelerini, hayvana verdiği hareket hissini görüyor muydu? Vasari de başını sallayarak o ciddi ses tonuyla, Fevkalade, diyecekti. Lucrezia adamlara keşfettiği şeyi soracaktı: boya katmanının neden o kadar kalın olduğunu, ressamın neden bu kadar çok boya kullandığını. Vasari'yle resim öğretmeni gözlerini kayasansarından, hayvanın canlı gibi görünen yüzünden, havada duran pençesinden ayırmadan biraz düşüneceklerdi ve Vasari resmi öğretmenin elinden alıp yandan görebilmek için düz tutacaktı. Sonra da Lucrezia'ya bazı resimlerin üst üste yapılmış

olabileceğinden söz edecekti. Ressamlar yaptıkları bir manzara resminin ya da portenin üstüne bambaşka bir resim daha yapabilirlerdi. Ressam ilk yaptığı resimden memnun kalmamışsa, malzeme alacak parası yoksa, herhangi bir nedenle eserini gizlemek istiyorsa ya da yalnızca resmine ışık ve gölge kazandırmak istiyorsa, her zaman olabilecek bir şeydi bu. Bir *tavolo*'da ya da tuvalde, hepsi de birbirini gizleyen katmanlar halinde, üst üste üç ya da dört resim olabileceğini söyleyecekti Vasari. Bunda olduğu gibi. Ben de denemek isterim, diyecekti Lucrezia genç öğretmene. Lütfen öğretin. Öğretmen üstada bakacaktı ve Vasari içini çekecek, sonra bir el hareketiyle gitmelerini işaret edecekti. Öğretmen ellerini bir paçavraya silecekti. Gel, diyecekti, başlayalım.

Lucrezia kendi odasında, Isabella hâlâ yatakta yatarken ve kanaryası parlak gözlerinden tekiyle kafesinden ona bakarken kâğıdını düzleyip tüy kalemini hazırlayarak o ismi ilk defa yazdı: *Sevgili Alfonso.*

Karanlıkta Bir Yerde

Bondeno yakınları, Fortezza, 1561

Lucrezia bir bayırı hızla çıkarmışçasına ya da bir âlemden ötekine geçercesine bir kayma hissiyle tekrar uyanıyor.

Başını yastıktan kaldırıp o yoğun, bunaltıcı karanlığa bakıyor. Nerede, burası neresi ki? Sağında, *castello*'nun geometrik pencerelerini arıyor ama yoklar. *Palazzo*'nun mat pencerelerini görmek için başını çeviriyor ama onlar da yok. *La faina*'nın resmi nerede, neden şöminenin üstünde değil? diye düşünüyor.

Derken biri aceleyle gitmiş gibi açık duran tek bir yatak perdesini, ilerideki eğimli duvarı görerek hatırlıyor: *fortezza*. *Fortezza*'da.

Peki Alfonso nerede? Yok. Gitmiş. Yatak boş. Sol tarafta masa, masanın üstünde dün gece yapmayı planladığı resmin eskizleri olmalı. Öteki taraftaysa—

Hastalanmak üzere olduğunun bilgisi, korkunç bir hızla etrafını kuşatıyor.

Zorla doğrulup yatağı pençeleyerek ucuna ulaşmaya çalışıyor. Şu perdelerden, yataktan bir kurtulabilse—

"Emilia?" diye seslendiğinde, sanki çok uzaktan gelen, hırıltılı ve cılız çıkan sesini tanıyamıyor. "Clelia?"

Sonra orada olmadıklarını, onları Ferrara'da bıraktıklarını hatırlıyor.

Çenesi kafatasına fazla sıkı vidalanmış gibi, başı acıyla zonkluyor. Boynundaki kaslar hırlayarak parlak, kızgın boğumlara dönüşüp kanı başının içinden geçiren kanallara basınç yapıyor. Göz çukurlarının kemiklerini, arka dişlerinin köklerini, burun boşluklarını hissediyor; göz kamaştırıcı bir mürekkeple karanlığın içine kazınmış gibiler; tiz perdeden bir ıstırapla şakıyorlar sanki.

Perdeye tutunup kendini hızla çekerek yataktan yere düşüyor. Öğürüyor, midesi kasılıyor, ağzına acımsı asitler geliyor; tekrar öğürüyor ve bu kez ağzından yakıcı, pis kokulu bir sıvı püskürüyor. Zemini zorlayarak dışarı çıkan, yanardağdan köpürerek fışkıran lav gibi.

Zihninde yalnızca şaşkınlık var. İçinde ne varsa dışarı çıkacak. Hayvanlar gibi dört ayak üstünde durup midesi boşalıncaya, alev alev yanan ağrılı ağzından yalnızca kan ve safra gelmeye başlayıncaya kadar öksüre öksüre kusuyor.

Bir kez daha sesleniyor ama kalın duvarlar onunla alay ederek öylesine cılız ve alakasız bir sesi geri yansıtıyorlar ki susuyor. Ipıslak geceliğini gevşetiyor ve başka ne yapabileceğini bilemeden tekrar yatağa giriyor. Hayatında hiç bu kadar yalnız olmadığını düşünüyor belli belirsiz: Hayatı boyunca seslenecği, çağırabileceği birileri hep olmuş.

Çok geçmeden, titremeye başlıyor. Ayaklarında başlayan titreme bileklerine, bacaklarına yayılarak yorganın sarsılmasına, yorganın altında hapsolan sıcak havanın kaçmasına, Lucrezia'nın inleyerek tortop olmasına neden oluyor. Derken bu illet onu ensesinden yakalar gibi oluyor. Ona çok kızmış; orası kesin. Çok öfkeli. Lucrezia korkunç ve affedilmez, onu küplere bindirecek bir şey yapmış. İllet onu tutup ileri geri sarsıyor,

dişlerini zangırdatıyor, Lucrezia'nın kollarıyla bacakları savrularak bir yerlere çarpıyor. Yorganlar yere düşüyor, elleri içe doğru kıvrılarak kasılıyor, bilekleri ters dönüyor, bacakları kaskatı kesilerek sarsılmaya başlıyor. Lucrezia kendini tanıyamıyor; tamamıyla ondan daha büyük bir gücün merhametine kalmış bir yaratık, kızgın bir hayvanın sırtındaki pire, dalından koparılıp kaynar suya atılmış bir ayva.

Yapabileceği hiçbir şey yok. Güçten yoksun, tamamen kalpsiz bir gücün merhametine kalmış durumda. Oradan oraya savruluyor; başı yastıklara bastırılıyor, çekilip çekilip tekrar bastırılıyor. Kolları vücuduna yapıştırılıp kasılmış, parmakları pençe gibi kıvrılmış. Aldığı nefesi donmuş boğazından geçirip taşlaşmış ciğerlerine ulaştırabilmesi çok zor.

Ölebilir. Bu gerçek uçarak fırtınadan çıkan bir martı misali aklında beliriyor ve Lucrezia hastalığın çalkantılı sisleri içinde, hayal meyal, bu fikri inceliyor. Ölebilir. Bunu anlıyor; kabulleniyor. Artık yalnızca bu işkencenin, fiziksel acının bitmesini arzuladığı bir yerde. Nasıl biterse bitsin.

Düşes Lucrezia'nın Düğün Günü

Floransa, Palazzo, 1560

İnsanlar odaya dolmuş, gelinlik yatağın üstünde onu bekliyor.

Bir vazonun içinde dimdik duran zambaklar, saplarının ucundaki çiçekleri teftişe açmış gibi. Lucrezia'nın alıp verdiği nefeslerde onların yoğun kokusu var. Şafaktan hemen sonra uyandığında kapalı olan goncalar, şimdi taçyapraklarıyla erciklerinin bütün karmaşıklığını gözler önüne sermiş. O tatlı, iç bayıcı kokuları göğsüne doluyor, boşalıyor, tekrar doluyor. Vazonun dibini çepeçevre pas rengi polenler kaplamış.

Arkalarında, hizmetçiler gelip gidiyor, oraya buraya seğirtiyorlar. Biri kapıyı tıklatıp ahşap bir kutu getiriyor; bir başkası kutuyu açıp içindeki mücevherleri birer birer çıkarıyor. Başka biri Lucrezia'nın kolunu kaldırıp bilezikleri bileğine, küpeleri kulaklarına geçiriyor, nişan hediyesi yakutu boynuna takıyor. Odadaki tek hareketsiz varlık Lucrezia. O, akıntının girdabına kapılmış bir saz gibi, bütün bu faaliyetin ortasında oturuyor.

Üç hizmetçi etrafını sarmış, hepsi de saçının bir bölümünü açıyor, taraklarla kafa derisini çekiştirip duruyorlar. İçlerinden birinin, Lucrezia'yla aynı yaşlarda ve yüzünde ağzının

kenarından boynuna kadar kavis çizen pütür pütür bir yara izi olan kızın, eli çok hafif, dolanmış yerleri tarakla çekmek yerine özenli parmaklarıyla açıyor ve Lucrezia'nın içinden kıza bunun için ne kadar minnettar olduğunu söylemek geliyor.

Lucrezia orada öylece otururken zambakların resmini nasıl yapacağını, içlerindeki o pembe benekleri, kuğu beyazı taçyaprakları ve nektarla yapış yapış görünen erciklerin hem güçlü hem de kırılgan görünümlerini nasıl yansıtacağını düşünerek kendini oyalıyor. *Camiciotto*'sunun altındaki bacağı yukarı aşağı, yukarı aşağı oynayıp duruyor. Bacağını durduramıyor: Bunca zaman hareketsiz oturmak onun için dayanılmaz bir şey. Ayağa fırlayıp bu kadınları iterek kendinden uzaklaştırmak, saçlarını çekip ellerinden kurtarmak, o şakır şakır bilezikleri çekip çıkarmak, omuzlarını döndürüp boynunu sağa sola yatırarak germek geliyor içinden. Her şeyin ötesinde, çığlığı basıp herkesi odadan çıkarmayı, düşüncelerini toparlamak için biraz yalnız kalmayı istiyor.

Ama bugün eskiz yapmak yok. Gelinlik onu bekliyor ve zambaklar bağlanıp eline verilecek, o çiçekleri kürsüye kadar bir kalkan ya da mızrak gibi önünde tutacak.

Uzun üçgen bir ışık, arkasındaki pencerenin tıpatıp sarı bir kopyası, aniden ayaklarının dibinde belirerek ayak bileğine uzanırcasına yere yayılıyor. Işığın yoluna çıkan şeylerin etrafından kıvrılışını, bir çift ayakkabının, yere düşmüş bir bezin, çıkarılıp atılmış bir geceliğin üzerini örtüşünü izliyor Lucrezia.

Yatağın yanında heyecanla fısıldaşan iki hizmetçi var. Elbiseyle ve ne şekilde giydirilmesi gerektiğiyle ilgili konuşuyorlar. Lucrezia kadınlardan birinin gelinliğin tek kolunu kaldırıp dediğim dedik bir ses tonuyla, "Bu," dediğini, öteki hizmetçinin elini kendinden emin bir tavırla gelinliğin üst tarafına koyduğunu görüyor. İlk hizmetçi acıklı bir tavırla alnını tutarak saçıyla bu kadar uğraşmasalar çoktan giyinmiş olacağını söylüyor. Kaygılılar çünkü Eleanora onlara yüzünde nadir görülen bir tebessümle ve buyurgan ses tonuyla Lucrezia'nın

bir düşes gibi görünmesini sağlamalarını çünkü düşes olacağını söylemiş. Yaşlı Dük, Alfonso'nun babası ölmüş ve Alfonso artık Ferrara Dükü; Lucrezia onun Fransa'dan, Eleanora'nın dediği gibi Lucrezia'yı gelin almak için değil, sarayı kontrolü altına almak için döndüğünü duymuş. Gerçek ne olursa olsun, bugün evlendiği andan itibaren düşes olacak. Bazen, yalnız olduğu zamanlarda bu sözcüğü –*duchessa, duchessa*– tekrar tekrar söyleyerek tek bir akışkan sese dönüştürüyor. O üç hece, o mütehakkim *du*, sert *che* ve sondaki tıslayan *ssa*, adeta birbiriyle savaşıyor. Yakında sonsuza değin kendi adıyla birleşecek olmaları ne tuhaf.

Lucrezia dün gece *palazzo*'da yeni Dük'ün onuruna bir dizi maskeli oyun sergilendiğini, oyuncuların işlemeli kadifeden kıyafetler giydiğini biliyor. Muhteşem müzikler eşliğinde, on iki Hint ve on iki Yunan. Floransalı hanımlar dans etmiş, salondaki uzun masalarda birbiri ardında leziz yemekler servis edilmiş. Hizmetçilerin yorgun ve asabi olmalarının bir nedeni de bu belki: Neredeyse bütün geceyi ayakta geçirmişler. Bütün şehirde şölenler yapılmış, domuzlar çevrilmiş, şehirliler gece boyu âlem yapmış. Babasının Santa Croce önünde düzenlettiği *calcio* maçına binlerce kişi gelmiş ve şehrin doğu tarafından gelen bir delikanlı takımının kalesini korurken ciddi şekilde sakatlanmış. Babası delikanlının cesareti ve yiğitliği onuruna, ailesine bir kese *scudo* verdirmiş.

Lucrezia bütün bunları bizzat tanık olduğu için değil, hizmetçileri –maskeli oyunlardan, mumlardan, domuz çevirmelerden, *calcio*'dan, *scudo*'dan– söz ederken duyduğu için biliyor. Her şeyi görmeyi, o salonlara inip ya da belki üstteki balkonda durup dansları izlemeyi, o yüzleri görmeyi çok istemiş. Annesiyle babasına yalvarıp yakarmış ama izin vermemişler. Tepinip, neden ama neden, diye haykırmış. Ama annesiyle babası sırtlarını dönüp başlarını iki yana sallayarak Lucrezia'nın orada, odasında kalmak zorunda olduğunu söylemişler. Genç gelinlerin düğünden önce görülmesi doğru olmazmış.

Aynadaki yansımasında yanakları al al, gözleri parıldayan, hizmetçilerin altı eliyle taranıp örülerek ilmek ilmek şekillendirilmiş ve bu sayede ona ayakları yerden kesilip göğe yükselecekmişçesine ruhani bir görüntü kazandırmış olan saçların altından bakan bir yüz var.

Gelinlik onu bekliyor; gelinliğin arkada kendi zamanını, içindeki boşluğu vücuduyla doldurmayı beklediğini hissediyor Lucrezia.

Odayı kuledeki çanın sesi dolduruyor. Beş, altı, yedi kez çalıyor çan. Ardından, yalnızca bir an sonra, şehir kendi kendine seslenip yanıt veriyormuş, bir yankı odasıymış gibi, Floransa'nın diğer çanları duyuluyor. Son çan sesleri de odanın duvarlarında titreşirken, hizmetçiler paniklemeye başlıyor. Birbirlerine, çabuk, haydi, çabuk, diye seslene seslene, kapıdan pencereye, sandıktan yatağa seğirtiyorlar. Gelinliğin kolunu hâlâ elinde tutan kadın, Neden hâlâ bitmedi, çok yavaşsınız, hepimizin başını derde sokacaksınız, diyerek ötekileri azarlıyor. Uzun örgüleri Lucrezia'nın başına birkaç kez dolayarak tutturmaya başlamış olan yaşlı hizmetçi de kadına çenesini kapamasını yoksa kendisinin kapatacağını söylüyor.

Lucrezia'nın saçı doğduğundan beri hiç kesilmemiş; açık bırakıldığında, başından yere akan bakır rengi parlak bir ırmak gibi ayak bileklerine kadar ulaşıyor. Lucrezia saçlarına kefen gibi sarınabiliyor. Saçları çok şeyi saklayabiliyor: açık bırakıldığında, bütün varlığını; tepede toplanmışsa da çiçekleri, tohumları, hatta bazı küçük hayvanları. Fırçayla tarandığında canlanıyor ve uçları çıtırdayarak havaya kalkan kıvrımlı asma filizlerine dönüşüyor. Hizmetçilerin usta elleri tarafından böyle şekillendirildiklerindeyse, tokalarla ve örgülerle bir taca ya da haleye dönüşebiliyorlar.

Örgüler başını çaprazlamasına kaplayacak, kulaklarının ve oradaki mücevherlerin üzerinden dolanıp boynunun kıvrımından yukarı çıkarak tepesinde toplanacak şekilde sabitleniyor.

Demir kaplı kasa dairesinden Vitelli'nin bizzat getirdiği taç takılırken, duvak önüne indiriliyor.

Hizmetçiler hâlâ didişiyor. Biri kocalarla ilgili biraz yakası açılmadık bir söz söyleyince, öteki kıkırdıyor ve en yaşlı olan sert bir tavırla susmalarını söylüyor. Lucrezia ansızın tacın fazla sıktığını hissediyor: Oradan buradan saçlarını sabitleyen yüz tane pirinç tokayla birlikte, o da başına basınç yapıyor. Lucrezia terliklerinin içinde ayak parmaklarını kıvırıp Sofia'nın gerdek gecesiyle ilgili öğüdünü içinden tekrarlıyor: Bırak, erkek yapacağını yapsın; karşı koyup debelenme; derin derin nefes al, çabucak biter. Ama kabullenmek, boyun eğmek, demek istemiş Sofia'ya, benim tabiatımda yok ki.

Derken duvak tekrar kaldırılıyor ve Lucrezia yüzünde yara izi olan hafif elli hizmetçi kızın, kalkmasını işaret ettiğini görüyor.

Lucrezia yüzünü gelinliğe dönüyor.

İşte, iki hizmetçinin kollarında, ona doğru geliyor. Pupa yelken gelir gibi, iç elbisesi ve duvağıyla hazır beklediği yere doğru ilerliyor. Kumaş akan su gibi dalgalanıyor; berrak gökyüzünün açık azur mavisinden ilk bakışta fark edilmeyen koyu mürekkep mavisine kadar, içinde mavinin sayısız tonunu barındıran bir ipek. Altın rengi organze ışıl ışıl, parlak bir yol gibi maviliği ortadan ikiye ayırıyor.

Gelinlik hizmetçilerin marifetli ellerinde bir harita gibi açılıyor ve bir an için –okunamayacak kadar dümdüz– havada yanlamasına asılı kalıyor. Sonra önüne tutup Lucrezia'ya giydiriyorlar. Korsaj kısmı bağlanırken, hizmetçilerden biri bağları çekiyor, öteki arkayı bitişik tutuyor. Kaskatı ve kabarık duran yenler kollarına geçiriliyor ve yara izli kız omzunun dibinde durarak onları da seri hareketlerle bağlıyor. Lucrezia ona bu kadar zarif davranan bu kızın kim olduğunu merak ederken buluyor kendini. Yaşça ondan çok da büyük görünmüyor; rengi onunkinden çok da farklı olmayan, başlığının altından

kıvrılarak çıkmış açık renk saçları var. Elbisesinin koltuk altları ve yakası boylu boyunca ter olmuş. Ağzının kenarından boynuna kadar bir kavis çizen hilal şeklindeki yara izi güzelliğini ortaya çıkarıyor, daha da belirginleştiriyor.

Lucrezia korsajın, belini sıkarak birleştiğini hissediyor. Yanaklarıyla boynuna kan yürüdüğünü, gözkapaklarının tehlikeli şekilde karıncalandığını hissediyor. Gelinliğin yenlerini ve şimdi de önüne geçmiş koltuk altlarındaki ipleri bağlayan kız ona şöyle bir bakıp gözlerini kaçırdığında, Lucrezia hayal görmüyorsa, o gözlerde acıma ve anlayış var. Yüzünde böyle bir iz olan ve hizmetçi hayatı yaşayan bir kız onun için nasıl üzülebilir ki?

Derken bu iş de bitiyor. Gelinlik Lucrezia'nın üzerinde. Ayak bileklerine kadar uzanıp el bileklerini örtmüş, ipekten surlar gibi dört bir yanını sarmış durumda. Üstte tepede toplanmış saçları ve yakut gerdanlık, alttaysa artık saten ayakkabıların içinde duran ayakları var.

Aynada, dünyaya düşmüş bir başmeleğe benzeyen, mavi ve altın rengi denizle çevrili bir kız görüyor.

Hizmetçilerin zoruyla yürüyor, bağlanan zambaklar eline veriliyor ve Lucrezia kapıya doğru gidiyor.

Gelinlik vücudunun üstünde kayarak hışırdıyor, yalnızca kendisinin bildiği bir dili konuşuyor, ipek iç etekliğin kaba kumaşına sürtünüyor, korsajın balenleri kılıflarının içinde gerilerek gıcırdıyor, manşetler bileklerine sürtünerek deriyi tahriş ediyor, kolalanmış yaka ensesini yalıyor ve kemiriyor, kalçasındaki tarlatan yelken direği gibi gacırdıyor. Kumaşlardan bir orkestra, bir senfoni bu ve Lucrezia ellerini kulaklarına götürmek, avuçlarını bastırıp hiçbir şey duymamak istiyor ama yapamıyor. Kapıya kadar bu şekilde devam etmeli; kapıdan geçip insanların –babasının yanında çalışanlar, annesinin maiyeti– onu beklediği koridora çıkmalı. Belki de bir daha içinde uyuyamayacağı bu odayı ve bu *palazzo*'yu geride bırakmalı.

Hizmetçilerin eşliğinde, mermer kapılardan, kemerli geçitlerden geçerek bir odadan çıkıp ötekine giriyor. Kapılar onun için açılıyor, insanlar ona bakıyor.

Eskiden Maria'nın olan odaya yaklaşırlarken gözlerini kaçırıyor ama kaçırmadan önce kapının aralık olduğunu görüp gözlerine inanamıyor. Odadan koridora incecik bir huzme düşmüş. Lucrezia zambak saplarını sıkıyor. Orada biri kalıyor olabilir mi? Maria'nın odası başkasına mı verildi yani?

Odada Ferrara Dükü'nün kalıyor olabileceği geliyor aklına. *Palazzo* konuklar ve ziyaretçilerle, hizmetkârlar ve saray mensuplarıyla dolup taşarken, ona başka nereyi verecekler ki? Onun konumundaki bir adam için daha uygun bir oda olabilir mi?...

Maria'nın odası: yatağı, kırmızı ve ağır perdeleri, altın varaklı sandığı, yüksek pencerenin altındaki o masa. Ağzına desenler işlenmiş kuvars bir vazo olacaktı orada. Maria o vazoya ilkbaharda beyaz rüzgâr gülleri, yazın begonviller koymayı severdi. O vazo hâlâ orada mı, hayatta olsa Maria'nın da yapacağı gibi, içinde morlu pembeli zarif çiçekler mi var?

Hayatta olsa, şu an o kapıdan çıkıp peşinde hizmetçilerle, iki yanında saray mensuplarıyla merdivenlere doğru yürüyen o olacaktı ve işte Vitelli, merdivenin dibinden ona, sonra avluya doğru bir bakış atıp orada bekleyen birine işaret ediyor. İşte geldi, diyor görünmeyen birine.

Etrafındaki herkes, onun yerinde Maria olmalıydı, diye düşünüyor. Lucrezia bundan emin. O gelinliği giyen, zambakları tutan kız Maria olmalıydı. Hem fiziken hem de yaşça küçüğü olan, güzellikte onun yanına bile yaklaşamayan ve pek de hoş denemeyecek bu kız değil.

Merdivenin tepesinde, Lucrezia gerisingeri dönüp o kapıyı itmemek için kendini zor tutuyor çünkü belki de bir hata yapıldı ve Maria hâlâ orada, önünde çiçek dolu vazosu, pencereden gelen ışık parıltılı saçlarına vururken masasında oturmuş mektuplar yazıyor ve rahatsız edilmenin hoşnutsuzluğuyla dönüp

Lucrezia'yı orada görünce, Ne yapıyorsun sen Tanrı aşkına, diyecek. Ne demeye benim gelinliğimi giydin? Hemen çıkar.

Lucrezia bir basamak, ardından bir, iki basamak daha inerken, terliklerinin ince tabanları kendi tabanlarıyla birleşiyor. Yüzünde yara izi olan kız hemen sağında; Lucrezia'yı bileğinden tutmuş, merdivenden inerken ona destek oluyor. Lucrezia'nın düşeceğini mi zannediyor acaba?

Vitelli yanına gelip kolundan tutuyor; *palazzo*'nun kapısına giden yolun kadife siyahlığında birlikte ilerliyorlar. O karanlığın ikisini de sarması garip bir yakınlık hissi veriyor. Lucrezia ona doğru eğilip, Ne? dememek için zor tutuyor kendini. Bırak beni. Bırak, kaçayım. Bırak şu kolumu da—

Kapılar gacırdayarak açılıyor ve üzerine bir gürültü sağanağı yağıyor. Lucrezia henüz farkında değil ama günün sessiz bölümü sona ermiş: bundan sonrası sırf hareket, itiş kakış, konuşmalar, emirler ve zorunluluklar. Orada, doğduğu *palazzo*'nun eşiğinde durmuş adımını atıyor, o upuzun duvarların dışına çıkıyor işte. Güneşe karşı gözlerini kapamak zorunda kalıyor. Büyük bir gürültü dalga dalga etrafını sarıyor. Ayaklarını yerden kesecek kadar güçlü bir gürültü olduğu için Vitelli'nin hâlâ kolunu tutuyor olmasından, bir bakıma, memnun sayılır. Gözlerini açtığında, meydanın hıncahınç dolu olduğunu görüyor. Floransa halkı eşarplarla bayrakları havada sallıyor; hepsinin yüzleri ona dönük, bağırıyorlar. Ne kadar çok yüz var! Hayret! Hepsi de birbirinden farklı: kimi yaşlı, kimi koca gözlü, kimi kısık gözlü, kiminin bembeyaz dişleri var, kimi dişsiz, bukle bukle dökülen ya da kısacık kesilmiş saçlar. Kucağa alınmış bebekler, görmek için boyunlarını uzatan çocuklar var. İnsan yüzü kaç çeşit olabilir; ağız, burun ve gözler daha ne kadar farklı olabilir? Lucrezia şaşkın. Durup hepsine teker teker bakmak, onlarla konuşmak, isimlerini, orada ne yaptıklarını sormak geliyor içinden. Yakınındaki bir kadın, elini yalvarırcasına uzatmış, bir sözü defalarca tekrarlarken, bir muhafız kadının önünü kesiyor. Uzansa dokunabilecek o kadına, üstünde kirli bir elbise olan,

açık saçlarını arkaya bırakmış o insana. Kadının –Lucrezia, Lucrezia diye– kendi adını seslendiğini fark edince ufak bir şok yaşıyor; bu insan onun adını nereden biliyor ve adı onun için ne ifade ediyor, Lucrezia onun nesi oluyor ki?

Annesiyle babasının çoğu zaman kullandığı üstü kapalı olan değil, üstü açık bir araba ansızın beliriyor ve bir muhafız Lucrezia'nın binmesi için kapıyı açıyor. Lucrezia ayağının ucunu basamağa koyuyor ve Vitelli'yle muhafız onu kaldırıp çiçekleri ve gelinliğiyle birlikte içeri soktuktan sonra kapıyı çat diye kapıyorlar.

Araba yüksek ve pek güvenli görünmeyen bir şey; meydanın parıltısı, gürültüsü çok yakınında ama tahammül edilemeyecek düzeyde değil ve Lucrezia gelinliğin cenderesinde oturacak rahat bir pozisyon bulmaya çalışırken, annesiyle babasının karşısında oturduğunu anlaması biraz zaman alıyor.

Eleanora çapraz dokumalı kumaştan bir halenin içinde, çenesini eline dayamış, öteki elini Cosimo'nun koluna atmış oturuyor. Gür kirpiklerinin arasından kızını inceliyor.

"Evet," diye mırıldanıyor, başlamış bir sohbeti sürdürür gibi, "bu renk sana yakıştı. Gözlerinle saçını ortaya çıkarıyor. Hanımlardan bazıları seni solgun göstereceğini söylemişti ama ben yakışacağını düşünmüştüm ve neticede haklı çıktım." Korsajdan etek ucuna, oradan tekrar yukarı çıkarak, kolları daha iyi görmek için öne eğilerek gelinliği incelemeyi sürdürüyor.

Ardından başını yana yatırıyor Eleanora. "Annene bir öpücük vermeyecek misin, böyle bir günde?"

"Tabii ki," diyor Lucrezia. "Özür dilerim, anne." Zambakları sımsıkı tutarak dikkatlice ayağa kalkıyor. Bir an dengesini bulmakta zorlanıyor –gelinlik öylesine kocaman, öyle bunaltıcı ki– ve dikkatle eğilerek annesinin yüzüne bir öpücük konduruyor.

O yanak soğuk ve yumuşak, geçkin kayısı dokusunda, hem gevşek hem de ânında sulanıverecekmiş gibi. Annesinin kokusuysa hep aynı: saç pomadı, menekşe yağı, karanfil.

Anneyle kızın öpüştüğünü gören kalabalığın büyük tezahüratı üzerlerinden aşıyor. Arabanın bir yanından öteki tarafa pasparlak altın bir top atılmış gibi.

Atlar kırbacın dokunuşuyla fırlayınca, Lucrezia tekrar karşıdaki koltuğa oturuyor.

"İnsanları," diyor Eleanora, "görüyor musun, Lucrezia? Bizi nasıl da seviyorlar."

Lucrezia mendilini havada tutan annesine bakıyor; mendilin kenarına işli danteller sıcak havada tatlı tatlı uçuşuyor; Eleanora dışarıdakilere gülümsüyor. Cosimo dimdik oturmuş, başı yukarıda; gülümsemiyor ama arada bir çenesini indirerek krallara yaraşır bir baş selamı veriyor. Babasının *camicia*'sının yakasında metalik bir parıltı gören Lucrezia, Cosimo'nun o gün bile giysilerinin altına zincir zırh giymeyi ihmal etmediğini anlıyor; *palazzo*'dan ayrılırken o zırhı mutlaka giydiğini duymuşluğu var; babası canına kastedileceğinden o kadar emin ki. Lucrezia kalabalığın içinden bir suikastçının fırlayacağından korkarak başını sağa sola çeviriyor. Fakat yola dizilmiş Floransalıların yüzleri suda dağılan fırça darbeleri gibi, hareket yüzünden bulanık görünüyor.

"Evet, anne," diyor Lucrezia.

Araba sarsılır, atlar koşum takımlarını zorlarken, Lucrezia bir o yana bir bu yana savruluyor. Taçyaprakları zarar görmesin diye zambakları havada tutuyor. Annesiyle babasının birbirlerinden destek aldıklarını ve hiç kıpırdamadıklarını görüyor. Sürekli kalabalıklara bakıyorlar, Eleanora belli belirsiz bir tebessümle el sallıyor.

Lucrezia, "Anne?" diyerek öne doğru eğiliyor ve o boşluğu doldurmak, doğduğundan beri aralarında yaşanan her şeyi bertaraf edip yeniden yazabilirmiş gibi annesinin elini tutup kendine çekiyor. Arabaları şehirde ilerleyerek kendi düğününe doğru giderken, annesiyle arasındaki bağın gergin ve yıpranmış, asla anlayamayacağı düğüm ve kördüğümlerle dolu bir bağ olduğunu, başından beri hep böyle olduğunu, ansızın net olarak

görebiliyor. Neden, demek istiyor Eleanora'ya, orada karşı karşıya otururlarken, neden böyle olmamız gerekiyor ki? *Animaletti*'yi hatırlamıyor musun? Onları nasıl da sevmiştim, senin getirmen ne büyük sürpriz olmuştu. Kardeşlerim onları pencere pervazından yere düşürdüğünde beni kimse teselli edememişti. Resim derslerine katılmamı sen sağlamıştın, unuttun mu?

"Anne?" diye fısıldıyor bir kez daha ve annesinin parmaklarını sıkarken en çok istediği şey, onları ikisine de rahat vermeyecek şekilde birbirine bağlayan o görünmez ipi düzeltmek, bir şekilde olması gerektiği gibi yapmak.

Tekerlerin gürültüsü, o kalabalıklar, içinden hızla geçtikleri hava, sesini alıp götürüyor. Santa Maria Novella'ya yaklaştıklarını görebiliyor Lucrezia; fazla zaman yok. Bunlar genç kızlığının son anları; ailesiyle geçireceği zaman geçen her saniyeyle birlikte azalıyor. Çok geçmeden, evlenmiş olacak. Şölenler, danslar ve oyunlar çoktan başlamış –kutlamalara günler öncesinden başlanmış– ve o günün sonunda, Lucrezia gitmiş olacak.

Lucrezia öbür elini annesinin dizine koyuyor. Parmağını bir kapıyı tıklatır gibi, pat pat elbisesinin kumaşına vuruyor.

Eleanora şaşkınlıkla dizine, sonra Lucrezia'ya bakıyor. O kusursuz kavisli kaşlar yukarı kalkıyor ve annesi o gün ona ilk defa gerçekten bakarken, Eleanora'nın yüzünde titreşen bir şey ifadesini yumuşatıyor, en küçük kızının sesi özündeki bir yeri deliyor ve oradan Lucrezia'ya bir şefkat akmasını sağlıyor sanki.

"Efendim?" diyor Eleanora.

"Anne, ben..." Lucrezia doğru sözcükleri bulmaya, söyleyeceği şeyi bulup çıkarmaya çalışıyor. Aralarındaki o karmaşık, boğum boğum olmuş ipten söz edemez, hemen köşeyi dönünce kiliseye varacaklarken, şimdi olmaz, korktuğunu, evliliğe ve sonrasında olacaklara dair korkusunun onu nasıl ele geçirdiğini, şu an yanındaki boş yerde o korkunun oturduğunu, pençelerini koltuğa geçirmiş onlarla birlikte yolculuk yaptığını o

anda anlatamaz. Bütün bunları söyleyecek zaman yok, söylenecek an gelip geçmiş, bu yüzden Lucrezia da her zaman için güvenli olan bir konuya değinmekle yetiniyor: "Sen... sen... Livorno yolunda, babamı ilk gördüğünde... acaba... nasıl..."

Eleanora bir şey anlamadan en küçük kızına bakıyor. Lucrezia da söyleyemediği şeyi onun anlamasını dileyerek annesine bakıyor.

"Ne nasıl?" diyor Eleanora.

"Yani... o anda âşık olmuş muydun... hemen... yoksa sonradan mı oldu?"

Eleanora biraz düşündükten sonra hafifçe omuz silkiyor. "Ben onu ilk kez Napoli Valisi'nin evinde görmüştüm ve—"

"Ben bir tek babamın gördüğünü sanıyordum." Ezbere bildiğini sandığı hikâyenin bu yeni versiyonunu duymak Lucrezia'yı sarsıyor. "Senin arkan dönüktü, tavana bakıyordun."

Annesiyle babası bakışırken, Eleanora'nın ipekböceklerinden biri işbaşındaymış gibi, aralarında mahrem bir iplik örülüyor. Lucrezia'nın babası göz kırparak eşinin beyaz parmaklarını tutuyor.

"Hayır." Eleanora başını iki yana sallarken mücevherleri şakırdıyor. "Gördüm ama görmemiş gibi davrandım. Orada olduğunu biliyordum. Bana hayran olduğunu biliyordum. Neler olacağını o anda anlamıştım."

Babası annesinin gözlerine bakarak sakalının kılları arasında hep kıpkırmızı görünen dudaklarını yalıyor. Lucrezia gözlerini kaçırıyor. Santa Maria Novella Kilisesi, sokakların üstünden başını çıkarmış, artık arkasında, biliyor. Annesi başını çevirip oğlanları taşıyan öteki arabanın da gelip gelmediğini sorarken, Lucrezia annesinin en çok oğlanları sevdiğini, onun için hiçbir şeyin onların yerini alamayacağını, babasının gözdesinin de Isabella olduğunu ve hiçbir şeyin bunu değiştiremeyeceğini, geriye ona yetecek kadar sevgi kalmadığını, kendisinin her zaman müştemilat olarak kalacağını, en iyi ihtimalle tahammül edilen bir şey olacağını hissediyor, sonsuza kadar

sırtında taşımak zorunda olduğu ağır bir heybe gibi hissediyor bunu ve neden onları seviyorsunuz, demek istiyor, ben neden sevilmiyorum, Francesco'nun ne kadar soğuk olduğunu ve Pietro'nun büyüdükçe nasıl da acımasızlaştığını görmüyor musunuz, neden beni alıp Ferrara'ya götürecek bir adamla evlendiriliyorum, Isabella'nın burada kalmasına izin verilirken, neden benim gönderilmem gerekiyor?

Araba duruyor. Lucrezia bu sözleri acı bir ilaç gibi yutuyor. Bu gibi konular için artık çok geç: Konuşulabilecekleri zaman gelip geçmiş ve artık bir önemi kalmamış. Yeni hayatı başlamak üzere. Floransa sarayının beşinci kızı, yaşına göre ufak tefek ve dikkat çekmeyen kızın yerine yepyeni bir Lucrezia doğacak: Ferrara Düşesi.

Lucrezia başını kaldırıp kilisenin uçurum gibi görünen taş duvarına bakıyor; o yaz günü kendini gökyüzüne saplamış olan çan kulesine, kahverengi tuğlaların maviyle birleştiği yere bakıp sendeleyerek ayağa kalkıyor.

Kilisenin içi rahatlatıcı; Lucrezia kapılardan içeri girerken şehrin gürültüsü geride kalıyor.

Annesiyle babası vaftiz kurnasında durarak ellerini ıslatıyorlar; Lucrezia da öyle yapacakken dönerek duruyor. Karşısındaki bina müthiş: Hayatında böyle şey görmemiş. Önünde uzayıp giden kırmızı karolu zeminin iki yanında dizi dizi beyaz kemerler var. Çok yüksekteki görünmeyen pencerelerden eğimli bir açıyla süzülen ışık, kemerlerin tepe noktalarına sıcak bir renk vererek beyaz alçıyı bir simyayla baklava deseni şeklindeki altınlara dönüştürüyor. Mumların alevleri bir küçülüp bir parlayarak, her biri kendi aylasının merkezinde, alacakaranlığı deliyor. Tavandaki hatlar, sıraların arasındaki hatlar, insanın bakışlarını doğrudan altın rengi haleleri olan aziz resimleriyle ve rengârenk pencerelerle çevrili kürsüye yöneltiyor.

Lucrezia huşu içinde bir adım atıyor; gözlerini yukarı çevirip sağa sola bakarak sonradan kopyalayabilmek için her

şeyi ezberlemeye çalışıyor. Kâğıda, tebeşire, renklerden beyaza, kırmızıya, pencerelerdeki gök mavisine, parlak sarıya, haleler için altın yaldıza ihtiyacı olacak; bir an için heyecana ya da paniğe benzer bir hisse kapılıyor. Ne kadar zamanda yapabilecek bunu? Her şeyi nasıl hatırlayacak? Hem taştan yapılmış gösterişsiz bir binanın, içinde böyle bir kalbi, görkemi, ateş ve altınla kaplı bir özü saklayabilmesi inanılmaz değil mi?

Sıraların arasında ilerliyorlar. Havada tütsü ve duman kokusu var; dumanların güneş ışığından incecik mızrakların içinde kıvrılarak yükseldiğini görebiliyor; bir yerlerde alçak sesle söylenen Latince şarkıyı duyuyor. Ayaklarının altında beyaz mermerden, aşınmış bir yüz görüyor; gözleri kapalı, akarsuda sırtüstü yüzen bir insan gibi bedeni yarı yere batmış. Lahit yaptırmak için tuhaf bir yer, diye düşünüyor Lucrezia, kilisede, yerdesin, herkes üstünde yürüyecek, ebedi istirahatgâhının üzerine basıp geçecek.

Bir grup insanın onları beklediği kürsüye kadar gidiyorlar; aralarında duran rahip beyaz ve altın rengi uzun cüppesiyle ayakları yokmuş, tekerler üzerinde ilerliyormuş ya da havada süzülüyormuş gibi görünüyor.

Rahiple ilgili düşünceler Lucrezia'yı gülümsetiyor çünkü bu kadar güzel, bu kadar kutsal bir yerde kimse ona bir şey yapamaz, burada kötü bir şey olması mümkün değil; teninin yarattığı sınıra kadar, havada süzülen bu mekânla, tepedeki sıradan ahşap kirişlere benzemeye çalışan o soyut ve semavi kirişlerle dolu içi. Babasının bir an ondan uzaklaşır gibi olduğunu, ardından birinin ani –saygılı ama kendinden emin– dokunuşunu hissediyor.

Biri elini tutuyor. Büyük, uzun parmaklı bir el ve sıcak bir avuç. Duvakla gelinliğin arasındaki boşluktan, elini tutan adamın bileğini kısmen görebiliyor; bilekten yukarısı kumaşla kaplı. Hâkim rüzgârların savurduğu ekinler gibi tek yöne, manşetin dışına doğru uzayan siyah kıllar; yanında duran uzun boylu birinin eli bu. Kendi elini bütünüyle kaplıyor.

Lucrezia kendi iç çekişini duyuyor; duvağının mahremiyetinde belli belirsiz bir çığlık atar gibi oluyor. Eli yok olmuş, o ele karışmış gibi, elinin olması gereken yerde bir yabancının güçlü, sahiplenici el tutuşu var.

Demek Alfonso bu. Gelmiş, yanı başında, törenin başlamasını bekliyor. Bunu anlamaması nasıl bir budalalık! İşte o, Alfonso, Ferrara Dükü, sandıkları ve drahomasıyla birlikte onu da alıp kendi kalesine götürecek olan adam. Orada ve çok gerçek.

Havaya kaldırılan bir kılıç başlarının üzerinde tutulurken, Alfonso üzerine yakut ve inciler işlenmiş altın bir *cintura*'yı Lucrezia'nın beline takıyor. Sonra doğruluyor ve eline bir, iki, üç yüzük takıyor. Üzerinde kendi arması, kanatlarını açmış bir kartal olan üçüncü yüzük biraz büyük geliyor. Lucrezia yüzüğü elinde tutabilmek için parmaklarını kıvırmak zorunda kalıyor ve etinde hiç alışkın olmadığı bir baskı hissederek babasının resmî bir tavırla Alfonso'ya gümüş bir tabak ve bir *boccale* verişini izliyor. İki erkek gayet resmî bir şekilde karşılıklı reverans yapıyor.

Alfonso elindekileri hemen arkasında duran bir adama verip Lucrezia'ya dönüyor ve duvağı altından tutarak kaldırıp başının üstüne getirdiğinde, Lucrezia bir anda görmeye, nefes alabilmeye başlıyor. Dünyayla arasında görüşünü perdeleyen, bakışlarını özgürce kilisede dolaştırmasını ve gördüklerinin tadını çıkarmasını engelleyen, cildinin yoğun tütsü dumanlarıyla kaplı havayla temasını önleyen ve karşısındaki adamla arasına giren hiçbir şey kalmıyor.

Rahip ayinin başlayacağını bildirince, Alfonso duruşunu kürsüye bakacak şekilde ayarlıyor. Lucrezia'nın da aynı şeyi yapması biraz zaman alıyor.

Başlarının üzerinden gelip geçen ve belki de tavana kadar yükselen birçok Latince söz söyleniyor. Lucrezia yoğunlaşmakta, rahibin sözlerini anlamakta zorlandığını fark ediyor. Arada bir yakaladığı tek tük birkaç sözcüğün anlamlarını çözebilse de –Baba, ruh, birliktelik– onları bir araya getirip cümleye, hatta bir cümleciğe bile dönüştüremiyor. Törenin ciddiyetini ve

önemini içselleştirmesi gerektiğini biliyor ama tek yapabildiği Alfonso'yu olabildiğince fazla görüp incelemek: ayakkabılarını, cilalı kahverengi deriden yapılmış ayakkabıların yan taraflarını, derinin altından belli olan ayaklarını, çoraplarından belli olan kavisli baldırlarını, gömleğinin manşetlerini bağlı tutan gümüş halkaları. Saçları siyah, tanıdığı bütün erkeklerin saçlarından daha uzun; alnına düşüyor. Hatırladığı gibi uzun boylu, kalıplı bir asker vücudu var. Lucrezia'nın boyu ancak omuzlarına kadar geliyor, ayakları onun ayaklarının kapladığı yerin yarısı kadarını bile kaplamıyor.

Lucrezia onun nefes alıp verişlerini, kupayı rahipten alıp ona verirken giysilerinin nasıl hışırdadığını duyabiliyor.

Rahip zambakları alıyor, karı kocanın ellerini birleştiriyor ve birbirlerine dönmelerini işaret ediyor. Rahip konuşmayı sürdürürken, Lucrezia "karı," "koca" ve "yaşam" sözcüklerini yakalayarak bu işin bittiğini, artık evli olduğunu, bu işin dönüşü olmadığını anlıyor. Artık başından beri olduğu insan değil; başka bir isimle başka bir evde yaşayacak, henüz hiç tanımadığı bambaşka biri olacak. Artık karşısında duran adama ait ve gözlerini kaldırıp ona bakarken ağırbaşlı, ciddi birini görmeyi bekliyor.

Dük Alfonso'nun yüzünde bambaşka bir ifade görmek Lucrezia'yı şaşırtıyor. Bu dinî törenin resmiyeti Alfonso'yu da tıpkı onun gibi çok az etkilemiş belli ki. Lucrezia ona baktığında, Dük'ün ne zamandır onunla göz göze gelmeyi beklediği çok aşikâr; dudak uçları hafifçe yukarı kalkıyor. Gözleri –hâlâ Tanrı'dan ve görevlerden söz eden– rahibe doğru kayıp hemen Lucrezia'ya dönerken, tek kaşı hafifçe yukarı kalkıyor.

Durumla dalga geçen, ikisini birlikte bir suç ortaklığı pelerininin içine alan bir hareket bu. Bu rahip de amma sıkıcıymış, değil mi, diyen bir hareket. Bir de: Ne zaman bitecek bu?

Alfonso oracıkta, kürsünün önünde dans etmiş olsa, Lucrezia ancak bu kadar şaşırabilir. Kendi ağzının da gülümseyecek gibi kıvrılmaya başladığını hissediyor.

Lucrezia elinde yeni bir basınç hissediyor ve Alfonso'nun, parmaklarını sıktığını anlıyor. Ona bir bakış daha atıp burnunu birazcık kırıştırdığını görüyor. Yıllar önce kuledeki mazgallı siperlerin orada yaptığı, yüzünü fareye benzeten hareket bu. Lucrezia ona sormak istiyor: Hatırlıyor musun? Beni orada küçük faremle birlikte gördüğünü hatırlıyor musun? Bir de şunu sormak istiyor: Bugün burada, bu gelinliği giyenin Maria olmaması, onun elini tutmuyor olman seni üzdü mü? Onun yerinde benim olmamı cidden umursamıyor musun?

Fakat ona bunları söylemenin hiçbir anlamı yok. Artık yüzlerini kilisenin arkasına dönmüş, sarı ışıklı kemerlerin arasından, baklava desenli kırmızı karoların ve mermer lahitlerin üzerinden geçerek sıraların arasında ilerliyorlar; dev kapılardan geçip dışarı çıkarlarken Alfonso koluna giriyor ve Lucrezia işlemelerin çıtırtısıyla birlikte bir şeyi daha hissediyor: Alfonso'nun giysilerinin altında hareket eden kasların gücünü.

Kilisenin önündeki basamaklara geldiklerinde, Alfonso orada toplanmış kalabalığa el sallayınca, Lucrezia da öyle yapıyor. Duvağı arkaya atılmış, güneş yüzüne vuruyor ve kalabalıklar babasının muhafızlarının sert bakışları altında avaz avaz tezahürat ediyor, havada küçük bayraklar ve mendiller sallıyor. Alfonso, Floransa halkını başıyla selamlarken siyah saçları parlıyor ve dönüp kocası olarak ilk kez Lucrezia'yla konuşuyor. "Kayasansarının resmi hâlâ sende mi?"

"*La Faina* mı?" diyor Lucrezia. "Elbette. Sahip olduğum en değerli şeylerden biri o. Masamın yanında duruyor ve her gün ilk o kızı görüyorum."

Alfonso başını yan yatırıp ona bakarken, dudaklarında sorgulayan bir gülücük dolaşıyor.

"Kız mı?" diyor.

Lucrezia başını sallıyor. "Bence kız."

"Peki Floransa'dan ayrılıp Ferrara'ya gitmek onu mutlu edecek mi sence?"

Lucrezia o adama, iki yıldan biraz fazla bir zaman önce geleneği bozup ona nişan hediyesi olarak o tabloyu yollayan, hayvan sevgisini –avucunda tuttuğu o pembe burunlu fareciği– fark edip unutmayarak ona sahip olduğu ilk tabloyu gönderen kocasına bakıyor.

"Evet," diyor Lucrezia. "Bence edecek."

Derken oracıkta, Santa Maria Novella'nın basamaklarında, güneş ikisinin, kalabalıkların, meydana döşeli taşların, *palazzo*'daki mazgallı siperlerin, sokakların, olukların, kemerlerin, şehirdeki bütün kırmızı damların, şehrin çevresindeki tepelerin, ağaçlarm ve çayırların üzerine vururken, Alfonso Lucrezia'nın elinden sımsıkı tutuyor.

Kavrulmuş Toprak

Bondeno yakınları, Fortezza, 1561

Yatağının başındaki biri yatıştırıcı sözler söylüyor. Birinin elini alnında hissediyor; yüzündeki saçlar yana çekiliyor, bir kupa dudağına değiyor ve ağzı suyla doluyor. Yuttuğu suyun, içinde serin bir yol açışını hissediyor.

"Fazla değil," diyor başındaki kişi, "birazcık."

Lucrezia bir an için bunun ona bakmak, bir kez daha onu kurtarmak için gelen Sofia olduğunu zannediyor. Hastalandığının haberi Floransa'ya kadar ulaşmış ve Sofia bir ata atlayıp gece vakti yola çıkarak dağları aşmış, güçlü atı kar yığınlarının ve buz kütlelerinin içine dalıp çıkmış, Sofia romatizmasını unutup Mainad kesilerek bir anda at binmeyi öğrenmiş olmalı. Alfonso'ya Lucrezia'nın orada kalamayacağını söyleyecek, hep yaptığı gibi kafa tutacak ve oradan birlikte ayrılıp Floransa'ya –hayır, başka bir yere– gidecekler. Urbino'ya belki; ya da Roma'ya. Sofia'yla Lucrezia birlikte gidip uzak bir yere, başka bir bölgeye ya da ülkeye yerleşecekler.

Ama Sofia olamaz. Lucrezia bunu biliyor. Gözlerini aralıyor ve parlak ışıklar başını sancıttığı halde kirpiklerinin arasından gelenin kim olduğuna bakıyor.

Süngerle alnını silen, çarşafını düzelten ve, "Ah, hanımım, zavallı hanımım. Yediğiniz bir şey mi dokundu? Biraz su içmeniz lazım, azar azar. Mideniz daha fazlasını kaldırmaz," diyen kişi yalnızca hizmetçisi Emilia.

Emilia elindeki kupayı bırakıp ayağa kalkıyor ve yataktaki kirli şeyleri bir kovanın içine atmaya başlıyor. Lucrezia hayret dolu donuk gözlerle onu izliyor.

"Dün gece burada olmadığım için çok üzgünüm," diyor Emilia. "Atlar yola çıktığında ben de hemen peşinizden geleceğimizi sanmıştım ama sonra havanın kötü olduğunu, yolların güvenli olmadığını ve orada kalmamız gerektiğini söylediler. Size yardım edecek biri olmadan tek başınıza gitmeniz beni çok endişelendirdi. Seyis gitmeme izin versin diye çok uğraştım ama bana Signor Baldassare'den emir aldığını ve—"

"Baldassare mi?" diyor Lucrezia, kavrulmuş toprak gibi kupkuru ve çatlak çatlak olduğunu hissettiği ağzından sözcükleri zor çıkararak.

"Evet, hanımım. Giderken hizmetkârların Ferrara'da kalmasını emretmiş ki—"

"Gitmiş mi?"

"Evet, şafak söker sökmez."

"Nereye gidiyormuş?"

"Buraya tabii. Ekselansları, Dük, o olmadan fazla uzağa gitmediği için—"

"Baldassare burada mı?"

"Evet."

"*Fortezza*'da mı?"

"Sanırım öyle."

"Çoktan gelmiş midir?"

"Gelmiş olmalı. Bu sabah erkenden yola çıktı ve—"

"Yanında başka kim vardı?"

Emilia yatağın altından bulduğu paçavralarla yeri siliyor. "Hah, durun bakayım, yanında—"

"Kim vardı?" diyor Lucrezia, niyet ettiğinden daha sert bir tavırla. "Düşün, Emilia."

"Çok az kişi vardı sanırım, hanımım. Signor Baldassare, Dük'ün birkaç adamı, üç muhafız, seyislerden biri. Aşçı bir jambon göndermişti ve—"

"Sen onlarla mı geldin peki?"

"Hayır, söyledim ya..." Emilia elindeki paçavrayı sıkmak için biraz susuyor. "Onlarla gitmeme izin vermediler, ben de sonradan bir grubun daha geleceğini duyup—"

"Burada olduğunu kimler biliyor, Emilia?"

"Şey, sanırım..."

Emilia'nın hikâyesi söylenen sözler, geriye dönüşler, nitelendirmelerle sürüp giderken, Lucrezia bu laf kalabalığını anlayamıyor. Hizmetçinin sözlerini takip etmek için çabalıyor ama sanki içi kumla dolu; bir yanda toplanan yumuşak, kuru kumlar, başını yan yatırdığında kayarak öbür tarafı dolduruyor.

"...ben de gizlice kaçıverdim," diyor Emilia, neşeyle yeri silerek, "çünkü saraydaki hiç kimsenin beni özleyeceğini sanmıyordum ve bana ihtiyacınız olacağını bildiğim için en iyisi izin almadan geleyim dedim. Sormazsan, kimse sana—"

"Geleceğini kimseye söyledin mi?" diyerek bu söz sağanağını sertçe yarıda kesiyor Lucrezia.

"Demin söylemiştim ya: hayır."

"Oradan ayrıldığını gören oldu mu?"

"Sanmam." Emilia dudak büküyor. "Neden soruyorsunuz, hanımım? Acaba siz—"

"İyi düşün," diye ısrar ediyor Lucrezia. "Clelia? Nunciata'nın kadınları?"

Emilia başını iki yana sallayarak alnını kırıştırıyor. "Hayır. Sanmam. Heybemi toplayıp sessizce kaçtım ve—"

"Ya seyisler? Hiçbiri görmedi mi?"

"İmkânsız," diyerek dudak büküyor Emilia. "Dün gece şarap içtiklerini duydum ve hepsi de—"

"Peki ya bindiğin at? O atı aldığını bilen yok mu?"

"Ama söyledim ya, hanımım," diyerek ayağa kalkıyor Emilia, "*castello* atlarından biriyle gelmedim. Yedek at vardı, onu—"

"Yani burada olduğunu bilen yok."

"Evet."

"Baldassare de bilmiyor mu? Ya da Dük hazretleri?"

Emilia şaşkın şaşkın somurtarak, "Hayır," deyip pencerenin mandalını açıyor ve kirli suyu dışarı boşaltıyor; Lucrezia bir an sonra *fortezza*'nın aşağıdaki duvarlarına çarpan suyun çıkardığı sesi duyuyor. "Neden bu kadar çok şey soruyorsunuz? Solgun görünüyorsunuz. Yine mi mideniz bulandı? İstediğiniz bir şey—"

"Şu anda açıklayacak zaman yok," diyerek gözlerini kapıyor Lucrezia. Düşüncelerini toparlamaya çalışıyor: Alfonso, *fortezza*, dün geceki yemek, Baldassare'nin şafak vakti yola çıkışı, Emilia'ya gelme demesi, Lucrezia'nın peşinden gelmesinin yasaklanması. Bütün bunların anlamı ne? Ne yapmalı? "Benim..." Yatakta el yordamıyla bir şey arıyor: dün gece yaptığı eskizleri, şalını, palamarlarından kurtulmuş gibi görünen bu kadar korkunç ve garip bir sabahta, kendini bir yere demir atmış gibi hissetmesini sağlayacak herhangi bir şeyi. "Benim..." Neye ihtiyacı var? Lucrezia başını yastıktan kaldırmayı deniyor. "Mutlaka..."

Emilia elini Lucrezia'nın omzuna koyuyor. "Burada kalıp yatmanız lazım. Dinlenmeye ihtiyacınız var. Ben Dük'e gidip iyi olmadığınızı söylerim, o da haber yollayıp—"

"Hayır!" Lucrezia, Emilia'nın eline yapışıyor. "Sakın aşağı inme. Bu odadan çıkmayacaksın, anladın mı? İkimiz de çıkmayacağız. Burada olduğunu kimseye söylemeyeceksin. Düşünmem lazım, benim—"

"Hanımım, size doktor lazım. Benim gidip—"

"Emilia," diye fısıldayarak hizmetçiyi kendine çekiyor Lucrezia. "Emilia. Dinle." Bir an açıklamak zorunda olduğu şeyi,

Emilia'ya bunu nasıl anlatabileceğini düşünse de, daha ne diyeceğine karar vermeden konuşurken buluyor kendini: "Beni öldürmeye niyetli."

Bu söz Emilia'yı ürkütse de, Lucrezia'yı ondan daha çok ürkütüyor. O cümle ağzından dışarı süzülerek havada duman gibi birikiyor sanki. Lucrezia gerçeğin bu olduğunu o an anlıyor. Dün gece yemekte de bildiği bir şey bu ama kendini bir şekilde yanıldığına inandırmış; ya da belki zeki Alfonso inanmasını sağlamış. Fakat karşı karşıya olduğu şey bu. Ölüm, kapısına dayanmış durumda. Kapıyı tıklatıyor; parmaklarını anahtar deliğinden geçiriyor; kilidi açmanın bir yolunu arıyor.

Emilia başını yana yatırmış, ona bakıyor. Söylediği şeyi duymuş; düşünürken nefesini tutmak, hüngür hüngür ağlamaya başlamak yerine Lucrezia'nın parmaklarını okşuyor.

"Ekselansları," diyor hizmetçi, "yüksek ateş insanın aklına her türden—"

"Lütfen, beni dinle," lafını çıkarmayı beceriyor Lucrezia ağrılı boğazından. "Lütfen. Bana inanmak zorundasın. Beni öldürecek. Anlıyor musun? Sen olmadan, yanımda hiç kimse olmadan, beni bunun için buraya getirdi. Şahit yok. Anladın mı?"

Emilia, "Hanımım," diyerek kapıya tedirgin bir bakış atarken, ağırlığını bir ayağından ötekine veriyor, "unutmayın, bir süredir kendinizde değildiniz ve belki de—"

Lucrezia, "Beni o zehirledi," diyerek Emilia'nın elini sıkabildiği kadar sıkıyor. "Dün gece. Eminim. Geyik etiyle, çorbayla ya da şarapla; bilemiyorum. Ama o yaptı. Bana inanmalısın."

Odadaki beyaz kış güneşinde, Emilia'nın yüzü bir değişim geçiriyor. Hizmetçi hanımına, yeni silinmiş yere, masanın üstündeki eskizlere, pencereden dışarıdaki nehrin saçaklarına bakıyor. Tekrar Lucrezia'ya baktığında, yüzünde kızgın bir kaş çatış var.

"Buna inanamam," diyor. "Dük onurlu bir adam ve size âşık. Böyle bir şeyi asla yapmaz. Size yapmaz. Eşine yapmaz." Emilia konuşur, kendi içinde bu fikirle savaşırken, Lucrezia

fikrin hizmetçinin zihninde yavaşça ve sinsice köklenmeye başladığını görebiliyor. Emilia'nın da yavaş yavaş ona inanmaya başladığını görebiliyor.

"Ama o size âşık," diyor Emilia tekrar, bu kez fısıldayarak. "Âşık. Bunu herkes görebilir."

Lucrezia bir şey demeden hizmetçinin yüzüne bakmaya devam ediyor.

"Bunu nasıl..." diyor Emilia birden "...mümkün değil... Bu nasıl bir adammış böyle?"

Emilia yatağa çöküyor. Lucrezia'nın halsiz elini tutuyor. "Ah, hanımım," diyor. "Ne yapacağız şimdi biz?"

"Biz" demesi Lucrezia'nın çok hoşuna gidiyor. Emilia'nın hanımı o sözcüğün tadını çıkarıyor. O tek hece zihnindeki karmaşaya, ağrılı bomboş bedenine iyi gelen bir merhem.

"Bilmem," diyor Lucrezia. Oradaki acıyı yok etmek ister gibi alnını ovuşturuyor. "Bilmiyorum ki."

Uyuyan Adam, Hükümdarın İstirahati

Floransa, Palazzo & Voghiera, Delizia, 1560

Düğün gününün bitiminde, Lucrezia öylesine zifiri bir karanlıkta oturuyor ki yüzünün önünde tuttuğu ellerini bile göremiyor. Gecenin bir yarısı, güneş batalı kim bilir kaç saat olmuş ve üstü kapalı araba *palazzo*'nun sürgülü kapılarının hemen içinde, kemerin altında bekliyor. Dışarıda kendi aralarında konuşan, bir kutuyu nasıl emniyete alacaklarını, bir çantayı şuraya koymaları, bir sandığa daha çok kayış takmaları, atın koşumlarının düzgün takılıp takılmadığını kontrol etmeleri gerektiğini tartışan hizmetkârların seslerini duyabiliyor.

Kucağında bir tespih, küçük bir çiçek demeti ve kaygan püsküllü yün bir şal var. Altındaki koltuk altın düğmeli kadife minderle kaplı ama Lucrezia içinde oturduğu, babasına ait arabanın acımasız tahtalarından başka bir şey hissetmiyor.

Şafak sökmek üzere olabilir: Meydandaki sığırcıklar yavaştan ritmik sohbetlerine başlıyor. O zifiri karanlıkta, *palazzo*'nun ağır ahşap kapılarının ardından duymak mümkün onları. Düğün töreninden sonra Alfonso'yla birlikte hemen gideceklerini, kiliseden çıkıp doğrudan yeni hayatına geçeceğini

sanmış. Ama hayır. Kilisedeki törenin ardından sonu gelmeyen bir düğün ziyafeti verileceği konusunda onu bilgilendirmek kimsenin aklına gelmemiş çünkü: Uzun masalar kızarmış etlerle ve baharatlı ekmeklerle dolmuş, Lucrezia ancak birkaç lokma yemeyi becerdikten sonra erkekler babasının düzenlettiği araba yarışını izlemeye gitmiş ve ardından, tam şölen bitecek, masadaki yerinden kalkmasına izin verilecekmiş gibi görünürken, erkekler al al olmuş yüzlerle ve heyecan içinde geri gelmiş, bu arada müzisyenler de gelip çalmaya başlamış, bir gösteri grubu perendeler ata ata salona dalmış ve *nano* Morgante akrobatlardan biriyle kavgaya tutuşmuş, danslar edilmiş, önce Alfonso, ardından Eleanora, sonra Isabella, sonra yine Alfonso onu dansa kaldırmış ve Lucrezia o anda artık o kadar yorgunmuş ki ayakta durmak bile başını döndürüyormuş ama hem annesiyle babasınm hem de Ferrara'daki saraydan gelenlerin onu izlediğini bildiği için elini Alfonso'ya uzatmak, ayaklarını dans adımlannı atmaya zorlamak, başını boynunun üzerinde dimdik tutmak, hoş bir yüz ifadesi takınmak zorunda kalmış; tek istediği odasına giderek belindeki ağır altın *cintura*'yı çıkarıp atmak ve gelinliğin kıskacından kurtulup uykuya dalmakken, olabildiğince –ama fazla da değil– zarif davranmak zorundaymış.

Lucrezia tespihin ucundaki haçı sıkıyor, haçın kenarları avucuna batıyor ve şalını ellerine doluyor. Kemerin altındaki arabanın içinde, hava nemli ve serin.

Sofia'ya veda edememiş: Çocukların odasına kaçacak zamanı olmamış hiç. Böyle bir şeyin nasıl olabileceğini anlamıyor. Sofia'yı görmeden, ona veda etmeden gidemez: Mümkün değil. Kendi yatak odasındayken, bir ara bir boşluk olmuş ve Sofia'nın oraya getirilmesini istemeyi düşünmüş ama önce babasının ona veda edip yarın görüşeceklermiş gibi odadan çıktığı afallatıcı bir deneyim yaşamış, sonra da annesi hizmetçilere gelinliğin en doğru şekilde nasıl çıkarılıp saklanacağına dair talimatlar yağdırmaya başlamış: Şöyle, hayır, öyle değil, dikkat

edin, yapmayın, yırtılacak, başından çıkarın, başından dedim, beni dinliyor musunuz siz? Lucrezia o mavi ve altın rengi giysiden kurtulduğunda, yağmurun ardından parlayan güneş misali bir rahatlama yaşamış. Göğüs kafesi hiçbir engel olmadan kalkıp inerken, sanki kolları hafiflemiş. Isabella elinde bir şekerlemeyle bir süreliğine uğrayıp esneye esneye annelerine dans eden kadınlardan biriyle, kadının ayakkabılarının ne kadar çirkin olduğuyla ilgili bir şeyler söylemiş; kadının kocası biliyor muymuş acaba? Sonra da, İyi şanslar, Lucè, deyip yine esneye esneye gitmiş Isabella. Lucrezia'ya ise, Isabella gibi yatmasına izin verileceğine, bu kez açık lavanta rengi ve gri, sevdiği bir elbise giydirilmiş ve bu arada annesi talimatlarını vermiş: Alfonso konuşurken sen hep onu dinle, ona olan bağlılığını ve sadakatini daima göster, uygunsuz insanlarla ve bilhassa ressamlarla, bestecilerle, heykeltıraşlarla ve şairlerle dostluk etmekten kaçın çünkü Ferrara sarayı bu türden insanlarla doluymuş deniyor; Lucrezia yakışık almayacak ilişkiler kurmaktan kaçınmalıymış; dış görünümüne özen göstermeli, daima kendi konumuna yakışacak şekilde giyinip kuşanmalı, yeteri kadar yemeli ama aşırıya kaçmamalı, müziğe devam etmeli, Alfonso'nun annesine ve kız kardeşlerine karşı kibar ve saygılı olmalı, Alfonso bir odaya girdiğinde her zaman gülümseyerek ayağa kalkmalıymış.

Peki, anne, demiş Lucrezia da. Olur, anne, peki.

Sonra annesi onu öpmüş ve vedalaşmışlar, Lucrezia insanların eşliğinde merdivenden inerken, tek düşünebildiği henüz Sofia'yla vedalaşmadığı, yaşlı dadıyı görmeden çekip gidemeyeceği olmuş: Lucrezia ona veda etmeden Ferrara'ya giderse, Sofia ne düşünür sonra? Artık Lucrezia için önemli olmadığını, Lucrezia'nın onu unuttuğunu, bir köpeğin fırlatıp attığı yavanlaşmış bir kemik gibi bırakıp gittiğini mi düşünecek?

Lucrezia merdivenden inmesinde yardımcı olan saraylılara şöyle demiş: Benim geri dönmem, çocukların odasına gitmem lazım. Ama saraylılar ya başlarını iki yana sallamış ya

da onu duymamış gibi davranmışlar. Sofia'yı görmem lazım, demiş Lucrezia, gayet anlaşılır konuştuğunu düşünerek. Fakat basamaklar sona ermiş ve su püskürten yunusun olduğu ilk avlu onları karşılamış, ardından arabanın durduğu yere açılan kapının geçmesi için sonuna kadar açık onu beklediği ikinci avlu gelmiş.

Başka seçeneği yokmuş. Lucrezia bunu görebilmiş. Dönüp yukarı çıkarak birazcık olsun çocukların odasına girmesine izin verilmeyecekmiş.

Ayağını arabanın basamağına koyup eteklerini önünden çekerek yukarı koşmak için bir fırsat ya da bahane arar gibi arkaya baktığında avluda beliren siluetler yaşlı dadıya değil, ileri atılıp gecenin soğuğunda kalmaması gerektiğini söyleyerek kapıları arkasından kapayan, onu arabanın içine kilitleyen seyislere aitmiş.

Lucrezia uzanıp kapıyı açmayı deniyor; yukarı çıkmak için izin isteyebilir –bir şey unuttuğunu ya da bir çantasını orada bıraktığını söyleyebilir– ama kapı ansızın açılınca, Lucrezia da oturduğu yerden fırladığı gibi yere düşüyor.

"Ah," diye haykırıyor biri, "Düşes bayıldı."

Arabanın içine düşen dikdörtgen sarı ışığın ortasında birinin kara silueti var.

"Yok, yok," diyor Lucrezia, utançtan kızarmış bir yüzle doğrulmaya çalışarak, "ben iyiyim, sadece—"

"Hemen fener getirin."

Bir el kolunun üstünü, başka bir el omzunu kavrarken, Lucrezia bunun ölçülü ve otoriter bir ses olduğunu fark ediyor. Kendisine ânında itaat edileceğini varsayan –bilen– birinin sesi. Böyle bir durumda, babasının bağıracağını, ses tonunun öfkeli olacağını görüyor birden. Fakat Alfonso telaşsız, kontrollü.

Emri yerine getiren hizmetkârların telaşlı ayak seslerini duyuyor: Fener getiriliyor, insanlar kapıya üşüşüyor, Lucrezia yerden kaldırılıyor ve sırtı minderlere yaslanıyor.

On ya da on iki saatlik kocası Alfonso, önünde diz çökü-yor. Avucunu alnına koyuyor, nabzına bakar gibi bileğinden tutuyor; başka birinin ona dokunmasına izin vermeyeceğini gösteriyor Lucrezia. İnsanları yalnızca varlığıyla, bir düke yaraşan duruşuyla uzağında tutuyor. Bu arada alçak sesle sürekli konuşuyor: Çok yaklaşmayın, yer açın, zaten iyi görünüyor.

"Ben gayet iyiyim," demeye çalışıyor Lucrezia, "inan bana. Tam kapıyı açmaya çalışıyordum ki sen—"

Alfonso'nun görünmeyen bir hizmetkâra, "Şunu al," dediğini duyuyor ve bir çantayı arabadan dışarı uzattığını görüyor. "Hemen yola çıkmak için hazırlanın, lütfen."

Bu "lütfen" sözü Lucrezia'nın ilgisini çekiyor. Çalışanlarıyla konuşurken, annesiyle babasının ağzından bu sözün çıktığını bir kez olsun duymuş değil.

Alfonso bu kez feneri kaldırıp iyice ona doğru eğilirken karanlığın içinde boynu, yakası açık gömleği, ardından boğazı ve çenesi, dudakları, burnu, yanakları, koyu renkli iri gözleri, alnına düşmüş saçları beliriyor.

Birbirlerine bakıyorlar: Lucrezia, Alfonso'ya; Alfonso, Lucrezia'ya.

İlk kez baş başalar.

"Yolculuk yapabilecek kadar iyi misin?" diyor Alfonso usulca.

"Evet, tabii ki."

"Sana bir şeyler getireyim mi? Bir ihtiyacın var mı?"

"Yok. Gerçekten."

"Biraz yolluk almıştım. Şölende pek bir şey yemediğinin farkındayım."

Lucrezia şaşkınlıkla kucağına bırakılan bağlı bezi yokluyor. Bir ekmeğin kabartısını, mutfaklarda yaptıkları peynirlerden birinin sert kenarlarını, yuvarlak bir meyvenin –herhalde kayısının– yumuşaklığını hissediyor.

"Teşekkür ederim," diyor.

Alfonso parmaklarını tutup dudağına götürüyor. O el başkasına aitmiş gibi, dışarıdan izliyor bunu Lucrezia. Alfonso'nun ağzı tenine değiyor; Lucrezia dudağının yaptığı baskıyı, çıkmaya başlayan sakalların batışını, ağızdan çıkan havanın sıcaklığını hissediyor.

"Eh," diyerek başını yan yatırıyor Alfonso, "bir ihtiyacın yoksa, yolculuk başlasın, olur mu?"

Cevabı beklemeden arabadan dışarı uzanıp feneri hemen oracıktaki birine veriyor. Lucrezia kocasının mırıldanarak verdiği emirleri duyuyor: Her şeyi hazırlayın, bagajın sağlam olup olmadığı kontrol edilsin, kapıları açmalarını söyleyin.

Alfonso kapıyı kapayıp yanına oturuyor. Lucrezia nefesini kontrol altına almaya çalışıyor: Al, ver, al, ver. *Palazzo*'nun kapıları açılmaya başlıyor. Şafak sökmek üzere. Lucrezia gidiyor. Dışarıdan, dizginleri ele alan, kırbacı havada şaklatan seyislerin sesleri geliyor. Alfonso şehrin biraz ötesine kadar arabayla gideceklerini, yolun geri kalanını at üstünde geçireceklerini çünkü dağları aşan kayalık yolun ancak bu şekilde geçilebildiğini söylüyor ve Lucrezia da bunları zaten babasından duyduğunu söylemeden onun sesini, Apenin Dağları'nın zirvelerindeki vahşi güzelliği, yolculuklarının o dümdüz Po Ovası'nda sona ereceğini anlatan sözlerini dinliyor.

Palazzo kapıları zangırdayarak açılırken, Lucrezia arabanın kapısını itip avluya son bir kez bakarak o beyaz Davut heykeline, önünden geçecekleri çan kulesinin mazgallı siperlerine veda etmek istiyor ama cesaret edemiyor. Arabacı ıslık çalınca, tekerlerin ansızın öne doğru atılmasına hazırlanıyor.

Fakat onun yerine dışarıdan bir ses, bir haykırış duyuluyor: "Dur! Bekle! Dur!"

Alfonso arkaya bakıyor. Lucrezia o karanlığa rağmen kocasının kaşlarını çattığını biliyor. Emirlerine aykırı bir durum bu.

"Bekleyin!" haykırışı uzayıp gidiyor. Çok geçmeden, biri kapıyı hırsla açıyor ve Lucrezia geceliğinin üstüne bir şal almış, saçını şöyle bir döndürüp omzunun üstüne atmış vaziyette

Sofia'yı görünce şaşıp kalıyor. Sofia'nın bir şey görmeden ona doğru uzattığı elini tutuyor. Derken dadı da arabaya biniyor ve çaresizce, sımsıkı kucaklıyor onu.

"Hoşça kal, küçük Lucè, hoşça kal," diyor dadı. "Sana karşı hep iyi ve nazik olsun çünkü daha azını hak etmiyorsun. Bunu hiç unutma." Sofia şalının altında bir şey arıyor ve Lucrezia eline bir şey tutuşturduğunu hissediyor; düz ve sert bir şey; Sofia parmaklarıyla o şeyi kavrıyor. "Bunu," diyor, "yukarıda, çocuk odasında unutmuşsun. Ben de—"

"Sana bırakmıştım," demeyi beceriyor Lucrezia, küçük resmi tekrar Sofia'nın eline tutuşturarak. "Senin için yaptım, alsana."

Sofia kızın özünden birazını kendi içine çekebilmeyi umarcasına, yanağını Lucrezia'nın yanağına bastırmışken, bir baş hareketiyle teşekkür ediyor.

"Uzun bir hayatın olsun," diye fısıldıyor şevkle, Lucrezia'nın saçlarına doğru, "çok mutlu ol."

Sonra geri çekilip Alfonso'ya sert, keskin bir bakış atıyor. Bir an konuşacak, ona bir şey diyecek gibi oluyor. Ama demiyor. Elyazısı taslağını inceleyen bir âlim gibi, ona şöyle bir bakması yeterli.

Sofia gidiyor.

Lucrezia bir detayı ancak arabanın kapısı kapandıktan, arabacı kırbacı şaklatıp atlar dizginlerini gererek yürümeye başladıktan, araba kemerin altından geçip ıssız meydana çıktıktan, Alfonso, bu da kimdi böyle, dedikten sonra fark ediyor. Sofia'nın onunla ilk kez Napoli lehçesinde konuştuğunu, yani Lucrezia'nın o lehçeyi anladığını başından beri bildiğini.

"Sana vermeye çalıştığı şey neydi?" diye soruyor Alfonso, arabaları babasının taburu eşliğinde şehrin içinde ilerler, yüzlerce atın nal sesleri sokaklarda yankılanırken.

Lucrezia bir kez daha elindeki tespihi sıkarak haftalardır üstünde çalıştığı o küçük resmi düşünüyor: bir halının ortasında durmuş, karşısındaki uzun boylu danışmana meydan

okurcasına bakan bir dadı; dadının ayaklarının dibinde, gümüş rengi ve kahverengi tüyleri ışıkta parıldayan, mutlu mesut zıplayıp duran tavşanlar, bir sürü tavşan. Çok yakından bakıldığında, dadının arkasında tuttuğu elinin parmaklarını üst üste koyduğu görülebiliyor. Lucrezia'nın bütün sırlarını saklayan Sofia'ya özel yapılmış bir resim.

"Hiç," diyor Lucrezia.

Araba terk edilmiş gibi görünen Floransa'da ilerliyor. Lucrezia gözünü kapıdaki aralığa dayıyor ve cılız ışıkta titreşerek geçen evleri, pencereleri, kepenkleri, küçük meydanları, yalakları, köprüleri, bir kilisenin ahşap kapısını, kapıda uyuyan köpeği, bir balkondaki sönmek üzere olan feneri görüyor. Babasının şehri, hâlâ uykuda.

Geçtikleri sokaklara duvarların koyu gölgeleri düşmüş; atlar daracık kapılardan ekmeği delen bıçak misali geçiyor; bu esnada Lucrezia'nın tek fark ettiği, duvarların altından geçtiklerinde arabanın içinin bir an kararması ve sonra öteki taraftan çıkmaları; Lucrezia parmaklarını birbirine geçiriyor, düğün yüzükleri hiç alışkın olmadığı sert birer halka.

Lucrezia yanındaki, başını yastıklara dayamış adamı, adamın sardırıp ona getirdiği yiyecekleri, kayasansarının resmini ve o gece edilen dansları, çalman müzikleri düşünüyor. Bir şeyde sabitlenemeyen zihni mavi ipek imgesinden iple bağlanmış zambaklara, oradan bir avuç sivri uçlu tokaya, kâğıt üstünde ileri geri hareket eden bir fırçaya, balkondaki bir fenere, yemyeşil ve bereketli bir ovayı dümdüz kesen ırmağa atlıyor.

Çok sonra, uyandığında, kendini koltukta tek başına yatarken buluyor ve düğmelerin ne zamandır yanağına battığını hissediyor. Açık kapıdan giren göz kamaştırıcı gün ışığı arabanın içini aydınlatmış. Durmuşlar; dışarıdan mırıltılı konuşmalar, kuş sesleri, ot yiyen atların sesi geliyor.

"Alfonso?" diyor çekinerek, ona böyle hitap etmesinin uygun olup olmadığını bilemeden. Belki de unvanıyla hitap

edilmesini tercih ediyordur. "Majesteleri?" demeyi deniyor sesini biraz daha yükselterek.

Dışarıdaki birinin hayret nidası duyuluyor; Lucrezia taşları ezen ayak seslerini duyuyor ve ardından kapıda biri beliriyor. Babasının askerleri gibi kırmızı üniforma değil, yeşil ve gümüş rengi tunik giymiş bir muhafız; adam başıyla selam verip Lucrezia'nın bilmediği bir dilde konuşarak elini uzatıyor. Arabadan inmesini beklediği çok açık.

Lucrezia da iniyor. Onunla kendinden emin ve akıcı bir şekilde Ferrara lehçesinde –başka ne olabilir ki?– konuşan muhafızın elinden tutup aşağı iniyor.

Yolun kıvrımlı, berrak bir çayın altında kaybolduğu bir noktada durulmuş. Arabayı çeken atlar başlarını dereye eğmiş suyu içerken koşumları şıkırdıyor. İleride dağlar, kat kat zirveler, mavi göğe doğru yükselen bayırlar var ve yol dağların sırtlarında bir belirip bir kayboluyor. Günün sıcağı çevrelerini sarmak üzere. Lucrezia'nın ayaklarının dibinde kısacık, kendisinin katlanmış haline benzeyen bir gölge var. Nehir kenarındaki ıslak taşlardan etrafa nem yayılıyor; kanadı mavi çizgili bir kuş suya teğet geçip küçük bir daire çizdikten sonra yoluna devam ediyor.

Arabanın etrafındaki muhafızlarla hizmetkârların hepsi de aynı şekilde, gümüş rengi ve yeşil tunikler giymiş. Lucrezia'yla konuşmaya istekli, önünde reverans yapan bu adamların yüzleri capcanlı, hatta sevinçli. Bazılarının ellerinde ona ait kutular ve paketler var sanki. Lucrezia gülümseyerek başını eğince, onlar da yanlarına gelmesini işaret ediyorlar.

"Alfonso?" diye soruyor Lucrezia, kıvrık parmaklarını babasına ait arabanın kapısından ayırmadan. "Dük?"

Hizmetkârlar coşkuyla başlarını sallayıp onu çağırmaya devam ediyorlar.

"Ekselansları?" diyor Lucrezia. "Ferrara?"

Evet, evet, der gibiler. Ferrara, evet. Bu tarafa, diye işaret ediyorlar yine, şöyle gelin.

Alfonso görünürlerde yok. Lucrezia önce sola, sonra sağa bakıp bir kez dönüyor. Muhafızlardan biri taze krema renginde bir atı ona doğru yürütüyor. Atın iki yanında eyer çantaları var. Ferrara'dan onun için gönderdikleri uysal bir kısrak olmalı; babasının askerleri gitmiş ve araba onu bırakıp Floransa'ya dönmeye hazırlanıyor.

Lucrezia şöyle bir yutkunuyor. Nasıl davranması gerektiğini bilemiyor. Annesinin öğütlerinden, Sofia'nın hikâyelerinden, derslerden öğrendiği şeylerin hiçbiri onu böyle bir şeye, bilmediği bir dilde konuşan insanlarla birlikte yol kenarında bir başına bırakılmaya hazırlamış değil. Alfonso nerede? Nasıl gider?

Beyaz at çok yüksek, sağrısı ta nerede. Oraya nasıl çıkacak ki?

Tekrar arabaya binip Floransa'ya dönme arzusu kaplıyor içini. Fakat Lucrezia bu isteği bastırıyor. Yerdeki tanıdık çantalara, suyun kıvrımlı yüzeyine, adamların hevesli yüzlerindeki ışıltıya, süslü yeşil üniformalarına, atın yularına, yuların üstündeki griffonlarla kartallara bakıyor.

"Ferrara?" diyor bir kez daha, sihirli bir sözcük gibi. İki tarafın da anladığı tek sözcük bu.

"Ferrara!" diye haykırıyor onlar da Lucrezia'ya. Ferrara! Hızlı hızlı baş sallıyor, el ediyorlar.

Biri öne atılıp bir şey diyerek onu cesaretlendirmeye çalışıyor. Ellerini çırpıp o sözcüğü bir kez daha söylüyor ve arabanın yanından dolaşarak bir kadın geliyor. Lucrezia bir an kadını tanıyamıyor; Alfonso'nun bir akrabası, kız kardeşi falan, dağları aşarken ona eşlik etmek için mi gelmiş acaba? Fakat kadının yürüyüşünde, kahverengi elbisesinde, önlüğünde, ona tanıdık gelen bir şeyler var. Kadının *palazzo*'daki, yüzünde yara izi olan hizmetçi olduğunu görmek Lucrezia'yı çok şaşırtıyor.

"Sensin demek," diyor Lucrezia. Kızın orada, Apeninler'in o ıssız, rüzgâr almayan noktasında olmasına bir anlam veremiyor.

"Ekselansları," diye mırıldanarak reverans yapıyor kız.

"Burada ne işin var?"

"Ferrara'ya gidiyorum, hanımım."

"Öyle mi?

"Sizinle birlikte," diye ekliyor kız saygılı bir tavırla yere bakarak.

"Kim söyledi bunu?"

"Babanız, efendim."

Lucrezia başını çevirip Ferraralı hizmetkârların ve atların hep birlikte ona baktıklarını görerek tekrar kıza dönüyor.

"Adın ne senin?" diye soruyor Lucrezia.

"Annem Emilia derdi, hanımım."

Lucrezia Toskana dilinde konuşmanın, ikisinin de bildiği sözcüklerle akıcı bir şekilde konuşabilmenin sevincini ancak o anda fark ederek, "Emilia," diye tekrarlıyor, "Dük'ün nerede olduğunu biliyor musun?"

Emilia ağırlığını huzursuzca bir ayağından ötekine geçirdikten sonra elini uzatarak dağları işaret ediyor.

"Yani..." diyerek kocasının onu orada neden yalnız bırakmış olabileceğini çözmeye çalışıyor Lucrezia "...önden mi gitti?"

"Gitti, hanımım. Çok acelesi vardı. Galiba saraya gitti."

"Nedenini biliyor musun?"

Hizmetçi duraksıyor. "Bir mektup geldi," diye fısıldayınca, konuştuklarını etraftaki hiç kimsenin anlamadığı aşikâr olduğu halde Lucrezia ona bir adım yaklaşıyor. "Dağlardan bir telaş, dörtnala gelen bir haberci vardı. Dük mektubu okudu ve..."

"Ve?"

"Kusuruma bakmayın, hanımım ama... o çok..." diyerek susup doğru sözcüğü bulmaya çalışıyor Emilia "...öfkelendi."

"Mektupta yazan bir şeye mi kızdı?"

"Evet. Eldivenlerini yere attı ve..." diyerek yine bocalıyor Emilia, "...yani, şey, sanırım küfrettiğini duydum..."

"Neye?"

"Annesine, hanımım," diye mırıldanıyor hizmetçi özür dilercesine.

Lucrezia şöyle bir Emilia'ya baktıktan sonra başını öne eğiyor. Düşünmesi, durumu değerlendirmesi ve yaşadığı bütün hayal kırıklıklarını kendi aralarında konuşup dedikodu yapmaktan asla vazgeçmeyen hizmetkârlardan gizlemesi lazım. Zihni yorgunluktan bulanmış halde ama birkaç saattir evli olduğu kocasının onu yol kenarında bir başına bırakmasının fazlasıyla aşağılayıcı bir şey olduğunun ve o an nasıl bir tepki vereceğini görmeyi bekleyen birçok gözün ona çevrildiğinin, yine de farkında. Lucrezia bu yüzden yere bakıyor. Seyahat elbisesini, incecik deri terliklerin içinde taşlı patikaya basan ayaklarını, ellerinin sımsıkı birbirine geçmiş parmaklarını görüyor. Aklından şunlar geçiyor: Alfonso'nun annesi, ayaklarım, terliklerim, haberci, küfür. Bir de şunlar: uysal kısrak, eldivenlerini yere atmış, nasıl da yorulmuşum, annesi. Başını iki yana sallayarak parmaklarını alnına bastırıp düşüncelerine hâkim olmaya çalışıyor. Alfonso'nun annesinin Ferrara sarayında çok fazla soruna yol açtığını biliyor çünkü... Babası ne demişti? Kadının Fransa'dayken Protestan olduğunu ama eski Dük'le evlenmek için inancından vazgeçtiğini. Ya sonra? Bir şey daha olmuş, hikâyeye bir bölüm daha eklenmişti. Lucrezia babasının sözlerini hatırlamak için kendini zorluyor (o an boynunu uzatıp babasının kutsal mabedindeki raflarda duran nadide objeleri ve hazineleri incelemekle meşgul olduğundan, pek dikkatli dinlememiş). Derken hatırlayıveriyor: Yıllar önce, Alfonso'nun annesinin gizlice Protestan ayinlerine katıldığı ve Protestanlığı destekleyenlerle dostluk kurduğu anlaşılmış ve –Lucrezia bunu duyduğunda yaşadığı şoku da hatırlıyor– yaşlı Dük çocukları kadının elinden alıp onu *castello*'da bir yere hapsetmiş. Lucrezia'nın babası parmağını ona doğru sallamış ve şaka yollu, bu yüzden ayağını denk almasını söylemiş. Sonra da babasıyla Lucrezia ve babasının arkasında duran yardımcıları hep birlikte gülmüşler. Fakat bu hikâye sonradan, bir şeyleri cevaplamaktan çok daha fazla soru sormasına neden olarak Lucrezia'yı biraz tedirgin etmeye başlamış. Bir erkek kendi karısını

nasıl hapse atabilirmiş ki? Küçük Alfonso ve kardeşleri annelerinden koparılmanın acısını çekmemişler mi? Babası yaşlı Düşes'in Alfonso'ya bir daha Protestanlığa dönmeyeceğine dair söz vererek serbest bırakıldığını da söylemeyi ihmal etmemiş takat annenin, Lucrezia'dan önceki Düşes'in başına böyle bir şey gelmiş olması yine de kafa karıştırıcı bir durum. Lucrezia böyle bir kadına nasıl davranacak? Yaşlı Düşes'in dinî inancına bağlı kalarak isyan ettiğini ve hapsedildiğini bilmiyormuş gibi mi davranmalı? Şu an daha da acil olan soru, acaba o mektupta ne yazıyordu da Alfonso onu orada bırakarak çekip gitti?

"Ekselansları," demeye cüret ediyor hâlâ yanında duran Emilia, "sizi uyandırmamamı söyledi. Uyumanızı istedi. Saraydaki meseleyi hallettikten sonra sizinle villada buluşacağını iletmemi istedi benden."

"Villa mı?"

Emilia yalvarır gibi bir ifadeyle Lucrezia'nın yüzünü tarayarak dudağını ısırıyor. "Evet, hanımım."

"Ama biz *castello*'ya gidiyorduk, Ferrara'ya gidecektik," derken, Lucrezia'nın sesi yükseliyor. Babası öyle olacağını söylemiş ve öyle olmalı. "Şehre resmî *entrata* yapacağım ve annesiyle kız kardeşleri *menare a casa* için beni orada karşılayacak," diye üsteliyor, "çünkü..."

Kız başını iki yana sallıyor. "Üzgünüm, ekselansları, çok üzgünüm. Dük hazretleri onun yerine bir *delizia*'ya, şehir dışındaki villasına gidilmesine karar verdi." Krem rengi atı gösteriyor. "Majesteleri sizin için bu atı seçti. Ayrıca," diyerek bir şeyi kaldırıp gösteriyor, "tablonuz da bende."

Hizmetçi o dikdörtgen paketi, Lucrezia'nın üst üste kim bilir kaç bezle sardığı kayasansarını yumruğunun içinde tutuyor.

Dağları aşmak üzere yapılan yolculuk, sonradan rüya gibi gelecek; hayal meyal hatırlanan, kısacık, yaşam dışı bir deneyim.

İmgeler ve izlenimler, sonraki haftalarda, odaya izinsiz dalan misafirler gibi mahremiyetini ihlal edecek. Mektup yazarken

ya da saray mensuplarından birini dinlerken bir eyerin anısı, o deri eyerin her hareketinde çıkan gıcırtı, atın boynu, nalların dağ patikalarında çıkardığı o ninni gibi gelen ritim, atın sendelediği zamanlarda tutunabildiği o girinti dolacak aklına. Sırtlarda oturmuş, önünde enginar yatağı içinde kızarmış domuz varken, etrafta dönerek ellerini ısıtmak için avuçlarının içine hohlayan muhafızların ortasında, rüzgârlı bir dağ geçidindeki kayanın arkasına sığınıp yenmiş bir ekmeğin çatlak kabuğuna ait görüntüler uçuşacak zihninde. Yatakta yatmış, Emilia'nın odanın içinde süzülüşünü, giysileri silkerek katlayışını izlerken, saatler boyu at üstünde dağ tırmandıktan sonra Emilia'nın da arkasına oturmasını istediğini, yolun geri kalanını bu şekilde, hanımı ve hizmetçisi aynı atın üstünde gittiklerini, belinden tutan Emilia'nın parmaklarının korkudan nasıl titrediğini hatırlayacak. Lucrezia at üstünde uyumanın –en azından uyuklamanın– mümkün olduğunu hiç bilmezmiş. Atının geminden çıkan dizgin yanı başında giden seyisin elindeyken ve at üstünde öylece giderken, başının yavaş yavaş öne düşebileceğini, gözlerini bir an için kapadığını zannedip başını ansızın tekrar kaldırdığında güneşin kayaların ardında kaybolduğunu, ağaçların karanlığa büründüğünü göreceğini, göğün ters çevrilip insanın tepesine konmuş simsiyah bir kap gibi görünebileceğini bilmezmiş.

Apeninler gündüz vakti aşılırken, kayasansarının yağlıboya resmi eyerdeki çantalardan birinde ve Lucrezia eyer kaşına, Emilia ona tutunuyor. Lucrezia dağların resmini kim bilir kaç kez yapmış ama yalnızca minyatür halinde, küçültülmüş olarak, bir manzaranın arka planında, kompozisyona perspektif kazandırabilmek için. Dağları yakından görmemiş, at üstünde tek bir dağı aşmamış, uzaktan yeşil ve gri gibi görünen şeylerin, yakından bakıldığında farklı renklerle dokuların çarpışması olduğunu fark etmemiş: kapkara ve kahverengi yoğun bir çamur, yemyeşil kozalaklı ağaçlar, yaprakları rüzgârla savrulup

ağaçlar, altlarındaki gümüş rengini gösteren ağaçlar, gri kayalar, atların başlarını daldırdıkları bir su birikintisinin ıslak pas rengi.

Arkasında oturan Emilia'nın, ya korkudan ya da soğuktan, dişleri takırdıyor ve kız ara ara fısıldayarak dua ediyor.

"Korkma," diyor Lucrezia ona tekrar tekrar.

"Tamam, hanımım," diye yanıtlıyor Emilia.

Fakat dağın karşı yamacından inerlerken ve karanlık bir kez daha çökmeye başlamışken, ileride kocasının onu bekliyor ya da beklemiyor olabileceği bir villa görünmüşken, gece vakti rehberlik eden adamlara ne o ne de Emilia laf anlatabilirken, bu kez cesaretini yitirmeye başlayan Lucrezia oluyor. Nerede bu Alfonso? Hangi erkek yeni evlendiği karısını böyle yalnız bırakır?

Atları dinlendiriyorlar; Lucrezia'ya peynir ve benek benek zeytinli yufka ekmeği veriliyor. Hizmetkârlar yeniden ata binmesini işaret edince, korkunun yavaşça ve sinsice kendisini ele geçirdiğini hissediyor.

Bir kez daha, "Ferrara," diyerek ayağa kalktığında, hizmetkârlar gülümseyerek başlarını sallıyorlar. "Majesteleri? Dük?"

Hizmetkârlar bir yığın söz söylüyor. Lucrezia "Ferrara," "*delizia*" ve "dük" sözcükleriyle birlikte "bahçe" ya da "oyun" olabilecek bir sözcüğü yakalayabiliyor.

Elini Emilia'ya uzatıyor, o da sıkıca tutuyor. İki kız el ele, hizmetkârlara bakarak öylece dururken, Lucrezia boylarının ve her şeylerinin birbirine ne kadar yakın olduğunu, aynı giysilerle ya da pelerinle arkadan gören birinin onları birbiriyle karıştırabileceğini fark ediyor. Bunu fark etmek onu rahatlatmıyor, hatta ona oynanan tuhaf ve anlaşılmaz oyunlardan biri gibi geliyor.

"Ne düşünüyorsun?" diye mırıldanıyor Lucrezia.

"Burada kalamayız," diyor Emilia. "Hava kararıyor."

"Bizi cidden Dük'e götürdüklerinden bir emin olabilsem, bunu anlamanın bir yolu—"

"Ferrara?" diye soruyor Emilia yüksek sesle, bir kez daha.

Evet, evet, diye haykırarak sözcüğü onlara geri yollayan hizmetkârlar da yelesi karanlıkta mermer gibi parlayan kısrağı gösteriyor. Lucrezia ata doğru bir adım atarken, Emilia'nın parmaklarını sımsıkı tutmaya devam ediyor.

"Gel," diyor durumu kontrolü altına almaya, artık Düşes olduğuna göre öyle davranmaya çalışarak. "Gidiyoruz. Başka çaremiz yok."

Ayak ucunu üzengiye koyduğunda, ona yardım etmek için birçok el uzansa da, Lucrezia eyere kendi başına oturup Emilia'yı da yukarı çekmek için kolunu uzatıyor. Kızcağız üzgün üzgün mızıldanıyor ama Lucrezia atın başım çevirip topuklarını sağrısına vurarak hayvanı tekrar patikaya sokuyor.

Gece üzerlerine çökerken, göğe siyah boya katılmış gibi, karanlık yoğunlaşıyor. İki yanında sıra sıra meyve ağaçları olan geniş bir yolda ilerliyorlar; Lucrezia bir süre şeftalilerin yuvarlak hatlarıyla ve galiba limonların gözyaşı şekilleriyle kaplı dalları seçebiliyor. Fakat karanlıktan bir şey görülmüyor artık. Kafilenin arkasındaki adamlar öndekilere, öndekiler arkadakilere seslenirken, sözcükler birer ok gibi Lucrezia'nın yanından gelip geçiyor. Emilia'nın ıslak nefesini ensesinde, ellerini belinde hissedişi ufak birer avuntu. Her şeye rağmen yakında karanlığın içinde bir çeşit, belki de taştan yapılmış kemerli bir girişin belireceğini, meşalelerle aydınlatılmış bu girişin ötesinde mum ışıklarıyla gün gibi aydınlanmış açık bir kapının olacağını umuyor. Bir yatak, bir oda, yemek, sıcacık tutan giysiler.

Fakat onun yerine başka, daha dar bir yola dönüyorlar ve meyve ağaçları bitiyor, yerlerini aralarından geçerken hışırdayarak onlara fısıldayan bodur ekinlerle kaplı tarlalar, çitlerin ardından onlara bakan sayısız sığırın ıslak gözleri alıyor; ara sıra bir çatının kara silueti belirdiğinde, Lucrezia'nın yüreği hopluyor ama gitmeye devam ediyorlar ve Lucrezia evin boyutlarından, bunun da köklü ailelerden gelen düklere uygun bir yer olmadığını anlıyor.

Birden iki yanı selvilerle kaplı bir yola dönüveriyorlar ve Lucrezia ne olacaksa şimdi olacağını düşünüyor: Emilia'yla onu alıp götürecekler, ırzlarına geçecekler, kaçıracaklar. Alfonso'nun nerede olduğunu merak etmekten, onu bir daha görüp görmeyeceğini düşünmekten artık vazgeçmiş. Ama Lucrezia—

Derken ilerideki kemerli girişi, ardına kadar açık kapıları, ellerinde meşalelerle onlara doğru yürüyen, at üstündeki hizmetkârlara seslenen insanları görüyor.

Görünmeyen eller attan inmesine yardım ediyor ve Lucrezia kare bir avludan geçirilip anlamadığı dilde konuşan köylü gibi giyinmiş iki adam tarafından merdivenden çıkarılıp bir odanın kapısından içeri sokuluyor. Adamlar alçak bir masada duran mumu yakıyorlar ve gülümseyerek anlaşılmaz bir dolu laf söyleyip gidiyorlar.

Lucrezia ve Emilia hâlâ el ele, Emilia'nın elinde mum, odanın içinde ilerliyorlar. İçinde oldukları oda, her köşesinde henüz bilmedikleri bir canavarın onları beklediği karanlık bir mağara gibi. Mumun yaydığı titrek ışık çemberi karanlığı itiyor. Lucrezia ruhu zannettiği şeyin, içinde uyandığını hissediyor; hiç kimsenin, kendisinin bile ulaşamadığı o dizginlenemeyen yanının. Kat kat *palazzo* giysisinin altında, en derinlerinde bir yerde yaşayan ve yardıma çağırılıncaya dek adeta bir yaprak örtüsünün altında kış uykusuna yatan. Ona ihtiyaç olduğu andaysa gerinip emekleyerek ışığa çıkan, gözlerini kırpıştıran, canlanan, kirli ellerini yumruk yapıp kıpkırmızı ağzındaki sivri dişlerini gösteren o şey. Lucrezia hiç bilmediği bu karanlık odada o şeyi seziyor; kıpırdandığını, başını kaldırdığını ve ulumaya başladığını hissediyor.

Lucrezia çenesini havaya kaldırıp mumu Emilia'nın elinden alarak kol mesafesinde tutuyor. Korkmuyor, hayır, korkmayacak. İçinde –kaslı ve cesur– bir canavar var. Hızla atan kalbinin sesini bastırarak içinden böyle diyor. Odanın köşelerinde bekleşen iblisler neye çattıklarını görsünler bakalım: Toskana hükümdarının beşinci çocuğu o; bir dişi kaplanın kürküne

dokunmuş biri; oraya gelmek için sıradağları aşmış. Haydi ha kalım, karanlık.

Odada ağır ağır ilerliyor. Gölgelere kadar uzayıp giden, bembeyaz boyanmış duvarlar görüyor. Yukarı baktığında yüksek ve kubbeli tavan yılankavi fresklerle canlı gibi görünüyor. Tepesinde, sakalı hafifçe dalgalanan bir adam, elinde parlak bir asayla, inci rengi fırtına bulutlarının içinde savaş arabasını sürüyor; yanında, bir şelalenin içinde küçücük elbiseleriyle eğlenen ağaç perileri var; köşedeyse, altın rengi bukleleri omuzlarının üzerinde uçuşan, hafif bir bilek hareketiyle prizmatik bir gökkuşağı yaratan tanrıçayı görüyor Lucrezia.

Elinden çekildiğini hissediyor ve gözlerini zorla da olsa resimlerden ayırıyor. Emilia sağlarındaki bir şeyi işaret ediyor.

Karanlığın içinde yükselen kare bir yapı. Lucrezia gözlerini o şeye dikiyor. Kendi boyunu aşan, uzun ve düz bir kaidesi, üstünde kapağı olan bir şey bu. O korku ve bitkinlikle, bir an o şeyin ne olduğunu anlayamıyor. Kutu, diye tıslıyor tedirgin zihni, kafes.

Lucrezia mumu kaldırınca, ışık çemberinin sınırları titreşiyor ve o şeyin ne olduğunu görür görmez yüksek sesle, kısacık bir kahkaha atıyor.

Yatak. Tabii ya. Yatak odasında başka ne olacak ki? Kabarık kaz tüyü yastıkları, pembe ipekten kalın yorganı ve altın rengi burmalı iplerin tuttuğu kalın perdesiyle, yalnızca bir yatak işte.

Bu kadar alelade ve sevindirici bir şey görünce, kızlar öyle bir rahatlıyor ki ikisi de gülmeye başlayarak gayriihtiyari kucaklaşıyorlar.

"Ben de sandım ki—" diye başlayıp sözün devamını getiremiyor Lucrezia.

"Biliyorum," diye atlıyor Emilia hemen.

"Kafes!"

Gülüyorlar. Derken Emilia, görevini yeni hatırlamış gibi hanımının arkasına geçip seyahat elbisesinin bağlarını açmaya

başlıyor. Lucrezia o anda görmek isteyeceği tek şeyin yatak olduğunu anlıyor: Her şeyden çok bir yatağa ihtiyacı var. Mumu yatağın yanındaki sehpaya bırakıp Emilia'nın elbiseyi çıkarabilmesi için kollarını uzatıyor. Hizmetçi yorganı açıp kapıya giderek büyük demir anahtarı çeviriyor: İki kız da kilidin tak diye kapandığını duyuyor.

Güvendeler: Lucrezia bu sözcüğün zihnine dalgalar halinde yayılmasına izin veriyor.

Nefesini öyle uzun bırakıyor ki sanki Floransa'dan beri tutmuş. Kendini bırakarak yatağa gömülüyor. Öyle yorgun ki ayaklarını yorganın altına sokmak bile büyük çaba gerektiriyor sanki. Ama sokuyor. Yastık başım arkadan kavrıyor; tüylerin incecik sapları o ağırlığın altında çıtırdayarak başına göre şekilleniyor.

Emilia loş odada dolaşarak yerdeki giysileri alıp bir sandalyenin üstüne yerleştiriyor. Lucrezia gözlerini kapayınca gözkapaklarının altında bir atın boynuna dökülen yeleyi, hızla gelip geçen ağaçları, rüzgârlı dağ geçidini görünce tekrar açıyor.

Emilia'nın yere, yatağın ayakucuna yakın bir yere yattığını, pelerinini üstüne örttüğünü, çıplak ahşap zeminin üzerine yastık yerine ayakkabılarını koyduğunu görüyor.

"Emilia," diyor Lucrezia.

Hizmetçi başını kaldırıyor. "Efendim, ekselansları?"

"Orada uyuyamazsın."

"Yok, sorun değil, ben—"

"Burada yat." Lucrezia pat pat yanındaki boş yere vuruyor.

"Yok, hanımım, doğru olmaz. Emin olun ki ben—"

"Emilia, lütfen. Yani... bu oda çok büyük ve ben... zaten uyumayacağım. Lütfen. Gelmeni istiyorum. Yalnız kalmaktan korkuyorum."

Emilia yerden kalkıp parmak uçlarında yatağa geliyor. Emilia yatarken, yatağın biraz daha çöktüğünü hissediyor Lucrezia.

Lucrezia muma üflüyor.

"İyi geceler," diye fısıldıyor Emilia'nın sırtına doğru.

Gecenin bir yarısı. Dışarıdan, orman yaratıklarının ötüşleri ve hışırtıları, arada bir çığlıkları geliyor. Lucrezia yırtıcı bir hayvanın küçük bir memeliyi yakaladığını hayal ediyor. Yanında yatan hizmetçinin soluklarının yavaşladığını, derinleştiğini duyuyor. Ama Lucrezia uyumayacak. Uyuyamaz: imkânsız.

Ama uyuyor. Lucrezia yüksek bir duvardan düşer gibi, ansızın, derin ve muazzam bir bilinçsizlik haline geçiyor. Geceleyin orman villanın duvarlarına kadar sokuluyor, orada yaşayanları yemyeşil ve kıpır kıpır dünyasıyla kuşatıyor sanki; dalların çıtırtısını, yüzeyleri kaplayan likenleri, güneşe uzanan cılız sürgünleri, ağ damarlı yaprakları rüyalarına işliyor. O keskin balçık kokusu uykuda olanların ciğerlerine nüfuz ediyor.

Ormanın karmaşasından çıkan bir geyik yumuşak ayaklarının üstünde villanın araba yolunu dikkatle geçer, yakınlardaki bir ağaçtan düşen meyvenin sesine başını kaldırırken, Lucrezia uyuyor. Yabandomuzları burunlarını yerde tutarak dikenli gibi görünen, seyahat sandığı kadar ağır, tıknaz vücutlarıyla dikenli çalıların arasına dalarken uyuyor. Şafakla birlikte uyanan kuşlar kanatlarını açar, bir kirpi yalnızca kendisinin bildiği çam iğneleriyle kaplı bir yolu koklaya koklaya ilerler, hizmetkârlar uyanıp ocaklara çıraları yığar, çakmak taşlarını çakar, tencereleri alıp una maya serperken uyuyor. Çiftçiler üstlerini giyinip şapkalarını başlarına geçirir ve tarlalarına giderken uyuyor. Ayak işlerine bakan çocuklar kuyudan su çekmeye yollandığında, vadide güneşin ilk cılız ışığı görüldüğünde, sıcağı ilk hissedildiğinde de uyuyor.

Düğünü için yapılan uzun hazırlığın, saç taramaların, yatakta duran gelinliğin yorgunluğunu uyuyarak atıyor. Düğün töreninin, şölenin, dansların, akrobatların yorgunluğunu uyuyarak atıyor. Annesiyle ve babasıyla, ilgisiz ablasıyla, Sofia'yla vedalaşmanın yorgunluğunu uyuyarak atıyor. Uykusuz geçen iki gecenin yorgunluğunu uyuyarak atıyor. Evleneceği için aylar boyu yaşadığı huzursuzluğun yorgunluğunu uyuyarak atıyor. Şafak vakti Alfonso'yla birlikte arabayla Floransa'dan

geçişlerinin, Alfonso'nun ortadan kaybolduğunu keşfedişinin, Apeninler'e tırmanmanın, gün batımında dağın karşı yamacından vadiye inmenin yorgunluğunu uyuyarak atıyor. Uyudukça uyuyor ve bütün iyi uykularda olduğu gibi, kötü olan her şeyden soyutlanıyor.

Villada kahvaltı hazırlanıyor; tüketiliyor. Yerler siliniyor, pencereler ardına kadar açılıyor, masaların tozu alınıyor, köpekler dışarı salınıyor, ekmekler pişirilip yeniyor, tekrar pişiriliyor, balkonlar süpürülüyor, kapı kulpları parlatılıyor. Öğle yemeği pişiriliyor; yeniyor; sofralar toplanıyor. Yıkanıp kurutulan bulaşıklar tekrar dolaplara yerleştiriliyor. Köpekler gölgelere çekilip çenelerini yere yaslayarak uyukluyor; çiftçiler günün en sıcak zamanında ağaç altlarına, evlerinin serinliğine sığınıyor. Bir sandalye bulabilen hizmetkârlar oturuyor; aşçı ayaklarını bir fıçıya uzatıyor.

Lucrezia uyandığında, bal rengi ışıkla kaplı bir odada buluyor kendini. Her şey parlatılmış, bu sıcacık ışıkla benek benek boyanmış gibi: yatağın perdeleri, perdenin altın rengi ipleri, kapının oradaki sandık, masa ve üstündeki sarı güllerle dolu yuvarlak vazo, şöminenin iki yamndaki sandalyeler, lento boyunca dans ederek birbirini kovalayan oyma ağaç perileri. Lucrezia yerinden kalkmadan bunların keyfini çıkarıyor.

Şafak vakti yer değiştirmiş, uykuya daldığı odadan –tehlikelerle dolu o karanlık mağaradan– alınmış ve bir büyüyle bu güneşli, sıcacık, güzel yere taşınmış sanki. Emilia ortalarda yok; yatağın o kısmı, yastık hiç kullanılmamış gibi kabarık duruyor. Tepesinde kanatlarını açmış, borazanları ve lirleriyle tavan boyunca uçuşan, yüce Zephyros'u yakalamaya çalışan meleksi yaratıklar var. Neptün, uzun ve ıslak sakalı, ucundan yosunlar sarkan üç başlı mızrağıyla kapıda nöbet tutarken, kalçasından aşağısı köpüklü denizle birleşmiş gibi görünüyor. Lucrezia hâlâ aynı odada olduğuna, gece vakti kaçırılmadığına, ancak avucundan gökkuşağını saçmaya devam eden sarı saçlı İris'i görünce ikna oluyor.

Doğrulup önce bir kolunu, sonra diğerini başının üstüne kaldırıyor. Saatin kaç olduğuna ya da kaç saat uyuduğuna dair hiçbir fikri yok: Pencereden ağustosböceklerinin dalgalanan sesleri geliyor, midesi bomboş gibi. Kepenklerdeki aralıklardan içeri sıcak süzülüyor ama saat öğleni geçmiş olamaz. Değil mi? Hiç bu kadar geç uyanmaz ki.

Tam yorganı atıp kalmak üzereyken kapı tıklatılıyor ve Lucrezia sabah olduğundan, dolayısıyla gelenin giysilerini ve kahvaltısını getiren bir hizmetçi, büyük ihtimalle Emilia olduğundan emin bir sesle, "Girin," diyor.

Kapı ardına kadar açılıyor ve bir adam topuklarını özgüvenli adımlarla tak tak yere vurarak içeri giriyor. Lucrezia öyle bir afallıyor ki adamın adını ancak yolu yarıladığında zar zor hatırlayabiliyor. Ferrara Dükü. Alfonso. Odasına giren ve arkada toplanmış saçları, Lucrezia'ya doğru yürürken kolları havayla dolup boşalan gömleğiyle birden çok farklı görünen adam o.

Lucrezia, "E-ekselanları," diye kekeleyerek sırtını dikleştirip etrafta bir battaniye ya da pelerin, örtünebileceği herhangi bir şey aranıyor. Hayatı boyunca, annesiyle ablalarından başka hiç kimse onu geceliğiyle bir kez olsun görmüş değil. "Gelmişsiniz. Bilmiyordum... ben de... ben hemen..."

Alfonso yatağa kadar geliyor ve hiç tereddüt etmeden, kendi yatağıymış gibi oturuveriyor. Zaten onun yatağı, diye düşünmeyi beceriyor Lucrezia bu arada. Yatak onun ağırlığıyla titreşerek içe çöküyor.

"Ekselansları mı?" diyor Alfonso hayretle. "Birbirimize böyle mi hitap edeceğiz?"

"Ben..." diyerek el yordamıyla geceliğinin yakasındaki kurdeleleri bulup bağlıyor Lucrezia. "...yani, bana hep böyle öğretildi—"

"Öğretilenleri boş ver," diyor Alfonso. "Benim adım Alfonso, biliyorsun, ailem ve dostlarım –beni seven insanlar– bana böyle der. Umarım seni de onlardan biri sayabilirim artık."

Bir sessizlik oluyor. Alfonso beklenti dolu bir tavırla kaşlarını kaldırıyor. Lucrezia onun cümlelerinin dolambaçlı yollarını takip etmekte zorlanıyor. Soru mu sordu? Hatırlayamıyor ve bu hayal gücünün bir oyunu mu yoksa Alfonso yatağın kenarından cidden yavaşça ona mı yaklaşıyor?

"Sayabilir miyim?"

"Neyi?" Lucrezia'nın tek bilmek istediği sarayda neler olduğu ve onu neden öyle tek başına bıraktığıyken, aklı karıştığı için aptal gibi davranıyor. Demin isimlerden söz etmiyor muydu? Sorduğu şey neydi peki?

"Seni de beni sevenler arasında sayabilir miyim?"

Lucrezia kocasına bakıyor. Gördüğü şey, bomboş bir odada, yatakta dibinde oturan yakası bağrı açık bir yabancı. Boncuk boncuk terle ıslanmış bir göğüs ve tenin altında gerilmiş kaslar; geniş eklemli, uzun parmaklı, zarif ama güçlü iki el; tertemiz birer yarım ay şeklinde kesilmiş tırnaklar. Alfonso kendi sarayında daha yeni acil bir durumla karşılaşmış gibi görünmüyor hiç. Bariz bir kokusu var: ter, sıcak ve açık hava karışımı, bitkisel ve taptaze, yaprağın ya da ağaç kabuğunun, özsuların kokusuna benzer bir şey. Baskın bir koku; hem hoş hem de değil. Koklamak için ona yaklaşmak geliyor Lucrezia'nın içinden; geri çekilmek, yorganı çekip yüzüne örtmek, yorgan ve çarşaftan yapılmış o kozanın içine dalıp bir daha hiç çıkmamak geliyor.

Alfonso ona ikinci kez soru sormuş bulunuyor. Cevaplaması gerek: Annesinin adabımuaşeret ve nezaket dersleri Lucrezia'nın aklına üşüşüyor. Sana yöneltilen sualleri derhal, yüzünde hoş bir ifadeyle, alçak sesle cevapla ve gerekli durumlarda sadece onayla.

"Evet," diye yanıtlıyor Lucrezia soruyu, "elbette." "Ekselansları" demek üzereyken, kendini durdurmayı başarıyor.

Alfonso'nun yüzünde beliren tebessümde bir hınzırlık, teklifsizlik var; gözleri bastırılmış bir coşkuyla parlıyor. Lucrezia bu sohbetin onun için başından beri bir eğlence, belki de bir çeşit sınav olduğu hissine kapılıyor.

Alfonso bir kez başını sallayıp, "Güzel," diyor.

Ardından bir parça daha, bu kez öyle çok yaklaşıyor ki yorganın altındaki Lucrezia, Alfonso'nun bacağının kendi kalçasına değdiğini hissediyor. Alfonso odaya girdiğinden beri Lucrezia'nın aklından uzaklaştırmaya çalıştığı düşünce, bu kez zihninin içinde ürkünç taçyapraklarını açıveriyor.

Alfonso ona hemen, oracıkta sahip olmaya niyetli. O sığırcık resmini yaparken Vitelli'nin gelişinden beri bütün varlığıyla korktuğu şeyi yapmaya niyetli ona. Uyanmasını beklemiş. Artık olmasını istiyor.

Lucrezia yutkunmaya çalışıyor ama boğazı kupkuru. En son ne zaman su içmişti? Dün geceydi, değil mi? Dağı indikten sonra durduklarında? Kim bilir kaç saat önce; hesap edemeyeceği kadar çok zaman geçmiş.

Alfonso konuşmaya başlayıp ona günaydın demek için geldiğinden, dışarıda kâhyayla birlikte yürüyüş yaptıktan sonra saraydan gelirken ona eşlik eden arkadaşı Leonello'yla eskrim yaptıklarından söz ediyor; onunla akşam yemeğinde tanışabileceklerini söylüyor. Lucrezia'ya takdim edilmeye çok arzuluymuş.

Arzulu. Bu sözcük bir dolu tanesi gibi çarpıyor Lucrezia'ya. Elbette ki erkeklerin kadınlara karşı duyduğu şeyi, evlilik görevini tanımlayan *arzu* sözcüğüne öyle yakın ki; evlilik bağı içinde yapıldığı takdirde Kilise tarafından kutsanan bir şey ama onun dışında büyük günah; Lucrezia bunu sarayda, şölenlerde, salınarak geçen kadınların vücutlarına bakan erkeklerin yüzlerinde görmüş. Aşina olduğu bir yüz ifadesi: yarı hülyalı, yarı kararlı, dalıp gitmiş gibi ama aynı zamanda tek bir hedefe odaklı, gözler yarı aralık, ağız açık, leziz bir şeyi tadar gibi. Bu adamın yüzünde de o ifade var işte. Kocasının. Alfonso'nun. Lucrezia'yı onu sevenlerin arasında sayan insanın.

Arzulu, diye düşünüyor Lucrezia telaş içinde, aynı etimolojik kökenden geliyor olmalı, şeyle—

"Saçlarının rengi," diye mırıldanıyor Alfonso, "inanılmaz, nadir görülen bir renk." Gerçek olup olmadığını görmek ister gibi, uzanıp bir örgüyü parmaklarının arasına alıyor. "İyi uyudun mu? Dinlenmiş hissediyor musun kendini?"

Yine bir soru, diye düşünüyor Lucrezia. Ama cevaplaması kolay.

"Evet," diyor.

"Uzun zamandır uyuyorsun."

"Özür dilerim, ben—"

"Hayır, hayır, özür dileyecek bir şey yok. Seni rahat bırakmalarını ben söyledim. Dinlenmeni, toparlanmanı istedim. Bu villayı benim büyük büyükbabam, tam olarak bunun için yaptırmış: keyif yapmak ve gevşemek için. Bu aile için sarayın cefasından, çilesinden uzak bir yer. Artık sen de aileden birisin."

Alfonso susuyor, herhalde bir cevap bekliyor. Lucrezia ne söyleyeceğini bilemese de başını sallayarak, "Evet," diyebilmeyi beceriyor.

Alfonso örgülü saç yumağını kaldırıp düzleştirerek inceliyor, yüzüne yaklaştırıyor ve ölçmek ister gibi çekiyor. Lucrezia saç köklerinde hafif bir çekilme hissederek eğilmek, ona doğru uzanmak zorunda kalıyor.

"Sarayda..." diyerek soruyu nasıl soracağını bulmaya çalışıyor, "...her şey yolunda mıydı?"

"Ah, evet," diyor Alfonso, gözlerini saçından ayırmadan, "elbette."

"Ben de endişelenmiştim..." Lucrezia cümleyi yarıda bırakıp açıklamasına gerek kalmadan Alfonso'nun onu anlayacağını, içini rahatlatacağını, belki de annesiyle ilgili sorunları onunla paylaşacağını umuyor.

Fakat Alfonso başını yan yatırıp ona bakmakla yetiniyor. "Endişelendin mi? Niye ki?"

"Gittiğin için..." diye söze başlıyor Lucrezia ama Alfonso'nun yüzündeki anlamaya çalışan, mülayim ifadeyi görünce

duraksayarak Emilia'nın annesiyle ilgili yanılmış olabileceğini, onu öyle tek başına bırakmasının bambaşka bir nedeni olabileceğini, bunu sorarak kendini aptal durumuna düşürüyor olabileceğini düşünüyor "...gittin ve beni... ben de..."

Alfonso, Lucrezia hiç konuşmamış gibi gülümsüyor. "Bu sabah..." diyor, düğün için örülen saçını Lucrezia'nın istese bile geriye çekilemeyeceği bir gerginlikte tutmayı sürdürerek, "...çok farklı görünüyorsun."

"Sahi mi?" Lucrezia öyle bir titriyor ki Alfonso'nun bunu göreceğinden, saç tellerinden eline geçen titremeyi hissedeceğinden korkuyor.

Alfonso gözlerini ondan ayırmadan başını sallıyor. "Evet. Dün çok solgundun, bembeyaz küçük bir güvercin gibiydin. Ama şimdi, burada, yanakların al al, çok güzelsin. Melek gibisin. Bu muhteşem saçlarınla. Saçının bu kadar uzun olacağını tahmin etmezdim. Bu odayı sana ayırttığıma çok memnun oldum."

"Teşekkür ederim," diye fısıldarken Lucrezia'nın sesi boğuk çıkıyor.

"Yukarıda da melekler var," diyerek yukarıyı, tavandaki freskleri gösteriyor Alfonso, "aşağıda da melek var." Elini ansızın indirip Lucrezia'nın yanağına koyuyor. Avucunu bastırarak, yüzünü kendine doğru çeviriyor. Lucrezia takırdamasınlar diye dişlerini iyice sıkıyor. Bir erkeğe bu kadar yaklaşmamış hiç: ne rahibe, ne kuzenlerine, ne erkek hizmetkârlardan birine. Tek bir erkeğin ona dokunmasına izin vermemiş. Alfonso'nun –eskrimden kalma terin, sabah yürüyüş yaptığı çayırlarla ormanların– kokusu yüzünü kaplıyor, genzine doluyor. Yanağındaki el sert, boyun eğmez, sıcaklığı kemiklerine geçiyor.

Lucrezia yorganı göğsüne bastırmış, yatakta öylece bekliyor. Üç başlı mızrağından tuzlu sular damlayan Neptün kapının üzerinden hiç kıpırdamadan onlara bakar gibi görünüyor.

"Çok vakit kaybetmeden, bir tablonu yaptırırız," diye mırıldanıyor Alfonso; Lucrezia onun ağzından çıkan sözcükleri minik hava patlamaları halinde yanaklarında hissediyor. "Saray

ressamları bu iş için nasıl da savaşacak. Hepsi de kendi yapmak isteyecek. Tablonun kendisi bile sana hayran kalacak." Gözleri Lucrezia'nın alnında, gözlerinde, çenesinde dolaşıyor. "Bir portre... belki de klasik bir manzara resminin içinde. Hımm." Kendi kendine konuşur gibi göründüğü için, Lucrezia cevap vermiyor.

"Bir süre önce," diye sözüne devam ediyor Alfonso, "bizimkiler babandan senin bir resmini istemişti. Baban da," diyor düşünceli düşünceli, yüzünü hafifçe bir yana, sonra diğer yana çevirerek, "yağlıboya, güzel çerçeveli bir portreni yolladı. Babanın sahip olduğu bir resmin, bir çırağa yaptırılmış kopyasıydı sanırım. Resimdeki figür siyah elbiseli, boynuna inci kolye takmış, elini şöyle kaldırmış bir kızdı. Kasvetli bir arka planı vardı. O resmi biliyor musun?"

Lucrezia bir kez başını sallıyor. O resim hiç sevmediği bir portrenin kopyası. Usta ressam Bronzino'nun yaptığı, onu havada tuttuğu kolu ağrıya ağrıya, beli tutulmuş vaziyette, başını yan bakar durumda tutarak poz verdirdiği için boynu sızlayarak saatlerce oturmak zorunda bırakan orijinali bile kötü. O resimde kendine dair bir şey göremediği gibi, bakmaya da tahammülü yok.

Alfonso gözlerini kısmış, düşüncelerini algılar, bir kâğıttan sözcük sözcük okur gibi onu yakından inceliyor.

"Gördüğümde ne demiştim biliyor musun?"

Lucrezia başını iki yana sallıyor.

"Dedim ki: 'Bu aynı kız olamaz. Ya o günden sonra çok hastalanmış ya da bu berbat bir portre."

Lucrezia küçük bir kahkaha attığına şaşıp elini ağzına örtüyor. "O resimden hep nefret etmişimdir," diye fısıldarken, sonunda bunu dile getirebildiği için muazzam ve beklenmedik bir rahatlama yaşıyor.

Alfonso'nun dudakları hınzırca yukarı kıvrılıyor. "Sahi mi?"

"Orijinalinden bile. Sana yolladıkları kopyadan daha iyi ama çok da değil. Çok solgun ve asık suratlı görünüyorum ama—"

"Ama sen öyle biri değilsin. Baban niçin resmin yeniden yapılmasını istemedi?"

Lucrezia cevaben doğru sözcükleri bulmaya çalışıyor ama vereceği cevap fazla büyük, çok hayati. Babamın umurunda değil, diye cevaplamak istiyor soruyu. Resmin bana benzeyip benzememesi onun için fark etmez. Portrenin orijinali *palazzo*'nun pek uğranmayan bir köşesinde, sevilmeyen, bakılmayan bir şey olarak asılı duruyor. Abileriyle ablalarının, hepsinin de, hem çocukken hem de delikanlılık ve genç kızlık dönemlerinde iki üç portresi yaptırılmış; Lucrezia'ya ise sık sık bir ressamın karşısında oturamayacak kadar hareketli, yerinde duramayan bir kız olduğu söylenmiş ve nişanlanmasının hemen ardından, yakışıksız ve küçük düşürücü bir aceleyle, tek bir portresi yapılmış. Lucrezia bu eski yarayı göğüs kafesinin altındaki bir yere aniden saplanan bir sancı halinde hissediyor.

"Ben olsam, o resmi derhal atölyeye geri yollardım. Annenle baban portrelerin gerçeği yansıtmalarına önem vermez mi?"

"Ah, olur mu hiç," diye patlıyor Lucrezia, "verirler tabii. Ablalarımın çocukken, ayrıca yakın zamanlarda da birkaç portresi yapıldı. Abim Giovanni'nin daha bir yaşındayken portresi yapıldı. Babamın dairesinde görmüş olabilirsin. Bronzino annemin abilerimle birlikte iki kez resmini yaptı, babamsa—"

"Ama senin tek bir resmin var, öyle mi?"

Bu soru Lucrezia'nın tenini delen bir buz parçası gibi ve Alfonso gözbebekleri fevkalade büyük olan gözleriyle bunu görüyor. Lucrezia bundan emin. Alfonso cevabı duymadan önce görüyor; içinde barındırdığı sayısız anlamı kavrıyor.

"Yalnızca bir tane," diye mırıldanıyor Lucrezia.

Alfonso'nun yanıtı Lucrezia'nın yüzünü ellerinin arasına almak oluyor. "Bence bu inanılmaz bir şey," diyor, bir sır verir gibi mırıldanarak, "ve müthiş bir budalalık. Çok yakında, bunu telafi edeceğiz, göreceksin. Usta bir ressam, saray ressamlarımdan en iyisi portreni yapacak. Kusursuz olmadığı takdirde öyle oluncaya kadar tekrar tekrar yapılması için direteceğim."

Bu sözler, babasının adının "budala" sözcüğüyle birlikte anılabilmesi, Alfonso'nun Grandük I. Cosimo'ya böyle demeye cüret edebilmesi, babasının ve yaptıklarının herhangi biri tarafından bu şekilde eleştirilebilmesi, Lucrezia'yı afallatıyor.

"Pekâlâ," demeyi beceriyor.

"Korkuyorsun," diyor Alfonso, tek parmağını Lucrezia'nın elmacıkkemiğinden geçirerek.

"Hayır, ben—"

"Benden."

"Asla."

"Korkuyorsun. Ama korkmana gerek yok. Seni incitmeyeceğim. Söz veriyorum. Bana inanıyor musun?"

"Ben..."

Alfonso ona bir an daha uzun uzun baktıktan sonra diyor ki: "Yatağına şimdi girecek değilim. Anlıyor musun beni? Hayvan değilim. Bir kadını bunu yapmaya hiç zorlamadım ve asla zorlamayacağım. Korkman gereksiz. İkimiz de acele etmeyeceğiz. Şimdilik kalkıyorsun, ben hizmetçini göndertiyorum ve bir şeyler yiyorsun. Tamam mı? Sonra da villayı keşfe çıkar ve görülmesi gerekenleri görürsün."

Bunları söyler söylemez Lucrezia'yı bırakarak kalkıp pencereye gidiyor ve kepenkleri iterek sonuna kadar açıyor.

"Güneşe baksana," diye haykırıyor. "Dünyayı nasıl da aydınlatıyor. Dışarı çıkmamız için bize yalvarır gibi değil mi?"

Alfonso uzun adımlarla kapıya doğru giderken gömleği havayla doluyor ve bir şey unutmuş gibi gerisingeri dönüp tekrar Lucrezia'nın yanına geliyor. Belini bükerek Lucrezia'nın ensesini kavrıyor ve iyice eğilip dudağını dudağına bastırıyor; kısa süreli, güçlü bir basınç. Mührünü bir belgenin üzerine vuran, kâğıda kendi damgasını basan babasını hatırlatıyor Lucrezia'ya.

Lucrezia uçuş uçuş sarı bir elbisenin içinde, yumuşak ayakkabılarla yürüyor. Başındaki açık mavi kepin üzerine, güneş usul

usul, pıt pıt oklar atıyor; evcil bir hayvanın patileri misali başının tepesine, alnına düşen oklar.

Ellerini yanlara açıp avuçlarını bahçe yolunun iki yanında ki çalı çitlere sürtüyor. Güneş -işini esaslı yapan, öyle yorulmak bilmez bir güneş ki bu- ellerini de bulup cildine batıyor, yakıyor.

Lucrezia'nın adımları yavaş ve ölçülü. Attığı her adımla çakıllarda iz bırakarak, kendi ritminde, istediği yöne doğru, istediği kadar yürüyebilir. Onu rahatsız edecek, canını sıkacak, tehlikeye atacak hiç kimse yok. Canının istediği yere gidebilir: Tam olarak aynı sözcüklerle, Alfonso söylemiş bunu. İstediği yere.

İçinde köpürerek kabarcıklar halinde boğazına kadar yükselen bu düşünce, ağzından kahkahayla ciyaklama arası bir ses halinde çıkıyor.

Dört bir yanında uzanıp giden bahçe ona karşı kayıtsız ve meraksız. Lucrezia tek başına. (Yani şu hafif çarpık bacaklı, belinde kavisli bir bıçak taşıyan adamdan başka hiç kimse yok; Alfonso yürüyüş yaptığı zamanlarda bu adamın ona refakat edeceğini, hep biraz uzağında olacağını, ona aldırış etmemesini, bir ihtiyacı olduğunda onu çağırabileceğini, adamın birkaç saniye içinde yanına geleceğini söylemiş.)

Bugünse, şimdilik bahçede gezinirken, kendi işlerine dalmış yükselip alçalan yüzlerce arının hareketiyle dalgalanarak titreşen, sık dikilmiş mor çiçeklerle kaplı bir tarhı geçiyor. Yaseminlerin yıldız gibi taçyapraklarıyla havaya kokularını saldığı kameriyenin altından geçerken eğiliyor. Elbisesinin eteği peşinden sürüklenerek çalı çırpıyı, dökülmüş taçyaprakları yakalıyor. Ekilmiş otları, bir sıra şeftali ağacını, dalgalanan çimleri geçtikten sonra fark etmeden bir tur atıp bahçenin merkezindeki fıskiyeye geldiğini görüyor; damarlı mermerden kat kat yapılmış, ortasında güneşli ve hoş kokulu havaya su püskürten deniz canavarının olduğu o yere.

Ona böyle bir özgürlük, hareket serbestliği tanındığına hâlâ inanamıyor. Odasına getirilen süt ve ballı pastayla kahvaltısını

erkten sonra Emilia tarafından giydirilmiş ve villanın avlusundan geçirilip Alfonso'nun bir masada oturduğu, bazı kâğıtlarla ilgilenerek kepini iki elinde tutan bir adama emirler verdiği uzun bir odaya götürülmüş.

Alfonso onu görür görmez ayağa fırlayıp kâğıtları kenara itmiş, adamı yollayıp koluna girmiş ve onu avludan geçirip buraya, villanın bahçelerine getirip orada ne zaman isterse "canının istediği gibi" dolaşabileceğini söylemiş. Bu bahçenin hanımların boş zamanlarında keyif yapmaları için tasarlandığını söylemiş.

Kolu onun koluna geçmiş, parmakları gömlek kolunun düz kumaşını hissederken, Lucrezia herhangi bir yerde istediği gibi gezinmesine hiç izin verilmediğini, annesiyle babasının inancına göre kızların evleninceye kadar kısıtlı sayıdaki odada sıkı gözetim altında tutulması, sürekli denetlenmesi ve asla yalnız bırakılmaması gerektiğini söylemesi imkânsızmış.

Ama işte, evliliğin böyle bir şey olduğunu düşünmüş Lucrezia. Kolun bir erkeğin kolunda, bir bahçe yolunda yürürken o erkek uzun boylu bedeniyle senin yanında ve o yürüyüş yolunu, şu kameriyeyi hangi mimarın yaptığını, fıskiyenin yapıldığı mermerin nereden çıkarıldığını anlatan sesini dinliyorsun. Tavanlarında meleklerle tanrıların olduğu, duvarlarla çevrili bir villa, dört bir yanda engebeli çayırlarla sık ormanlar ve uzakta, vadiyi boylu boyunca teyellemiş kahverengi ve altın rengi karışımı bir nakış ipliği misali, kıvrılarak akan bir nehir.

Alfonso ilk bahçede ona eşlik edip ikinciye geçinceye kadar, Lucrezia'nın yaptığı her şeyi –yürümesini, konuşmasını, el kol hareketlerini, elini gözlerine siper edişini– çok ilginç bulur gibi ona doğru bakmış. Tam onu üçüncü kapıdan geçirir, en çok orada yürümeyi sevdiğini söylerken, bir şey demeden ansızın yanından ayrılmış, dikkati elinde bir demet kâğıtla bir sıra badem ağacının ardından çıkan birinin belli belirsiz öksürüklerine çekilmiş.

Lucrezia tereddüt içinde bir an öylece kalakalmış, kolları yanlarına düşmüş, beklese mi, yanına mı gitse, yoksa geride mi

dursa, ne yapacağını bilememiş; en münasibi hangisi olurmuş acaba? Fakat Alfonso eliyle devam etmesini işaret edip adamla konuşmak için yürümeye devam edince, daha fazla düşünmesine gerek kalmamış. Lucrezia yürümeye devam ederken, bir iki dakikalığına da olsa yalnız kalmanın keyfini çıkarmış gizlice. Bahçe yolundaki köpük köpük badem çiçeklerinin altında hızlı adımlarla ilerleyerek dar yollardan oluşan simetrik bir yapıya, üçüncü bahçeye geçmiş ve bu kez tek elini yolun iki yanındaki alçak çalı çitten geçirmeye başlamış.

Mumla kaplıymış hissini veren dökülmeyen yaprakların, avucundaki çizgilere serin serin batışı. Yoldaki her bağlantı noktasında, sağ, sol ve düz devam et seçenekleri. Farklı farklı çiçeklerin birbiriyle çarpışan kokuları. Uzaktaki bir ufuktan diğerine kadar uzanan masmavi, muazzam gökyüzü. Lucrezia hayatında hiç böyle gökyüzü görmemiş; Floransa'daki damların ve pencerelerin üzerinde, gökyüzü hep dumanla ya da pusla kaplı, ancak bölük pörçük görülebiliyor.

Lucrezia yüzünü villaya dönüp binanın kırmızımsı alçak yan cephesini, bir sıra ağacı ve başını eğmiş kâğıtları tutan adamla konuşan Alfonso'yu görüyor. Alfonso: Siyah çorap pantolon ve beyaz gömlek giymiş, başı açık, uzun boylu bir figür; adam ondan daha kısa, gri gömlekli, aslan rengi saçlarının üstüne taktığı şapkayı geriye çekmiş.

Lucrezia onları, ağaçların sık yaprakları önünde yarattıkları şekilleri izlerken, şapkalı adamın hizmetkâr olmadığını anlıyor. Lucrezia'nın bütün hayatı insanları belli bir mesafeden gözlemleyerek geçmiş; ya doğuştan sahip olduğu ya da yaşadığı süre boyunca geliştirdiği bir yetenek bu. Bir duruşun, giyim şeklinin, jestlerin, başın duruş şeklinin, yüz ifadesinin şifresini tek bakışta çözebiliyor; bir odaya girdiği anda, içeridekilerden kimin en fazla güce sahip olduğunu ve bunun ne türden bir güç olduğunu, kimlerin kimlerle rakip, kimlerle müttefik olduğunu, kimin sır saklıyor olabileceğini görebiliyor.

Villanın bahçesindeki çiçeklerle meyve ağaçlarının arasında gezinirken, artık kocası olan adama ve yanındaki, Alfonso'nun dikkatini çeken adama kaçamak bakışlar atıyor. Adamın giysileri bir hizmetkârın giyeceği türden değil –dökümlü kumaşı ve bileklerinden sarkan süslemeli manşetleriyle, çok iyi dikilmiş bir gömlek; şapkasında parıl parıl sivri uçlu *ciondoli* süsler var– ve dimdik duran Alfonso'nun yanında gayet rahat görünüyor. Ağırlığını tek ayağına verip Alfonso'ya doğru eğilmiş. Lucrezia ikisinin arasında bir teklifsizlik ya da yakınlık olduğunu görebiliyor. Kâğıtların içeriğini birlikte gözden geçirirlerken, adamın dirseği bir an Alfonso'nunkine değdiğinde Alfonso irkilmiyor.

Lucrezia büyülenmişçesine onları izliyor. Bu adam Alfonso'nun söz ettiği, birlikte eskrim yaptığı arkadaşı olabilir mi? Belki de şehirden gelen bir kardeşi ya da kuzenidir? Alfonso'nun tek erkek kardeşinin Roma'da yaşayan dindar bir adam, bir kardinal olduğunu duyduğundan emin.

Adam şimdi konuşarak önce bir elini, sonra diğerini ters çevirip bir şey için Alfonso'ya yakarır gibi avuçlarını bitiştiriyor. Alfonso'nun, başını öne düşürmüş, düşündüğünü görüyor Lucrezia. Konunun yine annesiyle mi ilgili olduğunu yoksa sarayda başka bir sorun mu çıktığını merak ediyor. Babası ona Alfonso'nun dük olarak geçireceği ilk yılın zor olabileceğini söylemiş: Sarayın hem içinden hem de dışmdan, onu genç bir hükümdar olarak sınamak ya da ona meydan okumak isteyecek çok kişinin çıkacağını söylemiş. Senin Alfonso, demiş Cosimo, ihtilafa müsamaha edilmeyeceğini göstermek zorunda kalacak; Ferrara'yı yönetme görevine layık olduğunu herkese kanıtlaması gerekecek. Güç ve cesaret gösterisi yapmak zorunda kalabilir: Bu işler böyledir.

Çalı çitin orada, Alfonso kararlı bir baş hareketiyle bir şeyler söyleyerek öbür adamın omzunu sıktıktan sonra dönüp ona doğru yürümeye başlıyor ve bir yoldan gidip önce sağa, sonra sola dönerek labirentimsi bahçe yollarında ilerliyor.

Öbür adam yeşilliğin içine karışıp sanki hiç görünmemiş gibi gözden kayboluyor.

Alfonso yanına geldiğinde, şimdilik onu yalnız bırakmak, ofisine dönmek zorunda olduğunu ama Lucrezia'nın bahçede istediği kadar kalabileceğini söylüyor.

"Üzgünüm," diye bitiriyor sözünü, kısa bir tebessümle. "Seninle bu gece görüşeceğiz."

Lucrezia'nın zihni kendi içine kapanır gibi oluyor; bahçe, arılar, çiçekler yok oluyor ve bir tek fresklerin altındaki yatağı, dağılmış çarşafı görebiliyor.

"Tabii," diyerek duraksıyor. Bu gece, diye düşünüyor, bu gece.

"Senin için sorun olmaz mı?" Alfonso insanın içine işleyen koyu renk gözleriyle ona bakıyor.

"Olmaz tabii. Lütfen beni merak etme. Burada çok mutluyum."

Alfonso, "Güneşte fazla kalma," diye öğütleyerek Lucrezia'nın elini dudağına götürüyor. "Zannettiğinden daha güçlü olabilir."

"O adam kimdi?" diye soruyor Lucrezia çabucak.

"Hangi adam?"

Alfonso'nun bıraktığı el, aralarındaki boşluğa düşüyor.

"Mektubu getiren."

"Haa." Alfonso adamı aranır gibi büyük çalı çite dönüyor. "Gitti mi? Leonello'ydu o."

"Senin... arkadaşın mı?"

"Çok iyi arkadaşım. Çocukluğumdan beri. Birlikte büyüdük. Babam onu da bizimle birlikte eğitti. Kardeşim, kuzenim gibidir. Uzun zamandır devlet işlerinde bana yardımcı oluyor ve bilhassa—" Alfonso sözünü yarıda kesip elini gözlerine siper ediyor. "Nereye gitti bu? Beklemesini söylemiştim."

Uzun adımlarla yolun sonuna doğru gidiyor. "Leonello!" diye seslenip köpeklerini çağıran avcılar gibi keskin bir ıslık çalıyor. "Leo?"

Epey uzaktan, yeşilliklerin boğduğu bir yanıt geliyor: "Ne var?"

"Ne cehennemdesin? Geri gel!"

Çalı çitten bir hışırtı, pat diye bir ses, ardından teklifsiz bir ses geliyor: "Tamam."

"Gelip yeni eşimle tanışman lazım. Sende hiç terbiye yok mu?"

Omzu önde, kâğıtlar elinde, dalların arasından beliriyor adam. Bahçede ilerliyor ama Alfonso'nun aksine yollardan geçerek değil; çiçekler yokmuş gibi tarhların üzerinden yürüyerek, alçak çalı çitlerin üstünden aşarak, çiçeklere basıp arılarla taçyapraklarını geçtiği yerlere saçarak geliyor. Lucrezia yaklaşan adamı izlerken, onun kimseyi beklemeyecek, yoluna hiçbir şeyin çıkmasına izin vermeyecek türden bir erkek olduğunu düşünüyor.

Adam birkaç adım kala duruyor.

"Leonello, sana eşimi ve yol arkadaşımı, yeni Ferrara Düşesi'ni takdim etmeme izin ver. Lucrezia, bu da arkadaşım ve kuzenim, Leonello Baldassare."

Leonello yere kadar eğilerek, göstermesi gereken nezaketi abartıp durumu hicvedercesine –sanki– biraz fazla derin bir reverans yapıyor. Lucrezia bunu kaçırmıyor. Gözlerini ona dikiyor: belirgin elmacıkkemikleri, ela gözler, biraz ince bir ağız, belki de rengi yazın açılan saçlar. Geniş omuzlu ve dar kalçalı, biçimli bir vücudu var adamın; Lucrezia onu flöreyi ustaca kullanırken, kılıcın küt ucunu havada savururken hayal edebiliyor.

"Hanımım," diyor Leonello sözcüğü sündürerek, "mütevazı hizmetkârınızım."

"Sizinle tanıştığıma çok memnun oldum. Kocamın bütün dostları benim de dostum olur umarım."

Leonello bu sözleri düşünür gibi onu inceliyor. Lucrezia adamın isminin ona cuk oturduğunu düşünüyor. Leonello'nun yüzünü çevreleyen kızılımsı kahverengi bir yelesi var ve pürüzsüz cildi altın gibi parlıyor. Çok geçmeden başını öne eğerek

hiç gülümsemeden bu konuda mutabık olduklarını gösteriyor. Lucrezia onun tanıdığı diğer *consiglieri ducali*'ye benzemediğini düşünüyor; Vitelli'nin bilgili ve kendine hâkim tavrından, insana güven veren ve saygılı koruyuculuğundan onda eser yok; bu adamda insanı tedirgin eden bir coşku hali var: Lucrezia'nın yalnız kalmak isteyeceği biri değil.

"Ne güzel, değil mi?" diyerek Lucrezia'nın çenesini sıkıyor Alfonso. "Böyle bir ten, böylesine berrak gözler görmüş müydün hiç? Saçlarından söz etmiyorum bile."

Lucrezia o ela gözleri bir kez daha üzerinde hissediyor ama bu kez karşılık vermiyor. Onun yerine kocasına bakıyor.

"Hakikaten öyle," diyor gizemli Leonello. "Düşes hazretleri mükemmel bir kadınlık timsali." Rulo yapılmış kâğıtları çenesine vuruyor. "Biz de öyle ummuştuk, değil mi? Tam da söylediğin gibi, o portre kendisine hiç benzemiyormuş."

"Hah, fakat ben derhal yeni bir portre sipariş edeceğim," diye atılıyor Alfonso. "Mecazi ya da dinî bir tema üstüne. Hatta şimdi ona bakınca, aynen göründüğü gibi, profilden dörtte üçlük bir portre olabilir diyorum. Bir evlilik portresi. Ne dersin?"

İki erkek geriye doğru gidip başlarını yan yatırarak onu incelerken, kocasının yüz ifadesi düşünceli, Leonello'nunki ölçüp biçen, sır vermeyen bir ifade.

Lucrezia şaşkınlığa yakın bir hisle Leonello'nun ondan hoşlanmadığını fark ederek bunun nedenini merak ediyor. Leonello onu tanımıyor ki; henüz tanıştılar. Lucrezia'da, böyle ani bir düşmanlığa yol açacak ne görmüş olabilir? Bu adamın gözünde ne yapmış ya da neden yoksun olabilir ki?

"Gitmeliyiz," diye mırıldanıyor Leonello, Alfonso'ya. İçeriklerini hatırlatmak ister gibi kâğıtları kaldırıyor.

"Evet."

Alfonso aceleyle bir kez daha Lucrezia'nın elini öptükten sonra dönüyor ve Leonello'yla birlikte, topuklarıyla çakıltaşlarını eze eze hızla uzaklaşıyorlar. Lucrezia bahçenin, üzerlerini

post gibi kaplayan arıların altında dalgalanan çiçeklerin ortasında, gümüş rengi anlaşılmaz lisanıyla kendini ifade etmeyi sürdüren fıskiyenin yanında bir başına kalıyor.

Lucrezia'nın yatağa yatmasıyla birlikte başlıyor. Yaptığı gayet sıradan bir şey ama Alfonso tek elinde bir kitap, ötekinde mumla dikkatli adımlar atarak odada yürürken, Lucrezia öylece yatıp parmaklarını geceliğinin uzun yenlerine geçirmemek için kendini zor tutuyor. Alfonso havanın her an dönebileceğiyle, rüzgâr çıkmaya başladığı için o gece kepenkleri sıkıca kapamaları gerektiğiyle ilgili bir şeyler söylüyor.

Vakit geç, çok geç; akşam yemeğinde ızgara kırmızı hindibayla birlikte tavşan yahni ikram edilmiş; Lucrezia cildine ebegümeci yağı sürmüş; biberiye ve lavanta kokan yorgana sarınmış.

Neler olacağını biliyor. Bildiğini sanıyor. Birileri anlatmış. İşin mekaniğini kavradığını, yeterince net bir fikre sahip olduğunu düşünüyor. Hem düşünceli hem de kibar, üstelik göze hitap eden bir erkekle eşleştirildiği için şanslı olduğunu söyleyip duruyor kendine. Alfonso ona asla zarar vermeyeceğine söz vermedi mi? Her kız bu kadar şanslı değil. Ayrıca bunu becerecek kadar güçlü, dayanıklı bir kız olduğunu da biliyor. Gözü kolay kolay korkutulamayan, acı, sıkıntı ve korku eşiği yüksek bir kız. Bunun da üstesinden gelebilir. Yapabilir. Biraz dişini sıkacak ve olup bitecek işte. Bu iş olmalı, dayanmak zorunda, yapabilir.

Fakat bu beklediği bir şey değil: Alfonso'nun yatağa kadar gelip kat kat giysilerini üstünden çıkararak onu dehşete düşürmesi, sonra da çırılçıplak karşısında durarak gülümsemesi. Lucrezia gülmemek içi kendini zor tutuyor. Ağlamamak için kendini zor tutuyor. Bakmak istemiyor ama yine de bakıyor, bakamıyor. Alfonso'nun yatağa girmesi, sonra yanına yaklaşması, iyice yaklaşması, beklediği bir şey değil. Konuşması, sohbet etmesi, ona seyahatiyle, yemeklerle, şu ya da bu freski

nasıl bulduğuyla, en çok hangisini beğendiğiyle, en çok hangi müziği sevdiğiyle, lavta mı yoksa viyola mı, hangi müzik enstrümanının kulağına daha hoş geldiğiyle, madrigalleri sevip sevmediğiyle ilgili sorular sorması, Floransa'nın madrigalleriyle meşhur olduğunu işittiğini söylemesi, beklediği bir şey değil. Böyle sıradan şeylerden söz eder, kabul salonlarında ya da akşam yemeklerinde söylenebilecek şeyler söylerken, Alfonso'nun parmakları sabırlı ama kıpır kıpır, Lucrezia hakkında bilgi alır gibi saçının tellerine dokunuyor, hafifçe yüzüne sürtünüyor. Bunların hiçbiri beklediği şeyler değil.

Palazzo'da köpekler ve kediler varmış. Lucrezia çoğu zaman yan tarafa bakan, orada değilmiş gibi dalgın görünen erkekleri, uysal bir yüz ifadesiyle altta duran dişileri iş üstündeyken izlemiş. Sofia da elinden geldiğince anlatmış ona. Lucrezia'nın geceliğini, göbek deliğine yakın bir yeri işaret edip başparmağını yumruğunun içine sokup çıkararak göstermeye çalışmış. Lucrezia'ya balmumu ve sicimle tapalanmış küçük bir şişenin içinde verdiği merhemi, Alfonso yatağa girmeden önce, ilk birkaç hafta boyunca kullanmasını söylemiş. Annesi avuçlarını dua eder gibi birleştirip "Tanrı'nın iradesi", "kadınlık görevi" ve "evliliğin bir parçası" gibi yuvarlak laflar etmiş. Yani olacaklara dair bir fikri var.

Alfonso'nun sakinliği, gerçekçiliği, hedefe odaklı yaklaşımı ve hiç acele etmeyişi onu şaşırtıyor.

Alfonso, "Rahat ol," diyerek avucunu yanağına koyarken, yatağın aşağı tarafında bacağını ayaklarının arasına kaydırdığını hissedebiliyor Lucrezia. "Korkma."

"Korkmuyorum," diye fısıldıyor.

Alfonso başparmağının iç kısmıyla Lucrezia'nın kaşını düzeltiyor. "Acıtmayacağım," diyor, "söz veriyorum."

"Teşekkür ederim."

"Bana inanıyor musun?"

"Evet."

"Güveniyor musun?"

"Güveniyorum."

Lucrezia ona inanmak zorunda. Başka şansı var mı? Aileden kilometrelerce ve günlerce uzakta. Orada ondan başka hiç kimsesi yok.

"Bana güveniyor musun?" diyor Alfonso bir kez daha, Lucrezia'nın elini tutup avucunu kendi göğsüne bastırarak.

Lucrezia henüz ona dokunmuş, Alfonso soyunuk haldeyken onun teniyle tanışmış değil. Dokunduğu şeyin demir gibi sert oluşu, o kaslar ve sıcaklık, o kemikler, kalp atışlarının hayvani ritmi onu ürkütüyor.

"Elbette," diyor ve Alfonso gülümseyince iyi bir cevap verdiğini anlıyor. Alfonso avucunu kendi göğsüne bastırıyor ve ardından, Lucrezia'ya bir şok yaşatarak, öbür elini Lucrezia'nın vücudundaki aynı yere, geceliğinin yakasına, altında göğüslerinin arasındaki oyuğun olduğu yere koyuyor. Lucrezia irkiliyor –elinde değil– ve Alfonso bunu gördüğü halde elini çekmiyor. Yüzünden anlayış dolu bir ifade gelip geçiyor sanki. Lucrezia öyle zannediyor; öyle olduğunu umuyor. Kocası olarak vücudunun her yerine gönlünce dokunabilmek onun hakkı, Lucrezia bunu biliyor, Sofia da bu konuda onu uyarmış ama yine de şoke edici bir şey. Fakat Lucrezia'nın zorlandığını görmesi ve bunu anlaması güven verici. Acıtmayacağını söyledi, değil mi? Korkacak bir şey yok.

Alfonso, Lucrezia'nın elini göğsünden çekip kendi omzuna, kendi elini de onun omzuna koyuyor, avucu oradaki yuvarlak kemiğin üzerinde kıvrılıyor. Ardından gülümseyerek Lucrezia'nın elini kendi boğazına, yanağına, kaburgalarının üstüne, beline götürürken, öbür eli de Lucrezia'nın vücudundaki aynı yerlerde dolaşıyor. Eli Lucrezia'nın geceliğini görünmez bir damgayla ya da mürekkeple işaretliyormuş gibi, dokunduğu yerler hem yanıyor hem de buz kesiyor sanki. Bu sırada Lucrezia'nın eliyse, Alfonso'nun rehberliğinde onun farklı farklı dokularını öğreniyor: kirli sakalının pütür pütür sertliğini, dudaklarındaki çizgileri, çıplak omzunun satenimsi kayganlığını,

göğsündeki sarmal kılları. İlginç geliyor ve oyun oynar gi- tekrar tekrar başa dönmek onu biraz sakinleştiriyor. Göğüs, omuz, boğaz, yanak, bel ve sonra tekrardan göğüs. Bu aşama- da hâlâ konuşuyor, Alfonso'nun üç av köpeğinden, köpekler- farklı mizaçlarından, Lucrezia'nın en sevdiği yiyecekten v- ediyorlar ve her şey biraz garip, evet, ama sakinler. Lucrezia bu aynı yerlere dokunma oyunuyla durulduğunu hissediyor; yapabilir, bunun da üstesinden gelebilir. Belki de, diye düşünüyor, bu gece daha ileri gidilmez; niyeti yalnızca bu oyunu oynamaktır belki.

Derken, birbirlerinin beline karşılıklı bir kez daha dokunduktan sonra Alfonso'nun tuttuğu eli tekrar kendi göğsüne değil aşağıya, daha da, daha da aşağıya, Lucrezia'nın hiç görmediği, neredeyse aklına bile getirmediği o yere götürmesine hazır değil, hiç hazır değil.

Babasının *palazzo*'sunda, dört bir yanda çıplak erkeklerin, tanrıların, meleklerin heykelleri var: Yani orada ne olduğu, bilmediği bir şey değil. Lucrezia abileri ve erkek kardeşleriyle birlikte büyümüş tabii. Çocukken suyla dolu küvetlerin içinde, dadılar yıkarken görmüş onları. Erkeklerin orasında ne olduğunu, o kese gibi şeyi, beraberindeki o savunmasız, komik görünümlü, dünyaya yüzünü göstermeye korkan bir yaratık gibi kendi kılıfının içine kıvrılıp gizlenen o uzantıyı biliyor. Ablası Isabella ona erkeklerin oralarının farklı farklı boyutlarda olduğunu ima ettiğinde, Lucrezia ona yalnızca kocası Paolo'yu çıplak görmüş olması gerektiği halde bunu nereden bildiğini sormuş, Isabella bunun üstüne her nedense kahkahayı patlatmış ve Lucrezia'ya şaplak atıp bacağını bayağı bir acıtmış.

Bu da Lucrezia'nın beklediği bir şey değil. O şeye eliyle dokunmak zorunda kalacağını hiç düşünmemiş. Parmaklarının –sayfa çevirmeye, kurdele bağlamaya, iğneyle dikiş dikmeye, ekmeği bölmeye, bardak tutmaya, bir şeyler yazıp resimler çizmeye yarayan o parmakların– biri tarafından tutulup o şeyi iyice tanıması için, saygılı bir tavırla da olsa sıkıca, etrafında

kavrulmaya zorlanacağı aklına bile gelmemiş. Vücuttaki o organın nasıl bir değişim geçirdiğini, şekil değiştirdiğini, bambaşka bir şeye dönüşebildiğini bilmiyor. Bu değişimin erkeğin tüm benliğine yayıldığını, onu vücudundaki o organın kölesi bambaşka birine dönüştürdüğünü, o andan itibaren her şeyin farklı ve acelesi, gerilim yüklü olabildiğini de.

Daha çok fısıldayarak konuşuyorlar artık. En sevilen freskler dair sorular yok. Alfonso, normalinden daha hırıltılı bir sesle, geceliğini çıkarmak için izin istiyor ve Lucrezia olur dediğinde –başka ne diyebilir ki– büyülenmiş bir yaratık gibi hemen işe girişiyor, elleri Lucrezia'nın yarıklarında kaybettiği bir şeyi ararcasına, ısrarcı, kararlı, yırtıcı hayvanlar gibi orasını burasını didiklemeye başlıyor.

Lucrezia erkeğin altında kalacağından, Alfonso'nun vücudunun kıllarıyla kaplanıp yatağa çivileneceğinden habersiz. Bacaklarını ağustosböceği gibi, hiç de zarif olmayan bir şekilde kaldırıp bükmesi gerekeceğinden ya da omurgasıyla leğenkemiğinin onun ağırlığı altında kütürdeyeceğinden habersiz.

Alfonso o yeni, hırıltılı sesiyle fısıldayarak yine onu incitmeyeceğini, korkmamasını, acıtmayacağını, öyle bir şey olmayacağını söylüyor.

Ama yine de acıtıyor.

Ürkütücü ve kendine özgülüğüyle şaşırtan bir acı bu. Lucrezia'nın en mahrem yerine, o âna dek yalnızca belli belirsiz hissettiği yere doğru kızgın bir tünel açıyor. Böyle bir rahatsızlık hissetmemiş hiç: yakıcı, istilacı, istenmeyen, aşırı. Lucrezia yüzünün acıyla buruştuğunun, ağzından minik bir çığlık kaçtığının farkında.

Alfonso'nun bunu duyduğundan emin. Alfonso tek avucunu Lucrezia'nın başına yastık yapıyor. Lucrezia bunu özür dilemek için yaptığını, artık mutlaka duracağını zannediyor. Acıtmayacağına söz vermişti çünkü; acıtmışsa da istemeden yapmış olmalı. Yapmak istediğini yaptı artık. Evlilik sözleşmesinin kendine düşen kısmını tamamladı, Lucrezia da öyle. Alfonso

ona değer veriyor, belki de seviyor ve acı çekmesini istemez. Bu iş artık bitebilir, yapmak için geldiği şeyi yaptı, Lucrezia da görevini yerine getirdi, Alfonso onu rahat bırakabilir.

Fakat ne gariptir ki Alfonso durmuyor. Üstünden çekilmiyor. Acıyan yerde kalıp o acının üstüne daha da fazla acı veriyor. Bir şey olmadığını, kıpırdamadan durmasını, her şeyin yolunda olduğunu, Lucrezia'nın iyi olduğunu, iyi olduğunu söylüyor. Ama bunu nasıl söyleyebilir, nasıl böyle düşünebilir ki? İyi değilim, diye tıslamak istiyor Lucrezia, acıyor, acıtıyorsun, sözünü tutmuyorsun.

Olacakları bildiğini sanmış. Kendini buna hazırladığını zannetmiş; ama hazır değilmiş, hiç hazır değilmiş meğer. Isabella ilk başta acıyacağını ama hemen geçeceğini, sonra da zevk almaya başlayacağını söylemiş. Bu sözler zihninde ileri geri savruluyor. Bundan başka bir şey düşünemiyor.

Lucrezia tüm benliğiyle, bedeniyle, varlığıyla, kitabın içine konmuş bir kâğıt gibi yatakla bir başka insanın arasına sıkışmış durumda: Hayretin, şokun ötesinde bir şey bu.

O sıcaklık, o hummalı faaliyet, o sesler korkunç –Lucrezia'nın belli belirsiz beklentisi ilahi ya da manevi türden bir birleşme, varlıkların usulca, sessizce bir olmasıyken– sürekli tekrarlanan ritmi, dövüşe benzeyen hareketleri, istilacılığı, Alfonso'nun yüzünün aldığı hal, iblislerin eline geçmiş gibi soluması, nasıl da hiddete benziyor.

Aslında biliyordu. Bundan emin. Hem biliyor hem de bilmiyordu. Erkeklik organını ürkek ya da korkak, yerini bulamamış bir şey gibi gördüğü günler öyle uzak ki babasının Jüpiter tablosunun karşısında durup kıllardan yapılmış bir kuş yuvasından başını çıkaran o tüp şeklindeki garip et parçasını gizli gizli inceleyen kız bambaşka biriymiş gibi geliyor şimdi.

Lucrezia kalp atışlarını sayıyor. Yirmiye, ardından kırka kadar. Altmıştan sonra ipin ucu kaçıyor. Bu şey ne kadar sürecek? Bilmek imkânsız. Neden Sofia'ya ya da annesine, hatta Isabella'ya sormadı ki?

O ağırlık -Alfonso'nun ağırlığı- yeterince nefes alabilmesini engelliyor.

Dışarıda esmeye başlayan rüzgârın sesini duyabiliyor. Bir varlığı, kişiliği var bu rüzgârın. Kepenkleri yokluyor, ince parmaklarını çıtaların arasından geçirip sürgüleri takırdatıyor. Dudaklarını büzüp bacadan aşağı üflüyor, isleri şöminenin önündeki halıya saçıyor. Israrcı parmaklarıyla söküp alacakmış gibi, başının üstündeki dama sürtünüyor.

Lucrezia ellerini nereye koyacağını bilemiyor. Yüzündeki, ağzındaki saçları çekmek istiyor ama Alfonso ondan çok daha iri, öyle kocaman ki, kaslı kollarının ikisiyle birden onu iki yandan yatağa bastırdığı için Lucrezia kıpırdayamıyor ve o kollar aynı zamanda saç tellerini de yatakta tutuyor. Lucrezia'nın havada sallanıp duran avuçlarından biri Alfonso'nun bir yerine, sırtına, belki de kalçasına değiverince, o sıcak ve ıslak eti, o gerginliği hissetmek öyle korkunç geliyor ki elini hemen geri çekiyor. Bu durumda kollarını yana düşürmenin, yanlara açıp bu işin dışında bırakmanın daha iyi olacağına karar veriyor.

Yemek salonunda, bütün bunlar olmadan önce, tavşan yahni sofradan kaldırılırken, Alfonso o halini görmek için saçının bağlarını açmasını istemiş. O da açmış. Lucrezia masada oturup başının bir yanındaki düğün örgülerini açarken, bu iş için çağrılan Emilia da öteki taraftaki örgüleri açmış. Öncesinde, bütün bunlardan önce, yemeklerini bitirmek üzerelerken. Alfonso, tek elinde bir soyma bıçağı, masanın üstündeki kâseden bir şeftali alıp onları izlemiş. Şeftalilerin orada, o topraklarda yetiştiğini, onun için toplamalarını emrettiğini, vadinin çok güzel ve doğurgan bir düzlük olduğunu, toprağının tarım için mükemmel olduğunu söyleyerek meyveyi tatması için ısrar etmiş. Lucrezia "doğurgan" sözünü duyduğunda, belki de öyle yapması gerektiğini bildiğinden, gözlerini kaçırmış; tekrar ona baktığında, turuncu-pembe renkli bir dilim soyulmuş şeftaliyi hiç de kaba olmayan bir tavırla ona uzatan Alfonso'nun yüzünde bir tebessüm varmış. Haydi, demiş Alfonso, tadına

baksana. Gayet doğal bir şey yapar gibi, elini uzatıp şeftaliyi Lucrezia'nın ağzına vermiş; onun elinden yemekten başka çaresi kalmayan Lucrezia da ağzını açmak zorunda kalmış. Ağzı bir anda meyvenin tadıyla kaplanmış, bir dilim şeftali boğazından aşağı süzülürken bir an nefessiz kalacağını sanmış. Şaşırtıcı, yosun gibi yumuşacık, hafif ekşimtırak, nektar kadar tatlı bir şey. Ee, diye mırıldanmış Alfonso, dirseklerini masaya dayayıp ona doğru uzanmış, Lucrezia'yı izlerken, nasıl buldun? Tadı, demiş Lucrezia, güneş gibi. Güneş ışığını yemek gibi. İyi bir yanıt vermiş olmalı ki Alfonso gülerek cümleyi tekrar etmiş. Lucrezia'nın açılan saçlarında hâlâ düğün örgülerinin izi varmış, sırtından başak gibi dalga dalga dökülüyormuş saçlar.

Yatak: eskiden yatıp uyuduğu ya da uyumadan kardeşlerinin nefes seslerini, geceleyin *palazzo*'da çıkan sesleri dinlediği yer. Şimdiyse başka biri yorganı üstünden çekip oraya girebilecek ve... ona bunu yapabilecek.

Rüzgâr penceredeki bir aralıktan içeri sızıyor. Lucrezia'nın yanağında hissettiği o serin, fısıltılı dokunuş bir davet ya da teklif gibi.

Lucrezia başını yana çevirdiğinde daha kolay nefes alabildiğini, aralarındaki küçük boşlukta birikmemiş, tekrar tekrar solunup paylaşılmamış temiz havayı içine çekebildiğini fark ediyor.

Bu nefesle birlikte, kumaşın çözgüsüyle atkısının ikiye ayrılmasına benzer bir his geliyor ve Lucrezia'nın bir yanı, belki de en iyi yanı, rüzgârın çağrısına uyuyor. Bedenleri orada kendi hallerine bırakarak kalkıp uzaklaşıyor. Yatakla arasına mesafe koymanın verdiği o rahatlama hissi. Benliği, uzaklaşan yanı biçimsiz, bir şekli yok. Ahşap zeminde ses çıkarmayan ayaklarıyla yürürken, aynı zamanda tavana yakın bir yerde süzülüyor. Bu bedensiz Lucrezia kirişlere, melek resimlerine teğet geçiyor; tek elini gökkuşağının hatlarından geçiriyor. Muazzam, görkemli bir şey; ufacık ve belirsiz.

Yatakta yatan, biri ötekinin altında kalan iki kişi şimdi çok uzaklarda. Gölgede ve karanlıkta. Orada görülecek bir şey yok. Orada olan şeyin artık bir önemi yok.

Lucrezia duvarlardan geçiyor, çözünüp dağılarak alçı sıvaya, kirişlerle, dikmelerle, dallarla, kerpiçle bütünleşip öteki tarafta yine cisimlenerek uçmayı sürdürüyor.

Şimdi burada, villanın duvarları dışında, gecenin vadiyi çivit mavisi cesur darbelerle kendi rengine boyadığı yerde; rüzgâr bu gölgeli ve gizemli manzarayı canlandırarak ağaçları hareket geçiriyor, gece kuşlarını mavi-siyah havanın içine savuruyor, gök kubbenin sır vermeyen yüzüne kızgın benekler katıyor. Kiremit çatının üstünde, su yollarının ve olukların üzerinde sürülürken canlı rüzgârın ona yardımcı olduğunu, adımlarına destek olan yosunları hissediyor ama aynı zamanda aşağıda, ağaçların rüzgâra karşı açtığı dalların oraya buraya savrulduğu yerde. Küçük, keskin taşlar çıplak ayaklarına batıyor. Orman, biçimli çalı çitlerin, budanmış meyve ağaçlarının ötesindeki karanlık bir şekil. Sinmiş, bekliyor.

Lucrezia tetikte. Lucrezia kendisi. Lucrezia kendi ritmini seçip düşürebilir de, artırabilir de. Bahçelerde son sürat koşabilir; çitlerle yolların üzerinden aşarken vücudu renk renk bir çizgi, göğüs kafesi güm güm atan kalbini içinde tutan bir kap. Ormana ulaştığındaysa, ağaçlar üzerine kapanacak, içerideki bütün hayvanlarla kuşlar gaklayıp çığlıklar atarak sorularını göğe yollayacak ve o da onlarla birlikte bekleyerek ipeksi teninin karmaşıklığına iyi geldiğini, bağışlandığını hissettiren soğuk sabahın ilk ışıklarını seyredecek.

Maria'nın bir koridorda elinden çekiştirdiği, ona acele ettirdiği, kendini ondan kurtaramadığı çünkü her nedense Maria'yla aynı giysinin, sert ve ağır bir elbisenin içinde olduğu, adımlarını hiç yavaşlamayan ablasına uydurmak zorunda kaldığı, elbisenin eteğine basıp düşmekten korktuğu bir rüyadan derin bir

nefesle, irkilerek uyanıyor Lucrezia. Tam düşecekken, rüyadaki Lucrezia'nın rüyadaki ayakları Maria'nın ayaklarına takıldığı için devrilerek başını tam yere çarpmak üzereyken, birden sarsılarak uykudan bilinç haline geçiyor.

Yüksek tavanlı, beyaz duvarlarında kararsız sarı benekle-rin parladığı yabancı bir odada, bir yatağın en kenarında yan yatarken buluyor kendini. Maria yok, birlikte giydikleri elbise yok. Saçları sıvı gibi yastıkların ve yatağın üzerine saçılmış; yaldızlı düzensiz dereler halinde yere kadar akmış; parmakla-rına dolanıp ağzının üzerini kaplamış. Nedir bu? Bir şey olmuş herhalde. Saçlarını gece boyunca evcil bir hayvan ya da yar-dımcı bir varlık gibi uslu uslu yanında yatan uzun bir halat misali örmeden yatmaz ki hiç.

Arkasından öyle rahatsız edici ve alışılmadık bir ses geliyor ki Lucrezia'nın saç telleri diken diken oluyor. Birinin nefes alıp verişi. Başka bir göğsün inip kalkışı. Düzenli, derin nefesler; uyuyan birinin sesi.

Düşünceleri, önce ellerinin yakından görüntüsüne, avuç iç-lerindeki alüvyon misali kırışıklık ve çizgilere, sonra onu içe-riden adeta bir halata bağlıymışçasına aşağı çeken acıya, açık kalmış saçlarına, yatağın o tarafına ve yerdeki halıya, altın ren-gi huzmeler içinde dönen toz zerreciklerine, o acıya, arkasın-dan gelen nefes seslerine, acıya, yakından baktığı ellerine pire gibi sıçrayıp duruyor.

Başını hafifçe, çok hafifçe kaldırıyor; arkasındaki kişiyi uyandırmak istemediği için çarşafı bile hışırdatmadan, azar azar hareket etmeye özen gösteriyor.

İşte o. Onu görmek tam bir şok. Saçları yastığın üzerindeki siyah tüyler gibi, yüzü ifadesiz, gördüğü rüyalar onu sakinleş-tirerek alıp götürmüş sanki, çenesinde ve yanaklarında beliren sakallar dağ yamacındaki minyatür bir ormana benziyor.

Lucrezia bir resim taslağı yapmayı düşünürcesine onu izli-yor: *Uyuyan Adam, Hükümdarın İstirahati*. Uyanıkken, ona uzun uzun bakamıyor; gerçekliği, varlığı öyle ezici geliyor

İnsana gözünden hiçbir şey kaçmıyormuş, hiçbir ayrıntıyı kaçırmıyormuş, aklı sürekli çalışarak bir şeyleri yorumlayıp değerlendiriyormuş, öylesine aklınızdan geçen, size ait düşünceleri bile havada kapıp tüketerek anlaşılmış, dosyalanıp kaldırılmış, kendine ait bir şey haline getirme becerisine sahipmiş gibi hissettirmesi yok mu. Hükümdar olmak da böyle bir şey herhalde, diye düşünüyor Lucrezia. Ama gözleri kapalı, zihni dingin, böyle bir haldeyken, onu hiç utanmadan inceleyebiliyor. O an için Ferrara'nın hükümdarı, güçlü bir sarayın başına yeni geçmiş bir adam değil, yalnızca uyuyan bir varlık, o kadar.

Orada, yanındaki yastıktaysa, gelin gittiği adamın farklı bir hali var. Aynı bedenin içine sığdırılmış birçok Alfonso varmış gibi geliyor ona. Mazgallı siperlerde karşılaştığı saltanat vârisi, sonra kayasansarı resmini gönderen ve evlilik için iki yıllık bekleme sürecinde yolladığı mektuplarda o kıvrımları yapıp çizgileri atan adam, kilisede onu eşi olarak alan adam, arabadaki adam, üzerinde yalnızca gömlekle ona bahçeyi gezdiren adam. Şimdiyse, bir kişi daha: onu rahatsız eden alt kısmı yorganın kıvrımları ve katları altında kalan, göğsü çıplak, uyuyan bir satyr.

Böyle bir zaman dilimine sahip olabilmek, onu böyle uzun uzun inceleyebilmek tam bir lütuf, büyük bir şans.

Parmaklarındaki yüzükleri –sağ elinde iki, solda bir tane, kartallı armasının tersten yapılmış kabartmasını taşıyan mühür yüzüğü– ve boynundaki ince altın zinciri, zincire takılıp dolanmış saçları inceliyor. Dudakları aralık olduğu için dişlerini, o dişlerin ne kadar beyaz ve keskin, eşit aralıklı olduğunu, sol alt tarafta bir tanesinin eksik olduğunu da görebiliyor: Bir kazada ya da başka bir şekilde kaybetmiş. Vücudunun üst kısmındaki kılların kollarındakilerden daha koyu renkte olduğunu görebiliyor. Göğsündeki kıllar zıt yönlerden birbirine yaklaşan, ortada sivrilen bir çizgi şeklinde birleşen iki dalga halinde çıkmış. Heykel gibi iki parça olarak yapılıp ortadan birleştirilmiş gibi. Tırnakları: Temiz, kısa kesilmiş. Kirpikleri: siyah. Gözleri: Gözkapaklarıyla örtülü, uyurken bile bilgileri

–saraydan gelen mektupları, devlet yazışmalarını, hesapları, siyasetnameleri, rapor edilen kargaşaları– okur ve deşifre eder gibi sürekli sağa sola oynuyor.

Lucrezia yavaşça, çok yavaşça, yorganla çarşafın arasından kayarak ondan uzaklaşıp yataktan kalkıyor ve oradan, olup biten her şeyden uzaklaşıp kendi çıplaklığından rahatsız olarak odada ilerlerken, bacaklarının arasındaki ağrıyı ve sızıyı hissede hissede, el yordamıyla terliklerini, geceliğini bulup yerdeki *zimarra*'sını da alarak çabucak sarınıyor.

Şömine rafında duran *la faina* resmine şöyle bir baktıktan sonra –orada, beyaz duvarın önünde durmuş gözleriyle onu takip eden hayvan öyle iyi görünüyor ki– mandalı kaldırıp dışarı çıkarak ardına kadar açtığı kapıyı arkasından kapıyor.

Koridorda kuzu postundan yapılmış terlikleriyle hiç ses çıkarmadan yürüyüp Emilia'nın uyuduğu küçük odayı, hizmetkârların kullandığı dar ve karanlık bir merdiveni geçip yürümeye devam ederek birkaç basamak indikten sonra revaklı avluya çıkıyor.

Sabahın erken bir saati, güneş yere sütunlarla ağaçların diplerinden başlayan uzun gölgeler oymuş ve avludaki bir grup hizmetkâr efendilerinin daha saatlerce uyuyacağını bilmenin rahatlığıyla bir konu hakkında konuşuyorlar.

Fakat Lucrezia ayakta. Dikkat çekmeme konusunda da usta: Gizli geçitleri ezberleyerek geçen çocukluğu, hiçbir şeyi değilse de bunu öğretmiş ona. Revakların aydınlığından uzak durup iç kısımda kalarak villanın duvarı boyunca sessizce süzülüyor.

İlk avluyu geçip süpürge ve faraşlarla pat küt sesler çıkara çıkara pencereleri açan hizmetçi kalabalığının ve mutfakların etrafından dolaşıyor. Nereye gittiğine dair net bir fikri yok ama köşeyi döner dönmez anlıyor.

Orada, hayatında hiç görmediği bir şeyle karşılaşıyor. Mümkün olabileceğini aklına bile getirmediği bir şeyle. Öylesine heyecan verici ve beklenmedik bir şey ki bu, elleri kendiliğinden ağzına gidiveriyor.

Villanın ağır ahşap kapıları açık bırakılmış.

Girişte nöbet bekleyen yok. Silahlı askerler, üniformalı adamlar yok; kapılar hızla kapatılmak üzere falan değil; düşmanlarla suikastçıları dışarıda tutmak için çekilecek ağır bir sürgü de yok. Hiçbir şey, hiç kimse yok. Yalmzca kapıları ardına kadar açılmış, kimseden gizlenmemiş bir giriş. Bunu ancak herhangi bir tehdit, saldırı, hırsız, davetsiz misafir beklemeyen bir ev ahalisi yapar. Gücünü sergilemeye gerek duymayan bir yapı, yalmzca keyif vermeyi amaçlayan bir *delizia*, kendiyle ve çevresiyle barışık bir yer burası.

Giriş kapısının ötesinde –tepesi sivri kemerli, dikdörtgen bir şey– kıvrıla kıvrıla uzayıp giden çakıltaşlı bir yol, bir sıra selvi ağacı, şafağın çizgi çizgi kızıla boyadığı ve ağaçların tepeleriyle delinmiş gibi görünen gökyüzü görünüyor. Yolun iki yanındaki öbek öbek yaban çiçeği mavi, kırmızı, sarı başlarıyla onu selamlıyor.

Lucrezia bir adım, sonra bir adım daha atıyor. Arkasına bir bakış atıyor. Durdururlar mı acaba? Villanın duvarlarından dışarı adımını attığı anda, onu geriye sürükleyip kapıyı güm diye kapamaya hazır bir tabur üzerine akın eder mi?

Eşikte duraksayarak gözlerini ağaçların yarattığı kalın duvara dikiyor. Sonra çıkıyor.

Dün geceki rüzgâr yine orada ama Lucrezia dün geceyi, dün geceyle ilgili hiçbir şeyi düşünmek istemiyor çünkü böyle bir sabahta böyle şeyler düşünülemez; hem zaten rüzgâr da değişmiş, küçülmüş, medenileşmiş; uslu uslu duruyor; kendi yerini hatırlamış. Karnının üzerinde ilerleyen bir hayvan gibi yere yakın esiyor, yolun iki yanındaki çiçekleri dalgalandırıyor, çalıların alçak dallarını hışırdatıyor, Lucrezia'nın *zimarra*'sının etek uçlarıyla, tutam tutam saçlarıyla oynaşıyor.

Villadan çıkıp terliklerinin tabanlarını yere sürte sürte yürüyor Lucrezia. Gitgide hızlanırken, bir hafifleme ya da rahatlama hissediyor aniden. Yaptı işte. Yapmayı başardı; onu dehşete düşüren, korkutan şeyi. Korkunç, dayanılmaz bir şey olacağını

sanmıştı -ki aslında öyleydi- ama işte, şimdi burada, her şey olup bitmiş, güneşin altında yürüyor. Yapması gerekeni yaptı; ailesinin yüzünü kara çıkarmadı. Sofia'ya, annesine ya da Isabella'ya sormuş olmayı dilediği şey, bunu ne sıklıkta yapması gerekeceği artık. İlkini atlattığına göre, yeniden yapmak zorunda kalacağı güne kadar belki de uzun zaman geçecek.

Yukarıda engin, selvilerin tepesinden o mor ve gri karışımı pusta uzaktan görünen Apeninler'in zirvelerine kadar uzanan bir gökyüzü var. Göğün altında yürürken, renk skalasının gün doğumunun pembesinden kırmızıya, turuncuya geçiş yaptığının farkında.

İşte, diye düşünüyor. Bütün bunlar. Dev bir ressamın elini beklercesine dikilmiş resim fırçalarına benzeyen sıra sıra selvi ağacı, süngüsünü düşürmüş alçaktan esen rüzgâr, ufka karakalemle çizilmiş gibi görünen tırtıklı sıradağlar, hizmetkârların kısık seslerle birbirlerine seslenişi, arkasında kalan villanın açık kapıları, sığırların boyunlarındaki zillerin sesi, yürüdükçe bulvarlara açılan sıra sıra meyve ağacı. Bunları istiyor. Bütün bunların hazzını kavurucu kuraklığın ardından çiseleyen yağmur gibi teninde hissediyor. Bunun için gerekirse öbür şeyi yapabilir, katlanabilir. Bununla onu değiş tokuş edebilir. Yapabilir, yapacak.

Yan taraftan bir çatırtı, ardından bir hışırtı gelince birden oraya dönüyor. Korktuğu gibi, onu mideye indirmek için gelen vahşi bir hayvan değil. Orman ağaçlarının önünde başka bir şekil beliriyor. Zihni o panik içinde şekli bir an için yarı erkek, yarı at bir kentaur, beki de mitolojik güçlerin ona mesaj olarak gönderdiği bir yaratık gibi algılıyor. Lucrezia *zimarra*'sına iyice sarınarak geri geri gidiyor.

Derken koşumlu ve dizginli bir atın başı ile üstündeki binici beliriyor. Kentaur falan değil; oku, bıçağı ve kemerine taktığı topuzuyla sabah erkenden avının peşine düşmüş bir avcı.

Alfonso'nun arkadaşı ve *consigliere*'si Leonello bu. Avcı şapkasının atındaki parlak saçlarından tanıyor onu. Leonello'nun

üzerinden, oraya arka ayaklarından bağlanmış, gözleri metanetle kapanmış, ön ayakları savunmasızca sarkan üç yabantavşanının hareketsiz, cansız cesedi sarkıyor.

Leonello atı durdurup ellerini eyer kaşına koyarak yukarıdan ona bakıyor. Lucrezia da ona bakıyor. O şapkanın altındaki gözler ifadesiz, gülmüyor. Lucrezia ona, benden niye hoşlanmıyorsun, seni bu kadar kızdıracak ne yaptım, diye sormamak için kendini zor tutuyor. Sözcükler ağzından çıkmaya hazır, dilinin ucunda. Onu görür görmez beliren bu içgüdüsel düşmanlık karşısında afallıyor; birinin ondan ilk gördüğü anda nefret etmesi daha önce de yaşadığı ve anlayamadığı bir durum. Buna yol açacak hiçbir şey yapmadı ki; ısırgan otu dalamışçasına hafif ama ısrarcı bir yara açılıyor içinde.

Bunların hiçbirini söylemiyor tabii. Ona öğretildiği gibi, başını kaldırıp Leonello'nun gözlerine bakıyor –at üstündeki bu adamın karşısında cesurca dururken, İspanyol annesinin onunla gurur duyduğunu hissediyor– ve iyi günler diliyor.

Leonello bir baş hareketiyle onu selamlarken atı kıpırdanıyor. Lucrezia atın gövdesinin ıslak olduğunu, hızla inip kalktığını fark ediyor.

"Gününüz güzel olsun," diyor Leonello o garip tavrıyla, dudaklarını hemen hiç kıpırdatmadan, sözcükleri iç içe geçirerek, "Düşes."

Son sözcüğü uzatıp vurgulayarak söylüyor. Çok kısa ama kasıtlı bir duraksamanın ardından. Lucrezia bunu biliyor; o da biliyor. O sözcüğün, unvanın etrafında hava ve boşluk, o boşluktaysa Leonello'nun söylemediği, aklından geçirdiği halde içinde tuttuğu çok fazla şey var.

Lucrezia bu gibi durumlarda her zaman yaptığı gibi yapıyor. Ona sürekli yüklenen, haddini bildiren, dışlayan, dalga geçip küçümseyen ablaları ve abileriyle birlikte büyürken hiçbir şey öğrenmemiş değil. Leonello'nun yaratmayı umduğu dinamiği kendi tırnaklarının şekli kadar iyi tanıyor. Bu türden görünmez darbeleri geçiştirmekte usta.

"Nasılsın, kuzen?" diye mırıldanıyor. Onunla konuşurken sesini en fazla bu kadar yükseltecek; Leonello onu duymak istiyorsa, eyerinden aşağı eğilsin bakalım. "Avın başarılı geçmiş bakıyorum."

Leonello teklifsizlik içeren, büyük ihtimalle onun görüşlerine ve isteklerine karşın artık Alfonso'yla evli olduğunu inkâr edilemez bir gerçek olarak karşısına diken bu "kuzen" lafını nasıl karşılayacak bakalım? Lucrezia bu işlerin nasıl olduğunu az çok biliyor. Leonello'nun büyük ihtimalle Alfonso'yla evlendirerek yüceltmeyi arzuladığı bir kız kardeşi ya da akrabası vardır. Belki de onun yabancı bir prensesle ya da başka bir dükün kızıyla evlenmesini uygun görmüş, Alfonso buna rağmen Lucrezia'yı seçmiştir. Lucrezia'nın babasının sarayına ve etkilerine karşı garazı da olabilir. Kim bilir? Lucrezia bir şey sormayacak; Leonello denen bu adamın ona nasıl davrandığını Alfonso'ya ya da herhangi birine asla belli etmeyecek. Gücünü ancak onu yok sayarak elinden alabilir.

Atının tepesinden ona bakmayı sürdüren Leonello, konuşmadan önce biraz bekliyor. "Gayet başarılıydı." Tavşanları eyerine bağladığı ipi düzeltince, hayvancağızlar bir an için kıpırdanır, şöyle bir hayata döner gibi oluyor. "İyi uyudun mu?"

Lucrezia her şeye, dışarıdan sakin görünmeyi başarmasına rağmen yanaklarının kızardığını hissediyor. Leonello da biliyordur tabii; dün gece olanları tahmin edebiliyordur. Fakat gözlerini kaçırmamayı, altın rengi ve kahverengi karışımı o gözlere çekinmeden, meydan okurcasına bakarak konuşmayı beceriyor: "Evet, teşekkür ederim, burası çok huzurlu."

"Rahatsız olmadın mı hiç... rüzgârdan?"

"Hiç."

Lucrezia, Leonello'yu hoş ama mesafeli, annesinden gördüğü bir tebessümle ödüllendiriyor.

"İkimiz de erken kalkanlardanız demek," dedikten sonra, Leonello'nun tonlamasını taklit ederek ekliyor, "kuzen."

Leonello'nun yüzünden bir şey gelip geçiyor; Lucrezia'nın hamleyi sözlü olarak geçiştirmesinden duyduğu hafif bir şaşkınlık belki. Lucrezia birdenbire yanıldığını fark ediyor: Leonello'nun aklında başka bir gelin yok. Hoşlanmadığı şey, saray yaşamının ince ayarlı hiyerarşisinde, birinin Alfonso'yla aralarına girmiş olması; Leonello yeni Dük'ün en yakın dostu olmanın imtiyazına sahip. Hayatının tek amacı ve tek kimliği bu ve bunu hiç kimseyle, genç bir gelinle bile paylaşmayı istemiyor. Lucrezia'nın içinden gülmek geliyor; Leonello'nun düşmanca tavrı çocuksu, güvensizlikten kaynaklanan ve kırık dökük bir şey gibi görünmeye başlıyor birden.

Leonello ayaklarını üzengilerden çekerek attan iniyor.

"İzin ver," diyor, "sana villaya kadar eşlik edeyim. Buralarda tek başına dolaşman doğru değil."

"Dolaşmamam için hiçbir neden—"

"Alfonso'nun hoşuna gitmeyecektir."

"Ama o—"

"Onun için çok değerli olduğunun farkındasındır eminim. Ferrara'daki durum düşünüldüğünde, şu an için belki de sahip olduğu en değerli şeysin."

Bunları onu eğlendirmek ister gibi, Lucrezia'nın sahip olunacak değerli bir şey olduğu fikri aralarındaki bir şakaymış gibi söylüyor. Fakat Lucrezia bu şakacı tavra kanmıyor; onun her bir heceyi içtenlikle söylediğini ve bunu söylemekteki amacının aklını karıştırmak, huzurunu kaçırmak olduğunu biliyor.

"Ne demek istiyorsun? Hangi durum?"

Leonello dizgini eldivenli avucuna vurarak pis pis sırıtıyor. "Bilmiyor musun?"

"Ben yalnızca—"

"Alfonso anlatmadı mı?"

"O bana—"

"Eski Düşes'i, yani annesini kastetmiştim tabii. Alfonso'nun isteklerine uymayı reddetmedeki ısrarcılığından, onun

burnunun dibinde tanınmış Protestanlarla görüşüp durmasından. Papa'nın, onun Fransa'ya geri gönderilip sürgün edilmesini buyurmuş olmasından. Annesi şimdi Alfonso'nun kız kardeşlerini de yanında götürmek istiyor."

Lucrezia dehşet içinde dinliyor bunları. Hemen sindiremeyeceği kadar büyük bir bilgi bu. "Papa mı?" diyor. "Sürgün edilmesini mi buyurdu?"

"Evet." Leonello dizgini bir kez daha eldivenine vuruyor. "Bildiğini sanmıştım."

"Alfonso da... bu emre karşı mı çıkıyor?"

"Karşı çıkmıyor," diyerek gözlerini kısıp sabah güneşine bakıyor Leonello, "ama uyduğu da söylenemez. Eski Düşes'in ancak istediği zaman gideceğine dair karar çıkardı. Annesinin yalnızca kendi buyruklarına uyacağının, başka hiç kimsenin ona buyruk veremeyeceğinin bilinmesini istiyor."

"Papa'yı kızdırmayı göze alarak büyük bir riske girmiş sayılmaz mı?"

Leonello omuzlarını silkiyor. "Umursayacağı son şey bu olurdu. Kız kardeşleri anneleriyle birlikte Fransız sarayına gidip orada kendilerine koca bulurlarsa, çocukları Alfonso'nun unvanı üstünde hak iddia edebilir. Dukalık Fransızların eline geçer. Her şeyi kaybedebilir. Her şeyi. Şayet—"

"Kız kardeşlerini Ferrara'da, yanında kalmaya ikna edemez mi? Anneleri sürgüne gitmek zorunda olsa bile, onlar elbette ki—"

"Acil olarak yapmak zorunda olduğu şey," diyor Leonello, gözlerinin içine bakarak, "erkek evlat sahibi olmak. O zaman," diyerek eldivenli ellerinden birini havada şöyle bir savuruyor, "ortada sorun kalmaz. Şimdi sen varsın işte. Nihayet. Ferrara'nın büyük umudu olarak." Leonello dişlerini göstererek gülümsüyor. "Bunun nasıl bir baskı yarattığını anlamalısın. Ortada –nasıl desem?– vârisi olabilecek başka bir aday yok."

Lucrezia geriye doğru küçük bir adım atıp bu adamdan ve atından uzaklaşıyor. "Ne demek istediğini pek—"

"Senden önce düşüncesizce davranmış değil, diyelim. Gayrimeşru bir durum yok."

Lucrezia kafasını sallıyor. "Ben—"

"Şimdiye dek hiç çocuğu olmadı."

Lucrezia sağduyuyu aşan adice sözler sarf eden bu adama bakmamak için yere, uzaklara bakıyor. Bu alçakça sözleri duymamak için kulaklarını kapamak istiyor. Fakat Leonello aynı duygusuz ses tonuyla konuşmayı sürdürüyor.

"Onun konumundaki birçok erkeğin –senin de çok iyi bildiğin gibi– delikanlılık döneminde edinilmiş, başka çare kalmadığında devreye sokulabilecek en az bir iki piçi vardır. Alfonso'nun yok. Artık belki de kısır olduğu söylentileri yayılmaya başlamışken, bunun gerçek olmadığının kanıtlanması gerekir elbette." Leonello eldivenlerini teker teker çıkarıyor. "Artık sen varsın. Floransalı meşhur La Fecundissima'nın kızı var ve eminim ki bütün bu sorunlar sona erecek."

Leonello bekleyen atının dizginini çekerek kolunu Lucrezia'ya uzatıyor. "Gidelim mi?" diyerek villayı işaret ediyor.

Lucrezia uzatılan kolu görmezden geliyor. Bu adama dokunmayacak; onunla hiçbir yere gitmeyecek.

"Hepimiz rolümüzü oynamak zorundayız," diyor Leonello usulca, "değil mi? Benimkiyse, en azından şu an için, başına uygunsuz bir şeyin gelmemesini sağlamak."

Lucrezia bir şey demiyor. Aklında Leonello'nun olağanüstü ifşaatları var. Bütün söyledikleri –kız kardeşlerin gitmek istemesi ve meşru çocuklarının Alfonso'nun dukalığını elinden alabilme ihtimali, acilen bir vâris gerektiği, Alfonso'nun kısır olma ihtimali– bu adama ve alaycı tavrına, konumunu koruma hırsına karşı oluşturduğu zırhı delik deşik edebilecek şeyler. Fakat onun içini okuyabildiğini, hep birinci olmayı, Alfonso'nun sevgisini kazanmayı isteyen biri olduğunu görebildiğini hatırlatıyor kendine. Lucrezia bu yarışa katılmayacak. Bu adama, onun haince fısıltılarına ve imalarına kulak asmayacak. Bunu reddediyor.

"Yanında muhafızın yok, değil mi? Villadan ondan habersiz ayrıldın." Leonello abartılı bir hareketle yolun iki yanına bakıyor. "İyi adamdır, bakması gereken bir ailesi var; bu iş için onu ben seçtim. Yalnız çıkmana izin verdiği için cezalandırılırsa, çok yazık olur. Değil mi?"

Lucrezia bir sessizlik olmasına izin veriyor. Sessizlik o yolda, aralarında büyüdükçe büyüyor. Kendisinin bu türden önemsiz ayrıntılara takılmayacak bir düşes olduğunu, önerisini düşündüğünü ve kararını kendi istediği zaman bildireceğini anlatan vakur bir sessizlik bu.

Ona hiç bakmadan, sessizliği koruyor. Villadan uzaklaşan, bakışlarını vadinin zeminine yönelten, tarlalarla çitlerin ve ormanlık alanın içinden geçip iyice daralarak gözden kaybolan yolu inceliyor. Arkasındaki villaya, kıpkırmızı parıldayan üçgen çatılara, bulutları kare kare yansıtan pencerelere bakıyor.

Sonunda, "Pekâlâ," diyerek geldiği yöne dönüyor. Leonello atın dizginini sertçe çekerek yanında yürümeye başlıyor. Eyerdeki darağacından sarkan tavşanlar öylece sallanıyor.

Nehrin Kavisli Bir Kıvrımı

Bondeno yakınları, Fortezza, 1561

"Kalkmam lazım," diyerek yorganı üstünden atmaya yelteniyor Lucrezia.

Şöminenin önünde çömelmiş ateşi canlandırmaya çalışan Emilia, "Hayır, hayır," diye karşı çıkıyor. "Yatakta kalmalısınız."

"Cidden, kalkmam gerek."

Lucrezia yatağın kenarına oturuyor ve ayakları yerde, öylece kalıyor. Oda hafifçe sallanırken, duvarlar dans eden insanlar gibi yaklaşıp esas yerlerine doğru geri çekiliyor. Lucrezia'nın bacaklarıyla kolları güçsüz, kemiksiz gibi ama kendini zorlayarak ayağa kalkıp Emilia'nın kürkü omzuna atması için bekliyor.

Sendeleyerek gidip bir sandalyeye oturuyor, başını ellerinin arasına alıyor. Ne yapmak lazım? O gün ne giyeceği ya da bir toplantıya kimleri davet etmesi gerektiğinden daha önemli bir şey değilmiş gibi, sakin bir sesle soruyor bunu kendine. Harekete geçmesi, bir şey yapması lazım. Ama ne? Kocasının onu öldüreceğinden şüphelenen bir kadın ne yapar ki? Kime gider?

Emilia'dan mürekkep getirmesini istiyor. Kalemin ucunu yontarken eli titriyor, hastalığın şiddetini hatırlayan kolu hâlâ korkuyla sarsılıyor.

Çakı, kalemi kolayca yontuyor. Şanslı gününde. Kalemin ucu tam istediği gibi oluyor; kâğıda değdiği anda ikiye ayrılmayacak kadar sert ve sivri uçlu. Kalemi işaretparmağının ucuna bastırıp yarattığı o beyaz çukurdan çıkan kanı izlerken, bu güç karşısında irkiliyor.

Kalemin ucunu yanında duran mürekkebe batırıp zar zor, düzensiz bir elyazısıyla *Yardıma ihtiyacım var* yazıyor. Kalemi tekrar mürekkebe batırıyor: *Lütfen yardım gönderin.*

Kime yazıyor ki? Aklında net bir fikir yok. Bu yakarışı yazarken kime hitap etmeli? Annesi durumu abarttığını, Lucrezia'nın her zamanki gibi hayal gücünün etkisinde olduğunu söyleyerek geçiştirir. O halde, babasına. Ona ulaştırabilse, zamanında dikkatini çekmeyi başarsa, okur mu bu mektubu? Yoksa masasındaki mektup yığınının içinde kayıp mı olur?

Hem nasıl yollayacak? Orada mektubu alacak hiç kimse, onun yazdığı bir mektubu Alfonso'ya göstermeden yerine ulaştıracak tek bir saraylı yok ki. Yalnızca Lucrezia ve varlığını herkesten sır gibi gizlemek zorunda olduğu tek müttefiki Emilia var.

Esas yazmak istediği kişiyse, tabii ki Sofia. Bana ne yapacağımı, bununla nasıl başa çıkacağımı, nasıl kaçacağımı söyle, bir plan yapmam lazım, demek istiyor ona. Lütfen, yardım et demek istiyor.

Mektubun abesliğinin farkında olmasına rağmen –Emilia'yla da yollayamaz, Dük'ün adamlarından biri mutlaka görür– yazmaktan vazgeçmiyor çünkü yazmak zorunda; bunları yazmak, çocukken ablaları ve abileriyle birlikte *palazzo*'nun çatı saçakları altındaki bir sınıfta öğrendikleri Antik Yunan alfabesindeki, artık daha cesur, daha kararlı hale gelen harflerle olanları kısaca kayda geçirmek onu bir nebze de olsa rahatlatıyor çünkü: *Hayatımdan endişe ediyorum. Çok az zaman var.*

Beni öldürmeye niyetli. Mektubu adının baş harfi L'yi tek bir seferde ustaca yazarak imzalıyor ve tepeye, *Ablam, Isabella'ya,* diye yazıyor.

Emilia mektubu elinden alıyor ve Lucrezia'nın *castello*'da yazdığı mektuplar gibi onu da şömine rafına koyuyor. Sıradan bir günde, gayet normal bir şey yapar gibi: Hanımı mektuplarını yazar, hizmetçisi de gönderilmelerini sağlar.

Emilia ona bakmadan mektupla sonra ilgileneceğini söylerken, Lucrezia mektubun Floransa'ya asla ulaşmayacağını onun da bildiğini anlıyor.

Lucrezia sandalyeden zorlanarak kalkıp akan nehri görebileceği pencereye gidiyor. Düşünmesi, seçenekleri gözden geçirmesi, kendini oradan kurtarmanın bir yolunu bulması gerek.

Nehrin genişlediği, gevşeyerek yavaşladığı, kavisli bir kıvrım halinde *fortezza*'nın etrafından dolaştığı bir kesimi. Dipteki görünmeyen akıntıların kabarcıklarıyla kaplı mat yüzeyinin kenarlarındaki toprak rengi diller kayıtsızca kıyıları yalıyor. Akıntılarına kapılmış yaprakları, dalları, boğulup karnı şişmiş küçük memelileri, çamur parçacıklarını içinde taşıyor; kıyılardaki otları da söküp almak istiyor ama otlar direniyor, derinlere ulaşan kökleriyle sapasağlam duruyor, yeşil saplarıyla oyuna katılır gibi esneyerek akıntının istediği yöne doğru eğilseler de karşı koyuyorlar.

Bu Po, şehirdeki hızla akan incecik kolundan ve *delizia* yakınındaki mırıltılı sığ sulardan çok farklı. Orada, pencereden gördüğü şeyin aynı nehir olduğuna, Ferrara'daki ve villadaki kanallardan geçip sahile kadar devam edeceğine, orada kudretli, muktedir deniz tarafından yutulup yok olacağına inanmak imkânsız.

Lucrezia yatağa dönüyor ve sırtını yastığa dayayıp uzandığında açılıp kapanabilen köprüden geçen atların sesleri duyuluyor.

"Bu da kim?" diyor, kulağına gelen umut dolu fısıltıları duymamaya çalışarak: *palazzo*'dan askerler, babanın askerleri, seni

kurtarmaya geldiler. Ne durumda olduğu babasının kulağına kadar gitmiş olamaz tabii ama yine de kalbi güm güm atarak Yunanca yardığı –şöminenin üstünde duran– yardım çağrısının muazzez eseri Isabella'ya ulaşıp tetiği çektiğini, babasının onu kurtarmak için bütün bir alayı gönderdiğini hayal ediyor.

Emilia onarmakta olduğu çorabı bırakıp ayağa kalkarak dar pencereden dışarı bakıyor. "Hah," diyor, "işte... geldiler. Nihayet."

"Kimler?"

"Tanırsınız..." Emilia havada eliyle daire çiziyor. "Şu ressam, adı neydi?"

"Ne?" Lucrezia yanlış duymuş olabileceğini düşünerek başını kaldırıyor.

"Evet, o, tanıyorsunuz işte," diyor ve ilgisizce yamadığı çoraba dönüyor Emilia, "birlikte geldiğim adam."

Lucrezia bu bilgiyi hazmetmeye çalışıyor. "Sebastiano Filippi mi yani?"

"Kim?"

"Il Bastianino?"

"Evet. O—"

"Sen buraya Il Bastianino'yla birlikte mi geldin? Ressamla?"

Emilia başını sallayıp ipliğin ucunu diliyle ıslatarak iğnenin deliğinden geçiriyor. "Söylemiştim ya," diyor.

"Ne zaman?" diye ısrar ediyor Lucrezia. "Ne zaman söyledin?"

"Daha önce, siz yataktayken. Baldassare'nin küçük bir grupla saraydan ayrıldığını ama onlara katılmama izin vermediğini söyledim. Derken Il Bastianino denen bu adam elinde portrenizle haber bile vermeden *castello*'ya geldi ama haliyle onu karşılayacak kimse yoktu çünkü Dük buradaydı, Baldassare yoldaydı. Sonra da—"

"Bir saniye," diyerek elini kaldırıyor Lucrezia, hikâyeyi takip etmekte zorlandığı için. "Sen bunları nereden biliyorsun?"

Emilia bunun cevabı çok aşikârmış gibi omuz silkiyor. "Çünkü ben avludaydım ve peşinizden gelebilmek için seyislerden birini bana at versin diye ikna etmeye uğraşıyordum tabii. Adamın dükü -ve tabii ki sizi- bulmak istediğini anlayınca gidip yolunu kestim. Il Bastianino'nun yani. Dük'le sizin nerede olduğunuzu bildiğimi söyledim ona. Bondeno diye bir köyün önünde, ıssız bir yerdeki *fortezza*'da olduğunuzu söyledim."

"Bunu nereden öğrendin ki? Ben bile bilmiyordum—"

Emilia keskin dişleriyle ipi kopartıyor. "Baldassare'yi danışmanlara söylerken duydum. Dük'ü görmeyi ve bitmiş portreyi ona vermeyi bu kadar çok istiyorsa, beni yanına alması gerektiğini söyledim Il Bastianino'ya. Kabul ederse, ben de karşılığında sizin nerede olduğunuzu söyleyecektim. Açıkçası," diye ekliyor Emilia, "sanırım para peşinde; portreyi yaptığı için alacağı paranın. İçimde öyle bir his var—"

"Emilia," diyerek elleriyle kulaklarını örtüyor Lucrezia, "şunu iyice bir anlamam lazım. Sen buraya Il Bastianino'yla mı geldin?"

"Evet," diyor Emilia sabırsız bir ses tonuyla. "Niye ki? Zaten üç kez söyledim size, hanımım. Beni yanına alırsa onu sizlere getireceğimi söyledim, o da zor durumda kaldıysam, adamlarından birinin arkasına atlamamı söyledi ve—"

"Ama," diyerek bu kafa karıştırıcı olay örgüsünde neyi netleştirmesi gerektiğini bulmaya çalışıyor Lucrezia, "o neden şimdi geliyor? Sen geleli en az bir saat falan oldu ve—"

"Yani, inanmazsınız ama onca yolu geldikten sonra, bahçe yolunun başında, durup biraz ormanda yürümek istediğini söyledi." Emilia uygun bulmadığı bu davranış karşısında yüzünü buruşturuyor. "Işığın ağaç dallarına nasıl vurduğunu incelemesi mi gerekiyormuş, neymiş. Bunun üstüne ben de ışığı falan bekleyemeyeceğimi söyleyerek attan indim. Yoldan tek başıma yürüyüp arka kapıdan içeri girdim. Mutfakta büyük bir kargaşa ve gürültü vardı, herkes Dük'ün kahvaltısından ve saraydan

yeni insanların geldiğinden dem vurarak bağırışıp çağrışıyordu ve kim olduğumu, orada ne yaptığımı soran olmadı. Mutfaktaki çocuklardan birine nerede olduğunuzu sordum. Sonra da buraya geldim işte."

"Geldin," diye mırıldanıyor Lucrezia. "Sen benden çok daha zekisin."

"Yok artık." Emilia yamadığı çorabı bir kenara koyuyor. "Lütfen şu battaniyelerin altına girin artık, hanımım. Üşütmemelisiniz. Böyle bir durumda bu hiç de iyi—"

Lucrezia bir el hareketiyle onu susturuyor. "Hişşt," diyor. "Boş ver şimdi. Biraz düşünmem lazım."

Lucrezia düşünüyor. Kocasının sadık *consigliere*'si Leonello Baldassare'nin at üstünde *fortezza*'ya gelişini düşünüyor. Dün geceki yemeği. Geyik eti, şarap, karanlıkta çektiği o azap. Saray ressamı Il Bastianino'nun portresini bitirip beklenmedik şekilde *castello*'ya gidişini düşünüyor. Emilia'nın onu da yanına alması için ısrar edişini, almayı kabul etmesi için adamla pazarlık yapışını. Bir de Alfonso'yu. Alfonso'yu düşünüyor. Onu yatakta neden yalnız bıraktığını. Sabah olduğu halde neden hâlâ onu görmeye gelmediğini. O an nerede olabileceğini; aşağıda bir yerde, yemek salonunda ya da dışarıda avlanıyor, Baldassare'yle görüşüyor olabileceğini. Bir sonraki hamlesinin ne olabileceğini. Lucrezia'ya dün gece yeteri kadar yedirdiğini düşünüyorsa, çoktan öldüğünü zannediyor olabilir. En azından çok kötü durumda olduğunu. Buna güveniyor, o anda Baldassare'ye zehirleme planlarını gerçekleştirdiğini, Lucrezia'nın hiç şüphelenmediğini, oyuna geldiğini, aynı planladıkları gibi, o sabah hiç ortalıkta görünmediğini anlatıyor olabilir. Belki de yakında odaya gelecek, genç eşinin ölüsünü bulmuş gibi davranıp herkesi alarma geçirecek, doktor çağırtacak ama –heyhat– iş işten geçmiş olacak. Bütün bunların önceden en ince detayına kadar planlanmış olduğunu düşünüyor. Tabii dün gece Lucrezia'nın o kadar da aç olmayacağı hesaba katılmamış. Ressamın kırlardaki *fortezza*'sına, gizli sığınağına kadar

habersizce gelerek Alfonso'ya sürpriz yapacağı da. Lucrezia onun bu yüzden hâlâ odaya gelmediğini, karısının dipdiri olduğunu göremediğini düşünüyor.

Il Bastianino aceleciliği ve para hırsıyla ona zaman kazandırmış durumda. Çok az bir zaman ama belki de Dük'ü hazırlıksız yakalamasına yetebilir. Bu nemli odada, çitlerin ardındaki bir kuzu gibi baltanın inmesini beklemeyip kocasını şaşırtacak.

Lucrezia ellerini yüzünden geçirip ayaklarını yataktan aşağı sarkıtıyor.

"Emilia," diyor, "giyinmeme yardım et."

Ballı Su

Voghiera Yakınları, Delizia, 1560

Lucrezia için *delizia* hayatındaki en tuhaf şey ondan çok az şey beklenmesi. Annesinin dayattığı bir rutine uygun olarak yapılandırılmış günlere alışkın: kiliseden, din öğretilerinden, yemeklerden, kişisel bakım ve görgü kurallarından, öğrenimden, müzik, yabancı dil, hal ve tavır derslerinden oluşan katı bir döngü. Buradaysa ona bir şey yapması, bir şey giymesi, bir o odaya bir ötekine gitmesi gerektiğini söyleyen kimse yok; karşısına dikilip elyazısı bir metni ya da bir çizimi güzelce kopyalaması gerektiğini söyleyen öğretmenler yok. Herhangi bir konuda geride kaldığını söyleyen kimse yok. Gün ortasına kadar yatakta kalıp uyuklaması ya da hayallere dalması mümkün. Canının istediğini giyebiliyor: Müsamahasız bir yüz ifadesiyle odasına dalıp, o elbise olmaz, nereden buldun onu, bunu giy, hemen, çabuk, acele et, konuklar bekliyor, saçın neden yapılmadı, hizmetçi nerede, ne demeye zamanını o ufacık tahta parçasını tekrar tekrar boyayarak boşa harcıyorsun ki, bu işi defalarca yapmak ne anlamsız ve tuhaf bir şey, diyen bir validesi yok. Canı isterse, gün boyu aylaklık edip uzaktaki Apeninler'in resmini yapabiliyor, zirvelerin her birine

yaramaz yüz ifadeleri çizebiliyor ya da başını çiçeğe gömmüş bir annenin ufacık bir tablosunu yapabiliyor (aslında kanatları çıkmış ve uçabilen bir kız; ama bunu kimsenin bilmesi gerekmez). Yemekleri bile canı istediğinde söyleyebiliyor; açlıktan midesinin kazındığını hissettiğinde bir zili çalıyor ve mutfaktaki hizmetkârlardan biri peynirler, meyveler, jöleler, minik turtalarla –canı ne çekiyorsa onunla– dolu bir tabakla, koridordan çabucak geliveriyor.

Alfonso gelip gidiyor; bazen sabahleyin uğrayıp bir bakıyor ya da hava serinledikten sonra revaklı avluda Lucrezia'yla birlikte bir tur atıyor. Leonello'yla ve adamlarıyla birlikte ormanda at biniyor. Zamanının çoğunu saraydan insanların sürekli gelip gittiği kabul salonuna kapanarak geçiriyor; Lucrezia avlunun öbür ucundan o pencerenin geç saatlere kadar aydınlık olduğunu görüyor. Alfonso oradayken onu hiç rahatsız etmeden, başı önünde, sessizce geçip gidiyor.

Bir gün tam yemeğe başlanmış, Alfonso o sabah bir geyik ailesi gördüğünden, görmesi için onu da oraya götürebileceğinden söz etmişken ve Lucrezia tam ona yanıt verecekken, danışmanlardan biri açık pencerede belirip ahşap çerçeveyi hafifçe tıklatınca, Alfonso cümlesini yarıda kesip kalkarak gidiyor. Lucrezia ona eşlik edecek yalnızca çiçek dolu vazoların olduğu odada, zihninde ağaçların arasında Alfonso'yla birlikte at sırtında oldukları bir imgeyle, tek başına kalıyor. Biraz bir şeyler yiyor, yakasına işli danteli düzeltiyor ve boş tabakları alıp yeni tabaklar getiren hizmetkârları izliyor. Çok geçmeden, masanın üstü yiyebileceğinden çok daha fazla, öyle çok yiyecekle kaplanıyor ki hizmetkârların gelip daha da fazlasını getirmeye devam ettiklerini görerek önce elinin altından, sonra pek de saklamadan gülmeye başlıyor. Bu kadar fazla yiyecek getirerek yaptıkları şakayla çok eğlenen hizmetkârlar da küçük Düşeslerini böyle mutlu görmekten keyiflenerek sırıtarak bakıyorlar. Alfonso epey bir zaman sonra geri geldiğinde, bu gösterişli, dokunulmamış ziyafet sofrasından ona dönerek diyor

ki: "Umarım ofisteyken iyice acıkmışsındır çünkü şuna bak, inanabiliyor musun—"

Birden susuyor. Alfonso'nun gergin yüzünde tuhaf bir bezginlik var. Oturup eline aldığı peçetesi sanki ona ağır geliyor.

Düşes'i eğlendirmek için yemekleri getirmeyi sürdüren iki hizmetkâr şen şakrak bir çığlıkla –"Daha bitmedi, ekselansları!"– içeri giriyor. Fakat efendilerinin halini görür görmez susarak tabakları bırakıp hemen kaçıyorlar.

Alfonso başını öne eğip ağzına attığı jambonu hızla çiğneyerek oturduğu yerde kıpırdanıyor.

Lucrezia, "Artık iyice soğumuştur," diye mırıldanırken, babasının bölgedeki sorunlara daldığı zamanlarda, annesinin kullandığı o yatıştırıcı, teskin edici ses tonunu hatırlıyor; aynı tonu o da bulabilir, değil mi? "Birilerini çağırıp ısıtmalarını isteyeyim de—"

Alfonso, "Gerek yok," diye cevap vererek dişlerinin arasından çıkardığı bir kıkırdak parçasını tabağının kenarına koyuyor.

Lucrezia gözlerini odada dolaştırarak onun aklını dağıtacak bir konu bulmaya çalışıyor. İyi bir eş böyle yapar: Kocasının aklını dağıtarak yakasını bırakmayan sorunlardan uzaklaştırır onu. Peki ama bunu nasıl yapacak? Annesi zaman zaman babasının alnını okşar ya da sakalını çekiştirir. Alfonso'ya bunları yapmaya cesaret edemiyor.

"Özür dilerim," diyor Alfonso birden, Lucrezia'yı yerinden sıçratarak, "seni sofrada bunca zaman yalnız bıraktım."

"Ah," diyor Lucrezia, "hiç mühim değil. Aklın çok meşgul. Biliyorum." Bir cesaret elini uzatıp Alfonso'nun parmaklarını şöyle bir okşuyor. "Gayet normal bir şey. Babam da aynı böyledir, zamanını ve dikkatini talep eden çok şey vardır, aynı bu şekilde sürekli bir yerlere çağrılır. Benim tek üzüntüm, bu kadar çok çalışmak zorunda olman."

Alfonso elini okşayan elin hareketini, bir hayvanı izler gibi izliyor. Ardından Lucrezia'ya bakıp sözlerinde samimi olup olmadığını anlamaya çalışır gibi yüzünü inceliyor.

"Acaba..." diyerek parmaklarını Alfonso'nun parmaklarına geçirmeye cüret ediyor Lucrezia "...söyleyebilir misin... o adam kötü haber mi getirdi? Anlatmak istersen, neler olduğunu ben de bilmek isterim. Belki bir yardımım olur ve—"

Alfonso'nun aniden bıraktığı nefesin sesi adeta kahkaha gibi çıkıyor. "Bana yardım etmek mi istiyorsun?"

Lucrezia geri çekiliyor. Elini de çekmek istiyor ama kendini zorlayarak Alfonso'nun elinde tutuyor.

"Evet," diyor vakur bir tavırla, "elbette."

Alfonso alaycı bir tebessümle kupasını alıp bir yudum şarap içiyor.

"Sarayda bir şey olduysa," diye sözüne devam ediyor Lucrezia, "ya da ailede seni rahatsız eden bir sorun varsa, belki ben de..."

Alfonso kupasını masaya çarparak bırakıyor. Yüz ifadesi – yüzündeki o kızgınlık, şüphe– sözcükleri Lucrezia'nın boğazına diziyor.

"Ailem hakkında ne biliyorsun?" diye soruyor Alfonso, alçak ve temkinli bir sesle. "Ya da sarayım hakkında?"

"Hiç."

"Ne duydun? Ne anlattılar sana?"

"Dedim ya, hiçbir şey."

Alfonso ona doğru uzanıyor. Lucrezia'nın elinin altındaki el dönerek güçlü, serin bir kavrayışla parmaklarını hapsediyor.

"Ya baban? O bir şey anlatmadı mı?"

Lucrezia başını iki yana sallıyor.

"Ya da Floransa'dakilerden biri? Annen?"

"Hayır."

"Buradaki biri?"

Lucrezia'nın gözünün önünden bir patikada, atının önünde duran, eyerinden üç tane tavşan sarkan adam geliyor. Nedenini bilemese de, Baldassare'nin söylediklerinden söz etmenin iyi olmayacağını biliyor.

"Hayır," diyor yine.

Alfonso ona doğru uzanmış vaziyette, elini bırakmadan, ve onu çıkarmadan, bir süre öylece kalıyor. Lucrezia da gözlerini kaçırmadan, tereddütsüz ve sabit bakışlarla ona bakıyor ama içten içe zihnini boşaltmaya, parşömen gibi bomboş tutmaya çabalamakta; bildiği her şeyin akıp gitmesine izin veriyor. Bir şeyler bildiğini, Alfonso'nun kız kardeşlerinin Fransa'ya gitmek istediğini Baldassare'den duyduğunu, Ferrara sarayıyla ilgili birçok şeyi ve eski Dük'ün ölümünden beri sarayda birçok hizbin olduğunu babasından ve Vitelli'den öğrendiğini, Alfonso'nun dul kalan annesi yüzünden yaşadığı sorunları, annesinin Alfonso'nun yönetimine karşı baş kaldırarak yarattığı karmaşayı, Alfonso'nun tüm bölgeyi egemenliği altına almakta zorlandığını bildiğini itiraf etmeyecek. Bunların hiçbirini bilmiyor; hiçbir şey duymuş değil; unuttu gitti; bilmiyordu ki zaten. Kocasına gösterdiği yüz gayet hoş ve masum. Alfonso'nun genç, Ferrara'nın yönetimine dair en ufak bilgisi olmayan saf eşi.

Hiç bitmeyecekmiş gibi gelen bir zamanın ardından, Alfonso yumuşar gibi oluyor. Arkasına yaslanıp biraz daha et alıyor.

"Bu gibi konulardan," diyor başını sandalyesine dayayıp lokmasını çiğnerken, "sana asla söz etmem. Seni bunlarla sıkmayı asla—"

"Ah, anlatabilirsin. Sıkmış olmazsın ve—"

Sözü kesilen Alfonso buz gibi bir sessizliğin olmasına izin veriyor. "Bu," diye konuşmayı sürdürüyor, "bir eşin görevi değildir."

"Ama olabilir de. Bence—"

"Kendimi iyi ifade edemedim herhalde," diyerek sandalyesinden kalkıp Lucrezia'nın yanına gidiyor Alfonso. "Benim eşimin görevi değildir, Düşesim."

Lucrezia, "Anlıyorum," diyerek başını çevirip ona bakmaya çalışsa da, ellerini omuzlarına koyan Alfonso'yu ancak göz ucuyla görebiliyor.

"Benim karımın," diyerek eğilip her bir sözcük için kulaklarının arkasına birer öpücük konduruyor Alfonso,

"Bambaşka bir görevi var. Bu görevi çok yakında yerine getireceğini umuyorum."

Dehşet, oyuklarda biriken karlar gibi Lucrezia'nın içine dolmaya, görünmeyen kar birikintileri gibi içini kaplamaya başlıyor. Lucrezia masaya yayılmış yiyeceklere göz gezdiriyor: kızarmış etler, bademli turtalar, sütlaç, ortadan kesilip içlerine peynir doldurulmuş kayısılar, yağda kızartılmış çiçekler.

"Bir şey yemek istemez misin?" diyor. "Aç değil misin?"

"Ben başka şeye açım," diyor Alfonso. "Gel. Gidelim."

Delizia'da geçen günlerde, ondan bir şey beklenmiyor; fakat geceleri çok şey bekleniyor. Kendini verip teslim olmak, varlığını başka birinin eline teslim etmek, her gece, her gece, ona geçiş ve giriş izni vermek zorunda. Alfonso başka varlıkların eline geçmiş, avının izini süren bir adam gibi: onu gebe bırakarak bir varis edinmek, soyunun devamını sağlamak için. Bu işe de her şey gibi, kararlı bir yoğunlaşma ve odaklanmayla yaklaşıyor.

Geceleri, Lucrezia'nın odasında, bambaşka biri oluyor. Deri değiştirip düklüğünden arınıyor; kapıdan yatağa gelinceye kadar üzerinden çıkarıp attığı giysilerle birlikte, o deriden de kurtulduğunu düşünüyor Lucrezia. Alfonso yorganı üstünden çekip alarak ona bakmayı seviyor. Lucrezia buna tahammül etmekte zorlanıyor; gece serinliğinin aniden çıplak tenine değerek yaşattığı o şoka. Utanç içinde tortop olmamak, kendini saklayıp gözlerini kapamamak zorunda: Alfonso onu öyle görmekten hoşlanmıyor. Zaten o an Alfonso da değil, akşam yemeğinde onunla birlikte o uzun masada oturan adam da. Değişmiş, şekil değiştirmiş, o maskeyi çıkarıp atmış oluyor. Çıplak teni, kasları, insanı şoka uğratan tutam tutam saçlarıyla, efsanevi bir yaratık; vadinin zemininde kıvrım kıvrım akan Po Nehri'nden sürünerek çıkıp Lucrezia'nın odasına, yatağına kadar gelebilmek için bir şekle bürünen o ırmak tanrısı, su canavarı yorganın altına süzülüp perdeli parmaklarıyla onu kavrayarak pullu derisini vücuduna sürtüyor, suların derinliklerinde

yılankavi akıntılarla boğuşarak kazanılmış bir güçle onu kontrolü altına alırken boynundaki gizli solungaçlar inip kalkarak odadaki yabancı havayı soluyor.

Bu aşamada, Alfonso onunla birlikte olduğu ama bir şekilde yine de olmadığı bir ruh haline girerken, Lucrezia'nın gözlerini kapamasına izin var. Alfonso su götürmez şekilde, fazlasıyla orada. Ama yine de başka yerde. Lucrezia'nın her şeyi unutup gözlerini açtığı ve tepesindeki o grotesk maskeyi gördüğü anlarda, o yere geçmiş gibi, yüzü tanınmayacak halde: hiddetli, istediğini almakta kararlı, giderilemeyen bir ihtiyaçla yüklü. Lucrezia o anda tamamen unutulduğunu düşünüyor. Gece ritüelini gerçekleştiren ırmak tanrısı o gizemli ve elzem rahatlamanın, bir insanla acilen çiftleşme gereksinimini gidermenin peşinde, Lucrezia'nın içinde kendi izini bırakırcasına, çamurlu derinlikleri içinde barındırıyormuş ve tek istediği onları Lucrezia'nın içine boşaltmakmış, bu sayede Lucrezia da onun gibi bir su yaratığı, denizkızı olacakmışçasına bastırdıkça bastırıyor, teninde beliren nehir suyundan damlalar Lucrezia'nın üzerine düşüyor.

Lucrezia nefes alabilmeyi, kaslarına direnmemelerini söylemeyi, kendine ufacık da olsa bir alan açmak için yatağa iyice gömülmeyi, Alfonso'nun eli ya da başka bir yeri ona değdiğinde irkilmemeyi öğrenmiş. Isabella'nın haklı olduğunu, zaman geçtikçe daha az acı duyulduğunu, zevk almadığını belli etmesinin Alfonso'nun hoşuna gitmediğini, kendi vücudunu işin içine katmaz ve hiç kıpırdamadan yatarsa bu işin daha da uzadığım öğrenmiş. Onun yaptıklarının aynını yapar, yüz ifadelerini ona geri yansıtır, o güldüğünde güler, iç çektiğinde iç çeker, gözlerinin içine bakarsa, Alfonso daha mutlu oluyor.

Böyle zamanlarda, Lucrezia'nm kim olduğu önemli değil.

Fakat Lucrezia herhangi biri değil. Onun karısı; aralarındaki bağ Kilise tarafından, babası tarafından kutsanmış. Ölen ablasının yerini alan kız o. Lucrezia, Toskana Sarayı ile Ferrara Sarayı arasındaki bağlantı ve her iki bölgede, iki sarayda da

hak sahibi olan çocuklar doğuracak. *Delizia*'daki özgürlük için ödemesi gereken bedel bu.

Bunun hep böyle olmayacağını da biliyor. Sonsuza kadar *delizia*'da kalamazlar. Alfonso yakında saraya dönmek zorunda ve Lucrezia da onunla birlikte gidecek, Alfonso'nun annesi ve kız kardeşleriyle birlikte orada, *castello*'da yaşaması beklenecek ondan. Orada nasıl karşılanacağını, Alfonso'nun ailesinin ona nasıl davranacağını, ona karşı dostça mı yoksa düşmanca ve şüpheci bir tavır mı takınacaklarını, sarayda kendini iyi mi hissedeceğini yoksa uyum sağlayamayıp güvensizlik mi duyacağını bilmiyor. *Delizia* ve bütün bu güzellikler geçici. Yakında yaşamlarını Ferrara'da sürdürmeye başlayacaklar ve gerçek evlilik hayatı başlayacak, Lucrezia Dük'ün eşi rolünü üstlenmek zorunda kalacak.

Yakında çocuğu olacağım da biliyor. Belki de şimdiden gebe.

Bu düşünce, çocukken Isabella ve Maria'yla girdikleri iddia sonucunda yuttuğu, bir daha hiç görmediği o desenli pirinç düğme gibi, içinde yaşayan bir şey sanki. Lucrezia annesini, giysilerin içinde şişip inen, defalarca şişip inen o beyaz vücudunu, annesinin onca gebelik yüzünden incinen belini, doktorun ona özel yaptığı ve belini desteklemek için takmak zorunda olduğu demir korseyi düşünüyor. La Fecundissima. Doğumu atlatamayan bütün o kadınları düşünüyor; bir daha hiç görülmeyen, haklarında fısıldanarak konuşulan, şapelde edilen dualarda isimleri anılan birçok kuzen, teyze, saraylıların eşleri. Lucrezia da aynı kaderi mi paylaşacak? Yoksa doğumdan sağ çıkabilen, çocuklarının birer yetişkin olmalarına tanıklık edebilen şanslılardan mı olacak?

Bazen bunu Alfonso'ya da sormak istiyor; bu gece çiftleşmelerinin ortasında, Alfonso onu bir pozisyona, sonra da vücudu çözmesi gereken bir bulmaca ya da fethetmesi gereken bir toprak parçasıymış gibi pozisyondan pozisyona sokarken, içine boşalmasına ramak kalmışken, odanın sıcak ve kuru havasında nefessiz kalıp boğulacakmış da nehirdeki ülkesine

dönebilmek için tek umudu Lucrezia'ymış gibi ona sımsıkı sarılmışken. Yüzünü Alfonso'nun kulağının deniz kabuğu kıvrımına çevirip fısıldamak istiyor: Ya hayatta kalamazsam? Doğum sırasında ölürsem? Bunu hiç düşündün mü?

Alfonso onu, usulca söylediği bu sözleri duysa da, cevap vermeye gerek görmüyor hiç.

Villada kuşluk vakti ve Lucrezia odasında dolaşarak bir şeyleri eline alıp alıp geri bırakıyor: bir fırça, boncuklu bir çanta, oyma ahşap kâse, boynuz bardak. Avluya bakan pencereye, oradan karşıdaki dağ manzaralı pencereye süzülüyor. *Zimarra*'sını giyiyor. Fazla sıcak gelince, omuzlarından kaydırıp yere düşürüyor.

Alfonso dün gece yanında uyumamış. Bazen hemen uykuya dalıp bütün yatağa yayılarak sabaha kadar bilinçsiz halde yatıyor. Bazen de yaptığı şey ona garip bir enerji veriyor, kıpır kıpır oluyor; Lucrezia o sırada uyur gibi yaparsa, Alfonso'nun yataktan dikkatlice kalktığını, giyinip gittiğini görüyor. Gitmeden önce, her seferinde eğilip şakağına hafif bir öpücük konduruyor. Bunu ilk yapışında, Lucrezia şaşkınlıktan irkilmiş, doğrulmasına ramak kalmış; ama artık o öpücüğü beklemeyi öğrenmiş, hatta gelmesi için sabırsızlanıyor. Uyurken kimse onu öpmemiş. Alfonso odadan çıktıktan sonra öpücüğü orada tutmak, çiçektozu gibi havaya karışmasını önlemek istercesine, avucunu şakağına koyuyor.

Lucrezia pencerede durup o süs bahçelerine, geometrik açılı çalı çitlere ve tırmıklanmış yollara bakıyor. Bahçelerin ötesinde Alfonso'nun avlandığı gür orman var; onun ötesinde vadinin düzlüğü, çok daha ötedeyse dağlar. Onların ötesinde de Floransa'nın, ailesinin, *palazzo*'nun olduğunu biliyor ama onları düşünmeyecek, kendisi yokken orada hep birlikte olduklarını hayal etmeyi reddediyor.

Onun yerine gözlerinin pencere camına odaklanmasına izin veriyor ve oradan kendisine bakan kızı görüyor. Yanakları al

al, uykusunu almış gibi görünen bir kız; gözleri parıl parıl, yanakları pembe. Göz altlarında öteden beri pusuya yatmış bekleyen o hilal şeklindeki gölgeler yok olmuş. Lucrezia kendini Isabella ve Maria gibi güzel bulmamış hiç. İkisine de benziyor: düşük gözkapakları ve altdudağının belirginliğiyle. Ama her nedense, yüz hatları onlarınki kadar hoş görünmüyor. Onlarla arasında belli belirsiz ama yine de görünür bir fark var: gözleri daha çökük, yanakları daha düz, çenesi daha ince. Tedirgin, düşünceli bir hali var; dinlenirken bile aklı hep bir şeylerle meşgul sanki. Fakat penceredeki kızın çekici olduğu söylenebilir. Hatta güzel.

Lucrezia bir sağa, bir sola dönüyor. Nedir ondaki bu değişiklik böyle? Yüzü artık o kadar da solgun ve kül gibi görünmüyor; annesi yanaklarını çimdikleye çimdikleye, Kayanın altında kalmış gibisin, diyemez.

Aklından ok hızıyla geçen bir düşünce, rahatsız edici bir ihtimali de peşinden çekiyor. Tabii ki değil. Lucrezia iki elini de kaldırıp karnına bastırıyor. Olabilir mi? Ama öyle bir durumda kadının güzelliğinden kaybettiği söylenir, aksi olmaz ki.

Lucrezia karnını inceler, kasların gerginliğini kontrol eder, fark olup olmadığına bakar, önce olduğuna, sonra olmadığına karar verirken, kapının tıklatılmasıyla irkiliyor.

Ellerini hemen karnından çekiyor. O mu acaba? Alfonso mu? Yine mi o iş için—?

Bu fikri bastırıyor. Güneş tepeye çıkmış, yapılacak işler, okunacak mektuplar, ilgilenilecek belgeler varken gelmiş olamaz.

Lucrezia boğazını temizleyip ellerini önünde, sonra çabucak arkasında birleştirdikten sonra beline koyuyor. Elini kolunu normalde nasıl tutar ki? Normalde nerede dururlar? Katiyen hatırlayamıyor.

"Girin," diye sesleniyor.

Kapı itilerek açılıyor ve içeri Emilia giriyor. Lucrezia onu gördüğüne öyle seviniyor ki istemeden bir ses çıkararak çok rahatladığını belli ediyor.

"Sakıncası yoksa, efendim," diye söze başlıyor Emilia, bu karşılama karşısındaki şaşkınlığını gizleyemeden, "ekselansları gelip sizi bugün için hazırlamamı istedi. Uyuyor olabileceğinizi söyledim ama size bir şey göstermek istediğini söyledi ve—"

"Pekâlâ," diyor Lucrezia. "Teşekkür ederim, Emilia. Başlayalım."

Emilia başını salladıktan sonra kare şeklindeki bir keten parçasını alıp Lucrezia'nın cildine sürmeye başlıyor. Ardından menekşe yağını avucunda ısıtarak masajla bacaklarına, göğsüne ve sırtına yediriyor. Lucrezia bu özenli bakıma sessizce kolunu kaldırarak, bileğini çevirerek, dizlerini kırarak, boynunu sağa sola çevirerek yardımcı oluyor. Hazırlık için yapılan bu bir dizi işlem ona annesini hatırlatıyor hep: Bunları tasarlayan, katı bir düzen içinde gerçekleştirilmelerini emreden, kızların hepsinin azami faydayı elde edebilmeleri için *palazzo*'daki bütün hizmetçilerin öğrenmesini talep eden, annesi ne de olsa.

Lucrezia göğüs geçiriyor. Menekşe yağından sonra ayakların yıkanacağını, tırnakların temizleneceğini, yüze fasulye çiçeği suyunun sürüleceğini, sonra saçların fırçalanacağını o da biliyor, Emilia da. Bahçıvanın çiçek tarhlarındaki yabani otları sökmesine ya da çalı çitleri budamasına benzeyen bu bakım, bunca işlem ne kadar sıkıcı. Emilia'yla birlikte bu ritüeli ne demeye her gün tekrarlıyorlar ki? İstemediği takdirde bunu yapmak zorunda olmadığı ilk kez kafasına dank ediyor. Orada kontrol edecek, teftişe gelecek hiç kimse yok.

Bu düşünce bitkinin çektiği su gibi aşağıdan nüfuz edip bacaklarından yükselerek gövdesine yayılıyor. Yepyeni, olağanüstü bir his. Aşağı bakıp bambaşka birini görse şaşırmayacak.

"Boş ver," diyerek elini Emillia'nın ellerinden çekiyor.

"Ama..." Lucrezia'nın tırnak etlerini içe itmek için kullanacağı soyulmuş badem dalı elinde kalan Emilia şaşkın görünüyor. "...bana hep böyle yapmam—"

"Yalnızca saçımı yap lütfen."

Emilia bademi dalını bir kenara koyup isteksizce orada bırakarak elini fasulye suyunun durduğu şişenin üzerinde tutuyor.

"Acaba...?"

Lucrezia başını iki yana sallıyor. "Yalnızca saçlar."

Taburenin üstünde kararlı bir tavırla otururken, nabzı hızla atıyor.

"*Scuffia* da takma. Bugün hava çok sıcak. Gevşek bir örgü yapıp sırtımdan aşağı bırak."

Emilia bir şey diyecek gibi oluyor ama sonra vazgeçiyor. Fırçayla tarakları alıp saçı parçalara ayırmaya başlıyor.

"Kadınlar evliliğin ilk yılında saçlarını açık bırakabiliyor," diyor Lucrezia, çenesini kaldırıp yansımasına meydan okur gibi aynadan kendine bakarak.

"Evet, efendim."

"Dük söyledi. Ferrara'da âdet böyleymiş."

"Evet, efendim."

"Artık Floransa'da değiliz."

"Hayır, efendim."

Lucrezia'nın gözleri aynadaki hizmetçi kıza kayıyor; bir an göz göze geldiklerinde, Emilia'nın gülmemek için kendini zor tuttuğunu görüyor; Lucrezia da birazcık kıkırdamadan edemiyor.

"Anneniz ekselansları buna ne derdi bilmem," diye mırıldanıyor Emilia, tokaları dişlerinin arasında tutarak.

"O burada değil."

"Doğru."

Lucrezia aynadan kendine ve Emilia'ya bakmayı sürdürüyor. "Saç renklerimiz aynı sayılır," diyor, "ikimizin, değil mi?"

Emilia omuz silkiyor. "Düşes hazretlerinin saçları daha kızıl ve ince telli. Benim babam İsviçre'den gelmiş bir muhafızdı ve annem sarı saçlarımı ondan aldığımı söylerdi."

"İyi bir adam mıydı?"

"Onu hiç tanımadım, hanımım."

Lucrezia bu sözleri, İsviçreli Muhafızlar'ı ve adamların *palazzo*'nun bodrum katındaki kışlasını düşünüyor: açık mavi gözlü, kalıplı, iriyarı adamlar.

"Acaba," diyor bir saç tokasıyla oynayarak, "düğün günümden önce seni neden hiç *palazzo*'da görmedim?"

Emilia bir an duraksar gibi olduktan sonra gücünü bir kat artırarak saçlarını fırçalamaya devam ediyor. "Bilmem ki, hanımım."

"Başka bir yerde mi hizmet ediyordun acaba?"

Emilia hayretle başını kaldırıyor. "Hayır, katiyen. Ben *palazzo*'da doğdum. Bütün hayatım orada geçti."

"Öyleyse neden hiç görmedik birbirimizi?"

Emilia buna cevap vermeden önce fırçayı aşağı doğru iki kez saçlarından geçiriyor. "Ben sizi görürdüm hanımım, sık sık," derken dikkatle, sözcükleri seçer gibi konuşuyor, "siz küçük bir kızken ama hatırlamıyor olabilirsiniz. Büyüdükten sonra da zaman zaman gördüm. Ben aşağı katlarda annemle birlikte çalıştığım için huzurunuza çıkmazdım pek."

"Annen nerede çalışıyor?"

"Mutfaklarda."

Bu yanıttaki sertlik parmaklarının arasında tuttuğu pirinç tokaya bakan Lucrezia'nın gözlerini kaldırıp aynadan arkasında duran hizmetçiye bakmasına neden oluyor. Emilia'nın o güzel, yaralı yüzü kapanmış, kasten ifadesizleştirilmiş gibi.

"Annen...?" diye soruyor Lucrezia çekinerek.

"Öldü, hanımım."

"Ah, çok üzüldüm, Emilia. Ben—"

"Üç ay oldu."

"Tanrı onu bağışlasın."

"Teşekkür ederim, hanımım. Ben... o..." Emilia alnını kırıştırıp dudağını ısırdıktan sonra hızla konuşmaya başlıyor: "Annem size çok düşkündü. Sofia sizin hizmetçiniz olmak üzere eğitilmemi istediğinde, buna çok sevinmişti. Sizinle... birlikte olacağımı bilmek onu çok mutlu etmişti."

"Annen bana mı düşkündü?" diye soruyor Lucrezia.

"Evet... annem..." dedikten sonra fırçayı havada tutarak bir kez daha duraksıyor Emilia. "Sofia size söylemedi mi?"

"Neyi?"

"Benim annem... sizin *balia*'nızdı. Sütanneniz. Bilmiyor muydunuz?"

"Hayır." Lucrezia hayretle Emilia'ya bakıyor. "Mutfaklardan bir kadın olduğunu biliyordum ama kim olduğunu hiç söylemediler... Üzgünüm, hiç bilmiyordum. Yani, sen de...?"

Emilia saçları kalıp halinde kaldırıp ustaca üçe ayırırken gülümsüyor.

"Ben sizden iki yaş büyüğüm, sanırım. Bebekliğinizi hatırlıyorum. Sizinle ben oynardım. Ben..." diyerek yüzündeki yara izini gösteriyor Emilia "...bu yarayı aldığımda, siz de yanımdaydınız."

"Nasıl oldu ki?"

"İkimiz saklambaç oynuyorduk. Ateşin yanında oynamamamız söylenmişti. İçinde su kaynayan tencere devrildi. Size çarpmasına şu kadar kalmıştı." Emilia elini havaya kaldırıp başparmağıyla işaretparmağını aralık tutarak kısacık bir mesafeyi gösteriyor. "O kaza olduğunda, kendi canınız yanmış gibi bağırıp bana sımsıkı sarılmıştınız. Hiç unutamam."

"Emilia, bu korkunç bir şey. Ben—"

Emilia'nın yüzünde hüzünlü bir tebessüm beliriyor. "Sizin yerinize bana olması daha iyi."

"Keşke ikimize de bir şey olmasaymış."

"Ama ikimizden birine olacaktıysa, yara izinin bende kalması daha iyi oldu."

Bir an iki kız da susuyor. Lucrezia söyleyecek, bu duygusal ânı geçiştirecek bir şey bulmaya çalışırken, hafızasını da yoklayarak bu olaya dair birkaç anı kırıntısı bulmayı deniyor: saklambaç, yere düşen tencerenin çıkardığı ses, kaynar suyun yakışı ve buharı.

Fakat Emilia konuşmayı sürdürüyor.

"Sonra da," diye devam ediyor sözüne, "siz biraz büyüdüğünüzde, yürüyüp konuşmaya başladığınızda, Sofia sizi kaçırıp kaçırıp mutfağa getirmeye başladı."

"Kaçırıyor muydu? Niye ki?"

"Siz çocukların odasına geri gönderildikten sonra. Bazen ağlayıp durdunuz, kimse susturamazdı ve sizi avutabilen tek şey..." Emilia çok duygulanmış gibi görünüyor. "Anneniz ekselanslarına saygısızlık etmek istemem, biliyorsunuz, kimseyi kırmak istemem, hanımım—"

"Kırılmadım. Sen devam et. Sofia'nın beni nasıl kaçırdığını anlat."

"İşte, sizi mutfağa getirirdi. Siz durmadan ağlarken, annemi görür görmez susar, gözlerinizden yaşlar süzülmeye devam ederken kocaman gülümser ve kollarınızı uzatırdınız. Herkes çok gülerdi. Bazen sizi mutfaktaki masanın altına sokardım; annem oynamamız için kaşıklar, tavalar verirdi ve her yeri un yapardık. Bazen de—"

Bu olağanüstü hikâye kapının bir kez daha açılmasıyla yarıda kesiliyor; duvara çarpan kapıda öylece duran, yüzü yumuşak bir şapkanın gölgesinde kalan Alfonso beliriyor.

"Hazır mıyız?" diye soruyor.

Emilia irkilerek fırçayı düşürüyor ve başı önde eğilerek yerden alıyor.

"Çok az kaldı, majesteleri."

"Hemen geliyorum," diyor Lucrezia da, Emilia saçlarını örerken hareket etmemek için gözlerini Alfonso'ya doğru çevirerek.

Alfonso, "Sana bir sürprizim var," diye mırıldanırken sesindeki gülücüğü duyabiliyor Lucrezia. "Haydi, elinizi çabuk tutun."

Alfonso dönüp koridorda uzun adımlarla uzaklaşıyor.

Emilia, Lucrezia'ya doğru eğiliyor. "Sarayda sorun olduğunu duydum," diye fısıldıyor.

"Floransa'da mı?"

"Hayır, hanımım. Ferrara'da."

Lucrezia oturduğu yerde dönüyor. "Ne sorunu? Neler duydun?"

Emilia Dük'ün hâlâ orada gizlenmediğinden emin olmak ister gibi, açık kapıya bir bakış atıyor. "Bu sabah Ferrara'dan gelen haberciye eşlik eden bir hizmetkârın seyislerden birine, seyisin hizmetçilerden birine, onun da bana anlattığına göre, Dük'ün annesi, ekselansları şu an gizlice Ferrara Sarayı'nı terk etmeye hazırlanıyormuş. Dük hazretlerine sezdirmeden gitmeye niyetliymiş ama tabii ki onun da sarayda annesini izleyen adamları var ve içlerinden biri—"

"Bunu neden yapsın ki? Alfonso bana saraya birlikte gidip saygılarımızı sunmadan önce Fransa'ya gitmeyeceğini söyledi ve sonra da, zaman içinde—"

"Yok. Bunu bir süredir, Dük hazretlerinin saraya son gidişinden beri planlıyormuş meğer. Yolculuğun ortasında çekip gidişini hatırlıyor musunuz? Söylendiğine göre, annesiyle feci kavga etmişler ve eski Düşes o günden beri gitmeye kararlıymış. Durumu anlatan kişi, onun dün gece atlarla arabaların yarın yola çıkacak şekilde hazırlanmasını emrettiğini—"

"Zavallı Alfonso," diye haykırıyor Lucrezia. "Benim hemen..." Kalkmaya yelteniyor ama sonra tekrar sandalyeye çöküyor. Ne yapması lazım? Alfonso bu gibi şeylerden haberdar olmasını istemediğini söylemişken, ona ne diyebilir ki? "Bir şey yapmam..."

"Duyduğuma göre, Papa bizzat," diye fısıldıyor Emilia etkilenmiş bir sesle, "sürgün edilmesini emretmiş ama Dük hazretleri annesinin ne zaman gideceğine ancak kendisinin karar vereceğini herkesin bilmesini istiyormuş."

"Evet, biliyorum."

"Ama şimdi kızları da onunla birlikte gitmek istiyorlarmış ve—"

"Alfonso'nun kız kardeşlerini de mi yanında götürecekmiş?" diyerek hizmetçinin sözünü kesiyor Lucrezia. "Bundan hiç hoşlanmayacak. Buna asla izin vermez ve—"

"Neden olmasın? Kız kardeşler neden anneleriyle birlikte gidemesin, eğer onlar da—"

Lucrezia kafasını sallıyor. "Boş ver sen. Devam et. Bütün bildiklerini anlat."

Emilia omuzlarını silkiyor. "Dük'le annesinin ettiği kavganın dinle alakalı olduğunu duydum. Garipten de öte bir durum ama eski Düşes Fransız olduğuna göre belki de—"

"Protestan," diyor Lucrezia, "ve bundan vazgeçmiş olması gerekiyor ama anlaşılan..."

Emilia kendini bu sapkınlıktan korumak ister gibi çabucak, esaslı bir haç çıkarıyor. "Artık her neyse, haberci bunu anlattığında, Dük hiç de mutlu olmadı. O sırada yandaki odada olan bir hizmetkâr Dük'ü duvara bir şey fırlatıp ona böyle bir itaatsizlik ederlerse annesiyle kız kardeşlerini hapse attırıp kırbaçlatacağını söylerken duymuş. Düşünebiliyor musunuz? Bir erkek annesine—"

"Asla böyle bir şey söylemez," diye atılıyor Lucrezia. "Hizmetkâr yanlış duymuştur. Alfonso saraydaki birinden ya da... ya da bir uşaktan falan söz ediyordu herhalde. Onun annesi Renée de France. Düşeslik zaten doğuştan hakkı. Soylu bir kadına bunu asla—"

"Tabii, efendim." Emilia başını öne eğiyor. "Siz daha iyi bilirsiniz."

Lucrezia derhal ayağa kalkıyor. Şakaklarına tokaların takıldığı yerlerden saç derisinin çekildiğini hissediyor; *camiciotto*'su koltuk altlarını geriyor. O kadar iyi başlayan gün ansızın uğursuz ve tehlikelere gebe bir güne dönüşüyor sanki.

"Herkes Dük'ün en kısa zamanda Ferrara'ya gideceğini söylüyor." Yakasını düzelten Emilia'nın sesi Lucrezia'nın kulaklarını tırmalamaya devam ediyor. "Orada ne yapacağını bilemem ama—"

"Teşekkür ederim, Emilia," diyerek bir el hareketiyle kızı susturuyor Lucrezia. "Gidebilirsin."

Yürüyüp koridora çıkarak kapıyı arkasından sertçe kapatıyor ve odayı toplaması için hizmetçiyi yalnız bırakıyor.

Revaklı avluya çıkar çıkmaz, göz kamaştırıcı bembeyaz gün ışığı üzerine hücum ediyor. Işık, içine aktığı avluyu merhametsizce, ağzına kadar doldurmuş; dikdörtgen alanın üzerindeki gökyüzü villaya ters ters bakıp köpürerek kızgın dumanlar üfleyen bir fırın gibi.

Gözlerinin serin loşluğuna alışkın olan gözleri buna uyum sağlayamıyor. Bir adım ve bir adım daha attıktan sonra elini bir sütuna dayayıp gözkapaklarını hafifçe kapıyor.

Karşıda bembeyaz insan siluetleri görüyor: birinin karşısında duran iki kişi. Sıcaklıkla ışık onları renklerden ve belirgin hatlardan soyutlamış gibi olduğu için, iskelete ya da ağaç dallarına benziyorlar. Seslerini kesif havada yükselen kıvrak bir titreşim halinde duyabiliyor. Kocasının derin ve gür, biraz daha yüksek perdeden gelen sesiyle birlikte burundan ve hep aynı tonda konuşan birinin sesini seçiyor; Leonello herhalde.

Lucrezia başının duruşunu değiştiriyor; kulak kabartıyor. Bir bitki gibi ışığa doğru eğilip boynunu uzatarak havanın getirebileceği her şeye kendini açıyor.

Dengesini yitirecek gibi olurken, kocasının mırıldandığını duyuyor. Bilhassa seni küçük düşürmek için tasarlanmış bir hakaret, diyor Leonello, bunu sineye çekemezsin. Ondan, hepsinden ibret alınmasını sağlaman gerekir. Üçüncü adam, saraydan gelen temsilci de diyor ki: Belki de anneniz majesteleri ve kızları—

Uzun ince bir siluet gruptan ayrılıp ona doğru geliyor ve yaklaştıkça kolları, bacakları, gövdesi belirginleşerek şekle bürünüyor. İşlemeli güzel bir gömlek, siyah saçlı bir baş.

Alfonso hep yaptığı gibi, dudaklarını belli belirsiz kıpırdatarak, "Lucrezia," deyip elinden tutuyor.

Lucrezia ona bakıyor. Kötü haber almış, annesiyle ilişkisi kopmuş ya da sarayında tehlikeli bir kargaşa yaşanan birine

benzemiyor hiç. Yüzünde en ufak bir gerilim işiltısı yok: Sakin ve kendinden emin görünüyor. Emilia'nın söylediği doğru olabilir mi? Yanlış anlamış olabilir mi acaba?

"Yürüyelim mi?" diyor Alfonso, başını hafifçe az önce yanlarından ayrıldığı adamlara doğru eğip onların bu eşleşmeye dahil olmadığını, varlıklarından sıkıldığını ve yalnızca Lucrezia'yla birlikte olmak istediğini belli ederek. Ufacık bir hareketle çok şey anlatmakta öyle usta ki.

"Tabii," diyor Lucrezia.

Alfonso eşinin kolunu koluna geçiriyor ve revaklı avluda birlikte ilerliyorlar. Lucrezia'nın elbisesinin eteği yerde hışırdayarak peşlerinden geliyor. Lucrezia, Leonello'yla diğer adamın onları izlediğinin farkında; bakışlarını yürüdükleri yolun sonuna, o sabah çıktığı avla ilgili bir şey söyleyen kocasına, sonra tekrar yolun sonuna odaklıyor. Başını çevirip onları izleyenlere bakarak adamları umursuyormuş gibi bir hava yaratacak hali yok: Alfonso'yu hiçbir şey bilmediğine inandırmak istiyor. Onun için en azından bunu yapabilir.

Revaklı yolun sonuna yaklaştıklarında, Alfonso beklenmedik bir şey yapıyor. Tek bir seri hareketle Lucrezia'nın arkasına geçip gözlerini kapatıyor. Lucrezia ansızın bir şey görememeye başlıyor, hareket edemiyor; Alfonso'nun avuçları yüzünün çoğunu kaplamış, kolları kollarını hapsetmiş, vücudu arkadan olduğu gibi vücuduna yapışmış durumda.

Lucrezia kısacık, sığ bir nefes alıyor. Bunun bilhassa hiç sevmediği bir oyun olduğunu ona nasıl anlatabilir? Maria'nın onu yakalayıp elleriyle ya da kumaş parçalarıyla görüşünü engellemeyi, sonra da sırf şaka olsun diye çocukların odasında gezdirip sandalyelere çarptığında ya da şöminenin önündeki taburelere takılıp düştüğünde kahkahalarla gülmeyi alışkanlık haline getirdiğini?

Elleri kendiliğinden yüzüne gidiyor. Kendi tanıdık yüzünün –burun çıkıntısının, yanaklarıyla almndaki pürüzsüz tenin– yerine, Alfonso'nun parmaklarını, bileklerindeki kılları, geniş

parmak eklemlerindeki tırtıkları hissediyor. Şakaya katılıyormuş gibi olduğunu umduğu bir tavırla ellerini yüzünden çekmeye çalışsa da, içinden yükselen paniği hissediyor. Ne yapıyor bu adam? Bu da nesi? Annesiyle ya da saraydaki sorunla bir ilgisi olabilir mi?

"Sana bir sürprizim var," diye mırıldandığını duyuyor Alfonso'nun.

"Bana mı?" diyor Lucrezia da, normal konuşmaya çalışarak. Alfonso onu bile isteye sert bir şeye doğru yürütmez asla. Bacaklarıyla dizlerinin morarmasını istemez. Değil mi?

Alfonso, "Evet. Benim..." derken her nasılsa biraz tereddüt ediyor, "...benim acil olarak gitmem gerekiyor."

Lucrezia cevabı bildiği halde kendini, "Nereye?" diye sorarken buluyor.

"Ferrara'ya. Bir günlüğüne. Ya da iki. En fazla o kadar. Maalesef benim orada olmamı gerektiren bir durum var yoksa işi Leonello'ya bırakırdım. Yani gitmek zorundayım, benim küçük gelinim, ama uzun sürmeyecek."

"Ben de... gelebilir miyim?" diye bir teklif getiriyor Lucrezia, Alfonso'nun ellerinin altından. Tenlerinin birbirine değdiği yerlerde biriken ısıyı ve teri, kirpiklerin avuçlara batışını hissedebiliyor.

"Bu sefer olmaz. Çok yakında seni de Ferrara'ya götürüp saraya takdim edeceğim. Burada bir iki ay daha kalırız diye düşünmüştüm ama artık daha erken gitmemiz gerekecek sanırım. Şehrin kapılarından at üstünde birlikte geçeceğiz; insanlar yollara dizilecek ve herkes ne kadar güzel olduğunu görecek. Fakat bugün işi fazla dallanıp budaklandırmadan hemen gitmem gerek."

"Yani benim burada kalmamı istiyorsun?"

"Burada güvende olacaksın. Leo'yu yanıma alıyorum ama onun dışında herkes burada kalacak. Bütün muhafızlar, hizmetkârlar, peder ve bir de..."

Alfonso onu köşeden döndürüverip ellerini çekerek bu kez beline koyuyor.

Lucrezia gözlerini kırpıştırıyor. Işık şimdi daha da parlak, başlarına vuruyor.

Lucrezia'nın önünde hatları ışıkta titreşen, gölgesi yerde uzayıp giden bir şekil var. Hayvan gibi bir şey; koca bir köpek. Hayır, at. Nedir bu?

Lucrezia elini gözlerine siper ediyor. Bir fındık ağacına bağlı duran şey ata benzeyen ama attan daha küçük, eğimli ve zarif bir yüzü olan, uzun kuyruğunu savurup duran bir hayvan. Boynuna dökülen uzun yelesinden pürüzsüz topuk eklemlerine kadar, bembeyaz. Sırtına altın yaldızlı kabartmaları olan, kırmızı deriden, püsküllerine altın ziller takılı, yandan binmeli bir eyer bağlanmış.

"Bu... benim için mi?" diye fısıldıyor.

"Senin için," diyor Alfonso arkadan ona sarılıp çenesini başına koyarak. "Nadir bulunan bir yaratık bu. Yarı at, yarı eşek. Buralardaki bir çiftçi tarafından yetiştirilmiş. Beyaz bir katır. Belki de yüz yılda bir rastlanan türden. Duyar duymaz, satın almak için harekete geçtim. Ve onu sana hediye ediyor, senin olmasını istiyorum."

Alfonso lafı daha fazla uzatmadan Lucrezia'yı belinden kavrayıp havaya kaldırıyor ve avlunun basamağından katıra kadar taşıyarak kırmızı eyerin üstüne oturtuyor.

"Şuraya," diyerek bacağını kaldırıp destek yerine dayadıktan sonra üzengiyi ayağını rahatça sokabileceği şekilde ayarlıyor. "Ve şuraya." Kırmızı ve altın rengi, uzun ince dizginleri Lucrezia'nın eline veriyor. Kendisi yulardan tutup dilini şaklatıyor. Katır canlanarak yürümeye başlıyor.

Villanın çatılarının yarattığı gölgelere girip çıkarak aşağı avluda geziniyor, fındık ağacının etrafında dönüyorlar. Katırın sabit ve sakinleştirici bir ritmi var; bacaklarını iyice kaldırarak bir dansçı zarafetiyle yürüyor. Lucrezia dizginleri kavrayıp sırtını dikleştirerek omurgasının hayvanın adımlarıyla uyumlu salınmasını sağlıyor. Böğründeki beyaz kadife misali kılları

okşuyor, eğilip o beyaz toynakların toprak üstünde zarifçe ilerleyişini izliyor.

Alfonso onu bir yana, sonra öbür yana götürüyor. Leonello'yla elçinin yanından geçerlerken, adamlar susuyor. Lucrezia önlerinden geçer, kabartmalı eyer gıcırdar, minik ziller şıngırdarken, saraydan gelen temsilci hafifçe reverans yapıyor. Alfonso katırdan ve onun da atlarla birlikte bakılacağından, ahırlarda bir katır olmasının atları sakinleştirdiğinden ve Lucrezia'nın ne zaman isterse katırın hazırlanmasını emredebileceğinden söz ediyor.

Lucrezia hayvanın yanından yürüyen kocasının ensesini, gömleğin altındaki omuzlarının hareket edişini, yuları fazla sıkmadan ama güvenle tutuşunu, katırın süt beyazı boynunu okşayışını ve başını eğip katırı yumuşacık burnundan öpüşünü izliyor.

Karı koca gibi söyleşiyorlar. Alfonso hayvanın üstüne sağlam oturduğundan söz ediyor; Lucrezia çocukken *palazzo*'daki seyislerden bir midillinin üstünde at binme dersleri aldığını, babasının bunu da eğitimlerinin bir parçası olarak gördüğünü söyleyerek cevap veriyor. Alfonso bunun çok akıllıca olduğunu, aynı şeyi kendi çocuklarına da yapacağını, at binmeyi onlara küçüklükten itibaren öğreteceğini söylüyor. Lucrezia yanaklarının alev alev yandığını hissediyor ve Alfonso dönüp ona bir bakış attıktan sonra çıtayı yükseltmeye karar vermiş olmalı ki hamile kaldığında katırın onun için ideal olacağını da ekliyor. Vârisini karnında taşıyan kadını ata bindiremez –aklı olan hangi erkek yapar ki bunu?– ama katır onu fazla heyecanlandırmadan, zorlamadan gerekli egzersizi yapmasını sağlayacak.

Alfonso elini katırın yelesinden geçiriyor. Lucrezia, öylesine, bileğinde ve işaretparmağında mürekkep lekesi olduğunu fark ediyor. Tahtın vârislerini ve onların binicilik derslerini, bu katırın, hamileliklerine hazırlık olarak satın alındığı fikrini aklından uzak tutmaya çalışıyor. Alfonso'nun sıkıp sıkmadıklarını

kontrol eder gibi, başparmağını yular kayışlarının altına sokuşunu izliyor.

Yalnızca bir hayvanın rahatını bile dert eden bir adam annesiyle kız kardeşlerini hapse attırıp kırbaçlattırmakla tehdit etmiş olamaz. Akla sığmayacak bir şey bu.

Karşılaştığı sorunu, annesinin emirlerine karşı çıkıp izni olmadan Fransa'ya döneceğinin doğru olup olmadığını, bunu önlemek için ne yapacağını, kız kardeşlerinin cidden de sarayı terk edip başka bir saraya bağlılık yemini edip etmeyeceklerini sormak istiyor ona. Annesinden kalmasını rica etmeyi denemesini, giderlerse onu ve kız kardeşlerini çok özleyeceğini söylemesini önermek istiyor. Emirler vermek yerine insanca davranmayı denedin mi hiç, diye sormak istiyor. Alfonso kalmalarını emretmişken sarayı terk etmelerinin onun için skandal olacağını biliyor: Babasıyla danışmanlarının aileleri ya da eşlerinin karşısında güçsüz duruma düşen erkeklerden küçümseyici bir tavırla söz ettiklerine şahit olmuşluğu var. Kadınlarını kontrol altında tutamayan bir erkeğin yönettiği bölge üzerinde herhangi bir otoritesi olabilir mi? Gözleri sürekli üstünde olan düşmanlarına karşı ölümcül bir zaaf olur bu. Lucrezia bu sözleri babasından duymuş. Bir erkeğin ailesiyle ilgili sorunları çözme biçiminden çok şey çıkartılabilir: Bu düsturu annesi de, Sofia da, saraydaki birçok kişi de, hafiften mağrur bir tavırla, defalarca tekrarlamış çünkü Lucrezia'nın babası hem evinde hem de kendi bölgesinde sadakatsizliğe ya da isyana asla göz yummayan bir adam. Alfonso'nun da onun gibi olduğundan şüphesi yok.

Alfonso ne yapacak? Annesiyle kız kardeşlerinin gitmesini nasıl engelleyecek? Kendi emirlerinin Papa'nın emirlerinden önce gelmesini mi bekliyor cidden? Lucrezia içinde bu sözlerin itişip kakıştığını, becerebildikleri herhangi bir sıralamayla gün yüzüne çıkabilmek için savaştıklarını hissediyor.

"Çok yakında," diyor Alfonso, katırı revaklardan uzaklaştırıp açık duran kapılara doğru yürütürken, Lucrezia'nın

inanamadığı kadar kendinden emin ve telaşsız bir tavırla, "portren için çalışmaya başlayacaklar. İlk eskizler falan yapılacak."

"Hımm," diyor Lucrezia da onu pek dinlemeden, saraydaki isyanı, Alfonso'nun kız kardeşlerini düşünmeyi sürdürerek.

"Hoşuna gitmedi mi?"

"Gitti," diyor çabucak. "Hem de nasıl."

"Seni biraz oyalar diye düşünmüştüm," diyor Alfonso biraz bozulmuş gibi.

"Tabii ki. Affedersin. Aklımda... başka şeyler vardı. Portre, ha? Bunu... görmek harika olacak."

"Resim yapmaya çok ilgi duyduğunu bildiğim için..."

Lucrezia, "Evet," derken resim yapmayı sevmekle bir portre için poz vermenin apayrı şeyler olduğunu söyleme isteğini bastırmakta zorlanıyor. "Haklısın. Severim."

"Karar verdim," diye devam ediyor Alfonso, "bu bir evlilik portresi olacak. Böylesi daha uygun. Zaman içinde çocuklarımızla birlikte poz vereceğin başka resimler de olacaktır tabii. Ressamı ben seçtim; iyi tanıdığım bir adam. *Castello*'daki birçok odanın tasarımı ona ait. Üstelik gelmiş geçmiş en büyük ustanın, bizzat Michelangelo'nun yanında yetişmiş. Bunun ne türden bir portre olacağını hâlâ tartışıyoruz. Fakat tahminimce..."

Alfonso konuşmayı sürdürüyor. Lucrezia'nın dikkati ondan uzaklaşarak villanın damındaki kiremitlerin üstünde dikkatle yürüyen, birbirlerine baş kaldırıp indiren, gagalarından usulca beş notalı titrek sesler çıkaran, kanatları sımsıkı yanlara katlanmış güvercinlere kilitleniyor. Fındık ağacının tepesinde toplanmış orada dönen minik minik böcekler, hepsinin kararsız kaldığı bir konuda birbirine danışır gibi. Katır başını havaya kaldırıp o yumuşak, tüylü üçgen kulaklarını konuşmalarını takip etmeye, evliliklerinde neler olduğunu anlamaya çalışır gibi Lucrezia'ya, Alfonso'ya, sonra tekrar Lucrezia'ya doğru çeviriyor. Lucrezia o mesafeden, Alfonso'nun aksine Leonello'nun gergin ve aceleci bir ruh halinde olduğunu görüyor. Leonello hizmetkârlara bazı şeyleri –giysileri, belgeleri, bez

torbaları- eyer çantalarına koymalarını emrediyor; listedeki bir şeyin üstünü çiziyor; yumuşak deriden yapılmış çizmelerinin içindeki ayaklarını avlunun sıkışmış toprağına vurup duruyor; boynundaki tendonlar belli oluyor.

Lucrezia az bulunur renksiz katırının üstünden oraya bakarken, hizmetkârlardan biri -taşıyabileceğinden fazla şey yüklenmiş, temiz ve mülayim yüzlü bir çocuk- alçak bir taş basamağın üzerinde sendeliyor. Kutularla çantalar çocuğun incecik kollarından kayarak yere düşüyor. Kâğıtlar ve mum mühürler kuru toprağın üzerine saçılıyor. Çocuk yere diz çöküp düşenleri toplamaya, üzerlerindeki toprağı eliyle silkelemeye başlıyor. Ondan daha kıdemli bir hizmetkâr -ofisteki sekreterlerden biri- çocuğu bağıra bağıra azarlayıp başının arkasına bir şaplak atıyor. Lucrezia çocuğun haline üzülerek izler, belgelerin önemli olup olmadığını, Alfonso'nun buna kızıp kızmayacağını merak ederken, Leonello Baldassare hiç o tarafa bakmadan eğilip çocuğun yakasına yapışıyor. Çocuğu çekip yerden kaldırıyor ve düşen kutulardan birini alıp sert ahşap kapağını çocuğun yüzüne bir, iki, üç kez vuruyor.

Güneş yüzünü saklamışçasına, aydınlık gün kararıyor ve bu darbelerden çıkan sesler -yere düşen bir lahananın çıkaracağı sese benzeyen, yumuşak bir şeyin sert yüzeye çarpışının sesleri- karolardan, duvarlardan, öteki hizmetkârların şoka uğramış yüzlerinden sekerek avluyu dolaşıyor.

Lucrezia ayağını demir üzengiye basıp elini çocuğa doğru uzatarak eyerinden kalkıyor.

"Aman Tanrım!" Sözcükler ağzından kaçıveriyor. "Durun! Yeter!"

Baldassare kendini tutar gibi yavaşça dönüp ona bakıyor. Yüzü kıpırtısız, gözleri çakıltaşları gibi ifadesiz. Çocuk acı içinde boğuk sesler çıkaran kanlı bir kukla gibi, hâlâ elinde tuttuğu yakadan sarkıyor. Lucrezia, Alfonso'nun bir şey yapmasının an meselesi olduğundan emin: Leonello'ya çocuğu bırakmasını işaret edecek. Bu dehşete bir son verecek şüphesiz.

Fakat ardından şöyle oluyor: Baldassare, Lucrezia'nın sözlerine bakmayı sürdürerek kutuyla son bir kez vurduktan sonra çocuğu yere bırakıyor ve sekreterin uzattığı mendili alıp parmaklarını siliyor. Birkaç hizmetkâr hemen koşup çocuğu alarak götürüyor, sersefil olmuş vaziyette hemen oradan uzaklaştırıyor.

Alfonso bir şey yapmıyor. Alfonso bir şey demiyor. Alfonso'da uygunsuz bir şey gördüğüne dair en ufak bir belirti yok. Alfonso katırı avlunun bitimine doğru yürütmeye devam ediyor ve avludan çıkıp villadan uzaklaşan, bahçeye doğru giden dar patikaya giriyorlar.

Lucrezia'nın kollarıyla parmakları tir tir titriyor; üşüyor; dizgini tutmakta zorlanıyor. Eyerden kayıp yere düşecekmiş gibi hissediyor kendini. Ne yapacağım, ne diyeceğini bilemiyor. Hayatında böyle şey görmemiş. Hizmetkârların, annesi ve babası ya da ev ahalisinin önde gelenleri tarafından cezalandırıldığını görmüş tabii ama bu düzeyde değil, en fazla bağırıp çağırma ya da hafif bir tokat şeklinde. Böyle bir şeye hiç hazırlıklı değil.

"Alfonso," diyor Lucrezia baş başa kaldıklarında, kocasının taviz vermeyen ensesinden onunla konuşmayacağını anladıktan sonra, "sence de bu biraz... aşırı bir tepki değil miydi? Zavallı çocuk; onun hiçbir suçu yoktu. Bunu herkes görebilir. Leonello'yla konuşup ona—"

Alfonso yuları çekip katırı ansızın durdurarak dönüyor ve yüzünde bir tebessümle onu süzüyor. Lucrezia da bir şey anlamadan ona bakıyor. Böyle bir olayın ardından kim gülebilir? Alfonso'nun ne diyeceğine dair hiçbir fikri yok. Onu tanıdığına, aralarında bir yakınlık kurulduğuna dair bütün hisleri o an uçup gidiyor. Karşısında duran adam bir yabancı, aralarında hiçbir bağ yok. Alfonso ona hak vereceği, evet, Baldassare'nin verdiği ceza fazla sertti, çocuk böyle bir acımasızlığı hak etmemişti, diyeceğine, elini uzatıp hafifçe kıvrılmış parmaklarıyla yanağına dokunuyor. "Nasıl da iyi ve şefkat dolu bir kalbin

var," diye mırıldanarak bir tutam saçı kulağının arkasına itiyor. "Mükemmel bir anne olacaksın."

Sesi ve sözleri sevgi dolu ama Lucrezia altta akan başka bir şey, her şeyi aşındırmaya odaklı kapkara bir yeraltı akarsuyu olduğunu biliyor. Yanağını yakmış gibi, dokunuşundan bile ürktüğünü hissediyor onun.

"Ancak sana hatırlatmam gerekir ki," diye sözüne devam ediyor Alfonso aynı ses tonuyla, "benim hükmüme, kararlarıma ve yaptıklarıma karşı çıkılmasına göz yumamam. Karşı çıkanı cezalandırırım. Derhal, hiç acımam. Yeterince açık anlatabildim mi?"

Lucrezia onun neden söz ettiğini anlayamıyor. Kim cezalandırılacak? Çocuğu mu kastediyor? Sırf bir kutuyu düşürdüğü için?

"Leonello," diyor Alfonso usulca, "benim temsilcimdir. O benim aracım. Babam onu seçip tek bir amaç için yetiştirdi: benim *consigliere*'m olması için. Onun sözleri benim sözüm, yaptıkları benim yaptıklarımdır. Onun otoritesini sorguladığında, benimkini sorgulamış olursun. Şimdi anladın mı?"

"Evet," demeyi beceriyor Lucrezia.

"Biliyorum, daha çok gençsin, bu sarayda yenisin ve bu yüzden tabii ki sınırını aşmanı hoş görüyorum. Fakat bu son olmalı. Baldassare'yi bir daha asla ama asla küçük düşürmemelisin. Bilhassa başkalarının önünde. Duydun mu beni?"

Lucrezia onun istediklerini söyleyeceğine güvenemediği – ağzından başka sözlerin, onun hoşlanmayacağı şeylerin çıkacağından korktuğu– için başını bir kez sallamakla yetiniyor.

"Güzel." Alfonso uzanıp onu dudağından öpüyor. "Anlaştığımıza sevindim. Haydi artık avluya dönelim, o halde."

Alfonso yuları sarsarak katırı geldikleri yöne döndürüyor.

Fındık ağacının ara ara vuran hafif esintilerle oynayan dalları lacivert gökyüzünün önünde gelip geçici, kederli şekiller yaratıyor.

•

Alfonso'yla Leonello hava biraz serinler serinlemez yola çıkıyor. Lucrezia iyi yolculuklar dilemek için avluya iniyor. Alfonso sağrısı yüksekte kalan, ıslak gözlerini semaya çevirmiş siyah bir aygırın üstünde. Lucrezia tek eliyle revaklı avlunun sütunlarından birini tutarak oldukça geride duruyor.

Leonello ormandan çıkarken Lucrezia'ya rastladığı gün bindiği ata binmiş yine. Eyerden sarkan tavşanların yerinde, bu kez şişkin deri çantalar ve bir şarap tulumu var. Lucrezia onunla göz göze gelmiyor.

Alfonso *castello*'ya varmalarının bir iki saat süreceğini söylemiş.

"Hoşça kal," diye sesleniyor Alfonso, "hoşça kal, Tanrı seni korusun."

Aygır Lucrezia'ya bakması gerekiyormuş, ona verecek bir mesajı varmış gibi, parlak toynaklarının üstünde yan yan zıplıyor, ağzının içindeki metal parçayı oynatıyor; buna karşılık, Alfonso da hükmeden bir tavırla dizgine asılınca, at burnundan ses çıkararak başını çevirip dizgini zorluyor, kontrolü sahibinden geri almaya çalışıyor. Lucrezia bunun işe yaramayacağını, Alfonso'nun asla istediğini yapmasına izin vermeyeceğini ata söyleyebilmeyi istiyor. Sonra da, tam beklediği gibi, Alfonso dilini uyarı kabilinden şaklatıp dizgini iyice kısaltarak atın başını neredeyse boynunun altına yapıştırıyor.

"Hoşça kal," diye sesleniyor yine.

Lucrezia parmaklarının arasında tuttuğu mendili durgun ve nemli havanın içinde sağa sola sallıyor. Atlar toynaklarıyla şak şak kayarak eşkin gitmeye başlıyor ve villanın kapılarından çıkarak uzaklaşıyorlar.

Alfonso sonraki gün ve ertesi gün de dönmeyerek *castello*'da Lucrezia'nın beklediğinden daha uzun kalıyor. Bunun kötüye

mi yoksa iyiye mi işaret olduğunu bilemiyor. Geceleri odasının kapısındaki sürgüyü çekip kollarını iki yana açarak dingin bir haç pozisyonunda kesintisiz, rüyasız uykulara dalıyor.

Yaralı hizmetkâr çocuğu sorup soruşturuyor ve çocuğun hem burnunun hem de birçok dişinin kırıldığını ama durumunun iyiye gittiğini öğreniyor. Daha çabuk iyileşebilmesi için afyon şurubu ve besleyici çorbalar içirmelerini söylüyor. Masrafın karşılanması için Emilia'yla para yolluyor.

Süs bahçelerinde, kameriyelerde, bahçe yollarında geziniyor. Her daim muhafızının gölgesinde, ormandaki güneş vurmuş ağaç gövdelerinin arasında yürüyor. Rengârenk taçyapraklı çiçekleri, avuç dolusu süngerimsi yosunları, kalın ve damarlı yaprakları, mantarların fırfırlı sarı başlıklarını, kirpilerden düşmüş dikenleri topluyor. Gerçek bir tanesini görmeyi cidden çok istediği için, tepedeki dallara baka baka sürekli kayasansarı arıyor ama muhafızı artık oralarda pek görülmediklerini söylüyor; avcılar çoğunu öldürmüş, öyle diyor. Lucrezia bileklerini fıskiyelerin serin sularıyla ıslatıyor. Her gün görmeye gittiği katırını beslemek için elma, armut götürüyor. Eyerlenmesini isteyip revaklı avlunun çevresinde ve bahçelerde katırla dolaşıyor. Lucrezia at binmeyi gayet iyi bildiği halde yol engebeli olduğunda muhafızı yanına gelip katırı yularından tutuyor. Yine de adamın duygularını incitmek istemediği için bir baş hareketiyle bu yardımı kabul ediyor. Katırın adaçayı ve kekik çalılarını kemirmesine izin veriyor ve onu ahıra geri bıraktığında, hayvan yeşillik, yaz kokuyor.

Çocukken giydiği *sottane*'ye çok benzeyen bol elbiseler giyiyor Lucrezia; ayakkabılarını çıkarıp atıyor; günün çoğunu saçları açık ve sırtına bırakılmış vaziyette geçiriyor.

Alfonso'nun sevdiği et ve balık gibi ağır yemekler yerine aşçıdan sütlaç, kabuğu tuzlanmış taze ekmek, ortadan ayrılıp yumuşak peynirle sunulan incirler, zarif bir bardakta kayısı suyu istiyor.

Alfonso'nun yokluğunda geçen üçüncü sabahta, Lucrezia giysilerinin üstüne kendir bir önlük giymiş, salonda. Duvarın dibinde bir sağa bir sola giderek Herakles'in on iki görevini betimleyen freske tekrar tekrar bakıyor: adamın o gayreti ve eri, teninin altındaki kaslarının gerilişi. Yüzünü duvara daha da yaklaştırıp temperanın pürtüklü yüzeyindeki minik fırça darbelerini, ressamın uzun zaman önce pigmentleri, yumurta sarısından macunu, hızlı kuruyan karışımları üzerinde otorite kurma çabasının izlerini görüyor. Zamanla solup pastelleşen şu indigoyla azuriti orada, o salonda, Alfonso'nun atalarından birinin siparişi üstüne karıştırmış olmalı; renkler yüzyılların geçişini beklemek üzere duvarın içine çekilip gizlenmiş sanki. Lucrezia renklerin gizli bir ittifak içinde, sihirli bir hareket yapılmış, parola söylenmiş gibi, bir anda hep birlikte ilk günkü canlılıklarına kavuştuklarını hayal ediyor. Herakles'in gözlerinin yine gök mavisi, peştamalının soluk pembe yerine kıpkırmızı, ayaklarının altındaki dağların yeni çıkmış çimen yeşili olduğunu. Lucrezia freske doğru uzanıp o tozlu, paslı, hafif çürümüş kokuyu içine çekiyor.

Dönüp pencerenin önündeki masanın üstünde kendi yaptığı kompozisyonu inceliyor: bir çanağın içinde şeftaliler, bir sürahi su ve yeşil bir tabağın içine süzülen altın rengi sıvının içinde duran bir bal peteği. Başını sağa, sola eğiyor. Koyu mor örtü iyi olmuş; hem şeftali kabuklarındaki turuncunun ve altın rengi balın şarkısına katılıyor hem de kendi şarkısını söylüyor; bir de yarattığı o kıvrımlar ve katlar. Güneşin ışıktan parmakları meyvelerin yuvarlak kaba etlerinin üzerinde kıvrılıyor. Lucrezia çabuk olması gerektiğini fark ediyor çünkü ışık gidebilir, renkler değişebilir. Alfonso her an geri dönebilir ve onunla ilgilenmek için bu işi bırakmak zorunda kalabilir. Safranı, koşnil böceğini, süsen çiçeğinin ortasını havanda dövmesi lazım; bir de... başka ne vardı? Lucrezia her zamanki düzleştirilmiş kare *tavolo*'sunu, fırçalarını, tokmağı kenarına dayalı duran havanı,

toz pigmentleri emmeye hazır bezir yağıyla dolu istiridye kabuklarını yerleştirdiği şövalesinin başına dönüyor.

Dün gece yaptığı, bir nehrin kıyısından karaya tırmanırken gümüş rengi kuyruğu ay ışığında parlayan, yarı erkek, yarı balık su yaratığı resminin üzerini kaplayacak. Bu imgenin yok olacağına, onun dışında hiç kimse tarafından görülmeden başka bir resmin altında kalacağına dair bir hüzün, kim bilir kaçıncı kez, şöyle bir yokluyor.

Ama böyle olmak zorunda. Hiç kimse görmemeli. Başka bir resmin altında gizlenmeli. Bu yüzden onu akla gelebilecek en masum ve uygun şeyin, meyveli ve ballı bir natürmordun altına saklayacak. Bir düşes için daha uygun bir meşgale olabilir mi?

Tam bir parça kömür almış *tavolo*'nun üstünde ilk müdahaleyi yapacakken –çanağın oval şekli, üzerindeki şeftalilerin uyumlu kavisleriyle birlikte, deniz erkeğinin parıltılı pullarla kaplı kuyruğunu ikiye bölecekken– kulağına garip bir ses geliyor.

Birkaç oda ötede, yere küt diye ağır bir şey düşüyor sanki: yere atılan bir çuval ya da bir balya kumaş beki. Lucrezia o şeyden uzaklaşan ayak seslerini duymayı bekliyor.

Ama ses gelmiyor. Çıt yok. Ayak sesi yok. En ufak bir hareket yok.

Lucrezia elindeki kömüre, gece geç saatlere kadar yaptığı nehirdeki hafif dalgalara, kılıcını birden çok yüzlü Hydra'ya karşı kaldıran Herakles'in renkleri solmuş ama dürüst gözlerine bakıyor.

Kömürü elinden bırakıyor; bir bezle parmaklarını siliyor; salondan çıkıp asma kattan, yüzünü buruşturmuş Zeus'un başından çıkan Athena'nın su mermerinden bir rölyefinin olduğu odadan, üzerine kurumaya bırakılmış sazlar gibi görünen şeylerin serili olduğu masanın durduğu odadan geçip orta avluyu da geçerek vadiye bakan kemerli pencereye kadar giden koridora girerken ayak sesleri yerden tavana, oradan tekrar yere sekiyor.

Orada, yerde yatan bir erkek bedeni görüyor.

Lucrezia gözlerini kırpıştırdıktan sonra bir cesaret atılıyor. Kil rengi karoların üzerinde bembeyaz gömleğiyle, gökten düşmüş gibi yatan bir adam.

"Signore?" diyor çekinerek. "Beni duyuyor musunuz?"

Adamı ayağının ucuyla şöyle bir dürtüyor. Tepki yok. Çömelip elini kararsız bir tavırla adamın omzuna koyuyor. Tekrar, "Signore," diyerek adamı hafifçe sarsıyor.

Adam tepki vermese de, bu hareket sırtüstü düşmesine neden olunca, Lucrezia yüzünün tamamını görüyor.

Tanıdığı biri değil. Başının tepesinde kumral bukleler var; omzuna kocaman deri bir çanta asmış. Giysileri ve ayakkabıları soyluların giyeceği türden şeyler değil: manşetlerinde süslü işlemeler yok; parmaklarına yüzük takmamış; sırtına aldığı pelerin kaba bir kumaştan. Fakat buna karşılık, hizmetkâra da benzemiyor: ayakkabıları kaba saba ama aynı zamanda üstlerinde karmaşık dikişlerden desenler var; elleri çalışmaktan nasır tutmamış ve parmakları uzun, ifadeli.

Nereden çıktı bu adam? Lucrezia koridora bakınıyor. Sesleniyor ama kimse gelmiyor. Adamın oraya yeni geldiği belli –üstü başı yolculukta tozlanmış, taşıdığı ya da getirdiği şey hâlâ çantasında duruyor– ama nereden gelmiş ve neden?

Lucrezia'nın açıkça gördüğü başka bir şeyse, adamın cidden iyi durumda olmadığı. Bilinci tamamen gitmiş, herhangi bir şeye tepki verecek durumda değil, gözleri yukarı kaymış, gözkapakları ağırlaşmış, çenesi gevşek. Lucrezia eline dokunduğunda, teninin mermer gibi soğuk ve nemli, buz gibi terlemiş ve kaygan olduğunu görüyor. Sıcaktan ya da susuzluktan bayılmış olamaz: bambaşka bir şey bu.

"Signore," diyor Lucrezia bir kez daha, sesini yükselterek. Uyandırmak için yanağına bir tokat attığında, adamın başı yana düşünce korkuyor. Adamın hızlı hızlı ve sığ nefes aldığını fark ediyor.

Nasıl olduğunu bilemese de bu adamın, bu yabancının ölmek üzere olduğunu anlıyor. Oracıkta, villanın kırmızı karolu

zeminında, burnunun dibinde ölüp gidecek. Avuçlarının temasıyla hissediyor: Adam dönüşü olmayan bir yere doğru çekiliyor; hayatı bitmek üzere.

Lucrezia paniğe kapılıyor. Adamı iki omuzundan tutup sertçe sarsıyor. Ciğerlerini doldurup bağırıyor: "İmdat! Biri gelsin, lütfen! Yardım lazım!"

Adamın yüzü grimsi bir renge dönüyor, gözleri çukura kaçmış gibi, dudakları kansız. Lucrezia bu sayede içine daha çok hava gireceğini umarak adamın gömleğinin yakasındaki bağları bir çırpıda gevşetiyor. Bir yanı bir yabancının vücuduyla ilgilenmenin, parmaklarını boğazına, köprücükkemiğine koymanın, tekleyen nabzını boynundan hissetmenin ne kadar garip olduğunun farkında; Alfonso'nun eskrim ve binicilik, avcılık ve ağırlık kaldırma sayesinde sertleşmiş vücudundan çok farklı bir vücut bu. Alfonso'nun parlak ve kahverengi teninin altında sırf kas ve kemikler var. Bu adamın, belki de çocuğun vücuduysa daha yumuşak, eti daha esnek, teni kireç gibi bembeyaz.

"Lütfen," diye fısıldıyor Lucrezia yabancının bilinçsiz yüzüne doğru, "lütfen. Uyan."

Babasının sarayını ziyaret eden birinin –yabancı bir elçinin– şapeldeki ayinde yere düştüğünü o anda, can çekişen adama bakarken hatırlıyor. Adam şapelde devrilen bir ağaç gibi, yüzüstü yere düşüvermiş. Lucrezia ufacık çocukmuş ama adamın yüzünün nasıl solup kül gibi olduğunu, vücudunun nasıl pelteleştiğini hâlâ hatırlıyor. Sofia'nın dediğine göre –neydi o?– kanla ilgili bir hastalık, insanın çok fazla ya da yetersiz kırmızı kanı olmasıyla ilgili bir çeşit dengesizlikten olmuş, Lucrezia hatırlayamıyor ama can çekişen elçiyi ağzına ballı su damlatarak hayata döndürdüklerini gayet iyi hatırlıyor. Elçinin yanında biri, ne yapılması gerektiğini iyi bilen ondan daha yaşlı bir adam, belki de babası varmış; Lucrezia adamın bir bardak suyla bal getirmeleri için nasıl seslendiğini hatırlıyor; o şeyleri getiren hizmetçinin elinden kapmak için nasıl atıldığını.

Lucrezia birkaç saniye içinde odalardan, su mermerli salondan, asma kattan koşarak geçip kendi bal peteğinin durduğu tabağı, sürahiyi ve masadaki bir kaşığı alıyor. Koşabildiği kadar hızlı koşarak çocuğun yanına dönerken saçılan sular bileklerini ve önlüğünün önünü ıslatıyor.

Genç adamın yanında tekrar çömeldiğinde, onun daha da kötü durumda olduğunu, kıyıdan biraz daha uzaklaştığını, boğuk hırıltılar çıkararak nefes aldığını, yüzünün kilden yapılmış bir maska benzediğini görüyor.

Konuşmak, artık o an her neredeyse, adama sesini duyurabilmek, yalnız olmadığını, onu yaşayanların tarafında tutmaya çalışan birilerinin olduğunu, geri dönmesine, dönmek için savaş vermesine değecek bir şeyler olduğunu anlamasını sağlamak gerekirmiş gibi geliyor. Bu yüzden sürekli konuşurken, bir yandan da telaşlı ve titrek elleriyle tabağa döktüğü suyu balla karıştırıyor.

"Kim olduğunu, nereden geldiğini bilmiyorum ama burada kalmanı istiyorum, duyuyor musun? Kalacaksın. Voghiera'daki *delizia*'dayız ve bu gülle gibi çantayla buraya neden geldiğini bilmiyorum. Tamam, şunu dene bakalım, birazcık."

Lucrezia bir kaşık ballı suyu adamın aralık duran dudaklarının içine doğru eğiyor ama sarkan başı yanlış bir açıda durduğu için o paha biçilmez sıvı ağzından yere akıyor.

"Lütfen," diyerek başını düzeltiyor ama pelte gibi olan başı yerinde tutabilmek için önce ayakkabılarından birini, sonra ötekini çıkarıp onlarla desteklemek zorunda kalıyor, "denemen lazım. Duyuyor musun? Lütfen."

Adamın ağzına boşalttığı ikinci kaşıktaki ballı su bu kez dışarı akmıyor. Lucrezia biraz bekliyor ve bir şey olmayınca üçüncü kaşığı da veriyor. Ballı su boğazından içeri akarken, adamın nefesi gırtlağının dibindeki ürkütücü bir gargara sesine dönüşüyor. Ballı su genzine kaçtı, adam boğulacak. Lucrezia'nın gözleri yaşla doluyor. Tabağı bırakıp adamı yan çeviriyor.

Vücudu ağır ve hantal. Elinden kaçıyor ama Lucrezia onu kendine hızla doğru çekmeyi başarıyor ve ağzından akan sıvının yerde birikmesini izliyor.

Öldürdü onu. Kesin. Ölümünü hızlandırdı, o sebep oldu. Bilinçsiz haldeki bir adamın ağzına su vererek ne yaptığını zannediyordu ki? Ne demeye koşup yardım bulmadı ya da—?

Ansızın, yine gargara sesine benzer bir ses, ardından bir öksürük. Adam ağzından biraz daha sıvı çıkardıktan sonra derin, titrek bir nefes alıyor. Gözleri hâlâ kapalı olsa da, dudakları belli belirsiz pembeleşiyor.

Lucrezia adamın koluna yapışıyor. "Signore?" diyor. "Beni duyuyor musunuz?"

Yerde dümdüz yanına yatarak adamın yüzüne bakıyor. Adamın gözleri gözkapaklarının altında misket gibi dönüyor. Lucrezia tabağı alıp kaşığı dudaklarına götürüyor. Bu kez, adam ballı suyu yutuyor.

"Evet," diye mırıldanıyor Lucrezia, müthiş bir rahatlama hissederek, "işte böyle. Birazcık daha."

Adam ağzını açarak kaşığı kabul edip yine yutuyor. Yüzüne yükselen su misali, ağzından başlayıp yanaklarına, şakaklarına, alnına kadar renk geliyor.

"Çok iyi," diyor Lucrezia. "Aferin."

Adamın birazcık açılıp tekrar kapanan, sonra tekrar, bu kez daha çok açılan gözkapaklarının altından beliren gözleri ne yeşil ne de mavi, ikisinin arasında bir yerde. Yoksa sağ gözü soldakinden daha mı mavi? Lucrezia o gözlere bakıyor; adam da ona bakıyor.

Lucrezia doğruluyor. Adam gözlerini kırpıştırarak titreyen elini başına götürdükten sonra sırtüstü yatıyor. Lucrezia adamın başını kaldırıp tekrar ayakkabılarına yaslıyor.

"Korkmayın," diyor, "iyileşeceksiniz. Her şey yolunda. Şunu içmeye çalışın."

Adam şaşkın şaşkın ona baktıktan sonra gözleri Lucrezia'nın arkasındaki duvarlara, tepelerindeki tavana kayıyor.

Elleriyle çantasının kayışını, gevşetilmiş yakasını yokluyor. Lucrezia kaşığı uzattığında, ballı suyu içmek için zorlanarak başını kaldırıyor.

"Öyle korktum ki," derken, Lucrezia'nın sesi titriyor. "Ne yapsam bilemedim. Artık konuşabilir misiniz, signore? Bana adınızı söyleyebilir misiniz? Neden burada olduğunuzu? Yalnız mısınız yoksa... yanınızda bir ortağınız falan var mı?"

Adam kaşığı ağzına alıp dudaklarını birleştirdikten sonra tekrar açarken, mavimsi yeşil gözlerini ondan ayırmıyor.

"Peki, her neyse," diyor Lucrezia biraz bekledikten sonra, "o işi sonraya bırakalım fakat ben—"

Lucrezia'nın arkasından ansızın telaşlı ayak sesleri ve heyecanlı bir haykırış geliyor: "Yüce Tanrım!"

Arkasına dönünce, ilkinden daha zayıf ve leylek gibi, omzuna onunkiyle aynı deri çantadan asmış, koridordan hızla onlara doğru gelen ikinci delikanlıyı görüyor.

"Ah, başımıza gelenler," diyor adam üzerlerine hücum ederek, "kriz mi geçirdi?" Arkadaşının yanına çöküp elini omzuna koyuyor.

"İyi misin? Düzeldin mi biraz?" Gözleri tabağın içindeki bal peteğine takılıyor. "Bunu sen mi verdin?" diye soruyor Lucrezia'ya. "Ne yapılacağını nereden bildin?"

"Ben..." diyerek duraksayan Lucrezia birdenbire durumun garipliğini fark ediyor; hiç tanımadığı, konumları belirsiz iki genç adamla tek başına kaldığı Alfonso'ya rapor edilirse, başı derde girebilir; "...bir seferinde buna benzer bir... kriz görmüştüm de."

"Bu şekilde mi tedavi etmişlerdi?" Delikanlı tabağı gösteriyor.

Lucrezia başını sallıyor. "Doğru yaptığımdan emin olamadım. Onu burada, yerde yatarken bulunca çok korktum. Öyle kötü görünüyordu ki cidden de onun—"

"İnanılmaz! Tam da yapılması gerekeni yapmışsın," diyerek sözünü kesiyor ikinci delikanlı. "Onun hayatını kurtardın."

"Hayır," diyerek karşı çıkıyor Lucrezia, "ben sadece—"

"Kurtardın," diye tıslıyor delikanlı. Ardından çizmesinin ucuyla arkadaşını dürtüyor. "Hayatını kurtarmış, Jacopo. Bu güzel genç kadın. Ne kadar şanslısın, değil mi?"

Lucrezia ayağa kalkıyor. Adam alışkın bir tavırla tabakla kaşığı ondan alıp her seferinde yutmasını bekleyerek Jacopo'ya ballı su vermeye devam ediyor.

"Sizi Voghiera'ya getiren nedir?" diye soruyor Lucrezia.

"Portre için geldik," diyor delikanlı, gözlerini Jacopo'dan ayırmadan.

"Portre mi?"

"Evlilik portresi. Yeni Düşes'in."

Lucrezia duvara yaslanıyor. Can çekişen bir delikanlıya rastlamanın şokundan mı, onu kurtaramayacağını zannettiği anlarda duyduğu korkudan mı yoksa çocuğun ölümün eşiğinden dönmesinin verdiği rahatlama hissinden mi bilinmez, kendini aniden çok halsiz hissediyor, gözleri buğulanıyor. "Siz... o ressamlar mısınız?"

Bu sorunun üstüne, yerde çömelen adam şen bir kahkaha atıyor.

"Hayır," diyor. "Yani, sayılır. Biz çıraklarıyız. Çıraklardan ikisiyiz yani. Ben Maurizio, bu da," diyerek elinin üstüyle pat pat yerde halsiz yatan arkadaşına vuruyor, "Jacopo. Tam bir baş belasıdır. Ama yine de onu severiz."

"Kaç çırak var ki?"

"Değişiyor. Kaç resim ısmarlandığına bağlı olarak, beş on arası çırak olabiliyor. Bu Jacopo kumaş ressamıdır, ben de—"

"Kumaş mı?"

"Evet." Maurizio sırıtarak Lucrezia'ya bakıyor. "Kumaşın kollarla bacaklara düşüşü, ipeğin ışığı yansıtışı, mum ışığının yakınında kumaş renginin değişmesi. Kolay iş değildir. Jacopo gibi yapabilen yoktur."

"Peki ustanız hiç—?"

"O mu?" Maurizio dudak büküyor. "Il Bastianino kumaş için parmaklarını kirletmez. Ağır iş gözüyle bakar. Hayır, o

yüzleri, eğer çok içmemişse, belki bir de elleri yapar; içmişse, sonları da Jacopo yapar. Ama sakın Dük'e söyleme, olur mu?" Öne pis sırıtarak Lucrezia'ya göz kırpıyor. "Jacopo'nun uzmanlık alanı kumaş. Benimki arkadaki manzaralar."

"Kişinin arkasındaki mi?"

"Evet." Maurizio, Jacopo'yu tuttuğu gibi koridor duvarına kadar çekip sırtını duvara yaslayarak oturma pozisyonuna geliyor. "Tepeler, göller, ağaçlar. Benim işim de bu."

"Işin bu şekilde paylaşıldığını hiç bilmezdim."

"Hah, hep böyledir," diyor Maurizio. "Stüdyodaki herkesin eli değer." O da Jacopo'nun yanına oturuyor. "Peki sen bize yeni Düşes hakkında neler anlatabilirsin?"

Lucrezia susuyor. Üstünde giysisini örten önlüğü varken, o ayakkabısız haliyle onu hizmetçi zannetmiş olabileceklerini fark ediyor.

"Çok genç olduğunu duyduk," diyor Maurizio, "ve çok da güzelmiş. Doğru mu? Saçları Venüs'ün saçlarına benzermiş."

"Ben... bilmem ki."

"Onu hiç görmedin mi yani?"

"Şey..."

"Kocası onu kilitli tutuyor, değil mi? Duyduklarıma bakılırsa, buna hiç şaşmazdım."

Lucrezia avuçlarını duvara, başının arkasına bastırıyor. Alçının sertliği ve sağlamlığı, birden çok gerekli bir şeymiş gibi geliyor. "Ne duydunuz?"

"Yalnızca İanus gibi iki yüzlü, çift kişilikli olduğunu. İkisi arasında," diyerek parmak şaklatıyor Maurizio, "böyle geçiş yaparmış."

Lucrezia kafasını sallayarak düşüncelerini sıraya dizmeye çalışıyor. Kilit altında tutmak mı? İanus mu? O iki başlı tanrının, öğretmeninin yıllar önce gösterdiği bir resmi geliyor gözünün önüne bir an: bir yana bakan genç, sakalsız bir yüz ve öbür yana bakan bitkin, kara kara düşünen bir yüz. Kocası cidden böyle biri mi?

"Her neyse," diyor Maurizio neşeyle, "söylenenler doğruysa, genç Düşes'i görmek için sabırsızlanıyoruz. Ha, Jacopo?" Maurizio arkadaşını dürtünce, Jacopo belli belirsiz gülümsemeyi beceriyor.

"Senin buradaki konumun nedir peki?" diyor Maurizio, beğeniyle parıldayan gözleriyle Lucrezia'yı tepeden tırnağa süzerek. "Etrafta senin gibi kızlar varken, bu iş ağır gelmeyecek bence."

Lucrezia onu duymazdan gelip Jacopo'yla konuşuyor: "Kendini nasıl hissediyorsun? Benim artık gitmem gerek ama önce tamamen iyileştiğinden emin olmak istiyorum."

Maurizio eliyle Jacopo'nun başını kavrayıp meşe rengi buklelerden oluşan o haleyi karıştırıyor. "Bence düzeldi."

"Jacopo," diyor Lucrezia, "şimdi iyi misin?"

Maurizio, "Haa," diyerek Jacopo'nun başını bırakıyor, "o konuşmaz."

"Cidden mi?"

"Evet."

"Hiç mi?"

"Hiç. Dilsizdir."

"Hiç anlamadım, o—"

"Ya da bizlerin anlayamadığı garip bir dilde konuşur. Nereden geldiğini bilemiyoruz; Il Bastianino onu güneydeki bir yetimhaneden bulduğunu söyler. Her nasılsa bir an bile gördüğü her şeyin resmini yapabilen bir çocuktan söz edildiğini duyup onu keşişlerden satın almış. Alışıyorsun. Hatta insan kafasını dinliyor. Ben de dahil, çoğumuz çok fazla konuşuyoruz. Şimdi, adın nedir ve buradayken seni tekrar görebilecek miyiz?"

Lucrezia sırtlarını duvara dayamış, çırak çantaları yanlarında öylece oturan delikanlılara, Maurizio'nun cana yakın ve içten, Jacopo'nun solgun ve tetikte görünen yüzlerine bakıyor.

"Görürsünüz," diyor.

Lucrezia pigmentlerini dövüp yağla karıştırmış; şeftalilerin kavislerini renklendirmiş –kil, koşnil, aşı boyası karışımı– ve

yanak için yeşil rengi hazırlıyor. Emilia gelip Alfonso'nun Ferrara'dan döndüğünü söylediğinde, su yaratığının yarısı kaplanmış durumda.

Lucrezia fırçayı havada tutarak hizmetçiye bakakalıyor. O an pencereden Emilia'ya vuran ışık, kızın yüzündeki yara izini gölgede bırakıyor: sarı saçlarını arkada toplayıp üstüne başlık takmış, maharetli ellerini önünde birleştirmiş öylece dururken, Emilia kusursuz, çok güzel görünüyor.

"Beni...?" Lucrezia konuşmayı deniyor ama hâlâ o resmin içindeki dünyada, zihni hâlâ ışık ve gölgenin etkileşimiyle, şekillerin düzenlenmesiyle ve üç boyutlu bir şeyin kâğıdın düz yüzeyine nasıl yansıtılacağına dair o asla çözülemeyen muammayla meşgul.

"Beni..." diyerek bir kez daha deniyor "...çağırttı mı?"

"Henüz değil, hanımım. Geldiğini bilmek istersiniz diye düşündüm."

"Evet," diyor Lucrezia dalgın dalgın, fırçayı bir bezle silerek. "Elbette. Haber ver lütfen, o... beni... çağırttığında."

Emilia başını sallayıp kapıyı arkasından kapıyor ve Lucrezia biraz daha zamanı olmasının sevinciyle rahatlayarak resmine dönüyor.

Tekrar tekrar geriye çekilip yine *tavolo*'ya yaklaşarak uzun süre resim yapıyor. Çanaktan bala, oradan örtünün kıvrımlarına ve kırışıklıklarına geçiyor. Nesnelerin birlikteliği, birbirleriyle etkileşimleri, aralarındaki boşluklar ve sohbetler arasında kendi yolunu bulurken, bit kadar küçülüp şeftalilerin arasındaki kuytulara, bal peteğinin birbirine kenetlenmiş altıgenlerine dalıyor. Fırçaları ayak ya da anten gibi kullanarak alttaki tablonun üstünde sezgileriyle ilerlerken nesnelerin tanıdık olmayan alanında bir yol arıyor, alttaki sığ çalıları kesip budayarak kendi yolunu açıyor.

Güneş en tepedeyken, eğimli çatıların ardında kaybolurken, hizmetkârlar revaklı avluda ileri geri koştururken, o resim yapıyor. Işığın azaldığını, içinde olduğu villadaki hummalı

faaliyeti, öğleden beri bir şey yemediğini bile fark etmiyor. İşine dalıp gitmiş; yaptığı işe dönüşmüş; dünyada ona bundan daha fazla doyum verecek başka bir şey yok; ondaki ihtiyacı, içindeki boşluğu sezip gideren bir şey bu.

Emilia kapıyı tekrar tıklattığında, artık akşamüstü. Hizmetçi kız Lucrezia'nın gözlerine bakmadan konuşuyor: "Majesteleri sizi çağırıyor, efendim."

Lucrezia fırçasını bırakıyor. Gerçek dünyaya bu şekilde dönmek zorunda kalınca, kendini sersemlemiş, adeta bayılacak gibi hissediyor. "Teşekkür ederim, Emilia. Ben hemen onun yanma gidip—"

Emilia'nın yüzündeki dehşeti görerek susuyor. Lucrezia kendine –önlüğüne, boya lekelerine, çıplak ayaklarına– şöyle bir bakıp kahkaha atıyor. "Üstümü değişsem iyi olacak sanırım."

"Evet, hanımım," diyor Emilia, biraz olsun rahatlayarak. "Ben de sizinle geleyim."

Çok geçmeden, üstünde çuhaçiçeği sarısı satenden *sopravestita*'sı, boynunda yakut gerdanlıkla, Lucrezia sıcaktan oldukça bunalmış durumda. Salonun iki yanındaki pencereler de açık ama içeri pek hava girmiyor: Hiçbir şey kıpırdamıyor. Avludaki ağaçların dallarındaki yapraklar hareketsiz. Villanın üzerinde yola devam edemeyecek kadar yorulmuş gibi asılı duran, pembe ve turuncu lekeli birkaç kara bulut var.

Lucrezia hiç sevmediği bir koltukta –minderi içe gömülen, içindeki at kılları delip geçerek bacaklarına batan koltuk– oturmuş bekliyor. Ellerini kucağında uslu uslu üst üste koymayı deniyor ve bu duruş hoşuna gitmeyince tek dirseğini yanındaki sehpaya dayıyor ama bu da hiç doğal gelmiyor. Boğuk bir iç çekişle, kocasıyla birlikte geçirdiği akşamlarda gönülsüzce yaptığı nakışı alıyor. Bir eş, evli bir düşes olmanın nasıl bir şey olduğunu hatırlayamıyor. Alfonso gideli çok zaman olmadığı halde o birkaç gün içinde alışkanlığını yitirivermiş.

Fakat gerçekte, resminin mikrokozmosunda takılıp kalmış durumda: olmak istediği tek yer orası. O resmi bitirinceye, resmi tamamlanıp onu ait olduğu yere geri bırakıncaya kadar hiçbir manzara, hiçbir dünya ona yetmeyecek. Buna rağmen o salonda, elinde bir gergefle kocasını bekliyor işte.

Lucrezia bir kez daha içini çekerek iğneyi kumaştan geçirip ipliği geriyor. Isabella'nın aylar önce yapmaya başladığı nakış, altın rengi bordürü olan bir gül: Lucrezia o şeyin neden onda olduğunu bilmiyor. Büyük ihtimalle, Isabella yarıda bırakmış, daha çok ilgisini çeken bir şey bulunca bir kenara fırlatmış ve nakış her nasılsa onun sandıklarından birine girivermiş. Etrafındakileri bu türden anlamsız meşgalelerle zaman geçiren biri olduğuna inandıran bir dekorun parçası olarak işine de yarıyor.

Lucrezia'nın dıştaki taçyapraklardan birine eklemeye çalıştığı kelebek pek iyi olmuyor: Kanatlardan biri daha büyük, dengeyi bozuyor. Belki nakışı o da bitiremeyecek; o gül hiç tamamlanmayacak. İğne iplikle çalışmayı beceremiyor; kaskatı kesilen parmakları ona tuhaf gelmeye başlıyor. En sevdiği şeyler boya, kömür ve mürekkep. Gergefi ters çevirip nakışın alt tarafını inceliyor. Nakışların düğümlerle, çizgi çizgi ipekle, büklüm büklüm iplerle kaplı bu tarafını, "yanlış" tarafını öteden beri daha çok sevmiş içten içe. Nakışın bitmiş halindeki kusursuzluğa ulaşmak için harcanan emeği dürüstçe sergilemesi cidden çok daha ilginç. Elini bu kartografinin üstünden geçiriyor: Hangi ilmeklerin Isabella'ya, hangilerinin kendisine ait olduğunu anlayabiliyor. Kendi yaptıkları beceriksizce, aceleyle, sabırsız ve hoşnutsuz bir tavırla atılmış.

Gergefi tekrar çevirip iğneyi kumaştan geçiriyor. Birdenbire, tırnağının hemen dibinde keskin bir acı hissediyor: Hedefi tutturamayıp iğneyi oraya batırmış. Tırnak etinin üstünde beliren o kan kırmızısı kusursuz boncuğa hayalet görmüş gibi bakıyor.

Kapı çat diye ardına kadar açılıyor. Lucrezia irkilerek parmağını ağzına alıp ayağa fırlıyor.

Alfonso hızla ona doğru geliyor. Lucrezia kocasının bakımına ayrı bir özen gösterdiğini, saçlarını yağlayıp arkaya doğru taradığını, yeni tıraş olduğunu, manşetlerinde sırma işlemeler olduğunu görüyor.

"Sevdiceğim," diyerek eğilip Lucrezia'nın elini öpüyor Alfonso. "Seni nasıl da özledim. İyi misin? Senin için zaman çok mu ağır geçti?"

"Yo, hiç de değil," diyor Lucrezia. "Hatta—"

"Efendim?" diye haykırıyor Alfonso, kendini Lucrezia'nın kalktığı koltuğa bırakarak. "Beni hiç özlemedin mi?"

"Ah," derken yüzünün hızla kızardığını hissediyor Lucrezia, "olur mu hiç, tabii özledim, sadece—"

"Birazcık bile mi?" diye şakalaşarak Lucrezia'yı kucağına çeken Alfonso, parmağını görünce hemen elini tutuyor. "Ama parmağın kanamış. Nasıl oldu bu?"

"Mühim bir şey değil. Nakış işlerken iğne kayıverdi ve—"

"Al şunu." Alfonso kolunun içinden çektiği mendili özenle Lucrezia'nın parmağına sarıyor.

"Teşekkür ederim," diyor Lucrezia ve temkinli bir tavırla, Alfonso'ya bakmadan soruyor: "Ferrara nasıldı?"

"İyi." Kısacık ve yeterli bir cevap. "Her şey yolunda."

Alfonso'nun dizinde oturduğunun fazlasıyla farkında olan Lucrezia parmağına dolanmış kar beyazı mendilde beliren kırmızı lekeye, gizlenmeyi reddeden, ben de varım diyen kana bakıyor.

"Seni... rahatsız eden konuyu halledebildin mi?"

Alfonso kollarını ona sarınca, Lucrezia kendini bir kez daha kolu kanadı bağlanmış, hapsedilmiş gibi hissediyor. Alfonso'nun manşetlerindeki işlemeler elbisesinin kumaşına takılarak ona fısıldıyor, anlayamadığı bir şey söylüyor. "Ettim."

"Peki..." derken üstelememesi gerektiğini, Alfonso'nun bu konuda konuşmak istemediğini biliyor ama son birkaç günde Ferrara'daki sarayda neler yaşandığına dair merakına yenik düşüyor Lucrezia, "konu... istediğin şekilde mi... halloldu?"

Alfonso geri çekilip ona şöyle bir bakıyor. "Tabii ki," derken,

Lucrezia'nın başının yan tarafındaki bir bukleyle oynayarak sa-
çını birkaç kez parmağına doluyor. "Neden, biliyor musun?"

Lucrezia bir şey demeden, başını iki yana sallıyor.

"Çünkü her şey," diyerek bukleyi her sözcükte hafifçe çekiyor Alfonso, "benim istediğim şekilde hallolur."

"Hah, çok sevindim," diye haykırıyor Lucrezia rahatlayarak. "Anneni Ferrara'da kalmaya ikna ettin demek? Hiç olmazsa ben gelinceye kadar sarayda bekleyecek mi? Onunla tanışmayı öyle istiyorum ki. Kız kardeşlerinle de. Yanında kalmayı kabul ettiler mi? Onlar da—"

Lucrezia susuyor. Alfonso koltukta arkasına yaslamp onu süzüyor. Lucrezia fazla ileri gittiğini görüp fevri sözlerini havadan tek tek alıp tekrar içine sokmak istiyor.

"Anlaşılan," diyor Alfonso nihayet, "gayet iyi bilgilendirilmişsin."

Lucrezia, "Affedersin," derken içinin tarifsiz bir dehşetle dolduğunu, kalbinin güm güm attığını, ensesindeki tüylerin diken diken olduğunu hissediyor. Alfonso kızacak mı acaba? Baldassare'ye o delikanlıya vurmayı bırakmasını söylediğinde yaptığı gibi azarlayacak mı? "Münasebetsizlik ettim ve—"

"Yo, yo. Bu haberin sana kadar ulaşması çok enteresan geldi. Bunu bilmek işime yarar."

"Özür dilerim, seninle bu şekilde—"

Alfonso gözlerini yavaşça kırpıyor ve bu ufacık hareketle Lucrezia'nın özrünü istemediğini, özre gerek olmadığını anlatarak onu susturuyor. "Fakat bu bilgiye nasıl ulaştığını merak ettim."

Lucrezia kocasının kolunda tuttuğu rengârenk tüylü bir kuş gibi, Alfonso'nun kucağında oturuyor. Emilia, diye düşünüyor, Emilia. Ama Alfonso'ya onun adını veremez, hizmetçisini ona gammazlayamaz. Asla.

"Yani... işte... bir şeyler duydum. Nasıldır bilirsin, insanlar konuşurken—"

"Hangi insanlar?"

"Emin değilim."

"Hizmetkârlar mı yoksa resmî görevliler mi?"

Lucrezia düşünmek zorunda kalıyor. Hangisi daha iyi olur? Hangisi daha kötü? En az hasara ya da cezaya yol açacak olan hangisi?

"Yani... hatırlayamıyorum... herhalde ikisi de."

Alfonso uzun uzun ona bakarken, ağzı çenesini dayadığı elinin altında. Sonra başını sallıyor. Lucrezia'ya neler yaptığını, kendini meşgul edecek bir şeyler bulup bulmadığını sorunca, Lucrezia konunun kapandığını anlıyor ama annesinin Fransa'ya gidip gitmediğini, kız kardeşlerinin Ferrara'da kalıp kalmadığını öğrenebilmiş değil. Artık soramaz da. Alfonso onu kucağından indirerek bitmemiş resmini bir şalla örtüp üstünde bıraktığı şövaleye gidiyor. Şalı çekerken resmi yere düşürünce, Lucrezia'nın çalışmasını incelemek için eğiliyor.

"Bu çok güzel olmuş," diyerek natürmordu, balı incelerken, Lucrezia ay ışığındaki o nehir yaratığının ve pullu kuyruğunun üzerini tamamen kapladığını hatırlayarak rahatlıyor. "Çok güzel. Senin için hoş bir meşgale olmuş, sevgilim, ancak—" Kapı bir kez daha tıklatılınca, Alfonso arkasına bakmadan, "Girin," diye sesleniyor.

Lucrezia dönüp baktığında o iki çırağın, yüzü haz beklentisiyle ışıldayarak içeri dalan Maurizio'nun ve arkasından yere bakan Jacopo'nun salona girdiklerini görüyor. Seyahat giysilerini çıkarıp farklı şeyler giymişler; ikisinin de yakaları temiz, çizmeleri cilalanıp parlatılmış.

"Hah," deyip bir an susarak çocukların mırıltıyla selam vermelerini bekliyor Alfonso. "Seni saraya döndüğümüzde portreni yapacak olan Sebastiano Filippi'nin, namıdiğer Il Bastianino'nun iki çırağıyla tanıştırmama izin ver." Alfonso tek elini ona doğru uzatıyor. "Bu da eşim, Düşes."

Koltuğun yanında duran Lucrezia birkaç adım atıp şamdandan yayılarak birbiriyle kesişen titrek ışık halkalarının altına giriyor. Kollarındaki telkâri danteller, yakut gerdanlığı,

sayındaki süsler hemen parlayarak ışıldamaya başlayınca, iki delikanlı da ona dönüyor.

Onu tanıyan Maurizio'nun beti benzi atıp ağzı beş karış açılsa da, genç adam kendini çabucak toparlayıp şeref duyduğunu, mütevazı ve sadık hizmetkârı olduğunu mırıldanıyor. Jacopo'ysa gözlerini gözlerine kenetlemiş, saldırıdan korkan bir hayvan gibi hiç kıpırdamadan duruyor. Lucrezia delikanlının teninin eline nasıl yapış yapış geldiğini, bilinçsizce sarkan boynunun onu nasıl korkuttuğunu, köprücükkemiğinin ince uzun çıkıntısını hatırlıyor bir an.

Bir an, salondaki herkes hareketsiz kalıyor.

Derken Maurizio dirseğiyle Jacopo'yu dürtüyor; Jacopo ipleri çekilen bir kukla gibi irkilerek canlanıyor. Hemen şapkasını çıkarıp yerlere kadar eğilerek reverans yapıyor.

"Arkadaşımın kusuruna bakmayın," diyor Maurizio. "Bugün biraz rahatsızlanmıştı da—"

"Rahatsızlandı mı?" diyerek çocuğun sözünü kesiyor Alfonso. "Nasıl bir rahatsızlıkmış bu?"

"Bulaşıcı bir şey değil, ekselansları," diyor Alfonso çabucak, "emin olun. Herhalde... sıcaktan ve... ve yolculuktan biraz yorgun düştü. Hepsi bu."

"Anlıyorum." Alfonso bir adım atarak Lucrezia'nın elini tutuyor. "İşte, beyler, modeliniz, ilham periniz burada." Diğer eliyle bir hareket yaparak tepeden tırnağa Lucrezia'yı gösteriyor. "Herhalde ustanız söylemiştir, âdet olduğu üzere, kendisine bir evlilik portresi sipariş ettim. Anladığım kadarıyla, sizler bazı eskizler yapacaksınız, ben de ustanızla birlikte onlara bakarak en iyi yaklaşımın hangisi olduğuna karar vereceğim. Anlaşıldı mı?"

"Evet," diyor Maurizio başını sallayarak, "ayrıca kendisinin gerçek bir ilham perisi olduğunu söylememe izin verin, ekselansları, bunu yapmak büyük bir keyif ve—"

"Arkadaşın," diyor Alfonso, Jacopo'yu işaret ederek, "neden bizimle konuşmuyor?"

"O hiç konuşmaz, majesteleri," diyerek elini Jacopo'nun omzuna koyuyor Maurizio. "Dilsiz olduğunu zannediyoruz."

"Sağır mı?"

"Hayır, Dük hazretleri. Gayet iyi duyuyor. Yalnızca—"

"Buna karşın..." diyor Alfonso kaşlarını çatarak "...yetenekli bir ressam, değil mi?"

"Fazlasıyla," diye cevap vererek sırıtıyor Maurizio. "Fazlasıyla yetenekli, atölyedeki en iyi çıraktır. Ustamız size ancak en iyi yardımcılarını gönderir, majesteleri. Emin olun, Jacopo'nun figür ve kumaş çizimleri fevkaladedir, bu konuda onu ancak ustamız geçebilir. Düşes hazretlerine poz verdirme fırsatını elde ettiğimizde siz de göreceksiniz ki—"

"Tamam, tamam," diyerek sert bir hareketle delikanlıyı susturuyor Alfonso. "Bakıyorum da ikiniz adına konuşma konusunda fazlasıyla yeteneklisin. Her neyse," diyerek el çırpıyor, "hemen başlamamak için bir neden göremiyorum."

Lucrezia ona dönüyor. Akşam yemeği yememiş; açlıktan karnı gurulduyor; çok yorgun; başı ağrıyor. O akşam yapmak isteyeceği son şey, iki ressam çırağına eskizler için poz vermek. Fakat Alfonso tam havasında. Salonda ileri geri yürüyerek pozları bizzat ayarlayacağını, resim konusunu hem pratikte hem de teoride derinlemesine araştırdığını, yaptıkları işe nezaret edeceğini söylüyor. Durup mükemmelden daha azına razı olmayacağı konusunda onları uyarması gerektiğini ekliyor. Şayet tatmin olmazsa, bundan ânında haberleri olacak. Lucrezia'yı kolundan tutup şöminenin yanındaki bir koltuğa götürerek şövaleyi çektikten sonra yanındaki masada duran mermer küreyle kadehin yanına bir de şamdan koyuyor.

Lucrezia gözlerini kaldırdığında, Jacopo'nun aynen beklediği gibi dosdoğru ona baktığını görüyor ve delikanlının yüzü her nedense ona çok hoş geliyor. O gün ölmüş olabileceğini, Lucrezia yardımına koşmuş olmasa şimdi elinde kâğıtla orada, o salonda duramayacağını, o büfenin yanında kendisinin

yerine bir boşluk olacağını düşündüğünü biliyor Jacopo'nun. Lucrezia gidip o sesin ne olduğuna bakmış, onu bulmuş olmasa, ne yapılacağını bilmese, o olmasa. Lucrezia bunu nasıl bilebildiğinden emin değil ama biliyor işte. Ardından şövaledeki şeftali resmine, sonra tekrar ona bakarken, Jacopo'nun yüzünden şaşkın bir ifadenin gelip geçtiğini görüyor. Birinin hayatını kurtarmış olmak, o an öyle garip geliyor ki. Bu sayede kendisiyle bu adam arasında, masanın üstünde kâğıdının kenarlarını düzleştirip kömürünü alan bu sessiz insanla aralarında görünmez ve bozulmaz bir bağ oluştuğunun belli belirsiz farkında. Bunu Lucrezia da hissediyor, o da. Bunu da, birbirlerinin düşüncelerini de biliyor, karşılıklı neler yaşadıklarını ve birbirlerinin korkularını hissedebiliyorlar.

Lucrezia bunun nedenini, nelere yol açabileceğini bilemese de, gizli kalması gerektiğini, Jacopo'nun ağzındaki dil kadar sessiz olması gerektiğini biliyor.

Çıraklar iki gün boyunca eskizlerin üstünde çalışıyor. Kâğıt ruloları, grafitleri, kömürleri ve tebeşirleriyle, seyahat çantaları, çıkarıp attıkları pelerin ve tünikleriyle birlikte su mermerli salona kapanıyorlar. Lucrezia açık duran kapının önünden geçerken kollarını sıyırıp bir masanın üzerine eğilmiş duran Jacopo'yu şöyle bir görebiliyor; Maurizio'nun tek taraflı sohbetini, Jacopo'nun ona gülerek verdiği tepkileri duyabiliyor.

Bu gülüş onu şaşırtıyor. Jacopo'nun ses çıkardığını ilk kez duyuyor. Hem ona has hem de bütün delikanlıların çıkaracağı türden, abileriyle erkek kardeşlerinin güreşirken çıkardığı seslere benzeyen bir ses bu.

Sesi duyunca kapıdaki aralıktan bir kez daha içeri bakıp su mermeri kaplı rölyefli duvarların ortasında, berrak bir göldeki kıvrak balıklar gibi durduklarını görüyor. Maurizio, Jacopo'nun eskizine bakıyor; Jacopo kâğıdın üstündeki bir şeyi gösteriyor ve Maurizio o şeyi inceledikten sonra başını iki yana

sallıyor. Aralarında böyle sessizce anlaştıklarını görmek Lucrezia'nın ilgisini çekiyor. Jacopo'nun eskizle ilgili sorusunu Maurizio nasıl anlıyor ki?

Lucrezia gönülsüzce koridorda yürümeye devam ediyor ve katırını görüp kahvaltısından artırdığı bir çanak yulafı vermek için ahırlara gidiyor.

Sonraki bir iki gün boyunca sürekli salona çağrılıyor ve kocasının eskizleri incelediğine, birini alıp ötekini bırakarak başka birine uzandığına şahit oluyor. Maurizio'yla Jacopo bir kenarda durup Alfonso'nun çalışmalarını tetkik edişini izleyerek bekliyor.

"Bu değil," diyor Alfonso kıvrık kâğıdı yere atarak, "bu da değil. Bu da." Yığınla kâğıdın içinden bir tanesini çekip masanın üstünde açıyor. "Fakat bunun potansiyeli var. Hem tatlılığını hem de canlılığını yakalamış. Onun—" diyerek sözünü yarıda kesip dönerek çıraklara bakıyor Alfonso. "Bu eskizi hanginiz yaptı? Sen mi?" Maurizio'yu işaret ediyor.

Maurizio başını iki yana sallıyor. "Hayır, majesteleri. Onu Jacopo yapmıştı."

"Şu... dilsiz çocuk mu?"

"Evet, efendim."

"İyi, bundan birkaç tane daha yapmasını söyle. Sen de yap. Yüzünün bütünüyle görünmesini, tabloya bakanlara bakmasını, omuzlarıyla kollarının ve –tamamının değilse de– elbisesinin kompozisyonda yeterince yer almasını istiyorum. Anlaşıldı mı?"

Maurizio'yla Jacopo bir telaş kâğıtlarının başına geçiyorlar. Lucrezia'nın tek yapması gereken, kocasının durmasını emrettiği pozisyonda ayakta durmak. Çok basit. Fakat o kadar kolay değil. Havada duran kolundaki kaslar bir iki dakika içinde ağrımaya, ardından yanmaya başlıyor. Normalden daha fazla göz kırpmak zorunda kaldığını fark ediyor; birilerinin ona dikkatle bakmasının getirdiği bir sonuç bu. Elbisesinin altındaki ayaklarının derisi sanki incecik, kasların koruması da olmadan sırf kemikleriyle yere basıyorlar. Elbisesi gitgide ağırlaşıyor,

ciğerlerini sıkıştırıyor. Çekip gidebilmeyi istiyor. Ahırlara gidip katırının eyerlenmesini emretmeyi, sonra da katırın üstünde villanın kapılarından çıkıp yolda ilerleyerek uzaklara gidebilmeyi istiyor Lucrezia.

Gözlerinin salonda dolaşmasına izin veriyor; hareket ettirmesine izin verilen tek yer orası. Alfonso uzun boyuyla bir sandalyenin üzerinde adeta iki büklüm olmuş; tek kolunu dizinin üstünden sarkıtmış, başını döndürüp durarak bir çıraklara bir ona bakıyor. Maurizio duvarın dibinde, her zaman neşeli olan yüzü işine odaklanarak ciddileşmiş, alnı kırışmış; sınavdan geçen, ruhu acı çeken birine benziyor. Kâğıda çekimser bir çizik attıktan sonra kaygıyla ona bakıyor. Jacopo'nunsa tam aksine kendine hâkim, ağaç gövdesi kadar sabit olduğunu görüyor Lucrezia. Delikanlı elini kâğıdın üstünden geçirip kendinden emin darbeler atıyor; gözleri bir an için yukarı kalkıp tekrar iniyor; kalkıp kalkıp iniyor. Lucrezia onun gözlerini kaldırarak gördüğü şeyin bir insan olmadığını düşünüyor. Şekillerin kompozisyonunu, düzlemlerle açıların kesişmesini, ışıkla gölgenin iç içe geçişini görüyor.

"Bu işi biraz bunaltıcı mı buluyorsun acaba, sevgilim?" Alfonso gelip karşısında durmuş, alçak sesle onunla konuşuyor.

"Katiyen." Lucrezia esnemesini bastırıyor. "Niye ki?"

"Biraz..." diyerek eliyle havada daire çiziyor Alfonso "...dalgın görünüyorsun da. Yorgun gibisin. Seni zorla burada tutuyormuşuz gibi."

"Hayır, her şey yolunda."

"Bundan keyif almıyor musun?"

"Alıyorum, gerçekten."

"Pekâlâ, öyleyse," diye fısıldıyor Alfonso, "biraz daha saygın bir tavır takınman mümkün mü?"

"Saygın tavır mı?"

"Benim düşesim olduğunu aklından çıkarma. Duruşunda, yüz ifadende, her şeyinde görmeliyiz bunu."

Lucrezia dudaklarını sıkarak başını sallıyor. "Denerim."

Alfonso gittiğinde, Jacopo'nun gözlerinin onda takılı kaldığını görüyor. Lucrezia ona bakıyor, o da Lucrezia'ya. Eskizi yapan eli kâğıdın üzerinde, havada kalmış. Lucrezia genç adamın onu görmeye başladığını, artık onu eskizini yaptığı bir nesne gibi değil, insan olarak gördüğünü anlıyor. Jacopo'nun gözleri tekrar sandalyesine oturmuş çorabındaki köpek kıllarını temizlemekle meşgul olan Alfonso'ya doğru kaydıktan sonra tekrar Lucrezia'ya bakıyor. Ağzının seğirmesi çok eğlendiğinin değil, başka bir şeyin göstergesi. Hoşnutsuzluk mu? Kaygı mı? Bilemiyor. Lucrezia ona bakarken havada, Jacopo'yla ikisinin gözleri arasındaki mesafede bir şey somutlaşıyor, Lucrezia'dan ona, ondan Lucrezia'ya akarak aralarında adeta elle tutulabilir bir kanal oluşturuyor. Bunu odadaki diğerleri de görse, Lucrezia hiç şaşmayacak: Rengi kırmızı ya da mavi, belki de ikisi arasında gidip gelen, mora çalan bir renk olur ve çatırtısı mutlaka duyulurdu. O an o şeye takılmadan salonda yürüyebilmek mümkün olmazdı; aralarındaki bu kanal ya da bağlantı başka herkesi püskürtürdü. Kendi alanını korurdu.

Büyüyü bozan Jacopo oluyor. Alfonso sandalyesinde kıpırdanarak bacak bacak üstüne atıyor; çırak da orada olma nedenini hatırlamış gibi birden dikkat kesilerek başını tekrar kâğıdının üstüne eğiyor ve kalemi tutan elini tepeye yakın bir yere getirip belli belirsiz bir çizik atıyor. Lucrezia genç adamın elinin çok hafifçe, arkasında duran biri parmaklarıyla dirseğinden tutmuş da kolunu ileri geri sarsarmış gibi titrediğini görüyor.

Lucrezia da gözlerini pencereye çeviriyor ve villanın damları arasında kalan gökyüzü parçasının içinde toplanmış örs şeklindeki kara bulutları görüyor.

Hava o gece dönüyor, gök yarılıp içindeki fırtınayı azat ediyor. Lucrezia odasının penceresinden karanlığın içinde beliren, çakan bir şimşekle aydınlanan, sonra kaybolup tekrar beliren, yine kaybolan dağları izliyor; gökteki meşalenin titrek aleviyle görünür olan bir dizi kayalık doruk. Gök gürlemesi birkaç

saniye sonra, üzerine doğru yuvarlanan büyük bir kaya gibi gümbürdeyerek geliyor.

Odanın dışında, köpekler villada kapatıldıkları yerde uluyor; hizmetkârlar oraya buraya koşturup dışarıda bırakılan eşyaları topluyor; ağaçlar ileri geri savruluyor.

Lucrezia çırakların o akşam gideceğini biliyor; malzemelerini toplayıp atla şehre dönecekler. Artık gidemezler. Alfonso'yla Lucrezia onlardan çok sonra gidecek ama gökyüzü ve rüzgâr buna razı değil; hepsi için farklı planları var.

Fırtına Lucrezia'nın düşüncelerini sezmişçesine vadiyi daha da sıkı bir kıskaca alıyor, hâkimiyetini ilan edip bir tur daha silah atıyor. Lucrezia yağmuru görmeden önce sesini, damdaki kiremitleri dövüşünü, avludaki toprağın çamura dönüşünü, oluklardaki o şırıltıyı ve çağıltıyı duyuyor. *Delizia* su altında kalmış gibi, bütün duvarlardan ve çatıdan aşağı sular akıyor; yağmur ağaç yapraklarındaki yazdan kalma tozu da birkaç saniye içinde alıp götürüyor.

Gök bir kez daha dağların üzerine yayılıyor, iki çatal yıldırım –parlak nehir deltaları– manzaraya damga vurunca, vadi bir görünüp bir kayboluyor. Son birkaç haftanın sersemletici sıcağı bir yerlere çekilip gizlenmiş, yaralarını sarıyor. Açık pencereden içeri, Lucrezia'nın yüzüne ve boynuna düşen yağmur damlaları sikke büyüklüğünde. Bu vahşiliği hissetmek, fırtınanın ruhundan bir şeyler kapabilmek için, damlalar oralara düşsün diye avuçlarını havaya açıp ellerini uzatıyor.

Arkasında, Lucrezia'nın eşyalarını sandıklarla çantalara yerleştiren Emilia var. Lucrezia onun pat pat ayak seslerini, kutulara konan ipek elbiselerin hışırtısını duyabiliyor.

Alfonso'nun geldiğini, Emilia'nın onu mırıldanarak selamlayışından anlıyor. Bu inanılmaz fırtınaya dair bir şey söylemek üzere, onun da pencereye geleceğini ve birlikte dışarı bakacaklarını umarak Alfonso'ya dönüyor.

"Ne yapıyorsun sen, açık pencerenin önünde öyle?" diyor Alfonso. "Kapa lütfen."

Lucrezia bir an kocasının onunla şakalaştığını, sesindeki öfkenin sahte olduğunu sanıyor. Eleanora onunla dalga geçtiğinde ya da bir konuda ürkek davrandığında, babası da annesiyle böyle konuşur ama Cosimo sert sözler söylerken Eleanora'ya bakan gözleri sevgi ve ihtimamla doludur. Bu yüzden Lucrezia da Alfonso'ya gülümsüyor.

"Şu fırtınaya bak!" diyor sevinçle ve görebilmesi için pencereyi biraz daha açıyor. "Nasıl da dramatik. Baksana gökyüzü nasıl da kardı ve—"

Alfonso üstüne yürüyüp uzanarak bileklerinden tutuyor. "Sana," diye mırıldanıyor, "pencereyi kapamanı söyledim ve senden bir şey yapmanı istediğimde, derhal yapmanı beklerim. Gecikmeden. Tereddüt etmeden. Anlıyor musun beni?"

Alfonso ellerini gevşetmeden bileklerini sımsıkı tutmaya devam edince, Lucrezia midesini hop ettiren bir hisle onun ciddi olduğunu, kocasını cidden kızdırdığını anlıyor. Alfonso ellerini hiç gevşetmeden Lucrezia'nın arkasına uzanıp pencereyi çarparak kapıyor.

"İnsan daha küçük şeylerden bile ölebilir," diyor. "Sen aklını mı kaçırdın? Buz gibi olmuşsun. Sırılsıklamsın." Emilia'ya parmak şaklatıyor. "Hanımını kurulamak için bir şey getir. Çabuk, lütfen."

Lucrezia'yı pencereden çekerken hiç de nazik değil, kolunu üst taraftan tutan eli kıskaç gibi ve bir yandan soğukla, fırtınalarla, üşütmekle ilgili şeyler söylerken, bir yandan da Lucrezia'nın yakasındaki bağları açıyor. Emilia'nın getirdiği bezi kapıp Lucrezia'nın alnını, yanaklarını, artık çıplak olan omuzlarını kabaca siliyor. İç elbisesini çıkardığında, Lucrezia çıplaklığını kollarıyla örtmeye yeltense de, buna izin vermiyor.

"Kurulanıncaya kadar," diye emrediyor, "kıpırdamayacaksın."

Yanına gelen Emilia ona öyle çok yaklaşıyor ki Lucrezia hizmetçinin nefesini çıplak ensesinde hissediyor. Ondan biraz

güç alabilmek için kızın elini tutma isteğini zor bastırıyor. Emilia, Lucrezia'nın *zimarra*'sını özenle omuzlarına yerleştirdikten sonra tekrar geri çekiliyor.

Lucrezia ağzında, "Özür dilerim," diye geveleyerek ellerini giysinin kollarından geçirip bağcığı bağlıyor. Alfonso'nun bu şekilde davrandığına ilk kez şahit oluyor; ona yabancı ve korkutucu bir tavır bu. Babasının annesini kolundan tutup bir odada oradan oraya sürüklediğini, bu şekilde azarladığını hiç sanmıyor. Cosimo'nun Eleanora'ya ancak sevgi ve saygıyla dokunduğunu görmüş. Alfonso'nun ona olan hislerinin babasının annesine olan hislerine hiç benzemediğini, Lucrezia birdenbire, karşısında havaya yazılmışçasına görüveriyor. Evliliğinin sevgi ve şefkat dolu kopmayan bir bağ, eşitlik, birliktelik olacağını düşünürken; ona sevinç ve saygınlık getireceğini ümit ederken, Alfonso'nun o kolu tutuşundaki öfke ve horlama, evliliğinin bambaşka bir şey olacağından korkmasına neden oluyor birden.

"Seni gücendirmek gibi bir niyetim yoktu," diyor Lucrezia. "Ben sadece—"

"Bu türden bir pervasızlığı ancak bir çocuktan beklerim, senin gibi bir düşesten değil. Böyle yaparak başkalarına nasıl örnek olacaksın? Pencerede kendini böyle sergilediğini gören biri ne düşünecek?"

"Ben kimsenin—"

"Annen sana hiç adap, edep öğretmedi mi? Sağlığını nasıl koruyacağını da mı öğretmedi?"

"Annem—"

"Hamile kalmış olabileceğini akıl edemedin mi? Ha? Bunu gören kim olsa benim vârislerimin annesi olmak istemediğini düşünür."

Ansızın korkunç bir gülme isteğine kapılan Lucrezia, yüzündeki sırıtışı Alfonso'nun görmemesi için başını öne eğmek zorunda kalıyor. Bu adam fırtınayı izlemenin hamileliğini etkileyeceğine cidden inanıyor olabilir mi?

"Ben bir tek—"

"Bakıyorum, bunu eğlenceli buldun." Alfonso'nun sesi daha da alçalıyor. Artık ona dokunmuyor. "Buna rağmen gelecekte—"

Lucrezia artık buna tahammül edemeyecek. Bu nasıl bir çılgınlıktır böyle? Bunu hak etmiyor: Tek yaptığı pencereyi açıp yıldırımlara bakmak. Bunu ona da söylemek için başını kaldırıyor. "Alfonso—"

"Sakın," diyerek parmağını kaldırıyor, bütün sabrını toplar gibi gözlerini kapıyor Alfonso, "ben konuşurken sözümü kesecek kadar budalaca davranayım deme. Ne şimdi ne de bundan sonra. Anlıyor musun beni?"

Lucrezia başını tekrar öne eğiyor. "Evet, ekselansları."

Lucrezia'nın tebessümü ve bastırılmış neşesi hiç var olmamışçasına uçup gidiyor; gülme tehlikesi ortadan kalkıyor. Öfkeli kocasının karşısında bir tövbekâr gibi duruyor şimdi. Kendini dışarıdan görüyor: omuzları sarkmış, başı öne eğilmiş, avuçlarını açmış bir kız. Gören herkes vicdan azabıyla özür dilediğini, kabahati yüzünden içinin pişmanlıkla dolu olduğunu sanır. İçeride, buz gibi teninin altında bambaşka şeyler olduğunuysa bir tek o biliyor: Canlı ve teselli edici alevler bütün iç organlarını yalıyor, tutuşan ateşin çıtır çıtır ve için için yanarak saldığı duman her bir köşeye, bütün tırnaklarına, bütün uzuvlarına yayılıyor. Saçları Lucrezia'yı çepeçevre sarmış durumda; Alfonso bir tek başının tepesini görebiliyor. Bu söylevi, azarlamayı dinlediğini sanıyor olmalı ama hayır. Lucrezia bu büyük yangını körüklemekle, harlamakla, içinde kavrulmadık yer bırakmamasını sağlamakla meşgul. O asla bilmeyecek, kolunu istediği kadar sert tutsun, bileklerini istediği kadar bırakmasın, içindeki o yere ulaşamayacak.

Fakat bunun ardından neyin geleceğini de merak ediyor. Babasının bir seferinde öngördüğü gibi Floransa'ya geri gönderilip ailenin yüzünü kara mı çıkaracak? Ayrılışının üzerinden

kısacık bir zaman geçmişken, yine mi annesi ve babasıyla yüzleşmek zorunda kalacak? Babasının hiddeti ve annesinin feci hayal kırıklığıyla yüzleşmeyi göze almaktansa, belki de ateşlenip orada ölmesi daha iyi.

Lucrezia başını çadır gibi örten saçların altından kendi çıplak ve ıslak ayaklarının karşısındaki cilalanmış çizmeleri görebiliyor. *Zimarra*'sının ön tarafındaki zarif el işlemelerini ve yanlara sarkmış kollarını görüyor. Ne yapması gerektiğini bilse de bir yanı buna direnerek odadan kaçıp gitmeyi, merdivenlerden inip avludan geçerek villadan çıkmayı, ormana gidip çalıların içine gizlenmeyi, saçlarında çam iğneleri, etek uçlarında yosunlarla, kirpiler ve kayasansarlarıyla birlikte oraya sığınmayı istiyor. Bir daha çıkmamacasına.

Lucrezia hafifçe göğüs geçirerek üşümüş ellerinden birini uzatıp Alfonso'nun elini tutmaya cesaret ediyor. Yapması gereken bu: Bu durumdan ancak böyle kurtulabilir. Ne kadar istese de ormana kaçamaz. Alfonso karşı çıkmayınca, elini ağzına kadar götürüp sert kemiklerinden tekrar tekrar öpüyor.

"Çok özür dilerim." Bu sözleri repliğini tekrarlayan bir oyuncu gibi söylüyor. "Lütfen bağışla beni. Bir daha asla olmaz. Fırtına ve şimşekler beni öyle heyecanlandırdı ki. Akıl edemedim. Bana karşı öfkeli olmana katlanamam."

Bir sessizlik oluyor. O yüz hâlâ öfke ve anlayışsızlıkla allak bullak halde olabilir diye Alfonso'nun yüzüne bakamıyor. Alfonso'nun elini yüzüne yakın tutmayı sürdürerek beklerken, içindeki ateşin teninden geriye doğru çekildiğini, sönmeye başladığını, alevlerin küçüldüğünü hissediyor ve ona öyle derin bir üzüntü veriyor ki bu, gözlerinde biriken –zoraki ve sahte olmayan– gerçek yaşlar yanaklarından aşağı süzülüyor.

Tuzlu su tenine değer değmez, Alfonso'nun öfkesi aralanarak güneş ışığının geçmesine izin veren bulutlar misali kayboluyor. O öfkeli yüzün yerine hoşgörülü bir yüz geliyor. Öteki

elini de kaldırıp avucunu Lucrezia'nın yanağına dayıyor. Başparmaklarının yan taraflarıyla gözyaşlarını siliyor. Alfonso bir an için her nedense insan şeklindeki kinci, fevri bir canavara, yaka ve manşet takmış bir şeytana dönüşmüş de, birdenbire yine aslına dönmüş gibi geliyor Lucrezia'ya. Ama canavar kovulmuş: Alfonso geri gelmiş.

"Pekâlâ," diyen, yine o sakin, şefkatli tonda çıkan sesini duyuyor. Alfonso eğilip Lucrezia'yı alnından, sonra şakağından öpüyor. "Artık bu konuyu kapatalım. Sen kendini üzme, sevgilim."

Onu kendine çekip kucaklıyor. Lucrezia'nın yüzü Alfonso'nun *giubbone*'sine gömülüyor, başı kollarının arasında. Ellerindeki garip titremeyi gizlemek için, o da Alfonso'nun beline sarılıp ellerini arkada birleştiriyor. Nefes alıp vererek kokusunu içine çekiyor; sindiremediği bir şey yemişçesine durmadan yutkunmak zorunda kaldığını fark ediyor; şimdi ne olacağını merak ediyor.

Fakat merakı uzun sürmüyor. Alfonso'nun bir eli saçlarıyla oynayarak dalgalı saçları boydan boya okşuyor. Sonra saçlarından ayrılıyor. Aşağı, beline doğru iniyor. Oradaki bağı açıp kuşağı gevşetiyor. *Zimarra*'yı açıyor. Emilia'ya bir işaret yapıyor.

"Bizi yalnız bırak," diyor elin sahibi.

Alfonso sonunda gittiğinde, yanından ayrılıp odanın kapısından çıktığında, Lucrezia biraz daha yatakta kalarak tavandaki fresklere bakar, bir netleşip bir flulaşmalarına izin verirken, yavaş yavaş onun yokluğunu algılıyor, cidden gittiğine ancak o zaman inanabiliyor.

Sonra kalkıp odada gezinerek Emilia'nın derli toplu bıraktığı yığınların, kutuların, sandıkların arasından yürüyor; iç elbisesini, terliklerini, şalını alıp giyiniyor.

Emilia hafifçe kapıyı tıklatıp yarınki yolculuğa hazırlanmasına yardım edip edemeyeceğini, hanımının ona ihtiyacı olup

...madığını soruyor. Lucrezia iyi olduğunu, bir şey istemediğini, Emilia'nın yatabileceğini söylüyor.

Emilia kapalı kapının ardında bir an duruyor; Lucrezia onun nefes alıp verişini duyup kararsızlık içinde, hizmetçiyi çekip içeriye sokabileceğini, kapıyı kapatabileceğini, o da gördü mü, fark etti mi, Alfonso'nun kendi gözlerinin önünde başka birine dönüştüğünü düşündü mü, bu ne demek böyle, bir daha olur mu ki diye sorabileceğini düşünüyor. Emilia kendisinin de sorduğunu söyleyebilir; bütün erkeklerin bazen böyle olduklarını, mühim bir şey olmadığını söyleyerek onu sakinleştirebilir. Lucrezia kapının kulpuna doğru uzanırken, hizmetçi kızın koridorda parmak uçlarında uzaklaştığını duyuyor.

Bu kez dikkatini daha işe yarar konulara veriyor. Resim malzemelerinin durduğu kutuyu açıyor; fırçaları, yağ şişelerini sayıyor; parmak uçlarıyla boya koyduğu deniz kabuklarının sedefli iç kısımlarını ovuyor; paketli mineral ve pigmentlere dokunuyor. Mermer havanla tokmağının samanla güzelce desteklenip desteklenmediğine bakıyor.

Kutuları açıp elbiseleri, tunikleri, ayakkabıları, tülleri, eşarpları, mücevherleri, pelerinleri, *giornea*'ları, yakaları, kemerleri kontrol etmekle uğraşmıyor. Onları Emilia halleder, dikişlerinden güzelce katlayıp aralarına kâğıt ve sedir talaşı koyar.

Gözü aynaya takılınca, donup kalıyor, kalbi göğüs kafesinin içindeki bir balık gibi hopluyor; bir an için ablası Maria'nın ona baktığını görür gibi oluyor. O geniş alın, kaygıyla kaldırılmış kaşlar, hafifçe sarkıtılmış altdudak. Sonra da tabii ki gördüğü şeyin Maria falan olmadığını, öte âlemden kimsenin ziyaretine gelmediğini anlıyor: Kendisi işte, Lucrezia, yalnızca birdenbire büyümüş gibi görünüyor.

Alfonso hep zafer kazanmayı, kazandığının görülmesini isteyecek: Lucrezia yansımanın kendisi olduğundan kesin emin olmak için aynaya bakarak başını sağa sola çevirirken bu sözleri aklına iyice sokuyor. Alfonso'nun yenilgiyi kolaylıkla kabullenebildiği bir zaman ya da durum olmayacak.

Maria'yı, ablasının yüksek ateşle, ciğerlerine ölümcül balgamlar dola dola günlerce yatakta yatışını düşünüyor. Böyle olmasa, Maria o hastalığa yakalanmamış olsa, şimdi bu odada, bu yatakta, evlilikte, aynada, kendisinin yerine onun olacağını düşünüyor. Lucrezia da *palazzo*'da kalıp mazgallı siperlerin orada hava alacak, çocukların odasına gidip Sofia'yı ziyaret edecek, avluda erkek kardeşleriyle birlikte binicilik dersleri alacak, lavtasıyla şarkılar çalmayı öğrenecek, salonun üstündeki balkondan annesiyle babasının ev sahipliği yaptığı toplantıları izleyecekti.

Fakat Alfonso olmasa başka birinin olacağını da biliyor: bir prens, başka bir dük, bir Alman ya da Fransız soylusu, İspanya'daki ikinci dereceden bir kuzen. Babası onun için mutlaka çıkarlarına uygun bir eş bulacaktı çünkü sonuçta bunun için yetiştirilmiş: evlenmek, babasının güç zinciri içindeki bir halka olmak, Alfonso gibi erkeklere vârisler vermek için.

Abileri ve erkek kardeşleriyse, bilakis, hükümdar olmak için eğitilmiş: onlara öğretilen şey savaşmak, tartışmak, müzakere etmek, pazarlığa oturmak, kurnazlıkla yenmek, köşeye sıkıştırmak, beklemek, fırsatları görebilmek, dolap çevirmek, manipülasyon, güç birliği yapmak. Hem sözlü hem de yazılı belagat, hikâye anlatımı, ikna kabiliyeti. Her sabah koşu, atlama, boks, ağırlık kaldırma, eskrim egzersizleri yapıyorlar. Kılıç, hançer, ok, mızrak, zıpkın kullanmayı öğrenmişler; savaş meydanında çarpışmayı; askerî taktikleri. Kendilerini sokakta, bir odada ya da merdivende savunmak zorunda kalabilirler diye, yumrukları ve ayaklarını kullanarak yakın dövüş sanatını öğrenmişler. Birinin -bir düşmanın, saldırganın, istenmeyen bir kişinin- canını en hızlı ve garantili şekilde alabilmenin yöntemlerini öğrenmişler.

Lucrezia bu türden bilgilerin kocasının zihninde de yer aldığının, onun da benzer bir eğitimden geçtiğinin bilincinde. Kendi abileri ve erkek kardeşleri gibi, bütün hükümdarlar gibi, Alfonso da insan vücudundaki en zayıf noktaları, parmaklarını

nerelere bastırıp nereleri sıkıca tutması gerektiğini, bıçağın hangi kaburgaların arasına sokulacağını, boyun ve sırttaki en kırılgan yerleri, hangi damarlar kesildiğinde daha çok kan akacağını biliyor olmalı.

Fenerin o yoğun, ağdalı ışığında, aynadaki, yarı Maria yarı kendisi olan yansımaya bakarak ölen ablasının aynı durumda ne yapacağını, bu evliliğin üstesinden nasıl geleceğini düşünüyor. Mağrur, güçlü ablasının bu hayata, bu adama boyun eğdiğini hayal etmeyi, ne kadar denese de başaramıyor. Ama Maria pencerede durup bir fırtınayı izlemezdi ki zaten: Şallara ve dokuma battaniyelere sarınıp sakin sakin oturur, belki dinî bir kitabın sayfalarını çevirir ya da renkli ipek ipliklerle bir av sahnesini nakşederdi. Bu bakımdan Alfonso için daha iyi bir eş olur, Lucrezia gibi öfkelendirmezdi onu.

Lucrezia birdenbire onda asla eğilip bükülmeyecek, asla boyun eğmeyecek bir damar olduğunu anlıyor. Elinde değil; böyle yaratılmış. İnsanları sezgileriyle çabucak okuyabilme yeteneğine sahip olan Alfonso bunu hissetmiş olmalı. O kalenin surlarını yıkıp şehri ele geçirmek ve kendini fatih ilan etmek için değilse, ona niçin böyle öfkelensin ki?

Bu evliliğin içinde ayakta kalmak, belki de başarıya ulaşmak istiyorsa, bu yanını koruyup her şeyden ayrı, kutsal bir şey gibi ondan uzak tutmalı. Halk masallarındaki kaleler gibi dikenli çalılarla ya da yüksek bir çitle çevirecek onu; kapısına keskin dişli, upuzun pençeli canavarlar dikecek. Alfonso asla bilmeyecek, görmeyecek, oraya ulaşamayacak. Nüfuz edemeyecek.

Ertesi gün Emilia onu uyandırdığında, çırakların şafak söker sökmez midillilerini eyerleyip erkenden gittiklerini öğreniyor.

Lucrezia'yla Alfonso ve beraberlerindekiler gün ortasından sonra yola çıkıyor. Lucrezia fırtınanın temizlediği havada hafif bir sonbahar serinliği olduğunu düşünüyor. Alfonso aygırının, kendisi krem rengi kısrağın üstünde giderlerken, Lucrezia omzuna ince bir yün şal alıyor; Alfonso bir hizmetkârın katırı

sonradan getireceğini söylemiş. Şehre onun üstünde girmeyecekmiş ve Ferrara halkı için münasip olmazmış.

Lucrezia uzun yeleli kısrağının üstünde villadan uzaklaşırken, eyerinin üzerinde arkasına dönüyor. O kırmızı renkli kare damları ve fıskiyeli bahçelerin simetrisini aklına kazımak istiyor. Her nedense villayı bir daha göremeyeceğinden, bir daha orada olduğu kadar mutlu ve özgür olamayacağından emin. dizginleri kavrıyor. Saray hayatı onu bekliyor ve Dük'ün eşi rolünü üstlenmek üzere.

Duzenleme
Ny.ozlem

Başı Yukarıda

Bondeno yakınları, Fortezza, 1561

Emilia kadife bir elbiseyi ve değerli taşlarla süslü *cintura*'yı sererken, Lucrezia başını iki yana sallıyor. "O olmaz."

"Fakat hanımım, insanları kabul edeceksiniz: saraylılar, ressam ve—"

"Mühim değil. Yünlü olanı ver bana. Çok üşüyorum."

Emilia kadife elbiseye sırtını dönüp cengâver gibi atılarak Lucrezia'nın dün gece üstünden çıkardığı yün elbiseyi hazırlamaya başlıyor. Daha birkaç saat önce mi çıkarmış yoksa? Haftalardır, hatta aylardır orada sanki. Dün olduğundan, Ferrara'dan at üstünde ayrılan, dün gece yemek masasına oturan o Düşes'ten çok farklı biri şimdi. Şekil değiştirmiş, deri değiştirmiş, üstüne başka resim yapılmış ya da yeni bir formda tekrardan yaratılmış gibi.

"Acele etmemiz lazım," diyerek Emilia'nın elindeki korsajı alıp eğile büküle takıyor Lucrezia.

"Neden inmek zorunda olduğunuzu anlayabilmiş değilim. Yatmanız lazım, esas yapmanız gereken..."

Emilia'nın sözleri Lucrezia'nın bir kulağından girip ötekinden çıkıyor. Lucrezia *scuffia*'yı saçlarının üstüne geçirip hizmetçinin *cintura*'yı beline bağlamasını ve küpeleri kulaklarına geçirmesini beklemeden kürkünü alarak kapıya doğru gidiyor.

O odaya başı dimdik girecek. Başaracak. Hastalık gölün yüzeyinde süzülen sis gibi üzerine yapışık hâlâ: Alnında soğuk bir ter tabakası ve belinin orada, bir de kemiklerin oyuklara geçtiği yerlerde sürekli kendini hissettiren bir sızı var. Dönen merdivenlerden inerken, ayak bilekleri her an ufalanabilecek süngerler gibi. Ama başaracak. Kararlı, berrak, haklı bir öfkeyle, elini taş duvarların pütürlü yüzeylerine dayıyor.

Ayışığı Kitaplığı

II. Alfonso'nun Kız Kardeşleri, Belli Bir Mesafeden

Ferrara, Castello, 1560

Delizia'dan ayrılırlarken, kocası atıyla Lucrezia'nın yanından gidiyor. Ellerine tam oturan deri eldivenler takmış; şapkasını geriye attığı için, Lucrezia yüzünü ancak onunla konuşmak için döndüğünde görebiliyor. Fırtınanın ardından hava serin ve temiz, yerler hâlâ ıslak. Çayırlardan geçilirken, aniden armağan edilen yağmur suyunu kana kana içen meyve ağaçlarının köklerini duyabilecek gibiler. Leonello arkalarında bir yerde, muhafızlar en önde.

Şehre vardıklarında, Alfonso'nun adamları ellerinde kılıçlar ve bayraklarla surların önüne sıra sıra dizilmiş onları bekliyor; enstrümanlarını havaya kaldırıp tiz notalar çalarak gelişlerini müjdeleyen müzisyenler de var. Lucrezia bu sert ve ahenksiz gürültü karşısında irkilmemeyi zor beceriyor. Derken şehrin kapılarından dışarı kalabalık insan grupları akın ediyor, insanlar sokağa dağılıp atların etrafını kuşatarak bağır çağır tezahürat ediyor, mendilleriyle şapkalarını havada sallıyorlar. Lucrezia'nın atı ürkerek yana kaçıp kuyruğunu sallayınca, Alfonso uzanıp dizgininden tutarak atı tekrar yanına çekiyor. Kemerli kapılardan geçilirken şapkalarını çıkarıp eğilen kapı

muhafızları, yeni Düşeslerini görebilmek için gizlice gözlerini kaldırmayı ihmal etmiyor. Lucrezia'yla Alfonso iki yanı yüksek, simetrik binalarla kaplı ve ağaçlı dümdüz bir yoldan giderken de insanlar sokaklara dizilmeye, yüzler Lucrezia'ya dönmeye devam ediyor. Ferraralılar çıkınlarını bırakıp, tezgâhlarının başından ayrılıp çocuklarını ellerinden çekerek ona bakmaya, tezahürat etmeye, yoluna çiçekler ve avuç avuç tahıllar atmaya koşuyorlar. Evlerin açılan pencerelerinden sarkan siluetler seslenerek kutluyor, mutluluklar diliyor, havada haç çıkarıyor. Lucrezia gülümsesin mi yoksa el mi sallasın, bilemiyor; bir bakış attığı Alfonso'nun dümdüz ileriye baktığını görüyor. Hoş ve vakur, fazla resmî ya da sevinçli olmayan bir yüz ifadesi takınmaya çalışıyor. Bir düşes nasıl görünmeli ki? Gelişini böyle bir sevinçle kutlayan insanların yüzlerine şöyle bir bakmadan edemiyor. Gördüğü şey, yeni Düşes'i selamlaması söylendiği halde nedenini anlayamamış, öylesine el sallayan, bir adamm omzunda oturan küçük bir çocuk. Atlara ve askerlere deli gibi havlayan kahverengi bir köpeği tasmasından tutan bir genç; gencin yüzü bu manzara karşısında sevinçle, neşeyle dolmuş. Bir sepet satıcısının yanında durup kol kola girmiş yaşlıca bir çift; adam karısına doğru eğilmiş, olanları anlatır gibi kulağına bir şeyler söylüyor. Lucrezia ikisinin önünden geçerken, kadının gözlerinin kapalı olduğunu, bir şey görmediğini, gökyüzünden ona güç vermesini istermiş, tek görebildiği onun parlaklığıymışçasına, yüzünü göğe doğru kaldırmış olduğunu fark ediyor. Bir sokak köşesinde, başının üstünde çuval taşıyan, kirli ve çıplak ayaklı bir kız; öte yanda bebeğini sırtına bağlamış bir kadın ve küçük bir fıskiyenin yanında kendi aralarında bağrışan, havaya boncuk boncuk sular saçan bir grup çocuk. Kafileyi görünce havuzun oradan koşup geliyorlar ve el çırparak bağırır, hoplayıp zıplarken, incecik kollarıyla bacakları heyecan içinde eğilip bükülüyor. Lucrezia elini kaldırıp onlara doğru sallıyor –elinde değil– ve çocuklar da kahkahalarla gülerek kollarını havaya

kaldırıp, *La Duchessa, La Duchessa*, diye bağıra bağıra ona el sallıyorlar.

Bir katedralin köşesinden dönüp bir yanı yemyeşil ve geniş hendeğin içinden yükselen, dört köşesinde yüksek kuleler olan etkileyici bir yapının gölgesindeki meydana girdiklerinde, Lucrezia'nın tebessümü donuyor. Köprüsünü indirmiş, onları bekleyen *castello* bu işte.

Muazzam, müstahkem, duvarları kapkalın, mazgallı siperleri çok yüksekte olan bir yer; babasının *palazzo*'sundan üç dört kat büyük olduğu rahatlıkla söylenebilir. Temelleri suyun içinde, kulelerinin tepeleri bulutları deliyor. Üst katlarda tuğla duvarları kesen dikdörtgen pencereler, kuleler arasında geçitler var. Buraya davetsiz olan giremez, hiç kimse izinsiz çıkamaz. *Castello*'dan çok bir güç timsali, savunmasıyla birlikte inşa edilmiş bir bina.

Atların nal sesleri köprüde yankılanıyor; Lucrezia hendekteki suyu sıyırarak geçen, ardından kemerlerden birinin altında kaybolan bir kırlangıç, mavi-siyah bir ok görüyor. Yukarı çekilmiş, sivri metal uçlarıyla onu gösteren kapı parmaklığının altından geçip içeri giriyor, kapılar arkasından kapanıyor, kale emniyete alınıyor ve dört yanı baş döndürücü duvarlarla kaplı açık bir avluya geçiyorlar; Alfonso'yla Leonello atlarından inip dizginleri seyislere bırakıyorlar; Alfonso binici eldivenlerini çıkarıp boynunu iki yana gerdikten sonra inmesine yardım etmek için Lucrezia'nın atına doğru yürüyor.

Lucrezia'nın kolunu kendi koluna geçirip arkasına döndürünce, onlar için toplanmış reverans yapan hizmetkârlar ve askerlerle yüz yüze geliyorlar. Alfonso gözlerini adamların üzerinde gezdirip saygılarını takdir, bağlılıklarını kabul ederek başıyla hepsini selamlıyor ve Lucrezia'yla birlikte revakların serin gölgeliğine doğru ilerliyor.

Ardından geniş bir mermer merdivenden inerlerken, Alfonso peşlerinden gelen Leonello'ya omzunun üzerinden Hollandalı

bir valiyle ve bir anlaşmayla, ardından Urbino'yla ve bir niyet mektubuyla ilgili şeyler söylüyor. Leonello bu sözleri ne onaylayarak ne de karşı çıkarak aklına not eder gibi, hı hı deyip durmakla yetiniyor. Lucrezia birkaç adım önden giderek Leonello'yu eteğinin yörüngesinden uzak tutmaya çalışıyor: Onu göremediği halde peşinden geldiğini hissetmekten nefret ediyor. Ayrıca o ahşap kutunun hizmetkâr çocuğun yüzüne küt diye vuruluşunu, vurulurken çıkan o sesi de hatırlamamaya çalışıyor.

Leonello'yla Alfonso devlet meselelerinden söz etmeyi sürdürürken, üçü birlikte duvarlara halıların asılı olduğu bir sahanlığa geliyorlar. Lucrezia başını çevirmiş halıları –ağaç dallarına kıvrılmış tekboynuzların olduğu, efsanevi denebilecek resimleri– incelerken, birkaç hizmetkârın hemen atılarak açtığı ağır ahşap kapılardan geçip çok yüksek, kubbeli bir tavanı olan büyük bir kabul salonuna giriyorlar; Lucrezia göz ucuyla salonun duvarlarında da ustaca yapılmış, kollarını sevinç ya da öfkeyle havaya kaldırmış –hangisi olduğu tam anlaşılmıyor– bir dizi çıplak erkek resmi olduğunu görüyor.

"Sana," diyor Alfonso bir an başını eğerek, "kız kardeşlerimi takdim etmeme izin ver."

Lucrezia afallayıp kalıyor. Odasına doğru götürüldüğünü, orada seyahat giysilerini çıkarıp Alfonso'nun ailesi tarafından karşılanmaya, resmi *menara a casa*'ya hazırlanacağını zannetmiş. Bu iş için saatlerce hazırlanabileceğini düşünmüş. Ama işte, üstünde hâlâ tozlu *giornea*'sı ve pelerini var, saçları uçuşup dağılmış vaziyette, eldivenleri kir pas içinde. Onlar da karşıda: salonun öbür ucunda, bir platformun üzerinde otururken kalkan, yüzlerini ona dönen iki siluet. Lucrezia durumdan rahatsız olduğunu gizlemeye çalışarak kolunu Alfonso'nun kolundan çekip siluetlere doğru derin bir reverans yaparken –iki mi yoksa üç kişi mi var, Alfonso'nun annesi de orada mı acaba?– boynunu aynen öğretildiği gibi öne eğiyor ve gözleri halıya bakıyor.

Bir nidanın ardından desenli mermerin üzerinde yürüyen birilerinin ayak sesleri ve yumuşak, melodili bir ses duyuluyor: "Gelmene çok sevindik. Sonunda seni görebilmek ne güzel, Lucrezia."

Biri elini koluna koyunca, Lucrezia başını kaldırıp mürekkep mavisi kolsuz elbise giymiş birinin yukarıdan ona baktığını görüyor. Lucrezia'dan oldukça uzun, koyu renk gözleri abisinin gözleriyle aynı ama yüzü narin, elmacıkkemikleri çıkık, kıvrımlı ve kırmızı dudakları var.

Kadının sıcaklığından, kendinden emin halinden ve güzelliğinden ürken Lucrezia, "Teşekkür ederim," diyerek duraksıyor, "ekselansları. Bundan şeref ve—"

Kadın Lucrezia'nın parmaklarından tutuyor. "Lütfen, bana Elisabetta de; artık kardeşiz, değil mi?" Çekimser bir tavırla öne çıkan ikinci kadını gösteriyor. "Bu da Nunciata."

Nunciata'nın onu tepeden tırnağa süzdüğünü fark eden Lucrezia bir kez daha reverans yapıyor. İki kız kardeş birbirinden bu kadar farklı olabilir. Elisabetta'nın parlak siyah saçları ortadan ayrılıp dantel bir bandın arkasında toplanmış. O güzelim, sütun gibi boynuna kolalı ve kırmalı bir yaka, bir de inci gerdanlık takmış. Elbisesindeki yırtmaçlar açık pembe ipeği sergiliyor ve uzun ince ayaklarında altın rengi deri ayakkabılar var. Lucrezia hepsini aklına kazımak için Elisabetta'nın yüzüne, elbisesine, mücevherlerine uzun uzun bakmak istiyor. Yirmi altı, yirmi yedi yaşlarında olduğunu tahmin ediyor. Nunciata'ysa onun kadar göz okşayıcı değil: Gözleri küçük ve soluk tenli, boynu kalın, yumuşak çenesi boynunun içinde kayboluyor. Tıknaz ve kısa boylu, kaşlarının arasındaki çizgi kaş çatmaya eğilimli olduğunun belirtisi ve elbisesi boz atların renginde, sert brokar kumaştan. Kolunun altında kulakları ipeksi, düşmanca ve despot bir yüz ifadesiyle ona bakan küçük bir spaniel var.

Nunciata söylediği şeyi anlamından soyutlayan bir ses tonuyla, "Hoş geldin," diyerek sert bir baş hareketiyle Lucrezia'yı selamlıyor.

Lucrezia dış görünümü yüzünden onu yargılamadığını, görülmeyen, pek de beğenilmeyen kız çocuk olmanın ne demek olduğunu gayet iyi bildiğini ona anlatabilmeyi umarak gülümsüyor. Fakat Nunciata'nın gözü başka yerde, salonun öbür ucunda, pencerenin orada dikilmiş Leonello'yla konuşan Alfonso'da.

"Bakıyorum da, evlilik henüz onu akıllandırmış değil." Nunciata içini çekerek mızmızlanan bir sesle Alfonso'ya seslenıyor. "Gelip bize merhaba demeyecek misin? Yoksa artık bu işi senin adına küçük gelininin mi yapmasını bekliyorsun?"

Alfonso ona kulak asmayıp konuşmasına devam ediyor.

"*Çok* küçük bir gelinmiş," diyerek uzağı göremeyen biri gibi Lucrezia'nın ayaklarına, sonra kollarına, saçlarına, yüzü hariç her yerine bakıyor Nunciata. "Biraz narin görünüyor, değil mi?"

Elisabetta bir kız kardeşine, bir abisine baktıktan sonra tekrar Lucrezia'ya bakarak hâlâ bırakmadığı elini hafifçe, güven verircesine sıkıyor.

"Güzel kız," diyor Elisabetta, "çok güzel. Ne talihli bir seçim oldu bu, bizim—"

"Yaşça küçük demek istemiştim," diyerek ablasının sözünü kesiyor Nunciata. "Çok küçük görünüyorsun," diyerek daha yüksek, bu durum her nasılsa Lucrezia'nın suçuymuş gibi itham eden bir ses tonuyla tekrarlıyor. "Ben seni yirmi yaş civarında—"

"Hayır." Elisabetta çabucak, usulca kardeşini susturunca, Nunciata'nın Lucrezia'yı Maria'yla, gelin olamayan ablasıyla karıştırdığını hepsi anlıyor ve Lucrezia başını çevirecek olsa Maria'yı aynı Nunciata'nın benimsediği hırçın tavırla, kollarını kavuşturmuş yanında dururken görecekmiş gibi hissediyor. "Lucrezia'nın yaşı... on dörttü galiba. Yoksa on beş mi?" Elisabetta onayını almak için Lucrezia'ya bakıyor.

Lucrezia başını sallıyor. "On altıma çok az—"

"Çok güzel bir yaş!" diye haykırıyor Elisabetta. "On altına az kalmış olması—"

"Çok küçük olduğunu gösterir," diye mırıldanıyor Nunciata yine ablasının kulağına doğru, yüzünü alışverişte aldatıldığından şüphelenen biri gibi tedirgin bir hoşnutsuzlukla buruşturarak. "Umarız," diye ekliyor, Lucrezia'nın duyamayacağını zanneder gibi görünüp yanıldığı bir ses tonuyla fısıldayarak, "fazla küçük değildir?"

Ne diyeceğini bulmaya çabalıyormuş gibi görünen Elisabetta'nın zarif elmacıkkemiklerinin üstü kızarıyor. Lucrezia bir an için Elisabetta'nın kız kardeşinin nezaketsizliğinden, patavatsızlığından utandığını zannetse de, Elisabetta hemen başını öne eğip yere bakınca, dehşet içinde, Nunciata'mn aslında Elisabetta'nın kendi kaygılarını dile getirip bam teline bastığını, oradakilerin, hepsinin, belki de binadaki herkesin sabırla, dört gözle gebe kalmasını beklediğini anlıyor.

On beş yaşındaki Lucrezia, seyahat elbisesinin içinde, öylece duruyor. Bu insanlar içini görmek istiyormuş gibi hissediyor; hayvanların içlerini görmek için postlarını çıkaran, kası deriden, damarı kemikten ayırıp değerlendirmeler yaparak sonuçlara varan, notlar alan anatomicilere benziyorlar. Bunların hepsi, içinde bir çocuğun büyüdüğünü görme, bir vâris geleceğini garanti altına alma ihtiyacı, ihtirası içinde yanıp tutuşan insanlar. Geleceğe açılan bir kapı, ailelerinin geleceğini garanti altına alacak bir araç gözüyle bakıyorlar ona. Lucrezia pelerinine sarınmak, ellerini kumaşın altına çekmek, kukuletasını başına bağlamak, yüzünü bir tülle örtmek istiyor. Bana bakamazsınız, içimi göremeyeceksiniz, demek istiyor. Size ait olmayacağım. Ne hakla beni ölçüp biçer ve yetersiz bulursunuz? Ben *La Fecundissima* değilim ve asla olmayacağım.

Yanında bir hareket olunca, Maria'nın görüntüsü bir kez daha aklından gelip geçiyor fakat elini kavrayan el tanıdık ve sıcacık; yanında upuzun biri duruyor. Alfonso.

Alfonso kardeşlerini süzdükten sonra Lucrezia'ya bakarak gözlerini onun yüzünde gezdiriyor. Aralarında geçenleri tahmin etmişse bile sezdirmiyor. Onun yerine Lucrezia'nın elini yukarı kaldırıyor ve kız kardeşlerinin karşısında göğsüne bastırıyor.

"Ne diyorsunuz?" diyor kardeşlerine. "Güzel, değil mi? İyi bir seçim yaptığımı söylememiş miydim?"

"Ah, evet," diyor Elisabetta, görünür bir rahatlama içinde, "cidden öyleymiş. Onunla tanışmak çok güzel. Çok mutlu oldum, çok güzelmiş." Nunciata dudaklarını incecik bir çizgi haline getirerek başını salladıktan sonra Alfonso'nun asla uslanmayıp gençliğindeki gibi yaşamaya devam edeceğinden korktuklarına, bu yüzden nihayet izdivaç yapmış olmasının aile için hayırlı bir olay olduğuna dair bir şeyler mırıldanıyor.

Nunciata sustuktan sonra, Alfonso kısa bir sessizlik olmasına izin veriyor. Hiç kıpırdamadan, Nunciata'ya bakmayı sürdürüyor. Ardından Lucrezia'nın elini kendi koluna koyup sıkıca orada tutuyor. Lucrezia avucunun altında demir gibi gerilen kası hissediyor.

Lucrezia boğazını temizliyor. Bu kez konuşma sırasının kendisinde olduğunu hissediyor. "Acaba..." Duraksayarak oradaki eşyalarla koltuklar arasında farklı bir sohbet konusu bulabilecekmiş gibi salona bakınıyor. "Bugün muhterem annenizle tanışma şerefine de erişebilecek miyim? Ve en büyük ablanızla?"

Elisabetta irkilip kaşlarını kaldırarak Alfonso'ya bir bakış atıyor.

Nunciata burnundan sesler çıkararak gülüyor. "Hayırdır," diyerek köpeği tutmayan eliyle bir hareket yaparken, elbisesi hırsla hışırdıyor, "sen de mi Fransa'ya gitmeye niyetlisin?"

Bu yanıt Lucrezia'yı sarsıyor. "Ben... hayır... Yani onlar—?"

Elisabetta göğüs geçiriyor. "Ne dememizi istiyorsun, Fonso?" diye mırıldanıyor.

Alfonso cevap vermiyor. Lucrezia'nın elini kolundan ayırıp bir masaya giderek kendine bir yudum şarap koyuyor. "Ne

demenizi mi istiyorum?" diyerek soruya soruyla cevap veriyor. "Ne demek bu, Elisabetta?"

Nunciata, "Ne demek istediğini gayet iyi biliyorsun," diye atılınca, köpek sahibinin kızgınlığını hissetmiş gibi yüksek sesle, kesik kesik havlıyor.

Alfonso bardağın üzerinden Nunciata'ya ve köpeğe bakarak şarabından bir yudum alırken, Lucrezia bir adım geri gidiyor. Salon yalnızca üç kardeşin görebildiği titrek alevlerle, gizli bir yangınla kaplanmış da fazla yaklaşırsa yanacakmış gibi.

Alfonso sözcükleri net bir şekilde vurgulayarak, "Annem şu anda," diye söze başladığında, Lucrezia onunla konuştuğunu anlayarak yerinden sıçrıyor, "ablamız Anna'yla birlikte Fransa'da. Söylemiştim ya. Onları neden sorduğunu," diyerek şarabı bardağın içinde çeviriyor, "pek anlayamadım, sevgilim."

Lucrezia, Söylemedin, bana hiçbir şey söylemedin, demek için ağzım açıyor. Ben onların da Ferrara'da olacağını sanmıştım. Her şeyin istediğin şekilde hallolduğunu söyledin. Fakat ağzını geri kapıyor. Elisabetta bunu görmüş olmalı: Lucrezia'ya ilgiyle, anlayışla bakıyor.

"Şimdi üzücü konulardan söz etmeyelim," diyerek ellerini çırpıyor Elisabetta. "Gelişinin şerefine yapılacak kutlamayı planlamalıyız, Lucrezia. Sana hoş geldin demek için müzikli, oyunlu bir *festa* düzenleyeceğim; Alfonso'nun çok sevdiği, Roma'dan getirttiği şarkıcılar da olacak. Ama bu gece değil," diye ekliyor çabucak. "Seyahat seni yormuş olmalı. Onu senden çalabilir miyiz, Alfonso? Nunciata'yla seni kendi dairene götürelim. Eminim dinlenip yerleşmek istersin. Sonra haftalar boyu sohbet edecek bol bol zamanımız olacak. Önce bizimle gel de daireni gör. Her şey hazır. Bizzat ben hazırlattım."

"Teşekkür ederim," diyor Lucrezia. Odaları gördükten sonra, bir kez daha teşekkür ediyor. Teşekkür ederim, teşekkür ederim. *Castello* kulelerinden birinin en üst katında, ona özel, mükemmel, kare bir salon; duvarlarında kalın halılar, bir yazı

masası, yumuşacık koltuklar, dev bir şömine ve önlerinde yastıklı oturma yerleri olan pencereler. Salondaki bir kapıdan perdeli yatağı, aynası, giysilerini koyabileceği dolapları ve sandıkları olan daha küçük bir odaya geçiliyor. Lucrezia sandıklarıyla kutularının hizmetçiler tarafından oraya düzenli bir şekilde yerleştirdiklerini şimdiden görebiliyor. Emilia parmak hesabı yaparak yanlarında getirdikleri şeylerin arasında yürüyor.

Nunciata kuledeki odaya güçbela, oflaya puflaya girip bir sandalyeye çöküyor ve çok hızlı gittiklerini, odanın bu kadar uzak olduğunun aklından çıktığını söyleyerek sızlanıyor. Yere bıraktığı spaniel ânında geniş bir yer kaplayan eteğinin altında kayboluyor.

"Umarım burada rahat edersin," diyor Elisabetta, kardeşi yelpazelenerek merdivenlerden şikâyet etmeyi sürdürürken. "Bu odaları ben hazırlattım ama hoşuna gitmeyen bir şey varsa mutlaka—"

"Yo, yo," diye atılıyor Lucrezia. "Her şey mükemmel. Hiçbir şeyi değiştirmezdim. Odaların hepsi de çok güzel. İkiniz de çok naziksiniz."

"Lafı mı olur." Elisabetta kadife minderli ahşap bir kanepeye oturuyor. "Benim için zevkti. Alfonso'nun evlenmesi bizi öyle mutlu etti ki. Değil mi, Nuncè"

Cebinde mendil arayan Nunciata homurdanıyor.

"Biz kızların bütün umudu buydu. Tabii..." diyerek susup manşetini düzeltiyor Elisabetta. "...annemin de. Keşke o da... yanımızda olabilseydi."

Lucrezia da onun yanına oturuyor; annelerini, onun neden gittiğini, Alfonso'nun ne dediğini, Elisabetta'yla Nunciata'nın onu özleyip özlemediğini, dönmesini bekleyip beklemediklerini, ablaları Anna'nın neden gittiğini, evlenip bir vâris mi doğuracağını, o vârisin de mi Alfonso'nun unvanını, *castello*'yu ve topraklarını isteyeceğini, şimdi Alfonso'nun soyunu sürdürebilme umudunun bir tek ona mı bağlı olduğunu, çocuk sahibi olması için yapılacak baskının artık on katına mı çıktığını

sormayı deliler gibi isterken, ağzından bir anda şu çıkıveriyor: "Sizler evli değil misiniz?"

Elisabetta koyu renk gözlerini ona çeviriyor.

"Affedersiniz," diyor Lucrezia. "Ben yalnızca—"

"Özür dilenecek bir şey yok," diyor Elisabetta usulca. "Hayır, ben evli değilim. Nuncè de değil. Onun adına konuşamam ama ben henüz beni baştan çıkaracak bir teklif almış değilim."

"Evlenmek için yani," diye mırıldanıyor Nunciata eğlenir gibi. "Zira başka türden tekliflerin seni baştan çıkarmışlığı vardır, değil mi, Elisa?"

"Nuncè, lütfen." Elisabetta'nın yüzüne kan hücum ediyor, yanakları kıpkırmızı. Soğukkanlılığını, sakin görünümünü ilk kez yitiriyor.

"Hele bir tanesi var ki," diye sözüne devam ediyor kardeşi, haince bir fısıltıyla.

Lucrezia'ya dönen Elisabetta sıkılı dişlerinin arasından, "Kardeşim beni kızdırmayı çok sever," diyor.

"Benim de ablalarım var," diyor Lucrezia, "nasıl olduğunu bilirim." Sonra aklı karışmış gibi sözünü düzeltiyor. "Ablam var yani. İki tane vardı ama..."

Elisabetta elini Lucrezia'nın elinin üstüne koyuyor. Bir an için üçü de –bir gelin, iki görümce– kare salonda bir üçgen halinde, sessizce oturuyorlar.

Derken Elisabetta ustalıklı bir zarafetle elini çekip Ferrara'nın üzerindeki gökyüzünün çoktan kararmaya başladığı pencereyi gösteriyor. "Saat geç oluyor. Seni yalnız bırakalım. Olur mu, Nuncè?"

Nunciata mendilini bırakıp başını sallıyor ama ikisi de ayağa kalkmıyor. Lucrezia elbisesinin içinde kıpırdanıyor. Köpek, Nunciata'nın eteğinin altından başını –kalkık burnuyla pörtlek gözlerini– çıkarıp Lucrezia'ya bakmaya başlıyor.

"Bu gece akşam yemeğini odanda mı yersin?" diye soruyor Elisabetta. "Buraya getirmelerini söyleyebiliriz."

"Kendi yemeğini kendi söyleyebiliyordur bence," diye alıyor Nunciata. "Herhalde Floransa'da da böyle yapılıyordur, değil mi?"

Lucrezia bir ablaya, bir kardeşe bakıyor. Doğru cevap nasıl olmalı ki? Bu ikisinin arasında neler yaşandığını bilemese de, Nunciata'nın bozulmuş gibi ve kıpkırmızı görünen güzel Elisabetta'ya karşı onu iğneleyebilmesini sağlayan bir çeşit zafer kazandığının farkında. Elisabetta'yla Nunciata odadan çıktıktan sonra, belki de ortak yaşamlarının en başlarına kadar uzanan konularla ilgili acı sözlerin, suçlamaların, gerekçelerin havada uçuşacağını anlayacak kadar çok şey biliyor Lucrezia kardeşlik hakkında.

"Evet," diyor. "Elbette. Siz benim için kendinizi daha fazla sıkıntıya sokmayın lütfen."

"Pekâlâ," diyor Elisabetta o melodili sesiyle. Eteğini toplayarak gitmeye hazırlanıyor. Fakat, "Kardeşimin şu budalaca lafından söz etmezsin, değil mi? Alfonso'ya yani?" derken ne Lucrezia'ya bakıyor ne de Nunciata'ya.

Lucrezia gözlerini kırpıştırıyor.

"Bu yalnızca..." diyerek doğru sözcüğü bulmaya çalışıyor Elisabetta "...onu endişelendirmeye yarar. Zaten aklı çok meşgul. Bir de ben sorun yaratmak istemem. Zaten Nunciata da yalnızca şaka ediyordu. Değil mi?" diyor kardeşine.

Köpeğini şımartmakla, kulaklarını parmak aralarından geçirmekle meşgul olan Nunciata, Elisabetta'yı duymazdan geliyor. Lucrezia bir kez daha ikisinin arasında çıtırdayan alevler olduğunu hissediyor.

"Öyle mi?" diyor Nunciata sonunda.

"Evet, öyle."

"Sen öyle diyorsan öyledir."

"Söz verir misin, Lucè?" diyor Elisabetta şakalaşır gibi ama Lucrezia sesindeki bıçak ucu kaygıyı duyabiliyor. "Sana Lucè diyebilirim değil mi?"

"Tabii ki," diyor Lucrezia. "Ablalarım da öyle der."

"Öyleyse gayet uygun. Artık biz de ablan sayılırız."

"Ayrıca," diyor Lucrezia, "bundan Alfonso'ya söz etmeyeceğime söz veriyorum." Bu odaları onun için dekore eden, kendiyle ilgili bir şeyi gizlemek zorunda olmanın gerginliğiyle o şey hiç de mühim değilmiş gibi numara yapan bu tatlı yaratığa her şey için söz verebileceğini düşünüyor.

"Teşekkür ederim," diyor Elisabetta. "Önemli bir mevzu olmadığını bilmelisin. Entipüften bir şey. Ama teşekkür ederim."

Kalp şeklindeki yüzü rahatlayarak gevşiyor. Elisabetta elini uzatıp hafifçe Lucrezia'nın yanağını sıkıyor. "Sen ne tatlı ve güzel bir şeysin," diye mırıldanıyor. "Alfonso akıllıca bir seçim yapmış. Değil mi, Nuncè?"

Nunciata çekimser bir ses çıkarıyor. Bir korkuluğun üzerinde güvercin gören köpek ufak bir kükremeyle öne atılarak tasmasının incecik kayışını geriyor.

Elisabetta düşünceli bir tavırla parmaklarını Lucrezia'nın her zamanki gibi bant takılıp *scuffia*'nın altında bırakılmış saçlarında gezdiriyor. "Floransa'da moda böyle mi?"

"Ben onu..." diyerek elini saçmdaki fileye götürüp minik inci tanelerini avucunda hissediyor Lucrezia "...bu yalnızca... Annem saçlarını böyle yapar. Sanırım ona da kendi annesinden geçen bir gelenek. Biz de onun kızları olarak, öteden beri—"

"Annen İspanyol'du, değil mi?" diye soruyor Nunciata.

"Orada doğmuş ama çocukluğu Napoli'de geçmiş. Babası oranın—"

"İspanyolca biliyor musun peki?"

"Biliyorum."

"Başka?" diye soruyor Nunciata.

"Fransızca, biraz Almanca. Latince ve Yunanca yazmayı da biliyorum."

"Anlıyorum. Küçük bir âlim olmuşsun, ha?"

Lucrezia bu agresif tonu savuşturmak için ani bir karar alıyor; Isabella ve Maria üstüne üstüne geldiğinde bazen işe yarayan bir taktik bu. "Benim babam," diyor sakin sakin, "kızların da eğitilmesi gerektiğine inanır, erkeklerle—"

"Yanında nedimelerini de getirmişsindir herhalde?"

Lucrezia başını iki yana sallıyor. "Düşündüm ki belki de—"

"Nedimen yok mu?" Nunciata gözlerini belerterek ona bakıyor. "Bir kişi bile mi?"

"Bir hizmetçi getirdim," diyor Lucrezia, "onu çok severim. İçeride." Odayı gösteriyor.

Nunciata yana doğru uzanıp açık kapıdan odaya, kutulara eğilip çıkardığı giysileri silkmekte olan Emilia'ya bakıyor. Gördüğünden pek etkilenmemiş olsa gerek ki şöyle diyor: "Ben sana hemen bir hanım gönderirim. Arkadaşın olarak. Senin konumuna uygun biri. Sana refakat eder, bu sarayın modasını öğretir ve belki de buraya uygun şekilde giyinmeni sağlar."

Hevesi kırılan Lucrezia bir şey diyemiyor. Kendisine ait daireye hiç tanımadığı, sevimsiz Nunciata'nın seçeceği bir nedimeyi sokma fikri hiç hoşuna gitmiyor. Her şeyin ortasında bir casus. Giysilerinin ve saçlarının nesi var ki? Öne doğru eğilip bu kadına annesinin fazlasıyla şık giyinen müthiş bir güzel olarak nam saldığını, bütün Floransa bölgesindeki ve daha uzak yerlerdeki insanların onu görebilmek, giyim tarzını, hal ve tavrını taklit edebilmek için şehre geldiğini söylememek için kendini zor tutuyor.

Elisabetta rahatsız olduğunu sezmiş olmalı ki sanki konuyu değiştirmek adına, damdan düşer gibi, "Bize Alfonso'yu anlatsana," diyor.

"Neyini anlatayım ki?"

"Gayet iyi görünüyor. Kırlarda seninle birlikte zaman geçirmek ona çok iyi gelmiş gibi. Bunu görmek çok güzel. Değil mi, Nuncè?"

Nunciata cevap vermeden, başını önünde tutmaya, köpeğinin kulağına bir şeyler fısıldamaya devam ediyor.

"Sana karşı..." diyerek duraksar gibi oluyor Elisabetta "...ilgili mi?"

Lucrezia başını sallıyor. "Evet."

"Peki... nazik mi? Sana iyi davranıyor mu?"

"Evet."

Elisabetta bir an daha Lucrezia'ya baktıktan sonra diyor ki: "Güzel. Bunu duyduğuma sevindim."

Ardından Nunciata'nın kalkmasına yardım ediyor. "Artık seni yalnız bırakalım. Bir şeye ihtiyacın olursa, lütfen bana haber gönder. Odalarımız tanıştığımız kabul salonunun bitişiğinde. Nunciata'nın odası benimkinin yanında." Nunciata'nın koluna girip kapıya kadar yürüdükten sonra tekrar Lucrezia'ya dönüyor: "Alfonso'nun dairesi seninkinin hemen altında. Senin dairenle onunkini birleştiren bir merdiven var. Eminim yakında seni görmek için yukarı çıkacaktır."

Alfonso o gece gelmiyor. Lucrezia onun çizmeli ayaklarının hedefe ulaşmak üzere özel merdivende çıkaracağı sesleri, kapıyı tıklatmakla uğraşmadan çekeceği mandalın sesini duymayı bekliyor. Ama ikisi de olmuyor.

İstirahate çekilmeye hazırlanıyor, Emilia yorganı açtıktan sonra Lucrezia yatmışken yatağın etrafındaki perdeleri çekiyor: kumaştan bir kafesin içindeki ötücü kuş gibi. Alfonso'dan hâlâ ses yok.

Lucrezia bekliyor. Odayı karanlık kaplıyor, yıldızlar mesafeli soğuk ışıklarını gökteki deliklerden içeri itiyor. Lucrezia kendini *castello*'nun bir köşesinde, iki duvarın birleştiği yerde, o kuledeki odada hayal ediyor. Oda boşlukta, şehrin üzerinde, yeşil sulu hendeğin tepesinde süzülür gibi. Pencereden biraz fazla sarkacak olsa ayağı kayacak ve Lucrezia taş gibi suya düşecek sanki.

Emilia'dan aradaki o küçücük, dolap gibi hizmetçi odasında değil, kendi yatağının yanında, döşekte yatmasını istiyor. Hizmetçi de mecburen kendi döşeğini oraya taşıyıp dırdır etmeden çabucak yatıyor.

Fakat Lucrezia'nın uykusu gelmiyor, uyku onun çağrısına kulak asmıyor. Seyahat ve bu yeni daire yüzünden kıpır kıpır olan zihninin yapılacak çok işi, değerlendirip cilalayarak

depoya kaldıracağı birçok izlenimi, kendine yöneltip üstünde kafa patlatacağı çok sorusu var. Elisabetta ve o altın rengi topuklu ayakkabıları, zarif elmacıkkemikleri, Lucrezia'nın zaten bilmediği ama Alfonso'dan saklamak zorunda olduğu sırrı; Nunciata ve aksiliği, küt parmakları, köpeğinin hırçın suratındaki beyaz iğnelere benzeyen dişleri, ortadan kaybolan Fransız anne, en büyük ablanın korkunç bir tehdit oluşturan tartışmalı evliliği, Alfonso'nun kuşunu eldiveninin üzerine alan bir şahinci gibi otoritesi altına almak zorunda olduğu saray, yapılacak şölen.

Geceyle örtünen *castello* tuhaf sesler çıkararak soluyor: Kirişlerden gelen gıcırtılar, hafif dalgalar halinde yayılan ayak sesleri, dışarıdaki geçitlerden gelen ayak sürüme sesleri ve şıkırtılar ki Lucrezia bunların devriye gezen muhafızlar olduğunu düşünüyor ama beyninin hummalı yanı *castello*'nun sessiz köşelerinde zincirleri ve işkence aletlerini yerde sürükleyen bir hayalet ya da ruh olduğunu söylüyor ona.

Lucrezia işitme duyusunu dizginlemeyi, asi bir tazı gibi kontrol altına almayı, uzaktan gelen sesleri dinlememesini, odadakilere odaklanmasını emretmeyi deniyor: cereyanda hareket eden yatak perdelerinin hışırtısına, Emilia'nın derin derin ve düzenli nefes alıp verişine.

Lucrezia bu gecenin rehberi, dostu, sırdaşı. Kapıların açıldığını ve çarpılarak kapandığını duyuyor; aşağı sokakta tangır tungur giden bir arabayı; herhalde alt kattan gelen gürül gürül bir ses –erkek sesi– ve Lucrezia'ya adamı yatıştırmaya çalışır gibi gelen bir kadının sesi; çok uzaklardan, şehir surlarının ötesinden gelen hüzünlü bir kurt uluması. Karanlığın zayıf düştüğünü, şafakla tutuştuğu güreşte yavaş yavaş yenilmeye başlayarak egemenliğini cam gibi gri bir sise bıraktığını görüyor. Derken o gece, Lucrezia'nın ilk gecesi neredeyse bitmiş, yok olmaya yüz tutmuşken, o da görevini tamamlamış yorgun rehber gibi uykuya dalıyor.

*

Alfonso'nun şarkıcıları şölende platformun iki yanında duruyor; başları havada, sesleri ağızlarından değil, arkalarında bir yerden çıkar gibi. Lucrezia'nın hiç duymadığı türden sesler: başka şarkıcıların seslerinden daha güçlü, daha dayanıklı. Bir notaya başlıyorlar ve nefes almak için bile durmadan notayı öyle uzun bir zaman boyunca aynı güçte söyleyebiliyorlar ki Lucrezia'nın başı kendi söylemiş gibi dönüyor. Sekize, dokuza, ona kadar sayıncaya dek, hatta daha da uzun süre söylemeyi nasıl beceriyorlar ki? Sesleri iç içe geçerek, kıvrıla kıvrıla büyüyerek kubbe tavana kadar yükseliyor; birlikte ve ayrı ayrı söyledikleri melodi ipin ucundaki pırıltılı bir uçurtma gibi aralarında gidip geliyor.

Lucrezia şaşkınlığını paylaşan birileri daha var mı diye görmek için salona bakınıyor. Nunciata masanın karşı tarafında, Lucrezia'ya şair olarak tanıtılan bir adamla derin sohbete dalmış ve müziğe karşı ilgisiz görünüyor. Köpeği masanın üstünde bir tabaktan otlanırken, minik kalçaları o titreşimlerle kasılıyor. Elisabetta'nın yüzü şarkıcılara dönük olsa da, gözleri yana kaymış, salonun öbür ucundaki bir yere sabitlenmiş. Kimileri bir an müziğe kulak verdikten sonra dönüp yanlarındakilere bir yorum ya da dedikodu mırıldanıyor; biri zümrüt yeşili elbise giyip köpük gibi görünen yarım kırmalı yaka takmış, diğerinin saçları içi doldurulmuş küçük kuşlarla süslü iki kadın yüzlerini birbirine yaklaştırmış fiskos yaparken omuzları sessiz kahkahalarla sarsılıyor. Masanın başındaki bir adam tek elini bir meyve kompozisyonuna sokmuş, parmakları üzümlerin, şeftalilerin, kayısıların üzerinde dolaşıyor; adam bir incirde karar kılıp yığının içinden çektiği meyveyi bütün bütün ağzına atıveriyor. Lucrezia'yla göz göze gelip göz kırparken, dudakları hareketli ve ıslak. Lucrezia gözlerini kaçırıyor. Bir tek Alfonso'nun kendini müziğe kaptırdığını görüyor. Alfonso öne

doğru uzanmış, tek dirseği masada, çenesini eline dayamış, işaretparmağıyla şakağına vura vura tempo tutuyor. Kendinden geçmiş, başka bir âleme gitmiş; kendi isteğiyle oraya düşen bir kelebek gibi müziğin o güzelim narin ağına takılmış. Lucrezia notalarla sözlerin rengârenk flamalar misali kafasının içinde dalgalandığını hayal ediyor onun.

Şölen masasına üzerinde gelinliğiyle oturuyor. Alfonso o gün yorgun ve uykusuz vaziyette odasına gelip ondan bunu rica etmiş. Dün gece ziyaretine gelmediği için üzgün olduğunu söylemiş. Devlet meseleleriyle ilgilenmesi gerekmiş –konuşmak zorunda olduğu çok insan varmış, *castello*'dan ayrıldığı zamanlarda böyle olurmuş hep– fakat Lucrezia şerefine düzenlenen *festa* için gelinliğini giyebilir miymiş lütfen? Saraylılar onu düğün kıyafetiyle görmekten mutlu olacak ve o da Lucrezia'yla birlikte salona girip onu saraya bu şekilde takdim etmekten onur duyacakmış. Lucrezia o gelinliğin içinde tanrıça gibi görünüyormuş ve bütün Ferrara'nın onu kendi yanında böyle görmesini istiyormuş. Alfonso gider gitmez Emilia ellerini çırparak koşup gelinliği getirmiş. Hizmetçi etekliği düzleyip altın işlemeleri düzeltirken, ekselanslarının gelinliği bu kadar kısa bir zaman sonra tekrar giymesinden çok mutlu olduğunu söylemiş.

Lucrezia da bir kez daha giymiş: o mavi eteklik, koca kollar, Alfonso'nun verdiği altın *cintura*. Fakat bu kez Emilia'ya korsajı kendi istediği şekilde bağlamasını, bağcıkların nerelerden bağlanacağını gösteren ve annesinin yaptığı işaretleri boş vermesini söylemeyi, gelinliği benimsemeyi başarmış. Bu gece gelinlik Maria'ya değil, yalnızca ona aitmiş gibi geliyor. Artık ablasının hayatına el koyan bir mütecaviz, şarlatan değil, yalnızca kendisi: Ferrara Düşesi Lucrezia.

Alfonso'yla birlikte şölen salonuna girdiklerinde de müzik çalınmış –trompetlerden titrek arpejler çıkmış– ve nidalar eşliğinde bir alkış kopmuş. İnsanlar odanın uzun duvarlarının önüne dizilmiş ve Alfonso onu dolaştırmaya başlayarak ara sıra birilerini tanıştırmak için durdurmuş: bir kuzeni, arkadaşını, saraylıyı,

şairi, heykeltıraşı, dostunu, Nunciata'yla Elisabetta'nın nedimelerinden birkaçını, bir lavtacıyı, muhafızların başını. Lucrezia bu insanların karşısında başını eğerek selamlarını ve reveranslarını kabul ederken, adlarını hatırlayabilmek için aklına not etmeye çalışmış. Hanımların giysileri Floransa'da giyilenlerden daha dar, daha dantelli, yakaları daha yüksek, korsajlarının ön kısımları daha uzunmuş. Lucrezia bu giysileri göz ucuyla incelerken, Alfonso'nun danışmanlarından biri Ferrara şehrinin surlarında kaç tane giriş-çıkış olduğu konusunda onu bilgilendirmiş ve Alfonso da ellerini arkasında bitiştirmiş vaziyette yanında durmuş. Adamın bütün kapıların isimlerini küt parmaklarıyla saya saya sıralamaktaki kararlılığı karşısında, Alfonso'nun sessizce kıkırdayarak hafifçe sarsıldığını hissetmiş Lucrezia. Bu bilgiden hayrete düşmüş gibi başını sallarken, bir yandan da oradaki modayı detaylı olarak yazmasını isteyen Isabella'ya Ferraralı kadınların bu elbiselerini çizip gönderebileceğini düşünmüş.

Lucrezia bütün *festa*'ya bu gözle bakıyor. Yanlışlıkla zehirlediği karısının korkunç ve sitemkâr hayaleti sonsuza kadar peşini bırakmayan bir kralın hikâyesini anlatan tarihî ve dramatik, uzadıkça uzayan şiirin teatral performansını izlerken, bunu Isabella'ya nasıl anlatabileceğini düşünüyor. Yemeğini yerken, yazacağı mektupta ona hangi yemeklerden söz edebileceğini geçiriyor aklından. İçi doldurulmuş –ağzına sarı bir ayva sokulmuş, bu onur kırıcı durum karşısında gözlerini kapamış– bir *cinghiale** kellesi, balık çorbası, burgulu bademli çörekler, *frittata*, beyaz *lardo crudo* dilimleri, ışığı geçirecek kadar incecik kesilmiş peynir dilimleri.

Lucrezia sofrada otururken, aklında cümleler oluşturuyor: *Bu saraydakilerin zevkleri çok rafine*, diye yazacak Floransa'da annesiyle babasının yanında kalan, kocasının yanına gönderilmeyen ablasına. *Burada akrobatlara ya da cücelerin maskaralıklarına değil; tiyatroya, şiire ve müziğe değer veriliyor.*

* (İt.) Domuz. (ç.n.)

Ya da: *Hanımlar saçlarını kırmalı yakalarının sınırlarını aşmayacak şekilde tepelerinde toplıyorlar.* Ve: *Okunan epik şiirin ardından olağanüstü sesleri olan iki şarkıcı çıktı; keşke sen de dinleyebilseydin.*

Bu mektubu yazma düşüncesi yepyeni ve keskin bir haz veriyor ona. Isabella'ya onun bilmediği şeyleri anlatabilecek. Isabella'nın mektubu dikkatle, coşkuyla okurken, ara ara kıskançlığa kapıldığını, onun da Ferrara'ya gelmek istediğini hayal etmeden duramıyor. Belki de ziyaretine gelebilir. Alfonso izin verirse, Lucrezia onu davet eder ve Isabella Apeninler'i atla geçip bir süre onunla birlikte orada, *castello*'da kalabilir.

Lucrezia içini çekiyor. Müzik ve şarkıcıların sesleri melankolik bir havaya bürünmüş, minör gama geçiş yapmış durumda. Isabella'nın geleceğini pek sanmıyor. Floransa'daki hayatına dalmış, o hayata kendini kaptırmış olmalı. Lucrezia ona yazıp *festa*'yı anlatacak olsa, Isabella büyük ihtimalle yarısında ilgisini yitirip mektubu bırakır ve kalkıp arkadaşlarından birini ya da o sırada yanında çanta gibi dolaştırdığı hangi saraylı varsa onu bulmaya gider.

Lucrezia'nın aklındaki cümleler yavaş yavaş siliniyor; sesleri kesiliyor. Eteğinin kıvrımlarını düzelterek bu kez dikkatini, sohbet edenlerin mırıltılarıyla ve şarkıyla, yankısını hanımların boyunlarındaki mücevherlerinde, yüzüklerinde, adamların taşıdığı silahların kabzalarında bulan mumların kaygan alevleriyle ışıyan salona veriyor.

İki şarkıcı da aynı yüksek notaya çıkar, ses aralarında kabararak yükselirken, şarkı doruk noktasına ulaşıyor. Derken birbirlerine bir bakış atarak mükemmel bir uyum içinde ağızlarını kapıyor, notanın ipeksi ipliğini koparıp bırakıyorlar.

Bir alkış sağanağı oluyor. İnsanlar yerlerinden kalkıp ellerini havaya kaldırarak alkış tutuyor; kadınlar mendillerini sallıyor; erkekler, bravo, bravo, tekrar, bir daha, diye bağırıyor. Lucrezia en çok alkışlayanların performans sırasında sohbet edenler olduğunu fark ediyor.

O da avuçları karıncalanıncaya kadar alkışlıyor. Şarkıcılar kalabalığa öpücükler göndererek garip bir yan yürüyüşle birbirlerine yaklaşıyor, el ele tutuşup yerlere kadar eğilerek selam veriyor. Lucrezia jonklörlere, akrobatlara, soytarılara alışkın ama bu şarkıcılarda tarifsiz bir yücelik hissi var. Uzun boylular; uzun elleri ve ayakları uçlara doğru sivrilir gibi ve yüzleri de kedi gibi sipsivri; esnek bileklerinin, kollarının hareketlerinde büyüleyici bir kıvraklık var, eklemleri herkesten daha kolay hareket etmeleri için yağlanmış sanki. Şarkı söylerken böyleler –birer şarkıcı, deha, melek– ama o an olduğu gibi durup selam verir, salondakilere seslenerek bir şeyler söylerken yine insan oluyorlar.

Alfonso o gürültünün içinde ona doğru uzanıp yüzüne bakabilmek için kamburunu çıkarıyor. "Müzik hoşuna gitti mi?"

"Ah, evet," diyor Lucrezia. "Hiç böyle şey duymamıştım. Müthiş; olağanüstüler. Şarkıyı söyleme tarzları, pes seslerden en tize kolayca geçebilmeleri; bunu nasıl yapıyorlar, seslerini nasıl öyle genişletebiliyorlar anlamadım."

Alfonso alkışlamayı sürdürerek şaşkın şaşkın ona bakıyor. "Haklısın," diyor hayretle. "Bunu hiç düşünmemiştim. Düşük oktavdan yükseğe çıkmada olağanüstü bir becerileri var. Onların türüne has bir yetenek bu."

"Tür mü?"

"Bunlar *evirato*'lar. Roma'dan özel olarak getirttim. Çok küçük yaşlardan itibaren sert bir eğitimden geçiyorlar, hatta o işlemden bile önce..." Alfonso parmaklarını uzatarak anlaşılmaz bir hareket yapıyor. "Bu sayede olağanüstü saflıkta, benzeri görülmemiş bir aralıkta gidip gelebilen bir ses yaratılıyor, Ses telleri küçük bir çocuğunki gibi ama vücutları yetişkin erkek vücudu."

Lucrezia birdenbire anlıyor. Çok eskiden böyle bir gelenek olduğunu okumuşluğu var ama geleneğin hâlâ sürdürüldüğünden habersiz. Yüzüne kan hücum ettiğini, boğazının boğucu tuhaf bir hisle düğümlendiğini hissediyor. Şamdanların oradaki siluetlere bir bakış atıyor; o uzun ince bileklere, yaşını belli

etmeyen pürüzsüz yüzlere. Onları başlarına geleceklerden habersiz ameliyata girmek üzere olan birer çocuk gibi hayal etmekten kendini alamıyor. Sırf varlıklı bir adam öyle istedi diye nasıl bir acı ve şok, çaresizlik ve şaşkınlık yaşadılar, kim bilir. Seçme şansları var mıydı? Böyle bir ameliyatı kim yapar ki?

Salona sessizlik hâkim oluyor; insanlar yerlerine, fısıltılı sohbetlerine geri dönüyorlar. Şarkıcılar yeni bir şarkıya hazırlanıyor.

Müziğin ilk notaları başlarının üzerinde süzülürken, Alfonso elini uzatıp Lucrezia'nın masanın üstünde duran elinin üstüne koyuyor. *Evirato*'ların zorla hadım edilişinden, gösteri yapacak birer hayvan muamelesi görmelerinden duyduğu üzüntü, bir an için bu hareketin yalınlığıyla, içten gelen doğasıyla çatışıyor.

Alfonso'nun elini bu şekilde elinin üstüne koyması, parmaklarını parmaklarına geçirmesi muazzam, çok önemli bir anlam yüklü. Lucrezia için bunun anlamı Alfonso'nun onu sevdiği, duygularını anladığı; ama aynı zamanda bütün salon için, orada toplanmış insanlar için de öyle. Bunu orada, bütün sarayın karşısında, bütün arkadaşlarıyla dostlarının, saraylılarla muhafızların, hizmetkârlarla ressamların, müzisyenlerin, şairlerin gözlerinin önünde yapması bir şeyin ilanı, bağlılığın ve aşkın, belki de yeni bir döneme girdiklerinin. Lucrezia yeni Düşes olarak sarayda eski Düşes'in yarattığı ihtilafa, kaçınılmaz istikrarsızlığa ve mutsuzluğa, dindeki hizipçiliğe, kızlarını da yanına çekme çabasına, en büyük ablanın yokluğuna merhem olabilecek belki.

Gelinliğinin içinde göz kamaştıran Lucrezia, kocasıyla el ele oturuyor. Mutluluktan öyle delik deşik olmuş vaziyette ki karanlığın içindeki bir fener gibi parladığını zannediyor. Onu seven biri var; bir erkek, güçlü ve bilgili bir adam. Bir dükün kalbindeki aşkı uyandırmış, ona esin kaynağı olmuş; o yapmış bunu, Lucrezia. Her şeyden çok, bunu Isabella'ya yazabilmeyi, herkesin okumasını istiyor: *Yemekte elimi tuttu, bütün sarayın önünde.* Nunciata'nın durumu fark edip başını çevirdiğini

görüyor. Saçında kuşlar olan kadının, birleşmiş ellerine kısacık, bıçak gibi bir bakış attıktan sonra o cadaloz suratını kıskançlığın gazabıyla kırıştırarak arkadaşının kulağına bir şey fısıldadığını görüyor. İnciri yiyen adamın bu kez minik bir tavuk kemiğiyle dişlerini karıştırdığını görüyor. Nunciata'nın şairin kolundan çekiştirdiğini ve adamın bezgin bir nezaketle, diyeceğini duymak için ona doğru uzandığını görüyor. Elisabetta'nın salonun öbür ucundaki sandalyelerde oturan konukların arasından geçerek sütun dibinde duran birine doğru gittiğini görüyor. Üniformalı bir asker: Lucrezia'ya bir saat kadar önce takdim edilen Ercole Contrari, muhafızların başı. Adamı bıyığından, o yakışıklı, düzgün hatlı yüzünden tanıyor. Tek elini bir sütuna dayamış ve Elisabetta yanından geçerken tüm vücuduyla ona doğru eğiliyor. Bir şeyler mırıldanıyor ama Elisabetta onu duymamış gibi yaparak yüzünü hiç tereddütsüz salona, masalara, sıra sıra oturan konuğa dönüyor. Fakat Lucrezia, Contrari'nin elinin uzandığını, parmaklarının arasında katlanmış bir kâğıt parçası olduğunu, Elisabetta'nın kolunu arkasına götürüp yukarı doğru kıvırarak o şeyi hızla, ustalıkla alıp elbisesinin uca doğru genişleyen koluna gizleyiverdiğini, sonra da hiçbir şey olmamış gibi yürümeye devam ettiğini görüyor. Öylesine seri, üstünde çalışılmış fakat aynı zamanda hem kendisi hem de adam için öyle riskli bir hareket ki bu, Lucrezia'nın nefesi kesiliyor. Lucrezia gözlerini Alfonso'ya doğru çeviriyor ama onun dikkati hâlâ şarkıcılarda; gözlerini tekrar Elisabetta'ya çeviriyor ve salonun öbür ucundaki birkaç kuzeninin yanına oturduğunu, yüz ifadesinin sakin olduğunu ama gözlerinin –o gözlerin!– ihanetin, kurnazlığın mutluluğuyla ışıdığını görüyor.

Evirato'ların başlarını geriye atıp gırtlaklarını açarak çıkardıkları notalar hendekteki suyun yüzeyinde uçuşan ok kanatlı kırlangıçlar misali tavana doğru süzülüyor.

*

O gece geç saatte, şölen yemekleri yendikten, zevk ve sefa düşkünleri salonu terk ettikten, yataklarına yattıktan, hizmetkârlar sofraları toplayıp bulaşığı, tavalarla şişleri yıkadıktan, yerleri süpürdükten, *castello* surları içindeki herkes odasına çekildikten sonra, Alfonso kolunu Lucrezia'ya sarıp onun yatağında uyuyakalıyor.

Lucrezia onun derin uykuya daldığından emin oluncaya kadar o ağırlığın altında yattıktan sonra kayarak kolunun altından çıkıyor ve Alfonso'yu uyandırmamak için bir yastığı kendi yattığı yere itiyor. Tam perdeleri aralayıp kalkacakken saçlarından geriye çekiliyor ve dehşet dolu bir an için Alfonso'nun saçlarından tutup onu tekrar yatağa çekeceğini zannediyor.

Fakat dönüp baktığında, kocasının hâlâ uyuduğunu, hiçbir şeyi kaçırmayan gözlerinin kapalı, parmaklarının açık olduğunu görüyor. Saçlarının ucu Alfonso'nun vücuduyla yatağın arasına sıkışmış.

Lucrezia saçlarını tutam tutam çekerek kendini kurtarıyor.

Öteki odada, yere alacakaranlığın gümüş rengi parıltısı vurmuş. Lucrezia parmak uçlarında parıltının içinden geçerken, o ışıl ışıl parıltının ayaklarına bulaştığını, sabahleyin orada bıraktığı ispiyoncu parlak ayak izlerini gördüğünü hayal ediyor.

Yazı masasına oturup parşömen rulosundan bir sayfa alıyor. Kendine yeni bir kalem yontup talaşları güzelce bir araya topluyor. Tüyü sağa ve sola doğru dudağına sürterek sakalcıkların ayrılıp birleştiğini, ayrılıp birleştiğini hissediyor.

Ne yapmak istediğine dair bir fikri yok: Mektup yazabilir, resim yapabilir, okuyabilir, şiir ezberleyebilir. Tek bildiği, yazı masasındaki o mürekkep, kömür, kalem çakısı, kâğıt ve fırçalarla dolu kutunun karşısında oturmanın ona başka hiçbir yerde bulamayacağı türden bir huzur verdiği.

Uykusu gelmiyor; yakalayıp dizginleyemediği bir küheylan gibi; onu üstünden atıyor, biraz yaklaştığı anda hemen kaçıyor, yalvarıp yakarmalarına kulak asmıyor. Yediği ağır yemeklerden de olabilir, yatağının ortasına yayılmış yatan uzun boylu

adamın ya da odalara süzülerek aklını çelen mavimsi beyaz ışığın yüzünden de.

Tüyün ucunu mürekkebe batırıp hiç kıpırdamadan pencereye yapışmış bir sikke gibi görünen aya bakarak kurumasını bekliyor. Tekrar batırıyor. Ablası yerine annesine yazmaya karar veriyor.

Sevgili anneciğim,

Gecenin geç bir vakti ve ben sizleri düşünüyorum. Umarım herkesin sıhhati ve keyfi yerindedir. Sana, babama, Francesco'ya, Isabella'ya, Giovanni'ye, Garzia'ya, Ferdinando ve Pietro'ya sevgilerimi gönderiyorum.

Lütfen hepsine bana sık sık yazmalarını söyle. Orada olan biten her şeyi bilmem lazım. Babamın tazıları, çocuk odasındaki kediler, o al midilli nasıl? Şimdi ona kim biniyor acaba? Lütfen Pietro'nun olmasın; onu çok sert mahmuzlar ve onun için fazla iyi huylu bir midilli.

Dün Ferrara'ya geldik, şehirde yaşayan yüzlerce kişi bizi bekliyordu. Alfonso'nun halkı ona çok sadık; at üstünde sokaklardan geçerken çok yakışıklı ve görkemli görünüyordu. Keşke siz de görebilseydiniz. Kız kardeşlerinin ikisiyle tanıştım (annesiyle ablası Fransa'ya gitmişler, nedenini bilmiyorum, belki babam bu konuda bir şeyler duymuştur?).

Festa *bu gece yapıldı. Şiir okundu ve müzik vardı (evirato'lar, onları hiç dinlemiş miydin?) Bu sayfanın arkasına servis edilen yemeklerin listesini yazdım, bir de senin için Ferraralı hanımların giydiği elbiselerin çizimlerini yaptım. Göreceğin gibi, buradaki moda bizimkinden oldukça farklı.*

Castello *çok büyük bir yer ve* delizia*'dan çok farklı olduğu kesin. Bu koridorlarla merdivenlerde kaybolmaktan çekiniyorum! Benim odalarım güneydoğu kulesinde, Alfonso'nun üzerindeki katta. Kız kardeşleri benim için*

döşetmiş, ikisi de çok iyi insanlar. İstersen bir sonraki mektubumda onların resmini de yapıp gönderebilirim.

Sofia'dan ne haber, dizleri nemli havalarda ona çok dert olmuyordur umarım?

Hepiniz için dua ediyorum ve burnumda tütüyorsunuz. Size binlerce selam ve bir o kadar da öpücük gönderiyorum.

Seni seven kızın,

Lucè

Mektubu bir kez okuyor. Ne kadar ruhsuz, nasıl da ürkekçe: hayvanlarla kardeşlerini sorması, yemek listesi, ağzına ayva sokulmuş *cinghiale* ve incirli tarifler. Bu mektuptaki halinden nefret ediyor. Bunları herhangi biri yazmış olabilir.

Esas sormak istedikleriyse: Bu gece Floransa'da yağmur yağıyor mu? Sonbahar fırtınaları başladı mı? Babam Arno'da yüzüyor mu? Sığırcıklar gün sonunda meydanın üstüne üşüşüyor mu? Gün ışığı şehirdeki damların ardında kaybolmadan hemen önce, akşamları hâlâ odama vuruyor mu? Beni özlediniz mi? Birazcık olsun? Arada bir gidip portreme bakan oluyor mu hiç?

Mühür mumunu bir mumun alevinde eritip damlaların üzerine kendi mührünü basıyor: babasının kalkanı ve altı *palle*.

Bitirdiği mektubu bir kenara koyuyor ve omzunun üzerinden arkaya bir bakış atıp tekrar kutuyu çekerek bu kez daha geçen hafta planyadan geçirip zımparaladığı küçük kare *tavolo*'yu alıyor. Yepyeni; Lucrezia parmaklarını o pürüzsüz yüzeyden geçirip *tavolo*'yu elinde tartıyor. Kırmızı tebeşir boyayı yukarıdan aşağı doğru üstünden geçirerek dar, çift yüzlü, dik bir nesne çiziyor. Bir sütun. Onun yanına yaptığı üçgen şekil, birkaç tebeşir darbesinin ardından başa ve kollara kavuşarak figüre dönüşüyor.

Lucrezia pigmentleri dövüp üzerlerine damlattığı yağla karıştırıyor. İnce uçlu bir fırça alıp kalp şeklinde güzel bir yüz,

ince bir boyun, küçücük bir çene, yere doğru bakan gözler çizerek yüze hülyalı bir ifade veriyor. Bu kadının arkasına belli belirsiz görünen, mavi gölgeyle karışan bir de adam yapıyor; ilk figüre doğru eğilen ikinci figürün yüzü sevgi ve şefkatle dolu.

Avuca sığabilen resim bittiğinde, Lucrezia'nın içini doyum hissi ve korku kaplıyor. Resme uzun uzun bakıyor; boyanın kuruyarak katılaşmasını, o iki yüzün kalıcı hale gelmesini, adamın haz dolu yüzüyle sonsuza kadar âşık olduğu kadına doğru eğilmiş halde kalışını izliyor.

Lucrezia yağlıboyanın geriye dönüşü olmayacak biçimde gerçekten kuruduğundan emin olmak için parmak uçlarını resme değdirirken, o elin yarattığı şey onu da kaygılandırmışçasına, ay kendi üstünü aniden bir pusla örtüyor.

Oda kapısının kapalı olduğundan, arkasından Alfonso'nun bakmadığından emin olmak ister gibi arkaya bir bakış atıyor Lucrezia. Ardından sert kıllı bir fırça alıp koyu yeşilimsi kahverengi bir renge, ormandaki gölgelerin renginde bir boyaya batırarak resmi geniş darbelerle karanlığa boğuyor, iki âşığı boyadan yapılmış bir mezarın altında bırakarak yok ediyor. Kadının elbisesi, adamın eli, yüzler ve sütun kayboluyor. Birkaç saniye içinde her şey siliniyor, sonsuza kadar gizlenecek ve o sahnenin varlığına dair tek ipucu boyalı yüzeyde görünen, göl yatağındaki kayalar misali dalgalanmalar olacak.

Lucrezia fırçaları bir beze siliyor; masayı topluyor; artık boş görünen *tavolo*'yu kurutmak için bir vazoya dayıyor; mumu söndürüyor ve bütün ipuçlarını ortadan kaldırdığından emin olduktan sonra yatağa dönüyor.

Lucrezia, Alfonso'nun *castello*'daki rutinini pek anlamıyor; tek bildiği, *delizia*'dakinden daha meşgul olduğu. Alfonso genelde erken kalkıp Leonello ve iki üç delikanlıyla birlikte spor yapıyor. Şehir surlarının dışındaki avlanma alanında at biniyor ya da avluda eskrim yapıyorlar. Ardından ofisine gidip yazışmaları okuyor, mektuplar ve direktifler yazıyor, heyetleri

ağırlayıp talepleri dinliyor ve muhafızlarına, sekreterlerine, memurlarına, danışmanlarına, siyasetçilere, mimarlara, kardinallere, meclis üyelerine talimatlar yağdırıp bölgeyi kontrolüne almak için canla başla, azimle çalışıyor. Gün boyu elçiler, saraylılar, askerî personel ve sefirler gelip gidiyor. Çok meşgul olduğu günlerde, öğlen yemeğini de sık sık orada yiyor. Emilia müsteşarların seyislere, onların muhafızlara, onların mutfaktakilere, mutfaktakilerin de hizmetçilere anlattıklarını rapor ediyor: Alfonso bölgenin her yerine, ayrıca komşu bölgelere casus yerleştirmiş, kendi bölgesi huzurlu sayılırmış ama saray bambaşka bir âlem.

İki yanında resmî görevlilerle, dalgın ve sert bir tavırla avludan geçerken şöyle bir görmenin ya da Lucrezia revakların altında hava alır, Alfonso yorgun bir atın üstünde kapılardan girerken ona şöyle bir el sallamasının, sabah yatak odasından ayrılırken aceleyle veda etmesinin dışında, Lucrezia bazen onu gün boyu görmüyor.

Alfonso günde bir kez alt katlardaki şapele uğradığını, bunu ayine katılmak ya da günah çıkarmak için değil, arkada oturup koro şefinin *evirato*'lara yaptırdığı çalışmaları dinlemek için yaptığını anlatmış. Bu koro şefinin dünyadaki en iyi şeflerden biri olduğunu söylemiş Lucrezia'ya: her sabah yaptırdığı iki saatlik ses egzersizlerinden ve armonik doğaçlamalardan taviz vermeyen, Viyana'dan gönderilen bir Avusturyalı. Öğleden sonralarıysa, Alfonso'nun isteğine göre saraydaki toplantılarda verecekleri konserlerin provalarını yapıyorlar. Alfonso, Lucrezia'ya orada oturup onları dinlemeyi sevdiğini söylüyor; böylece kafasının boşaldığını, zihninin sakinleştiğini anlatıyor. Politikalarla, finansmanla ya da aileyle ilgili zor bir karar alma sürecindeyse, çalışmalar sırasında şapelde olmanın sonuca ulaşmasında yardımcı olduğunu söylüyor.

Castello'da geçen dört beş günün ardından, Lucrezia burada uzun dönemler boyunca serbest kalacağını anlıyor. Buna inanamıyor. Her gün dilediğini yapabileceği öyle çok zamanı

var ki. Masasında oturup pencereden gördüğü, hayal ettiği ya da karşısına dizdiği şeylerin -bir küre, deri eldiven, teleskop, mutfaktan aldığı ölü bir güvercin, *delizia*'ya yakın bir yerde bulduğu sincap iskeleti- eskizlerini yaparak bunları boyayla tuvale en iyi şekilde nasıl aktaracağını düşünebilir. Emilia'yı eczaneye gönderip belli miktarda koşnil ve verdigris aldırabilir; hizmetçinin getirdiği iki yandan burulmuş mumlu kâğıtların, koni şeklinde sımsıkı sarılmış paketlerin içinden gökkuşağının, ayların, farklı farklı hayvanların, yağmurun, yaprakların, saç ve tenin doğru karışımı, kusursuz fırça darbesini bulduğu takdirde dünyadaki her şeyin resmini yapabileceği şeyler çıkıyor. Lucrezia özel merdivenden Dük'ün alt kattaki dairesine inip limonluğu kullanabiliyor, duvarlardaki baklava şekilli açıklıklardan şehrin sokaklarına bakabiliyor. Ferrara'da geçirdiği ilk haftada, her şey mümkün ve ulaşılabilir geliyor ona. *Castello*'da geçirdiği o ilk günlerde içi sıcacık bir potansiyel hissiyle doluyor: Her şeyi yapabilir, her şeyin resmini yapabilir. Elini uzatıp istediği şeyi alması yeterli.

Fakat Alfonso'nun kardeşlerinin onun için başka planları var. Lucrezia'nın bazı binaların -*delizia*'nın, *castello*'nun- kuşbakışı perspektiften minyatür resimlerini yapmayı denemek amacıyla kendini dairesine kapadığı günlerin ardından, Elisabetta çoğu sabah ona haber yollamaya başlıyor. Elisabetta'nın kendi dairesindeki her şey yumuşak bir meyvenin içi gibi, pembenin en koyu rengiyle kaplı ve görümcesi saçlarını yapmayı bitirip elleriyle yüzünü güzelleştirici bir macunla kaplar, nedimelerine bir elbiseyle, mektupla, resitalle ya da yaklaşan bir *festa*'yla ilgili fikir danışırken, Lucrezia öylece oturup onu izlemek zorunda.

Derken Elisabetta koluna giriyor ve *castello*'nun bir yanı boyunca birlikte yürüyor, odadan odaya geçiyor, bir merdivenden aşağı iniyor ya da üst kattaki özel balkona çıkıyorlar. Elisabetta zaman zaman Lucrezia'dan Dük'ün dairesindeki ağaçlardan portakal çiçeği toplamasını rica ediyor.

"Bu çiçekler," diyor, Lucrezia bir sepet çiçek götürdüğünde, "cildi parlatmak için birebir. Tabii," diye de ekliyor gülümseyerek, "senin hiç ihtiyacın yok, canım."

Lucrezia'ya çocukluğunu, abileriyle ablalarını, kardeşlerini, hiç gitmediği ama güzel yapılarıyla ne kadar büyüleyici bir yer olduğunu duyduğu Floransa'yı soruyor. Lucrezia'nın cevaplarını dikkatle dinleyip ailesiyle ilgili detayları, isimleri, yaşları ve kimlerin daha çok sevildiğini aklında tutuyor.

"Belki," demeyi göze alıyor Lucrezia, bunu söylememek kabalık olacakmış gibi geldiği için, "bir gün sen de görürsün."

Elisabetta'nın yüzünde bir tebessüm beliriyor. "Çok isterdim."

Lucrezia onu ailesinin *palazzo*'sunda hayal etmeyi deniyor: dar elbiselerinin yerdeki karoları süpürdüğünü, gözlemci bakışlarının altın yaldızlı tavanlarda dolaştığını, başını oraya buraya çevirirken dantelli kırmalı yakasından çıkacak çıtırtıları, Isabella ve Eleanora'yla farklı ses tonlarıyla konuşmasını. Hayal edemiyor ve birdenbire Nunciata'nın da onlarla gelmek için ısrar edebileceğini, annesiyle babasının gösterişli freskelerine ve heykellerine eleştiren gözlerle bakacağını, akrobatlara eşlik eden müzisyenlerin canlı müziklerini gürültülü bularak burun kıvıracağını fark edince canı sıkılıyor. Nunciata'nın hanım arkadaşlarına Floransa'daki sarayın ne kadar cafcaflı bir yer olduğunu anlatacağını düşünmek hiç hoşuna gitmiyor. Nunciata'yla huysuz köpeğini orada hayal etmek, hayatında ilk kez annesiyle babasını ve kendileri için kurdukları dünyayı korumak istemesine neden oluyor.

Elisabetta'yla Nunciata'yı oraya asla götürmeyecek.

Elisabetta, Lucrezia'mn kendi dairesinde çok fazla zaman geçirmesine izin vermeyip onu saray yaşamının içine çekiyor. Bütün gün burada kapalı kalamazsın, diyerek pat diye içeri dalıp perdeleri açıyor ve Lucrezia'nın o an üstünde çalıştığı resim için özenle filtrelediği ışığı mahvediyor. Lucrezia'nın şövalesine şöyle bir bakıp yüreklendirici bir "Ne güzel,"den başka laf

etmiyor. Elinden tutup Emilia'ya resim önlüğünü çıkarmasını emrediyor ve sonra da onu salonlardan birine, şiirden söz eden yazarların, ahlakı tartışan filozofların, şiir okuyan bir oyuncunun, kendi aralarında fısıldaşarak kocalarından, âşıklarından ya da hangi terzinin daha tembel olduğundan söz eden soylu kadınların yanına götürüyor. Lucrezia bu gibi toplantılarda genelde sessiz kalıyor. Saraylı kadın ve erkeklerin ona uzun uzun ya da kaçamak bakmalarına; halini ve tavrını, mücevherlerini, değerini, konumunu, cazibesini ve daha birçok şeyini mercek altına almalarına tahammül ediyor. Bu oklarla mızrakları fark eden yüzeysel yanının düğmesini kapıyor ve kendini yalnızca salonun öbür ucunda filozofların söylediklerini ya da oyuncunun İthaka'ya dair sözlerini duyacak şekilde, bir lavtanın teli gibi akort ediyor. Etraftakilerin "Alfonso" adını mırıldandıklarını duyacak olursa, devamındaki sözlerin kulaklarından içeri girmesine izin vermeyi reddediyor; bu insanların yüzdüğü havuza asla düşmeyecek; hatta gözlerinin kapıya, muhafızların başı Ercole Contrari'nin iriyarı bedeniyle dimdik durduğu yere doğru kaymasına bile izin vermeyecek; Elisabetta onun hemen ardından dışarı süzüldüğünde, gözünü bile kırpmayacak. Bütün bunları görse de, ne kendine itiraf ediyor ne de bir başkasına.

O sırada ufkunda tek bir bulut varsa, o da şapelde köpeğiyle tek başına otururken açık duran kapıdan geçtiklerini görüp birdenbire Lucrezia'yla Elisabetta'nın birlikte çok zaman geçirdiklerini fark eden Nunciata. Lucrezia o anda Elisabetta'ya annesinin yalnızca İspanyol nedimeler kullanmayı âdet haline getirdiğini ve dil farkı yüzünden hem aileyle hem de *palazzo*'daki hizmetkârlarla bu nedimelerin arasında sürekli yanlış anlaşılmalar yaşandığını anlatıyor; Lucrezia'yla kol kola girmiş olan Elisabetta da Lucrezia'nın ne kadar da komik olduğunu, lütfen anlatmaya devam etmesini söylüyor. Nunciata ablasına seslenip nereye gittiklerini sorunca, Elisabetta hiç yavaşlamadan, omzunun üzerinden Lucè'yle birlikte biraz temiz hava

alacaklarını söylüyor. Nunciata çok geçmeden peşlerinden gidiyor ve onları avluda, Elisabetta'nın portakal kabuğu ve kıtır hamur vermek için getirmelerini emrettiği, Lucrezia'nın beyaz katırının yanında buluyor. Lucrezia katırı sabit tutar, Elisabetta sabırlı hayvanın yelesine renkli kurdeleler bağlar ve kadınlara kuyruğunu fırçalamalarını söylerken, kolunun altında köpeği, efor sarf etmekten parıl parıl olmuş yüzüyle Nunciata çıkageliyor. Kızlar katırı süsleyip püsledikten sonra avluda yürütür, belki de daha canlı renklerde, biraz daha kurdele, hatta biraz dantel getirtseler mi diye tartışırlarken, gözlerini kısarak onları izliyor ve Elisabetta, Alfonso'yu çağırıp katırı ona da göstermeleri gerektiğini, böylece biraz kafasının dağılacağını söylüyor. Kendini bu neşeli ortama kaptıran Lucrezia başını sallamaya başlamışken, Nunciata araya giriveriyor.

"Abimiz," diyor, yalnızca Elisabetta'ya hitap eder gibi, "rahatsız edilmekten hoşlanmaz. Bilhassa böyle bir soytarılık için. Biraz aklınızı kullanın."

Sesi ateşe atılan su gibi; herkesteki neşeyi, o sevinci söndürüveriyor. Kurdeleleri çözüp katırın yularını tekrar seyise veriyorlar ve avludakiler dağılıyor.

Sonradan, Nunciata da her gün peşlerine takılmaya başlıyor. Elisabetta'nın odasına erkenden gitmeye özen gösteriyor ki Lucrezia'yı dairesinden almaya o da ablasıyla birlikte gelebilsin. Okumalar ve resitaller sırasında esneye esneye kıpırdanıp durduğu halde Elisabetta'nın kendi salonunda düzenlediği bütün toplantılara katılıp çoğu zaman ikisinin arasındaki yeri kapıveriyor ve Lucrezia ne zaman Elisabetta'ya bir şey diyecek olsa aynı anda o da konuşuyor, Elisabetta'nın sorduğu sorulara Lucrezia'nın yerine cevap veriyor. Tuhaf bir grup oluyorlar: Lucrezia gamsız, tatlı Elisabetta'yla baş başa oldukları günleri hasretle anıyor. İkisinin de Lucrezia'nın ilgisini çekmek için savaştığı bu üçlü dinamik, Isabella'yla Maria'nın onu dışarıda bırakan mesafeli ittifakından çok uzak, kafa karıştırıcı ve rahatsız edici bir durum.

Nunciata'nın bu tavrını komik ve eğlenceli bulur gibi görünen Elisabetta, Lucrezia'ya kardeşinin onları orada asla bulamayacağını mırıldanarak, *castello*'da sürekli Nunciata'dan gizlenecekleri yeni yerler buluyor. Kendi salonundaki perdelerin arkasında saklanırlarken Lucrezia'nın elini sıkıp neşeli bir sesle fısıldayarak Nunciata'nın kıskançlıktan çatladığını söylüyor. Fakat bu durumu annesinin de eğlenceli bulacağını düşünerek ona yazdığında, annesi çok ciddi bir yanıt yazarak dikkatli olması konusunda onu uyarınca, Lucrezia afallıyor:

Sevgili Lucè,

Alfonso'nun kardeşlerinin sana çok düşkün oldukları için böyle bir rekabete girmiş olduklarını zannetme sakın. Bu türden davranışları asla sevgiyle karıştırma. Saraydaki her ittifakın güç ve nüfuzla ilgili olduğunu aklından çıkarma. Onların amacı abilerinin eşinin, Düşes'in sırdaşı olmak. Sana yakın olmak istiyorlar ki ona da yakın olma ihtimali doğsun, konumları sağlamlaşsın. Seni ona ulaşmanın bir yolu olarak görüyorlar. Birini ötekinden üstün tutmamaya daima özen göster. Onlara karşı adil davran fakat belli bir mesafeyi de koru. Düşes olan sensin, onlar değil. Seni kendi yanlarına çekmek için neden bu kadar aceleci davrandıklarını sor kendine. Birinden birinin abilerinin arkasından iş çevirdiğinden şüphelenmek için bir sebep var mı? Belki de senin arkandan?

Senin için her gün dua ediyorum,

Seni düşünen annen

Lucrezia mektubu derhal kilitli bir çekmeceye saklıyor. Arada bir alıp tekrar okuyor. Annesi haklı olabilir mi? Belki de sadece Elisabetta onunla arkadaşlık etmekten hoşlanıyor, Nunciata da kendini dışlanmış hissediyordur. Fakat Alfonso'nun kardeşleriyle görüştüğü her seferinde, bu şüphe zihnini kemiriyor. Ondan ne istiyorlar? Annesinin iddia ettiği gibi karanlık amaçları

mı var? Onlardan gelen davet ve tekliflerin, fazlasıyla karmaşık ve gizli bir güç savaşındaki hamleler olması mümkün mü?

Elisabetta'yla Lucrezia şehir surlarının dışında her gün at binmeye başladıklarında, atlardan pek hazzetmediği için onlara katılamayan Nunciata, Lucrezia'nın kapısına bir nedime gönderiyor. Bir öğleden sonra, Lucrezia tam bir at gezintisinden dönmüşken habersizce gelen Clelia, derin bir reverans yaparak kendisinden Düşes Lucrezia'ya refakat etmesinin istendiğini söylüyor. Odaya girdiğinde, saygılı tavrını yalanlayan açık bir merakla etrafa bakınarak resim masasını, şövaleyi, Lucrezia'nın kuştüyü koleksiyonunu, pencere önünde duran fildişi rengindeki kırılgan tilki kafatasını inceliyor. Hafif pörtlek gözleri sık sık kocaman açılarak gözbebeğini çevreleyen akları olduğu gibi gözler önüne seriyor; Lucrezia kızın ayaklarını garip bir şekilde hareket ettirdiğini, ayakkabılarının topuklarını yere vura vura yürüdüğünü ve belli aralıklarla derin derin göğüs geçirdiğini fark ediyor. Varlığı Emilia'yı rahatsız ediyor; Cleila bir iş yaparken –elbiseleri sererken ya da ayakkabıları cilalarken– Emilia'nın etrafta dolaşıp durduğunu, onu gözlediğini fark ediyor Lucrezia. Sezdirmediklerini zannetseler de, sabah içeceği şeyi getiren, ekmeğini dilimleyen, saçlarını ören, korsajını bağlayan kişi olmak için ikisi de yarışıyor. Lucrezia'nın yeni nedimeyi nasıl bulduğuna bakmak için gelen Nunciata, Cleila'nın zor zamanlar yaşayan soylu bir aileden kuzenleri olduğunu söylüyor. "İyi eğitilmiş," deyip Emilia'ya burun kıvırarak şöyle bir bakıyor, "ve senin için gayet uygun bir refakatçi." Lucrezia resim ve eskiz yapmak ya da okumak istediği zamanlarda bir iş uydurup Cleila'yı göndermek zorunda kalıyor yoksa Cleila topuklarını yere vura vura odada dolaşıyor ve olmak istediği son yer orasıymış gibi pencereden bakarak iç çekip duruyor.

"Ona biraz daha zaman tanı," diye öğüt veriyor Elisabetta koluna hafifçe dokunarak, Lucrezia, Cleila'nın varlığından ne kadar sıkıldığını ona söylediğinde. "Belki de sana ayak uydurur. Sen de ona alışırsın. Baksana," diyor Elisabetta, "giyim

tarzında ve saçlarında harikalar yaratmış. Sence de öyle değil mi?"

Lucrezia'nın saçları o gün Ferrara modasına uygun, Elisabetta'nın saçlarına çok benzeyen bir şekilde yapılıp şakaklarından yukarı doğru kıvrılan kanatlar bir sürü sivri uçlu tokayla başının tepesine tutturulmuş. Bu modeli sevdiğinden emin değil ve o ağırlığı başında taşımaktan boynu tutulmuş vaziyette. Ama öyle demiyor: Başını sallayıp gülümseyerek Cleila'ya biraz daha zaman tanıyacağını söylüyor.

Elisabetta da buna memnun olarak başını sallayıp gitmek zorunda olduğunu söylüyor; bir randevusu var. Zaten biliyorsun, değil mi, çoktan anladın, der gibi Lucrezia'nın gözlerine bakıyor. Lucrezia da kalkıp onu kapıya kadar geçirirken adımlarını Elisabetta'nın adımlarına uydurarak sessizce, evet, bildiğini ve asla söylemeyeceğini anlatıyor ona.

Alfonso o akşam Lucrezia'nın yanına her zamankinden erken geliyor: Lucrezia yatmak için hazırlanırken. Alfonso kapıdan girdiğinde, Emilia iğneleri teker teker çekerek yakasını, Cleila da Lucrezia'nın akşam yemeğinde taktığı *cintura*'yı çıkarmakla meşgul.

"Lütfen," diyor Alfonso ne yapacaklarını bilemeden öylece kalan hizmetçilere, "devam edin."

Bir sandalyenin, birkaç giysinin üzerine oturuveriyor ama kumaşları kırıştıracağını söylemeye ne Lucrezia cesaret edebiliyor ne de Cleila'yla Emilia. Cleila *cintura*'yı Alfonso'nun yanındaki sehpada duran kutusuna koyunca, kemeri Alfonso alıp iki elinde tutuyor, altın halkalarla üzerlerine işli yakutları parmaklarının arasından geçiriyor.

"Saçların," diyor birdenbire, "farklı görünüyor."

Lucrezia artık iç elbisesiyle ve eteğiyle kalmış, odanın ortasında duruyor.

"Evet," diyor dönüp kocasına bakarak. "Benim için çok yeni bir model."

Kocasının beğendiğini, belki de beğenmediğini ya da Elisabetta'nın saçlarıyla aynı olduğunu söylemesini bekliyor ama Alfonso sessiz kalıyor.

Cintura'yı ellerinden bırakmadan kalkıp Lucrezia'yı her açıdan görmek ister gibi pencereye gidip geri geliyor.

"Sana heyecanlı bir haberim var," diyor gülümseyerek. "Yarın sabah Il Bastianino gelecek, portre için."

"Evet, duydum," diye cevap veriyor Lucrezia, "ve—"

"Öyle mi?" Alfonso ileri geri yürürken duruveriyor. "Kim söyledi, merak ettim."

"Nunciata. Dedi ki—"

"Peki o nereden edinmiş bu bilgiyi?"

"Galiba..." derken Lucrezia ağzını hiç açmamış olmayı diliyor "...bir arkadaşı Il Bastianino'ya bir şey sipariş etmiş ama istediği şey gecikecekmiş çünkü o burada, bizimle birlikte—"

"Anladım."

Alfonso şömineden pencereye, oradan kapıya gidip sandalyeye dönerek odayı dolaşıyor. Hizmetçilerin başları önlerinde, hareketleri seri: Lucrezia oradan bir an önce gitmeyi, Alfonso'dan uzaklaşmayı istediklerini biliyor. Tam ikisini de gönderecekken –Alfonso yapmak için geldiği şeyi ne kadar çabuk yaparsa, o kadar erken yalnız kalabilecek– Alfonso tekrar konuşuyor.

"Kardeşlerimle bol bol zaman geçirdiğini söylediler."

Lucrezia ona bakıyor. Bu bir soru mu yoksa saptama mı? En iyi cevap ne olabilir?

"Şey... evet... galiba öyle."

"Nunciata'yla mı?"

"Evet."

"Bir tek Nunciata mı yoksa Elisabetta da var mı?" Bunu sorarken, Alfonso'nun gözleri Lucrezia'nın yapılı saçlarında dolaşıp tekrar yüzüne dönüyor.

"İkisiyle de. İlk başta yalnızca Elisabetta vardı ve o..." Lucrezia ansızın kaygan bir zeminde olduğunu hissederek sözünü yarıda kesiyor.

"Evet?"

"O... Elisabetta... ilk önce o... benimle arkadaşlık etmek istedi. Geldiğimde benimle çok ilgilendi ve sonra da... Nunciata..." diyerek yine bocalıyor Lucrezia. Olanları ona nasıl anlatacağını bilemiyor; Alfonso'nun neyi öğrenmek istediğini anlayamıyor ve bilmeden yanlış bir şey söylemekten çekiniyor. "O da... Nunciata da... bize katılmak istedi sanırım. O yüzden şimdi..."

"Şimdi?" diyerek üsteliyor Alfonso.

"Onlar... o... ikisi de... çok nazikler... benimle zaman geçiriyorlar ve..."

"Her zaman üçünüz mü oluyorsunuz?"

"Bazen."

"Bazen de... ne oluyor? Nunciata'yla ikiniz mi oluyorsunuz? Yoksa Elisabetta'yla ikiniz mi?"

Lucrezia başını sallıyor.

"Başka birileri de size katılıyor mu?"

"Yok," diyor Lucrezia hemen. "Evet. Bazen Elisabetta'nın hanım arkadaşları oluyor. Ya da... ya da saraydan birkaç kişi. Nunciata'nın sevdiği şu şair."

"Sence Nunciata'yla mı daha çok zaman geçiriyorsun, Elisabetta'yla mı? Yoksa ikisiyle de aynı mı?"

"Belki de... şeyle biraz..."

"Elisabetta'yla mı?" Alfonso'nun gözleri tekrar Lucrezia'nın saçlarına gidip geliyor.

"Galiba, evet."

"Birlikte neler yapıyorsunuz?"

"İşte... yürüyüş yapıyoruz... revaklı avlunun orada. Beni... kendi salonundaki davetlere çağırıyor."

"Bir de onunla birlikte *castello*'dan ayrılıyormuşsunuz, birkaç günde bir, öyle mi?"

"Evet."

"Atlarla mı?"

"Evet."

"Atla gezinmek için mi?"

"Evet."

Alfonso başını sallayıp edindiği bu bilgiyi düşünerek *cintura*'yı halka halka avucuna düşürüyor. Sonra tekrar kutusuna koyup Lucrezia'nın elini tutarak onu yatağa doğru götürüyor.

"Gel," diyor, "geç oldu, yorgunsundur."

"Majesteleri bir zahmet çenesini biraz kaldırabilir mi? Birazcık daha. Bir parça daha. Tamam, tamam, çok güzel. Şimdi de yüzünüzü yavaşça pencereye doğru dönün lütfen, çok yavaş. Evet, işte bu! Öylece kalın lütfen, majesteleri."

Ressam pencerelerden vuran güneş ışığıyla kaplı Salone dei Giochi'nin ortasında duruyor. Lucrezia adamın kıpırtısız olduğunu göz ucuyla görüyor çünkü gözleri duvarda, ayakları bitişik, kolları suya atlamak üzere olan bir yüzücü ya da numarasını yapmadan önce dengesini bulan bir akrobat gibi havada.

Ressam, "Evet," diye mırıldanarak elinde görünmez fırçalar varmış, kendi hayalinde çoktan işe başlamış gibi hafifçe parmaklarını döndürüyor. Derken başını çevirmeden, arkasındaki biriyle konuşuyor. "Görüyor musunuz, majesteleri? Bunun önceki pozdan daha iyi olabileceğini hissediyorum; çenesinin kıvrımı, boynunun zarafeti ortaya çıkıyor fakat boğazındaki o pembeliği yansıtacak boyayı nereden bulacağım, bilmem ki. Nefis, harikulade. Hele şu alın yok mu!"

O gün koyu renk şeyler giymiş olan Alfonso salonun gölgeli kuytularında dolaşıyor. Uzun bir masaya dizilmiş eskizleri inceleyerek önce birinin, sonra bir başkasının üzerine eğiliyor, masanın bir ucundan ötekine kadar yürüyüp tekrar başa dönüyor. Dün gece Lucrezia'ya salondaki fresklerin Il Bastianino'nun elinden çıktığını söylemiş. Lucrezia hayranlık dolu bir ses çıkarıncaya kadar bir kanat çırpışı zaman geçmesi gerekmiş. Gerçekteyse, bu freskleri hiç sevmiyor: yunusların üstüne binmiş bebekler, yılanlara binmiş deniz yaratıkları, ifadesiz yüzlerle savaşan erkekler. Lucrezia'ya sorarsanız, hepsinde de

tuhaf bir donukluk ve itici bir şehvet hissi var. Fakat Alfonso portresinin yapılması için en doğru ressamın Il Bastianino olduğunu söylemiş; evinin duvarlarını resimleyen birinin, şimdi de onun portresini yapacak olması ne hoşmuş, değil mi?

Lucrezia'ya saatlerdir –oturarak, ayakta, ayaklar çapraz, eller kenetli, eller ayrı, baş önde, baş yanda, kollar havada, kollar aşağıda, bilekler yukarıda– çeşitli pozlar verdiriliyor ve ressam da bu arada eskiz yapıyor. Eskizlerin biri bitince farklı bir poz verdirip yenisine başlıyor.

Il Bastianino *castello*'ya o sabah, birkaç çırağının sırtlarında taşıdıkları bol bol malzemeyle gelmiş. Lucrezia'nın gözleri çırakları taramış: birkaç küçük çocuk, suratsız bir delikanlı ve küçüklere malzemeleri nereye yerleştireceklerini, deniz kabuklarını nereye koyacaklarını, kâğıtlarla tuvalleri nereye bırakacaklarını söyleyen Maurizio. Delikanlının üstünde onu *delizia*'nın koridorunda ilk kez gördüğünde giydiği mavi yelek varmış. Jacopo'yu görememiş. Lucrezia göğsünde alev alev bir endişe hissetmiş: Jacopo hasta mıymış, başına bir şey mi gelmiş acaba? Kapıya bakıp orada da kimseyi göremeyince, soran gözlerle Maurizio'ya bakmış. O da gözleriyle Lucrezia'yı takip ediyor olmalı ki, merak etme, gayet iyi, başına kötü bir şey gelmiş değil, dercesine başını hafifçe öne eğmiş.

Ressam Il Bastianino yanına gelip Lucrezia'nın bir kolunu ya da eteğindeki bir kıvrımı yukarı kaldırıyor, belindeki *cintura*'nın duruşunu, boynundaki danteli düzeltiyor. Alfonso yanlarında durmuş, elleri arkasında, onları izliyor. Lucrezia bu durumu gülünç buluyor; elbisesine, eline ve mücevherlerine başka bir erkeğin dokunmasına Alfonso'nun ses çıkarmaması çok tuhaf geliyor. Bu adam resmini yapıyor olmasa, Alfonso'nun belinde taşıdığı hançeri kınından çıkarıp onu delik deşik etmesi işten değil; bundan daha azı için adam öldürüldüğünü duymuşluğu var.

Il Bastianino arada bir, "Majesteleri müsaade ederse," diye mırıldanarak yanına geliyor ve Alfonso'nun cevabını

beklemeden parmaklarını kolundan içeri sokup oradaki dantelli dışarı çekiyor ya da yanağına, şakaklarına dokunuyor.

Alfonso'nun habersiz olduğu şey, Il Bastianino'nun tuttuğu eli, Lucrezia'nın çenesini ya da o seferinde nereye dokunuyorsa orayı, ona sezdirmeden, gizlice sıkıverdiği; gizliden gizliye ufacık bir basınç uyguladığı. Bunu ilk yapışında, Lucrezia irkilerek gözlerini kaldırıp ressama bakmış ve adamın da rahatsız edici bir yüz ifadesiyle hınzır hınzır ona baktığını görmüş. Il Bastianino sarkık bıyıklı, orta uzunluktaki saçları yanlardan ağarmaya başlamış, pembe yanaklı ve kıpır kıpır yeşil gözleri olan bir adam. Hamisi olan Dük'ün eşi, kendisinden otuz yaş küçük biri olsa da, hayatını riske atma pahasına bile olsa, bütün kadınlara kur yapmadan duramayan bu tip erkekleri Lucrezia çok iyi tanıyor. Eleanora olsa, adamı buz gibi gözlerle, bakışlarıyla ezer –Lucrezia onun gibi adamlara bunu yaptığını kim bilir kaç kez görmüş– ve sonra da Cosimo'ya onun "güvenilmez bir adam" olduğunu söylerdi.

Lucrezia ressama bir daha bakmıyor, onunla göz göze gelmeyecek. O aynı pozda otururken, ressamla kocası, çıraklarla saraydan birçok kişi Lucrezia'ya bakarak nasıl göründüğünü tartışıyor ve portrenin neye ihtiyacı olduğu üstüne kafa patlatıyor: daha çok altın, biraz daha mücevher, bir küre, madalyon, bir hayvan, masa, kitap... En doğru izlenimi hangisi yaratırdı? Ferrara Sarayı'nı en iyi şekilde nasıl yansıtmalı? Ressam eskiz yapıyor, Maurizio fikir veriyor, Alfonso ileri geri yürüyor. Nunciata, kolunun altında köpeği, yanında şair Tasso'yla gelip Alfonso'nun yanında durarak Il Bastianino'nun omzunun üstünden bakıyor. Gördüğü şeyi beğenmemiş gibi küçümser bir tavırla hafifçe omuz silkerek Tasso'nun kulağına bir şey fısıldıyor ve o da arkadaşını memnun etmek için gülerek başını iki yana sallıyor.

Lucrezia olabildiğince hareketsiz kalarak kendini orada olanlardan koparıp zihninin başka yerlerde dolaşmasına izin veriyor. Geceleri Alfonso'yla birlikteyken yaptığı gibi bambaşka âlemlere gidiyor ve oturduğu yerde yalnızca teniyle

kemiklerini bırakıyor; orada yalnızca dış katmanları kalıyor. Geriye kalanlar içe çekiliyor, sessizce kaçıp kurtuluyor. Beyaz katırını, ormanda katırın üstünde giderken hayvanın yularından çıkan zil sesini düşünüyor; Sofia'nın o anda çocukların masasına tabaklarla kaşıkları diziyor olması gerektiğini, belki de diğer bakıcıların birinden ayaklarını ovmasını istediğini düşünüyor; annesinin sevgili böcekhanesini, tırtılların salgıladığı o sıvıyı, yapışkan ipek liflerini düşünüyor; hendekteki suyun hareketli yüzeyinin salonun duvarlarına ve tavanına kendisinin gümüş rengi bir temsilini yansıtışını izliyor. Derken pencereden gördüğü bir şey dikkatini çekip onu şimdiki zamana, salona geri çekiyor.

Orada, karşı kulenin daracık mazgallı siperlerinde, birbirine doğru yürüyen iki siluet var: Mavi gökyüzünün önünde siyah gölge oyunu kuklaları gibi görünüyorlar. Kadın adama, adam kadına doğru yürüyor; ortada buluşuyorlar. Vücutları birleşiyor, aralarındaki ışık görünmez oluyor.

Tabii ki Elisabetta ve Contrari bunlar. Lucrezia ilkini hızlı yürüyüşünden, profilinden tanıyor; ikincisi muhafızlar gibi yapılı ve şapkasında bir tüy var. Bir an için o da yanlarına gidiyor, kuledeki rüzgârı ve kaçamak kucaklaşmalarının aciliyetini hissediyor; Elisabetta oluyor, Contrari oluyor; aşklarının yoğunluğunu içinde hissediyor.

Onlara yalnızca bir an baktıktan sonra gözlerini tekrar salona çeviriyor.

Alfonso gözlerini kısmış dik dik ona bakmakta.

Lucrezia gülümsemeye çalışsa da, kalbi aniden elbisesini delip geçecekmiş gibi atmaya başlıyor. Alfonso bir şey sezmiş olabilir mi? Yüz ifadesinden ya da pencereden dışarı bakış şeklinden? Nasıl sezebilir ki?

Fakat bir şey dikkatini çekmiş. Lucrezia bu kez onun da pencereden dışarı, mazgallı siperlere, kuleye, göğe doğru baktığını, gelip arkasında duran Leonello'nun da aynı şeyi yaptığını görüyor.

Lucrezia oraya bir bakış atmaya cesaret ediyor: Elisabetta tek başına kalmış gibi. Contrari gitmiş. Tuttuğu nefesi bırakıyor. Belki de her şey yolunda.

Alfonso kardeşinin kulenin bir ucundan ötekine yürüyüşünü izliyor. Yüzü düşünceli, başını yana yatırmış, kollarını kavuşturmuş. Elisabetta kulenin ortasındaki kapıda gözden kaybolunca, Alfonso tekrar salona dönüyor. Lucrezia onun kollarını açışını, ardından Il Bastianino'nun durduğu yere gidişini izliyor. Alfonso ressamın üzerinde çalıştığı eskize dikkatle, uzun uzun baktıktan sonra elini uzatıp kâğıdı şövaleden alıyor.

"Gayet net konuştuğumu zannediyorum," diye mırıldanıyor, adeta dudaklarını bile aralamadan. "Ben onun... nasıl desem... Asaletini, soylu bir aileden geldiğini yansıtacak bir şey istiyorum. Anlıyor musun? O sıradan bir ölümlü değil; böyle düşün. Bu portrenin her şeyden çok bunu yansıtmasını sağla. Onun kim olduğunun resme bakar bakmaz anlaşılmasını istiyorum: asil, seçkin, dokunulmaz."

Il Bastianino bir an ağzı beş karış açık, afallamış halde ona baktıktan sonra kendini toparlıyor.

"Elbette, majesteleri," diyerek reverans yapıyor. "Arzularınızı yerine getirmek için elimden geleni yapacağım."

Alfonso başını sallıyor. Eskizi bir kenara attıktan sonra kimseye bakmadan salondan çıkıyor.

Lucrezia'nın kapısına erkenden, kocasının elyazısıyla yazılmış bir not gönderiliyor; resimde onun tarif ettiği şekilde yapılmış bir elbiseyi giyecek ve elbise dün gece geç saatte teslim edilmiş. Lütfen onu giyip nişan hediyesini de takarak salona inebilir mi? Bu mektubu *Alfonso'n* diye imzalamış.

Elbisenin etekliği kare odanın duvarındaki bir kancada asılı duruyor. Büfeyle masanın üzerine serili korsaj ve kollar ayrı birer varlık. Kapıdan geçen Lucrezia'ya, kesilerek dörde ayrılıp soğukkanlılıkla mobilyaların üstüne yerleştirilmiş bir kadın gibi görünüyor.

Emilia heyecanla el çırpıp eteğe giderek avucunu fısıldayan ipeğin üstünden geçiriyor, kollardan birini alıp geri bırakıyor, kumaşın güzelliğine, işlemelere, göz alıcı desene dair şeyler söylüyor. Cleila bile yüzüne tebessüm denebilecek bir şey oturtmayı becermiş. O da kendini elbiseye dokunmaktan alamıyor.

Lucrezia onu giydirmeleri için ayakta duruyor. Kollarını kaldırıp indiriyor, dönüyor, başını eğiyor, yüzünü yukarıda tutup gözlerini içinde yağmuru biriktiren aksi gri semaya çeviriyor.

Emilia'yla Cleila onu aynaya götürdüğünde, karşısında hafif tedirgin bir yüz ifadesiyle ona bakan birini görüyor. Elbise dapdar, etekliği dönerek çevresine yayılmış. Boynundan yükselen uzun yaka başını çevirmesini zorlaştırıyor: Danteli boğazını tırmıklıyor. Kolları balon gibi kabararak omzundan arkaya kıvrılan ve bileklerinin hemen altında biten kumaşın altında kalmış, görünmüyor; elleri, bir farenin fırfırlı ve süslü yenlerin içinden çıkmış beyaz ve etkisiz pençeleri gibi görünüyor. Elbise hayatında giydiği hiçbir şeye benzemiyor; belini kıskaç gibi sıkıyor, dev kollarla büzgülü etek onu bir kamış kadar önemsiz ve incecik gösteriyor. O elbisenin içindeki insanı tanıyamıyor. Floransa'dan getirdiği elbiselere benzemiyor ama Elisabetta, Nunciata ve saraydaki diğer kadınların giydikleri gibi de değil. Lucrezia bir kolunu kaldırır, ayak parmaklarından biriyle eteği iterken, kocasının bu elbiseyi yaptırmasının, evlilik portrelerinde böyle görünmesini istemesinin ne anlama geldiğini merak ediyor. En rahatsız edici olan, kumaşın kendisi: Koyu kırmızı üstüne siyah renkte kabartma bir damasko deseni ve gözünüzü dikip baktığınızda, bu desen an an kırmızının altında kalır gibi oluyor ve sonra hemen öne fırlayıp üstünlüğü tekrar ele geçiriyor. Siyah mı kırmızının üstünde yoksa kırmızı mı siyahın? Lucrezia ne kadar baksa da göremiyor, karmaşık dokulu siyah örgü kırmızıyı hapsediyor mu yoksa özgür mü bırakıyor, anlayamıyor. Baktıkça başı dönüyor, kararsızlaşıyor, her şeyin arasındaki bağlantı ve sınırlar yıkılıp birbirinin içinde kaybolacakmış gibi geliyor.

Saloni dei Giochi'de, Il Bastianino kendi yaptığı güreşen ve dövüşen adam fresklerinin ortasında duruyor. Lucrezia'yı görünce, yüzünde beliren koca tebessüm kurtlarınkine benzeyen eğri büğrü dişlerini gözler önüne seriyor. "Evet, evet," diyor ressam, kollarını kavuşturup gözlerine düşen saçları savurarak, "mükemmel olmuş, majesteleri, mükemmel. Bu nasıl bir portre olacak böyle."

Alfonso tek ayağını bir tabureye koymuş ayakta duruyor; elinde açık tuttuğu bir kitap ya da risale var. Okuduğu şeyin üzerinden Lucrezia'ya bakıyor. Il Bastianino onu bir sandalyeye doğru yürütüp elbisenin duruşunu ayarlıyor, bu arada mübalağalı iltifatları ardı ardına sıralayarak eteği düzeltiyor, önce bir yana, sonra diğer yana çekiştirerek ayakkabılarının uçlardan görünmesini sağlıyor. Lucrezia'nın arkasına onu dik oturmaya zorlayan bir minder koyup kolunu masaya yerleştiriyor.

Sonra geriye doğru hızla üç adım, ardından bir adım daha, iyice yavaşlayarak bir adım daha atıyor. "İşte," diyerek koşup Lucrezia'yı kucaklayacakmış gibi kollarını açıyor. "Gördünüz mü?"

İki siluet ressama doğru yürüyor: Lucrezia büyük salonun iki yanından yaklaşan erkekleri görüyor; biri elindeki şeyi okuduğu yerden, şöminenin yanından gelen Alfonso; öteki salonun öbür ucundan, Il Bastianino'nun malzemelerini koyduğu yerden geliyor. Biri uzun boylu, bacakları da upuzun ve çizmelerinin karo kaplı zeminde çıkardığı sesler salonda yankılanıyor; öteki biraz tıknaz, kıvırcık ve gür saçları, yerde sessizce kayan ayakkabıları var.

Biri Lucrezia'nın kocası; hendekten yansıyan titrek ışık üzerine vurduğunda, ötekinin de çırak Jacopo olduğunu görüyor Lucrezia.

Lucrezia süslenip püslenmiş, kırmızılara bürünmüş öylece otururken ne kadar gülünç görünüyor olabileceğini fark ediyor birden. Korsajının sıktığını, kolalı yakasının battığını, boynundan sarkan yakutun titreşip durduğunu hissediyor. Jacopo ona bakmıyor. Gelip Il Bastianino'nun yanında duruyor ve galiba

Lucrezia'nın önüne, yere ya da etekliğinin ucuna bakıyor. Elinde tuttuğu fırça, kömür çubuğu, palet bıçağı ve herhalde fırçalarla tuvalleri temizlemeye yarayan sıvı parmaklarının arasından çıkan birer silah gibi. Parmak boğumlarının üstü soyulup kızarmış, boya lekeleriyle kaplı: alizarin kırmızısı, orpiment sarısı. Lucrezia bir an için bu renkleri nerede kullanmış olabileceğini düşünüyor. Bir meleğin kanatlarında mı? Bir çiçeğin taçyapraklarında mı? Hamilerden birinin ailesindeki en sevilen evcil hayvanda mı?

Jacopo'nun yan tarafındaki bir hareket onu bu düşüncelerden koparıyor. Alfonso tek elini *giubbone*'sinin içine sokmuş başım sallıyor. Derken gülümsüyor ve yüzünde nadir görülseler de birçok çeşidi olan gülümsemelerinin içinde, Lucrezia'nın en sevdiği bu oluyor: bütün yüzüne yayılan, o sert yüzü capcanlı ve yakışıklı birinin yüzüne dönüştüren, çekincesiz, doğal, koca bir tebessüm.

Alfonso, "İşte," diye mırıldanınca, sesi Lucrezia'nın oturduğu yere, salonun öbür ucuna kadar ulaşıyor ve Lucrezia da ona gülümsüyor. Alfonso bir de şöyle diyor: "Benim ilk düşesim."

Lucrezia gülümsemeyi sürdürürken, Il Bastianino'nun, aklı karışmış gibi şöyle bir yere baktığını görüyor. Jacopo'nun da başını yavaşça Alfonso'ya doğru çevirmesi –kaba saba giyinmiş, halktan birinin bir düke yakından bakmaya cüret etmesi– başlı başına bir şok.

Derken Alfonso sözünü, "Benim güzel düşesim," diye düzeltiyor ve Il Bastianino'nun yüzünde yine o yaltakçı sırıtış belirir, Jacopo başını çevirirken, Lucrezia gerilim ve korku dolu o tuhaf uğultunun nehirdeki bir tekne misali yanından uzaklaştığını hissediyor.

Alfonso'nun zaten öyle demek istediğinden emin. "İlk" değil, "güzel" demek istedi. Lucrezia onun eşi, tek eşiyken, neden "ilk" desin ki? Dili sürçtü, dalgınlığına geldi işte. Sözcüklerin ondan habersiz ağzından çıkması, izni olmadan ve ona fark ettirmeden cümlelere dahil olmaları, Lucrezia'nın başına

da sıkça gelen bir şey. İstemeden sarf edilen uygunsuz sözler. Alfonso "ilk düşes" değil, "güzel düşes" demek istemiştir çünkü "ilk düşes" çok saçma, hiçbir anlamı yok: Sonraki yıllarda başka düşeslerinin de olacağını düşünüyormuş gibi anlaşılıyor. Çılgınca ve tuhaf olduğu kadar imkânsız bir şey bu.

Zaten "güzel" demek istedi. Mutlaka öyledir.

Lucrezia düşüncelerinden ayrılıp tekrar salona döndüğünde, Alfonso gitmiş. Cleila'yla Emilia bir pencerenin önüne oturmuş, Emilia beyaz kenarlı mavi bir şeyi dikiyor, Cleila'ysa Lucrezia'nm ilk başta Isabella'nın olan, sonra ona, şimdi de Cleila'ya geçen gül desenli nakışa benzettiği şeye ilgisizce ilmekler atıp duruyor. Il Bastianino sessizliğe gömülüp tuvaline, boyalarına ve perspektiflere yoğunlaşmış. Jacopo arada çizim yapıyor, arada beline dayayarak kolunda tuttuğu büyük panoya bir şeyler yazıyor. Lucrezia delikanlının bir ona, bir aşağı bakarak sol eliyle çalıştığını görüyor.

Bir ara yanına kadar gelip galiba eteğin dizine düşüşüne, orada kabardıktan sonra dalga dalga aşağı dökülüşüne bakıyor. Ona şöyle demek, sormak istiyor: Elbisenin kat yerlerine, renklerin nasıl değiştiğine, desenin bir kıvrımla kesilip farklı bir yerde nasıl devam ettiğine mi bakıyorsun? Bu desenden nefret mi ettin? Ben ediyorum da. Bu simetri ve kıvrımlar yüzünden kendimi bir yere kapatılmış, hapsedilmiş gibi hissediyorum. Sen de görüyorsun, değil mi? Nereden anladığımı bilemesem de, gördüğünü biliyorum. Biliyorum işte.

Lucrezia orada, burnunun dibinde duran Jacopo'yu, delikanlının sağ elinin derisine işlemiş boyayı, tırnak içlerindeki gökkuşağının ayrılmış şeritlerine benzeyen renkli hilalleri, kalemi tersten tutan sol elini, düşündüğü zamanlarda ucunu ağzının kenarına bastırdığı dilini inceliyor. O dil, delikanlıda atıl olan, kullanılmayan o organ çok ilgisini çekiyor. Bütün diller gibi görünmesi. İnsan asla anlamaz, o pembe ve nokta nokta görünen şeyin herhangi bir—

Jacopo gidip kâğıdındaki bir şeyi silmek için uğraşırken kalem yere düşüyor. Önce bir ucu, sonra diğeri altıgen karolara çarpıp kalem Lucrezia'nın ayağının dibinde dururken, *çat çat pat* diye bir ses çıkıyor.

Lucrezia'nın her zaman keskin, her zaman tetikte olan kulakları bir şeyi daha duyuyor. Jacopo gayet düzgün bir şekilde mırıldanarak Lucrezia'nın bildiği bir dilde, *palazzo*'daki çocuk odasında Napolili bakıcılardan duya duya öğrendiği bir lehçede kendini azarlıyor: "Sersem sakar."

Sonra tahtasını bırakmadan, Lucrezia'ya bakmadan diz çöküp yerde kalemini arıyor.

Lucrezia etrafına bakınıyor. Hizmetçileri salonun öbür ucunda, Cleila esnerken, Emilia başını eğmiş elindeki şeyi onarmaya devam ediyor. Il Bastianino şövalesinin arkasında. Muhafızlar kapının orada duvara dayanmış, yüzleri can sıkıntısıyla kaplı.

Lucrezia hafifçe nefes alıyor. "Sen Napoli'den misin?" diye fısıldıyor ağzının içinden, dudaklarını hemen hiç kıpırdatmadan aynı lehçeyle konuşarak.

Jacopo hemen başını kaldırıyor. Lucrezia yeşille mavi arasında gidip gelen o deniz rengi gözleri, mermerden yontulmuş gibi görünen keskin hatlı yüzü unutmuş.

"Evet," diyor Jacopo, konuşmaktan çok nefes alır gibi bir ses tonuyla. "Öyleydim. Siz nasıl—?" Cümlesini yarıda kesip omzunun üstünden arkaya çabucak bir bakış atıyor.

Lucrezia ayağını azar azar yana doğru kaydırıp kalemi parmak ucuyla eteğinin altına çekiyor. Bunu gören Jacopo bir anlık tereddüdün ardından kalemi arar gibi yapmaya devam ediyor.

"Dadımdan," diye fısıldıyor Lucrezia yanıt olarak. "Bir tek bu lehçeyi mi konuşuyorsun yani?"

Jacopo karoların üstünde elleriyle yarım daireler çizerek aranıp duruyor. "Onlar kadar konuşuyor sayılırım," diyerek başını Il Bastianino'ya doğru eğiyor, "yani istersem. Ama," derken ona bakıyor ve Lucrezia bir an için parmaklarının altında

zayıflayan nabzı, Jacopo'nun hırıldayarak zar zor nefes alışını hatırlıyor, "istemiyorum."

"Sen," diye başlıyor Lucrezia, "nasıl oluyor da —"

Il Bastianino'nun seslenmesiyle sözü yarıda kesiliyor: "Jacopo? Neler oluyor orada? Ne demeye yerlerde sürünüyorsun?"

Lucrezia ayağının ucunu kalemin üstünden çekiyor; Jacopo'nun eli ânında eteğin altında kaybolup iki parmağının arasında kalemle geri çıkıyor. O an geçip gidiyor, konuşma fırsatı ellerinden kaçıyor; son sözler söylenmiş oluyor.

Fakat Jacopo yerden kalkarken Lucrezia'nın yan tarafına, havaya doğru, Sofia'nın dilinde, nefes gibi bir sesle, "Hayatımı kurtardığınızı hiç unutmayacağım," diyor.

Sonra da uzun salonda yürüyerek uzaklaşıyor. Lucrezia onun hafifçe yaylanarak, tek ayağını içe basar gibi yürüyüşünü izliyor. Kolunun altında kendi bileklerinin, boynunun, yanak düzleminin, göz çukurunun çizimleriyle kaplı bir pano var. Resimler onda, onları sahiplenmiş; sakınıp saklayacak, zarar görmemelerini sağlayacak. Bu düşünce Lucrezia'nın içine küçücük bir sıcaklığın yayılmasına neden oluyor.

Lucrezia *castello*'dan şehir surlarına kadar giden ve dışarıdaki avlanma bölgesinde de devam eden düz yolda, Elisabetta ve bir muhafızla birlikte at biniyor. Yılın ilk donu bütün dalları, bütün otları, çıktıkları *castello* kapısının sürgüleriyle kulplarını kaplamış. Hava kışın geldiğini sezdiren demir gibi bir soğukla yüklü. Soğuk tarafından susturulmuş gibi görünen ormanda alışılmadık bir hareketsizlik var. Lucrezia atını eşkin gitmeye zorluyor; dünyanın hızla gelip geçmesini, ağaçlar arasındaki aydınlık boşlukların birleşerek tek bir varlığa dönüşmesini istiyor.

Kürk astarlı binici pelerini giyip tüylü bir şapka takmış olan Elisabetta'ysa atının geride kalmasına izin veriyor; yanında giden atta, dizginleri özgüvenle tek elinde tutan Contrari var. Başlarını birbirlerine doğru eğip saatler boyu böyle muhabbet edecekler.

Bu ikisinde Lucrezia'ya Cosimo'yla Eleanora'yı hatırlatan bir şey var. Contrari'nin parmağını Elisabetta'nın koluna takışında. Ona bakarken gözlerinde beliren şefkatte, aşkın fiziksel açıdan çok güçlü bir erkeği nazik yapabilişinde. Daha Contrari konuşmadan önce, Elisabetta'nın onun bir şey diyeceğini anlamış gibi görünmesinde; Elisabetta onun ne diyeceğini önceden sezebiliyor. Lucrezia bütün bunları görüyor ve gördükleri ona tanıdık geliyor; içi biriyle böyle bir bağlantı kurabilmenin özlemiyle doluyor; birinin ona az bulunur ve çok değerli bir şeymiş gibi bakmasını, verdiği çobanpüskülü dalını şapkasındaki şeride takacak kadar çılgınlaşmasını, şu ya da bu konuda fikrini sormasını nasıl da isterdi.

Lucrezia eyerinin üstünde dönüp onlara bir bakış attığında, yüzleri ormanın sürekli hareket halindeki yapraklarının yeşiline bürünmüş, ormanda yaşayan kadim varlıklara benziyorlar.

Lucrezia bir gece uyuyamayıp perdeleri aralıyor, yataktan kalkıp odasından salonuna geçiyor. Emilia'nın kapılarını kapatmış içinde uyuduğu bölmeyi geçiyor. Kapının sürgüsünü çekip merdiven boşluğundan aşağı sarkıyor.

Daha gece yarısı bile olmadığını tahmin ediyor. Çok azalmış olsa da, *castello*'da hâlâ hareket var gibi. Uzaklaşan ayak sesleri duyuyor; herhalde geç vakit odaya çağrılan bir hizmetkâr. Avluda alçak sesle konuşanların sesleri geliyor.

Hayatı boyunca, kendini bildi bileli aşina olduğu o his geliyor: Keşfetmeye, harekete doğru çekiliyor. Bir an düşündükten sonra başını kapıdan geri çekiyor. Geri geri yürüyerek birkaç adım atıyor ve Emilia'nın uyuduğu yerin kapısını açıyor. Hizmetçi yüzüstü yatmış, yüzünü saz döşeğe dayamış, kolunu kendine sarmış.

Lucrezia yatağın yanında yerde duran kahverengi elbiseyi, keten önlüğü ve başlığı alıyor. Elbiseyi başından geçirdikten sonra –fazla küçük de değil büyük de, yalnızca omuzları biraz bol– önlüğü takıyor. Başlığı saçlarının üstüne oturtuyor;

fleur-de-lis şeklinde yapılmış geniş bir başlık; iyice öne çekildiğinde, takanın yüzünü gizliyor.

Sessizce, dikkatlice, merdivenin basamaklarına basarken, hizmetçinin elbisesi ayak bileklerine sürtünüyor. Lucrezia bir hizmetçi; çıplak teninin üstüne kaba kumaştan giysiler giyen; biri soracak olursa, bahanesi de hazır. Hanımı uyuyamamış da, mutfaktan biraz ballı süt getirmesini istemiş.

Ballı süt, ballı süt. Lucrezia bunu içinden büyülü bir söz gibi tekrarlayarak merdiveni inip bir koridordan, yüzeyi buzla kaplı hendeğe bakan bir dizi pencerenin önünden geçiyor. Yanlarından geçtiği iki muhafızdan biri müstehcen bir laf ediyor, öteki buna çok gülüyor. Üzerinde buhardan bir peçenin titreştiği bir kap suyu zar zor taşıyan yaşlıca bir hizmetçinin yanından geçiyor. Kadın Lucrezia'yı dert ortağı gibi görüp homurdansa da durmuyor.

Lucrezia bir kuleden ötekine kadar yürüyor. Aksi yöne yürüyüp bir kat indikten sonra bir kat daha iniyor. Bir kapının ardından kesik kesik havlayan spaniel'in ve köpeğine sevgi sözcükleri söyleyerek kendi tabağından bir şeyler yediren Nunciata'nın sesleri geliyor. Kıskançlık içinde, yapılan bir atamadan ve o adamın neden yeğ tutulduğundan söz eden üç saraylının yanından geçiyor. Saçına kuşlar takan kadının o saatte, üstü başı dağınık, yalınayak, seyislerden birinin odasından çıktığını görüyor.

Herkes ona şöyle bir bakıp geçiyor. Mükemmel bir kılık seçmiş. Kendi kimliğinden kurtulup Emilia'nın giysilerini giyerek öyle bir özgürlük elde etmiş, öyle ilginç karşılaşmaların yolunu açmış ki! İstediği yere gidip her şeye kulak misafiri olabilir. Bu insanlar hizmetçileri görmüyor, duyguları olan ve onları yargılayacak birer canlı gözüyle bakmıyorlar onlara. Kahverengi elbiseli bir hizmetçinin bir masadan ya da bir duvar şamdanından farkı yok gözlerinde. Lucrezia birdenbire *castello*'daki mahrem ve gizli yaşamın, nakışın bütün düğümlerle ilmekleri ve gizli sırları sergileyen ters tarafının kilidini açmış gibi oluyor.

Bir saat kadar sonra odasına döndüğünde nefes nefese, cap-canlı, teni ürperiyor, zihni hem uyarılmış hem de sakinleşmiş gibi. Emilia'nın giysilerini çıkarıp yatağına dönecek, o mahrem yere çekilip gördüklerini düşünecek.

Fakat o korkunç gürültüyü duyduğunda uyuyor; uykuya daldığının farkında değil ama dalmış olmalı çünkü bir rüyadan ansızın sarsılarak, boğulmaya ramak kala sudan çıkan biri gibi uyanıyor. Kendini zannettiği gibi Floransa'daki yürüyüş yolunda dolaşırken değil, karanlık, soğuk bir yerde çömelmiş vaziyette buluyor. O zifiri karanlıkta, bir an nerede olduğunu bilemiyor. Etrafını yokluyor. Alfonso yatakta mı? Odada mı? Ama eline boşluk, bir battaniyenin kenarı geliyor, yatağın perdeleri sürtünüyor.

Onu uyandıran neydi? Lucrezia başını sağa ve sola döndürerek duyduğu şeyin ne olduğunu, gerçek olup olmadığını anlamaya çalışıyor.

Cevap bir ses şeklinde geliyor: bir insan ruhunun derinliklerinden kopan, tiz, çaresiz bir çığlık. *Castello*'nun gece sessizliğini tekrar tekrar delerek havayı ustura gibi kesiyor, tırtıklı keskin dişleri Lucrezia'nın kulaklarına sürtünüyor.

Ne olmuş olabilir ki? Lucrezia apar topar perdelerden geçip yataktan fırlayarak odanın kapısından geçiyor. Salonun karanlığında, saçı başı darmadağın, yüzü korkudan allak bullak olmuş, paldır küldür ona doğru koşan Emilia'ya rastlıyor.

"Duydunuz mu?" diyor Emilia.

"Evet."

"Neydi ki bu?"

İki kız birbirini kollarından tutuyor. Hizmetçi tek elini kalbini yavaşlatmak ister gibi göğsüne koymuş tir tir titriyor.

O çığlık bir kez daha, bu kez daha güçlü ve sözcüklerle birlikte duyuluyor: "Hayır, hayır, hayır!"

Kahrından çılgına dönmüş bir kadın. Lucrezia kapıya doğru giderken, Emilia eline yapışıyor.

"Lütfen," diyor kadın hıçkırarak, "lütfen, hayır!"

Lucrezia kulağını kapının ahşap paneline dayıyor.

"Kim bu?" diye fısıldıyor Emilia.

"Bilmem."

"Ne yapsak ki? Muhafızları mı çağırsak? Yoksa—"

Lucrezia, "Hişt," diye hizmetçiyi susturup dinlemeye devam ediyor.

Kadın her kimse, dur, lütfen dur, diyerek merhamet istiyor.

Lucrezia'nın parmakları sürgüyü bulup çekiyor.

Çıkmaya niyetli olduğunu anlayan Emilia onu durdurmaya çalışıyor. "Ekselansları, hayır, yapmamalısınız, siz—"

"Bırak."

"Sakın çıkmayın."

"Yardıma ihtiyacı olabilir."

"Ama kötü şeyler oluyor ve—"

"Bırak, diyorum sana," diye emrediyor Lucrezia.

Emilia bırakıyor. Lucrezia sürgüyü çekip kapıyı açarak dışarı çıkıyor.

Bir an için yalnızca kendi kanının akışını duyabiliyor. Derken galiba alt kattan gelen itişip kakışma seslerini, silahların şıkırtılarını, hızla hareket eden, bir kapıdan girip çıkan, bir koridorda ileri geri yürüyen birçok ayaktan çıkan pat pat sesleri fark ediyor. Aceleci ses tonlarıyla birbiriyle konuşan gür erkek sesleri geliyor.

Ardından gözyaşlarına boğulmuş, çatlayan, yalvarıp yakaran bir kadının sesi: "Yalvarıyorum sana."

Lucrezia kadının kim olduğuna bakmak, ona yardım etmek için yapabileceği bir şey varsa yapmak için alt kata inmek üzere; zavallıcık için yapılabilecek bir şeyler olmalı. Ama o anda kadının gayet net bir şekilde, "Alfonso, lütfen," dediğini duyuyor.

Bu isim Lucrezia'nın başına çarpıyor, her bir hecesi şakağına bir yumruk gibi iniyor. Alfonso aşağıda mı yani? Orada mı? Olan şeyi durdurmaya mı çalışıyor yoksa yalnızca izliyor mu,

acaba bunda onun da mı payı var? Lucrezia buna inanamıyor. Yanlış duymuş olmalı.

Kadının sesi tekrar duyuluyor: "Alfonso, yalvarırım sana. Lütfen yapma."

Alt kattaki bir kapı çarpılıyor, merdivenden inen ayak sesleri duyuluyor. Sonra sessizlik oluyor.

Lucrezia bir an öylece koridorda dururken, *castello*'nun buz gibi nefesi etrafını sarıyor. Ardından kendi kapısına doğru sendeliyor ve hizmetçinin sorularını duymazdan gelerek kapıdaki sürgüleri birer birer çekip yuvalarına sokuyor.

Ertesi gün *castello*'da gergin bir hareketsizlik var, koridorlarla salonlar duvarları iten bir sessizlikle, içten gelen bir basınçla kaplı. Lucrezia balkona çıkıp sabah yürüyüşünü yapmıyor; Elisabetta haber yollayıp onu odasına çağırmıyor; Nunciata'nın köpeğini sabah hava alması için revaklı avluya bıraktığını görmüyor. Şehir bile, en azından Lucrezia'nın yüksek pencerelerinden şerit şerit göründüğü haliyle, sokak köşelerinde ve meydanın kenarlarında asılı kalmış gri sisiyle, baskı altındaymış gibi görünüyor.

Kahvaltıyı Lucrezia'nın kapısının önüne bırakmışlar. Her zaman getirilen bir kâse ılık süt, yüzeyindeki kırış kırış sarımsı kaymağı ve ipeksi, mat dokusuyla midesini kaldırıyor. Lucrezia sütü içmeden, kâseyi tekrar tepsiye koyuyor.

Emilia parmak uçlarında dolaşarak duvar halılarını düzeltiyor, Lucrezia'nın resimlerinin, boya paketlerinin, bezir yağı şişelerinin tozunu alıyor. Cleila pencere önündeki bir koltuğa oturmuş, arada bir derin derin göğüs geçirerek Lucrezia'nın önlüklerinden birinin kenarına saçma sapan çiçek yaprakları işliyor.

Lucrezia onunla Elisabetta'ya mesaj gönderiyor: Elisabetta balkonda biraz yürümek ister mi acaba?

Cleila döndüğünde kapıya kimsenin bakmadığını söylüyor.

O uzun sabahın ortalarına doğru, alt katlardan gelen bir uşak portre için dikilen elbisenin kutuya konarak kendisine

verilmesini istedikten sonra bir de Düşes'in o gün çıkabileceği söylenene kadar kendi dairesinde kalması gerektiğini haber veriyor.

Lucrezia sandalyesinden kalkıp Cleila'nın uşakla konuştuğu kapıya gidiyor.

"Neden burada kalacakmışım?" diye soruyor Lucrezia. "Bu emri kim verdi?"

Uşak derin bir reverans yaparak diyor ki: "Mesajı iletmemi Dük hazretleri istedi. Bizzat kendisi gelemediği için çok üzgün olduğunu da bilmenizi istiyor ve—"

"Bunu Dük mü söyledi?" diye soruyor Lucrezia. "Niye ki?"

Uşak paniğe kapılmış gibi, nereye bakacağını bilemiyor. "Ben... bunu bilemem, hanımım. Bana söylenen..." Uşak sözün gerisini getiremeden, utançtan kıpkırmızı bir yüzle tekrar reverans yapıyor.

Lucrezia uzanıp adamın koluna yapışmayı ve bildiklerini, bunun ne anlama geldiğini zorla anlattırmayı istiyor. Fakat korsajını çekip düzelterek sakin görünmeyi başarıyor.

"Elbise neden alınıyor?" diye soruyor. "Nereye gidecekmiş?"

"Şeye..." diyor uşak kekeleyerek, "Sala... Sala dell'Aurora'ya; majesteleri orada bekleyecek. Sanırım... Düşes hazretlerinin portresi için."

"Portre için mi?" Lucrezia dudaklarını sıkarken, aklında bin bir düşünce dönüyor. "Sen gidebilirsin," diyor uşağa. "Elbiseyi ben götürürüm."

Uşağın beti benzi atıyor. "Fakat majesteleri demişti ki—"

"Ne dediğini biliyorum. Ama yine de ben götüreceğim."

İçeri girip Emilia'yla Cleila'ya elbiseyi hazırlamalarını söylüyor. Kutunun kapatılışını izlerken o erik rengi ipeği, o sabah ön plana geçmiş ve o güzelim kırmızıya üstünlük sağlamış gibi görünen kabartmalı siyah deseni son kez görüyor. Ardından Emilia'yla Cleila'ya kutuyu almalarını söylüyor; başını dimdik tutarak önlerinden yürüyor ve Sala dell'Aurora'ya iniyorlar.

Kare salonda kimse yok, tanrılarla tanrıçaların yüzleri ve duvar resimlerindeki gökyüzü boşluğa bakıyor. Lucrezia salonun merkezinin neresi olabileceğini kestirip ortadaki boş yere doğru yürüyor. Tam doğru yere geldiğini düşünürken, kapı açılıyor.

Lucrezia arkasına dönünce, üç danışmanı ve Leonello'yla birlikte gelen kocasını görüyor. Bu beş erkeğin tavrında, aradaki ağır bir şeyi taşır gibi yan yana iki sıra halinde yürüyüşünde, bir acımasızlık ve sertlik var.

Alfonso onlara doğru yürür, karşısındaki manzarayı anlamaya çalışırken sessiz: karısı, hizmetçileri, gönderdiği uşak, elbisenin konulduğu kutu. Alfonso kusursuz görünüyor: siyah çorap, siyah *giubbone*, siyah çizmeler.

"Hayatım," deyip Lucrezia'nın karşısında dururken, gözleri kutudan hizmetçilere kayarak bilgi topluyor, durum değerlendirmesi yapıyor.

Lucrezia'nın elini tutup çok yakınında durarak bir an o ele doğru eğiliyor ve "Seni görmeyi beklemiyordum," diyor.

Lucrezia bu sözün tam ona göre olduğunu düşünüyor. Yalnızca üç kelimelik, sözüm ona öylesine söylenmiş ama içinde çok şey barındıran bir söz. Görünürde yalnızca onu gördüğüne şaşırdığını söyler gibi ama esas ima ettiği, Lucrezia'nın kendi başına karar verip bu şekilde dairesine gelmesinden hiç hoşlanmadığı. Lucrezia onu neden orada istemediğini merak ediyor. Kendi dairesinde kalmasını istemesinin nedeni ne olabilir ki?

"Elbisenin başına bir şey gelmeyeceğinden emin olmak için," diyor Lucrezia, "portre için yapılacak çalışmada bana da ihtiyaç olabilir ve benim getirmem daha iyi olur diye düşündüm."

Alfonso'nun yüzü kıpırtısız; Lucrezia'nın eli, onun dokunuşuyla sımsıcak oluyor.

"Öyle olsaydı," diyor Alfonso, "seni çağırtırdım."

Lucrezia omuzlarını silkiyor. "Hava değişikliği bana iyi geliyor."

Alfonso başını sallayarak elini bırakıp kutunun durduğu masaya dönüyor. Avucunu kutunun üstüne koyuyor. "Bu mu?"

Bunu hizmetçilere sorar gibi söylüyor ama onlara bakmadığı için durumu anlamayan Emilia cevap vermiyor. Alfonso bir sabır ve hoşgörü timsali halinde, tek elini kutunun üstünde tutarak beklerken, Cleila ayağa fırlayıp reverans yaparak, "Evet, majesteleri," diyor.

"Niçin..." Lucrezia kocasının sırtına doğru konuşuyor; onu neden dairesinde tuttuğunu soracak, sormalı, sormak üzere ama ondan olabildiğince çok bilgi alabilmek için izlenecek en iyi yolun fazla üstüne gitmeden konuşturmaya devam etmek olduğunu her nasılsa hissedip hemen taktik değiştiriyor "...elbise neden gidiyor?"

"Hep yapılan bir şeydir bu," diyor Alfonso. "Senin zamanından çalmamak, sabrını zorlamamak için. Il Bastianino onu kısa süreliğine stüdyosuna götürüp başka birine poz verdirerek resmi yapacak. Sonra da," diyerek ona dönüyor, "portre tamamlandığında, geri getirilecek."

Lucrezia kocasının yüzünün sol tarafında bir yara olduğunu ilk kez fark ediyor. Elmacıkkemiğinin altında, kulağının hemen yanında, deriyi derinden kesip geçmiş bir şeyin bıraktığı yepyeni ve henüz kapanmamış üç çizik var.

"Yüzün," diye haykırarak ona doğru yürüyor. "Yoksa sen—?"

"Mühim değil." Alfonso parmak ucuyla morumsu çizgilere dokunuyor. "Aklımdan çıkıp gitmiş."

"Ama merhem falan sürmek—"

"Mühim bir şey değil," diyor Alfonso tekrar. "Merak etme."

"Alfonso," diyor Lucrezia, kendini daha fazla tutamayarak, "benim... sana bir şey sormam gerekiyor."

Alfonso cevap vermeden, ona bakmaya devam ediyor.

"Gece korkunç sesler duyduk. Bu sabah Elisabetta'ya haber gönderdim ama bir cevap alamadım. Neler oluyor?"

"Dışarı, lütfen," diyor Alfonso hiç kıpırdamadan; ve Lucrezia bir an için bunu ona söylediğini, o buyurgan ses tonuyla salondan çıkmasını emrettiğini zannederek hayretler içinde kalıyor. Fakat hemen ardından Leonello, danışmanlar, uşak ve hizmetçiler hep birlikte ayaklanarak tek sıra halinde kapıdan çıkıyorlar.

Sonra da, o güzel salonda, altın arabasının içinde gecenin kasvetli varlığını kışkışlayan Aurora'nın altında, Alfonso'yla baş başa kalıyorlar.

"Zaman zaman," diye söze başlıyor Alfonso, mırıltıdan biraz daha yüksek bir ses tonuyla, "hayatımızda olacak şeyler sana anlaşılmaz gelebilir. Sen aklını bunlarla yormamalısın. Statümüzü ve itibarımızı tehdit eden şeylerle ilgilenmek benim görevim. Senin değil. Sana haber gönderip dairenden çıkmamanı rica ettim ama buna rağmen buradasın. Dün gece olanlar —"

Etekliğinin altında, Lucrezia'nın bacaklarının titremesine neden olan bu dudak uçuklatıcı konuşma, salonun diğer ucundaki kapının açılmasıyla yarıda kesiliyor.

Çırak Jacopo şapkasını elinde tutarak onlara doğru yürüyor. Alfonso ona göz ucuyla baktıktan sonra elini uzatarak kutuyu gösteriyor. "Şurada," diyor.

Jacopo adımlarını hemen oraya yöneltip Lucrezia'yla Alfonso'nun durduğu yerin, salonun ortasının etrafından dolaşıyor. Çantasından deri bir kayış çıkartıp kutuya sarmaya başlıyor.

Alfonso, "Birçok şey var ki," diyerek Jacopo orada değilmiş gibi konuşmayı sürdürünce, Lucrezia onun Jacopo'yu hâlâ hem dilsiz hem de sağır zannediyor olabileceğini hatırlıyor, "senin bilmemen daha iyi olacaktır. Fakat senden sadakat pusulanın daima doğru yönü göstermesini istiyorum; sen benim eşimsin ve başlıca görevin bana karşı sadık ve dürüst olmak. Başka hiç kimseye değil. Ne hanım arkadaşlarına ne kız kardeşlerime; hiç kimseye. Ben senin kocan ve evet, aynı zamanda koruyucunum. Bu yüzden, lütfen, izin ver de seni koruyayım."

Lucrezia, Alfonso'nun arkasındaki Jacopo'nun ona ve kocasına göz ucuyla bir bakış attığını görüyor. Çırak kutuyu omzuna atıyor. Özenle, yavaşça, olabildiğince uzatarak yapıyor bunu. Kapıya doğru giderken de ağır ağır yürüyor ve Lucrezia bir an için dönüp onlara doğru geleceğini zannederek endişeleniyor. Fakat Jacopo fikrini değiştirmiş gibi görünüyor. Kayışı, kutuyu daha sıkı tutuyor ve Lucrezia birdenbire Jacopo'nun taşıdığı şeyin kendi elbisesi olduğunu, çok yakında stüdyoya gidip o kutunun kapağını açacağını, içinde hapsolmuş havayı, kendi odasının havasını içine çekeceğini fark ediyor; elbiseye eliyle dokunacak, kutudan çıkarıp silkeleyecek, inceleyecek, Il Bastianino'nun portresinde elbiseyi en iyi yansıtacak renk karışımlarının hangileri olduğuna karar verecek. Vücuduna nasıl oturduğunu, omuzlarının üzerinden aşarak arkada nasıl devam ettiğini düşünerek Lucrezia'yı o elbisenin içinde hayal edecek; hiç acele etmeden, elbiseyi inceleyecek; gün boyu aklından çıkmayacak, rüyalarında sürekli karşısına çıkacak o elbise.

"Eminim ki," diyor Alfonso, "baban da aynı şekilde davranıp anneni kendi hükümdarlığının bazı unsurlarından korumak için—"

Lucrezia kim olduğunu ve kiminle konuştuğunu unutup, "Bilakis," diyerek onun sözünü kesiyor; "babam annemle her şeyini paylaşır. Birçok konuda ona danışır, babam yokken yerine annem bakar, annemin fikirlerini sorar ve görüşlerine değer verip onu—"

"Çok duygulandırıcı." Alfonso bunları dudaklarını oynatmadan söylüyor. "Ama baban başka, ben başkayım. Ve sen, sevgilim, henüz çocuk sayılırsın."

Lucrezia kocasının çok yüksekte duran, çevresindeki birçok şeyi görmesini engelleyen omzunun üzerinden Jacopo'nun salonun kapısına ulaştığını görüyor. Delikanlı elini kapının kulpuna koyup eşikte bir iki saniye duraksar gibi oluyor.

"Bu yüzden lütfen sana söylendiği gibi kendi dairene dönme inceliğini göster ve ben çıkabileceğini söyleyinceye kadar orada

kal," diyor Alfonso, başparmağının tırnağını Lucrezia'nın çenesine sürterek. "Anlaşıldı mı?"

Lucrezia çenesini bir kez indirip kaldırarak başını sallıyor. Jacopo kapıyı açıp dışarı çıkarak ona son bir bakış attıktan sonra kapıyı arkasından kapıyor. Lucrezia kocasını bırakıp onun peşinden koşma arzusunu bastırmak zorunda kalıyor. Çılgınca bir an için o kutunun içine saklanmış, o elbisenin içinde iki büklüm kutuya girmiş olmayı diliyor ki Jacopo onu kapılardan, açılıp kapanan köprüden geçirerek *castello*'dan kaçırıp uzaklara götürebilsin.

Onun yerine, "Evet," diyerek başını yana eğip Alfonso'ya, tarak izlerinin hâlâ kaybolmadığı saçlarına, yanağındaki kapanmamış, biri yüzünü tırmıkladığı için açılmış gibi görünen çiziklere bakıyor. "Anlaşıldı."

Lucrezia odasına döndüğünde, hizmetçilerini gönderiyor. Şalına daha sıkı sarınıp hendeğin bir bölümünü, ana köprüyü ve meydandan farklı yönlere doğru giden birkaç sokağı gören pencerede duruyor.

Kış tuhaf bir acelecilikle gelmiş gibi. Kuzeyin ikliminden mi yoksa Po Vadisi'nin havasından mı suyundan mı bilinmez, Ferrara'da mevsimler dişli bir mekanizmanın kolu çevrilir gibi ilerliyor; bir gün yazken, sonraki gün ağaçlar yaprak döküyor, sonra da ayaz çöküyor ve buz gibi rüzgârlar duvarlarla pencerelerdeki boşlukları keşfe çıkıyor. Lucrezia'ysa sıcaklıkla güneş ışığının yavaş yavaş azaldığı, sonbahara kademeli olarak geçiş yapılan, kışın özür dilercesine ağır ağır geldiği Toskana ikliminе alışkın.

Serin cama parmak uçlarını bastırıp alnını dayayarak pencerede duruyor. Her nefes verişinde önünde beliren ufak buğu, nefes aldığında kayboluyor.

Kılıçları omuzlarında bir grup muhafız, ikişerli üç grup halinde uygun adım yürüyerek köprüyü geçip *castello*'dan çıkıyor. Meydandan ilerleyip bir ara sokakta gözden kayboluyorlar.

Köprüden uzun adımlarla geçen siyah pelerinli bir adam kapıda bekleyen muhafızlar tarafından içeri alınıyor. Sepet taşıyan iki hizmetkâr köprüden seğirterek çıkıp meydanın ortasında ayrılıyor ve uzun boylu olan ötekine sesleniyor, kısa boylu olan da el sallıyor.

Derken köprü teker sesleriyle sarsılıyor. Benekli bir atın çektiği araba kapıdan hızla çıkarken, ayakta duran bir hizmetkâr kırbacı hayvanın sırtında şaklatıyor; arabanın yanından koşan üç hizmetkâr daha var; aralarında bağırışıyor, birbirlerini ikaz ediyorlar. Şapkaları ellerinde, başları açık, allak bullak olmuş acılı yüzlerle arabanın peşinden koşan birçok muhafız da var.

Lucrezia'nın parmak uçlarında yükselip boynunu uzatarak görebildiği kadarıyla arabanın arkasında battaniyelerle kaplı, uzun, dikdörtgen bir şey var.

Lucrezia beklediği şeyin bu olduğunu anlıyor. Bunun –bütün bunların– ne anlama geldiğini, ne demek olduğunu tam olarak bilemiyor. Hizmetkârların acelesi, telaşı, kırbacın o feci şaklayışı, arabanın peşindeki muhafızların düzensiz şekilde koşmaları ve araba meydanda hızla ilerleyip konutların arasındaki daracık bir aralıkta gözden kaybolurken bile koşmayı sürdürmeleri.

Muhafızlar arabayı takip etmeyi bıraktıktan, birinin kolu yoldaşının omzunda, ağır ağır *castello*'ya döndükten, araba gittikten çok sonra bile, Lucrezia o boşluğa bakmayı sürdürüyor. Araba geri dönüp her şeyi açıklığa kavuşturacakmış, arabayı süren hizmetkâr sakin sakin oturacakmış ve taşıdığı yük gayet normal ve masum bir şey çıkacakmış gibi, gözlerini oradan ayırmıyor.

Kendini, gözlerini, gözlerinin gördüklerini zannettikleri şeyi, aslında neyi görmüş, ne kadar yanılmış olabileceklerini sorguluyor. Ama biliyor; içten içe biliyor. Arabanın arkasındaki şey uzun ince, köşeli bir şeydi. Kutu ya da yatak gibi. Ya da bir tabut gibi.

Lucrezia uzun zaman pencerede kalıyor. Gelip geçen, meydanın bir ucuna, sonra diğer ucuna yürüyen Ferraralıları izliyor. Anne babalarının ellerinden tutan çocukları izliyor. Sırtında koca bir kumaş balyası taşıyan kadını, çıplak ve kirli ayaklarıyla fıçı yuvarlayan adamı, boynuna ip bağlı bir köpeği peşinden çekiştiren küçük kızı, kucak dolusu yakmalık odun taşıyan iki kardeşi izliyor. Gökte ışık kalmayıncaya, binaların taşları gölgeleninceye kadar izliyor.

Araba geri geldiğinde, o hâlâ pencerede. Hizmetkâr bu kez öne oturmuş, atın köprüden yavaşça geçmesine izin veriyor; dolayıp bağladığı kırbacı koltuk altına sokmuş. Arabanın arkası boş.

Emilia'yla Cleila döndüklerinde, onu orada, soğuktan kaskatı kesilmiş vaziyette buluyorlar. Bir sandalyeye oturmasına yardım edip buz kesmiş ayaklarıyla ellerini ovuşturuyorlar ve Emilia kaşıkla ona sıcak çorba yediriyor. Cleila bunca zaman soğukta kaldığı için çıkışıyor.

Bir şey oldu, diyor onlara tekrar tekrar. Biliyorum.

Emilia gözlerini kaçırıp çorbaya, battaniye getirmeye, ateşi yakmaya odaklanıyor.

Biliyorum, demeyi becerebiliyor Lucrezia ancak.

Nasıl bilebilir ki? diye mırıldanıyor Cleila, Emilia'ya.

Siz şimdi bunu düşünmeyin, diyor Emilia, Lucrezia'nın koluna pat pat vurarak. Hiçbir şeyi düşünmeyin.

Fakat Cleila ona banyo yaptırmak için mutfaktan su istemeye gidince, Lucrezia, Emilia'ya dönüp hizmetçinin omzundan tutuyor ve onu yanına oturtup şöyle diyor: Bana ne olduğunu söyle. Bildiğini biliyorum.

Emilia, Hayır, sormayın, diye yalvarıyor. Sizin bu konuyu hiç düşünmemeniz daha iyi.

Söyle, diyor Lucrezia.

Emilia bir kâğıt oyunu oynamayı ya da Lucrezia'nın biraz resim yapmasını öneriyor. Hanımı biraz kâğıt getirmesini ister mi acaba?

Lucrezia şöyle diyor: Emilia, beni senin annen emzirmiş, seninle ben sütkardeşiyiz. Beni benden daha uzun zamandır tanıyan birisin. Birlikte çok yol katettik. Lütfen söyle.

Emilia önce bir parmağıyla, sonra başka bir parmağıyla yara izine dokunuyor; gözlerini düşürüyor; kesik kesik konuşmaya başlıyor. Mutfaktaki hizmetçilerden birinin Dük'ün ofisinde çalışan bir adamdan duyduğuna göre, Dük hazretlerinin Ercole Contrari'nin -Emilia burada duraksayarak doğru sözcüğü seçiyor- Dük'ün kız kardeşi Küçükhanım Elisabetta'nın şerefine leke sürdüğünü öğrendiğini anlatıyor Lucrezia'ya. Dük'ün, muhafızlarının başı olan Contrari'yi ölüme mahkûm ettiğini söylüyor.

Emilia'nın hikâyesi burada bitiyor ama Lucrezia sonunu anlatmadığını hemen anlıyor.

Devam et, diyor.

Hayır, diye fısıldayarak başını iki yana sallıyor Lucrezia.

Evet, diyor Lucrezia. Anlat haydi.

Sonra da, derken Emilia'nın sesi titriyor, Küçükhanım Elisabetta pişmanlık duymadığı, Contrari'yi suçlamayı reddedip onu sevdiğini, Contrari'nin de kendisine âşık olduğunu söylediği için, Dük -Emilia burada susarak yutkunuyor- Contrari'nin boğularak öldürülmesini ve bu olayın Küçükhanım Elisabetta'ya zorla izlettirilmesini emretmiş.

Lucrezia her bir sözcüğü, ayrı ayrı sesleri, heceleri, aradaki boşlukları dinliyor. Cümle cümle, tekrar aklından geçiriyor. Anlamlarından, neye işaret ettiklerinden emin olabilmek, Emilia'nın söylediklerini tam olarak idrak edebilmek için özenle, bütün dikkatini vererek sözcükleri didikliyor.

Peki, diye söze başlıyor Lucrezia ne soracağını bilemeden; fakat sesinin onun bilgisi ve rızası dışında çıkmaya devam ettiğini duyuyor, bu olay... gerçekleşmiş mi?

Emilia başını sallıyor. Dük, Contrari'nin iki adamına yapmalarını emretmiş. Bu öğleden sonra, Salone dei Giochi'de. Ama adamlar... yapamamış. Bu yüzden Baldassare yapmış.

Baldassare mi? diye o adı tekrarlıyor Lucrezia. Leonello Baldassare mi?

Evet.

Ya Küçükhanım Elisabetta...?

O da oradaymış.

Kocam?

İzlemiş. Muhafızlara kız kardeşini tutmalarını emretmiş ki kaçamasın.

Lucrezia kendini konuşmaya zorluyor. Ağzıyla diline ses çıkarmalarını emrediyor. Emilia'ya ve geri dönen Cleila'ya yıkanmaktan vazgeçtiğini söylüyor; yalnız kalmak istiyor, lütfen.

Giderlerken, Emilia odadan geri geri çıkarak kapıyı arkasından kapıyor.

Lucrezia kendi salonunda ayakta durarak Cleila'nın mutfaktan getirdiği sıcak su dolu kovaların üzerinde kıvrımlı desenler oluşturan buharları izliyor. Dumanlar kaval sesine tepki veren yılanlar gibi kıvrılıp bükülerek pencerelere kadar ulaşıyor ve soyulan derileri soğuk camlara yapışıp kalıyor. Meydan manzarası bir an için kayboluyor ve Lucrezia kuledeki bir odada değil, dünyadan soyutlanmış bir kutunun içinde kalakalmış gibi oluyor.

Sonra hızla yürüyüp buharların içinden geçerek odasına giriyor ve peleriniyle ayakkabılarını giyiyor. Pelerinin boynunu bağlayıp kukuletasını başına geçiriyor. Kapıdan koridora çıkıyor.

Başından düşmesin diye kukuletasını kenarından tutarak tuğla zeminde hızla ilerlerken, esmer kanatlı bir güve gibi meşalelerin yaydığı ışık dairelerinin birinden diğerine geçiyor. Yürüdüğü koridorla kesişen başka bir koridordan gelen sesleri duyunca, yandaki nişlerden birine girip duvara yapışıyor.

Şair Tasso bir kadınla birlikte oraya doğru geliyor; Lucrezia, Nunciata'nın nedimelerinden biri olan kadını tanıyor. Tasso'nun koluna girip ağırlığını ona vermiş, şalı yeri süpürüyor; kederli, sıkkın görünen Tasso, yanındaki kadının farkında değil gibi.

"...doktoru çağırtmış," diyor kadın, başını kaldırıp Tasso'nun yüzüne bakarak, "ama o yanına bile yaklaştırmamış."

"Korkunç bir durum," diyor Tasso o gür sesiyle. "Trajik, kasvetli."

"Biraz çabuk olalım," diyor kadın, titreye titreye arkasına bakarak. "Gel. Böyle bir gecede etrafta dolaşmak hiç doğru değil."

İkisi bir köşeden dönüp gözden kaybolunca, Lucrezia nişten çıkıyor. Kadını içgüdüsel olarak itici bulsa da demek istediğini anlıyor. O gece *castello*'da bir gariplik var; odaları ve geçitleri dolduran kesif hava olup bitenlerin yükünü taşıyor, leş gibi kokuyor sanki. Kimi boğuk ve gizemli, kimi aradaki mesafe yüzünden yüksek çıkan seslerin düzensiz aralıklarla böldüğü, doğal olmayan bir sessizlik hâkim. Lucrezia bir merdivenden inerken, ayak sesleri duvarlardan sekiyor, *tak-tak-a-tak* sesleri kıymıklara ayrılıp şekil değiştirerek göğsüne dehşet kaplı iğneler batıran dev bir ritme dönüşüyor.

Alt kata indiğinde adeta koşarak hızlı hızlı yürüyor. Alfonso onu görse, Baldassare ya da adamlarından herhangi bir yoluna çıksa, Alfonso odasına gidip boş olduğunu görse... Ne olur ki? Hiçbir fikri yok.

Umurunda değil, umurunda değil. Görürse görsün, anlarsa anlasın. Umurunda değil.

Lucrezia koşarak kukuletasını başından sırtına düşürür, Elisabetta'nın kapısına vurur, kapıya bakan ve üzgün olduğunu ama Elisabetta'nın kimseyle görüşmediğini söyleyen nedimeyi itip geçerken kendi kendine bunları söyleyip duruyor.

Lucrezia soluk soluğa Elisabetta'nın dairesine dalıyor. Çingenepembesi duvar halıları o gece çevrelerindeki karanlığı çekmiş, iç karatıcı, morumsu bir ton almış sanki.

Nedime şakır gibi yalvarıp yakararak ve özürler sıralayarak Lucrezia'yı göndermeye çalışıyor. Kollarını odayı Lucrezia'nın istilacı bakışlarından korumak istercesine iki yana açmış olsa da, Lucrezia kadının ona asla dokunmayacağını biliyor.

Bu durumla nasıl baş edileceğini biliyor; ne olursa olsun, sonuçta annesinin kızı o. Çenesini kaldırıp kadına tepeden bakıyor. Ben bu kalenin düşesiyim, diyor duruşuyla, ve sen yolumda duruyorsun: Lucrezia bunu biliyor; kadın da biliyor.

"Çekil," diyor Lucrezia, "lütfen."

Kadın iç çekerek ve özürlerini sıralamayı sürdürerek duvara doğru çekiliyor.

Odada hafif bir hışırtı, öksürük ya da homurtuya benzer bir ses duyuluyor. Lucrezia'nın o loş ışıkta ahşap kanepenin üstünde duran bir elbise yığını sandığı şey aniden hareket ediyor.

"Sen miydin?" diyen soğuk ve hoşnutsuz bir ses.

Lucrezia uçarak kanepenin yanına gidip yere diz çöküyor. Yarı karanlıkta, şiş ve solgun, ay gibi yuvarlak bir yüz görüyor. Bir an yanlış geldiğini ve orada yatanın Nunciata olduğunu sanıyor ama tuttuğu eldeki yüzüklerin Elisabetta'ya ait olduğunu görüp o geniş alnı, kara gözleri tanıyor ve o gözler aynı—

"Buraya ne cüretle gelirsin?" diyor Elisabetta, ilk kez duyduğu o hırıltılı sesiyle. "Ne istiyorsun?"

Lucrezia, Elisabetta'nın elini sıkıyor. "Seni görmek zorundaydım. Duydum ki... Çok üzgünüm... Öyle üzgünüm ki... İnanamıyorum buna—"

Elisabetta, "Öyleyse, sandığımdan daha da budalaymışsın demek," diye tıslayarak elini Lucrezia'nın elinden çekiyor ve sırtını dönüp yüzünü yastıklara gömüyor.

Lucrezia yumruk yemiş gibi geri çekiliyor. Dizlerinin üstünde bir an bekliyor. Arkasında bir yerde, onu götürmeye hazır, nedimenin de beklediğini biliyor.

"Çok acı çekiyorsun," diyor Lucrezia. "Anlıyorum ve—"

Elisabetta kısacık, acı bir kahkaha atıyor. "Öyle mi? Cidden mi? Bana zorla izlettiler. Onu kendi elleriyle öldürürken, beni zorla orada tuttular."

"Sana nasıl üzgün olduğumu—"

"Söylesene, abimi seviyor musun?"

"Ben... elbette seviyorum," diyor Lucrezia titrek bir sesle.

"Cidden mi?"

"Ben—"

Elisabetta ellerinden destek alarak doğruluyor. Görünümündeki farklılık Lucrezia'ya bir şok daha yaşatıyor. Saçları tiftik tiftik olup yüzünün tek yanına yığılmış; beklediğinden çok daha kısa görünüyorlar ve Lucrezia tepede yükselip giden o saçların aslında başka bir kadının başından alınan saçlarla yapılmış sahte bir postiş olduğunu anlıyor. Elisabetta'nın göz çevreleri kaba bir bezle silinmiş gibi kıpkırmızı ve onu öfkeli gösteriyor.

"Aşkın ne demek olduğundan haberin bile yok senin," diyor Elisabetta. "Daha çocuksun." Elini uzatıp avucunu Lucrezia'nın yanağına koyarak parmaklarıyla kulakmemesini kıstırıyor. "Mücevherler ve ipeklere bürünmüş, güzel, budala bir çocuk. Evcil maymun gibi."

Lucrezia kendini surlardaki, bir o yana bir bu yana savrulan bayraklardan biri gibi hissediyor. Bu konuşmanın nereye gittiğini, az sonra neler olacağını bilemiyor.

"Olanlar için," diyor, "çok üzgünüm, her şey—"

Elisabetta yüzünü yüzüne yaklaştırınca, Lucrezia onun ekşi, metalik nefes kokusunu alıyor. Elisabetta'nın kırılmış bir pencere camı gibi olduğunu, tüm benliğinin çatlaklarla kaplandığını düşünüyor.

"Sen söyledin, değil mi?" diyor Elisabetta o mesafeden, gözlerini gözlerine dikerek. "Bunu neden yaptın ki? Arkadaş olduğumuzu sanmıştım."

"Evet... arkadaşız," diyor Lucrezia kekeleyerek, afallamış bir halde. "Ona ben söylemedim. Yemin ederim."

"Doğru mu bu? Biri söylemiş işte. Ben de senin söylediğini sanmıştım."

"Ben değildim. Bunu asla yapmam. Asla."

"Yemin eder misin?"

"Yemin ederim, Elisabetta. O..." dedikten sonra Lucrezia bunu nasıl anlatabileceğini düşünüyor "...onda gerçeği, bir

şeyin özünü görme yeteneği var. Bunu nasıl becerdiğini bilmiyorum ama en çok neyi gizlemek istediğini görebilmek için birine dikkatle bakması yeterli. Sırların üzerine örtülü katmanları soyup atabiliyor ve—"

Elisabetta istemsizce, tiksinmiş gibi bir ses çıkararak kendini geriye çekip Lucrezia'dan uzaklaşıyor. "Haklısın. Cidden öyle biri." Ellerini yüzüne örtüp parmaklarını bitiştiriyor ve biraz öyle kalıyor. Ellerini çektiğinde, o güzel yüzü hâlâ perişan ve harap vaziyette ama sitemden yoksun.

"Sana inanıyorum," diyerek dalgın bir tavırla Lucrezia'nın elini tutuyor. Gözünde biriken yaş hızla yanağından aşağı süzülüyor ve ardından bir gözyaşı daha, bir gözyaşı daha geliyor. Silmekle uğraşmadığı gözyaşları yüzünden geceliğine damlayarak koyu renk daireler yaratıyor.

Lucrezia onun önünde diz çöküp elini kavrıyor. Derken Elisabetta beklenmedik bir şey söylüyor. "Zavallı Lucrezia," diye mırıldanıyor ona bakmadan.

"Ben mi?" diye cevap veriyor Lucrezia. "Esas sen—"

"Yo, yo." Elisabetta iç çekerek geceliğindeki bir kırışığı düzeltiyor. "Ben gidiyorum. Şafak söker sökmez. Roma'ya, öteki erkek kardeşim Luigi'nin yanına gideceğim. Belki de bir daha dönmem. Alfonso benim kocam değil. Gidebilirim. Ama sen gidemezsin."

Lucrezia yine onu zıt yönlere doğru savuran o değişken, nereden eseceği belli olmayan rüzgârı hissediyor. "Ben bundan gayet—"

Elisabetta, "Dinle beni, Lucè'cik," diye tatlı tatlı mırıldanarak tek parmağıyla Lucrezia'yı öyle yakınına çekiyor ki alınları birbirine değiyor. "Onun neler yapabileceğini tahmin bile edemezsin," diyor nefes gibi bir sesle, alnını Lucrezia'nın alnına acıtacak denli bastırarak, "saltanat sürebilmek için yaptıklarını ancak kalpsiz biri yapabilir. Bu sarayı çok kısa bir süre içinde kontrolü altına aldı ama ne pahasına? Bu gözler öyle şeyler yaptığına şahit oldu ki!" Elisabetta elini yumruk yapıp göğsüne

vurunca, Lucrezia irkiliyor. "Onun burası boş. Bomboş. Bir de ne var, biliyor musun?"

"Ne?"

Elisabetta'nın yüzünde acılı, çirkin bir tebessüm beliriyor. "Şimdiye dek," diye tıslıyor Elisabetta, "hiçbir kadını gebe bırakamadı. Tek bir kadını bile. Ne—"

"Belki de sen—"

"—ne burada ne de başka yerlerde birlikte olduklarını. Hiçbirini! Bir kez olsun! Anlıyor musun beni? Vâris sahibi olamayacağı, dukalığın bizim ailede kalamayacağı söylentileri aldı yürüdü ve bu durum tabii ki öfkeden aklını yitirmesine sebep oluyor çünkü nasıl olduğunu bilemesem de, hakkında söylenen her şeyden haberdar oluyor ama bildiğim bir şey var, o da bunun suçunun tek bir kişiye yükleneceği ve o kim olacak, biliyor musun?"

Elisabetta'nın alnına yaptığı basınç, yıkanıp özbakımı yapılmamış vücudundan çıkan kokular, Lucrezia'ya fazla gelmeye başlıyor.

"Sen," diye fısıldıyor Elisabetta zehrini akıtır gibi, adeta zevk alarak. "Suçlanan sen olacaksın. Bu yüzden dikkatli ol, Lucrezia. Çok dikkatli ol."

Sonra da Lucrezia'yı itip kendinden uzaklaştırarak köşede duran kadına işaret ediyor. "Yoruldum," diyor. "Ona yolu göster."

Lucrezia odasına gidiyor; kapıyı kilitliyor; yaktığı mumu da alıp yatağa giriyor ve perdeleri çekiyor; Emilia'yla Cleila kapıyı tıklattığında, cevap vermiyor. Kahvaltısını getirdiklerinde de, giden Elisabetta'nın arabasından çıktığını sandığı teker seslerini duyduğunda da, anahtar deliğinden konuşup onu tatlı dille ikna etmeye çalıştıklarında da, hatta Nunciata gelip parmak eklemleriyle vura vura onları içeri alması için ısrar ettiğinde de kapıyı açmıyor.

Lucrezia o sürgüleri ancak Emilia gelip anahtar deliğinden fısıldayarak Dük hazretleriyle *consigliere*'si Baldassare'nin Modena'ya gittiklerini, birkaç hafta orada kalacaklarını söylediğinde açıyor.

Emilia'dan kürkünü getirmesini istiyor; dışarıda, açık havada olmaktan başka bir şeye ihtiyacı olmadığı fikrine kapılmış durumda. O dairede, duvarların arasında olmaya tahammülü yok ve kendi dairesinde kalmasını söyleyecek Alfonso da yok. Başının üzerinde gök olmalı; rüzgâr saçlarını uçuşturmalı. *Castello*'dan ayrılmasına izin verilmeyeceğini bildiği için –Alfonso bizzat izin vermedikçe, muhafızlar onu asla kapılardan geçirmez– elinde olan dış mekânları kullanıyor. Limonluğa gidiyor, bir duvardan diğerine yürüyor, yapraklarını dökmüş çiçeksiz çıplak ağaçların arasında mekik dokuyor. Kulelerin taş merdivenlerini sırayla tırmanıp mazgallı siperlerin etrafında tur atıyor. Bir terastan ötekine geçerek şehre, şehrin damlarıyla su yollarına ve dışına, bir yandaki düz vadiye, öbür yandaki Apeninler'in zirvelerine bakıyor.

Ev hasreti ansızın ve ilk kez üzerine çullanıyor. Başının üzerinden geçen bir dalga gibi boğuyor onu, Lucrezia o dalganın içine gömülüyor. Floransa'daki *palazzo*'nun koridorlarında olmaktan, odalarıyla balkonlarından geçmekten başka şey istemez oluyor bir anda. Yürüyüş yolunun meydana, heykellere tepeden bakan manzarasını, Arno'nun gizli kokusunu, diş ağrısı kadar keskin ve insanı ele geçiren bir acıyla özlüyor. O yokken Floransa'ya kış gelebileceğini aklı almıyor. Ağaçlar yaprak döküyor mudur acaba? Floransalılar yün şapkalarını takmaya başlamış mıdır? İsviçreli Muhafızlar sıcacık pelerinlerini kuşanmışlar mıdır? İçinden gelen dürtüyle, *castello*'da bir terastan ötekine geçerken, ailesinin o günü nasıl geçiriyor olabileceğini düşünüyor: Şimdi öğlen yemeği için çocukların odasındaki masayı hazırlıyorlardır, diye düşünüyor. Şimdi babam spor yapıyordur. Annem şimdi hanımlarla birlikte hava almaya çıkmıştır. Şimdi Isabella'yı

yanına, salona çağırtıyordur. Sofia şimdi ayakkabılarını çıkarıp ayaklarını şöminenin karşısındaki tabureye uzatmıştır.

O yokken bütün bunlar nasıl olabilir? Lucrezia portakal ağaçlarının arasında dolanıp dururken, onların orada, onun burada olması çok saçma geliyor. Lucrezia onlardan biri; göz şekli babasının ve erkek kardeşlerinin gözleriyle aynı; alın ve burun yapısı, aynı annesiyle ablasınınkine benziyor; onlarla aynı masada büyümüş; onların resimlerinin arasında kendi portresi de var. Lucrezia onlardan biri. Kavga dövüş birbirine zarar veren, birbirini sürgün edip hapse atan, öldürüp entrikalar çeviren, çekip giden ve komplolar kuran bu insanların arasında yeri yok.

Alfonso'nun yokluğunda geçen ilk günün sonlarına doğru, Lucrezia'nm sürekli hareket halinde olması Emilia'yla Cleila'yı yormaya başlıyor. Yüksekte olmaktan hoşlanmayan Cleila mazgallı siperlerin oraya çıkmıyor; kulenin içinde kalıp mızmızlanarak Lucrezia'ya inmesi, içeri girmesi, bir şeyler yiyip dinlenmesi için yalvarırken, bir yandan da ekselanslarının bu kadar uzun zaman soğukta kalmasından hiç hoşlanmayacağını, döndüğünde kulağına gittiği takdirde buna çok kızacağını söylüyor. Taştan yapılmış o daracık mazgallı siperlerden o da pek hazzetmediği halde Emilia, Lucrezia'yı yalnız bırakmıyor. İnce şalının altında titriyor; Lucrezia ona kendi kürklerinden birini giydirmeye çalışıyor ama Emilia giymiyor. Yakışık almaz, hanımım, diyor. Duvara yapışıp aşağı hiç bakmadan yan yan giderek Lucrezia'yı takip edebildiği kadar ederken, Lucrezia'nın sıkılı yumruklarını okşuyor, rüzgârla dağılan saçlarını gözlerinden çekiyor ve dairesine dönmesi, biraz çorba ve şarap içmesi için onu ikna etmeye çalışıyor.

Fakat Floransa'ya dönme, oradan gitme isteği o kadar güçlü ki sonunda Lucrezia'yı hasta ediyor. Yemek yemeyi düşünmeye bile tahammül edemez oluyor; yerinde duramıyor. Ne sofrada oturabiliyor ne uzanabiliyor; dursa, Contrari'nin ölümün acısıyla buruşmuş yüzünün, boynunu çevreleyen morlukların

ya da Baldassare'nin kalın ve kısa parmaklı ellerinin, acıdan perperişan olmuş güzel Elisabetta'nın görüntüleri üzerine çullanıyor. Kadınların yalvarıp yakarmalarına rağmen kapalı bir yerde kalamıyor Lucrezia. Çektiği kahır el ve ayak bileklerine ağırlıklar bağlamaya çalışmaktan vazgeçmediği için sürekli hareket etmek, onu geride bırakmak zorunda.

Bu yüzden bir terastan ötekine, bir mazgallı siperden diğerine koşuyor ve yürürken de hayalinde *palazzo*'nun bir bölümünü canlandırmaya odaklanıyor. Çocukların odasındaki iki pencerenin arası –nemli havalarda gıcırdayan o oynak yer döşemesi, masa örtüsünün saçağı, pürüzsüz ahşap sandalyeler, kardeşlerinin ayak sesleri– ya da salon tavanındaki resimler, her bir yüz, her bir kumaş kıvrımı, gökte sürüklenen bulutların her biri.

Lucrezia, Cleila'dan revaklı avluya çalışma masasındaki kuruyla birlikte küçük bir masa getirmesini istiyor. İkisi de geldiğinde, ileri geri yürümeyi bırakıp bir kâğıt alarak annesiyle babasına mektup yazıyor. Siyah mürekkeple, *Lütfen*, diye yazarken hendekten gelen esinti kalemi kapmak ister gibi tüyü çekiştiriyor, *eve gelmeme izin verin*. Ne diyeceğini, durumu nasıl anlatacağını dikkatle düşünüyor. *Hepinizi çok özledim*, diye bir cümle çıkıyor kaleminin ucundan. *Beni aldırtabilir misiniz?* Orada olanları nasıl anlatabileceğini düşünmeye çalışıyor. O adı yazmayı beceremeden –Contrari, diye tıslıyor zihni tekrar tekrar, onu deli edinceye kadar, Contrari– ondan Muhafızların Beşi diye söz ediyor. *İdam edildi*, diye yazıyor; *zorla izletildi*, diye yazıyor; *Elisabetta gitti* ve *Tek dostum oydu*, diye yazıyor. En alta adını yazmadan hemen önce, kalbindeki şeyi yazıveriyor: *Burada kendimi güvende hissetmiyorum artık*.

Mühürlediği mektubu göndermesi için Cleila'ya değil, Emilia'ya veriyor. Cleila'ya başından beri güvenmiyor. Göz ucuyla sinsi sinsi bakışı, sürekli Lucrezia'yı izleyişi, avuçları sürekli terleyen o bembeyaz elleri. Lucrezia acının getirdiği bir netlikle Cleila'nın başından beri Nunciata için casusluk yaptığını, ona bilgi verdiğini ve Lucrezia'yla ilgili gözlemlerini aktardığını

anlıyor. Neyse ne, zaten eve giderken onu yanına almayacak; yalnızca Emilia'yla ikisi gidecekler. Babası dönmesini isterse, Alfonso karşı çıkamaz. Belki de babası bir iki gün içinde atlarla birlikte adamlarını da gönderir ve onların eşliğinde bir kez daha Apeninler'i aşarlar. Sonra da, belki sabah erken saatte, ayaklarının altına serilen Floransa'yı, evlerle binaların arasından geçen Arno'yu, güneşte parıldayan kubbeyi, *palazzo*'nun güçlü ayı dişlerine benzeyen mazgallı siperlerini görürler. Annesiyle babası onu görünce rahatlar, sevinçle karşılar, tekrar aralarında gördüklerine memnun olduklarını, onu çok özlediklerini söyler, bu kadar büyümüş, görgülü ve zarif görünen kızlarına hayran hayran bakarlar.

Alfonso'nun yokluğunda geçen üçüncü günde, Nunciata'nın nedimelerinden biri gelip onu buluyor. Lucrezia *castello*'nun kuzeydoğu cephesindeki özel terasta; odalara temiz havanın dolup taşmasını istediği için, arkasındaki bütün pencerelerin sonuna kadar açılmasını emretmiş. Nedime bu pencerelerin birinden başını çıkarıp alnını kırıştırıyor. Kürklere bürünmüş, terasın bir ucundan ötekine yürüyüp duran Lucrezia'yı izliyor. Emilia'yla Cleila'ya ekselanslarını derhal içeri sokmalarını yoksa Lucrezia'nın soğuktan öleceğini söylüyor. Lucrezia ne ona kulak asıyor ne de içeri girmesi, biraz dinlenmesi için dil döken Emilia'ya.

Ertesi gün, Nunciata kendisi geliyor, merdiven çıktığı için nefes nefese bir halde, Lucrezia'nın bütün gün portakal ağaçlarının çıplak dalları arasında dolaştığı limonluğun kapısında duruyor. Lucrezia'nın hastalığı ona da geçmesin diye bir örtüyü yüzünde tutuyor. Alfonso gitmek zorunda kaldığı için Düşes'ten kendisinin sorumlu olduğunu söylüyor kadınlara. Lucrezia'nın içeri girmeyi reddettiğiyle ilgili duydukları da neyin nesi? Bu da ne demek oluyor böyle? Contrari'nin ölümü yüzünden mi? Lucrezia o adam için haddinden fazla üzüntü duymanın hainlikle eşdeğer olduğunu bilmek zorunda. Yalnızca Alfonso'ya sadık kalmak zorunda. Bunun farkında değil mi?

Lucrezia dışarı, şehre doğru bakarak bu konuyu tartışmak istemediğini söylüyor. Nunciata'yı alakadar etmediğini söylüyor.

"Alakadar etmez mi?" diyor Nunciata, örtü yüzünden boğuk çıkan sesiyle. "Bu da ne demek oluyor?"

"Sen beni hiç sevmedin," diyor Lucrezia, gayet net ve açık bir dille. "Hem zaten, çok yakında buradan gidiyorum."

"Nereye gidiyormuşsun?" diye soruyor Nunciata karşı çıkar gibi, kapıda soğuk bir esintiyle titreyerek.

"Floransa'ya döneceğim tabii ki," diyor Lucrezia, konuşmanın burada bittiğini ve Nunciata'nın gideceğini düşünerek.

Ama Nunciata gitmiyor. Onun yerine Cleila'yla tıslar gibi konuşmayı sürdürüyor. Lucrezia'nın ateşi mi var ki? Böyle garip davranmasının nedeni ne olabilir? Floransa'yla ilgili bu saçmalık da neyin nesi? Cilt hastalığı mı var, öksürüyor mu, boğazı mı ağrıyor? Cleila her soruda başını iki yana sallıyor. Öyleyse, ne? diye soruyor Nunciata. Cleila omuz silkip Lucrezia'nın midesinin bulandığıyla ve bir şey yemeyi reddettiğiyle, onu ancak arada bir biraz süt içmeye ikna edebildiğiyle ilgili bir şeyler söylüyor. Nunciata yüzünü açıp solgun yüzünden ayaklarına kadar Lucrezia'ya düşünceli bir tavırla şöyle bir baktıktan sonra yeni bir karar almış, bir şey onu çok heyecanlandırmış gibi çekip gidiyor.

Lucrezia bu şekilde ne kadar zaman geçirdiğini bilemiyor. *Castello*'nun bütün avlularını, teraslarını, mazgallı siperlerini defalarca dolaştıktan sonra ancak akşam karanlığında içeri giriyor. Geceleri nöbet geçirir gibi sık sık uyandığının, köze dönüşen ateşe yeni odunlar atıldığının ayırdında. Sabahın erken saatlerinde, pencerelerde uzun ve tırtıklı yapraklara benzeyen, cama yapışmış soğuk tüyler misali buzlar beliriyor. Yatağına kadar getirilen sıcak çorbalarla reçelleri elinin tersiyle itiyor. Gün doğar doğmaz onu en sıcak tutan şeylerini giyinip Emilia'yı da peşine katarak balkona ya da limonluğa çıkıyor.

Güneybatı kulesinin dar merdivenini tırmanırken, uşaklardan biri bir mektup getiriyor. Annesinin düzgün, eğimli

elyazısını gören Lucrezia mektubu adamın elinden kapıveriyor. Soğuk basamaklardan birine oturup açıyor.

Alelacele yazılmış kısacık bir mektup ve içinde ne bir davet var ne de atları gönderme teklifi. Lucrezia annesinin tam kendi dairesinden çıkıp Cosimo'nun yanına, ofisine gidecekken, *scrittoio*'sunun başına oturup önüne bir kâğıt çekerek çalakalem bir mektup yazdığını hayal edebiliyor. Sonra da sabırsızca, Al şunu, diyerek uşaklardan birinin eline tutuşturmuştur.

Lucrezia titreyen elleriyle tuttuğu mektuba göz gezdiriyor.

Benim sevgili Lucè'm,

Son mektubun nasıl da çılgınca ve endişe doluydu öyle! Hayal gücünün seni ele geçirmesine müsaade etmemelisin; küçüklüğünden beri böyle bir eğilimin olduğunun eminim sen de farkındasındır. Alfonso'nun şerefli bir erkek olduğunu unutma ve her zaman için sana rehberlik etmesine izin ver. Küçükhanım Elisabetta'nın gidişinin seni üzdüğünü duymak beni de çok üzdü; insanın bir dostunu yitirmesi cidden üzücü bir durum. Fakat belki de bu sayede, daha önce sözünü ettiğin rekabet de olmadan, Küçükhanım Nunciata'yla daha fazla zaman geçirme fırsatını elde edersin. Her şeyin ötesinde, sana en büyük tavsiyem, hayatım, saraydaki kendi konumuna dikkat etmen ki konumunu ancak bir vâris doğurarak sağlamlaştırabilirsin. Anneliğin sana arzuladığın huzuru ve güven hissini kazandıracağından hiç şüphem yok. Bu konuda baban da benimle aynı görüşte.

Burada her şey yolunda. Isabella bize yeni bir kâğıt oyunu öğretti ve oyuna dalıp giderek gereğinden fazla zaman harcıyoruz. Bu öğleden sonra yeni elbisemin provası var; krem rengi ipekten ve eteği işlemeli olacak. Oğlanların dersleri de iyi gidiyor. Sana sevgilerimizi ve dualarımızı yolluyoruz.

Seni seven annen

Lucrezia mektubu önce hızlı, sonra biraz daha yavaş, iki kez okuyor. Kucağına koyup yazı bulanıklaşıncaya, sözcükler ve cümleler dizi dizi karınca misali siyah çizgilere dönüşünceye kadar kâğıda bakıyor.

Sonra uzanıp mektubun ucunu duvardaki şamdanda yanan mumun alevine değdiriyor. Alev bu kadar şanslı olabileceğine inanamamış gibi, bir iki saniye için kâğıdı tutuşturmayı reddediyor. Derken aklı başına geliyor ve daha cesur davranıp kenarlardan yavaş yavaş kararttığı kâğıdı kıvırmaya, kaplamaya başlıyor.

Mektup mutlu mesut, hızla yanarken nemli basamaklara ansızın turuncu bir parıltı yayılınca, Emilia ufak bir çığlık atıp hemen atılıyor ve Lucrezia'nın bileğini tutarak sarsıyor. Yanan mektup yere düştüğünde, Emilia defalarca üstüne basarak ateşi söndürüyor.

Ferrara Düşesi Lucrezia'nın Evlilik Portresi

Bondeno yakınları, Fortezza, 1561

Lucrezia *fortezza*'daki rutubetli odadan çıkıp Emilia'yı orada bırakarak arada bir dura dura merdiveni iniyor. Yemek salonuna geldiğinde, elini kapının kenarına dayayıp durarak biraz nefesleniyor. Büyük salonun bir yanında sırtı ona dönük duran Il Bastianino, aldığı siparişin harikuladeliğinden söz ediyor. Bunun en sevdiği işlerinden biri olduğunu, sonuçtan majestelerinin de en az onun kadar memnun kalacağını umduğunu söylüyor; böylesine erdemli ve güzel bir kadının resmini yapmanın kendisi gibi mütevazı bir ressam için büyük onur, büyük bir mükâfat olduğunu, bunun üstüne hiçbir şeyin, asla çıkamayacağını—

Salondaki erkekler sırayla Lucrezia'nın kapıda durduğunu fark ediyor: ilk önce en yakınındaki, kollarını kavuşturup bir masaya yaslanmış olan Baldassare; sonra salonun öbür ucunda bekleyen dört hizmetkâr; ardından ketenle örtülü büyük ve düz bir şeyi birlikte tutan iki çırak, Maurizio ve Jacopo; sonra da bacak bacak üstüne atmış, ayaklarının dibinde uyuyan av köpekleriyle birlikte ateşin yanında oturan Alfonso. Kendini

portrenin hikâyesini anlatmaya o kadar kaptırmış ki orada durduğunu en son ressam fark ediyor.

Ressam herkesin etrafında bir anafor yaratan akıcı konuşmasıyla hepsini yerlerine mıhlamış durumda. Nihayet başını çevirip Lucrezia'yı görünce, sesi kesiliveriyor.

Lucrezia o şaşkın yüzlerde, ne kadar değişmiş olduğunun kanıtını görüyor. Maurizio'nun havaya kalkan kaşlarından, yüzünün solgun ve süzgün olduğunu anlıyor; Il Bastianino'nun kekeleyerek susuşunda, kesilip ensesinden bağlanmış saçlarının tırtık tırtık buklelerini hissediyor. Baldassare ona şöyle bir bakıp başını çevirir, kollarını açıp tekrar kavuştururken, Lucrezia gidip onu yumruklarıyla döverek, Evet, evet, bak ne kadar hasta görünüyorum ama ne var biliyor musun? Hâlâ hayattayım, benden öyle kolay kurtulamazsınız, demek istiyor.

Bir iki saniye, kimse konuşmuyor, kıpırdamıyor. O adamların hepsi bir resimdeki insanlar, belki ormandaki satyr'ler ya da bir azizin adına yapılan tören alayındaki tövbekârlarmış gibi, salon havada asılı kalıyor. Derken büyü, tabii buna büyü denebilirse, bozuluyor. Hangi sözlerin sihirli olduğunu, nelerin söylenip nelerin söylenmeden bırakılması gerektiğini hepsinden iyi bilen Alfonso canlanıyor. Uzun bacağını ötekinin üstünden çekip sandalyesinden kalkıyor ve elini uzatarak Lucrezia'ya doğru yürüyor.

"Sevgilim," diyor hayretle, "hiç iyi görünmüyorsun. Hemen doktoru getirteyim."

"Gerek yok." Lucrezia çenesini havaya kaldırıp Alfonso'nun gözlerine bakıyor. "Epeyce iyileştim." Alfonso'nun biraz tutmasına izin verdiği elini geri çekiyor ve biraz sarsak adımlarla da olsa yürüyerek Baldassare'nin uzağına gidiyor.

"Bu kararı doktorun vermesini tercih ederim. Bu sabah neden aşağı inmediğini merak ettiğim için tam senin dairene çıkacaktım ki Il Bastianino habersiz geliverdi ve bak..." diyerek çırakların tuttuğu şeyi gösteriyor, "...portreni getirmiş."

Lucrezia önce Maurizio'ya –çocuğun o tatlı gülüşüne, öndeki kırık dişine– baktıktan sonra gözlerinin Jacopo'ya doğru kaymasına engel olmuyor. Salondaki farklı bakışların bir örümcek ağındaki yapışkan, ipeksi iplikler gibi ona doğru aktıklarının farkındalığına dayanamayacak gibi oluyor. Hemen arkasında, biraz solunda duran kocasının bakışı; şüphesiz bugünkü perişan ve hasta halini daha birkaç hafta önce resmini yaptığı kadının görüntüsüyle kıyaslayan ressamın bakışı; sırtına, korsajındaki çapraz bağların omurgasını kapladığı yere delecek gibi bakan Baldassare'nin bakışı; Maurizio'nun sevecen bir anlayışla dolu bakışı ve Jacopo'nun bakışı. Onunki ötekilerin hiçbirine benzemiyor. Onun gözlerinden Lucrezia'ya akan bir idrak ışını gibi. Susuz bitkiler suyu nasıl çekerse, o bakış da farkındalığı ve bilgiyi çekiyor. Lucrezia'nın öleceğini görüyor mu acaba? Bu dünyada sınırlı, kısacık bir zamanı kaldığını anlıyor mu? Lucrezia'nın yüzünden; kocasının ona bakışından; Baldassare'nin orada, masanın kenarında öylece, doğru rüzgârı bekleyen bir şahin gibi durarak izleyişinden, gözünü ondan ayırmayışından bu bilgiyi de çekip alabiliyor mu?

"Esin perisi de geldiğine göre," diyor Alfonso, "portreyi görelim artık."

Il Bastianino bu rutubetli ve ıssız kalede herhangi bir terslik ya da gariplik yokmuş gibi ellerini çırparak çıraklarına sabırsız bir hareket yapıyor.

Maurizio'yla Jacopo da hâlâ örtülü olan tabloyu bir masanın üstünde aralarında tutarak başlarını ona çevirip ustalarının işaretini bekliyorlar.

Dramatik anlar yaratma fırsatını asla kaçırmayan Il Bastianino masaya gidiyor ve omzunun üstünden Alfonso'ya son bir bakış attıktan sonra resmin üzerindeki örtüyü çekiveriyor.

Fısıldarcasına, "İşte," diyerek kollarını havaya kaldırırken, örtü dalgalanarak ayaklarının dibine düşüyor. "Düşes karşınızda."

Lucrezia'nın karşısındaki, iki yanından Jacopo'yla Maurizio'nun tuttuğu resim öyle çarpıcı ki adeta nefesi kesiliyor.

Resimdeki kadın ona, ondan yola çıkan bir yoruma ya da bir ideale benziyor; hangisi olduğunu bilemiyor Lucrezia. Hem o hem de değil; ona olan benzerliği rahatsız edici ama hiç benzemediği de söylenebilir. O kadın hem Lucrezia hem de bambaşka biri. O kızın bir düşes olduğu, kulaklarıyla boynunu, bilekleriyle başını süsleyen mücevherlerden, belindeki incili altın *cintura*'dan, korsajındaki süslemelerden, elbisesinin dikiminden ve işlemelerinden belli. Karşınızdaki kişi sıradan biri değil, doğuştan asil ve yüce bir insan, diye haykırıyor portre. Bu kadın kendi bölgesinin yeşil çayırlarıyla vadilerinin önünde durmuş, izleyiciye bakıyor. Fakat orada, resmin içinde gizlenen başka bir şey, görünmeyen biri daha var sanki. *Fortezza*'daki salonda dururken, ateş kokusu alır gibi seziyor bunu Lucrezia. Resimdeki kızın yanında durduğu masada, üst üste konmuş kitapların üzerinde bir tüy kalem var. Kızın eli –kendi eli olduğunu Alfonso'nun ona taktığı yüzükten, tırnaklarının aynı oluşundan ve başparmağının, o anda öteki elinin içinde tuttuğu parmağın hafif sola eğimli oluşundan anladığı el– kitapların yanında ama başka portrelerdeki cansız, hareketsiz eller gibi değil. Bu el gergin, tendonları belirgin, başparmağıyla öteki parmaklarının arasında tuttuğu bir şey var: bir resim fırçası. Ayrıntılı çalışmalar, ince işler için yapılmış sivri uçlu, uzun ince bir fırça. Kendinden emin, kararlı bir tutuş. O elin bir amacı, bir tasavvuru var. Lucrezia bu kez kızın gözlerinde net ve anlamlı bir bakış olduğunu fark ediyor. Başı yukarıda, dudaklarında belli belirsiz bir tebessümle, meydan okumaya yakın bir dürüstlükle bakıyor kız. Elbise, koyu kırmızı ve hacimli kıvrımları, rengi hapseden ya da rengin arkasına sinen deseniyle, uysal ve önemsiz, tamamıyla kızın cesur yüz ifadesinin, karşısındakine sorular sorar gibi duruşunun gölgesinde kalmış: Benden ne istiyorsunuz, neden beni rahatsız ediyorsunuz, bana böyle bön bön bakarak ne yapmaya çalışıyorsunuz?

Lucrezia portreye bakıyor; baktıkça bakıyor; gözlerini portreden alamıyor. Hem herkese açık oluşuyla utanç veren bir şey

hem de fazlasıyla mahrem. Portre vücudunu, yüzünü, ellerini, bir zamanlar uzun olan ve elbisenin geometrik desenine karşı arsız bir kayıtsızlık içinde iki yandan dalga dalga dökülen saçlarını gözler önüne sererken, içinde gizli olan şeyi de bulup ortaya çıkarıyor. Lucrezia resme bayılıyor, resimden nefret ediyor; hayranlıktan dili tutuluyor; resimdeki ince duyarlılıkla şoka uğruyor. Bunu bütün dünyanın görmesini istiyor; koşup ressamın ayakları dibindeki örtüyle tekrar örtmek istiyor.

Nereden anladın, bütün bunları nasıl görebildin, dercesine Il Bastianino'ya dönüyor ama onun dikkatinin de salondaki herkes gibi tek bir kişide odaklanmış olduğunu görüyor: Ferrara Dükü'nde.

Alfonso tek parmağıyla dişine vura vura portreyi inceliyor. Bir yana yürüyüp başını eğdikten sonra öbür tarafa yürüyor. Resme yaklaşıyor, tekrar uzaklaşıyor.

Lucrezia göz ucuyla onu izliyor; Dük'ün sessiz kaldığı her an, Il Bastianino'nun gitgide daha da kaygılandığını, yanağındaki kaslardan birinin seğirmeye başladığını görüyor; adamın şehirden kalkıp ta oraya, *fortezza*'ya kadar sırf paraya ihtiyacı olduğu için geldiğini anlıyor. Ya borcu var ya da yeni bir iş için malzeme alması lazım; onun gibi bir şey. Baldassare'nin aniden masadan ayrılarak gelip Alfonso'nun yanında durduğunu, bunu resmi görmekten çok -portreye yalnızca şöyle bir bakıyor- Alfonso'daki olası hoşnutsuzluğun kokusunu aldığı, bir şey söylenecekse orada olması, o sözü kendisinin aktarması gerektiğini bildiği için yaptığını görüyor. Lucrezia kendini birdenbire salonda yokmuş, ortadan kaybolmuş, buhar olup havaya karışmış gibi hissediyor. Düşes orada, resmin içinde. Öylece duruyor. Lucrezia'ya gerek yok; artık gidebilir. Yeri doldurulmuş durumda; hayattaki rolünü o portre devralacak.

Belki bu soyutlaşma, yerinin doldurulması yüzünden, belki de çoktan öldüğü, başka bir âleme geçiş yaptığı, ruhu dolup taştığı, yakınındaki her şeyi sel gibi kapladığı için, Lucrezia'nın algıları aniden keskinleşiyor. Alfonso ileri geri yürürken çizmelerinin

gerildiğini duyuyor; Baldassare'nin göğsüne dolup boşalan havayı hissediyor. Salonun öbür ucundaki hizmetkârların sıkıntısını, girdap gibi dönen düşüncelerinin tekdüzeliğini hissediyor. Jacopo'ya baktığında, portreyi onun yaptığını anlıyor.

O yaptı. Biliyor Lucrezia. Boyaları o karıştırdı, tuvali gerip yüzeyini düzleyerek o hazırladı, kat kat *imprimatura*'yı o sürdü, gölgenin nereye düşeceğine ve ışığın nerede olduğuna karar verip kompozisyonu perspektiflerle renklerin tercüme edilen bir cümledeki isimlerle fiiller, ortaçlar misali uyum içinde olacağı şekilde o yarattı. Saçlarını öyle parıl parıl ve açık halde resmeden, tablodaki kitapların üstüne o tüy kalemi konduran, eline resim fırçasını veren, gözlerine o parıltıyı ve ruhu veren oydu. O yaptı. Il Bastianino oraya buraya bir fırça darbesi atmış, İşte böyle, hayır, böyle, demiş olabilir; arkada, çok uzakta görünen meyve bahçeleriyle tepeleri Maurizio yapmış olabilir. Fakat bunu, bu işi yapan Jacopo.

Jacopo düşüncelerini okumuş, geçen yaz *delizia*'daki koridorda yaşadıkları garip olay sayesinde Lucrezia'yla aralarında bunca zaman sonra bile bir bağ varmış gibi ona bakıyor.

Salondaki sessizliğe rağmen etraflarında çok fazla şey yaşanmakta olduğundan, Dük konuşmadan önce kimse görüş bildirmeye cesaret edemiyor. Il Bastianino parasını alıp alamayacağının, resmi yeniden yapmasının istenip istenmeyeceğinin, Dük'ün hamiliğini sürdürüp sürdürmeyeceğinin derdinde. Baldassare son zamanlarda değişken bir ruh hali içinde olan Alfonso'nun ne durumda olduğunu, ondan bir isteği olup olmayacağını, bu ressamla çocukları kovmasının gerekip gerekmeyeceğini, kovacaksa bunu ne şekilde yapacağını kestirmeye çalışıyor. Maurizio gitmeyi, ata binip şehre dönmeyi, bu kasvetli yerden kurtulmayı nasıl da istediğini düşünüyor.

Lucrezia'yla Jacopo bakışıyor. Lucrezia gözlerini portreye doğru kaydırıp o soruyu sorar gibi tekrar ona bakıyor. Jacopo da hiç kıpırdamadan, resmi hiç bırakmayacakmış gibi kenarından tutarak ona bakıyor.

"Bu bir," diyerek mutlak sessizliği bozuyor Dük, "şaheser."

Birden rahatlayan Il Bastianino yere yığılacak gibi oluyor, omuzları düşüyor, dizleri çözülürcesine bir reverans yapıyor ve Dük portreyi beğendiği için çok mutlu olduğunu, çok çok sevindiğini, Düşes hazretlerinin resmini yapmanın büyük bir lütuf olduğunu, bu işin her ânından zevk aldığını, müthiş bir zevk aldığını söylüyor.

Dük de başını sallayarak bunun ressamın şimdiye kadarki en iyi işi olduğunu düşündüğünü, portrenin canlı gibi göründüğünü, renk ve ışık etkileşiminde, Düşes'in yüz ifadesinde –gerçeğine çok benzeyen o derinlikli ve vakur ifadede– Il Bastianino'daki Michelangelo etkisinin çok çok açık olduğunu söylüyor. Dük bu benzerliği başkalarının da fark edeceğinden emin.

Il Bastianino yüzünden ışıklar saçarak tekrar tekrar eğiliyor. Bunun büyük bir onur, belki de hayatının en büyük onuru olduğuna inanmasını istiyor Dük'ten; majestelerinin hamiliği altında olduğu için her zaman minnet duyduğunu; başka bir isteği, herhangi bir isteği olduğu takdirde Dük'ün hiç çekinmeden bildirebileceğini söylüyor.

Erkekler birer birer salondan çıkmaya başlıyor. Önce hâlâ Michelangelo'dan ve fırça darbelerinden söz eden Alfonso; ardından parmaklarını arkadan şaklatarak çırakların portreyi duvara dayayıp yere bırakmasını işaret eden ressam; sonra Baldassare; sonra hizmetkârlar. Kapıdan tek sıra halinde çıkılırken, Il Bastianino geride kalıp ödemeyi almasının, biraz avans ya da kısmi ödeme almasının mümkün olup olmadığını, bunun majestelerini zora sokup sokmayacağını soruyor, herhangi bir meblağ için bile minnet duyacağını, Il Bastianino'nun gelecekte de majestelerine hizmet etmekten fazlasıyla mutlu olacağını söylüyor.

Salonda tek başına kalan Lucrezia birden kendini halsiz hissediyor; sendeleyerek bir sandalyeye gidip tam dizlerinin bağı çözülecekken oturuyor. Sandalyenin kolçaklarını kavrayıp

sırtındaki talaş dolgunun üstünde yaylandığını hissederken, dün geceden kalma zehrin hâlâ burunlarını yere yaklaştırmış bir kurt sürüsü gibi kanında süzüldüğünün farkında. Tepesindeki kemerleri oluşturan sıra sıra taş tuğla, salondaki tek sanat olarak üzerinde kavisler çiziyor. Aslında yalnız da değil. Salonun karşı duvarına dayanmış bir Lucrezia daha var; geçmişten gelen, bambaşka bir Lucrezia. Ölüp mezarına gömüldüğünde de orada kalacak, ondan daha uzun yaşayacak, elini bir resme başlamak üzere kaldırmış vaziyette, duvarda sonsuza kadar gülümseyecek bir Lucrezia.

Ayak sesleri duyunca, başını çeviriyor. Açık kapıdan, Maurizio'nun, "Salonda bıraktık herhalde, gidip getirelim," diyen sesi duyuluyor ve iki çırak içeri giriyor. Maurizio hemen portreye gidip keten örtüyü yerden alarak silkmeye, köşelerini birleştirerek katlamaya girişiyor. Lucrezia sandalyenin kolçaklarını tutmaya devam ederek büyülenmiş gibi onu izlerken, Jacopo'nun gelip yanında durduğunu fark ediyor.

"Tehlikedesin," diyor Jacopo.

Lucrezia o lehçeyi, Sofia'nın lehçesini duyunca ağlamak istiyor. Başını kaldırıp merakla Jacopo'ya –o deniz mavisi gözlere, kalın kaşlara, kenarları yıpranmış yeleğine– bakıyor ama bu kez diyecek şey bulamayan, konuşmayı beceremeyen Lucrezia oluyor.

"Ben..." diye söze başlasa da, söylemek zorunda olduğu şey boğazında düğümleniyor. Kapıya ve Alfonso'ya doğru bir işaret yapmayı deniyor ama fena halde ağırlaşmış olan kolu bocalayarak kucağına düşüyor.

"Evet," diyor, ağzıyla lehçeyi konuşmak için gerekli, tanıdık şekilleri bularak, "ama bu konuda yapılabilecek bir şey yok."

Jacopo ona bakıyor. Tam da Lucrezia'nın beklediği gibi, bir şey sormaya gerek duymadan çabucak salona bakındıktan sonra tekrar ona bakıyor.

"Çok az zaman var," diye mırıldanıyor Jacopo, "her an dönebilirler. Onun için iyi dinle. Mutfakların arkasında,

hizmetkârların girişi var. Maurizio'yla oradan çıkarken kilide bez tıkayacağız."

"Ne?" diyor Lucrezia kendi dilinde, salonun öbür ucunda dalgalanıp duran bir örtüye boyun eğdirmeye çalışan kişinin omzu üzerinden muhteşem bir elbisenin içinde kendini görmekten, başına yırtıcı bir kuşun pençesi gibi giren ağrıdan, içine çektiği havanın soğukluğundan, ciğerlerini dondurmasından, kaba saba bir sesle söylenen bu sözlerden allak bullak olmuş, sersemlemiş vaziyette.

"Açabilmen için," diyor Jacopo çabucak. "Hava kararır kararmaz, ben seni orada, ağaçların arasında beklemeye başlayacağım. Şafak sökünceye kadar bekleyeceğim. Daha fazla gecikmek çok tehlikeli."

"Beni mi bekleyeceksin?" diye soruyor Lucrezia, büyümüş gibi gelen dilini zar zor hareket ettirerek. "Bu da ne demek oluyor?"

Jacopo ilgili, kaygı dolu bir yüzle ona bakıyor. Sonra elini uzatarak korsajının bitip omzunun başladığı yere dokunuyor. Lucrezia bu şokla irkiliyor. Bir yanı onu sesiyle tokatlamak, bu ne cüret, dokunma bana, senin gibilerin bana yaklaşması yasak, kocam görecek olsa ne yapar biliyor musun, demek istiyor, hele babam—

Fakat parmak uçlarının teninde yarattığı his, benzerini daha önce hiç yaşamadığı bir duyguyu uyandırıyor; Lucrezia o parmaklarda bugün delikanlının elini haritalarda yer almayan bir takımadayla benek benek olmuş okyanusa benzeten farklı boyut ve şekillerde yeşil lekeler olduğunu fark ediyor. Geceleri onu sarsan kasılmaların tam aksi: hafif, uçuş uçuş, kolundan aşağı ve boynundan yukarı eşmerkezli dalgalar halinde ısı yayan bir dokunuş. Nezaketin, özenin ta kendisi. *Delizia*'daki, *castello*'daki ve *fortezza*'daki yataklarda hissettikleriyle alakası yok. İçinde yükselmiş bir duvarı deviren, kalbinin çevresinde zorunluluktan ve ihmal yüzünden büyüyerek yayılmış dikenli

çalıları yarıp geçen bir dokunuş. Engelleri kaldıran, silip süpüren, havalara savuran şey bu temas oluyor.

Lucrezia ona ne demek istediğini anlamadığım, aklını kaçırmış olması gerektiğini söylemek için ağzını açarken, bir yandan da, keşke yapabilseydim, keşke ufacık bir olasılık olsaydı, demek istiyor.

Maurizio salonun öbür ucundan, Yeter, Jacopo, yeter, biri gelebilir, gidelim haydi, diye mırıldanıyor.

Jacopo elini çekip yanından uzaklaşırken, Lucrezia uzanıp delikanlının koluna yapışmamak için kendini zor tutuyor.

"Burada kalamazsın," diye fısıldıyor Jacopo, güneyin uzak yörelerine ait lehçeyle. "Biliyorsun. En kısa zamanda kaçman lazım. Mutlaka gel."

Sonra arkalarına bakmadan gidiyorlar ve Lucrezia yine yalnız kalıyor.

Habis ve Yırtıcı Bir Varlık

Ferrara, Castello, 1561

Annesinin mektubundan sonra, Lucrezia'nın hareket ihtiyacı kalmıyor. Zamanını yine dışarıda geçiriyor ama oradan oraya yürümek yerine durup göğe bakıyor. Çok az yiyor, saraylılarla birlikte olmayı istemiyor. Nunciata bir gece akşam yemeğinden sonra *evirato*'ların onlar için şarkı söylemesini emrediyor ama Lucrezia yorgun olduğunu söyleyerek konser bitmeden oradan ayrılıyor. Nunciata da arkasından, dinlen, diye sesleniyor, tabii! Dinlenmen lazım!

O gece *castello*'daki yatağının içinde, Lucrezia rüyasında daracık sokakları ve hareketsiz su kanalları olan nemli, puslu bir yerde yürüdüğünü görüyor. Önünde ve arkasında onunla birlikte yürüyen çocuklar var. Belirgin bir maddi formları yok ama rüyada onların henüz doğmamış çocuklar olduklarını biliyor. Onları çağıracak repliği duymak için kulak kabartmış, sahneye girmeye hazır bekleyen oyuncular gibiler. Uyanıkken gebe kalmaya ve anneliğe dair korkuları olduğu halde bu varlıklara dokunmak, onların ufacık bedenlerini yanında hissetmek, ipeksi saçlarını okşamak, avuçlarındaki kırışıklıkları öpmek için can atıyor; bu dürtülerin, beklenmedik yönlere doğru

akacak yan kollar oluşturmak üzere kendi kıyılarını aşan bir nehir misali, içinde gürül gürül aktığını hissediyor. Fakat rüyasına bilinmeyen bir gelecekten gelen bu çocuklara bir türlü dokunamıyor. Elini uzattığında yanlara kayıyor, binaların kapı aralıklarına dalıyor, taştan yapılmış ufacık köprülere doğru değiştiyorlar ve eli ancak nemli havada öylece kalıyor. Yüzleri belirsiz, başka yönlere dönük ama küçük elleri arada bir ellerine değiyor, esnek parmakları parmaklarının arasına geçiyor. Neredesiniz? diye sormayı deniyor. Burası neresi? Sizi nasıl bulabilirim, ne zaman geleceksiniz? Ama çocuklar cevap vermiyor ya da onu duymuyor. Hoplaya zıplaya ara sokaklara ve iskelelere dalarken birbirlerine seslenmekle meşguller ve sesleri mekik gibi gidip geliyor, sisli havayı kumaş gibi dokuyor, sözcükler hayalî birer iplik.

Emilia kendi yatağına yatmadan önce, Lucrezia'nın odasında bir kap içinde amber yakıyor. Lucrezia'nın iyi ve uzun bir uyku uyumasını istiyor. Annesi ona insanın ancak uyuyarak iyileşebileceğini söylemiş hep.

Lucrezia'nın gözlerini sımsıkı kapayıp yorgam kavrayarak yattığı yatağın üzerini tüy gibi gri bir duman kaplıyor.

Lucrezia rüyasında babasının duvarlarındaki resimlerden birinin içinde, yapraklarla kaplı, bahar çiçekleriyle –beyaz, kırmızı, sapsarı– beneklenmiş kara toprağın üstünde yalınayak yürüdüğünü görüyor. Rüyasında çiçekleri ezmekten korktuğu için adımlarını dikkatle, basacağı yerleri seçerek, tabanında bir sapın kırıldığını ya da soğuk taçyaprakların topuğuna yapıştığını hissetmekten korkarak yürüyor. Yeşilliğin içinde şarkı söyleyen kadınların seslerini duyuyor; ara ara incecik, beyaz elbiseler giyinmiş bu kadınların birbirlerinin etrafında dönerek doğaçlama dans edişlerini görüyor. Ama kadınlara ulaşamıyor, hep biraz arkalarında ya da yan taraflarında kalıyor. Dalların arasında bir yerde, habis ve yırtıcı bir varlık var; bunu ya biliyor

ya da hatırlıyor, orası belli değil. Fakat o varlıktan çıkıp ağaç gövdelerinin arasından geçen buz gibi bir esinti bıkıp usanmadan çıplak kollarını yalıyor. Tetikte olmak, bu varlıktan ne pahasına olursa olsun uzak durmak zorunda olduğunun bilgisi, zihninde duman gibi kıvrılarak dönüyor. Belki de yarı tanrı ya da bir elementin bedenlenmiş hali, intikam almaya ya da esir etmeye niyetli bir orman cini. Beyaz elbiseli kadınları arıyor ya da belki Lucrezia için gelmiş. Bilmek imkânsız. Kadınlar onu kurtarabilir mi? Lucrezia bilemiyor. Her şeyin güzel olacağını umarak soğuk, sopsoğuk elleriyle yolundaki sarmaşıklarla dalları ite ite yürümeye devam ediyor. Çiçeklere basmamak, dallardan sarkan meyvelere değmemek çok önemli: Tek bildiği bu.

Castello sessiz, Lucrezia yatağında tortop olmuş, Emilia kendi döşeğinde, ağzı açık, hafifçe horluyor. Nunciata alt katta yan yatmış, köpeğine sarılmış uyuyor. Daha da, daha da aşağıda, hendeğin bir ucundaki kapıda nöbet tutan muhafız muazzam ahşap kapıya bir iki kez vurulmasıyla uyanıyor. Uyku sersemi, yanındaki muhafızı da sarsarak uyandırıyor ve saz döşeklerinden esneyerek, sendeleyerek kalkıyorlar.

Muhafızlar köprüyü indirirken, zincirler takırdamıyor: Mekanizma haftada birkaç kez yağlanıyor. Muhafızların görevlerinden biri de bu. *Consigliere* onlara köprünün kimseyi uyandırmadan açılıp kapanabilmesinin çok mühim olduğunu çünkü Dük'ün, canı istediğinde, kimsenin haberi olmadan girip çıkmak istediğini söylemiş.

İki at *castello*'ya girerken, hâlâ tam uyanamamış olan muhafızlar şapkalarını çıkarıp yerlere kadar eğiliyorlar.

Lucrezia yine rüya görüyor. Bu kez yuvarlak bir yapının, galiba bir değirmenin içinde, ayakta. Öğüten, birbirine sürtünen taşların sesi var. Solunda, Sofia'nın eğilmiş, bir çarkı eliyle döndürüp durduğunu görüyor. Yaptığı zahmetli bir iş ve Sofia'nın yüzü terden sırılsıklam; elleriyle çarkı döndürürken nefes

[illegible] kalmış. Lucrezia yardım etmek için ona doğru yürürken, Sofia başını iki yana sallıyor. Ona bakmadan, "Ne yapman gerektiğini biliyorsun," diyor.

Öğütme sesleri artıyor ve Lucrezia, rüyasında, kulaklarını kapamak istiyor. "Bilmiyorum," diye bağırıyor o gürültüde. "Ne yapmam gerek?"

Sofia dönüp sert sert ona bakıyor. "Biliyorsun," diyor.

Lucrezia ansızın uyanıp gerçek hayatın içine çekilirken sessizce tekrarlıyor: Söyle, söyle.

Oda boş. Eşyaların hatlarını yumuşatan, kumaşlardaki renkleri filtreleyen berrak, beyaz bir ışık var. Havada yakılmış reçineye benzer bir koku var ve duvarlar her nedense çıplak görünüyor.

Başını çevirdiğinde, elini kalçasının üstüne koymuş yatağın kenarında, yanında oturan Alfonso'yu görüyor. Modena'dan dönmüş demek ama bir on beş gün daha orada kalacağı söylenmişken niye döndü ki? Orada ne işi var? Lucrezia onu en son portre için dikilen elbiseyi götürdüğü, dairesinde kalmasını emrettiği gün görmüş. Ne kadar zaman önce? Bir hafta mı yoksa daha mı fazla?

"Uyandırmak istemedim," diye mırıldanıyor Alfonso. "İyi uyudun mu?"

Kocası ona doğru eğilip gitgide yaklaşırken, Lucrezia küçükdilini yutmuş gibi onu izliyor. Bu adamın niyeti ne? Alfonso'nun yüzü ve gövdesi yaklaştıkça Lucrezia yastıklara siniyor ama kaçması, aralarına mesafe koyması mümkün değil.

Alfonso şakağına kısacık, kuru bir öpücük kondurup doğrulurken, isteksizliğinin farkında değil gibi.

"Rüya görüyordun," diyor, "ve bir şeyler mırıldanıyordun; tam anlayamadım. Çok ciddi bir şeye benziyordu."

Konuşmayı sürdürerek köpeğinin uyurken nasıl kıpırdanıp durduğunu, herhalde tavşan avladığını sandığını, Nunciata'nın da çocukken sıkça kâbus gördüğünü, bağırıp çağırarak her

gece hepsini uyandırdığı için dadıların uykusuz kaldığını anlatıyor. Nunciata'nın o şekilde debelenerek bağırmasının çok garip olduğunu söylüyor.

Alfonso'nun uzun bir ayrılığın ardından odada olması, böyle gevezelik etmesi Lucrezia'yı afallatıyor. Contrari'yle olanları, aralarında yaşananları unutmuş olabilir mi? Ona dairesinden çıkmamasını emrettiğini hiç mi hatırlamıyor? Onu görmenin şaşkınlığını artıran bir şey daha var, o da yine o gün ablasının kolunda, mazgallı siperlerin orada gördüğü Dük'e dönüşmüş olması. Suratını fare gibi yapan adama. Santa Maria Novella'da evlenmelerinin üzerinden daha bir yıl bile geçmemiş olan adama. O adamın birçok yüzü var ve Lucrezia o yüzlerin hepsini gördüğünden emin değil. Bir tanesi bu: eğlenceli ve eğlenebilen, düşünceli ve iyi davranabilen, *giubbone*'sinin kollarını kıvırdığında esmer bilekleri ortaya çıkan adam.

Lucrezia ona söylemek istediklerini düşünüyor: orayı terk edip Floransa'ya döneceği, Elisabetta ve Contrari'ye yaptığı şeyin barbarca ve insanlık dışı olduğu, bir daha onu asla sevemeyeceği, geceleri ona yaptıklarından nefret ettiği, ona bir çocuk verdiğini düşündükçe içinin dehşetle dolduğu, ondan uzak, çok uzak olmak istediği. Bu sözler rüyasındaki ormanda esen soğuk rüzgâr gibi gelip geçiyor aklından. Ama hiçbirini yakalayamıyor; Alfonso orada tatlı tatlı oturur, şefkatle elini tutar, kendini nasıl hissettiğini sorar, kötü olduğu için çok üzüldüğünü, ona bir bakması için doktoru çağırdığını çünkü Lucrezia'nın kılına zarar gelmesini istemediğini söylerken, hiçbirini dile getiremiyor.

Alfonso'nun o anda Contrari'nin öldürülmesini emreden adamdan çok farklı biri olduğu kesin. O olamaz. Yanındaki adam onu seven ya da sever gibi görünen kocası; ötekiyse Ferrara'nın hükümdarı. İkisi aynı adam; farklılar; aynı ama farklı adamlar.

"Midenin bulandığını ve yemek yiyemediğini duydum. Doğru mu bu?"

Alfonso kolundan tutup yüzünde çarpık bir tebessümle ona [illegible] eğiliyor.

"Ben... Hayır, daha çok..." Lucrezia düşüncelerini toparlamaya çalışıyor. "Kim söyledi sana?"

"Nunciata yazmış. Doğru mu?"

"Kendimi biraz... Hiç iştahım yok."

Alfonso'nun ağzı kulaklarına varıyor. "Doktor dışarıda," diyerek yataktan fırlıyor. "Gelmesini söyleyebilir miyim?"

Lucrezia şaşkın. Nunciata iştahsız olduğunu neden ona yazdı ki? Hem Alfonso ne demeye birdenbire böyle tatlı ve ilgili birine dönüştü?

"Doktora gerek yok," diye karşı çıkıyor. "Doktora ihtiyacım olduğunu—"

"Korkacak bir şey yok. Bütün bölgenin en iyisidir. Sana çok iyi bakacak. Kadınları gönderdim ama ben hep yanında olacağım."

Lucrezia doğrulup oturma pozisyonuna geçiyor. "Alfonso, niçin—?"

Kapıdan giren doktor önce Alfonso'ya, sonra Lucrezia'ya derin birer reverans yapıyor. Kel kafası göz kamaştıran, sert deriden çanta taşıyan bir adam.

"Majesteleri," diyerek yatağın yanına geliyor. "Dük hazretleri sizi muayene etmemi istediler. Nabzınıza bakmama müsaade eder miydiniz?"

Sözü bittiğinde bir reverans daha yapıyor ve Lucrezia başını sallayınca, buz gibi parmaklarıyla bileğini tutup kaldırıyor.

Doktor gözlerini tavana dikerek bekliyor. Ardından diline bakabilmek için Lucrezia'dan ağzını açmasını rica ediyor. Kulaklarına, diz çöküp yatağın altındaki lazımlığın içine bakıyor. Avucunu Lucrezia'nın alnına, koluna koyuyor; göğüsleriyle karnını görmek istiyor. Önce dikkat ederek, sonra biraz daha baskı uygulayarak midesini kontrol ediyor.

"Evet?" diyor Alfonso, doktor Lucrezia'ya geceliğini indirebileceğini söylediğinde. Lucrezia birden onun alışılmadık bir

gerginlikle patlama noktasına geldiğini, boynundaki tendonlardan birinin çıktığını, gözlerine hırs dolu bir parıltının geldiğini fark ediyor.

"Majestelerinin gebe kaldığını pek zannetmiyorum. Karnı yumuşak, damarlar genişlememiş ve cüretimi mazur görün fakat ekselanslarında safra fazlası olduğunu söylemeliyim. Keyifsiz görünüyor ve belki de ona iyi gelecek olan—"

Alfonso elini duvara geçirince, Lucrezia'yla doktor yerinden sıçrıyor.

"Sizce benim derdim," diyor tükürür gibi, "onun *keyfi* mi yani?"

Sırtını dönüp başım öne eğerek öylece duruyor. Doktor çaresizlik içinde ona bakınca, Lucrezia da, Benden medet ummayın, der gibi sessizce omuz silkiyor.

Doktor cesaretini toplarcasına sırtını dikleştirerek farklı bir taktik deniyor.

"Majestelerinin hayal kırıklığına uğraması gayet doğal fakat umutsuzluğa kapılmamalıyız. Düşes hazretlerinin moralini çok kısa sürede yükseltmememiz için hiçbir sebep yok. Kendisi hem genç hem de sağlıklı. Ten rengi mükemmel ve vücudu ne fazla tombul ne de aşırı zayıf. Yüzünde çok güzel bir pembelik var, kan dolaşımı iyi ve bütün bunlar erkek çocuk doğuracağına işaret."

Alfonso onlara dönüyor. Zonklamayı azaltmak, onu bir kez daha ele vermesini engellemek ister gibi, duvara vurduğu elini *giubbone*'sinin önünden içeri sokmuş. Lucrezia'ya dik dik, inceler gibi baktıktan sonra odadan çıkarken, başıyla doktora peşinden gelmesini işaret ediyor. Odadan salona açılan kapı kapanıyor.

Bir an kulak kabartan Lucrezia kapının önünden sesler geldiğini fark edince, yataktan kalkıp kulağını kapıya dayıyor.

"...neredeyse bir yıl oldu," diyor Alfonso alçak sesle ve ileri geri yürüyor olmalı ki Lucrezia çizmelerinin topuklarından çıkan takırtılarla sesinin yükselip alçaldığını, sonra yine

yükseldiğini duyuyor, "gayet yeterli bir zaman, sizce de öyle değil mi?"

"Kadın vücudu," diyor doktor, "hassas bir enstrüman gibidir ve ondan istenen müziği elde etmek için hem özen hem de alıştırma yapmak gerekir—"

"Çocuk yapması için, sizce daha ne kadar zaman geçmesi gerek?" diye üsteliyor Alfonso.

Doktor içine düştüğü durumu değerlendirir, artılarıyla eksilerini ve kendisi adına ne gibi sonuçlar doğurabileceğini tartarmış gibi bir sessizlik oluyor.

"Bağışlayın beni, majesteleri," diyor doktor, "fakat bunu sormak zorundayım: Onunla ne sıklıkta yatıyorsunuz?"

"Değişiyor. Sık sık. Her gece."

"Her beş günde bir ve arada tam bir perhiz sistemini önerebilir miyim? Bu türden bir uygulama tohumun olgunlaşarak güçlenmesini ve kadının nadasa bırakılmış toprağına o şekilde düşmesini sağlayacaktır. Bundan daha fazlası erkeğin vücudunu ve beynini gereğinden fazla yorar."

"Beş günde bir mi?"

"Evet, majesteleri. Ayrıca aralarda rahiple görüşmesine izin verin ki günah çıkarabilsin. Greko-Romen bilimine göre, bu oldukça etkili bir yöntemdir. Bir de, saygıda kusur etmek istemem ve lütfen beni bağışlayın majesteleri, fakat böyle bir zamanda erkeğin sadece kendi eşiyle münasebet kurmakla yetinmesi, gözünün dışarıda olmaması büyük önem—"

Alfonso'nun burada doktorun sözünü kesip adamı susturması, söyleyeceği şeyi söyletmemesi Lucrezia'nın ilgisini çekiyor.

"Fakat onda bir şey var," diye mırıldanıyor Alfonso ve Lucrezia onun o anda kaş çattığını, salonu durmaksızın arşınladığını görür gibi oluyor. "Görmüyor musunuz?"

"Neyi görmüyor muyum, majesteleri?"

"Bir gariplik olduğunu."

Doktor duraksıyor. "Gariplik mi? Demek istediğinizi pek—"

"Anlatmak kolay değil. Onun özünde bir şey, bir çeşit meydan okuma var. Ona baktığımda zaman zaman hissettiğim bir şey; gözlerinin ardından bir hayvan bakıyor sanki. Evliliğimizden önce bilmiyordum, hiç fark etmemiştim. Dengeli bir mizacı olduğundan, sağlıklı olduğundan emindim. Yumuşak başlı, çıtı pıtı, genç ve masum bir şeye benziyordu. Fakat şimdi bunu nasıl fark etmediğime şaşıyorum. Bir yanının asla boyun eğmeyeceğinden ve ona hükmedilemeyeceğinden korkuyorum."

Doktor tarafsız bir ses çıkarıyor. "Düşes hazretleri bana gayet—"

"Gebeliği," diye söze başlarken, Alfonso öyle alçak sesle konuşuyor ki Lucrezia onu duyabilmek için kendini iyice zorluyor, "vücudundan kendi irade gücüyle, kişiliğindeki bir bozukluk sayesinde uzak tuttuğundan şüpheleniyorum. Bir kadın ruhunun, çocukların içinde köklenmeyi istemeyeceği kadar istikrarsız olabilmesi mümkün mü?"

Lucrezia kapının arkasındaki doktorun, cevabını vermeden önce biraz tereddüt ettiğini duyuyor.

"Hiç böyle şey duymadım," diyor doktor çekinerek. "Düşes hazretleri çok iyi bir aileden geliyor. Düşes'te olduğunu fark ettiğiniz şey duygusal aşırılık olabilir mi?"

"Belki. Öyle de denebilir."

"İnanın bana, genç kadınlarda sık görülen bir durumdur bu. Cüretimi bağışlayın fakat eşiniz fazla kızışmış durumda. Kanın fazla sıcak olması kadın zihnini aşırı yorabilir. Bunu tedavi edebilirim tabii. Çözümü çok basit. Kan ve bardak çekme, şifalı ot ve mineral karışımları kürü öneriyorum. Karışımların hazırlanması işiyle bizzat ilgileneceğim. Her gün soğuk yiyecekler, biraz kümes hayvanı, yeşil sebze, kırmızı et, peynir yiyip süt içmeli. Baharat, çorba, biber, domates yok. Ayrıca etrafını bereketli ve güzel şeylerle kuşatmalı. Bu duvarlarda gördüğüm vahşi hayvan resimleri gitmeli. Şu kemikler, tüyler ve ilkel şeyler onun için iyi değil. Günde yalnızca bir kez, aşırıya kaçmadan egzersiz yapabilir ve hem yemeklerden sonra hem de

uyandıktan sonra yatarak istirahat edecek. Heyecan yok, dans yok, müzik yok, yaratıcı uğraşılar yok, dinî metinler dışında bir şey okunmayacak."

"Pekâlâ."

"Eminim ki çok arzuladığınız bu olay yakında gerçekleşecektir."

Doktor reverans yapıp geri geri giderek çıkmaya hazırlanıyormuş gibi ayak sürüme sesleri ve hışırtılar geliyor. Lucrezia tam Alfonso geri gelebilir diye yatağa dönmek üzereyken yine doktorun konuştuğunu duyuyor: "Hah, bir de saçlarının kesilmesini tavsiye ederim."

"Saçları mı?"

"Saçları ateş rengi, majesteleri," diyor doktor bundan hiç hoşlanmamış gibi, "üstelik çok gür. Fazla ısıtır, ateş verir. Unutmayın, yapmak istediğimiz, onu soğutmak, sınırlamak. Saçlarını kestirmenin işe yarayacağından emin olabilirsiniz."

Yukarı bir grup hizmetkâr yollanıyor. Ellerinde kutular ve örtülerle geliyorlar. Duvarlardaki resimleri indirmelerine Cleila nezaret ediyor; nişan hediyesi kayasansarı, Lucrezia'nın yaptığı beyaz katır çizimleri, küçük yağlıboya tilki tablosu, köpeklerin kovaladığı bir dişi geyiği betimleyen resim, *delizia*'daki bir salonda bulup kendi dairesine getirttiği leoparlı kadın portresi. Topladığı tüyleri, taşları ve ağaç kabuklarını almaya başladıklarında, Lucrezia hemen atılıp hizmetkârlarla kıymetli hazinelerinin arasına giriyor. İtirazlarına kulak asan olmayınca, alabildiği kadar çok şeyi alıp elini kolunu doldurmayı deniyor ama daha neler olduğunu anlayamadan koridordan içeri giren iki muhafız tüylerle taşları ondan geri alıp ellerini üstüne koyarak onu tutuyorlar. Emilia, Sakın dokunmayın ona, bu ne cüret, çekilin yanından, diye avaz avaz bağırır, Cleila susmasını söyleyerek onu azarlarken, muhafızların yüzleri çörtenlerdeki heykeller gibi gri, mutsuz ve Lucrezia pencerenin önüne oturup kendi bacaklarına sarılarak yüzünü dizlerinin arasına gömüyor.

Çizgili kirpi dikenlerinden yaptığı demet, kurumuş yosunlarla likenler, temizlenip cilalanarak parlatılmış kayısı çekirdeklerinin durduğu tabak, hepsi de kutulara konarak götürülüyor.

Cleila eskilerin yerine çanakta duran limon ve incirlerin olduğu bir resmi, ellerinde mızrak tutan ciddi adamların çember halinde durduğu klasik bir resmi, kocaman halesi ve ifadesiz yüzüyle oturarak altına bez bağlanmış kıpırdamadan duran bebek İsa'yı tutan Meryem'in olduğu başka bir resmi asıyor.

Cleila'nın dediğine göre "heyecanlanmasını engellemek" için kitaplarını, boyalarını, parşömenini ve tebeşir boyalarını da alıyorlar. Mektup yazması için biraz kâğıt ve mürekkep bırakıyorlar.

Akşam yemeğinden önce içilmesi talimatıyla, bir paket şifalı ot geliyor. Cleila kuru otlu karışımın üstüne sıcak su dökünce, havaya feci kokulu bir duman yayılıyor.

Lucrezia kupanın içine bakıyor. Köpüklü yüzeyinde minik siyah şeylerin yüzdüğü koyu yeşil bir sıvı. Kupayı ağzına götürüyor fakat öyle iğrenç, öyle güçlü bir koku geliyor ki daha dudağına değdirmeden öğürüyor.

"Güzel," diyor Cleila, odanın öbür ucundan onu izleyerek. "İçindeki ateşi alıyor. Şimdiden işe yaradı işte."

Lucrezia nefesini tutup kupayı eğerek o şeyi yutmayı deniyor. Yoğun, yapış yapış bir karışım; malç, acı nane ve biberimsi anasonun birbiriyle savaşan tatları ağzına dolup diliyle solunum yolunu kaplıyor. Bir kez daha öğürerek öksürür, sıvıyı ağzından püskürtürken, birazının gırtlağından içeri süzüldüğünü hissediyor; bir kısmı da genzinde, ağzının arka tarafında kalıyor.

"Haydi," diyor dirseğinin dibinde duran Emilia, "hemen şunu yiyin." Lucrezia'ya bir parça peynir veriyor. "Tadını alır."

Lucrezia peyniri ağzına atınca, mandırada üretilmiş şeyin yavanlığı doktorun yaptığı karışımın keskinliğini azaltıyor. Şöyle bir ürperdikten sonra kupayı Cleila'ya geri veriyor.

*

Öğle yemeğinden sonra gönderilen bir sekreter, majestelerinin Düşes'in dinlenmek zorunda olduğunu hatırlatmak istediğini söylüyor.

Lucrezia'yı Emilia'yla Cleila yatırıyor; yorganı başına kadar çekip kenarlarını kuştüyü döşeğin altına sokuyorlar. Lucrezia yatakta yatarken, içinde fokur fokur bir öfkenin kabardığını hissediyor. Gün ortasında öylece yatıp yatağın tepesindeki sayvana bakmak. Tahammül edilmez bir şey. Yapamayacak.

Cleila Dük'ün, doktorun tavsiyesi üzerine, Lucrezia'nın saçlarının kesilmesi talimatını verdiğini söyleyerek uzun gagalı turna şeklinde yapılmış bir makas getiriyor.

Lucrezia makası alıp elinde tarttıktan sonra parmaklarını turnanın bacakları ve aşağı uzatılmış gagası yerine geçen boşluklara sokuyor.

Bu işi başkasının yapmasına izin vermeyecek: ne Cleila'nın ne Emilia'nın ne de lüle lüle saçlarını kesme fikri çok hoşuna gitmiş gibi makası kullanma maksadıyla gelen Nunciata'nın. Böylesi daha iyi olacak, diyerek makası elinden kapmaya çalışıyor Nunciata, göreceksin. Yakında çocuğun olacak ve bu saçları hiç de özlemeyeceksin.

Lucrezia ya kendisinin keseceğini ya da kestirmeyeceğini söylüyor.

Saçları açık, aynanın karşısında duruyor. Sırtını kaplayıp bacaklarına değerek başından ta ayak bileklerine kadar ulaşan upuzun, gür saçlarına bakıyor. Annesi bir seferinde bir bukleyi avucuna almış ve böylesi saçların en az gelecek vaat eden kızına bahşedilmesine inanamaz gibi, saçlarından Lucrezia'nın "tek serveti" olarak söz etmiş. Lucrezia kendi saçlarını hiçbir zaman bu kadar uzatamamış olan ablalarının da ona çok imrendiklerini biliyor. Maria'yla Isabella kendi saçlarına *malvavisco* ve söğüt dallarından hazırlanan karışımları sürüp

durdukları halde saçlar bellerini geçer geçmez kuruyup kırılmaya başlarmış. Öte yandan, saçlarını arada bir fırçalamak dışında bir şey yapmayan Lucrezia'nınsa kızılımsı altın rengi, örgülü bir akarsuyun dalgalarıyla kıvrımlarını yansıtan, kabarık, gür bir yelesi olmuş hep. Maria o yeleyi tutup kendi başına doğru çekerek, "Bunu kesip kendi başıma takacağım," der, Lucrezia bu tehdit üstüne her seferinde çığlığı basar –çünkü Maria'nın kendi saçlarını kafasına tutturup ortada dolaşması fikri öylesine mütecaviz ve haince geliyormuş ki ona– ve Sofia gelip onları ayırırmış.

Maria bu tehdidini hiç hayata geçirmemiş. Şimdiyse Lucrezia kendi saçlarını kendi kesmek zorunda ve Maria onları asla çalamayacak.

Lucrezia kendi yansımasına bakıyor. Yüzü solgun ve kansız, gözleri yuvalarından fırlamış gibi. Korkutucu, kararlı bir görünümü var. Şelale gibi akan saçlarındaki buklelerle kıvrımları gün ışığının istila ettiğini, sıcak yerlere yerleştiğini görüyor. Doktorun dediğine göre, bu pelerin gibi saçlar onu kızıştırıyor; isyankâr duygular yaratıyor, doğal düzenini ve ahlatıerbaa dengesini bozuyor.

Lucrezia makası kaldırıp öteki eline bir avuç saç alıyor. Aynadan arkasındaki Emilia'nın yüzünü buruşturarak ağzını örttüğünü görüyor. Nunciata hâlâ gebeliklerden ve aile soyunu sürdürmekten, hayatta herkesin fedakârlık yapmak zorunda olduğundan dem vururken oturduğu yerde öne doğru eğilmiş heyecanla Lucrezia'yı izliyor.

Lucrezia'nın parmakları, belki de isteksizlikten değil, ilkel bir heyecandan, hafifçe titriyor. Yapıyor işte; az sonra yapacak. Yapmak istemiyor ama önünde başka bir yol da göremiyor. O yapmazsa başkası yapacak ama saçlarını başkasının kesmesine izin veremez. Mutlaka olacaksa, o zaman kontrol onda olmalı. Kendi saçları. Kendi başı. Resimleriyle boyalarını alabilirler; vücudunu ilaçlar, soğuk yiyecekler ve başka şeylerle doldurabilirler; karnını dürtüp muayene edebilir, boğazından içeri

bakabilirler; onu odasına kilitleyebilirler ama o makası başkasının eline vermektense, kendi başındaki saçı kendisi kesecek.

Makası açıp saçları kulağının dibinden arasına çekerek çat diye kapamaya hazırlanıyor.

Hayır, diye haykırıyor Emilia, oradan değil.

Başına fazla yakın olmasın, diye sesleniyor Nunciata da, o kadar da kısa olmasına gerek yok.

Emilia gelip parmaklarıyla Lucrezia'nın kolundaki bir yeri göstererek Nunciata'nın onayını almak için aynadan ona bakıyor. Nunciata başını iki yana sallıyor. Emilia parmaklarını Lucrezia'nın omzunun hemen altına kadar kaldırınca, Lucrezia, başlığını çıkardığında hizmetçinin saçlarının da hemen hemen aynı uzunlukta olduğunu düşünüyor.

Nunciata bir an düşündükten sonra başını sallıyor.

Lucrezia makası kararlaştırılan yere kadar indiriyor ve gözlerini kapamadan saçını kesiveriyor.

Beklediğinden daha fazla ses çıkıyor. Net, metalik bir *şırrak* sesi.

Kesilen saçlar makasın tırtıklı bıçaklarından ayrılıyor. İşte orada, avucunda: bir ömür boyu uzatılmış, kadınlığa ilk adım atışının ona en yakın ve belki de en karanlık, bebekliğinin en uzak ve güzel yanı. Bu saçların çocukların odasındaki küçücük bir çocuk olduğu günlerden hayatın onu getirdiği bu odaya, yaşamının bu ânına kadar sürekli başında olduğunu düşünmek olağanüstü bir şey.

Saçları dikkatle yanındaki sandığın üstüne bırakıp tekrar aynaya bakıyor.

Bıçaklar *şak, şuk, şak* diye hem birlikte hem de birbirlerine karşı çalışırken, çok geçmeden bütün saçlar kesiliyor ve aynadaki yansıması Lucrezia'yı değil, başka birini, koca gözleri, bembeyaz, şoka uğramış yüzüyle ona bakan bir kuklayı ya da orman yaratığını gösteriyor. Bir sakat, bir tövbekâr.

Son parlak lüleyi de sandığın üstüne koyup elini boylu boyunca kısalmış saçlarından geçiriyor. Uçları parmaklarına

keskin ve diken gibi geliyor. Başını bu kadar hafif hissetmek, kolayca çevirebilmek, boynunun üşüdüğünü ve çıplak olduğunu hissetmek şaşırtıcı.

Emilia arkada ağlaya ağlaya saçları topluyor. Hepsini saklayacaklarını, saçlarının yapılması için kullanabileceklerini, doğru düzgün yapıldığı takdirde başında kalan saçlara tutturulduklarında aynı eskisi gibi görüneceklerini söylüyor; eğer Lucrezia isterse.

"İstemem," diyor Lucrezia.

"Ama, hanımım—"

"Yak gitsin."

"Yapamam. Ben—"

Nunciata köpeğini yere bırakıp ayaklarını sürüyerek geliyor. "Saçları Alfonso istiyor."

Lucrezia ona dönüyor. "Alfonso mu?"

"Evet. Benden istediği—"

"Niye ki?"

"Nereden bilebilirim?" diyor Nunciata sinirli bir tavırla. "Onun isteklerini sorgulamak bize düşmez."

Lucrezia, Cleila'nın saçları Emilia'dan alıp bağlayışını, tarayışını, bir düğüm atıp beze sarışını izliyor. Nunciata beze sarılmış saçları alıp kol mesafesinde tutarak odadan çıkarken, köpeği de kayışının ucunda ince ince havlıyor.

Lucrezia paket yapılmış saçları onun elinden kapıp saklamak, yok etmemek için kendini zor tutuyor. Ondan bir parçanın alınıp Alfonso'ya verileceğini düşünmek hiç hoşuna gitmiyor. Onlara ne yapacak ki? Sandığa mı koyacak, dolaba mı kilitleyecek?

Kapı Nunciata'nın arkasından kapanıyor ve saçlar gidiyor. Lucrezia arkasını dönüyor. Hizmetçiler yerleri süpürüyor, sandığı siliyor, bulaşıkları topluyor, o günkü bitki çayını hazırlıyor; o gün de akşam oluyor ve hiçbir şey değişmemiş gibi, gün bitiyor.

*

Güzelim odalar bomboş. Lucrezia bir duvardan ötekine, sonra yatak odasından meydana bakan pencereye yürüyor. Meryem resmine ve meyve dolu çanağa bakmıyor; karta kaçmış limonlar, patlama noktasına gelmiş incirler. Yüzünü asla onlara çevirmiyor. Kendi resimlerini asmasına izin yoksa, bunlara göz ucuyla bile bakmayacak.

Bu küçük isyanla avunuyor.

Nemli kış rüzgârlarından korunmak için kürküne sarındığı takdirde Lucrezia'nın odasından on beş dakikalığına revaklı avluya çıkıp hava almasına izin var.

Yürüyebildiği kadar hızlı yürüyüp kanın damarlarında aktığını, göğsünde kalbinin attığını hissediyor. Tek gözü hep güneş saatinde, gölgenin ilerleyişini izliyor. Zamanın dolduğunu, odasına dönmek zorunda olduğu zamanı muhafızı söylüyor.

Emilia, Lucrezia'nın saçlarını o kadar kısaldıklarını belli etmeyecek şekilde yapmanın bir yolunu buluyor. Öndeki bukleleri hacim yaratacak şekilde kıvırıp kulakların üstünden geçiriyor ve arkada kalan kısmı çeyiz sandığından çıkan bir taçla sabitliyor.

Cleila hiç tarzı olmadığını söylüyor. Ertesi gün parmaklarını ıslatıp saçları kıvrık kalacak şekilde bırakarak Lucrezia'nın saçlarını o yapıyor.

Emilia da bu modelin hanımlarının uzun boynuna hiç gitmediğini söylüyor.

Üçüncü gün, Lucrezia saçlarını kendi başına yapacağını söylüyor.

Hizmetçilerin ikisi de somurtup birbirlerine hiç bakmadan göz ucuyla onu izliyor.

Lucrezia *castello*'daki uzak bir yere mesaj ulaştırılması gerektiğini bahane ediyor ya da mutfaktan bir şey getirmelerini,

ahırdaki katırına sürpriz ikramlar götürmelerini istiyor kızlardan. Onların öfke saçan varlıklarından bir süreliğine kurtulmak, düşünceleriyle baş başa kalmak için aklına ne gelirse yapıyor.

Alfonso beş günde bir yanına geliyor. O da hizmetçileri gönderiyor ama farklı bir nedenle.

Alfonso artık yatağa doğru yürürken soyunmak ya da yorganı açıp Lucrezia'ya şöyle bir bakmakla uğraşmıyor. Şimdi yatağın yanında diz çöküp ona da çöktürüyor ve tespihini elinde tutarak onunla birlikte dua ediyor. O işi çabucak yapıp bitirirken, hareketleri düşünceli ve özenli.

Saçından bir kez olsun bahsetmiyor.

Alfonso sonradan hep nazik davranıyor. Lucrezia'ya sarayda olanları anlatıyor: akşam yemeğinde hangi şarkılar söylenmiş, kim hangi şiiri okumuş, kim kiminle aşk yaşıyormuş. Hem Ferrara'daki hem de dışarıdaki devlet meselelerinden söz ediyor. Evlilik portresinin nasıl ilerlediğini görmek için Il Bastianino'nun stüdyosuna gittiğini ve gidişattan gayet memnun kaldığını anlatıyor. Nasıl hissettiğini soruyor: Sakin mi, daha mı sakin, terliyor mu, üşüyor mu? Fazla sıcaklamış, aç, susamış, huzurlu, dingin değil, değil mi? Lucrezia kendinde, vücudunda bir değişim hissediyor mu? Aşerdiği bir yiyecek ya da içecek var mı? Onun için bir şey yapabilir mi?

Lucrezia'ya rahibe gidip günah çıkarmak zorunda olduğunu söylüyor. Odasından bunun için de çıkabilir.

Lucrezia sık sık günah çıkarmaya gider oluyor. Hayatında ilk defa günde en az bir kez ayinlere katılmaya başlıyor.

Şapele gidip gelirken, herkes ne kadar yerinde ve doğru bir şey yaptığını, çocuk için Tanrı'dan yardım istemesi gerektiğini

söylüyor. Çifte bir vâris bahşedilmesi için *castello*'daki herkes dua ediyor. Küçük Düşes sunağın karşısında haç çıkarırken, muhafızlar, hizmetçiler, uşaklar, kâhyalar saygılı gözlerle onu izliyor.

Lucrezia şapele gitmek için bir merdiveni inmek, bir revaklı avludan, sonra diğerinden, limonluktan geçmek zorunda. Sala dell'Aurora'nın girişini ve küçük salonu da geçiyor. Doktorunun dediği gibi, gayet yavaş yürüyor. Acele etmemek, gücünü korumak zorunda. Sık sık saraylılara, mutfaktan salona, salondan kapıdaki muhafızlara koşturmakla görevli hizmetkârlara rastlıyor. En az on beş yirmi farklı yüz görüyordur herhalde.

Odasına döndüğünde, mektup yazması için bırakılan kâğıtlarla mürekkebi kullanarak çabucak bu yüzlerin resimlerini yapıyor, sonra da kanıtları yakıyor.

Doktor düzenli olarak kontrole geliyor. Lucrezia ilk başlarda bu ziyaretlerden, adamın parmaklarıyla orasına burasına basturmasından, nabzına bakmasından, sırtına ısıtılmış bardakları koymasından, teninden, boynuyla dilinden bilgi toplamasından nefret ediyor.

Fakat bir iki hafta içinde, bu ziyaretler tekdüzeliği kıran hoş bir değişiklik gibi gelmeye başlıyor. Lucrezia doktora ailesini, çocuklarının isimlerini ve yaşlarını, hamile köpeğinin yavrulayıp yavrulamadığını, karısının nasıl olduğunu soruyor. Bacak ağrıları düzelmiş mi? En büyük oğlundaki melankoli belirtileri sürüyor mu? Kızı müzik derslerine girmeyi hâlâ reddediyor mu acaba?

Lucrezia'nın aylık kanaması beklenen günde başlıyor. Alfonso bir haftadan fazla bir zaman yanına uğramıyor.

Can sıkıntısı dayanılmaz hale geldiğinde, Emilia'yla oyun oynuyorlar. Lucrezia'nın Floransa'dan getirdiği kartlarla; kartların

üzerinde kuleler, köprüler ve ağaçlar var. *Palazzo*'daki çocuk odasında defalarca kullanılmaktan, köşeleri yumuşamış: Lucrezia, Sofia'nın, Isabella'nın ya da kardeşlerinin kokusu üstlerine sinmiş olabilir diye, bu kartları yanağına sürterek kokluyor.

Oyun bitince –kuralları ve stratejileri büyük bir hevesle öğrenen Emilia genelde oyunun kazananı oluyor– Lucrezia pencereye oturup sokaklardaki insanların hangi yöne döneceklerini tahmin etme oyununu oynuyor: Sağa mı, sola mı? Emilia ona kâğıtla mürekkep getirip arkasını dönüyor ki Lucrezia mektup yazmak yerine resim yapmaya başlayacak olursa, görmemiş gibi yapabilsin.

Lucrezia gece vakti ağlarsa, Emilia gelip Sofia'nın yaptığı gibi ona sımsıkı sarılıyor. Lucrezia'nın alnındaki saçları çekip yüzünü mendille silerken, Geçti artık, diyor. Annesinden duyduğu masalları anlatıyor; dilekleri gerçekleştiren periler, sihirli demir kılıçları olan goblinler. Floransa'daki *palazzo*'da çalışan hizmetçilerin Lucrezia'ya hayran olduğunu, bazılarının ondan korktuğunu söylüyor.

Bunun üstüne, Lucrezia'nın gözyaşları duruyor. Niye ki? diyor merakla.

Çünkü, diyor Emilia, bir söylenti vardı. Adamlardan biri, siz daha küçük bir kızken, bir kaplana dokunduğunuzu gördüğüne yeminler ediyordu. Kaplan da bir şey yapmamış, onu okşamanıza izin vermiş. Büyücü kadınlar gibi, onu büyülediğiniz söylenirdi. Tabii ki imkânsız bir şey ama—

İmkânsız değil, diyor Lucrezia, çok kolay.

Sonra gözlerini yumup uykuya dalıyor. Hayal meyal hatırladığı bir hayvanın siyah çizgili turuncu kürkü, koca pençeleri ve ateş saçan kehribar rengi gözleri rüyalarına girip duruyor.

Lucrezia gebe kalma konusunda ne hissettiğine karar veremiyor. Bu oda hapsinin, bitki çaylarının, doktor ziyaretlerinin bitmesini istiyor ve görünüşe göre bunun tek yolu gebelik.

Fakat karnının bir bebekle şiştiğini, çocuk sahibi olduğunu, onun eğitimiyle, sağlığı ve hayatıyla ilgilenmek zorunda kaldığını, ardından bir çocuk daha yapmasının bekleneceğini düşündüğünde, kendini hiç hazır hissetmiyor ve içi daralıyor. Erkek çocuğun büyük bir rahatlama ve sevinç yaratacağını biliyor ama onun da kaderi belli olacak: dük olmak. Kız çocuktan da onunla aynı şeyi yapması beklenecek, ailesinden ve doğduğu yerden sökülüp başka yere gönderilecek; orada ayakta kalmayı ve üremeyi, az konuşup fazla bir şey yapmadan kendi odasında oturmayı, saçlarını kesip heyecandan kaçınmayı ve dürtülerini bastırmayı, geceleri payına düşen öpüşüp koklaşmalarla yetinmeyi öğrenecek.

Gebe kalsa kendini nasıl hissederdi? Bu haberi nasıl karşılardı ki? O zaman odasından çıkmasına, saray yaşamına katılmasına izin verilecek. Fakat vücudunun içinde bir insan, ondan apayrı bir varlık filizlenecek ve bütün beklentiler onun omuzlarına yüklenecek. Alfonso'nun oğlu, Alfonso'nun vârisi, gelecekteki Ferrara Dükü.

Bu kez, aylık kanaması küçük düşürücü bir umursamazlıkla birkaç gün önce başlıyor.

Bu felaketin üzerine doktor çağrılıyor. Doktor bezlerini görmek istiyor. Lucrezia sandalyenin ucunda, yüzünü çevirmiş, ellerini bacaklarının altına sokmuş vaziyette beklerken, doktor ahşap kanepede oturan hoşnutsuz Nunciata'ya ve sırtı onlara dönük pencerede duran Alfonso'ya aybaşı kanamasının "seyrek" ve evet, "fazla sıcak" olduğunu bildiriyor.

Bu kez ağızda asitli bir tat bırakan ve maya gibi kokan yeni bir bitkisel karışım veriliyor.

Doktor günde en fazla bir ya da iki kez bebek resimleri yapabileceğini söylüyor. Güçlü, sağlıklı ve erkek bebekler, diyor.

*

Lucrezia birbiri ardına çocuk resimleri yapıyor. Yumuşacık, korunmasız yüzler, inci rengi kollar ve bacaklar. *Castello*'nun pencerelerinden gördüğü ya da rüyalarında bir kanal boyunca yürüyen, küçük kemer köprülerden geçen çocuklar. Anne babalarının sırtlarında, beşiklerde, at sırtında, tüylü kanatlarını açmış uçan, maviliğe karışan ve ağaçların tepesine teğet geçen bebekler.

Alfonso'nun sarayda kalan tek kız kardeşi olarak üstlendiği yeni rolden fazlasıyla hoşnut görünen Nunciata, Lucrezia'nın odasına her gün defalarca dalıp karısının günlerini nasıl geçirdiğini abisine rapor etmekten, Lucrezia'nın arkasından gelip yaptığı resimlere bakmaktan büyük keyif alıyor.

Uçan bebekleri gördüğünde, kaşları çatılıyor.

Lucrezia pencere önüne dizip içlerine farklı miktarlarda su koyduğu şarap kadehlerinin kenarlarına tırnağıyla vurarak bütün notaları çıkarabiliyor. Bunu saatler boyu tekrar tekrar yaparak sonunda bazı melodiler çalmayı başarıyor.

Odanın öbür ucunda, sandalyenin arkalığına taktığı yünlerden çile yapan Cleila sessizce onu izliyor.

Lucrezia büfenin içinde bırakılmış, unutulmuş çakıltaşlarını avucuna alıyor ve renklerinin solduğunu görüp su dolu bir kaba koyuyor.

Ertesi gün, suyun seviyesi alçalmış.

Taşlar mı içmiş?

Lucrezia hayret içinde diz çöküyor. Taşlardan birini alıp sallayarak tezini doğrulayan çalkantı sesini dinliyor.

Emilia bunun imkânsız olduğunu, taşların su içmediğini söylüyor. Suyu azaltan şey havanın sıcaklığı. Cleila bunun tuhaf bir fikir olduğunu söylüyor. Nunciata burnunu çekerek hayatında böyle saçma şey duymadığını söylüyor.

Ama Lucrezia çok emin. Taşlar suyu içmiş. Kabın içine biraz daha su koyup üstüne bir bez örtüyor.

Ertesi gün, tabii ki, suyun yarısı yok.

Alfonso giyinirken, bunu ona da anlatıyor. Taşları göstermeyi teklif ediyor. Gömleğinin bağlarını bağlamakla uğraşırken yatakla pencerenin arasında duran Alfonso, boynunu çevirip uzun uzun ona bakıyor. Yüz ifadesi anlaşılmaz, sabit, saçları tek gözünün üstüne düşmüş, parmakları olduğu gibi kalmış, hâlâ gömleğinin iki ucundan tutuyor. Alfonso neredeyse üzgün görünüyor ve Lucrezia, sorun nedir, diye sormak istiyor ona. Neden öyle bakıyorsun?

Derken Alfonso aklındaki şeyin gelip geçmesine izin vermiş gibi görünüyor. Gömleğini çabucak bağlayıp saçlarını geriye atarak yatağın karşısındaki bir sandalyeye oturuyor ve kollarını kavuşturup bacak bacak üstüne atıyor.

"Sanırım," diyor Alfonso boğazını temizleyerek, "bu doktorun verdiği rejim sende pek işe yaramıyor. Değil mi?"

Lucrezia yatakta dimdik oturuyor; heyecanını gizlemek, göstermemek için ellerini yorganın altında kenetlemek zorunda kalıyor. Dikkatli ol, diyor kendi kendine, sakin görün.

Bu niyetine rağmen, "Nefret ediyorum," derken buluyor kendini. "Böyle kapalı kalmaya dayanamıyorum. Tahammül edilmez bir şey. Beni serbest bırakmalı, özgürlüğümü geri vermelisin." Tırnaklarını avuçlarına geçiriyor; kızgın görünme, soğukkanlılığını koru. "Yani demek istediğim, ilaçların işe yaradığından emin değilim. Bana sorarsan—"

Alfonso, "Başka bir doktorla istişare halindeyim. Adam..." diyerek hatırlamaya çalışır gibi bir an duraksayınca, akıcı konuşmasındaki böyle bir duraksamanın pek normal olmadığını Lucrezia sonradan hatırlayacak "...Milano'dan," diyor hatırlamış gibi. "O tam aksini öneriyor. Hava değişimi, hafif yemekler ve egzersiz. Bu yüzden ikimizin kısa bir süreliğine, baş

başa şehir dışına gitmemiz gerektiğini düşünüyorum. Sağlığına kavuşabilmen için. Hem orada... birlikte dinleniriz. Saraydan uzakta. Ve bütün baskılardan."

Lucrezia, Alfonso'ya bakakalıyor. "Şehir dışına mı?" diyor. "Yani..." Hiç alışık olmadığı bir mutluluk dalgasının yükselmesiyle boğazı düğümlendiği için cümleyi bitiremiyor. Zihni *delizia*'dan imgelerle, güneşli bahçe yollarıyla, odasının tavanındaki melek resimleriyle, villanın tabak tabak pasta çörek getiren kibar hizmetkârlarıyla, kırmızı yularlı katırına bindiği anlarla, ölümün eşiğindeki bir delikanlının hareketsiz ağzına ballı su akıttığı o koridorla doluyor.

"Ah," derken gözyaşlarının görüşünü bulandırmasına engel olamıyor, "çok isterim. Evet, kırlara gidelim. Lütfen. Gidelim haydi."

Oradayken mutluyduk, demek istiyor Alfonso'ya. Contrari olayı olmamış, Elisabetta gitmemişken ve ne doktorlar ne ilaçlar ne de istirahat etme tavsiyeleri varken, Cleila casusluğa, Nunciata ona ne yapacağını söylemeye başlamamışken ve Alfonso bambaşka biriyken; Alfonso onu sevmiş, Lucrezia da henüz onu hayal kırıklığına uğratmamışken. Belki uyum içinde oldukları o günlere dönmek mümkün. Belki Alfonso da o günlere dönmek istiyor. Belki Lucrezia'nın vücudu orada Alfonso'nun istediği, herkesin beklediği tepkiyi verebilir. Hâlâ başarılı bir evliliği olabilir belki.

"Güzel." Alfonso ayağa kalkıp çizmelerini giyiyor. "Yarın gideriz."

Alfonso'nun acelesi Lucrezia'yı şaşırtsa da, pek üstünde durmuyor. Emilia'yla Cleila elbiseleri, gecelikleri ve şalları kutularla çantalara yerleştiriyor. Lucrezia boyalarıyla resimlerinin geri getirilmesini emrediyor; onları kendisi yerleştiriyor. Camdan yapılmış minik bir balığın altın rengi yelpaze kuyruğunu, belki bir de su yeşili tilkiyi yanına alması gerektiğini düşünerek bir an etrafa bakındıktan sonra bunun mümkün

olmadığını hatırlıyor: *Animaletti* uzun zaman önce kaybolup gitmiş, kırılmış.

Delizia'ya gittiğini tekrarlayıp duruyor içinden, *delizia*'ya. Orada canının istediği gibi dolaşacak ve belki Alfonso'yla yeniden yakınlaşacaklar. Her ne olursa olsun, bu daireden çıkmış olacak; gözleri *castello*'nun kasvetli duvarlarından başka bir şey görecek.

Avluya indiğinde, hazırlanmış bir araba olmadığını, yalnızca iki muhafız, yükleri sırtlarına bağlanmış iki eşek ve –birine Alfonso'nun, birine onun bineceği– iki at olduğunu görmek Lucrezia'yı şaşırtıyor.

Alfonso da orada, seyislerden birine yuları tutmasını, eyer kolanının sıkılmasını emrediyor. Köprü indirilip hazırlanmış; Alfonso'nun çoğu zaman kullandığı, *castello*'nun ön kapısından çıkılan büyük köprü değil, yan taraftaki, üstünden ancak bir atlının geçebileceği kadar dar bir köprü.

"Arabayla gitmiyor muyuz?" diyor Lucrezia.

"Hayır," diyerek koluna giriyor Alfonso, "böylesi daha kolay olur diye düşündüm." Lucrezia'yı atına kadar götürüp binmesine yardım ediyor. Lucrezia dizginleri eline alıp eldivenlerini düzeltirken, Alfonso hizmetçileri gösteriyor.

"Kadınların yalnızca birini alıyoruz," diyerek Cleila'yı işaret ediyor. "Bu burada kalacak."

Lucrezia eyerin üstünden arkasına dönüp reverans yapan, sonra Nunciata'nın dairesine doğru yürümeye başlayan Cleila'ya bakıyor. Sevincini fazla belli etmemeye çalışan Emilia da öyle yapıyor.

"Gidelim," diyor Alfonso dizginlerini çevirerek. "Hizmetkârlar arkadan gelir."

Daracık yan köprüden, hendeğin üzerinden, binaların arasından, beyaz-pembe ön cepheli katedralin önünden tıngır mıngır geçiyorlar. Lucrezia'nın içi tuhaf, hummalı bir sevinçle doluyor. Tepedeki gökyüzünün muazzamlığı, sabahın erken saatinde açık havaya çıkmış onca insanı görmek, sokaklara

sıralanmış tezgâhlar, tanımadığı ve hiç tanışmayacağı bu insanların giysileri, elleri, burunları, ayakkabıları.

Şehrin sakinleri koca bir atın sırtındaki Düklerini görmek, kürklere bürünmüş genç Düşeslerine bakmak için nasıl da durup öylece kalıyorlar. İkisi birlikte, iki yanlarında muhafızlarıyla şehirden geçerken.

Şehrin kapılarından geçip açık yola çıkıyorlar. Alfonso kendi atını tırıs gitmeye zorlayınca, Lucrezia'nın kısrağı da onu taklit ediyor. Kır manzaraları kayarak geçiyor, boş meyve bahçeleri, çıplak dalları yağmurla kararmış ağaçlar, çiftliklerin taşlarla belirlenmiş dolambaçlı sınırları, ıslak tarlalar, boş boş bakan evler. Lucrezia altındaki kısrağın sarsılışlarının, eyerin gıcırtılarının, şapkasını başından kapmaya ve parmaklarını giysilerinden içeri sokup tenine değmeye çalışan rüzgârın, yüzüne iğne uçları gibi çarpan yağmur damlalarının farkında.

Nehir yolunu takip ediyorlar ve Lucrezia bu yolun tanıdık geldiğini düşünüyor; fazla dik olmayan bir bayırın tepesindeki dört yolu, somunu andıran o kayacı hatırlıyor. Oradan dönüp bir yanında kat kat tarlaların olduğu, bağlı bir keçinin hüzünlü gözlerini bir an onlara çevirdikten sonra tekrar başka yere baktığı, öbür yanında Po Nehri'nin grimsi kahverengi sularının aktığı bir yola giriyorlar.

"Bu daha önce geçtiğimiz yol mu?" diye soruyor Lucrezia.

Burada arazi daha kayalık olduğu için, yolculuğun bu bölümünde atları yavaşlatmışlar; Lucrezia muhafızlardan birini atların ayaklarının kırılmasını istemediğini söylerken duymuş.

"Daha önce mi?" diye soruyor Alfonso.

"*Delizia*'dan gelirken."

"Hayır," diyor Alfonso, "tabii ki değil."

"Neden tabii ki değil?"

"*Delizia*'ya gitmediğimiz için, haliyle—"

"Oraya gitmiyor muyuz?" Lucrezia atını durdurmak istiyor ama yular muhafızlardan birinin elinde. "Nereye gidiyoruz?"

Alfonso aklı karışmış, Lucrezia her şeyi yanlış hatırlıyormuş gibi, "Stellata'ya," diyor ama Lucrezia ona böyle bir şey söylemediğinden emin.

"Stellata nerede?"

"Bondeno'nun biraz dışında. Çok yakın."

"Villa mı? *Delizia* gibi bir yer mi?"

"Nehrin hemen kenarındaki bir kır evi, çok güzel bir yer ve yıldız şeklinde. İsmi de oradan geliyor. Küçüklüğümde orada çok zaman geçirdim. Babam at binmek ve avlanmak için beni oraya götürürdü. Senin de görmen iyi olur diye düşündüm. Tebdilimekân, biraz temiz kır havası."

"Ama..." diyerek buna nasıl karşı çıkacağını düşünürken, Lucrezia'nın bulduğu çözüm "...Emilia oraya gelmesi gerektiğini nereden bilecek?" demek oluyor. "Ona *delizia*'ya gideceğimizi söylemiştim ama—"

"Emilia mı?"

"Hizmetçim."

"*Castello*'da kalmasını söylediğim kız mı?"

"Hayır, öteki. Floransa'dan getirdiğim. O da arkamızdan gelecekti ve—"

"Sen hiç merak etme. Onu doğru yere getirirler—" Alfonso cümleyi yarıda kesip eldivenli eliyle bir hareket yapıyor. "İşte burası. Görüyor musun? Yıldızın köşelerinden biri."

Lucrezia çıplak dalların yarattığı karmaşanın ardında karanlık, yüksek bir duvarın ok ucuna benzeyen kısmını görüyor. Böyle kırsal bir bölge için garip bir geometri. Birbiri ardına gelen kavisli mazgallı siperleriyle, her şeyden çok Alfonso'nun *castello*'sunu andıran yapı, *castello*'nun bir bölümü kesilip oraya taşınmış ve ağaçların arasına dikilmiş gibi görünüyor.

"Gayet..." deyip etrafa bakınarak doğru sözcüğü bulmaya çalışıyor, Alfonso'nun çocukluğundan beri çok sevdiği bir yeri eleştirmek istemiyor Lucrezia "...görkemli. Kaleye ya da—"

"Sen çok zeki bir kızsın," diyerek gülümsüyor Alfonso. "Uzun zaman önce kaleydi, nehir ulaşımı buradan kontrol edilirdi."

Alfonso dilini şaklatarak atını dehliyor. *Fortezza*'ya doğru gidiyor ve sırayla köprüden geçiyorlar.

Alttaki Resim, Üstteki Resim

Bondeno yakınları, Fortezza, 1561

Lucrezia bitmiş portresini boş salonda bırakıp *fortezza*'da yürümeye başlıyor. Alfonso'yla Leonello'nun avluda Il Bastianino'ya veda ettiğini, iyi yolculuklar dilediğini duyuyor. Basamakları birer birer çıkıp sendeleyerek odasına giriyor. Emilia bileğinden tutup aşağı asla ama asla inmemiş olması gerektiğini söyleyerek onu azarlıyor; yatakta kalması gerektiğini söylüyor.

Lucrezia onu duymazdan gelip yazı masasına oturuyor ve yana yığılarak başını koluna yaslıyor. Bu pozisyondayken, dün gece yaptığı resimleri bambaşka bir açıdan görüyor. Resimlerle aynı hizada, onları yandan görüyor. Şu katırı, şu tekboynuzu cidden o mu yaptı? Bu resimlerde onu bu kadar heyecanlandıran ne vardı ki? Hiç hatırlamıyor. Şimdi düz kâğıt üstündeki birkaç çizgiden ibaretler, yok gibiler.

Lucrezia gözlerini kapıyor. Emilia etrafında dört dönüp omzuna battaniye vererek yatması, dinlenmesi gerektiğini söylüyor.

Gözlerini açan Lucrezia'nın gördükleri şunlar: tebeşir boya darbeleri, katırın arka toynaklarından biri, ahşap masanın yüzeyi, o boğumlarla daireler ve alüvyon misali yaş halkaları, dar

pencereye dolan solgun ışık, bir kalemin yanında öylece duran parmakları kıvrık bir el, minik ay taşlı bir yüzük, dantel manşet.

"Yatağa gelin," diyor Emilia. "Ben yardım ederim."

Lucrezia başını iki yana salladığında masaya çarpan saç tokalarının çıkardığı ses ilgisini çekiyor. Yüzüklü ve dantel manşetli elin kaleme doğru gidişini izliyor. Parmaklar kalemi kavrıyor. Kalem kalkarak elin kaslı oyuğuna yerleşiyor. Ucu bir kâğıda doğru ilerliyor ve sona doğru incelerek kavislenen yatay bir çizgi çekiyor. Az aşağıya, ilkinin ucuyla birleşen bir çizgi daha çekiyor. Sonra aşağı doğru hareket ederek tekrar tekrar kendinden emin çizgiler çekiyor: bacaklar, hareket halinde, uçlarında güçlü ayaklar, dört tane, koşan, son sürat atağa kalkan. Lucrezia canlı bir yüzü belirginleştiren, bir hayvanın böğründeki karmaşık deseni çizen elini izliyor. Bu çizgiler eğitimsiz gözlere birer şerit ya da kafes parmaklığı gibi görünebilir ama Lucrezia kamuflaj olduklarını biliyor. Resimdeki hayvanın çevresi çok geçmeden gür ve sık bitki örtüsüyle, sarmaşıklar ve koca çiçeklerle kaplanıyor, ürkütücü görüntüsü bile çok geçmeden kaybolup ormana karışıyor.

"Çok güzel," diyor Emilia, omzunun üstünden resme bakarak. "Leopar mı bu?"

Hâlâ kolunun üstünde yatan Lucrezia başını iki yana sallıyor.

"Ne kadar güzel çiziyorsunuz. Ama bence artık—"

"Üçlü bir resmin ortasına gelecekti," diye mırıldanıyor Lucrezia masaya doğru.

"Hımm?" diyor Emilia, Lucrezia'nın kürküyle şalını almak için yakasını açmaya çalışarak.

"Artık hiç bitiremeyeceğim," diyor Lucrezia ve elin gevşemesini, kalemin masaya düşmesini, kâğıdın kendiliğinden kıvrılıp rulo haline gelmesini, kaplanın yok oluşunu izliyor. "Hiç bitmeyecek."

Ama Emilia onu dinlemiyor. Lucrezia onun desteğiyle ayağa kalkınca baş ağrısı aniden kötüleşiyor, parmaklarını Lucrezia'nın gözlerindeki sinirlere, omzundan boynuna uzanan kaslara saplayıp iyice sıkıyor. Lucrezia başındaki, omuzlarıyla ciğerlerindeki kanın çekilerek bir işe yaramayacağı bacaklarında biriktiğini hissediyor. Ayakta kalabilmek için karyolanın direğine tutunmak zorunda kalıyor.

Arkasında duran Emilia elbisesini, korsajını, kollarını çıkarırken, onu paylamaya devam ediyor; yatağı havalandırıp ısıttığını söylüyor; Lucrezia'yı yatırıp yorganı üstüne çekiyor.

Lucrezia üşüyor, çok üşüyor; hayatında hiç üşümediği kadar. Bacaklarıyla ayakları hissiz, parmakları buz. Nefesi göğsünde hışırdayıp hırıltılar çıkarıyor, dişleri takırdıyor. Bütün eklemlerinde, vücudunun kıvrılıp bükülen her yerinde sürüp giden derin bir ağrı var; bir daha hiç hareket edemeyebilir.

Emilia battaniyelerle pelerinleri üstüne yığdığı halde Lucrezia'nın üşümesi geçmiyor. Hizmetçi yatağın perdelerini kapıyor, ateş yakıyor. Sonunda hanımını ısıtmak için o da Lucrezia'nın yanına yatıp ayaklarını ayaklarına sürtüyor, kıvrılıp kalmış ellerine hohluyor.

"Yok bir şey," diye fısıldıyor Lucrezia'ya, "her şey yoluna girecek."

Lucrezia yüzünü duvara dönüp Emilia'dan uzaklaşarak dişlerini sıkıyor. Bütün vücudunun, iliklerine kadar harap olduğunu hissediyor.

"Hayır," demeyi beceriyor sıkılı dişlerinin arasından, "girmeyecek. Burada öleceğim ve—"

"Öyle şeyler söylemeyin," diye çıkışıyor Emilia.

"—Floransa'yı bir daha hiç göremeyeceğim."

"Bu da nereden çıktı böyle? Haydi, kendinizi hasta hissediyorsunuz ama iyileşeceksiniz. Yalnızca yolculukta biraz üşütmüşsünüz ve—"

"Zehirlendim," diye mırıldanıyor Lucrezia.

Emilia onu susturup alnını okşuyor ve Lucrezia sonunda o uyuşuk bilinçsizlik halinin yaklaştığını hissediyor.

"Uyuyun," diyor Emilia. "Dinlenin biraz."

"Sakın kapıya bakma," diye mırıldanıyor Lucrezia. "Sürgüyü açma. Ne yaparsan yap, onu içeri alma."

Lucrezia uyandığında, saat oldukça geç. Odayı ve pencerelerin yüzlerini karanlık kaplamış. Lucrezia doğrulup oturduğunda ağzı kupkuru, zihni bir kadeh gibi berrak, başının içinde tek bir nota yankılanıyor. Elini yüzünden geçiriyor. Baş ağrısı geçmiş ama sanki kafatası genişlemiş, zihni o acıyla yıkanıp temizlemişçesine tuhaf bir berraklık kazanmış.

Düşünceleri özenle kesilip parlatılmış, tertemiz bir elmas keskinliğinde. İpe dizili gibi, birbiri ardına geliyorlar.

Karnı aç, bomboş ve kazınıyor.

Fortezza'da.

Ölüm bu gece ya da yarın değilse bile çok yakında kapısını çalacak.

Onu kurtaracak hiç kimse yok.

Alfonso adamlarından birini gönderecek. Büyük ihtimalle Baldassare'yi. Mutlaka güven duyduğu biri olmalı.

Belki de bu işi kendi yapacak.

Lucrezia ölecek: Alfonso bunu yapmaya kararlı. Kaçınılmaz bir şey. Kaderi bu.

Lucrezia bu fikrin etkisine kapılmış gibi, yüzü saçlardan görünmeyen Emilia'nın yanında uyuduğu yataktan kalkıyor.

Buz gibi soğuk odanın içinde bir an öylece duruyor. Onu uyandıran neydi?

Nefesini tutup başını yavaşça pencereye, sonra kapıya doğru çevirerek bir ayak sesi, insan sesi, merdivenden gelen herhangi bir ses var mı diye kulak kabartıyor. Geliyorlar mı? Zamanı geldi mi?

Ses yok. Yıldız şeklindeki yapı sessizce ve rahatça, etrafında

uzayıp gidiyor. İnsan sesi ya da başka bir ses, hiçbir şey duymuyor. Belki de çoktan cennete gitti.

Fakat karnı gurulduyor, kendi kendini kemiriyor, bir şeyler yemesi için yalvarıyor. Vücudu bomboş olmalı. Bir tek havayla yaşıyor.

Lucrezia odanın kapısına doğru gelen birinin olmadığından emin olmak için bir saniye daha bekliyor. Sonra eğiliyor ve tek bir kararlı hareketle Emilia'nın çıkardığı elbiseyi yerden alıyor. Başından geçiriyor.

Ne yapacağına karar verecekse, bir şey yemek zorunda. Birileri daha uyanmadan, hemen yiyecek bir şey bulması lazım. Yemenin tamamen güvenli olduğundan şüphe duymadığı bir şeyi bizzat gidip alması lazım.

Odada korkudan yatağa sinmiş hâlâ yatan, ağlak bir sesle ne halt ettiğini soran, bu güvenli ve sıcacık yerde kalması için yalvaran bir Lucrezia daha varmış gibi geliyor ona. O kıza yiyecek bir şeyler bulmak için hizmetçinin elbisesini giydiğini, gücünü toplamak zorunda olduğunu söylüyor. Belki bir de o portredeki, üçüncü bir Lucrezia daha varmış gibi geliyor ve o da mütehakkim bir yüz ifadesiyle, tek kaşını yukarı kaldırarak nereye gittiğini soruyor. O kaba saba elbiseyi giymek, düşes olan bu Lucrezia'yı dehşete düşürmüş. Zambak beyazı ellerini onu durdurmak ister gibi uzatıp *chioppa*'sını kızgınlıkla hışırdatarak ona doğru yürüyor.

Ama Lucrezia ondan hızlı çıkıyor. Kötü elbiseli kız yana sıçrayıp yatağı geçiyor. Kapının sürgüsünü çekip dışarı çıkıyor.

Fortezza'nın içi kapkara, rutubetli havayla kaplı; küf mantarlarının sporlarıyla yüklü sürgünler havada ilerleyerek ayak bileklerine dolanıyor, her yerine sürtünüyor. Bina gecenin buz gibi soğuğuyla hışır hışır, gıcırdıyor. Lucrezia, Emilia'nın başlığını bağlayıp tek eliyle duvarı bularak merdiveni iniyor.

Her yer bomboş, terk edilmiş, koridorlarda yalnızca karanlık var gibi ama Lucrezia buna kanmıyor. Kapıların ardında,

her bir köşe bucakta muhafızların, hizmetkârların, yardımcıların, memurların olduğunu biliyor.

Bu, dediğini duyuyor kafasının içindeki birinin, gayet net bir sesle, şimdiye dek yaptığın en tehlikeli şey.

Fark edilirse... ne olacak? Alfonso ya da adamlarından biri kim olduğunu anlarsa? Hizmetçi gibi giyinmiş bir kadını durdurup sorular sorar, aslında Düşesleri olduğunu görürlerse?

Lucrezia bir kat merdiveni parmak uçlarında inip kare sahanlıktan geçerek bir kat merdiven daha iniyor. Mutfağın o salonun arkasında bir yerde, eğimli bir yerden geçip köşeyi dönünce hemen orada olduğunu biliyor. Tam ikinci kat merdiveni de inmişken, kanını donduran bir şey duyuyor.

Hedefe yönelik seri adımlar atan birinin hol tarafından gelen ayak sesleri.

Lucrezia duvara yapışıyor. Bu tarafa gelme, hayır, lütfen gelme. Merdivenin önünden geçen bir fenerin içindeki kısa mumu, ardından feneri tutan kişinin kolunu, deriyle kaplı omzunu, profilden göğsünü ve yüzünü, kumral saçlı başını görüyor.

Baldassare.

Elinden gelse kertenkele gibi tırmanıp bir yarığa girerek gözden kaybolacakmış gibi avuçlarını, önünü duvara yapıştırıyor Lucrezia. Baldassare topuklarını havada tutarak, koridorda sinsice ve hızla ilerliyor. Tek elinde bir torba ya da küçük bir çanta, ötekinde fener var.

İnanması imkânsız ve bunu görmek korkunç bir şey ama Baldassare duruyor. Ayak sesleri kesiliyor ve feneri önünde tutarak hiç kıpırdamadan duruyor. Derken geriye doğru bir adım, bir adım daha atıyor ve tekrar merdivenin önüne geliyor. Lucrezia'nın dibinde, o kadar yakınında ki Lucrezia elini uzatsa ona dokunacak, nefes alsa Baldassare duyacak.

Lucrezia gölgelerin içinde, yanağını *fortezza*'nın soğuk ve kaygan buğuyla kaplı duvarına bastırarak onu izliyor. Panik, bir böcek sürüsü gibi üzerine üşüşüyor. Sonu oracıkta gelecek. O merdivende ölecek; Baldassare onu yakalayıp boğazına

yapışacak ve buna kimse şahit olmayacak, sonradan hikâyesi anlatılmayacak, Lucrezia'nın sonunu hatırlayıp dile getiren kimse olmayacak. Boynu nasıl da incecik ve narin. Baldassare gibi bir adamın bunu yapması ne kadar kolay. Lucrezia'nın canını birkaç saniye içinde alıp vücudunu paçavra gibi bir yana fırlatacak.

Baldassare merdivene dönecek mi acaba? O tarafa gitmeye karar verirse, hiç şansı yok. Lucrezia'nın orada, iki adım ötesinde durduğunu fark edecek; oradan ne yaptığını, nereye gittiğini merak edecek; dış görünümlere kanmayan bir adam olduğu için onu mutlaka tanıyacak. Lucrezia'nın hiç şüphesi yok.

Baldassare kulak kabartır gibi görünüyor. Başını önce sağa, sonra sola çeviriyor. Arkasına, koridora doğru baktıktan sonra dönüp merdivene de bakıyor.

Lucrezia hiç kıpırdamıyor. Azar azar nefes alıyor. Gözleri, parmakları, yüzü, hiçbir yeri hareket etmiyor. Yere yakın esen buz gibi cereyanı hissedince, hava akımının ona karşı çalışacağından, eteğinin kumaşını hareket ettirip varlığını ele vereceğinden korkuyor. Bu arada kalbi göğüs kafesinin içinde güm güm sesler çıkarıp dikkatini çekmeye çalışır, büyük ihtimalle onu öldürmekle görevli bir adamın yakınında olduğunu söyleyip uyarmak ister gibi avaz avaz bağırarak atıyor.

Göz ucuyla Baldassare'nin ellerini incelerken buluyor kendini: küt tırnaklarını, başparmağının altındaki kası, parmakları avuçla birleştiren mafsallı kemikleri, serçeparmağındaki yüzüğü, Alfonso'nun kartallı armasını. O an ona olağanüstü güçlü, korkunç ve çok büyük görünüyorlar.

Baldassare o ellerden biriyle tuttuğu feneri başının üstüne kaldırıyor. Koridora iyice bir bakıyor. Dönüp bir kez daha arkasını kontrol ediyor.

Sonra da parmaklarını saçlarından geçiriyor ve gideceği yere bir an önce varmak ister gibi hızla yürüyerek uzaklaşıyor.

Lucrezia, Baldassare karanlığı karışıncaya, *fortezza*'nın taş duvarlarında yankılanan ayak sesleri kesilinceye kadar

bekledikten sonra son birkaç basamağı da iniyor ve aksi yöne doğru yürüyor.

Fazla zamanı yok, fazla zamanı yok. Baldassare görevini yerine getirmek üzere uyanık ve ayaktaysa, uyumayan başkaları da olabilir. Belki birkaç memur ya da hizmetkâr. Hatta belki Alfonso bile.

Mutfağa gitmek için o salon kapısının önünden geçmek zorunda. Lucrezia kapıya yaklaşırken, orada bir duvara dayanmış asılmayı bekleyen portreyi düşünüyor. O öldükten sonra portreye ne olacağını, başına neler geleceğini merak ediyor. Alfonso *castello*'ya mı gönderir? Bir yere asılır mı? Arada bir bakar mı? O gözlerin ona soru sorar gibi bakmasına katlanabilir mi?

Lucrezia koridorun duvarından uzaklaşmadan salonun kapısını geçip köşeyi dönüyor ve eğimli yerden inip alçak bir kapıdan geçiyor.

Mutfak hareketsiz. Tavandan sarkan jambonlar var. Masanın üstündeki ters duran tencerelerin yanında birazı yenmiş bir ekmek var. Büyük bir ızgaranın üzerine koni şeklinde yığılmış, küllerin altında için için yanan közler var. Bir tezgâhın üstüne bırakılmış, güneş görmemiş kuru kabuklarının içinde bir sepet soğan. Ateşin yanında, hasırların üstünde uyuyan iki hizmetkâr pelerinlerine sarınmış, şapkalarını yüzlerine çekmiş.

Lucrezia masada durup elini ekmeğin kambur sırtına koyuyor. Hemen yukarı çıkmalı. Arkasında *fortezza*'ya açılan bir kapı var işte. Her şeyin yoluna girmesi hâlâ mümkün olabilir. Belki de Alfonso'nun niyetini yanlış anladı. Gebe kalabilir, ona bir vâris verebilir, düşes olmaya devam edebilir. Yapabilir.

Derken Jacopo'nun salonda yanında dururken elini omzuna koyarak söylediği şey bariz bir düşünce olarak tekrar aklına geliyor. Hizmetkârların girip çıktığı kapıya bez tıkayıp onu ormanda bekleyeceğini hatırlıyor delikanlının.

Bunu hatırlayınca şöyle bir irkilip kafasını sallıyor. Ne gülünç. Böyle bir şey nasıl mümkün olabilir ki? Böyle bir kalenin

güvenliğinin kolayca delinebileceğini, Alfonso'nun böylesi bir ihlale izin vereceğini düşünen birine ancak gülünür. Bir ressam çırağı Alfonso gibi adamların güvenliklerini sağlamak için ne kadar ileri gidebileceklerini tahmin bile edemez. Yanında sürekli muhafızlar var en başta, tek işleri her gün her saat ona ait binalarda devriye gezip güvenliği sağlamak olan adamlar var. Kilitlenmemiş bir kapı kadar basit bir şeyi asla gözden kaçırmazlar.

Lucrezia ekmeği alıp önlüğünün cebine sokuyor. Bir tabaktan bol bol tütsülenmiş jambon dilimi alıp ekmeğin yanına koyuyor.

Sonra duraksıyor. Sessiz *fortezza*, kendi odası, resimleri, kocası, kocasının muhafızları, ortada dolaşıp duran Baldassare, arkasında onu bekliyor. Önündeyse mutfak, uyuyan hizmetkârlar, sönmeye yüz tutmuş ateş ve kalın surun içine oyulmuş kapak benzeri bir giriş var. Jacopo'nun söz ettiği, Maurizio'yla birlikte girip çıktıkları kapı bu olmalı. Birbirine cıvatalamış kalın kalaslardan, kare denebilecek bir kapı ve bir resimdeki birleşme noktası gibi dikkat çekiyor.

Jacopo sözlerinde ciddi olsa, bunu yapmayı denese bile, planının işe yaramasının imkânsız olduğunu düşünüyor Lucrezia. Alfonso'nun sahip olduğu bütün imkânlara karşı paçavralarla zafer kazanılabileceğini, bir çırağın bir dükü, adamlarını, eğitimli muhafızlarını, saldırılara dayanacak şekilde inşa edilmiş bir *fortezza*'yı alt edebileceğini düşünmek çılgınlıktan başka şey değil.

Lucrezia bütün bunlara rağmen uyuyan hizmetkârların yanından geçip o loş ışıkta kalın demir sürgülerden birini, sonra ötekini, sonra üçüncüsünü yokluyor, parmaklarıyla uzunluk ve genişliklerini algılayıp sürgüleri yavaşça çekiyor. Ardından kapı kulpunun demir halkasını kavrıyor. Dönecek mi acaba? Jacopo kilidi devre dışı bırakabileceğini söylerken ciddi miydi?

Halkayı çevirmeyi deniyor. Yerinden oynamayınca hiç şaşırmıyor, ne hayal kırıklığına uğruyor ne de biraz olsun morali

bozuluyor çünkü zaten beklediği de bu. Yine de, her ihtimale karşı, doğaçlama yemeğiyle yukarı çıkmadan önce son bir kez ters yöne çevirmeye, gerçekle yüzleşmeye karar veriyor çünkü başka seçeneği yok. Zaten ne zaman oldu ki? Böylece halkayı çevirmeyi son bir kez deniyor ve –buna inanamıyor, hayal görüyor olmalı– mekanizmanın derinliklerinde bir hareket, bir kayma olduğunu hissediyor. Hafif bir metalik ses çıkıyor ve kulp dönüyor.

Lucrezia öylece kalakalıyor. Üst üste iki nefes alıyor. Parmaklarını kilide sokup bulduğu paçavraları birer birer çekiyor ve avucuna serdiği o buruş buruş, yağlı şeylere inanamayan gözlerle bakıyor. Çeksen kopacak birkaç şeyin demirden yapılmış koca bir kilidin mekanizmasını tıkayabilmesi inanılmaz, hiç olmayacak bir şey. Lucrezia kapıyı kendine doğru çekmeyi deniyor çünkü kilitlenmemiş olamaz, mümkün değil. Alfonso böyle bir ihmalkârlığa izin vermez, bu riski asla almaz. Ona ait bir yere böyle güvensizce giriş çıkış yapılabileceğini düşünmek bile imkânsız.

Kapı ona doğru bir parça, dışarıdan gelen canlı ve kıvrak esintinin aralıkta girdap yaptıktan sonra döne döne mutfağa yayılmasına izin verecek kadar açılıyor.

Lucrezia eğilerek kapıdan geçip eşikteki taş çıkıntıda duruyor. *Fortezza*'nın surlarında, yerden bir metre kadar yüksekte, yıldızın köşelerinden birinin en ucunda. Binanın nehre bakmayan, köprüyü ve ana girişi barındırmayan yan duvarı. Hizmetkârlar, tacirler ve bir saray ressamının çırakları için yapılmış gizli bir kapı.

Kapının yanlarına tutununca, cebindeki ekmek önlüğünü sallıyor. Aralarında estiği ağaçları birleştiren, sonra tekrar ayıran sert bir rüzgârın dörtnala estiği, soğuk ve buzlu bir gece. Tepede kapkara bir denizdeki tekneler misali sürüklenen mavi saçaklı bulutlar, yıldızların iğne deliğinden geçer gibi görünen ışıklarını, gökteki okunaksız haritaları bir gizleyip bir ortaya çıkarıyor.

Arkasında ölüm, kendi ölümü var. Gözlerinin renginden, saçlarının yüzünün tam ortasına gelmeyen bir noktadan başlayarak uzadığından ne kadar eminse, bundan da o kadar emin. Önündeyse bilinmezlik var. Ölümün orada da olduğundan emin ama bu farklı bir ölüm olur. Gidecek, o eşikten aşağı atlayıp ormana doğru koşacak olursa, Alfonso peşinden gelir. Arkasından yollayacağı askerlerle muhafızlar onu bir hayvan gibi avlar.

Lucrezia *fortezza*'nın dış duvarına tutunmuş öylece dururken tek seçeneğinin zehirlenmek, odasında gizlice, belki yüksek ateşten, dayanılmaz ve katlanılmaz derecede acılı kasılmalarla, bir leğene kusa kusa ölmek olduğunu görüyor. Ya da dışarıda, ormanda ya da yolda bir yerde, açık havada, atının sırtındaki Alfonso'nun kılıcından gelecek bir ölüm. Lucrezia dönüp gözlerinin içine bakarak ona meydan okuyacak, üzerindeki hâkimiyetine cesurca göğüs gerecek. İş oraya gelirse, yapacağı şey bu. Öyle yapacak.

O kapının eşiğinde dururken, Lucrezia'nın bilmediği şey, Alfonso'nun asla peşinden gelmeyeceği. Alfonso o sırada Baldassare'yle birlikte Lucrezia'nın odasına çıkan spiral merdiveni çıkıyor, tepeye ulaştıklarında fenerlerini söndürüyorlar. Alfonso kapıyı iterek açıp odaya giriyor ama içerisi öyle karanlık ki gözlerinin alışması için durup biraz beklemek zorunda kalıyor. Yanındaki Baldassare karanlıkta zar zor seçilen, yatakta yatan şekli gösteriyor. İşte o saçlar, yastığa yayılmış, uyurken eli açık duruyor, yorganı başına kadar çekmiş. Alfonso diz çöküyor. Saçları uçlarından öpüp haç çıkardıktan sonra yorgam çekiyor, bir yastık alıyor ve Baldassare'yle birlikte genç Düşesi boğuyorlar.

Öyle kolay olmuyor. Düşes çığlık çığlığa karşı koyuyor. Savaşıyor. Yumruklar ve tekmeler savuruyor, tırmıklıyor. Yastığı pençeliyor; ellerinin altında debelenip kıvranıyor. Bir ara ağzını yastığın altından çıkarıyor ve o yoğun karanlıkta canhıraş

haykırdığını duyuyorlar; ellerinden kurtulmasına ramak kalıyor. Baldassare küfürler savuruyor; onu kontrol altına almak, hareketsiz kalmasını sağlamak için kendini Düşes'in üstüne atıyor. Küçük Düşes'in böyle bir savaşma gücüne sahip olduğunu kim tahmin ederdi?

Fakat ikisine yetecek kadar gücü yok. Onlar hayatlarının baharında iki erkek, vücutları eğitimli ve ölümcül. Birlikte hareket etmeye alışkınlar; aralarında öyle bir güven ve yakınlık hissi var ki biri diğerinin ne yapacağını önceden sezebiliyor. Düşes kazanamayacağı halde mücadeleyi sürdürüyor. Alfonso onun ruhunda dizginlenemez bir şey olduğunu zaten hep söylemiş. Beklediklerinden daha uzun sürüyor ama sonunda tabii ki zafere ulaşıyorlar.

Düşes nihayet hareketsiz kaldığında, Baldassare onun yüzünü ve gövdesini kendi ağırlığıyla dakikalar boyunca ezip artık nefes almadığına kanaat getirdiğinde, ikisi de ayağa kalkıp karanlıkta üstlerini başlarını silkeliyor, giysilerinin orasını burasını düzeltiyorlar. Baldassare şöminenin yanından aldığı bir mendille yüzünü siliyor; Alfonso dağılan saçlarını arkaya yatırıyor, kollarını düzeltiyor. Sonra çıkıyor, kapıyı arkalarından kapıyorlar. Baldassare fenerini ancak odadan çıktıktan sonra yakıyor. Merdiveni inerken hiç bakışmıyorlar. İkisi de konuşmuyor.

Ertesi sabah Düşes'i yatağında ölü bulan hizmetkâr herkesi ayağa kaldırıyor. Fortezza'yı büyük bir şaşkınlık ve dehşet kaplıyor. Akşam yemeğini servis eden ikisi dışında hiçbir hizmetkâr onu görmüş değil ama yine de yüzü onu öldüren kriz yüzünden harap olmuş, vücudu hırpalanmış ve perişan halde görünen genç Düşes'in arkasından ağlayıp yas tutuyorlar. Dük'e haber göndermeden önce yatağı derleyip topluyor, saçlarıyla geceliğini düzeltiyorlar.

Hizmetkârlar Dük'ün kendini odasına kapadığını, zavallıcığın acısından bir şey yapamadığını fısıldaşıyor; odaya girip çıkmasına izin verilen tek kişi, *consigliere*'si ve kuzeni Baldassare. Ferrara'ya, Papa'ya ve Floransa'ya mektuplar yollanıyor.

Annesiyle babasına yazdığı mektupta, kızlarının korkunç ölüm haberini bizzat acılar içindeki Dük Alfonso kaleme alıyor. Kısacık bir hastalık, üşütme, nöbet, beyin ateşlenmesi, nemli hava. Dük eşinin ruhunu cennete teslim etmiş ve yıkılmış vaziyette.

Fortezza'ya arabayla bir tabut getiriliyor. Hiç kimse hastalıktan harap olmuş cesedi tabuta koymak istemiyor; hizmetçiler kendi aralarında Düşes'in tanınmayacak halde olduğunu söyleyip duruyorlar. Hâlâ yemek salonunun duvarına dayanmış duran portredeki kadının o olduğunu kimse tahmin edemez. Biri bu görevin Düşes'in nedimelerinden birine verilmesi gerektiğini akıl etse de, Baldassare onların ne yazık ki Ferrara'da kaldıklarını söylüyor. Sonunda köyden gelen üç kadın Düşes'i yemek salonuna, kendi aralarında bakmanın çok acı verdiğini söyledikleri portreden onlara bakan kadının karşısına yatırıyorlar.

Düşes'in cenazesi atlarının sırtında, başları önde, arabanın arkasından giden Dük'le adamlarının eşliğinde oradan Ferrara'ya naklediliyor.

Bu arada, Floransa'dan bir elçiyle birlikte sarayın doktoru oraya gönderiliyor. Onları gönderen Grandük çabuk olmalarını emrediyor. Cosimo doktora kızının böyle aniden, beklenmedik şekilde niçin ve nasıl öldüğünü tam olarak belirlemesini söylüyor: Cosimo gerçeği, sağlıklı genç bir kadının ölümünden kimin sorumlu olduğunu bilmek istiyor. Doktora, Ferrara Dükü II. Alfonso'ya hitaben yazılıp Toskana Grandükü'nün mührü vurulmuş, cesedi incelemelerine izin verilmesini talep eden bir mektup veriyor. Adamlar Lucrezia'nın bir yıl kadar önce geçtiği yoldan geçip Apenin Dağları'nı aşarak vadi tabanında ilerliyorlar.

Ferrara'ya ulaştıklarında, Dük Alfonso onları bizzat karşılamasa da, karşılama için güvenilir danışmanı Leonello Baldassare'yi avluya yolluyor. Baldassare Dük'ün, eşinin vefatından duyduğu üzüntü yüzünden kendi dairesinde kalmak zorunda olduğu için af dilediğini iletiyor.

Floransalı doktor ve elçi tabutun bir masanın üzerinde durduğu kabul salonuna götürülüyor. Dayanılmaz koku -çürümenin o tatlımsı, mide bulandırıcı kokusu- daha kapıdan başlıyor. Kapıda duran hizmetkârlar Düşes'in ölümü üzerinden beş gün geçtiğini söylüyor. Adamlar tabutun içinde rengi uçmuş, şişmiş, kararmış, morarmış bir şey görüyor. İnsanı andıran bir şey: koyu renk damasko desenli pembe ipekten bir elbiseye sarınmış, ayrışma sürecindeki organik madde. Doktor Düşes'in ellerine dolanmış tespihe, morumsu bir renkteki tırnaklarına, ensesine doğru kıvrılan soluk renkli saç örgüsüne bakıyor; ölenlerin saç renklerinin solabilmesi ne tuhaf; Düşes'in o kızıl buklelerinden eser yok ama doktor bu durumla daha önce de karşılaşmış. Arkasındaki elçi süklüm püklüm, bir mendilin içine öğürmekle meşgul.

İki adam tüyleri oldukça ürpermiş vaziyette Ferrara'daki *castello*'nun kapılarından çıkıyorlar. Floransa'ya dönüp çürümeyi, o kokuyu ve öğürmeleri es geçerek Grandük'e gördüklerini anlatıyorlar. Onun yerine Düşes'in huzurlu ve dingin göründüğünü söylüyorlar. Tabuta gayet güzel ve kendisine layık bir şekilde yatırıldığını; sonsuza kadar Düşes olarak kalacağını söylüyorlar.

Floransa'daki Santa Maria Novella'da, Lucrezia'nın evlendiği yerde bir ayin yapılıyor. Annesi tören boyunca ağlıyor; babası dişlerini sıkarak, bembeyaz bir yüzle, eşinin elini tutuyor.

Lucrezia'nın, Ferrara Düşesi'nin tabutu büyük bir törenle *castello*'dan çıkarılıp sokaklardan geçirilerek şehrin güneyindeki bir manastıra götürülüyor. Şehirliler sokaklara diziliyor; çiçekler atıyor; ağlıyor; Düklerinin hareketsiz, metanetli, cesur yüzüne acıyarak bakıyor. Düşes'i aile mezarlığına, üstüne yarısı babasının, yarısı kocasının armasından oluşan bir oyma yapılmış, Ferrara Dükü II. Alfonso'nun Eşi yazılmış mermer bir kalıbın altına defnediyorlar.

Dük'ün özel dairesine asılan evlilik portresinin önündeki kalın kadife perde sürekli kapalı tutuluyor. Dük bizzat izin

vermedikçe hiç kimse perdeyi açıp Düşes'in yüzüne bakamıyor. Alfonso onu orada, gözlerden uzak tutuyor. Böylesi bir kaybın ardından ondan beklenebileceği gibi, aylar boyunca saraydan, dünyadan el etek çekiyor. Ne *castello*'da görülüyor ne de şehirde. Kimileri kırlardaki villalarından birine gittiğini söylüyor; kimileri de kesin bir dille Dük'ün kendini *castello*'daki dairesine kapadığını, oturup vefat eden eşinin portresine bakarak yas tuttuğunu.

Derken şehirde yaşayanlardan biri yukarıdan tüm bölgeyi gören kulelerden birinin çevresindeki geçitte onun tanıdık –elleri arkasında, uzun boylu, şahin gibi– siluetini görüyor. *Evirato*'ların gündelik provaları sırasında *castello*'daki şapelin arka sırası yine dolmaya başlıyor. İlkbaharın sonuna doğru, sabahın erken saatlerinde, Dük'le adamlarının nal sesleri eşliğinde ormanda at binmeye gittiklerini duymak mümkün.

Yaz sonu yaklaşırken, Ferrara sokaklarında Dük'ün, kızlarının izdivacı için Avusturyalı bir aileyle görüştüğü konuşulmaya başlanıyor.

Ferrara Düşesi Lucrezia *fortezza*'nın küçük, gizli kapısını arkasından kapıyor. Eşikten aşağı atlarken kahverengi elbise dalgalanarak kabarıyor. Yerdeki buz tutmuş otların üstüne düşüyor ve neredeyse ayakları yere değer değmez koşmaya başlıyor.

Değişken zeminde çukurlar, öbek öbek otlar, çamurlu yerler var ama hastalıktan güçsüzleşmiş ağrılı kaslarını zorlayarak düşe kalka, tam düşecekken tekrar kendini toparlayarak koşmaya devam ediyor.

Jacopo ağaçların arasında onu bekliyor... Tek umudu bu. Oradadır; orada olmalı. Kapının kilidini halledeceğine söz verdiği gibi, bunun için de söz vermişti.

Jacopo'yla Lucrezia arka yollardan kuzeydoğuya, karayla denizin buluşup iç içe geçtiği, sokaklarından deniz geçen, evlerin arşınlarca turkuvaz rengi ipeğin üzerinde yüzer gibi göründüğü, kaderi belirsiz bir şehre gidecek ve Lucrezia orada kayık

sürmeyi öğrenecek, eteklerini dizlerine kadar çekip kış tarafta durarak ıslak küreği iki eliyle tutarken evler birbiri ardına gelip geçecek; pencereler mum yakan, birbirine doğru dönen, tencereleri bir yere koyan, giysileri silken, yaşayan, yemek yiyen, âşık olan, sohbet eden insanların hiç bitmeyen portrelerini çerçeveleyecek.

Sonraları –çok sonra– bir ressamın eserleri şehirde peynir ekmek gibi satmaya başlıyor. Resimler avuca sığacak kadar küçük olduğu için koleksiyonculardan bazıları onları duvara asmadan masaya koymayı, görmeyenler de görsün ve sohbet konusu olsun diye elden ele geçirmeyi tercih ediyor. Hemen hepsi hayvan resmi: vizonlarla kediler, mütehakkim tavuskuşları, benekli çitalar, katırlar, kuzular, öküzler, kumrular. Boyalar ince bir tabaka halinde ama her nedense kat kat oldukları, sanatçının titiz ve işini sevgiyle yapan eli tarafından sürüldükleri *tavolo*'nun üstüne katman katman uygulandıkları hissi var. Resimleri alan koleksiyoncular –zenginler, hovardalar, aristokratlar, yöneticiler, soylu erkekler ve kadınlar, saraylılar, bankerler, prensler, metresler– kendi aralarında en üstteki bazı resimlerin altına gizlenmiş en az bir resim olduğunu, bazılarındaysa olmadığını fısıldaşıyor. Bir bezi sirke ve alkol karışımına batırıp resmin üzerine sürmeyi, boyaları eritip o yanardöner kanatlarla kil rengi gagaları, yelpaze gibi açılmış göz kamaştıran tüyleri ve toprak renklerindeki parıltılı kürkleri, hayvanların gözlerindeki o duyarlı ve tetikte bekleyen parıltıyı silerek yok etmeyi ancak en cesurlar ya da belki fevri olanlar göze alabiliyor. Bunu yapanların altta bambaşka resimler buldukları söyleniyor: savaşan tanrıların betimlendiği klasik kompozisyonlar ya da hiç görülmemiş manzaralar, insanın gözünün içine bakan üçlü portreler. Alttaki bu minyatür resimlerin hepsinde, belki bir kalabalığın içinde ya da arka plandaki bir orman perisi olarak, aynı kadının yüzü yer alıyor. Ilık denizlerde yüzen bir su perisi ya da sepetinde şeftali taşıyan bir köylü olabilme bahtiyarlığına erişebildiğine inanamayan bir tavırla, genelde yan

yan bakan gözlerinde esrarengiz, anlaşılmaz bakışlarla, öylece duran bir kadın. Fakat üstteki boyaları çözmek için uğraşanlardan bazıları da, yüzeyi özenle zımparalanarak ipeksi bir pürüzsüzlüğe kavuşturulmuş bomboş bir *tavolo*'dan başka şey bulamıyor.

Bak. İşte Lucrezia, etkileyici taş bir yapının olduğu, nehirli, ormanlı bir manzaranın köşesindeki minik bir figür. Karanlık bir kış gecesinde ilerliyor, üzerini örtecek ağaçların merhametine doğru var gücüyle koşuyor, koşuyor.

Yazarın Notu

Ferrara Dükü II. Alfonso d'Este'nin Robert Browning'in yazdığı "My Last Duchess" şiirinin ilham kaynağı olduğunu düşünenler çoğunlukta; Ferrara Düşesi Lucrezia di Cosimo de' Medici d'Este ise bu romanın ilham kaynağı.

Onun kısa yaşamına dair bilinen çok az şeyi kullanmaya çalıştım ama kurguyu oluşturabilmek için bazı değişiklikler de yaptım.

Lucrezia, Floransa'daki Palazzo Vecchio'da doğmuş. 1550'de beş yaşındayken, I. Cosimo de' Medici ailesiyle birlikte nehrin karşısındaki Palazzo Pitti'ye taşınmış. Anlatıda bütünlük olması açısından, ben onları ilk sarayda tuttum.

Gerçek Lucrezia, II. Alfonso ile on üç yaşındayken, Mayıs 1558'de evlenmiş (babasının verdiği drahoma dudak uçuklatan bir rakam, iki yüz bin altın *scudo*, bugünün parasıyla elli milyon İngiliz sterlini). Lucrezia sonraki iki yılı ailesinin yanında geçirirken, Alfonso da Fransa'ya giderek II. Henri adına askeri harekâtları yürütmüş. Babasının 1559 yılında ölmesiyle dük olan Alfonso, Ferrara'ya dönmüş ve 1560 yazında Floransa'ya giderek Lucrezia'yı alıp kendi sarayına götürmüş. Ben romandaki Lucrezia'nın on beş yaşındayken evlenip Floransa'dan ayrılmasını tek bir olaya indirgemek için, evlilikle Floransa'dan ayrılmalarını aynı tarihe aldım.

I. Cosimo de' Medici 1537'de on yedi yaşındayken, Toskana Dukalığı'nın başına geçmiş; 1569'da Toskana Grandükü unvanını almış. Onun Alfonso'dan ayrılmasını kolaylaştırmak için, roman boyunca ikinci unvanını kullandım.

Palazzo Vecchio'nun bodrumunda cidden de bir egzotik hayvan koleksiyonu varmış; arkasındaki sokağın adı hâlâ via

dei Leoni. Eleanora'nın Palazzo Pitti'ye taşınmakta ısrarcı olmasının nedenlerinden biri olarak, birçok biyografi yazarı bu hayvanların kokusunu gösterir. Dişi kaplanla aslanların hikâyesinde, Londra Kalesi'ndeki kraliyete ait hayvan koleksiyonundan, bakıcılardan birinin kafesler arasındaki bir kapıyı yanlışlıkla açık bırakmasından esinlendim.

Anneleri oradan ayrıldıktan sonra Ferrara'daki sarayda kalan, Alfonso'nun iki kız kardeşinin adları romandaki gibi Elisabetta ve Nunciata değil, Lucrezia ve Eleanora'ydı. Romandaki diğer karakterlerle karıştırılmamaları için inisiyatif kullanarak isimlerini değiştirdim.

Muhafızların başı Ercole Contrari ile Elisabetta/Lucrezia d'Este arasındaki aşkın vahim sonucu 1561'de değil, 1575'te yaşandı.

Bu roman yazılırken, Lucrezia'nın Avrupa'da sergilenen tek portresi Palatine Gallery'de, Robert Browning'in Floransa'daki evi Casa Guidi'nin iki sokak altındaydı. Lucrezia'nın Ferrara'ya gidişinden kısa süre sonra annesiyle babasının sipariş ettiği, Agnolo Bronzino'nun stüdyosuna atfedilen, ciltli kitap boyutlarında, küçük bir yağlıboya tablo. Resimde siyah fon önünde resmedilmiş olan Lucrezia'nın üzerinde hem Medici'lere hem de Este'lere ait mücevherler var; yüz ifadesi biraz kararsız, endişeli gibi. Uffizi Gallery'nin arşivinde aynı portrenin farklı yorumları da var; Alessandro Allori'nin yaptığı daha büyük (ve bana sorarsanız, aslını aratan) bir yorumu da North Carolina Museum of Art'ta bulunuyor.

Lucrezia'nın Ferrara'da yapılan, Browning'in şiirine konu olan evlilik portresi, bildiğim kadarıyla, tamamen hayal ürünü. Bir gün ortaya çıkacak olursa, görmeyi çok isterim.

Lucrezia'nın ailesindeki kadın cinayetleriyle ilgili son bir not: Hayatta kalan ablası Isabella de' Medici Orsini 1575 yılında, otuz dört yaşındayken, kocasıyla birlikte avlanmak için gidilen Cerruto'daki bir tatil evinde, aniden ve büyük şüpheler uyandıran bir şekilde öldü. O sırada Toskana Grandükü

olan abisi Francesco'nun resmi beyanına göre, olay Isabella'nın "sabahleyin saçını yıkarken gerçekleşmiş... Kocası onu duşa girerken üstünde, can çekişmeden ölmüş vaziyette bulmuş". Ölüm sebebine dair farklı görüşler olması hiç şaşırtıcı değil. Bu romanın sonundaki, Alfonso'yla Leonello'nun *fortezza*'daki yatak odasında cesedin tanınmaz hale gelmesine neden olan o korkunç ritüeli gerçekleştirdikleri bölüm, Isabella'nın ölümüne dair başka bir anlatıyı esas alıyor; Floransa'daki sarayda, tabii ki Ferrara Dükü II. Alfonso adına casusluk yapan Ercole Cortile'nin anlatımını. Cortile görgü tanıklarının anlattıklarına başvurarak kendi soruşturmasını yürüttükten sonra Duk'e şöyle yazmış: "Küçükhanım Isabella gün ortasında boğulmuş. Signor Paolo onu çağırttığında, zavallıcık yataktaymış... Onu öldürmesine yardım eden Romalı Şövalye Massimo yatağın altında saklanıyormuş."

Isabella'nın ölümünden daha birkaç gün önce, Medici kardeşlerin en küçüğü Pietro'yla evli olan kuzeni Dianora da Cafaggiolo'daki bir villada gizemli bir şekilde ölmüş. Pietro meşum bir soğukkanlılıkla, abisi Francesco'ya şunları yazmış: "Dün gece saat yedide eşim bir kaza sonucu öldü ve bu yüzden siz majesteleri huzur içinde bana ne yapacağımı yazabilirsiniz. Burada mı kalayım, geleyim mi?" Neden olarak yatarken kaza sonucu boğulduğu söylenmiş. Ercole Cortile'yse, yine Ferrara Dükü'ne yazdığı mektupta daha fazla detay vermiş: "Don Pietro onu köpek tasmasının kayışıyla boğmuş... Uzun bir mücadelenin ardından ölmüş. Don Pietro'nun vücudunda izleri var, Küçükhanım Dianora elinin iki parmağını ısırmış."

Isabella ve Dianora'nın ölümleri aileden üstü örtük bir onay almış gibi görünüyor. Ne Isabella'nın kocası Paolo Orsini ne de Dianora'nın kocası Pietro de' Medici eşlerinin esrarengiz şekilde ansızın ölmelerinden sorumlu tutulmuşlar.

Ferrara Dükü II. Alfonso sonradan iki kez daha evlendi.

İki birliktelikten de çocuğu olmadı.

Teşekkürler

Teşekkürler Mary-Anne Harrington, Victoria Hobbs, Jordan Pavlin, Georgina Moore, Amanda Betts, Christy Fletcher, Regan Arthur, Josie Kals, Amy Perkins, Yeti Lambregts, Fergus Edmondson, Cally Conway, Hazel Orme, Louise Rothwell, Tina Paul, Jessie Goetzinger-Hall, Rebecca Bader, Elaine Egan, Chris Keith-Wright, Jennifer Doyle, Mari Evans, Alexandra McNicoll, Prema Raj, Tabatha Leggett ve Jessica Lee.

Teşekkürler Beatrice Monti della Corte ve Santa Maddalena Foundation. Emma Paoli, Anna Castelli ve Caterina Toschi'ye, Lucrezia'nın Floransa'daki portresini bulmamda yardımcı oldukları için çok teşekkür ederim. Palazzo Vecchio, Castello Estense ve Museo Civico di Belriguardo personeline, Ferrara'daki Corpus Domini Manastırı'nın sorumlularına, Covid kısıtlamalarına rağmen Lucrezia'nın mezarını ziyaret etmeme izin verme nezaketini gösterdikleri için teşekkür ederim.

Edinburgh Üniversitesi'nden Dr. Jill Burke'e, cömertçe zamanını ayırdığı ve uzmanlığından yararlanmamı sağladığı için; St. Andrews Üniversitesi'nden Carlotta Moro'ya, verdiği coşkulu tavsiyeler için teşekkür ederim. Sanat ve portre ressamlığı konusundaki sohbetler için Penny Reid'e teşekkür ederim. Rönesans yaşamı ve sanatına dair hatalar yapılmışsa, hepsinin bana ait olduğunu söylememe gerek yok.

Şu kitapların yazarlarına minnettarım: *How To Do It: Guides to Good Living for Renaissance Italians*, Rudolph M. Bell (University of Chicago Press, 1999); *How to be a Renaissance Woman*, Jill Burke (Profile Books, 2023); *Art of the Italian Renaissance Courts*, Alison Cole (Everyman Art Library, 1995);

The Rise and Fall of the House of Medici, Christopher Hibbert (Penguin, 1974); *Medici Women: Portraits of Power, Love, and Betrayal*, Gabrielle Langdon (University of Toronto Press, 2006); *Gli Ornamenti delle Donne*, Dr. Giovanni Marinello (1562 Venedik basımı, çevirmen Jill Burke); *Isabella de' Medici*, Caroline P. Murphy (Faber & Faber, 2008); *Art in Renaissance Italy*, John T. Paoletti ve Gary M. Radke (Laurence King, 2011); *The Medici: Godfathers of the Renaissance*, Paul Strathern (Vintage, 2007); *Women in Italian Renaissance Art*, Paola Tinagli (Manchester University Press, 1997). Bütün hatalar ve desteksiz atışlar bana aittir.

JA, IZ ve SS'e özel birer teşekkür.

Tabii ki son olarak, teşekkürler Will Sutcliffe, her şey için.

Ayışığı Kitaplığı

Bu kitabın taraması Ay Işığı ekibi tarafından yapılmış ve ücretsiz olarak paylaşılmıştır. Lütfen pdflere para vermeyin ve daha fazla yeni kitap için bizi Telegram'dan takip edin.

https://t.me/ayisigikitap